

คำนำ

รายงานฉบับนี้เป็นรายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report) โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ลุ่มน้ำวัง จัดทำโดย คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อเสนอต่อสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ มีเนื้อหาประกอบด้วย ความเป็นมา วัตถุประสงค์ ขอบเขตการศึกษา สภาพทั่วไปของกลุ่มน้ำ สถานการณ์ภาวะน้ำแล้งที่เกิดขึ้น การบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งเนื้อหาที่กำหนดไว้ตาม มาตรา 61 ของ พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 แนวทางการขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง การติดตามและประเมินผล และการรายงานสถานการณ์ภาวะน้ำแล้งที่เกิดขึ้น คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จึงได้จัดทำรายงานฉบับนี้ เพื่อรายงานผลการศึกษาให้คณะกรรมการได้พิจารณาการดำเนินงานในฐานะที่ปรึกษา มีรายละเอียดตามข้อกำหนดและขอบเขตของงาน (Terms of Reference : TOR) ของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานที่จัดทำขึ้นนี้ มีรายละเอียดครบถ้วนและเหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ทางสำนักงานฯ ได้กำหนดไว้

โครงการศึกษาทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ลุ่มน้ำวัง ฉบับนี้ ได้มีการดำเนินการในกรอบเวลาการทำงาน 180 วัน โดยใช้การศึกษารวบรวมข้อมูลจากแผนงาน นโยบาย กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และจากรายงานการศึกษาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังจากการแบ่งขอบเขตลุ่มน้ำใหม่ สถานการณ์ นโยบาย ปัญหาด้านทรัพยากรน้ำในปัจจุบัน รวมถึงความต้องการของคณะกรรมการลุ่มน้ำ คณะอนุกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัด องค์กรผู้ใช้น้ำ และผู้มีส่วนได้เสีย

คณะที่ปรึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ลุ่มน้ำวัง ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ในการทำงานร่วมกันของหน่วยงานทุกภาคส่วน และช่วยสนับสนุนการแก้ไขปัญหาทรัพยากรน้ำของชุมชนท้องถิ่นและลุ่มน้ำเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนอย่างยั่งยืน

คณะที่ปรึกษา
กันยายน 2566

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญรูป	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สัญลักษณ์และคำย่อ	ฎ
บทที่ 1	บทนำ
1.1	ความเป็นมา 1-1
1.2	วัตถุประสงค์ 1-3
1.3	ขอบเขตการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง 1-3
1.3.1	พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 1-3
1.3.2	ขอบเขตพื้นที่จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง 1-6
บทที่ 2	ข้อมูลลุ่มน้ำวัง
2.1	สภาพทั่วไปของลุ่มน้ำ 2-1
2.1.1	ที่ตั้งและอาณาเขต 2-1
2.1.2	ประชากร เศรษฐกิจและสังคม 2-2
2.1.3	เขตการปกครอง 2-8
2.1.4	สภาพภูมิประเทศ 2-10
2.1.5	สภาพภูมิอากาศ 2-15
2.1.6	ลักษณะทางอุตุ-อุทกวิทยา 2-16
2.1.7	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2-29
2.1.8	โครงการพัฒนาแหล่งน้ำในลุ่มน้ำ 2-31
2.1.9	ความต้องการใช้น้ำ 2-35
2.1.10	ทรัพยากรดินและการใช้ประโยชน์ที่ดิน 2-48
2.2	ข้อมูลภาวะน้ำแล้งที่เคยเกิดขึ้นในลุ่มน้ำ 2-57
2.2.1	สาเหตุของการเกิดสภาวะน้ำแล้ง 2-57
2.2.2	สภาพความเสียหายจากสภาวะน้ำแล้ง 2-57
2.2.3	สถิติการประสบสภาวะน้ำแล้งที่ผ่านมา 2-59
2.2.4	พื้นที่เสี่ยงเกิดสภาวะน้ำแล้งหรือมีปัญหาคุณภาพน้ำ 2-62
2.3	ปฏิทินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 2-65
บทที่ 3	การบูรณาการและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
3.1	ความหมายและประเภทของการเกิดภาวะน้ำแล้ง 3-1

	หน้า
สารบัญ	
3.1.1 ความหมายของภาวะน้ำแล้ง	3-1
3.1.2 ประเภทหรือความรุนแรงของภาวะภัยแล้งตามสภาพของกลุ่มน้ำ	3-1
3.2 กฎหมาย ระเบียบ และนโยบายที่เกี่ยวข้อง	3-5
3.2.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการจัดการปัญหาน้ำแล้งของไทย	3-5
3.2.2 กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาน้ำแล้งของไทย	3-19
3.2.3 สรุปกฎหมาย ระเบียบ และนโยบายที่เกี่ยวข้อง	3-61
3.3 การบูรณาการแก้ไขปัญหาน้ำแล้ง	3-67
3.3.1 การจัดตั้งองค์กรหรือคณะทำงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำแล้ง	3-67
3.3.2 โครงสร้างองค์กรบัญชาการ อำนาจการ และปฏิบัติการ	3-69
3.3.3 ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ	3-74
3.3.4 กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ	3-76
3.3.5 ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ	3-77
3.3.6 แนวทางการบูรณาการระหว่างหน่วยงานในการแก้ไขปัญหาด้านน้ำ ตาม พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำฯ พ.ศ. 2561 และ พ.ร.บ. ป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยฯ พ.ศ. 2550	3-81
3.3.7 แนวทางการบูรณาการต่อปัญหาด้านน้ำในบริบทด้านปริมาณน้ำ	3-81
3.3.8 แนวทางการบูรณาการต่อปัญหาด้านน้ำในบริบทด้านคุณภาพน้ำ	3-92
3.3.9 แนวทางปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภาคประชาสังคม	3-106
3.3.10 งบประมาณในการดำเนินงานตามแผนบูรณาการและการดำเนินงานของ ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ	3-109
บทที่ 4	แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561
4.1 หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน	4-1
4.1.1 หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก	4-1
4.1.2 หน่วยงานสนับสนุน	4-2
4.2 งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการ	4-5
4.3 การเตรียมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำแล้ง	4-12
4.3.1 ข้อมูลสภาพทั่วไปของกลุ่มน้ำ	4-12
4.3.2 การจัดลำดับความสำคัญการจัดสรรน้ำ	4-12
4.3.3 เกณฑ์การจัดสรรน้ำ	4-12
4.3.4 ข้อมูลบ่งชี้การเกิดภาวะน้ำแล้ง/คุณภาพน้ำ และตำแหน่งสถานีตรวจวัดข้อมูล	4-14

	หน้า
4.3.5 พื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำหรือมีปัญหาคุณภาพน้ำ	4-20
4.3.6 การวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำแล้งซ้ำซาก	4-20
4.4 การเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ	4-20
4.5 วิธีการควบคุมการใช้น้ำในพื้นที่	4-22
4.5.1 การกำหนดเขตภาวะน้ำแล้ง	4-22
4.5.2 กรณีเกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง	4-22
4.6 การหาแหล่งน้ำทดแทนและการขนส่งน้ำจากแหล่งน้ำทดแทนมายังพื้นที่ซึ่งเกิดภาวะน้ำแล้ง	4-23
4.6.1 กรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้ง	4-23
4.6.2 กรณีเกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง	4-23
4.7 การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากภาวะภัยแล้ง	4-24
4.8 การเตรียมความพร้อมในการเผชิญเหตุ (ก่อนเกิดภัย)	4-26
4.8.1 แนวทางปฏิบัติในการหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Risk Avoidance)	4-26
4.8.2 แนวทางปฏิบัติในการป้องกันและลดผลกระทบจากความเสียหาย (Risk Prevention and Mitigation)	4-27
4.8.3 แนวทางปฏิบัติในการถ่ายโอนความเสี่ยง (Risk Transfer)	4-27
4.8.4 แนวทางปฏิบัติในการยอมรับความเสี่ยง (Risk Acceptance)	4-27
4.8.5 การจัดให้มีแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ และแผนปฏิบัติการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	4-29
4.9 มาตรการป้องกันและลดผลกระทบจากภาวะน้ำแล้ง (ระหว่างเกิดภัย)	4-29
4.9.1 มาตรการใช้สิ่งก่อสร้าง (Structural measures)	4-30
4.9.2 มาตรการไม่ใช้สิ่งก่อสร้าง (Non-Structural measures)	4-33
4.10 การเยียวยาฟื้นฟูผู้ประสบภัยเมื่อสิ้นสุดภาวะน้ำแล้ง (หลังเกิดภัย)	4-39
4.10.1 การรายงานข้อมูล	4-39
4.10.2 การประเมินความเสียหายและความต้องการความช่วยเหลือ (Damage and Need Assessment: DANA)	4-39
4.10.3 การใช้เงินทดรองราชการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน	4-40
4.10.4 การรับบริจาค	4-41

	หน้า
4.10.5 การจัดตั้งศูนย์พักพิงชั่วคราว	4-41
4.11 เกณฑ์การพิจารณาสถานการณ์น้ำ เตือนภัย และบริหารจัดการน้ำแล้ง	4-43
4.11.1 เกณฑ์พิจารณาภาวะภัยแล้งและพื้นที่ประสบภัย	4-43
4.11.2 เกณฑ์การบริหารจัดการน้ำแล้งในพื้นที่ลุ่มน้ำ	4-45
4.12 ข้อเสนอแนะเกณฑ์เตือนภัยและแนวทางการบริหารจัดการด้านคุณภาพน้ำและ ความเค็ม	4-45
4.12.1 เกณฑ์ด้านคุณภาพน้ำ	4-46
4.12.2 เกณฑ์ด้านความเค็ม	4-46
บทที่ 5	แนวทางการขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง
5.1 กลไกการขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง	5-1
5.1.1 การจัดตั้งองค์กร	5-1
5.1.2 การอำนวยการ	5-1
5.1.3 การปฏิบัติการ	5-2
5.1.4 มาตรการรองรับฤดูแล้ง	5-2
5.2 โครงสร้างองค์กรและองค์ประกอบ	5-7
5.2.1 ระดับนโยบาย	5-7
5.2.2 ระดับบัญชาการ	5-7
5.2.3 ระดับอำนวยการ	5-8
5.2.4 ระดับปฏิบัติการ	5-10
5.2.5 ระดับพื้นที่ลุ่มน้ำ	5-11
5.3 แนวทางการขับเคลื่อนแบบบูรณาการ	5-12
5.3.1 การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการสาธารณสุขภัยด้านน้ำ	5-12
5.3.2 ระดับการจัดการภาวะน้ำแล้ง	5-14
5.3.3 ความเชื่อมโยงและการประสานการปฏิบัติ	5-16
5.4 เกณฑ์การพิจารณาตัดสินใจระดับสาธารณสุขภัยด้านน้ำ	5-17
5.5 การจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง	5-18
5.5.1 ลักษณะของแผนปฏิบัติการ	5-18
5.5.2 การจัดทำแผนปฏิบัติการก่อนฤดูแล้ง	5-19
5.5.3 การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ	5-21
5.5.4 การดำเนินการหลังฤดูแล้ง	5-22

สารบัญ

	หน้า
5.6 ปฏิทินการบริหารจัดการน้ำฤดูแล้ง	5-22
บทที่ 6	การรายงานผล และการติดตามประเมินผล
6.1 กรณียังไม่เกิดภาวะน้ำแล้งและปัญหาคุณภาพน้ำ	6-1
6.2 กรณีเกิดภาวะน้ำแล้งและปัญหาคุณภาพน้ำ	6-3
6.2.1 กรณีเกิดภัยในระดับ 1 และ 2	6-3
6.2.2 กรณีเกิดภาวะภัยในระดับ 3	6-7
6.2.3 กรณีการรายงานผลรายลุ่มน้ำ	6-7
6.3 การติดตามประเมินผล	6-9
บทที่ 7	ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ
7.1 ข้อเสนอแนะจากการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็น	7-1
7.2 ข้อเสนอแนะโครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งลุ่มน้ำวังจาก คณะที่ปรึกษา	7-3
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก ก	เบอร์ดติดต่อที่ระบุพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานตามแผน
ภาคผนวก ข	การติดต่อสื่อสารและการบูรณาการหน่วยงาน จังหวัดลำปาง
ภาคผนวก ค	พื้นที่ประสภาวะน้ำแล้ง/คุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ
ภาคผนวก ง	บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสภาวะน้ำแล้งและคุณภาพน้ำ
ภาคผนวก จ	แผนการควบคุมและกำหนดปริมาณการใช้น้ำ
ภาคผนวก ฉ	แผนงานโครงการที่มีนัยสำคัญต่อการบรรเทาปัญหาภาวะน้ำแล้งในลุ่มน้ำ
ภาคผนวก ช	การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็น (ร่าง) แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำ แล้ง ลุ่มน้ำวัง

สารบัญรูป

	หน้า	
รูปที่ 1.1-1	ความเชื่อมโยงของพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 กับแผนป้องกันและ แก้ไขภาวะน้ำแล้ง	1-2
รูปที่ 1.3.2-1	ขอบเขตพื้นที่ศึกษาครอบคลุมพื้นที่ลุ่มน้ำวัง	1-6
รูปที่ 2.1.3-1	ขอบเขตจังหวัดในลุ่มน้ำวัง	2-9
รูปที่ 2.1.4-1	สภาพภูมิประเทศและลำน้ำสาขาในลุ่มน้ำวัง	2-11
รูปที่ 2.1.4-2	ขอบเขตลุ่มน้ำสาขาในลุ่มน้ำวัง	2-13
รูปที่ 2.1.4-3	แผนผังระบบลุ่มน้ำวัง	2-14

สารบัญ

	หน้า
รูปที่ 2.1.6-1	การกระจายปริมาณฝนรายเดือนเฉลี่ยลุ่มน้ำวัง 2-18
รูปที่ 2.1.6-2	การผันแปรของปริมาณฝนรายปีเฉลี่ยลุ่มน้ำวัง 2-18
รูปที่ 2.1.6-3	ตำแหน่งสถานีวัดน้ำฝนที่คัดเลือก และเส้นชั้นน้ำฝนรายปีในพื้นที่ลุ่มน้ำวัง 2-19
รูปที่ 2.1.6-4	การกระจายปริมาณน้ำท่ารายเดือนเฉลี่ยลุ่มน้ำวัง 2-22
รูปที่ 2.1.6-5	การผันแปรของปริมาณน้ำท่ารายปีเฉลี่ยลุ่มน้ำวัง 2-23
รูปที่ 2.1.6-6	ตำแหน่งบ่อบาดาลและปริมาณน้ำบาดาลที่คาดว่าจะพัฒนาได้ 2-26
รูปที่ 2.1.7-1	พื้นที่ป่าไม้ในลุ่มน้ำวัง 2-30
รูปที่ 2.1.8-1	ตำแหน่งโครงการพัฒนาแหล่งน้ำในปัจจุบันในลุ่มน้ำวัง 2-32
รูปที่ 2.1.8-2	ตำแหน่งแผนงานโครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีศักยภาพในลุ่มน้ำวัง 2-34
รูปที่ 2.1.9-1	แนวทางในการประเมินปริมาณความต้องการใช้น้ำเพื่ออุปโภคบริโภคและการ ท่องเที่ยว 2-37
รูปที่ 2.1.9-2	เส้นชั้นความลึกเทียบเท่าของปริมาณการคายน้ำรวมการระเหยของพืชอ้างอิง เฉลี่ยรายปี 2-42
รูปที่ 2.1.9-3	เส้นชั้นความลึกเทียบเท่าของปริมาณการคายน้ำรวมการระเหยของพืชอ้างอิง เฉลี่ยรายเดือน 2-43
รูปที่ 2.1.9-4	แบบจำลองแปลงนา 2-44
รูปที่ 2.1.9-5	แนวทางในการประเมินปริมาณความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุตสาหกรรม 2-46
รูปที่ 2.1.9-6	โค้งความสัมพันธ์ระหว่างเวลาและอัตราการไหลของน้ำ 2-47
รูปที่ 2.1.10-1	กลุ่มชุดดินของลุ่มน้ำวัง 2-50
รูปที่ 2.1.10-2	การกระจายตัวของพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน ปีพ.ศ. 2550 2-52
รูปที่ 2.1.10-3	การกระจายตัวของพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน ปีพ.ศ. 2560 2-53
รูปที่ 2.2.4-1	พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งในลุ่มน้ำวัง 2-64
รูปที่ 2.4-1	ปฏิทินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ฤดูแล้ง 2-66
รูปที่ 2.4-2	กรอบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ฤดูแล้ง 2-66
รูปที่ 3.3.2-1	แผนผังแสดงขั้นตอนการบูรณาการที่ระดับภัย 1 : เสี่ยงรุนแรง 3-72
รูปที่ 3.3.2-2	แผนผังแสดงขั้นตอนการบูรณาการที่ระดับภัย 2: ระดับรุนแรง 3-72
รูปที่ 3.3.2-3	แผนผังแสดงขั้นตอนการบูรณาการที่ระดับภัย 3: ระดับวิกฤติ 3-73
รูปที่ 3.3.2-4	ความเชื่อมโยงและการประสานงานของหน่วยงานในระดับบัญชาการ ระดับ อำนาจการและระดับปฏิบัติการ 3-74

สารบัญ

	หน้า
รูปที่ 3.3.9-1	ความเชื่อมโยงและการประสานงานของหน่วยงานในระดับบัญชาการระดับ อำนวยการ 3-107
รูปที่ 3.3.9-2	แผนผังแสดงขั้นตอนการบูรณาการที่ระดับภัย 1 : เสี่ยงรุนแรง 3-108
รูปที่ 3.3.9-3	แผนผังแสดงขั้นตอนการบูรณาการที่ระดับภัย 2: ระดับรุนแรง 3-108
รูปที่ 3.3.9-4	แผนผังแสดงขั้นตอนการบูรณาการที่ระดับภัย 3: วิกฤติ 3-109
รูปที่ 4.2-1	การใช้จ่ายเงินทรองราชการกรณีก่อนเกิดภัยหรือคาดว่าจะเกิดภัย และกรณีเกิดภัย พิบัติกรณีฉุกเฉิน 4-9
รูปที่ 4.2-2	แหล่งที่มาและวิธีการงบประมาณในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 4-11
รูปที่ 4.4-1	ตัวอย่างโครงสร้างศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด 4-21
รูปที่ 4.7-1	ตัวอย่างโครงสร้างศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด 4-26
รูปที่ 4.11.2.1-1	เกณฑ์ปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำ 4-44
รูปที่ 4.11.2.3-1	รูปเกณฑ์การบริหารจัดการน้ำเพื่อป้องกันภัยแล้ง 4-47
รูปที่ 5.1.4-1	มาตรการรองรับฤดูแล้ง 2565/2566 5-2
รูปที่ 5.3.1-1	การจัดการเพื่อลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย 5-13
รูปที่ 5.3.2-1	การเปรียบเทียบระดับการจัดการสาธารณภัยด้านทรัพยากรน้ำระหว่าง สททช. และ กระทรวงมหาดไทย 5-16
รูปที่ 5.3.3-1	ความเชื่อมโยงและการประสานงานเพื่อจัดการสาธารณภัยด้านทรัพยากรน้ำ 5-17
รูปที่ 5.4-1	การเชื่อมโยงแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนเผชิญเหตุภัย แล้งจังหวัด 5-19
รูปที่ 5.6-1	กรอบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำฤดูแล้ง 5-23
รูปที่ 5.6-2	กรอบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำฤดูแล้ง 5-24
รูปที่ 6.1-1	ตัวอย่างการรายงานผล กรณียังไม่เกิดภาวะน้ำแล้ง 6-2
รูปที่ 6.2.1-1	ตัวอย่างการรายงานผลกรณีเกิดภาวะน้ำแล้งที่ระดับภัย 1 และ 2 6-4
รูปที่ 6.2.2-1	ตัวอย่างการรายงานสถานการณ์น้ำในกรณีภัยระดับ 3 6-7
รูปที่ 6.2.3-1	ตัวอย่างการรายงานผลสถานการณ์น้ำและสภาพอากาศของจังหวัดตาก 6-8

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1.2-1	จำนวนประชากร ขนาดครัวเรือน และความหนาแน่น ลุ่มน้ำวัง ปี พ.ศ.2563 2-2
ตารางที่ 2.1.2-2	ผลิตภัณฑ์มวลรวมจำแนกรายจังหวัดในพื้นที่ลุ่มน้ำวัง ปี พ.ศ.2560-2564 2-4

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 2.1.2-3	ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดของกลุ่มน้ำวัง ปี พ.ศ.2563	2-4
ตารางที่ 2.1.2-4	รายได้ รายจ่าย และหนี้สินในครัวเรือน ของประชากรกลุ่มน้ำวัง ปี พ.ศ.2562	2-5
ตารางที่ 2.1.2-5	ความยากจนของประชากรในพื้นที่กลุ่มน้ำวัง ปี พ.ศ.2560	2-6
ตารางที่ 2.1.2-6	จำนวนโรงเรียน ครู นักเรียน จำแนกรายกลุ่มน้ำสาขา ลุ่มน้ำวัง ปี พ.ศ.2559	2-6
ตารางที่ 2.1.2-8	จำนวนสถานพยาบาล และจำนวนบุคลากรทางการแพทย์รายจังหวัด ลุ่มน้ำวัง ปี พ.ศ.2559	2-7
ตารางที่ 2.1.3-1	รายละเอียดของจังหวัดในกลุ่มน้ำวัง	2-8
ตารางที่ 2.1.4-1	รายละเอียดของกลุ่มน้ำสาขาในกลุ่มน้ำวัง	2-12
ตารางที่ 2.1.5-1	ค่าเฉลี่ยตัวแปรภูมิอากาศหลักของสถานีตรวจอากาศในกลุ่มน้ำวัง	2-16
ตารางที่ 2.1.6-1	รายละเอียดสถานีวัดน้ำฝนในพื้นที่กลุ่มน้ำวัง	2-17
ตารางที่ 2.1.6-2	ปริมาณฝนรายเดือนเฉลี่ยรอบ 30 ปีของกลุ่มน้ำวังและกลุ่มน้ำสาขา	2-17
ตารางที่ 2.1.6-3	รายละเอียดสถานีวัดน้ำท่าในพื้นที่กลุ่มน้ำวัง	2-21
ตารางที่ 2.1.6-4	ปริมาณน้ำท่ารายปีเฉลี่ยรอบ 30 ปีของกลุ่มน้ำวังและกลุ่มน้ำสาขา	2-22
ตารางที่ 2.1.6-5	ปริมาณน้ำหลากสูงสุดรายปีเฉลี่ยของแต่ละสถานีวัดน้ำในกลุ่มน้ำวัง	2-24
ตารางที่ 2.1.6-6	รายละเอียดของบ่อบาดาลสรุปตามสถานะของบ่อ สภาพน้ำ ความลึกการเจาะ บ่อ ความลึกการพัฒนา ระดับน้ำปกติ ระดับน้ำลด และปริมาณน้ำที่พัฒนาได้	2-27
ตารางที่ 2.1.7-1	พื้นที่ป่าไม้ในกลุ่มน้ำวัง	2-29
ตารางที่ 2.1.8-1	โครงการพัฒนาแหล่งน้ำในปัจจุบันในกลุ่มน้ำวัง	2-31
ตารางที่ 2.1.8-2	ประเภทและจำนวนโครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีศักยภาพในกลุ่มน้ำวัง	2-33
ตารางที่ 2.1.9-1	กรอบแนวคิดการศึกษาและประเมินความต้องการใช้น้ำสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ ของลุ่มน้ำ	2-35
ตารางที่ 2.1.9-2	ความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและท่องเที่ยว ปี พ.ศ.2562	2-39
ตารางที่ 2.1.9-3	ค่าสัมประสิทธิ์การใช้น้ำของพืช (Kc) โดยวิธี Penman Monteith	2-40
ตารางที่ 2.1.9-4	ค่าปริมาณการคายน้ำรวมการระเหยของพืชอ้างอิงที่สถานีตรวจอากาศโดยวิธี Penman Monteith	2-41
ตารางที่ 2.1.9-5	ความต้องการน้ำเพื่อการเกษตรกรรมของแต่ละกลุ่มน้ำสาขาในกลุ่มน้ำวัง	2-45
ตารางที่ 2.1.9-6	ความต้องการใช้น้ำตามประเภทของโรงงานอุตสาหกรรม	2-45
ตารางที่ 2.1.9-7	ความต้องการน้ำเพื่อการอุตสาหกรรมของแต่ละกลุ่มน้ำสาขาในกลุ่มน้ำวัง	2-47
ตารางที่ 2.1.9-8	สรุปปริมาณความต้องการใช้น้ำทั้งลุ่มน้ำ	2-48

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 2.1.10-1	พื้นที่กลุ่มชุดดินในลุ่มน้ำวัง	2-49
ตารางที่ 2.1.10-2	การใช้ประโยชน์ที่ดินชนิดต่าง ๆ ปี พ.ศ. 2549-2550	2-54
ตารางที่ 2.1.10-3	การใช้ประโยชน์ที่ดินชนิดต่าง ๆ ปี พ.ศ. 2559-2560	2-55
ตารางที่ 2.1.10-4	การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินชนิดต่าง ๆ จากปี พ.ศ. 2550 ถึง 2560	2-56
ตารางที่ 2.2.2-1	จำนวนวันที่ PM2.5 เกินมาตรฐาน และค่า PM2.5 เฉลี่ย 24 ชั่วโมงสูงสุดรายสถานี	2-58
ตารางที่ 2.2.2-2	การใช้ประโยชน์ที่ดินชนิดเกษตรกรรม ปี พ.ศ. 2550 และ 2560	2-59
ตารางที่ 2.2.3-1	สถิติการประสบสถานะน้ำแล้งที่ผ่านมาระหว่าง ปี พ.ศ. 2558 – 2563	2-60
ตารางที่ 2.2.4-1	พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งรายลุ่มน้ำสาขาในลุ่มน้ำวัง	2-63
ตารางที่ 2.2.4-2	พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งรายลุ่มน้ำสาขาในลุ่มน้ำวัง 10 ปี (2554-2563) จำแนกตามหมู่บ้าน	2-65
ตารางที่ 3.1.2-1	การยกระดับศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 และแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.2564-2570	3-2
ตารางที่ 3.1.2-2	เกณฑ์การกำหนดระดับวิกฤติน้ำ	3-3
ตารางที่ 3.1.2-3	เกณฑ์การจัดทำข้อกำหนดภาวะน้ำแล้ง	3-4
ตารางที่ 3.2.3-1	สรุปกฎหมาย ระเบียบ และนโยบายที่เกี่ยวข้องในการจัดการปัญหาน้ำแล้งของ ไทย และหน่วยงานรับผิดชอบ	3-61
ตารางที่ 3.3.2-1	การยกระดับศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 และแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.2564-2570	3-69
ตารางที่ 3.3.2-2	โครงสร้างองค์กรในการบัญชาการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	3-71
ตารางที่ 3.3.5-1	เกณฑ์หรือเงื่อนไขประกอบการพิจารณากระดับการจัดการวิกฤติน้ำ	3-80
ตารางที่ 3.3.7-1	วิกฤติน้ำเนื่องจากสถานการณ์น้ำแล้ง (ภัยแล้ง)	3-88
ตารางที่ 3.3.8-1	การบูรณาการระหว่างศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจและหน่วยงานต่าง ๆ ในระหว่าง เกิดเหตุ	3-102
ตารางที่ 4.1-1	หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุนการแก้ไขภาวะน้ำแล้งในลุ่มน้ำวัง	4-4
ตารางที่ 4.3.3-1	เกณฑ์ประกอบการพิจารณาระดับของสถานการณ์น้ำ เมื่อภาวะน้ำแล้ง	4-14
ตารางที่ 4.3.4-1	เกณฑ์การกำหนดภาวะน้ำแล้ง	4-15
ตารางที่ 4.3.4-2	เกณฑ์การกำหนดภาวะน้ำแล้งด้านปริมาณน้ำฝน กรณีฝนปกติ	4-16

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 4.3.4-3	เกณฑ์การกำหนดภาวะน้ำแล้งด้านปริมาณน้ำฝน กรณีภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง และสถานะน้ำแล้งวิกฤติ	4-17
ตารางที่ 4.3.4-4	เกณฑ์การกำหนดภาวะน้ำแล้งด้านระดับน้ำ ลุ่มน้ำวัง	4-19
ตารางที่ 4.3.4-5	ค่า Flow Duration ที่ร้อยละ 60 70 80 และ 90 ของสถานีวัดน้ำท่าในพื้นที่ ลุ่มน้ำวัง	4-19
ตารางที่ 4.3.4-6	เกณฑ์การกำหนดภาวะน้ำแล้งด้านปริมาณน้ำ ลุ่มน้ำวัง	4-19
ตารางที่ 4.3.4-7	เกณฑ์การกำหนดภาวะน้ำแล้งด้านแหล่งน้ำทุน ลุ่มน้ำวัง	4-19
ตารางที่ 4.11.1-1	เกณฑ์การกำหนดภาวะน้ำแล้ง	4-43
ตารางที่ 4.11.2.2-1	เกณฑ์การบริหารจัดการน้ำ เพื่อป้องกันภัยแล้ง กรณีอ่างขนาดกลาง	4-45
ตารางที่ 4.11.2.3-1	เกณฑ์การบริหารจัดการน้ำเพื่อป้องกันภัยแล้ง	4-46
ตารางที่ 4.12.1-1	เกณฑ์การติดตามเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ ด้านคุณภาพน้ำ	4-48
ตารางที่ 4.12.2-1	เกณฑ์การติดตามเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ ด้านความเค็ม	4-48
ตารางที่ 5.1.4-1	มาตรการรองรับฤดูแล้ง 2565/2566	5-3
ตารางที่ 5.3.1-1	หน้าที่และอำนาจตามกฎหมายที่สามารถบูรณาการร่วมกันได้เพื่อลดความเสี่ยง จากภาวะน้ำแล้ง	5-13
ตารางที่ 5.4-1	แนวทางปฏิบัติในการตัดสินใจระดับการจัดการสาธารณสุข	5-17

สัญลักษณ์และคำย่อ

สัญลักษณ์และคำย่อ	ความหมาย
%	เปอร์เซ็นต์
°C	องศาเซลเซียส
AEC	ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
Agri-Map	ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์
Area Based	พื้นที่ที่ประสบปัญหาน้ำท่วม/ภัยแล้งซ้ำซากหรือปัญหาอื่น ๆ ของทรัพยากรน้ำ จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขเชิงบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้พื้นที่ที่ ประสบปัญหา และความรุนแรงที่เกิดขึ้นลดน้อยลง รวมถึงพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ ตามนโยบายของรัฐบาล และพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ โดยที่ N หมายถึง กลุ่ม พื้นที่ภาคเหนือ
BOD	ปริมาณออกซิเจนที่จุลินทรีย์ใช้ในการย่อยสลายสารอินทรีย์ในแหล่งน้ำ
DO	ปริมาณออกซิเจนละลายน้ำในแหล่งน้ำ
FCB	ปริมาณเชื้อโรคแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์ม
GCP	จุดบังคับภาคพื้นดิน
GISTDA	สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)
GMS	แผนงานพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง
GNSS	ระบบนำทางด้วยดาวเทียม
GSD	ความละเอียดจุดภาพ
NH3-N	ปริมาณไนโตรเจนที่อยู่ในรูปของแอมโมเนียทั้งหมด
N-05	ลุ่มน้ำวังตอนบน
N-06	ลุ่มน้ำวังตอนกลาง
N-07	ลุ่มน้ำวังตอนล่าง
SDGs	เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
TCB	ปริมาณแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด
TDS	ค่าปริมาณสารทั้งหมดที่ละลายน้ำ
WQI	ดัชนีคุณภาพลุ่มน้ำ
กนช.	คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
กนอ.	การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
กปก.	การประปาส่วนภูมิภาค
กปก.ช	คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ
กปม.	กรมประมง

สัญลักษณ์และคำย่อ

สัญลักษณ์และคำย่อ	ความหมาย
กปน.	กองทุนพัฒนาน้ำบาดาล
กฟผ.	การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
กม.	กิโลเมตร
คกก.	คณะกรรมการ
คพ.	กรมควบคุมมลพิษ
ครม.	คณะรัฐมนตรี
จ.	จังหวัด
จท.	กรมเจ้าท่า
ชป.	กรมชลประทาน
ชม.	เซนติเมตร
ต.	ตำบล
ทต.	เทศบาลตำบล
ทน.	เทศบาลนคร
ทน.	กรมทรัพยากรน้ำ
ทบ.	กรมทรัพยากรน้ำบาดาล
ทม.	เทศบาลเมือง
ทรบ.	อาคารท่อระบายน้ำ
ชกส.	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
ปภ.	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
ปม.	กรมป่าไม้
พ.ร.บ.	พระราชบัญญัติ
พพ.	กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน
ยผ.	กรมโยธาธิการและผังเมือง
รทก.	ระดับน้ำทะเลปานกลาง
รพท.	การรถไฟแห่งประเทศไทย
สกษ.	สถานีตรวจอากาศเกษตร
สชป.	สำนักงานชลประทาน
สตอ.	สถานีตรวจอากาศ
สทนช.	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
สตอภ.	สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)

สัญลักษณ์และคำย่อ

สัญลักษณ์และคำย่อ	ความหมาย
สน.	สถานีตำรวจนครบาล
สป.ทส.	สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
สปก.	สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
สพฐ.	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สศช.	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
สสน.	สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน)
สอท.	สถานีอุตุนิยมวิทยาอุทก
อจน.	องค์การจัดการน้ำเสีย
อต.	กรมอุตุนิยมวิทยา
อบจ.	องค์การบริหารส่วนจังหวัด
อบต.	องค์การบริหารส่วนตำบล
อส.	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา

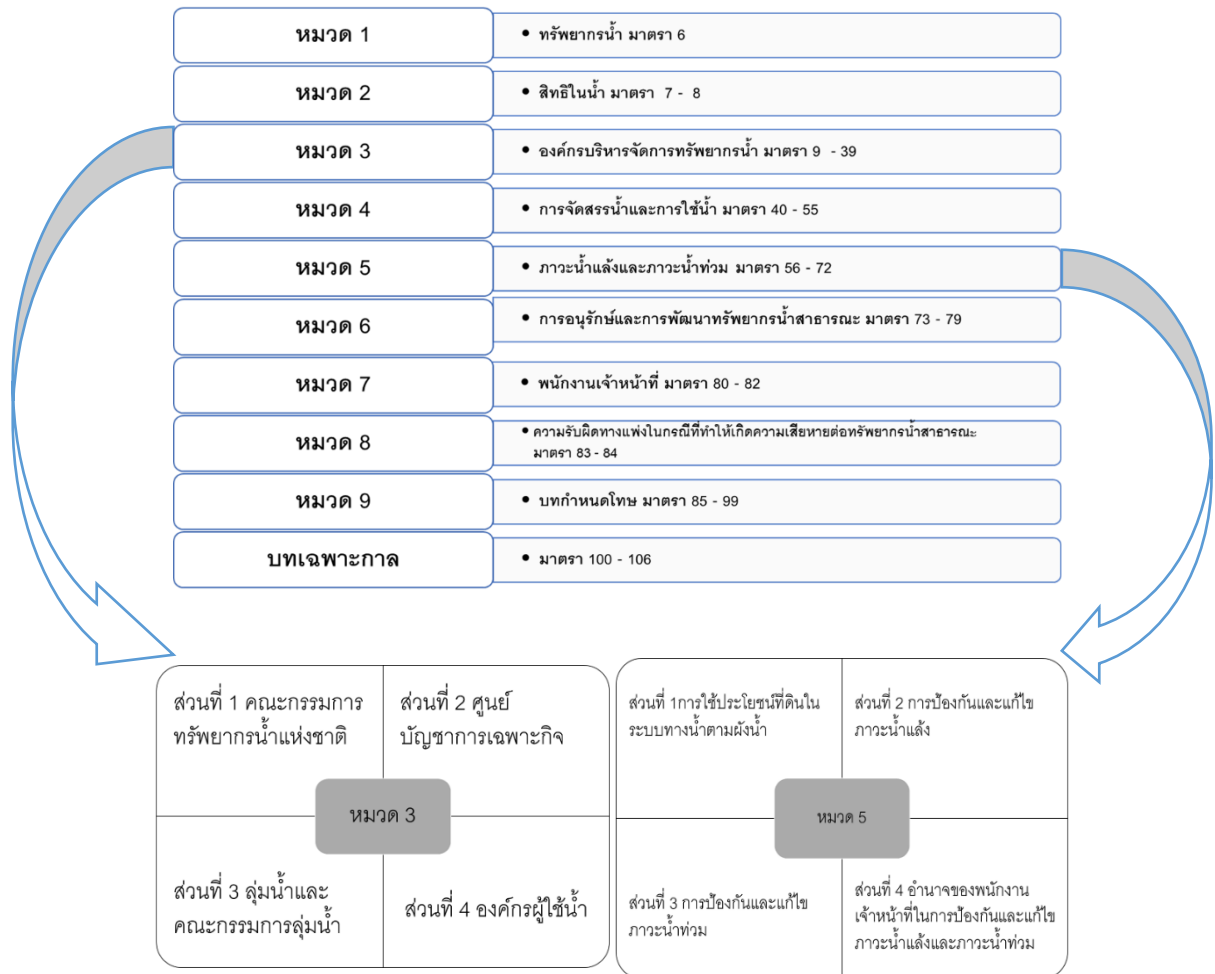
ที่ผ่านมาประเทศไทยได้ประสบกับปัญหาการบริหารทรัพยากรน้ำในหลายมิติ เนื่องจากมีหน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ตามกฎหมายหลายฉบับ ถึงแม้รัฐบาลจะได้แต่งตั้งให้มีคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติทำหน้าที่ในการบูรณาการและบริหารทรัพยากรน้ำอย่างเป็นระบบในทุกมิติแล้วก็ตามแต่ก็ยังคงมีความจำเป็นที่สมควรจะมีกฎหมาย ในการบูรณาการเกี่ยวกับการจัดสรร การใช้การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ และสิทธิในน้ำ เพื่อให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถบริหารทรัพยากรน้ำให้มีความประสานสอดคล้องกันในทุกมิติอย่างสมดุลและยั่งยืน รวมทั้งวางหลักเกณฑ์ในการประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในการเข้าถึงทรัพยากรน้ำสาธารณะ ตลอดจนจัดให้มีองค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งในระดับชาติ ระดับลุ่มน้ำ และระดับองค์กรผู้ใช้น้ำซึ่งสะท้อนการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อร่วมกันบริหารทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

โดยในพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 หมวด 3 องค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำส่วนที่ 3 ลุ่มน้ำและคณะกรรมการลุ่มน้ำ มาตรา 35 (2) คณะกรรมการลุ่มน้ำมีหน้าที่และอำนาจจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม เสนอ กนช. เพื่อให้ความเห็นชอบ และ หมวด 5 ภาวะน้ำแล้งและภาวะน้ำท่วม ส่วนที่ 2 การป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งมาตรา 57 ในกรณีที่มีข้อมูลเพียงพอที่ชี้ได้ว่าจะเกิดภาวะน้ำแล้งในพื้นที่ใดของลุ่มน้ำ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดเขตภาวะน้ำแล้ง และกำหนดให้กิจการใดสามารถใช้น้ำได้ในปริมาณที่เห็นสมควรได้

การกำหนดให้กิจการใดสามารถใช้น้ำได้ในปริมาณที่เห็นสมควร ให้ทำเป็นประกาศปิดไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่ายในเขตภาวะน้ำแล้งนั้น

เมื่อภาวะน้ำแล้งได้พ้นไปแล้ว ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรีประกาศยกเลิกเขตภาวะน้ำแล้งดังแสดงในรูปที่ 1.1-1 ความเชื่อมโยงของพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 กับแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง

รูปที่ 1.1-1 ความเชื่อมโยงของพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 กับแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง

ดังนั้นเพื่อให้การแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำ บรรลุผลมีการบูรณาการอย่างมีระบบ ตั้งแต่ ต้นน้ำ กลางน้ำ ท้ายน้ำ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติจึงมีความเห็นควรให้ดำเนินการโครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ลุ่มน้ำวัง โดยทำการรวบรวม ทบทวนข้อมูลจากแผนงาน นโยบาย กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และจากรายงานการศึกษาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น หลังจากการแบ่งขอบเขตลุ่มน้ำใหม่ สถานการณ์ นโยบาย ปัญหาด้านทรัพยากรน้ำในปัจจุบัน เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำ ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาน้ำแล้ง และทิศทางการพัฒนาในเขตลุ่มน้ำอย่างเหมาะสม เพื่อนำไปรับฟังความคิดเห็นของคณะกรรมการลุ่มน้ำคณะกรรมการทรัพยากรน้ำ จังหวัด องค์กรผู้ใช้น้ำ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ลุ่มน้ำ และสามารถชี้แจงแผนดังกล่าวไปเป็นกรอบในการติดตามการดำเนินการให้เป็นไปตามแผน

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อทบทวนจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำวัง ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 มาตรา 61 ให้สอดคล้องกับบริบทลุ่มน้ำและองค์ประกอบในการบริหารจัดการน้ำ

1.2.2 เพื่อนำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำวัง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องทราบและนำไปสู่การปฏิบัติ

1.2.3 เพื่อให้คณะกรรมการลุ่มน้ำใช้แผนดังกล่าวเป็นกรอบในการติดตามการดำเนินการให้เป็นไปตามแผน

1.3 ขอบเขตการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง

1.3.1 พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561

ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 ในหมวดที่ 5 “ภาวะน้ำท่วมน้ำแล้ง” ได้กำหนดรายละเอียดออกเป็น 4 ส่วน อยู่ในมาตราที่ 56 ถึง มาตราที่ 72 ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 “การใช้ประโยชน์ที่ดินในระบบทางน้ำตามผังน้ำ” ส่วนที่ 2 “การป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง” ส่วนที่ 3 “การป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม” และส่วนที่ 4 “อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและภาวะน้ำท่วม” และมีมาตราอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ดังนี้

มาตรา 4 “ภาวะน้ำแล้ง” หมายความว่า สภาวะที่ปริมาณน้ำ ปริมาณการไหลของน้ำหรือระดับน้ำ ลดลงอย่างต่อเนื่องจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อดำรงชีวิตของคน สัตว์ และพืช ที่อยู่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง

มาตรา 61 ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งขึ้นไว้เป็นการล่วงหน้า โดยให้จัดทำเป็นแผนเพื่อเตรียมการรองรับ

กรณีปกติ ซึ่งสามารถคาดหมายได้ว่า จะเกิดภาวะน้ำแล้งในระยะเวลาใดระยะเวลาหนึ่งเป็นประจำ

กรณีรุนแรง ที่มีน้ำแล้งเกิดขึ้นอย่างรุนแรง

โดยในการจัดทำแผนต้องพิจารณาถึงสภาพแวดล้อม ผังน้ำ ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพของพื้นที่นั้นประกอบด้วย แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

- 1) หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน
- 2) งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการ
- 3) การจัดเตรียมข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง
- 4) การเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ
- 5) วิธีการควบคุมการใช้น้ำในพื้นที่
- 6) การหาแหล่งน้ำทดแทนและการขนส่งน้ำจากแหล่งน้ำทดแทนมายังพื้นที่ซึ่งเกิดภาวะน้ำแล้ง
- 7) การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากภาวะน้ำแล้ง

ในการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ให้มีการบูรณาการร่วมกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติและแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และประชาชนในเขตลุ่มน้ำตามความเหมาะสม

มาตรา 62 เมื่อคณะกรรมการลุ่มน้ำได้จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งขึ้นแล้วให้เสนอต่อ กนช. เพื่อให้ความเห็นชอบและจัดส่งแผนดังกล่าวไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบและดำเนินการ ในการนี้ให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องจัดสร้างหรือเตรียมอุปกรณ์ที่จะต้องใช้ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง รวมทั้งบำรุงรักษาสิ่งก่อสร้างหรืออุปกรณ์นั้นหรือดำเนินการใด ๆ เพื่อให้เป็นไปตามแผนดังกล่าว กรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดไม่อาจดำเนินการให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งได้ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำเสนอเรื่องต่อ กนช. เพื่อพิจารณาหาแนวทางแก้ไขต่อไป

มาตรา 63 ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำติดตามการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งที่ กนช. ให้ความเห็นชอบและทบทวนแผนให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะดำเนินการได้เมื่อเกิดภาวะน้ำแล้ง

สำหรับกรณีเกิดวิกฤติน้ำ(น้ำแล้ง) ให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 หมวด 3 องค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ส่วนที่ 2 ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

มาตรา 24 ในกรณีเกิดปัญหาวิกฤติน้ำจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อดำรงชีวิตของคน สัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐอย่างรุนแรง ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ โดยนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการ อำนาจการ แก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำเป็นการชั่วคราว จนกว่าปัญหาวิกฤติน้ำจะผ่านพ้นไป ทั้งนี้ ให้สำนักงบประมาณ พิจารณาจัดสรรงบประมาณให้กับศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งและสนับสนุนการปฏิบัติงาน

ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจออกคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้าราชการฝ่ายพลเรือน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลใด ๆ ร่วมกันกระทำหรือห้ามกระทำการใด ๆ เพื่อการป้องกันแก้ไข ควบคุม ระวัง หรือบรรเทาผลร้ายจากความเสียหายที่เกิดขึ้นได้อย่างทันด่วนที่

เมื่อนายกรัฐมนตรีได้ออกคำสั่งตามวรรคสองแล้ว และคำสั่งนั้นมีสภาพอย่างกฎเพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อประชาชนที่เกี่ยวข้อง ให้ประกาศคำสั่งดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษาโดยมิชักช้า

ในการปฏิบัติการตามหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจหรือการปฏิบัติตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีตามวรรคสอง หากเจ้าหน้าที่ของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ข้าราชการฝ่ายพลเรือน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลใด ได้ดำเนินการไปตามหน้าที่และอำนาจ และได้กระทำไปพอสมควรแก่เหตุและมีได้ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงให้ผู้นั้นพ้นจากความผิดและความรับผิดทั้งปวง

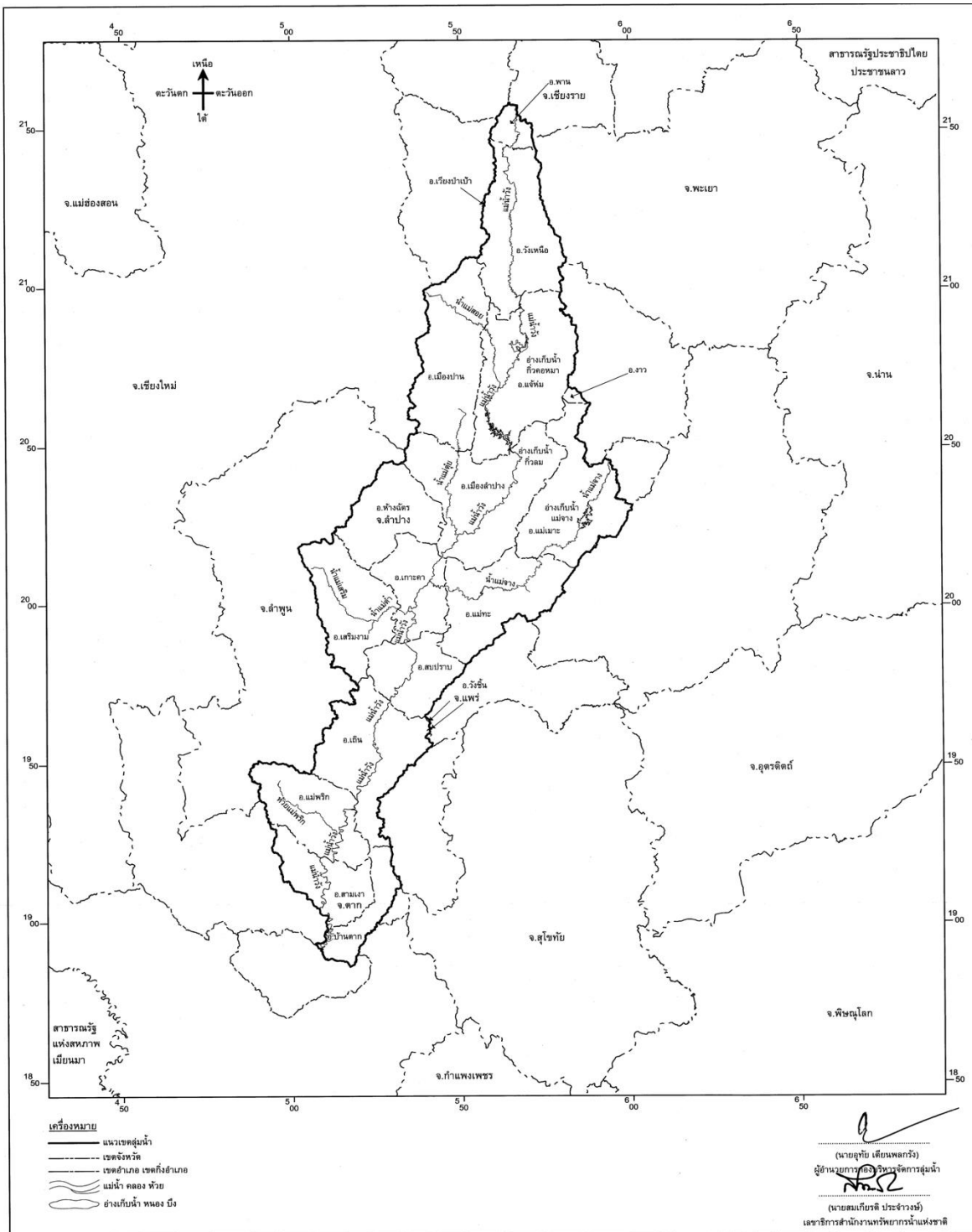

เมื่อการดำเนินการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำแล้วเสร็จ ให้สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติรายงานและ
จัดทำสรุปผลการดำเนินการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำเสนอต่อรัฐสภาเพื่อทราบโดยมิชักช้า

1.3.2 ขอบเขตพื้นที่จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษา ขอบเขตพื้นที่ศึกษาต้องครอบคลุมพื้นที่ลุ่มน้ำวัง (ลุ่มน้ำที่ 07) ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดลุ่มน้ำ พ.ศ. 2564 (วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2564)

รูปที่ 1.3.2-1 ขอบเขตพื้นที่ศึกษาครอบคลุมพื้นที่ลุ่มน้ำวัง

บทที่ 2 ข้อมูลลุ่มน้ำวัง

2.1 สภาพทั่วไปของลุ่มน้ำ

2.1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ลุ่มน้ำวังตั้งอยู่ทางภาคเหนือของประเทศไทย ขนาดพื้นที่ลุ่มน้ำ 10,788.86 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตจังหวัดลำปางและตาก ลักษณะลุ่มน้ำวางตัวตามแนวเหนือ – ใต้

ทิศเหนือ	ติดกับ	ลุ่มน้ำโขงเหนือ และลุ่มน้ำกก
ทิศใต้และทิศตะวันตก	ติดกับ	ลุ่มน้ำปิง
ทิศตะวันออก	ติดกับ	ลุ่มน้ำยม

ลักษณะภูมิประเทศโดยรวมของลุ่มน้ำวังจะมีเทือกเขาล้อมรอบตลอดแนว ทางทิศตะวันตกของลุ่มน้ำ คือ เทือกเขาขุนตาล ส่วนทางทิศตะวันออก คือเทือกเขาผีปันน้ำและมีที่ราบลุ่มสลับกับที่ราบแคบตามหุบเขา มีพื้นที่ลุ่มน้ำแคบ และมีความยาวของแม่น้ำสั้นกว่าแม่น้ำอื่น ๆ ในภาคเหนือ แม่น้ำวังมีต้นกำเนิดมาจากเทือกเขาผีปันน้ำในเขตจังหวัดเชียงรายแล้วไหลผ่านหุบเขาที่บริเวณอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง แล้วไหลลงทางทิศใต้เข้าสู่ที่ราบในอำเภอแจ้ห่ม อำเภอเมือง อำเภอเกาะคา อำเภอสบปราบ จังหวัดลำปาง ก่อนจะไหลผ่านที่ราบแคบตามหุบเขาในอำเภอเถิน อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง และไหลเข้าสู่ที่ราบในจังหวัดตาก ก่อนจะบรรจบกับแม่น้ำปิง ที่บ้านปากวัง ตำบลตากออก อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก

ลุ่มน้ำวังมีลำน้ำสาขาที่สำคัญ ได้แก่ น้ำแม่สอย น้ำแม่ตุ๋ย น้ำแม่จาง น้ำแม่ต๋ำ น้ำแม่เสริม และห้วยแม่พริก โดยแหล่งกำเนิดของลุ่มน้ำวังเริ่มต้นจากเทือกเขาผีปันน้ำ บริเวณดอยหลวง บ้านป่าหุง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดของลุ่มน้ำวังตอนบน ลุ่มน้ำแม่สอยมีแหล่งต้นกำเนิดมาจากเทือกเขาทางด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ลุ่มน้ำแม่ตุ๋ยมีแหล่งต้นกำเนิดมาจากเทือกเขาในเขตอำเภอเมืองปาน ครอบคลุมพื้นที่ 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองปาน อำเภอห้างฉัตรและอำเภอเมืองลำปาง ไหลจากทิศเหนือ ลงมาทางทิศใต้เข้าเขตอำเภอเมืองลำปางก่อนไปบรรจบกับแม่น้ำวัง ลุ่มน้ำแม่จาง มีต้นกำเนิดมาจากสันแนวดอยหลวง กับดอยผาแดง ซึ่งเป็นแนวสันปันน้ำกับลุ่มน้ำจาว ครอบคลุมพื้นที่อำเภอแม่ทะ กับอำเภอแม่เมาะทั้งหมด อำเภอเกาะคา และอำเภอเมืองลำปางบางส่วน ไหลจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ไปบรรจบกับแม่น้ำวังที่บ้านสบจาง ในเขตอำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง และลุ่มน้ำแม่ต๋ำ มีแหล่งต้นกำเนิดมาจากเทือกเขาเขตอำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง กับอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ไหลไปบรรจบแม่น้ำวังในเขตอำเภอสบปราบ

อ่างเก็บน้ำที่สำคัญในพื้นที่ลุ่มน้ำวัง ได้แก่ 1) เขื่อนกิ่วลม อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ความจุ 106.24 ล้าน ลบ.ม. 2) เขื่อนกิ่วคอหมา อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง ความจุ 170.00 ล้าน ลบ.ม. และ 3) เขื่อนแม่จาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ความจุกักเก็บน้ำ 102.10 ล้าน ลบ.ม.

2.1.2 ประชากร เศรษฐกิจและสังคม

1) จำนวนประชากร และขนาดครัวเรือน

จากข้อมูลจำนวนประชากรรายจังหวัด สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ดังแสดงในตารางที่ 2.1.2-1 พบว่า ในปี พ.ศ.2563 ลุ่มน้ำวัง มีจำนวนประชากรรวมทั้งสิ้น 644,772 คน โดยลุ่มน้ำสาขาที่มีจำนวนประชากรมากที่สุด 5 ลำดับแรก คือ แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 2 (142,705 คน) รองลงมาคือ น้ำแม่จาง (107,646 คน) แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 1 (92,420 คน) แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 2 (82,596 คน) และแม่น้ำวังตอนบน (61,903 คน) ตามลำดับ ส่วนลุ่มน้ำสาขาที่มีจำนวนประชากรน้อยที่สุด คือ แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 3 (4,751 คน)

ลุ่มน้ำวังมีจำนวนครัวเรือนรวมทั้งลุ่มน้ำ 255,799 ครัวเรือน คิดเป็นอัตราเฉลี่ยของขนาดจำนวนคนต่อครัวเรือน จากจำนวนประชากรในปีเดียวกันเท่ากับ 2.52 คน/ครัวเรือน ซึ่งมีขนาดเล็กหรือมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว โดยลุ่มน้ำสาขาที่มีขนาดครัวเรือนใหญ่ที่สุดในลุ่มน้ำ 5 ลำดับแรก คือ น้ำแม่ต้า (2.88 คน/ครัวเรือน) รองลงมาคือ แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 1 (2.84 คน/ครัวเรือน) แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 4 (2.84 คน/ครัวเรือน) แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 2 (2.78 คน/ครัวเรือน) และน้ำแม่สอย (2.69 คน/ครัวเรือน) ตามลำดับ ส่วนลุ่มน้ำสาขาที่มีขนาดครัวเรือนเล็กที่สุดในลุ่มน้ำ คือ แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 1 (2.25 คน/ครัวเรือน)

สำหรับความหนาแน่นประชากรของลุ่มน้ำวัง ในปี พ.ศ.2563 เท่ากับ 59.76 คนต่อตารางกิโลเมตร เมื่อพิจารณาความหนาแน่นประชากรในระดับลุ่มน้ำสาขา พบว่าลุ่มน้ำสาขาที่มีความหนาแน่นมากที่สุด 5 ลำดับแรก คือ แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 2 (146.62 คน/ตร.กม.) รองลงมา แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 1 (84.83 คน/ตร.กม.) แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 1 (66.53 คน/ตร.กม.) น้ำแม่จาง (65.71 คน/ตร.กม.) และน้ำแม่ตุ๋ย (63.17 คน/ตร.กม.) ตามลำดับ ส่วนลุ่มน้ำสาขาที่มีความหนาแน่นน้อยที่สุด คือ แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 3 (16.93 คน/ตร.กม.)

ตารางที่ 2.1.2-1 จำนวนประชากร ขนาดครัวเรือน และความหนาแน่น ลุ่มน้ำวัง ปี พ.ศ.2563

รหัส ลุ่มน้ำสาขา	ลุ่มน้ำสาขา	พื้นที่ (ตร.กม.)	จำนวน ประชากร (คน)	ครัวเรือน	ขนาดครัวเรือน (คน/ครัวเรือน)	ความหนาแน่น (คน/ตร.กม.)
0701	แม่น้ำวังตอนบน	1,638.99	61,903	23,738	2.61	37.77
0702	น้ำแม่สอย	732.84	29,364	10,929	2.69	40.07
0703	แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 1	1,089.47	92,420	41,085	2.25	84.83
0704	น้ำแม่ตุ๋ย	818.47	51,702	20,122	2.57	63.17
0705	แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 2	973.30	142,705	59,502	2.40	146.62
0706	น้ำแม่จาง	1,638.29	107,646	43,789	2.46	65.71
0707	แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 1	140.18	9,327	3,285	2.84	66.53
0708	น้ำแม่ต้า	751.44	31,821	11,059	2.88	42.35
0709	แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 2	1,742.07	82,596	29,746	2.78	47.41
0710	แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 3	280.65	4,751	1,803	2.64	16.93
0711	แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 4	983.15	30,537	10,741	2.84	31.06
รวมพื้นที่ลุ่มน้ำวัง		10,788.86	644,772	255,799	2.52	59.76

ที่มา : โครงการจัดทำผังน้ำ ลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน รายงานฉบับกลาง, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (2565)

ผลการคาดการณ์แนวโน้มจำนวนประชากรในอนาคตของกลุ่มน้ำวังในอีก 20 ปีข้างหน้าจะพิจารณาจากจำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร์รวมประชากรแฝง พบว่า ในปี พ.ศ.2568 คาดว่าจะมีจำนวนประชากร 640,706 คน (ลดลงจากปี 2563 ร้อยละ 0.63) ในปี พ.ศ.2573 คาดว่าจะมีจำนวนประชากร 631,206 คน (ลดลงจากปี 2568 ร้อยละ 1.48) ในปี พ.ศ.2578 คาดว่าจะมีจำนวนประชากร 621,706 คน (ลดลงจากปี 2573 ร้อยละ 1.51) และในปี พ.ศ.2583 คาดว่าจะมีจำนวนประชากร 612,205 คน (ลดลงจากปี 2578 ร้อยละ 1.53) ตามลำดับ

2) สภาพเศรษฐกิจ

ผลิตภัณฑ์มวลรวม

จากการรวบรวมและทบทวนข้อมูลสภาพเศรษฐกิจของจังหวัดในพื้นที่ลุ่มน้ำวัง ช่วงปี พ.ศ.2560 – 2564 ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ดังแสดงในตารางที่ 2.1.2-2 พบว่าสภาพเศรษฐกิจของจังหวัดในพื้นที่ลุ่มน้ำวัง ส่วนใหญ่อัตราการเปลี่ยนแปลงมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของทั้งสามจังหวัดจะสอดคล้องกันการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเศรษฐกิจของประเทศไทยของปี 2563 ชะลอตัวในอัตราร้อยละ 7.46 จากที่ขยายตัวร้อยละ 3.25 ในปีก่อน เช่นเดียวกับจังหวัดในลุ่มน้ำวังที่มีการชะลอตัวการเศรษฐกิจเมื่อเทียบกับปี 2562 หากพิจารณาอัตราการขยายตัวผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัดในพื้นที่ลุ่มน้ำวัง พบว่า มีเพียงจังหวัดเดียวที่มีอัตราการขยายตัวต่ำกว่าระดับประเทศ คือ จังหวัดเชียงราย (ร้อยละ -0.24 ต่อปี) ในทางกลับกันจังหวัดลำปางและตากมีอัตราการขยายตัวสูงกว่าประเทศไทยเท่ากับร้อยละ 1.81 และ 7.45 ต่อปีตามลำดับ

ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าในพื้นที่ลุ่มน้ำวังที่ควรมีการพัฒนาทั้งภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ เพื่อช่วยยกระดับสภาพเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในพื้นที่ และเมื่อพิจารณาข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดลุ่มน้ำวัง ปี พ.ศ.2563 พบว่า มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดของลุ่มน้ำ เท่ากับ 62,625 ล้านบาท โดยมาจากภาคบริการเป็นส่วนใหญ่ เท่ากับ 34,148 ล้านบาท (ร้อยละ 54.53) รองลงมาคือภาคอุตสาหกรรม เท่ากับ 20,456 ล้านบาท (ร้อยละ 32.66) และภาคเกษตร เท่ากับ 8,021 ล้านบาท (ร้อยละ 12.81) โดยลุ่มน้ำสาขาที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสูงสุดที่สุดคือ แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 2 เท่ากับ 10,272 ล้านบาท และน้อยที่สุดคือ แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 1 เท่ากับ 831 ล้านบาท ดังแสดงในตารางที่ 2.1.2-3

ตารางที่ 2.1.2-2 ผลผลิตทั้งหมดรวมจำแนกรายจังหวัดในพื้นที่ลุ่มน้ำวัง ปี พ.ศ.2560-2564

จังหวัด	มูลค่าผลผลิตทั้งหมดรวมจังหวัด (ล้านบาท)					อัตราการเปลี่ยนแปลง				อัตรา การ ขยายตัว (ร้อยละ/ ปี)
	2560	2561	2562	2563	2564	2560- 2561	2561- 2562	2562- 2563	2563- 2564	
ลำปาง	68,199	71,950	71,417	70,795	73,161	5.50	-0.74	-0.87	3.34	1.81
เชียงราย	104,435	110,815	107,265	101,221	103,000	6.11	-3.20	-5.63	1.76	-0.24
ตาก	47,799	52,720	68,372	63,366	61,564	10.30	29.69	-7.32	-2.84	7.45
ทั้งประเทศ	15,451,959	16,365,574	16,898,086	15,636,891	16,166,598	5.91	3.25	-7.46	3.39	1.27

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, พ.ศ.2560-2564 และวิเคราะห์โดยคณะที่ปรึกษา

ตารางที่ 2.1.3-3 ผลผลิตทั้งหมดรวมจังหวัดของลุ่มน้ำวัง ปี พ.ศ.2563

รหัสลุ่มน้ำ สาขา	พื้นที่ลุ่มน้ำสาขา	มูลค่าผลผลิตทั้งหมดรวมจังหวัด (ล้านบาท)			
		ภาคเกษตร	ภาคอุตสาหกรรม	ภาคบริการ	รวม
0701	แม่น้ำวังตอนบน	1,368	3,129	5,692	10,189
0702	น้ำแม่สอย	505	1,464	2,372	4,341
0703	แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 1	751	2,178	3,528	6,457
0704	น้ำแม่ต๋อย	564	1,635	2,648	4,847
0705	แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 2	671	1,945	3,150	5,766
0706	น้ำแม่จาง	1,129	3,272	5,300	9,701
0707	แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 1	97	280	454	831
0708	น้ำแม่ต้า	518	1,501	2,431	4,450
0709	แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 2	1,209	3,454	5,609	10,272
0710	แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 3	194	561	909	1,664
0711	แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 4	1,016	1,035	2,055	4,106
พื้นที่ลุ่มน้ำวัง		8,021	20,456	34,148	62,625

ที่มา : โครงการจัดทำผังน้ำ ลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน รายงานฉบับกลาง, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (2565)

รายได้-รายจ่ายเฉลี่ย และหนี้สินเฉลี่ย

จากการรวบรวมข้อมูลรายได้-รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน และหนี้สินเฉลี่ยในครัวเรือนของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปี พ.ศ.2562 พบว่าลุ่มน้ำวังมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 22,563 บาทต่อครัวเรือน (น้อยกว่ารายได้เฉลี่ยต่อเดือนระดับประเทศ 26,018 บาทต่อครัวเรือน) รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 16,955 บาทต่อครัวเรือน (น้อยกว่ารายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนระดับประเทศ 20,742 บาทต่อครัวเรือน) และมีหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน 147,559 บาทต่อปี (น้อยกว่าหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนระดับประเทศ 164,055 บาทต่อปี)

เมื่อพิจารณาในระดับลุ่มน้ำสาขาของลุ่มน้ำวังด้านรายได้ พบว่า ทั้งหมดมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่ารายได้เฉลี่ยระดับประเทศ โดยลุ่มน้ำสาขาที่มีรายได้เฉลี่ยสูงสุด คือ แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 1 (23,929 บาทต่อครัวเรือน) และรายได้เฉลี่ยต่ำสุด คือ แม่น้ำวังตอนบน (19,317 บาทต่อครัวเรือน)

สำหรับรายจ่ายต่อครัวเรือนในพื้นที่กลุ่มน้ำวัง พบว่า ทั้งหมดมีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่ารายจ่ายเฉลี่ยระดับประเทศ โดยกลุ่มน้ำสาขาที่มีรายจ่ายเฉลี่ยสูงสุด คือ น้ำแม่ต๋า (18,149 บาทต่อครัวเรือน) และรายจ่ายเฉลี่ยต่ำสุด คือ แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 4 (15,049 บาทต่อครัวเรือน)

สำหรับหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนในพื้นที่กลุ่มน้ำวัง พบว่า ทั้งหมดมีหนี้สินเฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่าหนี้สินเฉลี่ยระดับประเทศ ยกเว้นน้ำแม่ต๋า โดยเป็นกลุ่มน้ำสาขาที่มีหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนมากที่สุด เท่ากับ 167,630 บาท/ปี และกลุ่มน้ำสาขาที่มีหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนน้อยที่สุด คือ แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 4 คือ 107,568 บาท/ปี ดังแสดงในตารางที่ 2.1.2-4

ตารางที่ 2.1.2-4 รายได้ รายจ่าย และหนี้สินในครัวเรือน ของประชากรกลุ่มน้ำวัง ปี พ.ศ.2562

รหัสกลุ่มน้ำสาขา	กลุ่มน้ำสาขา	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (บาท/ครัวเรือน)	รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน (บาท/ครัวเรือน)	หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท/ปี)
0701	แม่น้ำวังตอนบน	19,317	15,194	122,966
0702	น้ำแม่สอย	22,503	16,813	139,906
0703	แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 1	23,929	17,613	153,688
0704	น้ำแม่ต๋อย	23,500	17,471	151,089
0705	แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 2	23,897	17,758	157,466
0706	น้ำแม่จาง	23,334	17,187	160,107
0707	แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 1	23,929	17,613	153,688
0708	น้ำแม่ต๋า	23,812	18,149	167,630
0709	แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 2	23,423	17,509	159,401
0710	แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 3	22,042	16,984	145,808
0711	แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 4	19,585	15,049	107,568
รวมพื้นที่กลุ่มน้ำวัง		22,563	16,955	147,559
ทั้งประเทศไทย		26,018	20,742	164,055

ที่มา : โครงการจัดทำผังน้ำ กลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน รายงานฉบับกลาง, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (2565)

เส้นความยากจน และสัดส่วนคนจน

จากข้อมูลปี พ.ศ. 2562 ประชาชนในกลุ่มน้ำวังมีค่าเส้นความยากจนเท่ากับ 2,521 บาท ต่อคนต่อเดือน (น้อยกว่าเส้นความยากจนระดับประเทศ 2,763 บาท/คน/เดือน) และยังประสบกับปัญหาความยากจนคิดเป็นร้อยละ 6.26 เมื่อพิจารณาในระดับกลุ่มน้ำสาขาของกลุ่มน้ำวัง กลุ่มน้ำสาขาที่มีเส้นความยากจนมากที่สุด คือ แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 4 คือ 2,434 บาท/คน/เดือน และน้อยที่สุด คือ แม่น้ำวังตอนบน คือ 2,554 บาท/คน/เดือน กลุ่มน้ำสาขาที่มีสัดส่วนคนจนมากที่สุด คือ แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 16.26 และน้อยที่สุด คือ น้ำแม่ต๋า คิดเป็นร้อยละ 4.64 ดังแสดงในตารางที่ 2.1.2-5

ตารางที่ 2.1.2-5 ความยากจนของประชากรในพื้นที่ลุ่มน้ำวัง ปี พ.ศ.2560

รหัสลุ่มน้ำสาขา	ลุ่มน้ำสาขา	เส้นความยากจน (บาท/คน/เดือน)			สัดส่วนคนจน (ร้อยละ)		
		2554	2558	2562	2554	2558	2562
0701	แม่น้ำวังตอนบน	2,246	2,448	2,554	13.42	11.92	6.40
0702	น้ำแม่สอย	2,257	2,479	2,539	11.61	9.16	5.39
0703	แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 1	2,255	2,436	2,522	12.42	9.88	5.29
0704	น้ำแม่ต๋อย	2,259	2,463	2,532	11.71	9.10	5.13
0705	แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 2	2,258	2,446	2,525	12.14	9.52	5.11
0706	น้ำแม่จาง	2,238	2,422	2,502	12.58	9.68	5.75
0707	แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 1	2,255	2,436	2,522	12.42	9.88	5.29
0708	น้ำแม่ต้า	2,265	2,474	2,535	11.41	8.53	4.64
0709	แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 2	2,246	2,439	2,514	13.15	9.78	5.77
0710	แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 3	2,218	2,422	2,496	20.49	12.97	9.30
0711	แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 4	2,146	2,328	2,434	33.94	19.99	16.26
รวมพื้นที่ลุ่มน้ำวัง		2,244	2,438	2,521	13.93	10.60	6.26
ทั้งประเทศไทย		2,415	2,644	2,763	13.22	7.21	6.24

ที่มา : โครงการจัดทำผังน้ำ ลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน รายงานฉบับกลาง, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (2565)

3) สภาพสังคม

การศึกษา

ข้อมูลในพื้นที่ลุ่มน้ำวัง ปี 2559 มีสถานศึกษาทั้งหมด 388 แห่ง จำนวนครู 5,177 คน และจำนวนนักเรียน 74,987 คน มีอัตราส่วนนักเรียนต่อครู เท่ากับนักเรียน 14 คน ต่อครู 1 คน ซึ่งอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ (จำนวนนักเรียน 30 คน ต่อครู 1 คน) โดยลุ่มน้ำสาขาที่มีอัตราส่วนนักเรียนต่อครูมากที่สุด คือ แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 1 (นักเรียน 16 คน ต่อครู 1 คน) และลุ่มน้ำสาขาที่มีอัตราส่วนนักเรียนต่อครูน้อยที่สุด คือ น้ำแม่สอยและน้ำแม่จาง (นักเรียน 13 คน ต่อครู 1 คน) ดังแสดงในตารางที่ 2.1.2-6

ตารางที่ 2.1.2-6 จำนวนโรงเรียน ครู นักเรียน จำแนกรายลุ่มน้ำสาขา ลุ่มน้ำวัง ปี พ.ศ.2559

รหัสลุ่มน้ำสาขา	ลุ่มน้ำสาขา	สถานศึกษา (แห่ง)	ครู (คน)	นักเรียน (คน)	อัตราส่วนนักเรียน:ครู
0701	แม่น้ำวังตอนบน	46	513	7,792	15
0702	น้ำแม่สอย	29	174	2,235	13
0703	แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 1	39	1,284	19,934	16
0704	น้ำแม่ต๋อย	33	819	12,455	15
0705	แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 2	67	643	8,696	14
0706	น้ำแม่จาง	65	646	8,392	13

ตารางที่ 2.1.2-7 จำนวนโรงเรียน ครู นักเรียน จำแนกรายลุ่มน้ำสาขา ลุ่มน้ำวัง ปี พ.ศ.2559

รหัสลุ่มน้ำสาขา	ลุ่มน้ำสาขา	สถานศึกษา (แห่ง)	ครู (คน)	นักเรียน (คน)	อัตราส่วนนักเรียน:ครู
0707	แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 1	6	84	1,170	14
0708	น้ำแม่ต้า	25	236	3,228	14
0709	แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 2	54	532	7,462	14
0710	แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 3	3	60	894	15
0711	แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 4	21	185	2,731	15
รวมพื้นที่ลุ่มน้ำวัง		388	5,177	74,987	14

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ, พ.ศ.2559

ด้านสาธารณสุข

จากการรวบรวมข้อมูลจำนวนสถานพยาบาล และจำนวนบุคลากรทางการแพทย์ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ.2559 ดังแสดงในตารางที่ 2.1.2-7 ในพื้นที่ลุ่มน้ำวังครอบคลุม 2 จังหวัดหลัก ได้แก่ ลำปาง และตาก (เชียงรายน้อยมากประมาณ 1%) มีสถานพยาบาลจำนวนทั้งสิ้น 668 แห่ง แยกเป็นโรงพยาบาลรัฐ 25 แห่ง โรงพยาบาลเอกชน 3 แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 256 แห่ง และคลินิก 383 แห่ง มีบุคลากรทางการแพทย์ แยกเป็นแพทย์ 494 คน และพยาบาล 2,795 คน

สำหรับอัตราส่วนประชากรต่อแพทย์ในลุ่มน้ำวังคือ ประชากร 1,314 คนต่อแพทย์ 1 คน (อยู่ในเกณฑ์สูงกว่ากรอบความต้องการกำลังคนด้านสาธารณสุขระยะ 5 ปี (พ.ศ.2555-2560) ของกระทรวงสาธารณสุข คือ ประชากร 2,500 คนต่อแพทย์ 1 คน) และอัตราส่วนประชากรต่อพยาบาล คือ ประชากร 232 คนต่อพยาบาล 1 คน (อยู่ในเกณฑ์สูงกว่ากรอบความต้องการกำลังคนด้านสาธารณสุขระยะ 5 ปี (พ.ศ.2555-2560) ของกระทรวงสาธารณสุข คือ ประชากร 550 คนต่อพยาบาล 1 คน)

ตารางที่ 2.1.2-8 จำนวนสถานพยาบาล และจำนวนบุคลากรทางการแพทย์รายจังหวัด ลุ่มน้ำวัง ปี พ.ศ.2559

จังหวัด	จำนวน (แห่ง)					จำนวน (คน)		ประชากร: แพทย์	ประชากร: พยาบาล
	โรงพยาบาลรัฐ	โรงพยาบาลเอกชน	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	คลินิก	รวม	แพทย์	พยาบาล		
ลำปาง	15	1	141	228	385	332	1,715	1,314	232
ตาก	10	2	115	156	283	162	1,080		
รวมพื้นที่ลุ่มน้ำวัง	25	3	256	383	668	494	2,795		

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ, พ.ศ.2559

2.1.3 เขตการปกครอง

ลุ่มน้ำวัง มีขอบเขตการปกครองอยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดประกอบด้วย จังหวัดลำปาง จังหวัดเชียงราย และจังหวัดตาก โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 2.1.3-1 รายละเอียดของจังหวัดในลุ่มน้ำวัง และแผนที่ขอบเขตจังหวัดในลุ่มน้ำวัง ดังรายละเอียดในรูป 2.1.3-1

ตารางที่ 2.1.3-1 รายละเอียดของจังหวัดในลุ่มน้ำวัง

จังหวัด	พื้นที่จังหวัด (ตร.กม.)	พื้นที่ในเขตลุ่มน้ำ		ร้อยละของ พื้นที่จังหวัด	ร้อยละของ พื้นที่ลุ่มน้ำ
		(ตร.กม.)	(ไร่)		
ลำปาง	12,488.37	9,859.62	6,162,265	78.95	91.39
เชียงราย	11,505.33	118.90	74,312	1.03	1.10
ตาก	17,310.61	782.53	489,080	4.52	7.25
แพร่*	6,483.11	2.46	1,536	0.04	0.02
ช้างเคือง*		25.35	15,843		0.23
รวม		10,788.86	6,727,192		100.00

หมายเหตุ: * พื้นที่ช้างเคืองประกอบด้วยพื้นที่จังหวัดอื่นๆ ที่มีพื้นที่ตำบลที่อยู่ในลุ่มน้ำหลักน้อยกว่า 1% ของพื้นที่ตำบลนั้นๆ เช่นเดียวกับพื้นที่ในจังหวัดแพร่ที่มีอยู่ในลุ่มน้ำหลักน้อยกว่า 1% พื้นที่จังหวัด วัตจากขอบเขตจังหวัดจากกรมการปกครอง ปี พ.ศ.2561 ด้วยระบบพิกัด UTM WGS84 Zone47

ที่มา: โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำวัง) (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2563)

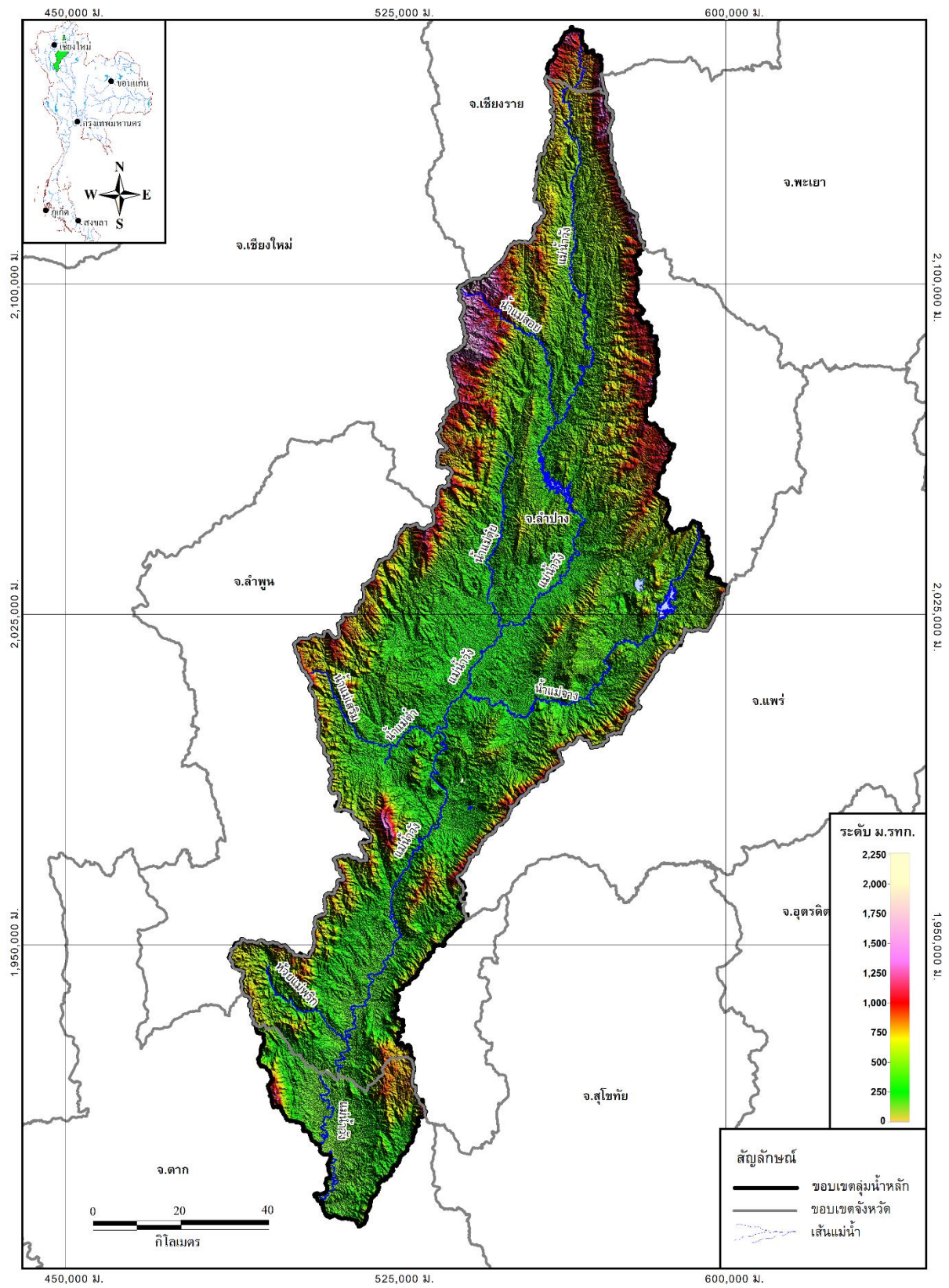
2.1.4 สภาพภูมิประเทศ

1) ลุ่มน้ำวัง

ลุ่มน้ำวังตั้งอยู่ทางภาคเหนือของประเทศไทย ขนาดพื้นที่ลุ่มน้ำ 10,788.86 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตจังหวัดลำปางและตาก ลักษณะลุ่มน้ำวางตัวตามแนวเหนือ – ใต้ ลักษณะภูมิประเทศโดยรวมของลุ่มน้ำวังจะมีเทือกเขาล้อมรอบตลอดแนว ทางทิศตะวันตกของลุ่มน้ำคือเทือกเขาขุนตาล ส่วนทางทิศตะวันออกคือเทือกเขาผีปันน้ำ และมีที่ราบลุ่มสลับกับที่ราบแคบตามหุบเขา มีพื้นที่ลุ่มน้ำแคบและมีความยาวของแม่น้ำสั้นกว่าแม่น้ำอื่น ๆ ในภาคเหนือ แม่น้ำวังมีต้นกำเนิดมาจากเทือกเขาผีปันน้ำไหลผ่านหุบเขาที่บริเวณอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง แล้วไหลลงทางทิศใต้เข้าสู่ที่ราบในอำเภอแจ้ห่ม อำเภอเมือง อำเภอเกาะคา อำเภอสบปราบ จังหวัดลำปาง ก่อนจะไหลผ่านที่ราบแคบ ตามหุบเขาในอำเภอเถิน อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง และไหลเข้าสู่ที่ราบในจังหวัดตาก ก่อนจะบรรจบกับแม่น้ำปิง ที่บ้านปากวัง ตำบลตากออก อำเภอบ้านตาก สภาพภูมิประเทศของลุ่มน้ำวังแสดงดังรูป รูปที่ 2.1.4-1

2) ระบบลุ่มน้ำ

การแบ่งลุ่มน้ำสาขาในลุ่มน้ำวังได้กำหนดตามผลการศึกษาของโครงการศึกษาทบทวนการแบ่งพื้นที่ลุ่มน้ำที่เหมาะสมสำหรับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและผลกระทบจากการแบ่งพื้นที่ลุ่มน้ำ โดยสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2562 ซึ่งในพื้นที่ลุ่มน้ำวังแบ่งเป็น 11 ลุ่มน้ำสาขา ได้แก่ แม่น้ำวังตอนบน น้ำแม่สอย แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 1 น้ำแม่ต๋อย แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 2 น้ำแม่จาง แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 1 น้ำแม่ต๋า แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 2 แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 3 และแม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 4 รายละเอียดของแต่ละลุ่มน้ำสาขา แสดงในตารางที่ 2.1.4-1 ขอบเขตลุ่มน้ำสาขาและแผนผังระบบลุ่มน้ำแสดงได้ดังรูปที่ 2.1.4-2 และ รูปที่ 2.1.4-3 ตามลำดับ

รูปที่ 2.1.4-1 สภาพภูมิประเทศและลำน้ำสาขาในลุ่มน้ำวัง
ที่มา: โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำวัง) (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2563)

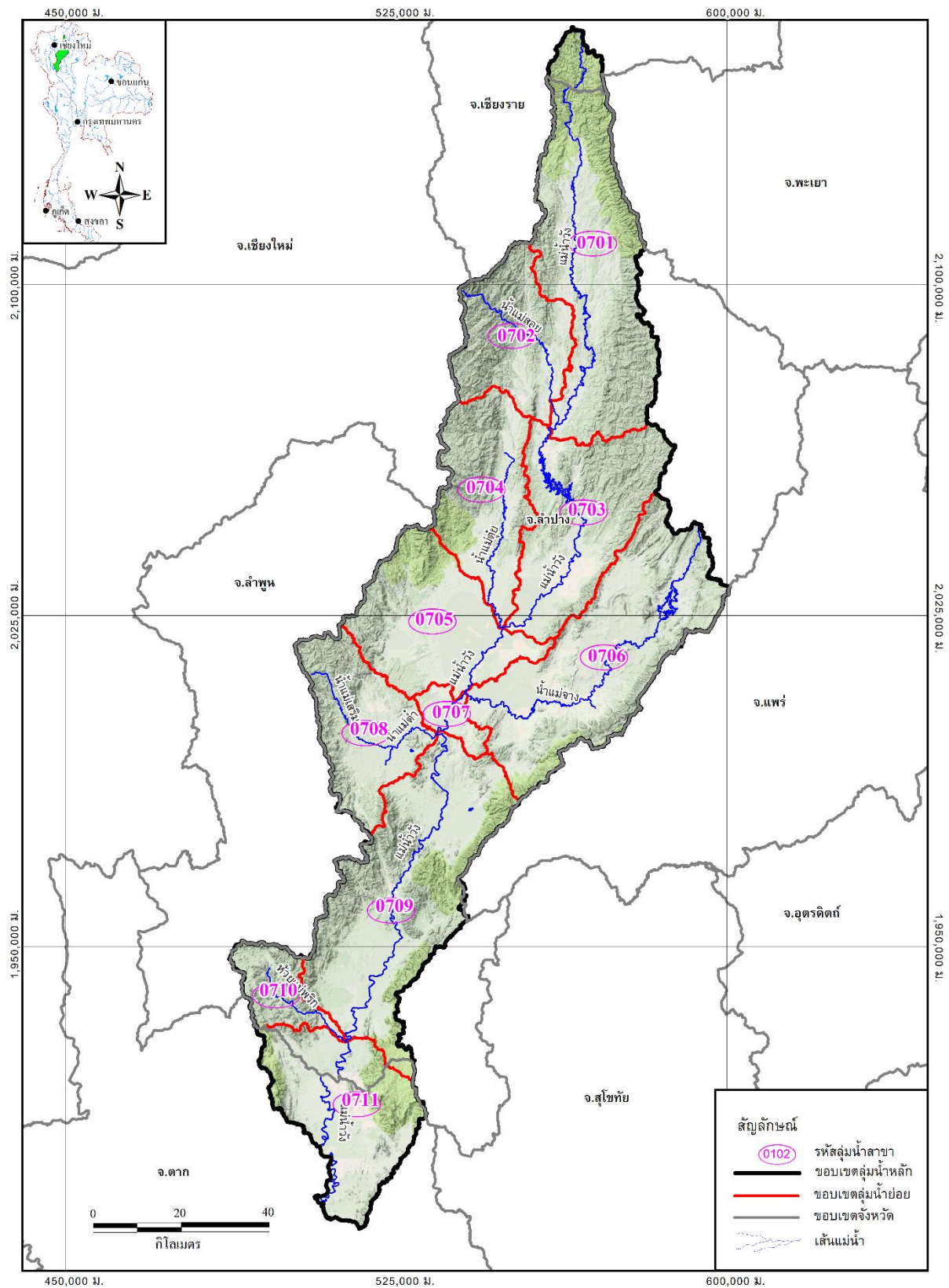

ตารางที่ 2.1.4-1 รายละเอียดของกลุ่มน้ำสาขาในกลุ่มน้ำวัง

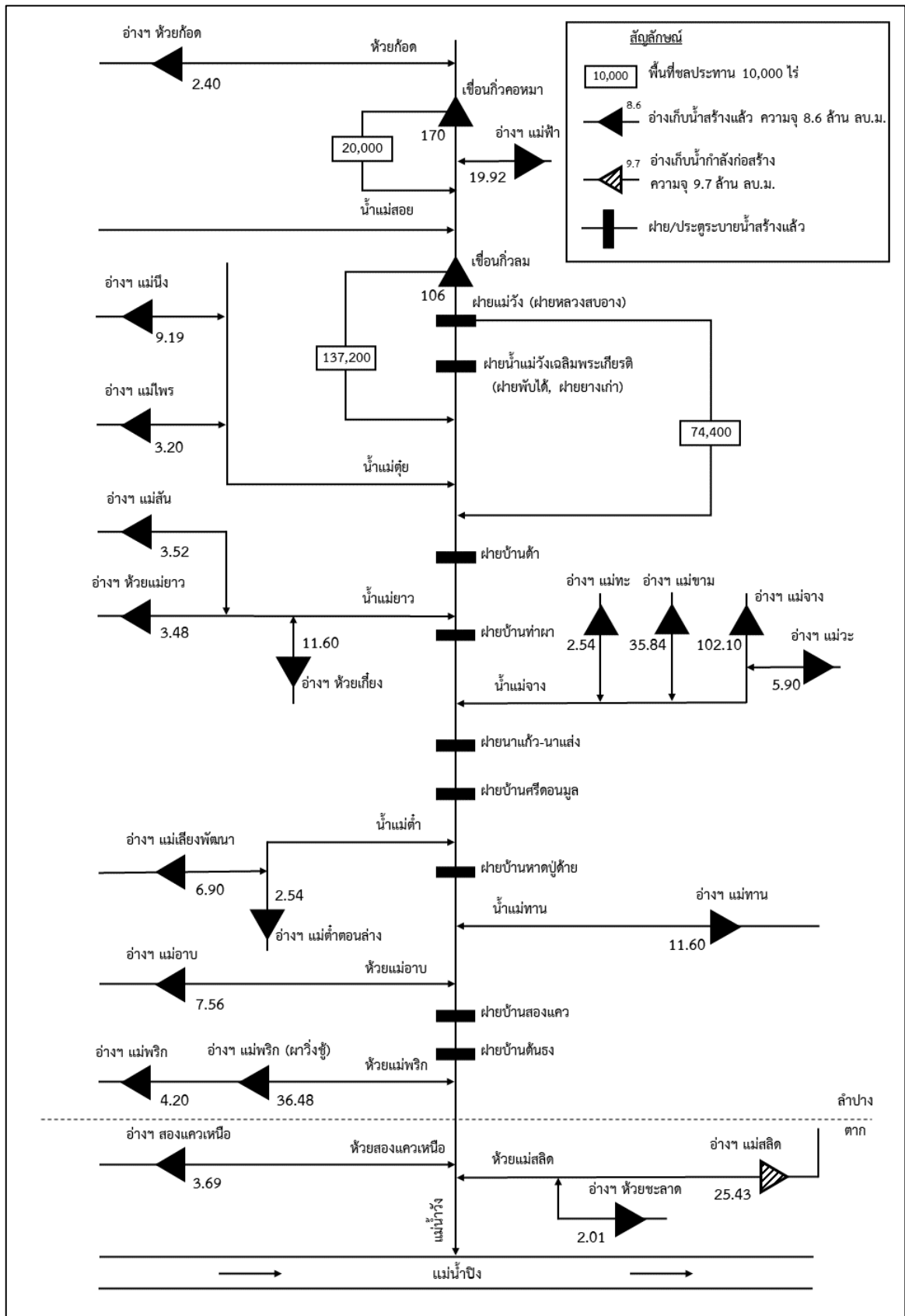
ลำดับ	รหัส	กลุ่มน้ำสาขา	พื้นที่กลุ่มน้ำสาขา		ร้อยละของพื้นที่ ในกลุ่มน้ำหลัก	ครอบคลุมพื้นที่บางส่วน	
			(ตร.กม.)	(ไร่)		จังหวัด	อำเภอ
1	0701	แม่น้ำวังตอนบน	1,638.99	1,024,368	15.19	ลำปาง	งาว แจ้ห่ม วังเหนือ เมืองปาน
						พะเยา	เมืองพะเยา แม่ใจ
						เชียงราย	พาน แม่สรวย เวียงป่าเป้า
2	0702	น้ำแม่สอย	732.84	458,023	6.79	เชียงใหม่	ดอยสะเก็ด แม่ออน
						ลำปาง	แจ้ห่ม วังเหนือ เมืองปาน
						เชียงราย	เวียงป่าเป้า
3	0703	แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 1	1,089.47	680,918	10.1	ลำปาง	เมืองลำปาง แม่เกาะ งาว แจ้ห่ม เมืองปาน
4	0704	น้ำแม่ต๋อย	818.47	511,544	7.59	เชียงใหม่	แม่ออน
						ลำพูน	แม่ทา
						ลำปาง	เมืองลำปาง แจ้ห่ม ห้างฉัตร เมืองปาน
5	0705	แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 2	973.30	608,312	9.02	ลำพูน	แม่ทา
						ลำปาง	เมืองลำปาง เกาะคา เสิริมงาม แม่ทะ ห้างฉัตร
6	0706	น้ำแม่เจียง	1,638.29	1,023,932	15.19	ลำปาง	เมืองลำปาง แม่เกาะ เกาะคา งาว แม่ทะ
						แพร่	ลอง วังชิ้น
7	0707	แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 1	140.18	87,615	1.3	ลำปาง	เกาะคา เสิริมงาม แม่ทะ
8	0708	น้ำแม่ต้า	751.44	469,651	6.96	ลำพูน	แม่ทา ห้วยหัวช้าง
						ลำปาง	เกาะคา เสิริมงาม เถิน สบปราบ ห้างฉัตร
9	0709	แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 2	1,742.07	1,088,795	16.15	ลำพูน	สี่ ห้วยหัวช้าง
						ลำปาง	เกาะคา เสิริมงาม เถิน แม่พริก แม่ทะ สบปราบ
						แพร่	วังชิ้น
						ตาก	บ้านตาก
10	0710	แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 3	280.65	175,409	2.6	ลำพูน	สี่
						ลำปาง	แม่พริก
						ตาก	สามเงา
11	0711	แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 4	983.15	614,467	9.11	ลำปาง	เถิน แม่พริก
						ตาก	เมืองตาก บ้านตาก สามเงา
รวม			10,788.86	6,743,036	100		

ที่มา: โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำวัง) (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2563)

รูปที่ 2.1.4-2 ขอบเขตลุ่มน้ำสาขาในลุ่มน้ำวัง

ที่มา: โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำวัง) (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2563)

รูปที่ 2.1.4-3 แผนผังระบบลุ่มน้ำวัง

ที่มา: คณะที่ปรึกษา (2566)

2.1.5 สภาพภูมิอากาศ

พื้นที่ลุ่มน้ำวังอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ นอกจากนี้ ยังมีพายุดีเปรสชันและพายุไต้ฝุ่น ซึ่งมาจากทะเลจีนใต้พัดผ่านเข้ามาเป็นครั้งคราว ซึ่งส่งผลทำให้เกิดฤดูกาลต่างๆ ได้แก่ ฤดูฝนจะเกิดในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม ฤดูแล้งจะเกิดในช่วงปลายเดือนตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ และฤดูร้อนจะเกิดในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน จากข้อมูลภูมิอากาศที่สถานีตรวจวัดอากาศของกรมอุตุนิยมวิทยาที่ตั้งอยู่ในพื้นที่วัง จำนวน 3 สถานี คือ สถานีตรวจอากาศจังหวัดลำปาง สถานีเถิน และสถานี สกษ.ลำปาง สถิติข้อมูลช่วงปี 30 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2531-2560 แสดงการผันแปรรายเดือนของตัวแปรภูมิอากาศสถานีทั้ง 3 สถานี โดยมีตัวแปรภูมิอากาศที่สำคัญ ได้แก่ อุณหภูมิ ความชื้นสัมพัทธ์ ความเร็วลม เมฆปกคลุม และปริมาณการระเหยจากผิวดิน ดังตารางที่ 2.1.5-1 และสรุปได้ดังนี้

อุณหภูมิ: อุณหภูมิรายเดือนเฉลี่ยมีค่าอยู่ระหว่าง 22.5 – 30.2 องศาเซลเซียส โดยช่วงที่อุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุดประมาณเดือนธันวาคมและอุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุดประมาณเดือนเมษายน อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปีมีค่าเท่ากับ 26.7 องศาเซลเซียส

ความชื้นสัมพัทธ์ : ความชื้นสัมพัทธ์รายเดือนเฉลี่ยมีค่าอยู่ระหว่าง 55.7 – 83.3 เปอร์เซ็นต์ โดยช่วงเวลาที่มีความชื้นสัมพัทธ์ต่ำสุดประมาณเดือนมีนาคมและช่วงเวลาที่มีความชื้นสัมพัทธ์สูงสุดประมาณเดือนกันยายน ค่าความชื้นสัมพัทธ์รายปีเฉลี่ยเท่ากับ 73.0 เปอร์เซ็นต์

เมฆปกคลุม (0-10): ปริมาณเมฆปกคลุมมีค่าอยู่ระหว่าง 1.8 – 7.9 (ใน 10 ส่วนของท้องฟ้า) โดยปริมาณเมฆปกคลุมเฉลี่ยจะน้อยที่สุดในเดือนกุมภาพันธ์ และจะมากที่สุดในเดือนกรกฎาคม โดยเฉลี่ยทั้งปีประมาณ 4.8 (ใน 10 ส่วนของท้องฟ้า)

ลมและพายุ: ความเร็วลมเฉลี่ยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.6 – 1.3 นอต โดยมีความเร็วลมสูงสุดในเดือนมีนาคมถึงเมษายนซึ่งเป็นช่วงฤดูร้อน จำนวนวันที่มีพายุฟ้าคะนองโดยเฉลี่ยเท่ากับ 33 วันต่อปี เดือนที่มีพายุฟ้าคะนองมากที่สุดคือเดือนพฤษภาคมเฉลี่ย 6 วัน

ปริมาณการระเหยจากผิวดิน : ปริมาณการระเหยรายเดือนเฉลี่ยมีค่าอยู่ระหว่าง 91.6 - 183.0 มิลลิเมตร เดือนธันวาคมเป็นเดือนที่มีปริมาณการระเหยต่ำสุด ในขณะที่เดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีปริมาณการระเหยสูงสุด ค่าปริมาณการระเหยรวมทั้งปีประมาณ 1,515.2 มิลลิเมตร

ปริมาณฝน: ปริมาณฝนรายเดือนเฉลี่ยมีค่าอยู่ระหว่าง 8.7 - 220.4 มิลลิเมตร เดือนกุมภาพันธ์เป็นเดือนที่มีปริมาณฝนตกต่ำสุด ในขณะที่เดือนกันยายนเป็นเดือนที่มีปริมาณฝนสูงสุด ค่าปริมาณฝนรวมทั้งปีประมาณ 1,183.8 มิลลิเมตร โดยตลอดทั้งปีจำนวนวันฝนตกเฉลี่ย 113 วัน

ตารางที่ 2.1.5-1 ค่าเฉลี่ยตัวแปรภูมิอากาศหลักของสถานีตรวจอากาศในลุ่มน้ำวัง

สถานีตรวจวัด สภาพภูมิอากาศ	ตัวแปรภูมิอากาศ	ค่าเฉลี่ย รายปี	ช่วงพิสัยของค่าเฉลี่ย รายเดือน	ค่าเฉลี่ยสูงสุด รายเดือน	ค่าเฉลี่ยต่ำสุด รายเดือน
จังหวัดลำปาง	อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)	26.5	22.1 (ธ.ค.) - 30.1 (เม.ย.)	38.3 (เม.ย.)	15.4 (ม.ค.)
	ความชื้นสัมพัทธ์ (เปอร์เซ็นต์)	73.1	58.0 (มี.ค.) - 83.0 (ก.ย.)	96.0 (ก.ย.)	31.0 (มี.ค.)
	เมฆปกคลุม (0-10 อีอกต้า)	4.7	1.7 (ก.พ.) - 8.0 (ส.ค.)		
	ความเร็วลม (นอต)	0.6	0.2 (ธ.ค.) - 0.9 (เม.ย.)	45.0 (เม.ย.)	
	ปริมาณการระเหยจากผิวดิน (มิลลิเมตร)	1,473.3	83.9 (ธ.ค.) - 176.7 (เม.ย.)		
	ปริมาณฝน (มิลลิเมตร)	1,109.8	9.4 (ก.พ.) - 206.7 (ก.ย.)		
เถิน	อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)	27.1	23.2 (ธ.ค.) - 30.7 (เม.ย.)	38.0 (เม.ย.)	15.9 (ม.ค.)
	ความชื้นสัมพัทธ์ (เปอร์เซ็นต์)	71.4	54.0 (มี.ค.) - 82.0 (ต.ค.)	97.0 (ต.ค.)	30.0 (มี.ค.)
	เมฆปกคลุม (0-10 อีอกต้า)	4.7	1.9 (ก.พ.) - 7.6 (ก.ค.)		
	ความเร็วลม (นอต)	2.1	1.6 (ก.ย.) - 2.8 (มี.ค.)	38.0 (พ.ค.)	
	ปริมาณการระเหยจากผิวดิน (มิลลิเมตร)	1,595.4	98.9 (พ.ย.) - 195.2 (เม.ย.)		
	ปริมาณฝน (มิลลิเมตร)	1,293.5	8.3 (ก.พ.) - 236.5 (ก.ย.)		
สทศ.ลำปาง	อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)	26.4	22.3 (ม.ค.) - 29.9 (เม.ย.)	37.5 (เม.ย.)	15.4 (ม.ค.)
	ความชื้นสัมพัทธ์ (เปอร์เซ็นต์)	74.4	55.0 (มี.ค.) - 85.0 (ก.ย.)	97.0 (ก.ย.)	32.0 (มี.ค.)
	เมฆปกคลุม (0-10 อีอกต้า)	4.9	1.9 (ก.พ.) - 8.0 (ก.ค.)		
	ความเร็วลม (นอต)	0.1	0.0 (มี.ย.) - 0.2 (มี.ค.)	51.0 (พ.ค.)	
	ปริมาณการระเหยจากผิวดิน (มิลลิเมตร)	1,476.8	91.9 (ธ.ค.) - 177.0 (เม.ย.)		
	ปริมาณฝน (มิลลิเมตร)	1,148.2	8.4 (ก.พ.) - 217.9 (ก.ย.)		

ที่มา: โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำวัง) (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2563)

2.1.6 ลักษณะทางอุตุ-อุทกวิทยา

1) ปริมาณน้ำฝน

จากการรวบรวมข้อมูลปริมาณฝนรายเดือนของสถานีวัดน้ำฝนจากกรมอุตุนิยมวิทยา กรมทรัพยากรน้ำ และกรมชลประทาน จำนวนทั้งสิ้น 17 สถานี แสดงรายละเอียดไว้ในตารางที่ 2.1.6-1 จากการศึกษาวิเคราะห์ปริมาณฝนในพื้นที่ลุ่มน้ำวังจากวิธีแฟกเตอร์อีเอสเซน ดังแสดงปริมาณฝนรายเดือนเฉลี่ยในรอบ 30 ปี (พ.ศ. 2533 - 2562) ของลุ่มน้ำวังและลุ่มน้ำสาขาไว้ในตารางที่ 2.1.6-2 พบว่า ลุ่มน้ำวังมีปริมาณฝนเฉลี่ยมีปริมาณฝนเฉลี่ยเท่ากับ 1,100.80 มิลลิเมตร ปริมาณน้ำฝนส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในช่วงฤดูฝนระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม คิดเป็น 86.79 % โดยเดือนที่มีฝนตกสูงสุดได้แก่เดือนกันยายน มีปริมาณฝนเฉลี่ย 211.20 มิลลิเมตร สามารถแสดงกราฟการกระจายปริมาณฝนรายเดือนเฉลี่ยไว้ในรูปที่ 2.1.6-1 และกราฟการผันแปรปริมาณฝนเฉลี่ยรายปี จำนวน 30 ปี ของลุ่มน้ำวัง ซึ่งมีค่าผันแปรอยู่ระหว่าง 502 - 1,606 มิลลิเมตรต่อปี แสดงไว้ในรูปที่ 2.1.6-2 รวมถึงแสดงตำแหน่งสถานีวัดน้ำฝนที่คัดเลือก และเส้นชั้นน้ำฝนรายปีในพื้นที่ลุ่มน้ำวังไว้ในรูปที่ 2.1.6-3

ตารางที่ 2.1.6-1 รายละเอียดสถานีวัดน้ำฝนในพื้นที่ลุ่มน้ำวัง

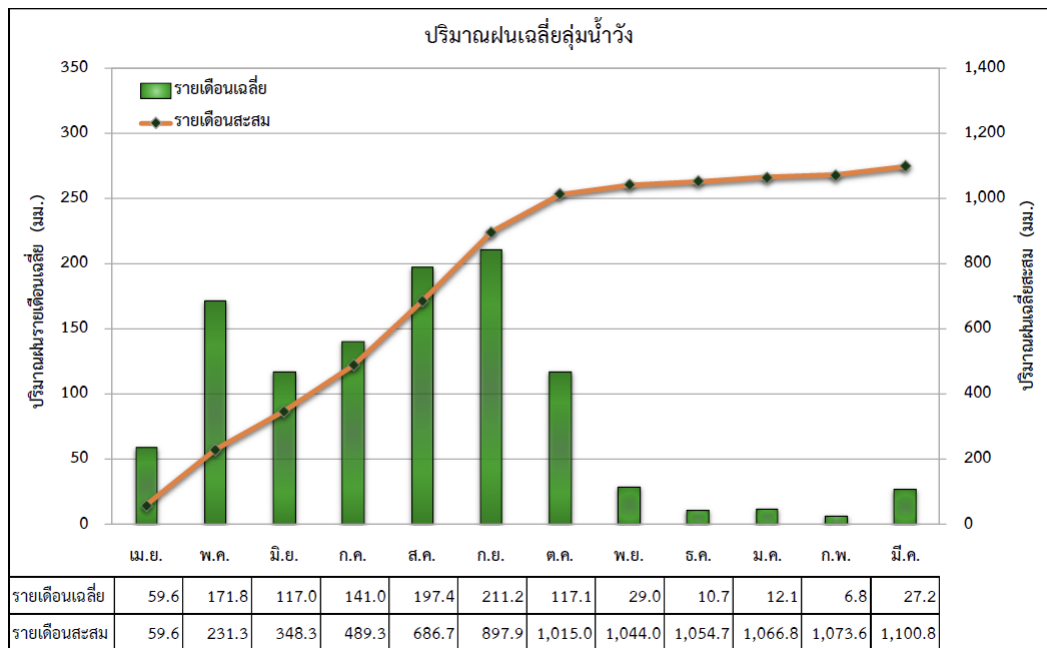
ลำดับที่	รหัสสถานี	ชื่อสถานี	จังหวัด	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย (มม.)		
					ฤดูฝน (พ.ค.-ต.ค.)	ฤดูแล้ง (พ.ย.-เม.ย.)	รายปี
1	160151	แม่จาง (W.15)	จ.ลำปาง	ชล.	920.6	120.67	1,041.27
2	160331	แม่ น้ำวัง (W.16A)	จ.ลำปาง	ชล.	942.39	141.3	1,083.69
3	328002	ที่ว่าการอำเภอแม่ทะ	จ.ลำปาง	อต.	860.53	131.97	992.51
4	328003	ที่ว่าการอำเภองาว	จ.ลำปาง	อต.	1,020.94	123.61	1,144.55
5	328004	ที่ว่าการอำเภอห้างฉัตร	จ.ลำปาง	อต.	970.95	142.63	1,113.58
6	328005	ที่ว่าการอำเภอเถิน	จ.ลำปาง	อต.	945.86	146.91	1,092.77
7	328006	ที่ว่าการอำเภอเกาะคา	จ.ลำปาง	อต.	999.03	155.55	1,154.58
8	328007	ที่ว่าการอำเภอสบปราบ	จ.ลำปาง	อต.	750.31	141.93	392.24
9	328009	ที่ว่าการอำเภอแม่พริก	จ.ลำปาง	อต.	885.77	147.18	1,032.94
10	328010	สวนป่าห้วยทาก (แม่หวด) อ.งาว	จ.ลำปาง	อต.	1,065.54	173.69	1,239.23
11	328011	สวนป่าทุ่งเกวียน อ.ห้างฉัตร	จ.ลำปาง	อต.	1,080.10	145.44	1,225.54
12	328012	สวนป่าแม่มาย อ.เมือง	จ.ลำปาง	อต.	928.47	127.69	1,056.16
13	328013	สวนป่าแม่เมาะ อ.แม่เมาะ	จ.ลำปาง	อต.	1,101.14	152.83	1,253.98
14	328014	สวนป่าแม่จาง อ.แม่เมาะ	จ.ลำปาง	อต.	910.25	165.19	1,075.44
15	328015	สวนป่าแม่ทรายคำ ต.นิคมพัฒนา อ.เมือง	จ.ลำปาง	อต.	879.81	135.59	1,015.40
16	328201	สตอ.ลำปาง	จ.ลำปาง	อต.	982.12	161.85	1,143.97
17	328301	สภ.ลำปาง	จ.ลำปาง	อต.	1,054.87	159.08	1,213.95

ที่มา: รายงานโครงการจัดทำผังน้ำ ลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2565)

ตารางที่ 2.1.6-2 ปริมาณฝนรายเดือนเฉลี่ยรอบ 30 ปีของลุ่มน้ำวังและลุ่มน้ำสาขา

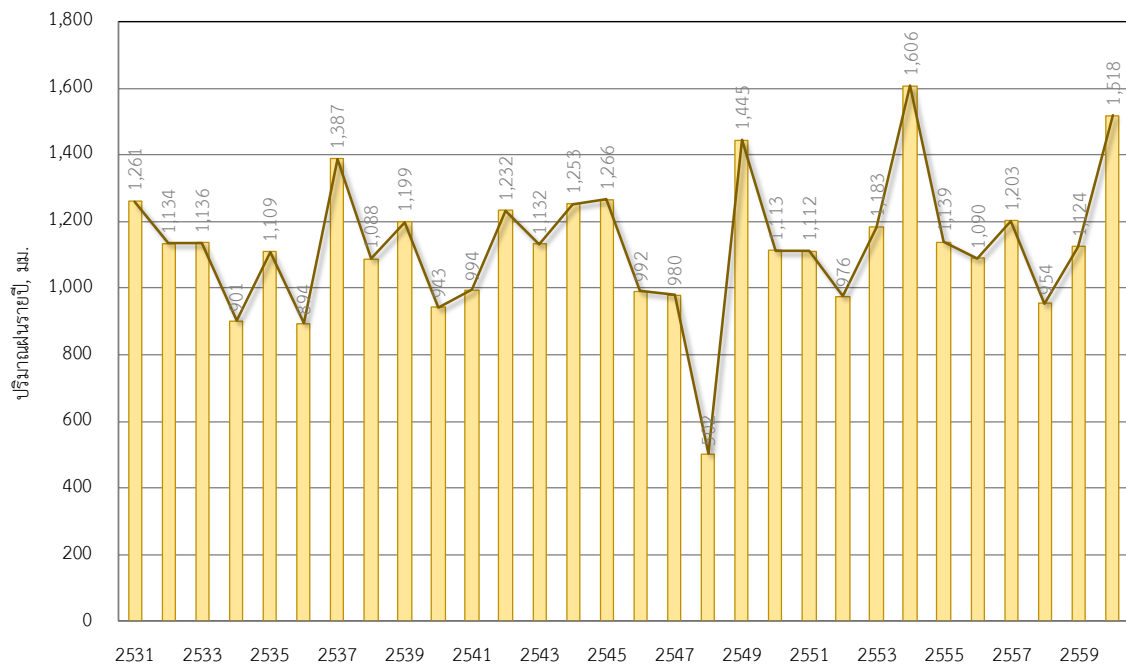
ลุ่มน้ำสาขา	ปริมาณฝนรายเดือนเฉลี่ย 30 ปี, มม.												ฝนรายปี เฉลี่ย, มม.	ฤดูฝน (พ.ค.-ต.ค.)	ฤดูแล้ง (เม.ย.-พ.ย.)
	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.			
แม่น้ำวังตอนบน	65.08	168.00	119.94	167.33	215.48	217.05	114.32	34.69	13.05	10.79	7.07	28.81	1,161.61	1,002.12	159.49
น้ำแม่ฮ้อย	61.06	169.87	130.58	183.86	228.82	228.77	122.09	36.04	11.76	11.22	5.62	24.43	1,214.11	1,063.98	150.12
แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 1	66.35	180.34	123.71	165.05	219.68	217.45	108.80	28.33	11.45	19.09	7.05	30.21	1,177.52	1,015.04	162.48
น้ำแม่ตุ๋ย	62.61	178.30	122.84	147.76	208.61	212.56	105.94	25.91	9.21	14.77	6.97	25.64	1,121.12	976.02	145.10
แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 2	55.49	180.32	118.52	119.38	176.14	203.48	120.79	28.05	11.03	11.97	6.44	29.46	1,061.07	918.63	142.44
น้ำแม่จาง	53.96	175.51	128.66	151.66	215.77	218.15	110.57	26.98	10.51	13.43	7.18	26.50	1,138.87	1,000.31	138.56
แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 1	53.76	171.64	128.35	154.32	206.85	217.29	101.82	27.55	14.13	13.16	6.68	29.17	1,124.73	980.27	144.46
น้ำแม่คำ	50.62	166.80	109.44	115.44	183.45	208.66	118.21	27.95	10.76	10.85	6.45	25.80	1,034.43	902.01	132.42
แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 2	59.47	166.38	111.41	128.14	193.25	210.22	116.20	25.94	8.91	9.96	6.80	27.40	1,064.08	925.60	138.48
แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 3	60.90	163.00	92.06	96.43	153.48	192.28	127.44	31.95	10.06	8.66	6.40	22.45	965.11	824.68	140.43
แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 4	60.21	165.48	89.82	88.72	128.84	184.76	143.44	27.89	8.86	8.92	6.92	24.73	938.59	801.06	137.53
วัง (ลุ่มน้ำหลัก)	59.58	171.75	117.01	140.96	197.40	211.24	117.06	29.04	10.67	12.14	6.80	27.15	1,100.80	955.41	145.39

ที่มา: รายงานโครงการจัดทำผังน้ำ ลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2565)

รูปที่ 2.1.6-1 การกระจายปริมาณฝนรายเดือนเฉลี่ยกลุ่มน้ำวัง

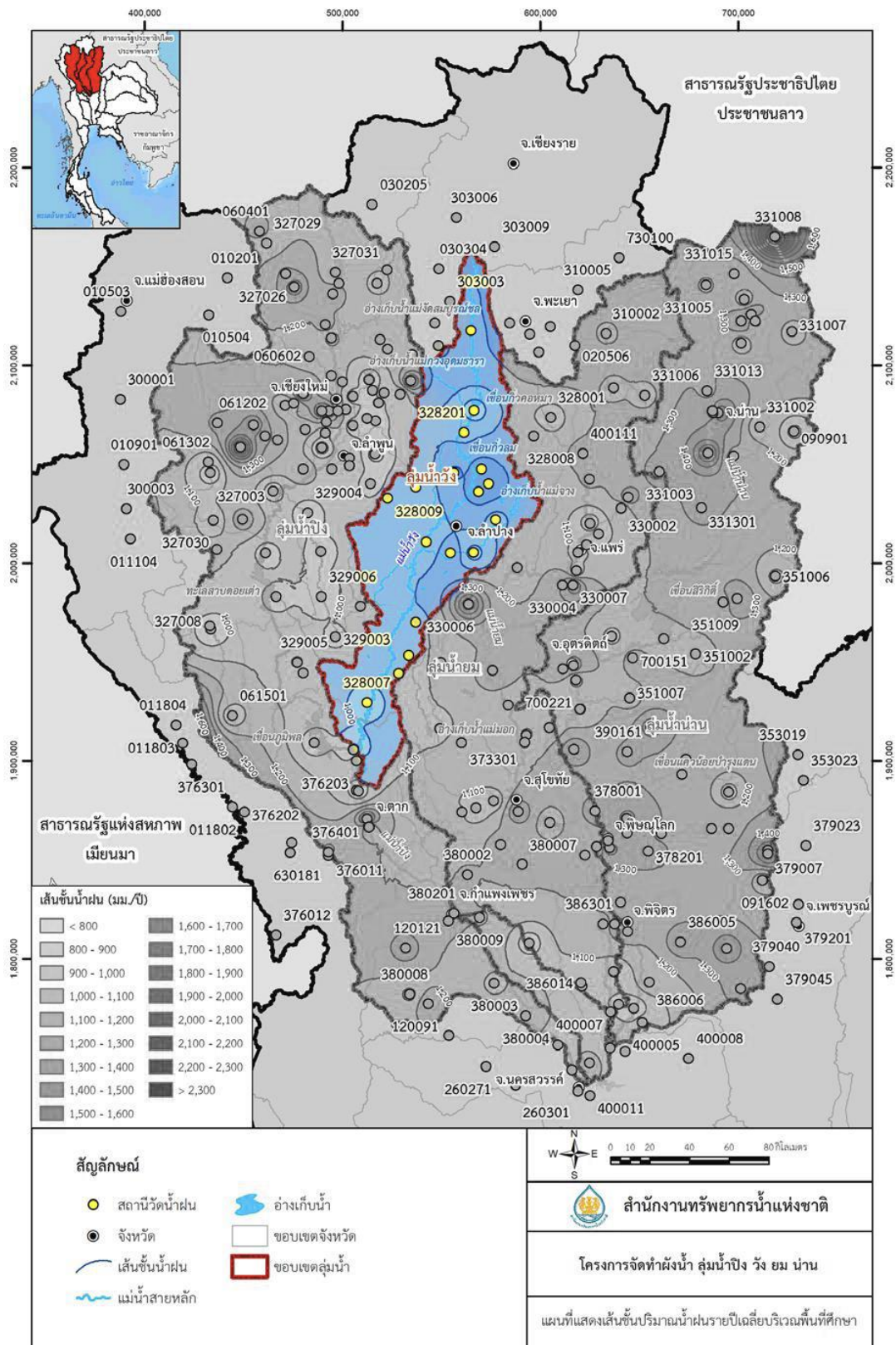
ที่มา: รายงานโครงการจัดทำผังน้ำ กลุ่มน้ำวัง ยม น่าน (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2565)

รูปที่ 2.1.6-2 การผันแปรของปริมาณฝนรายปีเฉลี่ยกลุ่มน้ำวัง

ที่มา: โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานกลุ่มน้ำ 22 กลุ่มน้ำ (กลุ่มน้ำวัง) (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2563)

รูปที่ 2.1.6-3 ตำแหน่งสถานีวัดน้ำฝนที่คัดเลือก และเส้นชั้นน้ำฝนรายปีในพื้นที่ลุ่มน้ำวัง
ที่มา: รายงานโครงการจัดทำผังน้ำ ลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2565)

2) ปริมาณน้ำท่า

การศึกษาปริมาณน้ำท่าของลุ่มน้ำวัง ประกอบด้วยการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลปริมาณน้ำท่ารายเดือนและรายปี การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณน้ำท่ารายปีเฉลี่ยและพื้นที่รับน้ำฝน การวิเคราะห์ปริมาณน้ำท่าในแต่ละลุ่มน้ำสาขาและการวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงปริมาณน้ำท่า โดยทำการรวบรวมข้อมูลปริมาณน้ำท่าจากสถานีวัดน้ำท่าจำนวน 38 สถานี รายละเอียดแต่ละสถานีแสดงในตารางที่ 2.1.6-3 จากข้อมูลที่รวบรวมได้นำไปวิเคราะห์ความสัมพันธ์ถดถอยระหว่างปริมาณน้ำท่ารายปีเฉลี่ยกับพื้นที่รับน้ำฝนดังแสดงในรูปที่ 2.1.6-4 และได้สมการความสัมพันธ์ดังนี้

$$Q_M = 0.4270 A^{0.8819} \quad (R^2 = 0.959)$$

เมื่อ Q_M คือ ปริมาณน้ำท่ารายปีเฉลี่ย, ล้าน ลบ.ม.

A คือ พื้นที่รับน้ำฝน, ตร.กม.

R^2 คือ ค่าแสดงอิทธิพลของตัวแปรอิสระทั้งหมดในสมการต่อตัวแปรตาม

การวิเคราะห์ปริมาณน้ำท่าในลุ่มน้ำสาขา โดยการเลือกสถานีตัวแทนของลุ่มน้ำสาขานำมาคำนวณแพคเตอร์ปรับค่าเพื่อนำไปคูณปริมาณน้ำท่ารายเดือนของสถานีตัวแทน เพื่อให้ได้ปริมาณน้ำท่ารายเดือนของลุ่มน้ำสาขา แพคเตอร์ปรับค่าจะคำนวณจากอัตราส่วนพื้นที่รับน้ำฝนหรือคำนวณโดยใช้ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณน้ำท่ารายปีเฉลี่ยและพื้นที่รับน้ำฝน ซึ่งอาจจำเป็นต้องมีการปรับค่าให้เหมาะสมอีกครั้ง โดยพิจารณาการกระจายตามพื้นที่ของค่าปริมาณน้ำท่ารายปีเฉลี่ยต่อหน่วยพื้นที่รับน้ำฝน และจากการกระจายของค่าปริมาณฝนรายปีเฉลี่ย อย่างไรก็ตามปริมาณน้ำท่ารายเดือนที่คำนวณได้ดังกล่าวจะเป็นลักษณะตามธรรมชาติ (Natural Flow) ซึ่งยังไม่ได้มีการพิจารณาใช้น้ำจากโครงการพัฒนาแหล่งน้ำต่างๆ ในพื้นที่ลุ่มน้ำ ผลการวิเคราะห์สรุปได้ว่าลุ่มน้ำวังมีปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยปีละ 2,440.87 ล้าน ลบ.ม. เป็นปริมาณน้ำท่าในฤดูฝน (เดือนพฤษภาคมถึงตุลาคม) เฉลี่ย 1,892.9 ล้าน ลบ.ม. คิดเป็นร้อยละ 77.55 ของปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยทั้งปีโดยแยกเป็นรายลุ่มน้ำสาขาดังตารางที่ 2.1.6-4 และแสดงกราฟการกระจายน้ำท่ารายเดือนเฉลี่ยไว้ในรูปที่ 2.1.6-4 และกราฟการผันแปรน้ำท่ารายปีจำนวน 30 ปี ของลุ่มน้ำวัง ซึ่งมีค่าผันแปรอยู่ระหว่าง 342 - 4,941 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี แสดงไว้ในรูปที่ 2.1.6-5

ตารางที่ 2.1.6-3 รายละเอียดสถานีวัดน้ำท่าในพื้นที่ลุ่มน้ำวัง

รหัสสถานี	ชื่อสถานี	อำเภอ	จังหวัด	พื้นที่รับน้ำ (ตร.กม.)	หน่วยงาน	ปริมาณน้ำท่าเฉลี่ย (ล้าน ลบ.ม)
						เฉลี่ยรายปี
70102	บ้านแจ้คอน	แจ้ห่ม	ลำปาง	922	ทน.	205.51
70103	บ้านสบตุ๋ย	เมืองลำปาง	ลำปาง	4,277	ทน.	768.83
70104	บ้านหลาย	สบปราบ	ลำปาง	7,320	ทน.	1279.6
70105	บ้านท่าด่าน	แม่พริก	ลำปาง	9,497	ทน.	2007.38
70106	บ้านยางโองน้ำ	บ้านตาก	ตาก	10,479	ทน.	2296.09
70301	บ้านปางคอบ	แจ้ห่ม	ลำปาง	446	ทน.	70.57
70401	บ้านแค	เมืองลำปาง	ลำปาง	729	ทน.	167.41
W.1	สะพานรัชชดาภิเษก	เมือง	ลำปาง	3,480	ขป.	814.26
W.1A	สะพานพัฒนาภาคเหนือ	เมือง	ลำปาง	3,481	ขป.	547.26
W.1B	สะพานบ้านดง	เมือง	ลำปาง	3,484	ขป.	190.48
W.1C	สะพานเสตุวารี่	เมือง	ลำปาง	3,478	ขป.	586.87
W.3	บ้านอมลอง	เถิน	ลำปาง	8,924	ขป.	1255.34
W. 3A	บ้านดอนชัย	เถิน	ลำปาง	8,924	ขป.	1274.89
W.4	บ้านวังไกล	สามเงา	ตาก	10,395	ขป.	1348.01
W.4A	บ้านวังหมั่น	สามเงา	ตาก	10,439	ขป.	1185.87
W.5A	บ้านเกาะคา	เกาะคา	ลำปาง	5,278	ขป.	870.26
W.6A	บ้านสบปราบ	สบปราบ	ลำปาง	8,150	ขป.	1036.64
W.7	ลิกไนท์	เมือง	ลำปาง	196	ขป.	42.92
W.8	บ้านสบเมฆ	แม่ทะ	ลำปาง	754	ขป.	129.57
W.9	สะพานแม่เมฆ	เมือง	ลำปาง	347	ขป.	76.3
W.10	บ้านดอนมูล	แจ้ห่ม	ลำปาง	2,796	ขป.	559.26
W.10A	บ้านดอนมูล	แจ้ห่ม	ลำปาง	2,798	ขป.	447.79
W.14	บ้านทุ่งปงเรื่อน	เมือง	ลำปาง	634	ขป.	91.15
W.14A	บ้านอ่อง	เมือง	ลำปาง	649	ขป.	52.49
W.15	บ้านสบเป้าะ	แม่ทะ	ลำปาง	1,103	ขป.	306.86
W.15A	บ้านสบเป้าะ	แม่ทะ	ลำปาง	1,103	ขป.	152.13
W.16	บ้านไฮ	แจ้ห่ม	ลำปาง	1,284	ขป.	253.28
W.16A	บ้านไฮ	แจ้ห่ม	ลำปาง	1,392	ขป.	264.83
W.17	บ้านหนองนา	แจ้ห่ม	ลำปาง	726	ขป.	185.43
W.17A	บ้านทุ่งทอง	แจ้ห่ม	ลำปาง	788	ขป.	223.55
W.18A	บ้านสบต้า	เกาะคา	ลำปาง	371	ขป.	156.43
W.20	บ้านท่าล้อ	เมือง	ลำปาง	941	ขป.	164.72
W.21	บ้านท่าเดื่อ	เมือง	ลำปาง	3,367	ขป.	548.4
W.22	บ้านวังพร้าว	เกาะคา	ลำปาง	1,549	ขป.	218.39
W.23	บ้านเชียงราย	สามเงา	ตาก	9,930	ขป.	1325.49
W.24	บ้านท่าไผ่	สามเงา	ตาก	10,225	ขป.	1514.15
W. 25	บ้านร่องเคาะ	วังเหนือ	ลำปาง	762	ขป.	156.33
W.26	บ้านห้วยแม่ต้า	แจ้ห่ม	ลำปาง	150	ขป.	39.29

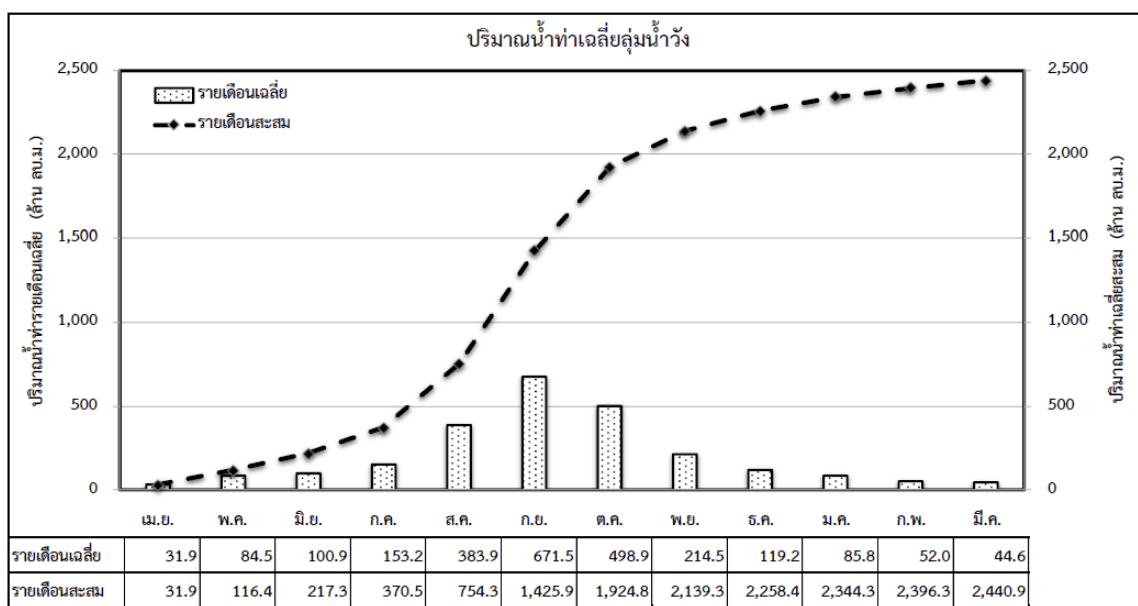
ที่มา: รายงานโครงการจัดทำผังน้ำ ลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2565)

ตารางที่ 2.1.6-4 ปริมาณน้ำท่ารายปีเฉลี่ยรอบ 30 ปีของลุ่มน้ำวังและลุ่มน้ำสาขา

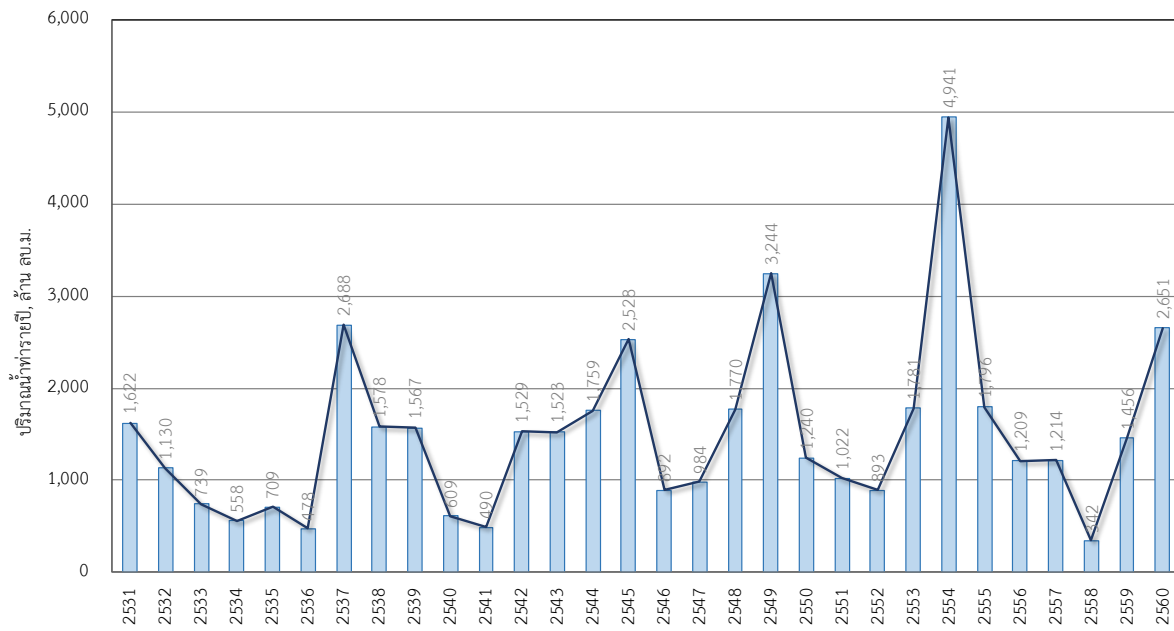
ลุ่มน้ำสาขา	ปริมาณน้ำท่ารายเดือนเฉลี่ย, ล้าน ลบ.ม.													ปริมาณการใช้น้ำ (คิดรวมน้ำพิง/ตร.)		
	เม.ย	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	รายปี		ฤดูฝน (พ.ค.- ต.ค.)	ฤดูแล้ง (เม.ย.- พ.ย.)
แม่น้ำวังตอนบน	7.2	21.0	26.4	42.5	101.4	148.8	103.5	53.5	29.6	20.2	12.0	10.4	443.5	132.8	576.4	11.15
น้ำแม่เสวย	6.5	11.7	14.5	22.2	46.8	70.1	46.1	24.9	16.5	12.7	8.9	8.2	211.3	77.7	289.0	12.50
แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 1	5.1	17.3	19.2	32.8	69.6	103.2	70.1	34.5	19.8	15.6	8.5	7.1	312.1	90.6	402.7	11.72
น้ำแม่ต๋อย	2.3	9.8	8.3	12.3	34.3	59.1	41.0	18.5	9.7	7.1	4.1	3.3	164.7	44.9	209.6	8.12
แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 2	1.4	4.0	5.9	7.3	18.9	39.9	37.4	13.6	7.4	5.3	2.8	2.2	113.3	32.7	146.1	4.76
น้ำแม่จาง	4.5	6.1	8.3	14.3	50.0	99.2	55.6	18.8	10.3	8.2	6.1	5.7	233.4	53.5	287.0	5.55
แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 1	0.3	0.8	1.3	2.5	5.5	8.3	6.0	2.6	1.7	1.2	0.6	0.5	24.4	7.0	31.5	7.11
น้ำแม่เต่า	0.7	1.5	2.1	2.4	8.8	27.3	23.7	7.9	4.1	2.6	1.5	1.1	65.7	17.9	83.7	3.53
แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 2	2.8	7.7	9.8	14.0	41.7	86.8	73.0	27.5	13.9	9.2	5.5	4.5	233.0	63.3	296.3	5.39
แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 3	0.3	0.8	1.2	0.8	2.6	8.8	9.4	3.3	1.6	0.9	0.5	0.4	23.4	7.0	30.4	3.43
แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 4	0.8	3.8	4.2	2.2	4.5	20.1	33.3	9.5	4.5	2.8	1.6	1.3	68.0	20.5	88.5	2.85
วัง (ลุ่มน้ำหลัก)	31.9	84.5	101.0	153.2	383.9	671.5	498.9	214.5	119.2	85.8	52.0	44.6	1,892.9	548.0	2,440.9	7.17

ที่มา: รายงานโครงการจัดทำผังน้ำ ลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2565)

ที่มา: รายงานโครงการจัดทำผังน้ำ ลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2565)

รูปที่ 2.1.6-4 การกระจายปริมาณน้ำท่ารายเดือนเฉลี่ยลุ่มน้ำวัง

รูปที่ 2.1.6-5 การผันแปรของปริมาณน้ำท่ารายปีเฉลี่ยลุ่มน้ำวัง

ที่มา: โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำวัง) (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2563)

3) ปริมาณน้ำหลาก

การศึกษาปริมาณน้ำหลากของลุ่มน้ำวัง ประกอบด้วยการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลปริมาณน้ำหลากจากสถานีวัดน้ำของหน่วยงานกรมชลประทานและกรมทรัพยากรน้ำ จำนวน 25 สถานี แสดงรายละเอียดสถานีและข้อมูลปริมาณน้ำหลากรายปีเฉลี่ยสุดไว้ในตารางที่ 2.1.6-5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณน้ำหลากสูงสุดรายปีเฉลี่ยและพื้นที่รับน้ำฝน ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ถดถอยแสดงได้ดังสมการความสัมพันธ์ดังนี้

$$Q_F = 4.1037 A^{0.5245} \quad (R^2 = 0.920)$$

เมื่อ Q_F คือ ปริมาณน้ำไหลสูงสุดรายปีเฉลี่ย, ลบ.ม./วินาที

A คือ พื้นที่รับน้ำฝน, ตร.กม.

R^2 คือ ค่าแสดงอิทธิพลของตัวแปรอิสระทั้งหมดในสมการต่อตัวแปรตาม

ตารางที่ 2.1.6-5 ปริมาณน้ำหลากสูงสุดรายปีเฉลี่ยของแต่ละสถานีวัดน้ำในลุ่มน้ำวัง

รหัสสถานี	ชื่อสถานี	จังหวัด	พื้นที่รับน้ำ (ตร.กม.)	จำนวน ข้อมูล	ช่วงข้อมูล (พ.ศ.)	ค่าทางสถิติอัตราการไหลสูงสุด (ลบ.ม./วินาที)		
						รายปีเฉลี่ย	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด
70102	บ้านแจ้คอน	ลำปาง	922	8	2554-2561	96.3	139	11.3
70103	บ้านสบตุ๋ย	ลำปาง	4,277	7	2554-2561	296.46	518	32.2
70104	บ้านหล่าย	ลำปาง	7,320	6	2556-2561	438.83	555	361
70105	บ้านท่าด่าน	ลำปาง	9,497	7	2554-2561	749	1,730.00	231
70106	บ้านยางโองน้ำ	ตาก	10,479	6	2554-2561	417	767	273
70401	บ้านแค้	ลำปาง	729	7	2554-2561	85.69	121	27.7
W.1	สะพานรัชดาภิเษก	ลำปาง	3,480	34	2472-2509	440.64	1,100.00	181
W.1A	สะพานพัฒนาภาคเหนือ	ลำปาง	3,481	21	2511-2531	273.42	704.5	66.9
W.1C	สะพานเสตุวารี่	ลำปาง	3,478	22	2533-2562	245.17	912.5	33.87
W.3A	บ้านดอนชัย	ลำปาง	8,924	52	2510-2562	566.59	1,398.80	170.4
W.4A	บ้านวังหมัน	ตาก	10,439	48	2514-2561	352.74	1,088.00	145.5
W.5A	บ้านเกาะคา	ลำปาง	5,278	17	2506-2558	587.32	1,060.00	71.5
W.10A	บ้านดอนมูล	ลำปาง	2,798	36	2510-2562	215.14	735	4.1
W.15A	บ้านสบเปือ	ลำปาง	1,103	18	2515-2532	198.28	562.9	32.9
W.16	บ้านไฮ	ลำปาง	1,284	24	2514-2537	229.45	686.6	42.88
W.16A	บ้านไฮ	ลำปาง	1,392	25	2538-2562	168.99	740.5	14.5
W.17	บ้านหนองนาว	ลำปาง	726	40	2523-2562	149.34	698	27.5
W.17A	บ้านทุ่งทอง	ลำปาง	788	6	2553-2558	156.89	467	23.9
W.20	บ้านท่าล้อ	ลำปาง	941	27	2536-2562	144.85	533.5	27.6
W.21	บ้านท่าเตือ	ลำปาง	3,367	21	2542-2562	238.49	522.6	16.75
W.22	บ้านวังพร้าว	ลำปาง	1,549	19	2544-2562	210.98	573.25	44.8
W.23	บ้านเชียงราย	ตาก	9,930	18	2544-2562	508.68	1,354.81	140.97
W.24	บ้านท่าไผ่	ตาก	10,225	10	2553-2562	452.14	679	105.5
W.25	บ้านร่องเคาะ	ลำปาง	762	11	2552-2562	178.29	625.9	15.73
W.26	บ้านห้วยแม่ต้า	ลำปาง	150	10	2553-2562	53.36	224.4	4.16

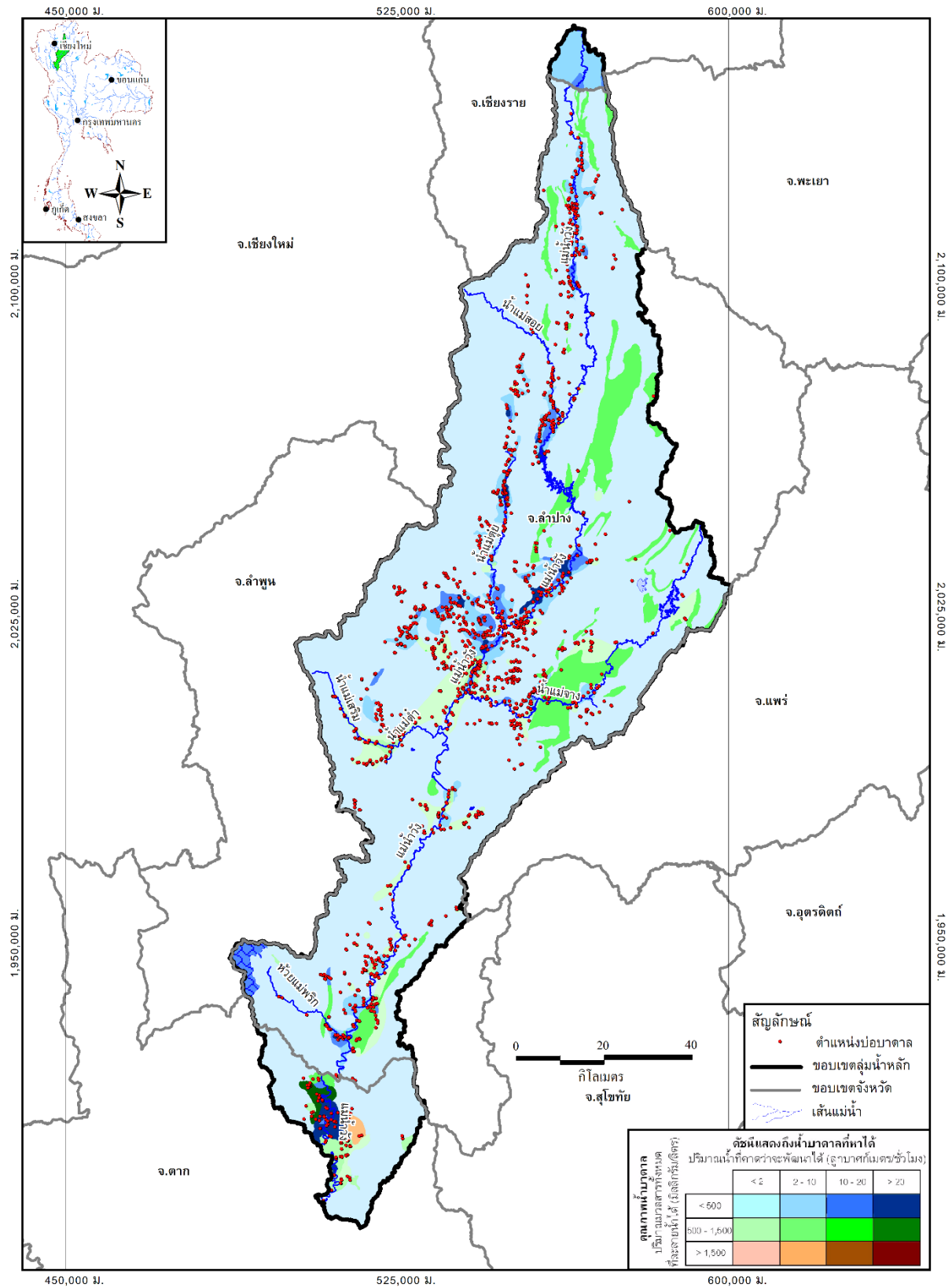
ที่มา: รายงานโครงการจัดทำผังน้ำ ลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2565)

4) น้ำบาดาล

ลุ่มน้ำวัง มีบ่อบาดาล อยู่จำนวนทั้งสิ้น 1,694 บ่อ อยู่ในพื้นที่ศักยภาพน้ำที่มีค่าปริมาณสารละลายรวม (TDS) น้อยกว่า 500 ส่วน/ล้านส่วน จำนวน 1,360 บ่อ หรือคิดเป็นร้อยละ 80.28 ของจำนวนบ่อทั้งหมด ส่วนบ่อบาดาลที่อยู่ในพื้นที่ศักยภาพน้ำที่มีค่าปริมาณสารละลายรวม (TDS) ระหว่าง 500-1,500 ส่วน/ล้านส่วน มีจำนวน 329 บ่อ หรือคิดเป็นร้อยละ 19.42 ของจำนวนบ่อทั้งหมด และบ่อบาดาลที่อยู่ในพื้นที่ศักยภาพน้ำที่มีค่าปริมาณสารละลายรวม (TDS) มากกว่า 1,500 ส่วน/ล้านส่วน มีจำนวน 5 บ่อ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.30 ของจำนวนบ่อทั้งหมด จากบ่อบาดาลทั้งหมด มีบ่อบาดาลที่อยู่ในสถานะที่ใช้การได้จำนวน 1,609 บ่อ หรือคิดเป็นร้อยละ 94.98 ของจำนวนบ่อทั้งหมด และอยู่ในสถานะที่ใช้การไม่ได้จำนวน 85 บ่อ หรือคิดเป็นร้อยละ 5.02

ของจำนวนบ่อทั้งหมด โดยจากทั้งหมดมีบ่อบาดาลที่มีสภาพน้ำจืดจำนวน 1,691 บ่อ หรือคิดเป็นร้อยละ 99.82 ของจำนวนบ่อทั้งหมด และมีสภาพน้ำกร่อยจำนวน 3 บ่อ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.18 ของจำนวนบ่อทั้งหมด บ่อบาดาลที่ขุดเจาะส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้สำหรับอุปโภค-บริโภคจำนวน 1,148 บ่อ หรือคิดเป็นร้อยละ 67.77 ของจำนวนบ่อทั้งหมด ส่วนบ่อที่เหลือเป็นบ่อบาดาลเพื่อการเกษตร จุดจ่ายน้ำถาวร บ่อสำรวจ และอื่นๆ อีกจำนวน 546 บ่อ หรือคิดเป็นร้อยละ 32.23 ของจำนวนบ่อทั้งหมด ภาพรวมของบ่อที่เจาะมีความลึกการเจาะ อยู่ในช่วงพิสัย 6.70-402 เมตร และมีค่าเฉลี่ยความลึกการเจาะเท่ากับ 64.69 เมตร ความลึกการพัฒนาบ่ออยู่ในช่วงพิสัย 6.20-372 เมตร และมีค่าเฉลี่ยความลึกการพัฒนาเท่ากับ 58.53 เมตร สำหรับระดับน้ำปกติมีค่าอยู่ในช่วงพิสัย 0.33-160.12 เมตร และมีค่าเฉลี่ยของระดับน้ำปกติเท่ากับ 9.44 เมตร โดยมีระยะน้ำลตอยู่ในช่วงพิสัย 0.06-122.60 เมตร และมีค่าเฉลี่ยของระยะน้ำลตเท่ากับ 14.11 เมตร ปริมาณน้ำที่สูบทดสอบได้อยู่ในช่วงพิสัย 0.50-211.80 ลบ.ม./ชม. และมีค่าเฉลี่ยปริมาณน้ำเท่ากับ 6.98 ลบ.ม./ชม. แสดงตำแหน่งบ่อบาดาลและรายละเอียดของบ่อบาดาลสรุปตามสถานะของบ่อ สภาพน้ำ ความลึกการเจาะบ่อ ความลึกการพัฒนา ระดับน้ำปกติ ระดับน้ำลต และปริมาณน้ำที่พัฒนาได้ไว้ในรูปที่ 2.1.6-6 และตารางที่ 2.1.6-6 ตามลำดับ

รูปที่ 2.1.6-6 ตำแหน่งบ่อบาดาลและปริมาณน้ำบาดาลที่คาดว่าจะพัฒนาได้
ที่มา: โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำวัง) (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2563)

ตารางที่ 2.1.6-6 รายละเอียดของบ่อบาดาลสรุปตามสถานะของบ่อ สภาพน้ำ ความลึกการเจาะบ่อ ความลึกการพัฒนา ระดับน้ำปกติ ระดับน้ำลด และ ปริมาณน้ำที่พัฒนาได้

ลุ่มน้ำหลัก/สาขา	จำนวนบ่อบาดาลในพื้นที่ลุ่มน้ำขนาดต่างๆ (บ่อ)												พื้นที่ อื่นๆ (บ่อ)	จำนวน บ่อ	สถานบ่อ (บ่อ)		สภาพน้ำ (บ่อ)			
	ศักยภาพน้ำที่ TDS < 500 ppm (ลบ.ม./ชม.)						ศักยภาพน้ำที่ TDS 500 - 1,500 ppm (ลบ.ม./ชม.)								ศักยภาพ น้ำ จืด	น้ำ กร่อย	ใช้ได้	ไม่ได้		
	<2	2-10	10-20	>20	รวม	<2	2-10	10-20	>20	รวม	<2	2-10							10-20	>20
07 ลุ่มน้ำวัง	779	394	94	93	1,360	174	90	50	15	329	-	5	-	-	5	1,694	1,609	85	1,691	3
0701 แม่น้ำวังตอนบน	78	95	8	-	181	2	1	2	-	5	-	-	-	-	-	186	180	6	186	-
0702 น้ำแม่สอย	67	22	5	-	94	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-	96	89	7	95	1
0703 แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 1	66	35	25	19	145	3	5	8	-	16	-	-	-	-	-	161	157	4	161	-
0704 น้ำแม่ตุ๋ย	61	55	8	18	142	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	143	141	2	143	-
0705 แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 2	151	108	37	20	316	32	19	-	-	51	-	-	-	-	-	367	340	27	365	2
0706 น้ำแม่จาง	169	24	2	-	195	30	6	15	-	51	-	-	-	-	-	246	234	12	246	-
0707 แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 1	7	-	-	-	7	16	1	-	-	17	-	-	-	-	-	24	24	-	24	-
0708 น้ำแม่ต้า	51	1	-	-	52	43	10	-	-	53	-	-	-	-	-	105	101	4	105	-
0709 แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 2	101	42	2	-	145	39	16	17	-	72	-	1	-	-	-	218	197	21	218	-
0710 แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 3	5	6	4	2	17	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	18	17	1	18	-
0711 แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 4	23	6	3	34	66	6	32	7	15	60	-	4	-	-	-	130	129	1	130	-

ที่มา: โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำวัง) (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2563)

ตารางที่ 2.1.6-6 รายละเอียดของบ่อบาดาลสรุปตามสถานะของบ่อ สภาพน้ำ ความลึกการเจาะบ่อ ความลึกการพัฒนา ระดับน้ำปกติ ระดับน้ำแล้ง และปริมาณน้ำที่พัฒนาได้ (ต่อ)

ลุ่มน้ำหลัก/สาขา	ประเภทบ่อ (บ่อ)				ความลึกเจาะ (ม.)		ความลึกพัฒนา (ม.)		ระดับน้ำปกติ (ม.)		ระดับน้ำแล้ง (ม.)		ปริมาณน้ำ (ลบ.ม./ชม./บ่อ)		
	บ่ออุ้มน้ำ บริเวณ	บ่อ เกษตร	บ่อ เลี้ยงสัตว์ (ระดับต้น)	บ่อ สำรวจ	ไม่ระบุ	เฉลี่ย	ต่ำสุด	เฉลี่ย	ต่ำสุด	เฉลี่ย	ต่ำสุด	เฉลี่ย	ต่ำสุด	สูงสุด	
07 ลุ่มน้ำวัง	1,148	80	-	26	440	64.69	6.70-40.2	58.53	6.20-37.2	9.44	0.33-160.12	14.11	0.06-122.60	6.98	0.50-211.80
0701 แม่น้ำวังตอนบน	121	9	-	5	51	65.10	18.138	61.44	18.132	9.94	0.71-52.20	15.04	0.60-98	6.49	1-27.27
0702 น้ำแม่สอย	58	5	-	1	32	65.04	12.180	61.21	12.132	11.13	0.80-42	15.45	0.40-54.88	5.86	1.14-22
0703 แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 1	131	1	-	1	28	69.42	20.74-176	61.92	15.176	9.28	0.53-50.28	9.70	0.06-122.60	8.96	1-60
0704 น้ำแม่ต๋าย	110	10	-	2	21	68.21	15.50-210	63.03	15.15-200	9.69	0.33-66	12.04	0.87-66	7.83	1-39.32
0705 แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 2	239	14	-	11	103	74.47	10.05-402	66.88	10.05-372	9.03	0.40-160.12	13.79	0.41-95.02	8.06	1-90
0706 น้ำแม่เจียง	145	5	-	3	93	69.15	10.10-314	59.18	10.10-314	10.78	0.90-111	14.72	0.09-76	6.35	1-120
0707 แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 1	11	-	-	-	13	63.20	11.132	55.73	9.40-132	6.99	2.22-50	12.53	0.60-48	5.31	1-12
0708 น้ำแม่ต้า	76	3	-	3	23	57.40	6.70-176	52.70	6.20-169.35	8.89	1.71-49.50	20.37	1.50-105	5.02	1-86
0709 แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 2	156	9	-	-	53	52.39	12.70-199.50	44.11	12.180	9.07	1-78	14.50	0.19-70.50	5.59	1-211.80
0710 แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 3	13	-	-	-	5	57.14	24.120	54.53	21.120	12.05	1.50-48	15.28	1.80-35	5.11	1.14-22.73
0711 แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 4	88	24	-	-	18	45.50	12.19-121.50	46.62	15.121.50	7.19	1-30	14.18	0.50-54.88	7.73	0.50-45

ที่มา: โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำวัง) (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2563)

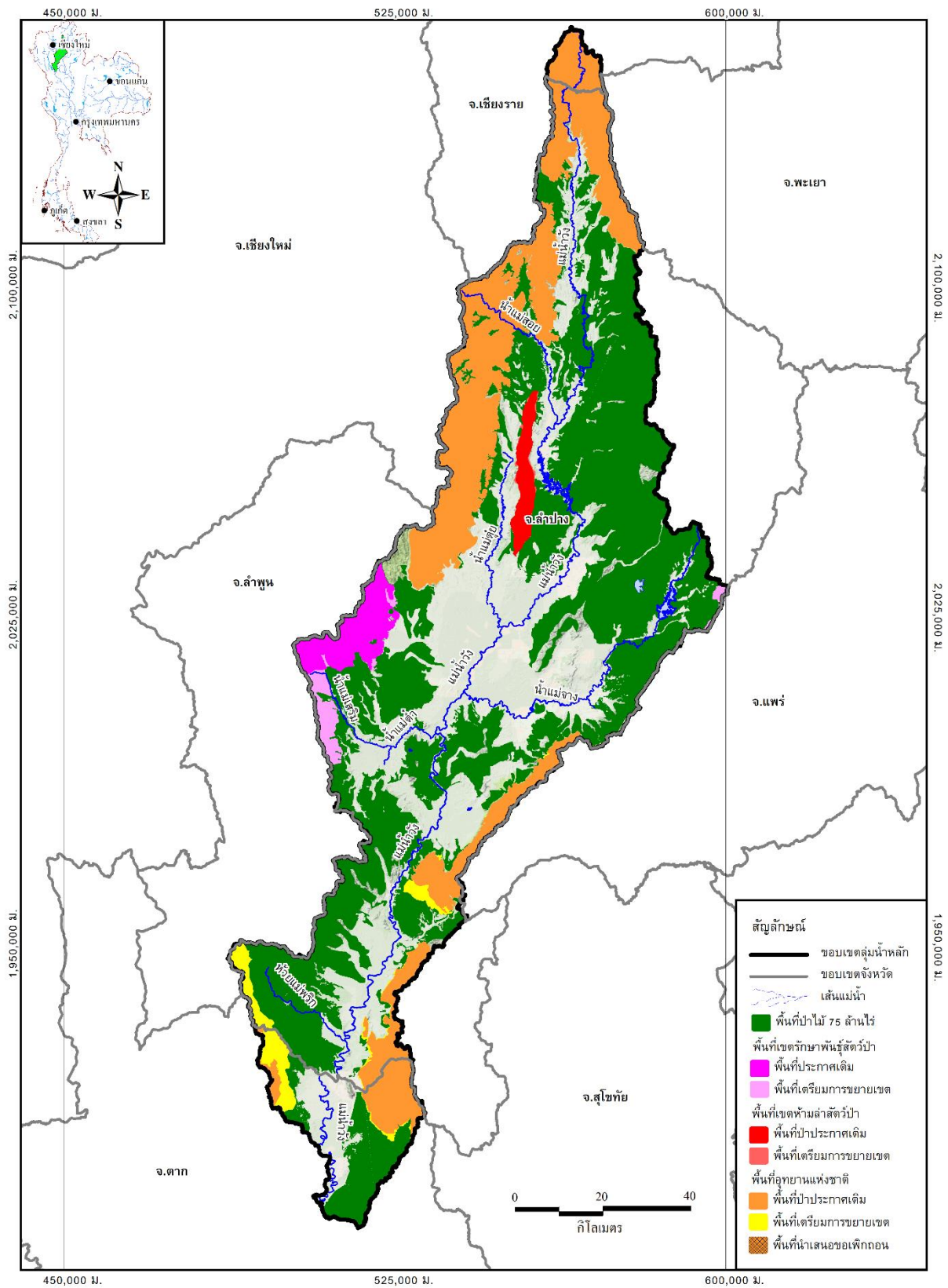
2.1.7 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จากข้อมูลทรัพยากรป่าไม้ในลุ่มน้ำวัง สามารถสรุปพื้นที่ป่าไม้ไว้ในตารางที่ 2.1.7-1 และแสดงแผนที่ทรัพยากรป่าไม้ในรูปที่ 2.1.7-1 ซึ่งพบว่าพื้นที่ป่าไม้ในลุ่มน้ำวังมีเท่ากับ 5,100.75 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็น 3,187,968 ไร่ ซึ่งเท่ากับร้อยละ 47.28 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ

ตารางที่ 2.1.7-1 พื้นที่ป่าไม้ในลุ่มน้ำวัง

ลุ่มน้ำสาขา	หน่วย	พื้นที่ป่าไม้	พื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่า		พื้นที่อุทยานแห่งชาติ			พื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	
			พื้นที่ประกาศเดิม	พื้นที่เตรียมการขยายเขต	พื้นที่ประกาศเดิม	พื้นที่เตรียมการขยายเขต	พื้นที่นำเสนอขอเพิกถอน	พื้นที่ประกาศเดิม	พื้นที่เตรียมการขยายเขต
07 ลุ่มน้ำวัง	ตร.กม.	5,100.75	117.61	4.68	1,993.60	385.02		248.20	105.53
	ล้านไร่	3.188	0.074	0.003	1.246	0.241		0.155	0.066
0701 แม่น้ำวังตอนบน	ตร.กม.	772.38			565.99				
	ล้านไร่	0.483			0.354				
0702 น้ำแม่สอย	ตร.กม.	215.87	13.44	1.28	421.37	0.01			
	ล้านไร่	0.135	0.008	0.001	0.263	0.000			
0703 แม่น้ำวังตอนกลาง ส่วนที่ 1	ตร.กม.	756.12	39.77	1.53					
	ล้านไร่	0.473	0.025	0.001					
0704 น้ำแม่ต๋อย	ตร.กม.	93.44	64.40	1.87	368.10				
	ล้านไร่	0.058	0.040	0.001	0.230				
0705 แม่น้ำวังตอนกลาง ส่วนที่ 2	ตร.กม.	207.89			100.23			147.15	7.32
	ล้านไร่	0.130			0.063			0.092	0.005
0706 น้ำแม่จาง	ตร.กม.	1,000.08			57.39	59.64			13.06
	ล้านไร่	0.625			0.036	0.037			0.008
0707 แม่น้ำวังตอนล่าง ส่วนที่ 1	ตร.กม.	59.23							
	ล้านไร่	0.037							
0708 น้ำแม่ต้า	ตร.กม.	456.95						101.05	85.15
	ล้านไร่	0.286						0.063	0.053
0709 แม่น้ำวังตอนล่าง ส่วนที่ 2	ตร.กม.	794.39			280.80	183.88			
	ล้านไร่	0.496			0.176	0.115			
0710 แม่น้ำวังตอนล่าง ส่วนที่ 3	ตร.กม.	267.80			0.92	56.02			
	ล้านไร่	0.167			0.001	0.035			
0711 แม่น้ำวังตอนล่าง ส่วนที่ 4	ตร.กม.	476.60			198.80	85.47			
	ล้านไร่	0.298			0.124	0.053			

ที่มา: โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำวัง) (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2563)

ที่มา: โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำวัง) (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2563)

รูปที่ 2.1.7-1 พื้นที่ป่าไม้ในลุ่มน้ำวัง

2.1.8 โครงการพัฒนาแหล่งน้ำในลุ่มน้ำ

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำและโครงการชลประทานในปัจจุบันที่ก่อสร้างแล้วเสร็จในพื้นที่ลุ่มน้ำวัง แบ่งประเภทโครงการตามขนาดความจุเก็บกัก ได้แก่ โครงการขนาดใหญ่ มีความจุเก็บกักมากกว่า 100 ล้าน ลบ.ม. ขึ้นไป โครงการขนาดกลาง มีความจุเก็บกักตั้งแต่ 2 ถึง 100 ล้าน ลบ.ม. โครงการขนาดเล็ก มีความจุเก็บกักน้อยกว่า 2 ล้าน ลบ.ม. และโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า

การทบทวนข้อมูลโครงการพัฒนาแหล่งน้ำของหน่วยงานหลัก 2 หน่วยงาน ได้แก่ กรมชลประทาน และกรมทรัพยากรน้ำ โดยลุ่มน้ำวังมีโครงการพัฒนาแหล่งน้ำทั้งสิ้น 471 โครงการ ประกอบไปด้วย โครงการขนาดใหญ่ จำนวน 3 โครงการ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลาง 43 โครงการ โครงการขนาดเล็ก 338 และโครงการโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า 87 โครงการ ความจุเก็บกักรวม 645.03 ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่รับประโยชน์รวม 676,015 ไร่ แสดงได้ดังตารางที่ 2.1.8-1 และแสดงตำแหน่งโครงการพัฒนาแหล่งน้ำในปัจจุบันในรูปแบบที่ 2.1.8-1

ตารางที่ 2.1.8-1 โครงการพัฒนาแหล่งน้ำในปัจจุบันในลุ่มน้ำวัง

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ	จำนวนโครงการ	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)
โครงการขนาดใหญ่	3	378.34	122,500
โครงการขนาดกลาง	43	213.88	36,373
โครงการขนาดเล็ก	338	52.81	414,383
โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า	87	0	102,759
รวม	471	645.03	676,015

ที่มา: รายงานโครงการจัดทำผังน้ำ ลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2566)

1) โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่

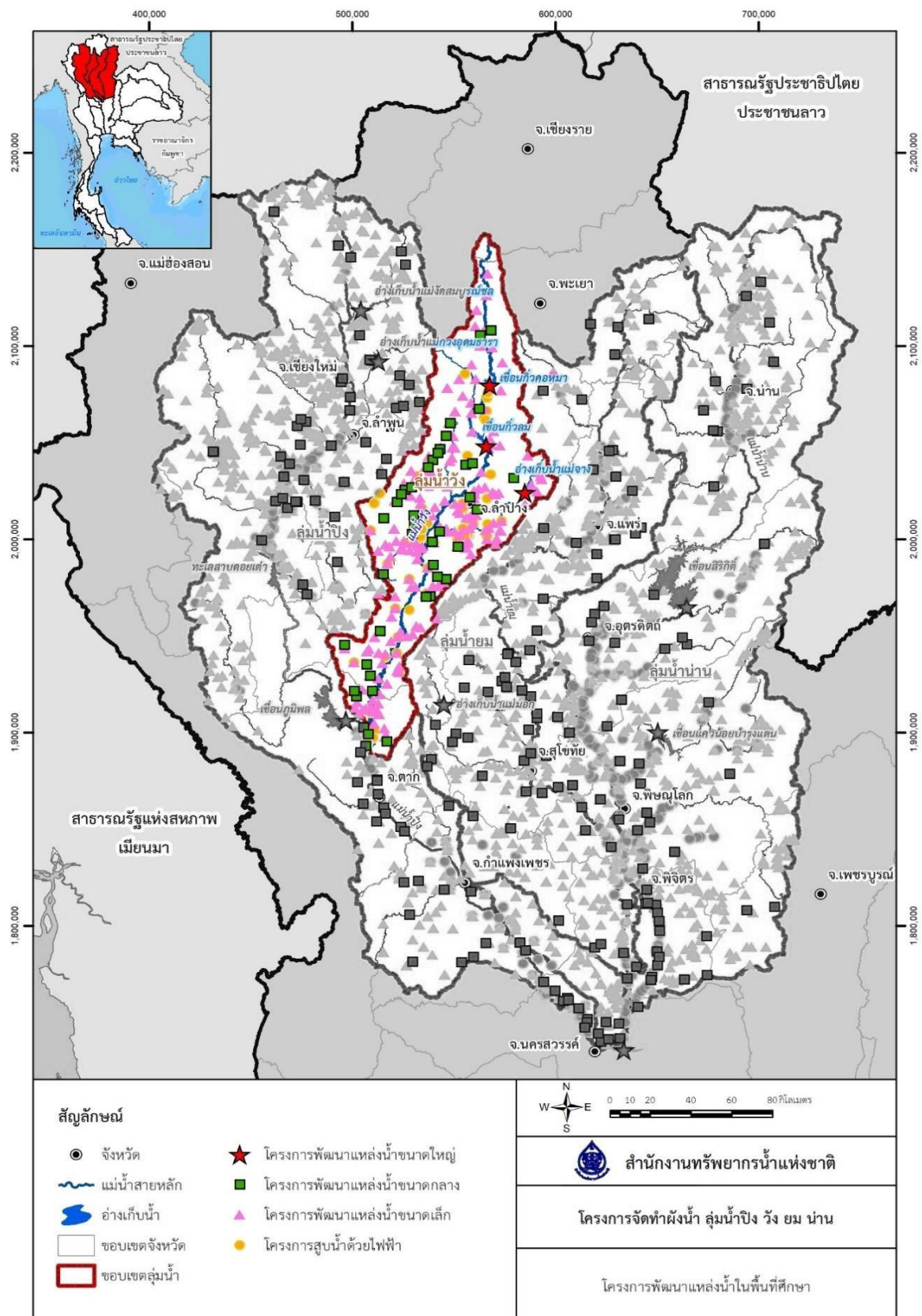
ในปัจจุบันลุ่มน้ำวังมีโครงการชลประทานขนาดใหญ่จำนวน 3 โครงการ ได้แก่ เขื่อนกิ่วลม จังหวัดลำปาง ความจุ 106.24 ล้าน ลบ.ม. เขื่อนกิ่วคอหมา จังหวัดลำปาง ความจุ 170.00 ล้าน ลบ.ม. และเขื่อนแม่จาง จังหวัดลำปาง ความจุ 102.10 ล้าน ลบ.ม. พื้นที่รับประโยชน์รวมทั้งสิ้น 122,500 ไร่

2) โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลาง

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลางที่ก่อสร้างแล้วเสร็จ มีจำนวนทั้งสิ้น 43 โครงการ สามารถเก็บกักน้ำได้ 213.88 ล้าน ลบ.ม. มีพื้นที่รับผลประโยชน์รวมทั้งสิ้น 36,373 ไร่

3) โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กซึ่งเป็นโครงการประเภทอ่างเก็บน้ำ คลองส่งน้ำ หนอง บึง สระน้ำ บ่อน้ำตื้น บ่อน้ำบาดาล และอื่นๆ ที่ใช้เวลาในการก่อสร้างไม่เกิน 1 ปี ที่ได้ดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จ มีจำนวนรวมกันทั้งสิ้น 338 โครงการ มีปริมาตรความจุเก็บกัก 52.81 ล้านลูกบาศก์เมตร และมีพื้นที่รับประโยชน์รวมกันทั้งสิ้นเท่ากับ 414,383 ไร่

รูปที่ 2.1.8-1 ตำแหน่งโครงการพัฒนาแหล่งน้ำในปัจจุบันในลุ่มน้ำวัง
ที่มา: รายงานโครงการจัดทำผังน้ำ ลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2566)

อย่างไรก็ตาม พื้นที่รับประโยชน์จากโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กส่วนใหญ่จะไม่มีระบบส่งน้ำ ทำให้การนำน้ำไปใช้ทำได้ไม่เต็มประสิทธิภาพมากนัก ซึ่งในทางปฏิบัติจะส่งผลให้พื้นที่รับประโยชน์ที่แสดงไว้จะ ลดลงประมาณร้อยละ 30 ถึงร้อยละ 40%

4) โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า

เป็นโครงการที่ใช้พลังงานไฟฟ้าสูบน้ำเพื่อใช้ประโยชน์ในด้าน เกษตรกรรม เป็นการเร่งรัดขจัดปัญหา ความแห้งแล้งในพื้นที่นอกเขตชลประทานโดยการจัดตั้งสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าขึ้นบริเวณริมฝั่งของแหล่งน้ำที่มี ปริมาณน้ำสมบูรณ์ตลอดทั้งปี มีจำนวนทั้งสิ้น 87 โครงการ มีพื้นที่รับผลประโยชน์รวมทั้งสิ้น 102,759 ไร่

5) แหล่งน้ำตามธรรมชาติ

ข้อมูลแหล่งเก็บกักน้ำที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติในพื้นที่ลุ่มน้ำวัง มีพื้นที่แหล่งน้ำรวม 15,136 ไร่ ความจุ เก็บกักรวมทั้งสิ้น 88 ล้าน ลบ.ม.

6) แผนงานโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ

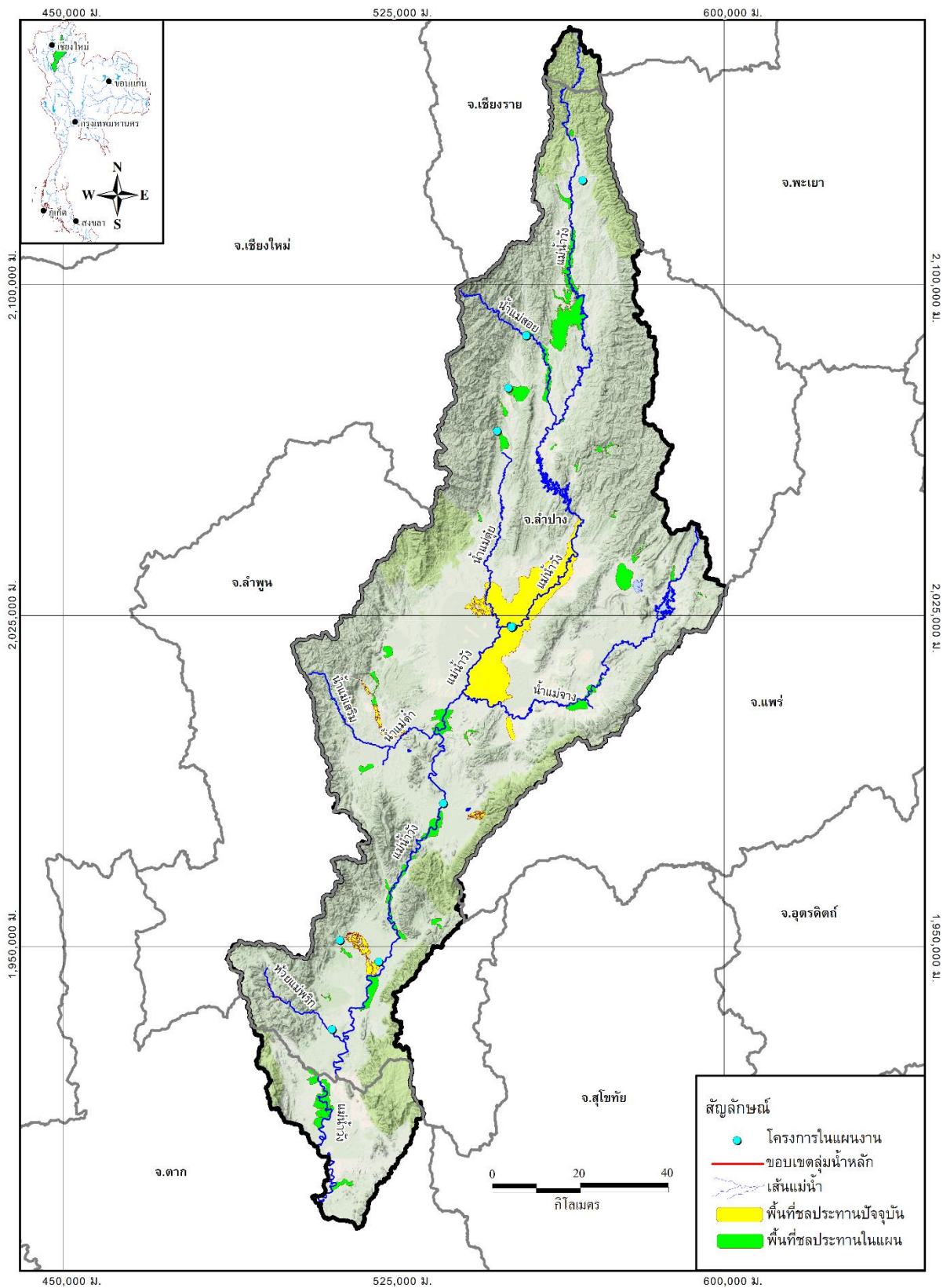
จากรายงานการศึกษา “โครงการศึกษาความเหมาะสมวิเคราะห์พื้นที่พิเศษและแนวทางแก้ไขเชิง บูรณาการ” (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2561) ที่ได้รวบรวมแผนงานโครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีศักยภาพใน การพัฒนา พบว่า ในพื้นที่ลุ่มน้ำวังมีแผนงานโครงการจำนวนทั้งสิ้น 10 โครงการ ความจุเก็บกักรวม 45.98 ล้าน ลบ.ม. และพื้นที่รับประโยชน์รวมทั้งสิ้น 101,138 ไร่ รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 2.1.8-2 และรูปที่ 2.1.8-2

ตารางที่ 2.1.8-2 ประเภทและจำนวนโครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีศักยภาพในลุ่มน้ำวัง

ลำดับ	ประเภทโครงการ	จำนวนโครงการ	ความจุเก็บกัก (ล้าน ลบ.ม.)	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)
1	ประตुरบายน้ำ	1	11.87	23,250
2	พัฒนาแหล่งน้ำบาดาล	1	0.00	0
3	ระบบป้องกันน้ำท่วมและระบายน้ำ	3	0.00	7,888
4	อ่างเก็บน้ำ	5	34.11	70,000
รวม		10	45.98	101,138

ที่มา: โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำวัง) (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2563)

รูปที่ 2.1.8-2 ตำแหน่งแผนงานโครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีศักยภาพในกลุ่มน้ำวัง
 ที่มา: โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำวัง) (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2563)

2.1.9 ความต้องการใช้น้ำ

1) แนวคิดการศึกษาและประเมินความต้องการใช้น้ำ

การศึกษาและประเมินความต้องการใช้น้ำของกิจกรรมการใช้น้ำต่าง ๆ พิจารณาจากสภาพปัจจุบันของกิจกรรมการใช้น้ำ ซึ่งรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลและรายงานการศึกษาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กรอบแนวคิดการศึกษาและประเมินความต้องการใช้น้ำของกลุ่มน้ำ ดังแสดงในตารางที่ 2.1.9-1

ตารางที่ 2.1.9-1 กรอบแนวคิดการศึกษาและประเมินความต้องการใช้น้ำสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ ของลุ่มน้ำ

กิจกรรมการใช้น้ำ	การศึกษา/ประเมินความต้องการใช้น้ำ	
	ข้อมูล	การประเมิน/คำนวณ
การอุปโภค-บริโภค	- ประปา/แหล่งน้ำดิบ/กำลังผลิต - จำนวนประชากร - บ่อบาดาล	ประเมินจำนวนประชากร/ปริมาณน้ำผลิต
การเกษตร	รวบรวมข้อมูลกิจกรรมการปลูกพืชในพื้นที่ลุ่มน้ำ ได้แก่ - ชนิดพืช - ช่วงระยะเวลาการเพาะปลูก - การใช้น้ำ - การขาดแคลนน้ำ - ความเสียหายการเกษตร - ฯลฯ	ศึกษาและจำลองปริมาณความต้องการใช้น้ำโดยใช้การสมมูลน้ำในพื้นที่เพาะปลูกเพื่อหาปริมาณฝนใช้การและปริมาณความต้องการน้ำเพื่อการชลประทาน
การอุตสาหกรรม	- ข้อมูลโรงงานอุตสาหกรรม - ประปา - การใช้น้ำ/อัตราการใช้น้ำ	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคอุตสาหกรรมรายจังหวัดและประเมินอัตราการใช้น้ำ
การท่องเที่ยว	- จำนวนนักท่องเที่ยว/อัตราการใช้น้ำ	ประเมินจำนวนนักท่องเที่ยว/ปริมาณน้ำ
รักษาระบบนิเวศน์ท้ายน้ำ	ปริมาณน้ำต่ำสุดที่เคยเกิด	ไม่น้อยกว่าปริมาณน้ำต่ำสุดที่เคยเกิด

ที่มา: โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำวัง) (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2563)

2) น้ำใช้เพื่อการอุปโภค-บริโภคและการท่องเที่ยว

แนวความคิดในการประเมินปริมาณความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคและการท่องเที่ยว ในหลักการแล้ว ในด้านความต้องการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคจะเป็นการประเมินจากจำนวนประชากรคูณด้วยอัตราความต้องการใช้น้ำของประชากร ส่วนปริมาณความต้องการใช้น้ำเพื่อการท่องเที่ยวก็จะประเมินจากจำนวนนักท่องเที่ยวคูณด้วยอัตราความต้องการใช้น้ำเพื่อการท่องเที่ยว ก็จะสามารถประเมินปริมาณความต้องการใช้น้ำทั้งสองส่วนได้ แต่ในการดำเนินการเนื่องจากอัตราความต้องการใช้น้ำในแต่ละพื้นที่จะมีความแตกต่างกันเป็นอย่างมากจากรูปแบบของกิจกรรมการใช้ที่แตกต่างกัน ความไม่แน่นอนของข้อมูลในบางประเด็น อาทิเช่น การเคลื่อนย้ายแรงงาน ประชากรแฝง หรือแม้แต่แหล่งน้ำที่นำมาใช้เพื่อตอบสนองต่อความต้องการนั้นๆ ว่ามาจาก

แหล่งน้ำผิวดิน หรือแหล่งน้ำบาดาล ซึ่งการประเมินเฉพาะจากจำนวนประชากรคูณด้วยอัตราความต้องการใช้น้ำ ไม่สามารถตอบได้

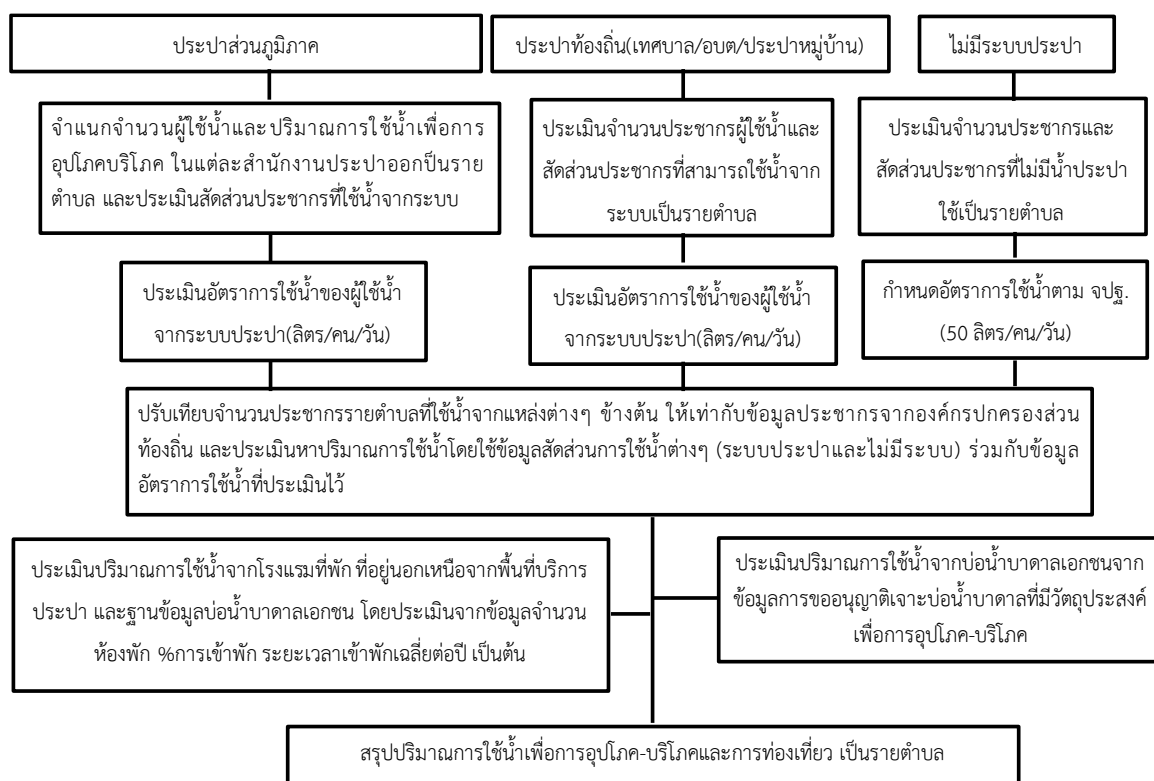
แนวคิดในการดำเนินการของที่ปรึกษา จึงพยายามพุ่งเป้าไปที่ระบบที่ส่งน้ำให้กับกิจกรรมการใช้น้ำว่าสามารถใช้น้ำจากระบบใดได้บ้าง ซึ่งในส่วนของปริมาณความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคและการท่องเที่ยว นั้นพบว่าระบบที่สามารถส่งน้ำให้กับกิจกรรมการใช้น้ำ ประกอบด้วย ระบบประปาขนาดใหญ่ ได้แก่ การประปาส่วนภูมิภาค ประปาระดับท้องถิ่น(เทศบาล อบต.) และระบบประปาขนาดเล็ก ได้แก่ ประปาหมู่บ้าน โดยในส่วนพื้นที่ที่อยู่กระจัดกระจายที่ไม่สามารถใช้น้ำจากระบบประปาได้จะมีการใช้น้ำจากบ่อน้ำบาดาล สระเก็บน้ำ ตลอดจนลำคลองต่างๆ เป็นต้น ในการดำเนินการคำนวณจะทำการแยกประชากรรายตำบลออกเป็นกลุ่มตามการใช้น้ำจากแหล่งที่ใช้ในรูปแบบต่างๆ ทั้งที่ใช้จากระบบประปาและที่ไม่สามารถใช้น้ำจากระบบประปาได้ จากนั้นนำมาคูณด้วยอัตราการใช้น้ำต่อประชากรของระบบประปาในรูปแบบต่างๆ ซึ่งมีความแตกต่างกันจะสามารถประเมินปริมาณความต้องการใช้น้ำได้ รวมถึงจะทำให้ทราบถึงข้อมูลของแหล่งน้ำที่นำมาใช้ว่าเป็นการใช้น้ำจากแหล่งน้ำผิวดิน หรือแหล่งน้ำบาดาล

จากแนวความคิดดังกล่าว ได้กำหนดแนวทางในการประเมินปริมาณความต้องการใช้น้ำเพื่ออุปโภค บริโภคและการท่องเที่ยวดังแสดงในรูปที่ 2.1.9-1 และสรุปแนวทางการดำเนินการได้ดังนี้

(1) ประเมินปริมาณการใช้น้ำจากระบบประปาจากการประปาส่วนภูมิภาค: จากข้อมูลจำนวนผู้ใช้ น้ำ และข้อมูลปริมาณการใช้น้ำแยกรายประเภททั้ง 6 ประเภท ของแต่ละสำนักงานประปา ได้แก่ ที่อยู่อาศัย ราชการ ธุรกิจขนาดเล็ก ธุรกิจขนาดใหญ่ รัฐวิสาหกิจ และอุตสาหกรรม สามารถนำมากำหนดเป็นกิจกรรมการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคจำนวน 3 ประเภท ได้แก่ ที่อยู่อาศัย ราชการ และธุรกิจขนาดเล็ก จากนั้นจึงนำข้อมูลจำนวน ผู้ใช้น้ำ และปริมาณการใช้น้ำของกิจกรรมทั้ง 3 ประเภทดังกล่าวมาจำแนกตามขอบเขตการปกครองในระดับตำบล

จากผลการจำแนกข้อมูลดังกล่าว จะสามารถสรุปปริมาณการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค ในแต่ละ ตำบลผ่านระบบประปาของสำนักงานประปาของการประปาส่วนภูมิภาคได้ และสามารถจำแนกสัดส่วนของแหล่ง น้ำต้นทุนที่ใช้ตามแหล่งน้ำดิบที่ใช้ผลิตน้ำประปา

(2) ประเมินปริมาณการใช้น้ำจากระบบประปานอกพื้นที่การให้บริการของการประปาส่วนภูมิภาค: จากข้อมูลประปาเทศบาล/อบต. และประปาหมู่บ้าน (เป็นระบบประปาที่อยู่นอกเขตพื้นที่การให้บริการของการ ประปาส่วนภูมิภาค) สามารถนำมาสรุปปริมาณการใช้น้ำและสัดส่วนประชากรที่สามารถใช้น้ำจากระบบประปาใน แต่ละเขตการปกครองได้ และสามารถจำแนกสัดส่วนของแหล่งน้ำต้นทุนที่ใช้ตามแหล่งน้ำดิบที่ใช้ผลิตน้ำประปาได้

รูปที่ 2.1.9-1 แนวทางในการประเมินปริมาณความต้องการใช้น้ำเพื่ออุปโภคบริโภคและการท่องเที่ยว

ที่มา: โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำวัง) (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2563)

(3) ประเมินปริมาณการใช้น้ำนอกเขตการจ่ายน้ำของระบบประปา: จากจำนวนประชากรทั้งหมดของแต่ละเขตการปกครอง เมื่อหักจำนวนประชากรที่ใช้น้ำจากระบบประปา ที่ประเมินจากข้อ (1) และข้อ (2) ออกแล้ว จำนวนประชากรที่เหลือคือประชากรที่อยู่ห่างไกลชุมชน ซึ่งไม่สามารถใช้น้ำจากระบบประปาดังกล่าวได้ จึงต้องใช้น้ำจากบ่อน้ำบาดาล ห้วย หนอง คลอง บึง ต่างๆ

จากข้อมูลจำนวนประชากรที่ได้ สามารถนำมาประเมินปริมาณการใช้น้ำบาดาลเพื่อการอุปโภคบริโภค โดยคูณด้วยอัตราการใช้น้ำเท่ากับ 50 ลิตรต่อคนต่อวัน ตามมาตรฐานของการสำรวจความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)

(4) ประเมินปริมาณการใช้น้ำจากบ่อน้ำบาดาลภาคเอกชน: จากฐานข้อมูลบ่อน้ำบาดาลเอกชน ที่มีวัตถุประสงค์ในการขออนุญาตเจาะ เพื่อใช้น้ำบาดาลในการอุปโภคบริโภค สามารถสรุปปริมาณการใช้น้ำได้โดยตรง โดยสรุปแยกเป็นรายตำบลจากระบบฐานข้อมูลบ่อน้ำบาดาลภาคเอกชนของสำนักควบคุมกิจการน้ำบาดาล กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

(5) ประเมินปริมาณการใช้น้ำเพื่อการท่องเที่ยว: เป็นการประเมินปริมาณการใช้น้ำจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปพักค้างแรมในพื้นที่ต่าง ๆ โดยคณะศึกษาได้ตั้งสมมุติฐานว่า จะพิจารณาประเมินปริมาณการใช้น้ำเพื่อการท่องเที่ยวเฉพาะโรงแรม/ที่พักที่อยู่นอกเขตพื้นที่การให้บริการของการประปาส่วนภูมิภาคเท่านั้น นอกจากนี้โรงแรมที่พักดังกล่าวจะต้องไม่มีรายชื่ออยู่ในฐานข้อมูลการขออนุญาตเจาะบ่อน้ำบาดาลในฐานข้อมูลบ่อน้ำบาดาล

ภาคเอกชนอีกด้วย โดยในการประเมินดังกล่าวจะทำการรวบรวมข้อมูลที่อยู่โรงแรมที่พักจำแนกรายตำบล รวมถึงจำนวนห้องพัก เบอร์เซ็นต์การเข้าพัก และระยะเวลาเข้าพักเฉลี่ยต่อปี เพื่อมาทำการคำนวณหาปริมาณการใช้น้ำที่เกิดจากการท่องเที่ยว

(6) จากขั้นตอน (1) ถึงขั้นตอนที่ (5) จะสามารถประเมินปริมาณการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการท่องเที่ยวของแต่ละตำบลได้ทั้งหมด หลังจากนั้นนำมาสรุปให้เป็นข้อมูลรายลุ่มน้ำสาขา และลุ่มน้ำหลักต่อไป จากแนวทางการวิเคราะห์ดังกล่าว สามารถคำนวณความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการท่องเที่ยว ปี พ.ศ.2562 สำหรับแต่ละลุ่มน้ำสาขา ได้ดังแสดงในตารางที่ 2.1.9-2

3) น้ำใช้เพื่อการเกษตร

ในการประเมินความต้องการใช้น้ำเพื่อการเกษตร จะแบ่งเป็นพื้นที่ในเขตชลประทานและนอกเขตชลประทาน โดยการศึกษาและจำลองปริมาณความต้องการใช้น้ำโดยใช้วิธีการสมดุลน้ำในแปลงพื้นที่เพาะปลูกซึ่งมีข้อมูลพื้นฐานในการคำนวณสรุปได้ดังนี้

- พื้นที่เพาะปลูก
- อัตราการคายระเหย และปริมาณฝนของแต่ละพื้นที่เพาะปลูก
- สัมประสิทธิ์การคายระเหยของพืชชนิดต่าง ๆ
- ชนิดของพืชที่ปลูก
- ปฏิทินการปลูกพืชชนิดต่าง ๆ ในแต่ละพื้นที่

3.1) การประเมินความต้องการใช้น้ำของพืชใด ๆ (ET_o) การประเมินความต้องการใช้น้ำของพืช โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์การใช้น้ำของพืช (K_c) และ Potential Evapotranspiration (ET_p) ดังนี้

$$ET_o = K_c \times E_{tp}$$

เมื่อ $ET_o =$ ความต้องการใช้น้ำของพืช (มม./วัน)

$K_c =$ สัมประสิทธิ์การใช้น้ำของพืช

$ET_p =$ Potential Evapotranspiration (มม./วัน)

สำหรับค่าสัมประสิทธิ์การใช้น้ำของพืช (K_c) ซึ่งขึ้นอยู่กับชนิดและอายุการเจริญเติบโตของพืช และค่าปริมาณการคายน้ำรวมการระเหยของพืชอ้างอิง (Potential Evapotranspiration ET_p) คำนวณโดยวิธี “Penman-Monteith” แสดงดังแสดงค่าสัมประสิทธิ์การใช้น้ำของพืช (K_c) โดยวิธี Penman Monteith ไว้ในตารางที่ 2.1.9-3 โดยรวบรวมจากเว็บไซต์กลุ่มงานวิจัยการใช้น้ำชลประทาน ส่วนการใช้น้ำชลประทาน สำนักอุทกวิทยาและบริหารน้ำ (<http://water.rid.go.th/hwm/cropwater/index.htm>) และแสดงผลการคำนวณปริมาณการคายน้ำรวมการระเหยของพืชอ้างอิงรายเดือนเฉลี่ยที่สถานีตรวจอากาศที่ตั้งอยู่บริเวณลุ่มน้ำไว้ในตารางที่ 2.1.9-4 และได้แสดงเส้นชั้นความลึกเทียบเท่าของปริมาณการคายน้ำรวมการระเหยของพืชอ้างอิงรวมทั้งปีเฉลี่ยและรายเดือนเฉลี่ยไว้ในรูปที่ 2.1.9-2 และ รูปที่ 2.1.9-3 ตามลำดับ

ตารางที่ 2.1.9-2 ความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและท่องเที่ยว ปี พ.ศ.2562

รหัสลุ่มน้ำหลัก	ความต้องการใช้เพื่ออุปโภคและท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2562 (ล้าน ลบ.ม.)																	
	การใช้น้ำเพื่อการอุปโภค						รวมการใช้น้ำเพื่ออุปโภค บริโภค				การใช้น้ำเพื่อการท่องเที่ยว (นอกเขตประปา)				การใช้น้ำเพื่ออุปโภค บริโภค และท่องเที่ยว			
	ภายในเขต		ประปาท้องถิ่น		ไม่ประปา		บำบัด	รวม	บด	บด	รวม	บด	รวม	บด	รวม	บด		
07 ลุ่มน้ำวัง	8.95	0.00	5.69	15.66	0.11	0.37											1.18	14.75
0701 แม่น้ำวังตอนบน	0.25	0.00	0.39	1.70	0.01	0.05	0.12	0.64	1.87	2.51	0.00	0.00	0.00	0.00	0.64	1.87		
0702 น้ำแม่จอย	0.04	0.00	0.17	0.90	0.00	0.00	0.04	0.21	0.94	1.15	0.00	0.00	0.00	0.00	0.21	0.94		
0703 แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 1	2.46	0.00	0.38	2.96	0.01	0.09	0.27	2.85	3.32	6.17	0.00	0.00	0.00	0.00	2.85	3.32		
0704 น้ำแม่ตูย	0.24	0.00	0.15	1.55	0.00	0.03	0.08	0.39	1.66	2.05	0.00	0.00	0.00	0.00	0.39	1.66		
0705 แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 2	3.48	0.00	0.53	4.18	0.02	0.13	0.39	4.03	4.69	8.72	0.00	0.00	0.00	0.00	4.03	4.69		
0706 น้ำแม่จาง	1.23	0.00	1.37	2.40	0.03	0.05	0.14	2.63	2.59	5.22	0.00	0.00	0.00	0.00	2.63	2.59		
0707 แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 1	0.08	0.00	0.16	0.10	0.00	0.00	0.01	0.24	0.11	0.35	0.00	0.00	0.00	0.00	0.24	0.11		
0708 น้ำแม่ถ้ำ	0.00	0.00	0.39	0.47	0.02	0.02	0.00	0.41	0.49	0.90	0.00	0.00	0.00	0.00	0.41	0.49		
0709 แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 2	0.75	0.00	1.40	0.91	0.02	0.00	0.08	2.17	1.00	3.16	0.00	0.00	0.00	0.00	2.17	1.00		
0710 แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 3	0.05	0.00	0.10	0.06	0.00	0.00	0.01	0.15	0.07	0.22	0.00	0.00	0.00	0.00	0.15	0.07		
0711 แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 4	0.36	0.00	0.67	0.43	0.01	0.00	0.04	1.03	0.48	1.51	0.00	0.00	0.00	0.00	1.03	0.48		

ที่มา: โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นที่ลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำวัง) (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2563)

ตารางที่ 2.1.9-4 ค่าปริมาณการคายน้ำรวมการระเหยของพืชอ้างอิงที่สถานีตรวจอากาศโดยวิธี Penman Monteith

สถานี	รหัส	ปริมาณการคายระเหยของพืชอ้างอิงรายเดือนเฉลี่ย (มม.)												ทั้งปี (มม.)
		เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	
1. เชียงราย	48303	85.9	97.2	125.2	144.0	139.8	120.0	109.7	108.8	108.9	106.6	91.8	79.7	1,317.6
2. เชียงราย สกษ.	48304	71.3	84.6	107.9	129.9	129.3	114.0	106.0	104.5	101.4	92.4	79.2	68.8	1,189.2
3. เชียงใหม่ (แม่โจ้)	48326	101.1	100.0	126.5	141.3	122.1	120.3	108.5	108.8	90.3	99.5	98.7	82.8	1,299.8
4. เชียงใหม่	48327	95.8	110.6	151.6	169.8	153.5	126.3	114.7	110.4	111.3	113.2	100.5	91.1	1,448.7
5. ลำปาง	48328	89.3	82.0	127.1	138.3	129.9	116.1	105.7	107.0	100.2	99.8	92.7	80.0	1,268.1
6. ลำพูน	48329	78.1	98.8	130.8	150.3	141.1	114.6	111.0	102.0	104.4	96.4	84.0	74.1	1,285.6
7. ลำปาง สกษ.	48334	80.0	88.5	117.5	131.1	129.3	115.8	101.7	102.9	103.2	99.5	90.9	80.0	1,240.3
8. สุโขทัย	48372	100.4	95.2	139.8	159.0	138.6	131.4	110.1	108.5	100.5	111.6	106.2	91.5	1,392.7
9. สกษ. ศรีสำโรง	48373	91.1	98.8	124.9	144.6	142.3	124.8	109.7	107.6	104.7	104.8	101.1	91.8	1,346.3
10. ตาก สกษ.	48387	93.6	107.8	139.8	144.6	126.2	99.3	82.2	79.7	84.0	90.8	92.1	87.1	1,227.2

ที่มา: โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำวัง) (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2563)

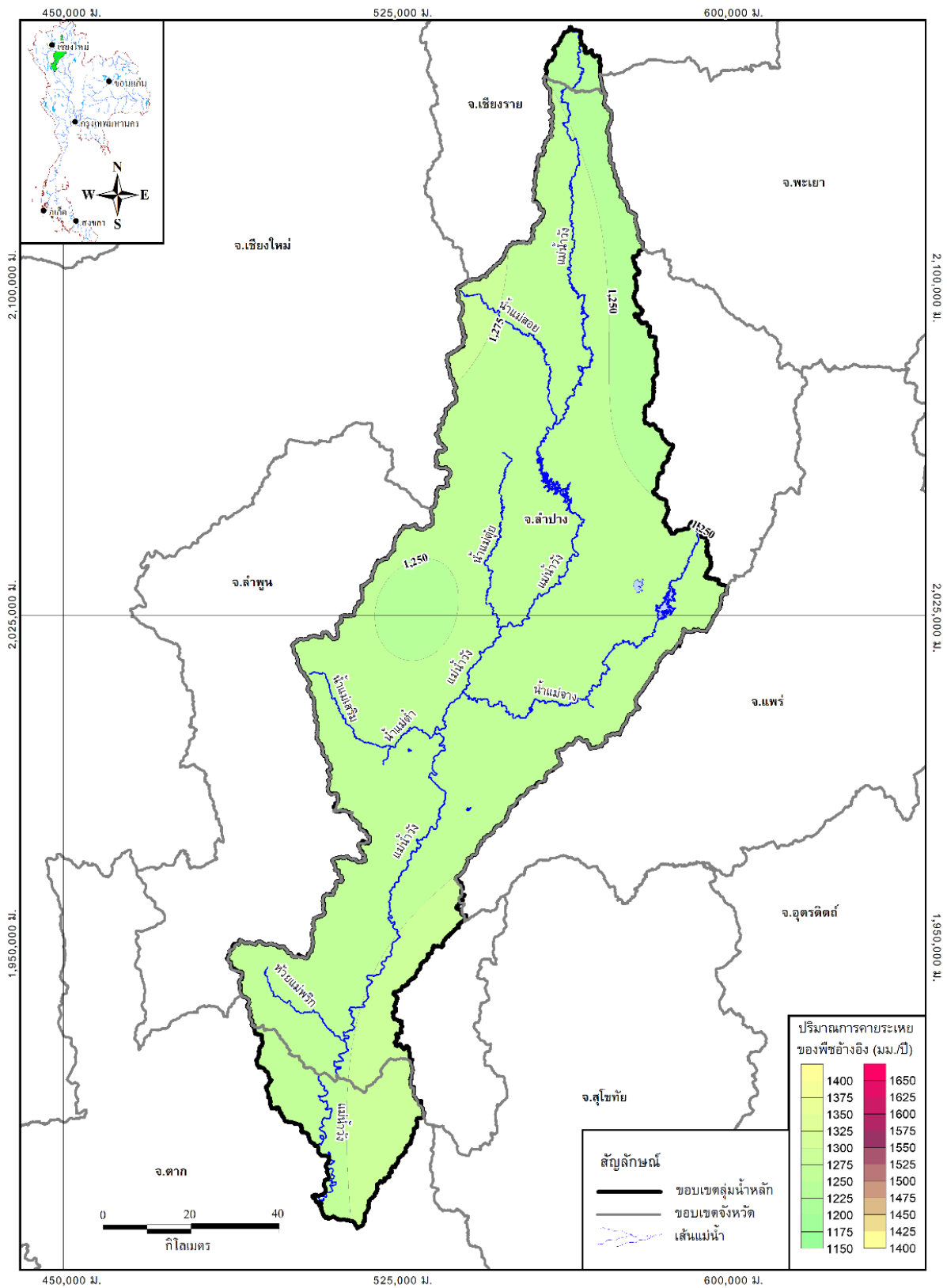
3.2) แบบจำลองปริมาณฝนใช้การ (Effective Rainfall Model) ฝนใช้การ หมายถึง ฝนที่พืชสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ปริมาณฝนใช้การของพืชแต่ละชนิดจะแตกต่างกันตามชนิดของพืชและวิธีการให้น้ำ เช่น ฝนใช้การของข้าวเป็นส่วนหนึ่งของปริมาณน้ำฝนที่ซังอยู่ในแปลงนาในระดับที่ไม่เป็นอันตรายแก่ต้นข้าว ส่วนฝนใช้การของพืชไร่หรือพืชอื่นเป็นส่วนหนึ่งของปริมาณน้ำฝนที่ซังอยู่ในเขตรากพืชและพืชสามารถดูดไปใช้ได้ แบบจำลองปริมาณฝนใช้การเป็นแบบจำลองที่ใช้วิเคราะห์ประเมินปริมาณฝนที่สามารถนำมาใช้แทนน้ำชลประทาน ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญคือ ปริมาณฝนตกในแต่ละช่วงเวลา ปริมาณการใช้น้ำของพืช และความสูงของคันนา กล่าวคือ หากเกษตรกรนิยมเก็บน้ำชลประทานไว้ในแปลงนาที่ระดับต่ำ เมื่อฝนตกลงมากจะสามารถที่จะเก็บน้ำฝนไว้ในแปลงนาได้มาก เป็นต้น ดังนั้นในสัปดาห์ที่มีปริมาณฝนตกน้อย ร้อยละของฝนใช้การจะสูงกว่าสัปดาห์ที่มีฝนตกมากและยังขึ้นอยู่กับปริมาณฝนที่ตกในสัปดาห์ก่อน ๆ อีกด้วย

ผลการประเมินปริมาณฝนใช้การโดยแบบจำลองดังกล่าว มีค่าปริมาณน้ำฝนใช้การรายวันแล้วจึงนำมารวมกันเป็นรายสัปดาห์หรือรายเดือน เพื่อใช้เป็นข้อมูลนำเข้าแบบจำลองความต้องการน้ำ

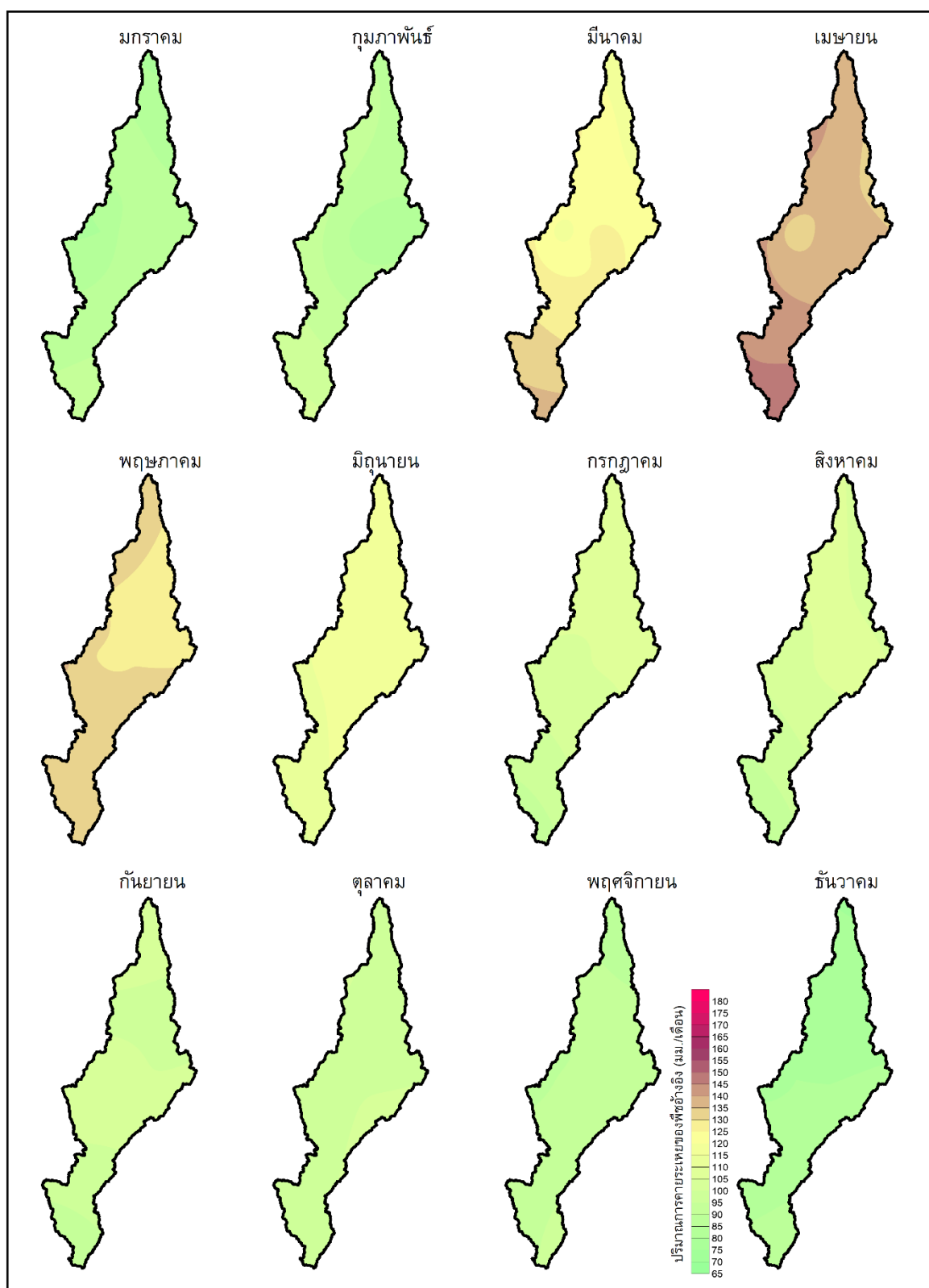
แบบจำลองปริมาณฝนใช้การ แสดงดังในรูป 2.1.9-4 โดยกำหนดให้มีค่าระดับน้ำฝนใช้การสามารถถึงระดับน้ำในแปลงเพาะปลูก โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ

- ระดับน้ำในแปลงที่ความจุต่ำสุด (STMIN) = 45 มม.
- ระดับน้ำในแปลงที่ความจุหลังการให้น้ำ (STO) = 90 มม.
- ระดับน้ำในแปลงที่ความจุสูงสุด (STMAX) = 120 มม.

3.3) ปริมาณน้ำเตรียมแปลง การปลูกข้าวต้องการปริมาณน้ำจำนวนหนึ่ง เพื่อใช้ในการเตรียมแปลงทั้งในฤดูฝนและฤดูแล้งซึ่งการปลูกพืชชนิดอื่นต้องการน้อยมาก และปริมาณน้ำส่วนนี้จะแปรผันกับปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ คุณสมบัติทางกายภาพของดิน ความชื้นของดิน ชนิดของดิน ความสามารถการระเหยของน้ำ วิธีและระยะเวลาในการเตรียมแปลง ปริมาณน้ำเตรียมแปลงมีค่าประมาณ 200-300 มม. ระยะเวลาในการเตรียมแปลงสำหรับนาข้าว 1 ไร่เท่ากับ 2-3 สัปดาห์

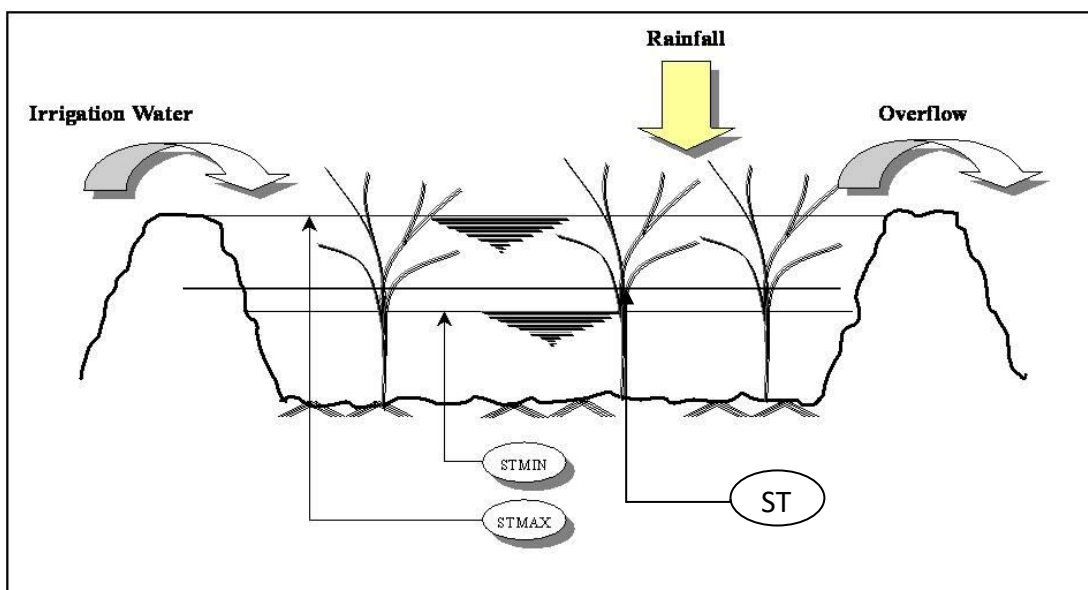

รูปที่ 2.1.9-2 เส้นชั้นความลึกเทียบเท่าของปริมาณการคายน้ำรวมการระเหยของพืชอ้างอิงเฉลี่ยรายปี
ที่มา: โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำวัง) (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2563)

รูปที่ 2.1.9-3 เส้นชั้นความลึกเทียบเท่าของปริมาณการคายน้ำรวมการระเหยของพืชอ้างอิงเฉลี่ยรายเดือน
ที่มา: โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำวัง) (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2563)

รูปที่ 2.1.9-4 แบบจำลองแปลงนา

ที่มา: โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำวัง) (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2563)

3.4) ปริมาณน้ำซึมลงไปในดิน การปลูกข้าวจำเป็นต้องมีน้ำซึ่งอยู่ในแปลงนาในระดับที่เหมาะสม ดังนั้นจะมีปริมาณน้ำส่วนหนึ่งที่ซึมลงไปในดิน ซึ่งพืชไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ ปริมาณน้ำซึมลงไปในดินขึ้นอยู่กับองค์ประกอบและปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ คุณสมบัติของดิน วิธีการเตรียมแปลง ความสูงของน้ำที่ขังในแปลงนาและระดับน้ำใต้ดิน ซึ่งพิจารณากำหนดให้ปริมาณน้ำที่ซึมลงไปในดินประมาณ 1.0-3.0 มม./วัน

3.5) ประสิทธิภาพการชลประทาน ประสิทธิภาพการชลประทานเป็นค่าดัชนีชี้วัดปริมาณน้ำชลประทานที่ต้องการ ซึ่งปริมาณน้ำชลประทานดังกล่าวควรมากกว่าปริมาณความต้องการใช้น้ำของพืชที่แปลงเพาะปลูก ทั้งนี้เพื่อทดแทนปริมาณน้ำที่สูญเสียระหว่างทางลำเลียงน้ำและที่สูญเสียในกระบวนการใช้น้ำ สำหรับโครงการนี้กำหนดประสิทธิภาพการชลประทานเท่ากับร้อยละ 55

3.6) ความต้องการน้ำชลประทาน (Irrigation Demand) แบบจำลองความต้องการน้ำชลประทาน (Irrigation Demand Model) ใช้วิเคราะห์ประเมินและจำลองความต้องการน้ำชลประทานรายสัปดาห์ หรือปริมาณน้ำที่ต้องการบริเวณอาคารบังคับน้ำปากคลองส่งน้ำ เพื่อให้สามารถลำเลียงน้ำไปถึงแปลงเพาะปลูกด้วยปริมาณน้ำที่เพียงพอ สำหรับการเพาะปลูกข้าว พืชไร่พืชผัก หรืออื่น ๆ ตามคำจำกัดความดังนี้

$$\text{ปริมาณความต้องการน้ำชลประทาน} = \frac{\text{ปริมาณการใช้น้ำของพืช} + \text{การรั่วซึมบนแปลง} - \text{ฝนใช้การ}}{\text{ประสิทธิภาพการชลประทาน}}$$

3.7) รูปแบบการปลูกพืช (Crop Pattern) สำหรับลุ่มน้ำย่อยต่าง ๆ จากการรวบรวมข้อมูลจัดเก็บของหน่วยงานในพื้นที่ กรมชลประทานและเกษตรจังหวัด อำเภอบ้านโป่ง เป็นต้น

จากการรวบรวมและทบทวนข้อมูล พบว่าลุ่มน้ำวังมีความต้องการน้ำเพื่อการเกษตรกรรมรวมทั้งสิ้น 854.80 ล้านลบ.ม.ต่อปี โดยเป็นความต้องการน้ำเพื่อการเกษตรในเขตพื้นที่ชลประทานเท่ากับ 95.29 ล้านลบ.ม.ต่อปี

และนอกเขตพื้นที่ชลประทานเท่ากับ 759.51 ล้าน ลบ.ม.ต่อปี ซึ่งแสดงรายละเอียดความต้องการน้ำของแต่ละลุ่มน้ำสาขา ดังตารางที่ 2.1.9-5

ตารางที่ 2.1.9-5 ความต้องการน้ำเพื่อการเกษตรกรรมของแต่ละลุ่มน้ำสาขาในลุ่มน้ำวัง

ลุ่มน้ำสาขา	ความต้องการใช้น้ำเพื่อเกษตรกรรม ปี พ.ศ.2562 (ล้าน ลบ.ม./ปี)									
	พื้นที่เกษตรกรรมในเขตพื้นที่ชลประทาน			พื้นที่เกษตรกรรมนอกเขตพื้นที่ชลประทาน			รวมในเขตพื้นที่ชลประทานและนอกเขตพื้นที่ชลประทาน			
	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	ทั้งปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	ทั้งปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	ทั้งปี	
07 ลุ่มน้ำวัง		44.15	51.11	95.29	336.35	423.15	759.51	380.54	474.26	854.80
0701 แม่น้ำวังตอนบน		0.00	0.01	0.01	30.53	59.96	90.49	30.53	59.97	90.50
0702 น้ำแม่สอย		0.00	0.00	0.00	23.99	22.74	46.45	23.99	22.74	46.45
0703 แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 1		10.10	11.64	21.75	22.98	32.57	55.55	33.08	44.21	77.29
0704 น้ำแม่ตุ๋ย		4.46	4.35	8.80	42.88	57.74	100.62	47.34	62.09	109.43
0705 แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 2		11.16	14.76	25.92	25.34	41.18	66.52	36.50	55.95	92.45
0706 น้ำแม่จาง		6.35	10.22	16.57	40.10	55.41	106.51	46.45	76.63	123.08
0707 แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 1		0.89	0.58	1.47	12.12	10.17	22.29	13.01	10.75	23.76
0708 น้ำแม่ต้า		2.05	2.88	4.93	13.03	16.74	29.76	15.07	19.62	34.69
0709 แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 2		6.00	4.23	10.24	82.09	73.57	155.66	88.09	77.80	165.90
0710 แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 3		0.20	0.14	0.33	2.69	2.39	5.09	2.89	2.53	2.42
0711 แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 4		2.97	2.30	5.27	40.62	39.94	80.56	43.59	42.24	85.83

หมายเหตุ: * ไม่คิดประสิทธิภาพการชลประทาน

ที่มา: โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำวัง) (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2563)

4) น้ำใช้เพื่อการอุตสาหกรรม

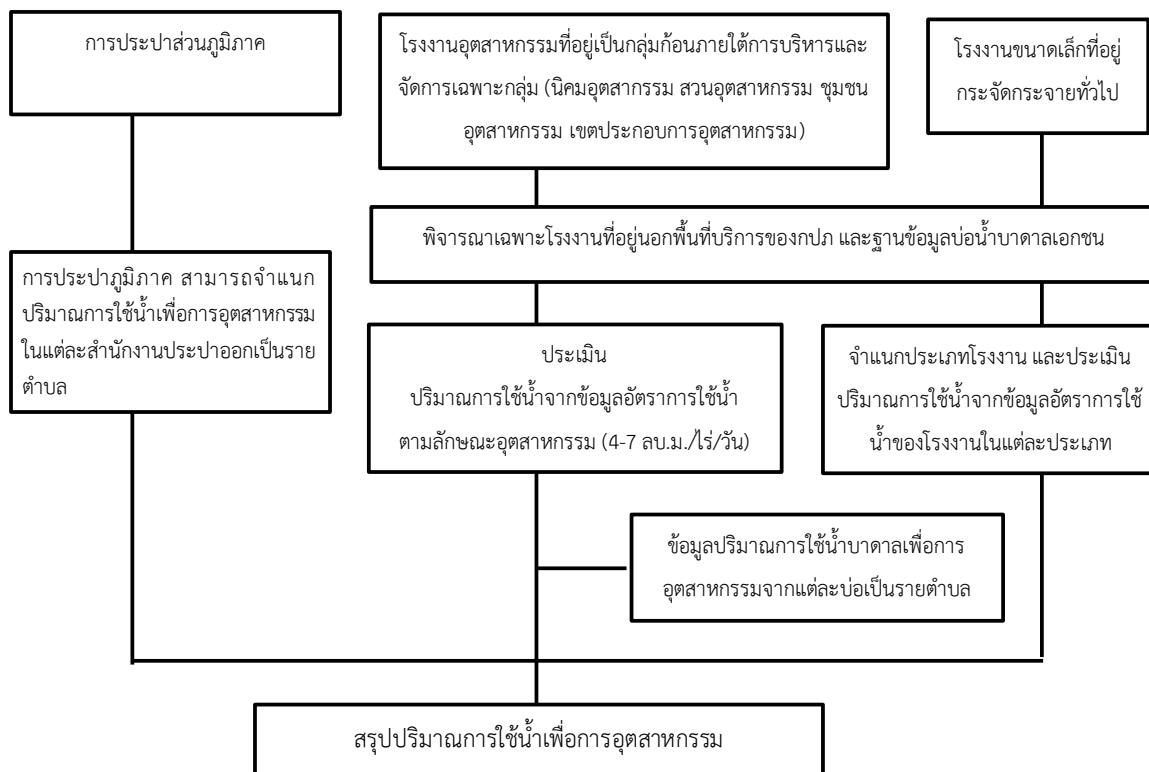
การศึกษาความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุตสาหกรรม เป็นการศึกษาถึงความต้องการน้ำเพื่อการอุตสาหกรรมของโรงงานประเภทต่าง ๆ ซึ่งมีความต้องการใช้น้ำที่แตกต่างกันตามประเภทของโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งได้จำแนกไว้เป็น 10 ประเภท ดังตารางที่ 2.1.9-6

ตารางที่ 2.1.9-6 ความต้องการใช้น้ำตามประเภทของโรงงานอุตสาหกรรม

รหัส	ประเภท	รายละเอียดประเภทอุตสาหกรรมหลัก	ปริมาณความต้องการน้ำ (ลบ.ม./ไร่/วัน)
01	Accessory	อุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วน อุปกรณ์ต่างๆ	6.00
02	Chemical	อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์	8.00
03	Food	อุตสาหกรรมอาหาร เครื่องดื่ม	12.00
04	Metal	อุตสาหกรรมถลุง หล่อ โลหะ	5.00
05	Other	อุตสาหกรรมทั่วไป	7.00
06	Outside	อุตสาหกรรมกลางแจ้ง เช่น โม-บดหิน ดูดทราย เมาถ่าน หนีบฝ้าย อบเมล็ดพืช ฯลฯ	4.00
07	Paper	อุตสาหกรรมกระดาษ เช่น ผลิตเยื่อกระดาษ ภาชนะจากกระดาษ ฯลฯ	4.00
08	Textile	อุตสาหกรรมสิ่งทอ ฟอกหนัง ย้อมสี	5.00
09	Unmetal	ผลิตภัณฑ์โลหะ เช่น แก้ว กระเบื้องเคลือบ ปูน ฯลฯ	8.00
10	Wood	ผลิตภัณฑ์ไม้ เครื่องเรือน	3.00

ที่มา: โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำวัง) (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2563)

การประเมินความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุตสาหกรรม ใช้ฐานข้อมูลจากทะเบียนโรงงานอุตสาหกรรมของกรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม โดยนำมาคูณกับอัตราการใช้น้ำประเภทอุตสาหกรรมต่างๆ ซึ่งกรมโรงงานอุตสาหกรรมได้ประเมินไว้หลังจากนั้นจะรวมกับข้อมูลปริมาณการใช้น้ำจากการประปาและบ่อบาดาลของเอกชนในพื้นที่โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ดังแสดงไว้ในรูปที่ 2.1.9-5

รูปที่ 2.1.9-5 แนวทางในการประเมินปริมาณความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุตสาหกรรม
ที่มา: โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำวัง) (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2563)

จากการวิเคราะห์ความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุตสาหกรรม ปี พ.ศ.2562 ทั้งในส่วนของการประปานครหลวง และการประปาส่วนภูมิภาค บ่อน้ำบาดาลเอกชน (เพื่อการอุตสาหกรรม) โรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็กนอกเขตประปา ทั้งแหล่งน้ำผิวดินและใต้ผิวดิน พบว่าลุ่มน้ำวังมีความต้องการน้ำเพื่อการอุตสาหกรรม 87.98 ล้าน ลบ.ม./ปี รายละเอียดดังตารางที่ 2.1.9-7

5) น้ำใช้เพื่อการรักษาระบบนิเวศท้ายน้ำ

ในการประเมินความต้องการใช้น้ำเพื่อรักษาสมดุลนิเวศวิทยาท้ายน้ำ จะใช้การวิเคราะห์โดยการจัดทำโค้งความสัมพันธ์ระหว่างเวลาและอัตราการไหลของน้ำ (Flow duration curve) ที่ไหลออกจากลุ่มน้ำรายวัน โดยจะวิเคราะห์หาอัตราการไหลที่มีค่าต่ำสุดที่ทำให้เกิดการไหลไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ของเวลาที่ใช้ในการวิเคราะห์ และในบางครั้งจะกำหนดตามค่าความต้องการใช้น้ำด้านท้ายน้ำสำหรับกรณีเฉพาะต่าง ๆ เช่น การผลักดันน้ำเค็ม-น้ำเสีย การรักษาระดับน้ำเพื่อการเดินเรือ ความต้องการน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภคและอุตสาหกรรม เป็นต้น ดังนั้นปริมาณความต้องการน้ำเพื่อรักษาสมดุลนิเวศวิทยาท้ายน้ำจึงแตกต่างกัน จากผลการ

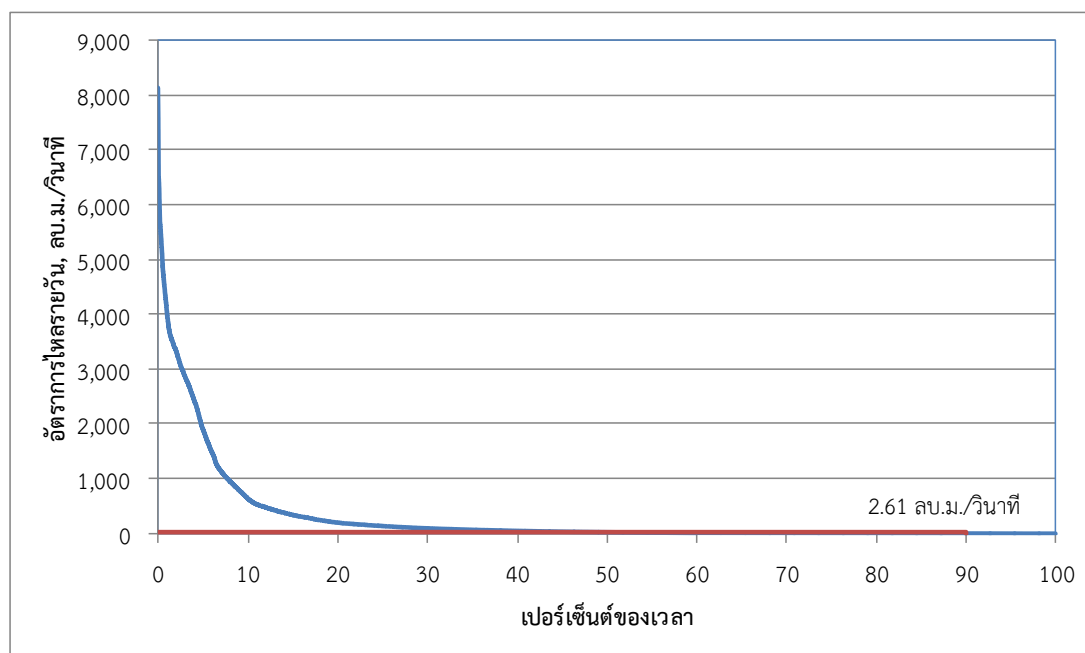

วิเคราะห์อัตราการไหลรายวันที่ไหลออกจากลุ่มน้ำวัง สามารถจัดทำโค้งความสัมพันธ์ระหว่างเวลาและอัตราการไหลของน้ำได้ดังแสดงไว้ในรูปที่ 2.1.9-6 ซึ่งจะสามารถนำมาวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตารางที่ 2.1.9-7 ความต้องการน้ำเพื่อการอุตสาหกรรมของแต่ละลุ่มน้ำสาขาในลุ่มน้ำวัง

รหัส/ชื่อลุ่มน้ำหลัก/สาขา	ความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุตสาหกรรมปี พ.ศ. 2562 (ล้าน ลบ.ม./ปี)							
	การประปานครหลวง และ การประปาส่วนภูมิภาค		บ่อน้ำบาดาล	โรงงานอุตสาหกรรม ขนาดเล็กนอกเขต		รวมการใช้น้ำเพื่อการอุตสาหกรรม		
	ผิวดิน	บาดาล	เอกชน	ผิวดิน	บาดาล	ผิวดิน	บาดาล	รวม
07 ลุ่มน้ำวัง	2.37	0.00	11.11	19.87	54.63	22.24	65.74	87.98
0701 แม่น้ำวังตอนบน	0.02	0.00	0.05	0.15	0.45	0.17	0.50	0.67
0702 น้ำแม่สอย	0.01	0.00	0.07	0.02	0.05	0.02	0.12	0.15
0703 แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 1	0.62	0.00	2.62	4.63	13.28	5.26	15.90	21.15
0704 น้ำแม่ตุ๋ย	0.06	0.00	2.55	4.97	14.14	5.03	16.69	21.72
0705 แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 2	1.17	0.00	4.90	8.65	24.80	9.82	29.70	39.52
0706 น้ำแม่จาง	0.19	0.00	0.26	1.01	1.42	1.20	1.68	2.88
0707 แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 1	0.03	0.00	0.06	0.04	0.04	0.07	0.11	0.18
0708 น้ำแม่ตำ	0.00	0.00	0.00	0.02	0.02	0.02	0.03	0.05
0709 แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 2	0.24	0.00	0.50	0.31	0.35	0.55	0.85	1.39
0710 แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 3	0.01	0.00	0.01	0.01	0.01	0.01	0.02	0.04
0711 แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 4	0.04	0.00	0.09	0.05	0.06	0.09	0.15	0.24

ที่มา: โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำวัง) (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2563)

รูปที่ 2.1.9-6 โค้งความสัมพันธ์ระหว่างเวลาและอัตราการไหลของน้ำ

ที่มา: โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำวัง) (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2563)

ผลจากการศึกษาเพื่อหาค่าปริมาณน้ำที่ใช้สำหรับการรักษาระบบนิเวศท้ายน้ำของลุ่มน้ำวัง พบว่ามีต้องมีอัตราการไหลอย่างน้อยเท่ากับ 2.61 ลบ.ม./วินาที โดยมีความต้องการน้ำในช่วงฤดูแล้งระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนเมษายนเฉลี่ยเดือนละ 6.80 ล้าน ลบ.ม./เดือน รวมช่วงฤดูแล้งเท่ากับ 40.82 ล้าน ลบ.ม./ปี

6) ปริมาณความต้องการใช้น้ำทั้งหมด

จากผลการรวบรวมและทบทวนข้อมูลความต้องการใช้น้ำในด้านต่าง ๆ สามารถสรุปปริมาณความต้องการใช้น้ำทั้งลุ่มน้ำวัง ได้ดังตารางที่ 2.1.9-8

ตารางที่ 2.1.9-8 สรุปปริมาณความต้องการใช้น้ำทั้งลุ่มน้ำ

รหัส/ชื่อลุ่มน้ำหลัก/สาขา	ความต้องการใช้น้ำปี พ.ศ. 2562 (ล้าน ลบ.ม./ปี)											
	ในเขตพื้นที่ชลประทานและนอกเขตพื้นที่ชลประทาน			การใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและท่องเที่ยว			การใช้น้ำเพื่อการอุตสาหกรรม			รวมการใช้น้ำทั้งหมด		
	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	ทั้งปี	ผิวดิน	บาดาล	รวม	ผิวดิน	บาดาล	รวม	ผิวดิน	บาดาล	รวม
07 ลุ่มน้ำวัง	380.54	474.26	854.80	14.76	17.22	31.97	22.24	65.74	87.98	891.80	82.96	974.76
0701 แม่น้ำวังตอนบน	30.53	59.97	90.50	0.64	1.87	2.51	0.17	0.50	0.67	91.31	2.37	93.68
0702 น้ำแม่สอย	23.99	22.47	46.45	0.21	0.94	1.15	0.02	0.12	0.15	46.69	1.06	47.75
0703 แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 1	33.08	44.21	77.29	2.85	3.32	6.17	5.26	15.90	21.15	85.40	19.22	104.62
0704 น้ำแม่ต๋อย	47.34	62.09	109.43	0.39	1.66	2.05	5.03	16.69	21.72	114.85	18.35	133.20
0705 แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 2	36.50	55.95	92.45	4.03	4.69	8.72	9.82	29.70	39.52	106.30	34.39	140.69
0706 น้ำแม่จาง	46.45	76.63	123.08	2.63	2.59	5.22	1.20	1.68	2.88	126.92	4.27	131.18
0707 แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 1	13.01	10.75	23.76	0.24	0.11	0.35	0.07	0.11	0.18	24.07	0.22	24.29
0708 น้ำแม่ต้า	15.07	19.62	34.69	0.41	0.49	0.90	0.02	0.03	0.05	35.12	0.52	35.64
0709 แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 2	88.09	77.80	165.90	2.17	1.00	3.16	0.55	0.85	1.39	168.61	1.85	170.45
0710 แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 3	2.89	2.53	5.42	0.15	0.07	0.22	0.01	0.02	0.04	5.58	0.09	5.67
0711 แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 4	43.59	42.24	85.83	1.03	0.48	1.15	0.09	0.15	0.24	86.96	0.62	87.58

หมายเหตุ: * ไม่คิดประสิทธิภาพการชลประทาน

ที่มา: โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำวัง) (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2563)

2.1.10 ทรัพยากรดินและการใช้ประโยชน์ที่ดิน

1) ทรัพยากรดิน

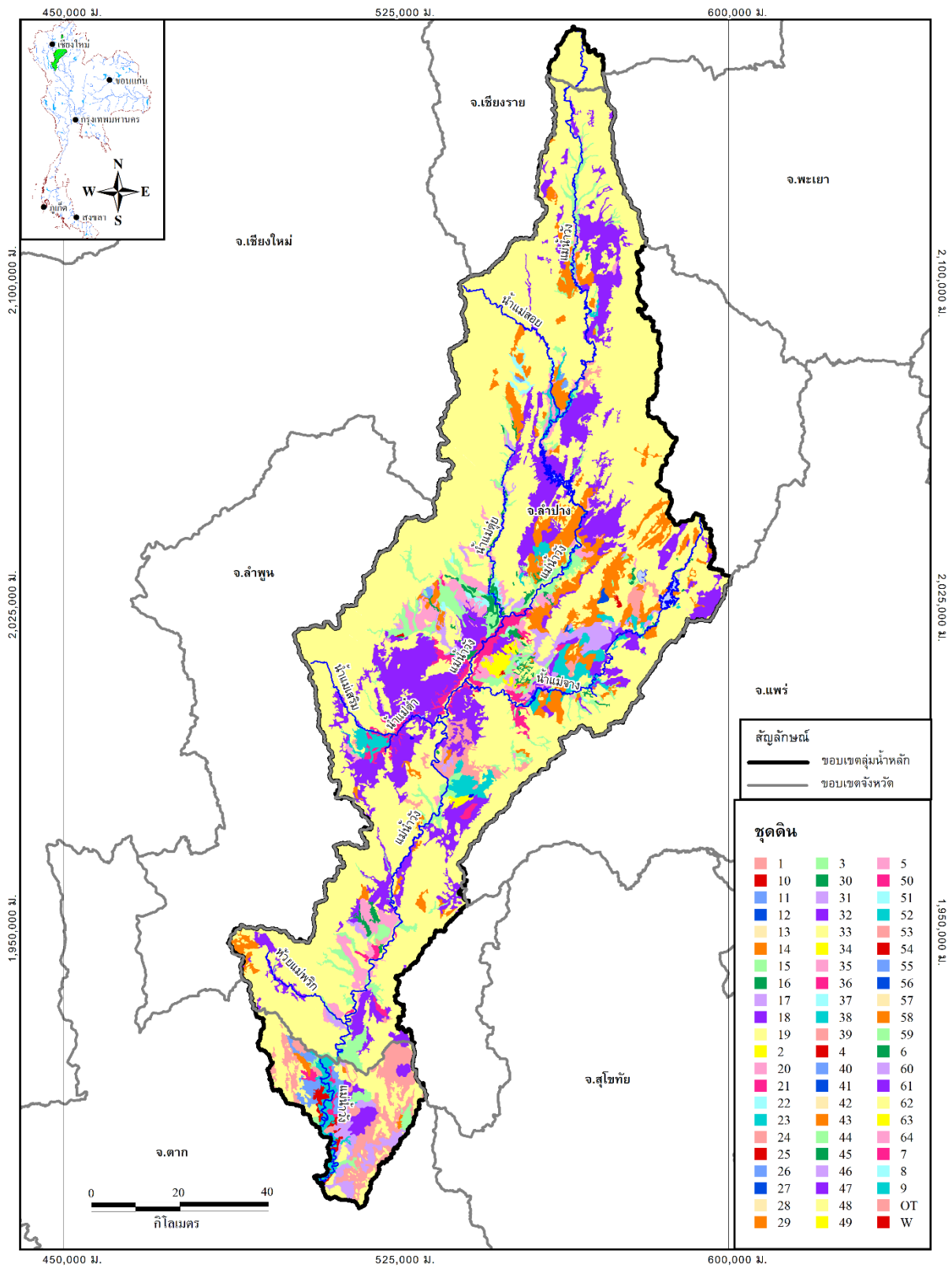
จากแผนที่ชุดดินกรมพัฒนาที่ดิน มาตรฐาน 1:25,000 พบว่า ลุ่มน้ำวังมีทั้งหมด 20 กลุ่มชุดดิน โดยกลุ่มชุดดินที่คลุมพื้นที่มากที่สุดคือกลุ่มชุดดินที่ 47 ครอบคลุมพื้นที่ 1,091.75 ตารางกิโลเมตร หรือ 682,342 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 10.12 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ ดังแสดงรายละเอียดไว้ในตารางที่ 2.1.10-1 และรูปที่ 2.1.10-1

ตารางที่ 2.1.10-1 พื้นที่กลุ่มชุดดินในลุ่มน้ำวัง

ลุ่มน้ำสาขา	หน่วย	หน่วยชุดดิน																							
		4	5	15	16	18	22	28	29	31	33	35	38	40	44	46	47	48	52	55	56	U	W	Oth	ทั้งหมด
07 ลุ่มน้ำวัง	ตร.กม.	20.78	95.95	35.36	38.86	77.05	34.62	98.56	372.57	63.79	123.53	8.47	459.97	47.04	19.78	263.16	1,091.75	696.35	20.55	334.26	359.18	380.33	125.70	6,022.26	10,788.86
	ลุ่มน้ำ	0.013	0.060	0.022	0.024	0.048	0.022	0.062	0.233	0.040	0.077	0.005	0.287	0.029	0.012	0.164	0.682	0.435	0.013	0.209	0.224	0.238	0.079	3.764	6.743
0701 แม่น้ำวังตอนบน	ตร.กม.		4.31	16.51	2.75	1.59			18.78	42.07	0.29	62.20					197.83	34.24		39.16	3.43	25.18	15.46	1,175.20	1,638.99
	ลุ่มน้ำ		0.003	0.010	0.002	0.001			0.012	0.026	0.000	0.039					0.124	0.021		0.024	0.002	0.016	0.010	0.735	1.024
0702 น้ำแม่ฝอย	ตร.กม.		4.44			2.90			6.04	13.83	1.04	21.36					54.60	46.81		20.41	13.52	13.29	1.49	533.11	732.84
	ลุ่มน้ำ		0.003			0.002			0.004	0.009	0.001	0.013					0.034	0.029		0.013	0.008	0.008	0.001	0.333	0.458
0703 แม่น้ำวังตอนกลาง	ตร.กม.		21.69	2.09	0.47	11.82		4.08	43.60		8.32	28.65					99.20	43.11	2.99	19.43	39.35	74.94	17.10	672.63	1,089.47
	ลุ่มน้ำ		0.014	0.001	0.000	0.007		0.003	0.027		0.005	0.018					0.062	0.027	0.002	0.012	0.025	0.047	0.011	0.420	0.681
0704 น้ำแม่ต๋อบ	ตร.กม.		0.38		2.49	10.11			50.98			45.12					4.15	90.46			65.20	30.83	4.28	514.48	818.47
	ลุ่มน้ำ		0.000		0.002	0.006			0.032			0.028					0.003	0.057			0.041	0.019	0.003	0.322	0.512
0705 แม่น้ำวังตอนกลาง	ตร.กม.		17.34		22.08	30.14		0.16	140.90		6.93	1.14	59.41	26.69		7.27	30.73	97.10		6.04	62.98	92.84	10.50	361.06	973.30
	ลุ่มน้ำ		0.011		0.014	0.019		0.000	0.088		0.004	0.001	0.037	0.017		0.005	0.019	0.061		0.004	0.039	0.058	0.007	0.226	0.608
0706 น้ำแม่ลำง	ตร.กม.		15.91	11.84	7.89	10.74		89.68	18.14		20.66	61.24					369.01	6.63	17.56	105.23	33.13	67.14	29.66	773.85	1,638.29
	ลุ่มน้ำ		0.010	0.007	0.005	0.007		0.056	0.011		0.013	0.038					0.231	0.004	0.011	0.066	0.021	0.042	0.019	0.484	1.024
0707 แม่น้ำวังตอนล่าง	ตร.กม.		7.04	1.14							6.60	10.71					57.91	4.46		13.97	1.08	4.21	1.86	31.19	140.18
	ลุ่มน้ำ		0.004	0.001							0.004	0.007					0.036	0.003		0.009	0.001	0.003	0.001	0.019	0.088
0708 น้ำแม่ต้า	ตร.กม.				0.51	2.17		4.00	15.42			49.94				14.65	96.93	99.51		8.49	15.81	18.84	4.78	420.40	751.44
	ลุ่มน้ำ				0.000	0.001		0.002	0.010			0.031				0.009	0.061	0.062		0.005	0.010	0.012	0.003	0.263	0.470
0709 แม่น้ำวังตอนล่าง	ตร.กม.		19.44	3.78	2.66	7.59		0.65	52.49	7.89	44.68	79.58				29.85	181.39	117.09		121.52	99.14	35.11	15.48	923.73	1,742.07
	ลุ่มน้ำ		0.012	0.002	0.002	0.005		0.000	0.033	0.005	0.028	0.050				0.019	0.113	0.073		0.076	0.062	0.022	0.010	0.577	1.089
0710 แม่น้ำวังตอนล่าง	ตร.กม.		0.05						2.90		0.05	7.72				46.02		9.93		2.05	2.51	1.09	208.33	280.66	
	ลุ่มน้ำ		0.000						0.002		0.000	0.005				0.029		0.006		0.001	0.002	0.001	0.001	0.130	0.175
0711 แม่น้ำวังตอนล่าง	ตร.กม.		20.78				34.62		23.34		34.96	7.33	33.04	20.35	19.78	165.36		147.02			23.49	15.44	24.00	408.28	983.15
	ลุ่มน้ำ		0.013				0.022		0.015		0.022	0.005	0.021	0.013	0.012	0.103		0.092		0.015	0.010	0.015	0.015	0.255	0.614

ที่มา: โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำวัง) (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2563)

รูปที่ 2.1.10-1 กลุ่มจุดดินของกลุ่มน้ำวัง

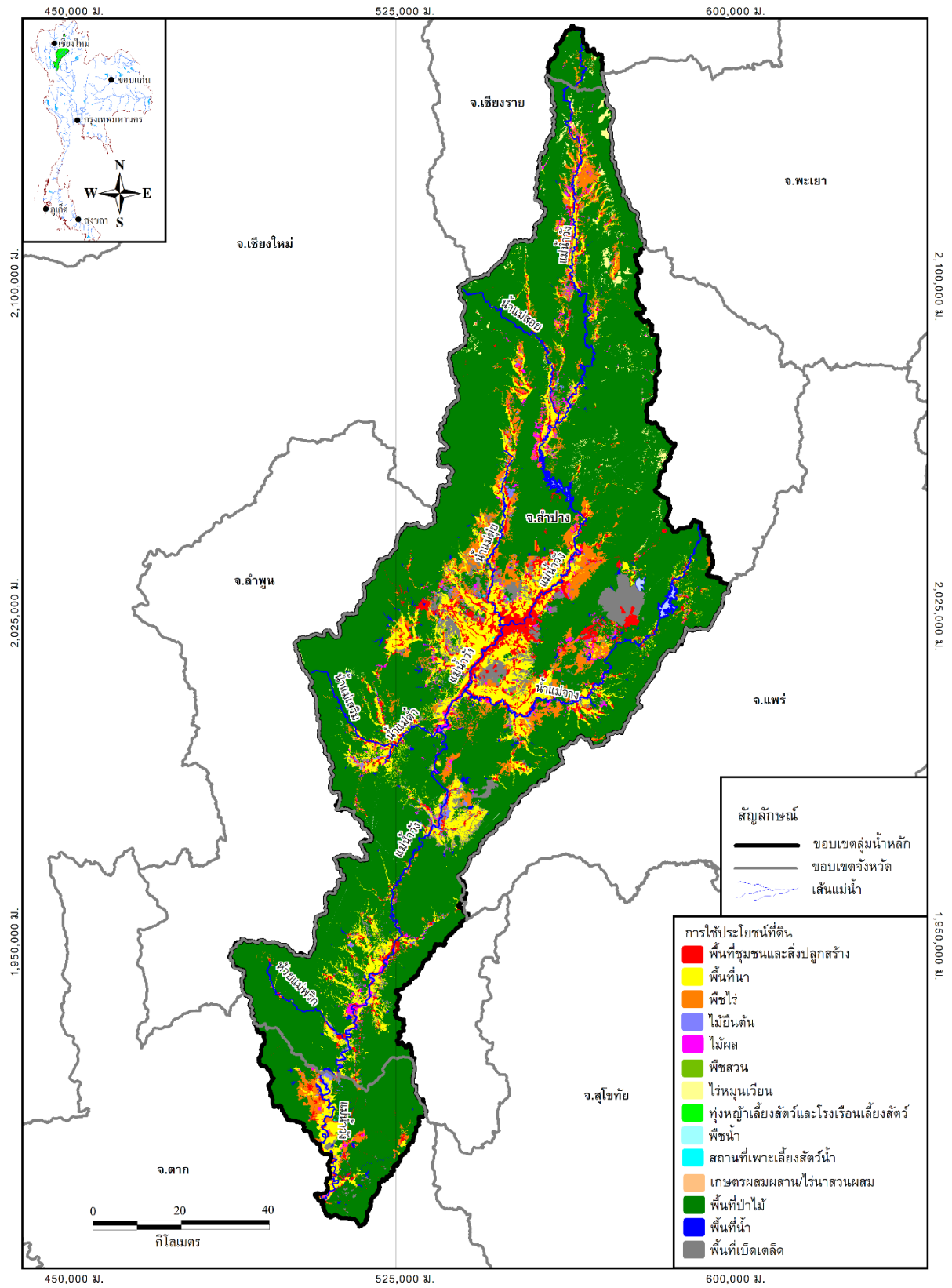
ที่มา: โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำวัง) (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2563)

2) การใช้ประโยชน์ที่ดิน

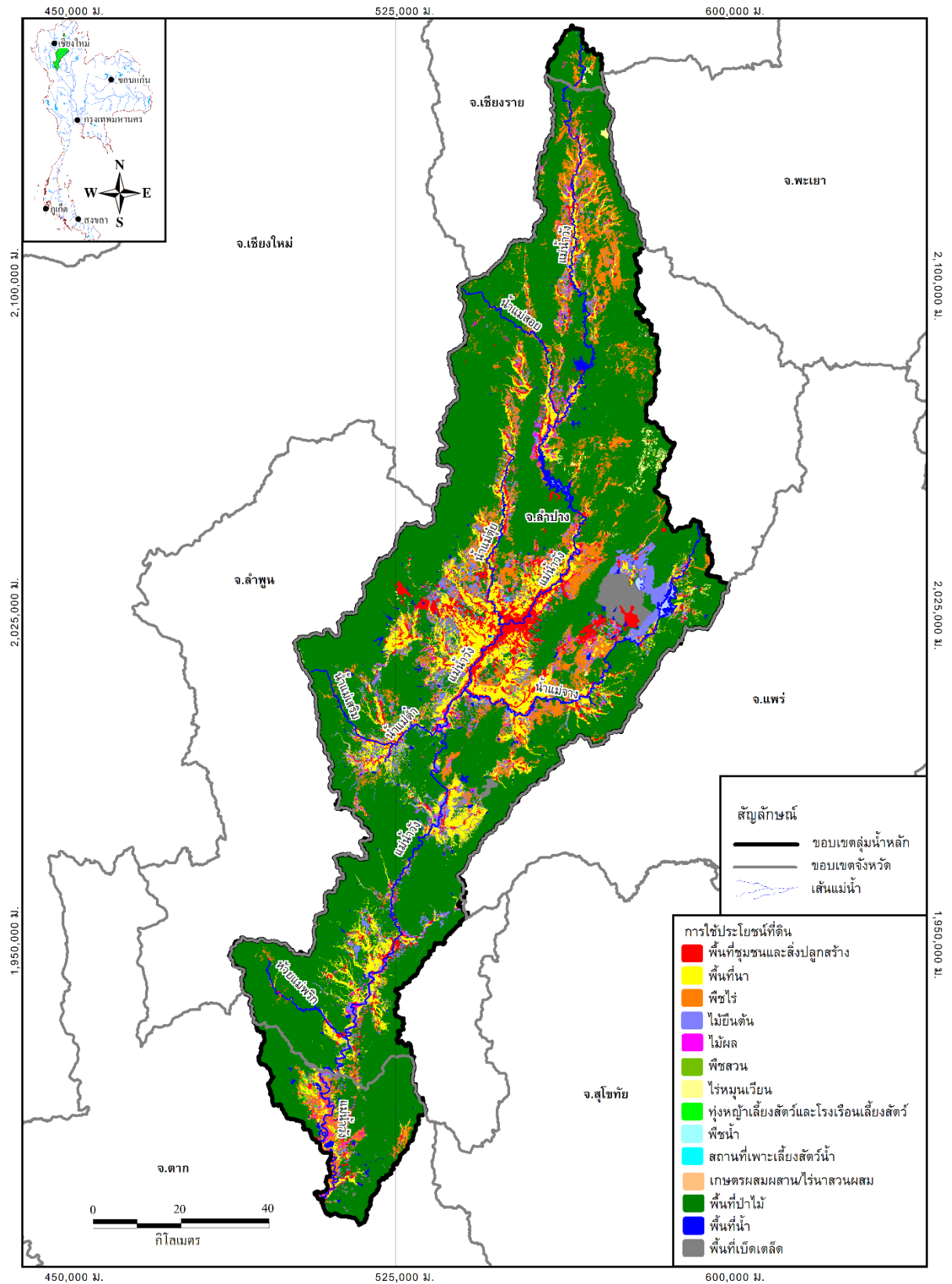
จากแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินปี พ.ศ. 2549-2550 และ 2559-2560 แสดงการกระจายตัวของพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดินแต่ละประเภทไว้ในรูปที่ 2.1.10-2 และ รูปที่ 2.1.10-3 ตามลำดับ สามารถนำมาคำนวณหาการใช้ประโยชน์ที่ดินชนิดต่างๆ ได้ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2.1.10-2 และ ตารางที่ 2.1.10-3 ตามลำดับ จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว สามารถคำนวณการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาได้ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2.1.10-4 จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นได้ว่า พื้นที่ชุมชนขยายตัวเพิ่มขึ้น 47.505 ตารางกิโลเมตร รวมทั้งพื้นที่การเกษตรโดยรวมเพิ่มขึ้น 727.074 ตารางกิโลเมตร โดยพื้นที่นา และไม้ผล มีพื้นที่ลดลง 54.223 และ 1.580 ตารางกิโลเมตร ตามลำดับ แต่ไม้ยืนต้น และพืชไร่ มีพื้นที่เพิ่มขึ้น 448.529 และ 352.447 ตารางกิโลเมตร ตามลำดับ และพื้นที่ป่าไม้มีพื้นที่ลดลง 734.605 ตารางกิโลเมตร

รูปที่ 2.1.10 -2 การกระจายตัวของพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน ปีพ.ศ. 2550

ที่มา: โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำวัง) (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2563)

รูปที่ 2.1.10 -3 การกระจายตัวของพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน ปีพ.ศ. 2560

ที่มา: โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำวัง) (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2563)

ตารางที่ 2.1.10-2 การใช้ประโยชน์ที่ดินชนิดต่าง ๆ ปี พ.ศ. 2549-2550

รหัส/ชื่อลุ่มน้ำหลัก/สาขา	หน่วย	พื้นที่การประมงที่ต้นปี พ.ศ. 2550														พื้นที่ป่าไม้	พื้นที่ เปิดคิด	ไม่มีข้อมูล	รวมทั้งหมด
		พื้นที่เกษตรกรรม																	
		พื้นที่ชุมชน และสิ่งปลูก สร้าง	พื้นที่นา	พืชไร่	ไม่ไยต้น	ไม่ผล	พืชสวน	ไร่หมุน เวียน	ทุ่งหญ้า เลี้ยงสัตว์	พืชน้ำ	สถานที่ เพาะเลี้ยง สัตว์น้ำ	เกษตร ผสม ผสาน							
07 ลุ่มน้ำวัง	ตร.กม.	422.34	1,004.27	562.56	74.46	137.33	2.70	76.88	3.00	1.63	8,042.62	104.16	356.91	0.00	10,788.86				
	ไร่	0.264	0.628	0.352	0.047	0.086	0.002	0.048	0.002	0.001	5.027	0.065	0.223	0.000	6.743				
0701 แม่น้ำวังตอนบน	ตร.กม.	26.24	92.11	89.84	4.38	26.14	1.66	49.12	0.10	0.17	1,326.45	4.97	17.81		1,638.99				
	ไร่	0.016	0.058	0.056	0.003	0.016	0.001	0.031	0.000	0.000	0.829	0.003	0.011		1.024				
0702 น้ำแม่ตอย	ตร.กม.	13.93	38.72	29.33	2.32	8.92	0.77	8.30	0.03	0.07	626.20	1.43	2.80		732.84				
	ไร่	0.009	0.024	0.018	0.001	0.006	0.000	0.005	0.000	0.000	0.391	0.001	0.002		0.458				
0703 แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 1	ตร.กม.	82.61	86.99	83.89	1.28	17.70	0.11	13.48	0.09	0.17	748.66	16.98	37.62		1,089.47				
	ไร่	0.052	0.054	0.052	0.001	0.011	0.000	0.008	0.000	0.000	0.468	0.011	0.024		0.681				
0704 น้ำแม่ต้อย	ตร.กม.	32.21	74.11	82.60	6.61	7.33	0.27	581.56	0.28	0.54	581.56	4.43	28.55		818.47				
	ไร่	0.020	0.046	0.052	0.004	0.005	0.000	0.000	0.000	0.000	0.363	0.003	0.018		0.512				
0705 แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 2	ตร.กม.	97.22	200.00	40.45	5.96	11.88			0.28	0.30	534.37	10.74	72.10		973.30				
	ไร่	0.061	0.125	0.025	0.004	0.007			0.000	0.000	0.334	0.007	0.045		0.608				
0706 น้ำแม่ใจ	ตร.กม.	78.48	161.67	114.08	8.80	23.49		2.59	1.29	0.05	1,107.68	28.31	111.86		1,638.29				
	ไร่	0.049	0.101	0.071	0.005	0.015		0.002	0.001	0.000	0.692	0.018	0.070		1.024				
0707 แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 1	ตร.กม.	4.46	18.49	11.08	1.16	5.68			0.04	0.05	90.35	1.82	7.05		140.18				
	ไร่	0.003	0.012	0.007	0.001	0.004			0.000	0.000	0.056	0.001	0.004		0.088				
0708 น้ำแม่เต่า	ตร.กม.	19.09	63.84	14.90	6.49	5.03		3.38	0.12		628.99	4.46	5.14		751.44				
	ไร่	0.012	0.040	0.009	0.004	0.003		0.002	0.000		0.393	0.003	0.003		0.470				
0709 แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 2	ตร.กม.	38.30	178.62	35.20	19.13	23.03			0.66	0.01	1,370.70	15.56	60.87		1,742.07				
	ไร่	0.024	0.112	0.022	0.012	0.014			0.000	0.000	0.857	0.010	0.038		1.089				
0710 แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 3	ตร.กม.	2.47	3.25	1.79	1.65	0.30					269.65	0.45	1.10		280.65				
	ไร่	0.002	0.002	0.001	0.001	0.000					0.169	0.000	0.001		0.175				
0711 แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 4	ตร.กม.	27.34	86.48	59.40	16.65	7.83			0.12	0.28	758.03	15.00	12.02		983.15				
	ไร่	0.017	0.054	0.037	0.010	0.005			0.000	0.000	0.474	0.009	0.008		0.614				

ที่มา: โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำวัง) (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2563)

ตารางที่ 2.1.10 -3 การใช้ประโยชน์ที่ดินชนิดต่าง ๆ ปี พ.ศ. 2559-2560

รหัส ชื่อลุ่มน้ำหลัก/สาขา	พื้นที่ชุมชน และสิ่งปลูก สร้าง	พื้นที่การเกษตรกรรม											พื้นที่ป่าไม้	พื้นที่น้ำ เปิดตลอด	ไม่มีข้อมูล	รวมทั้งหมด
		พื้นที่เกษตรกรรม						พื้นที่ป่าไม้								
		พื้นที่นา	พืชไร่	ไม่มีดิน	ไม้ผล	พืชสวน	ไร่หมุนเวียน	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	พืชน้ำ	สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	สถานที่	เกษตรผสมผสาน				
07 ลุ่มน้ำวัง	ตร.กม. ล้านไร่	950.05 0.294	915.01 0.572	522.98 0.327	135.75 0.085	3.45 0.002	45.27 0.028	14.71 0.009		2.11 0.001	0.57 0.000	7,308.01 4,568	164.21 0.103	256.89 0.161	0.00 0.000	10,788.86 6,743
0701 แม่น้ำวังตอนบน	ตร.กม. ล้านไร่	30.20 0.019	232.04 0.145	43.63 0.027	24.28 0.015	1.00 0.001	9.14 0.006	0.27 0.000		0.06 0.000	0.02 0.000	1,181.73 0.739	18.71 0.012	10.75 0.007	0.00 0.000	1,638.99 1,024
0702 น้ำแม่ตอย	ตร.กม. ล้านไร่	16.89 0.011	60.32 0.038	14.84 0.009	8.54 0.005	0.94 0.001	0.23 0.000	0.06 0.000		0.06 0.000	0.03 0.000	586.46 0.367	4.59 0.003	2.76 0.002	0.00 0.000	732.84 0.458
0703 แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 1	ตร.กม. ล้านไร่	82.62 0.052	129.48 0.081	22.38 0.014	17.47 0.011	0.04 0.000	23.30 0.015	0.38 0.000		0.45 0.000	0.10 0.000	692.37 0.433	18.77 0.012	17.38 0.011	0.00 0.000	1,089.47 0.681
0704 น้ำแม่ต๋อย	ตร.กม. ล้านไร่	37.90 0.024	83.67 0.052	31.59 0.020	6.47 0.004	0.34 0.000	0.35 0.000	0.38 0.000		0.52 0.000	0.01 0.000	567.35 0.355	7.22 0.005	11.71 0.007	0.00 0.000	818.47 0.512
0705 แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 2	ตร.กม. ล้านไร่	115.70 0.072	48.94 0.031	57.79 0.036	12.35 0.008	0.83 0.001	2.69 0.002	3.76 0.002		0.36 0.000	0.09 0.000	494.40 0.309	16.74 0.010	32.35 0.020	0.00 0.000	973.30 0.608
0706 น้ำแม่จาง	ตร.กม. ล้านไร่	93.08 0.058	169.05 0.106	149.26 0.093	21.10 0.013	0.04 0.000	6.30 0.004	1.57 0.001		0.49 0.000	0.03 0.000	888.48 0.555	34.44 0.022	110.76 0.069	0.00 0.000	1,638.29 1,024
0707 แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 1	ตร.กม. ล้านไร่	5.03 0.003	10.50 0.007	16.29 0.010	5.36 0.003	0.01 0.000		0.12 0.000		0.05 0.000		75.40 0.047	3.21 0.002	5.83 0.004	-0.00 -0	140.18 0.088
0708 น้ำแม่เต่า	ตร.กม. ล้านไร่	19.72 0.012	37.36 0.023	55.61 0.035	5.25 0.003	0.01 0.000	1.57 0.001	1.25 0.001			0.25 0.000	556.43 0.348	8.19 0.005	1.33 0.001	-0.00 -0	751.44 0.470
0709 แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 2	ตร.กม. ล้านไร่	44.75 0.028	39.95 0.025	103.16 0.064	15.98 0.010	0.05 0.000	1.57 0.001	1.24 0.001		0.01 0.000	0.01 0.000	1,293.12 0.808	21.30 0.013	38.80 0.024	0.00 0.000	1,742.07 1,089
0710 แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 3	ตร.กม. ล้านไร่	3.08 0.002	4.81 0.003	2.63 0.002	0.27 0.000			0.13 0.000				261.26 0.163	4.75 0.003	0.45 0.000	0.00 0.000	280.65 0.175
0711 แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 4	ตร.กม. ล้านไร่	20.87 0.013	98.89 0.062	25.80 0.016	18.68 0.012	0.20 0.000	0.12 0.000	5.54 0.003		0.10 0.000	0.04 0.000	711.01 0.444	26.30 0.016	24.78 0.015	0.00 0.000	983.15 0.614

ที่มา: โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นที่ลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำวัง) (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2563)

ตารางที่ 2.1.10 -4 การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินชนิดต่าง ๆ จากปี พ.ศ. 2550 ถึง 2560

รหัส/ชื่อลุ่มน้ำหลัก/สาขา	หน่วย	การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินจากปี 2550 ถึง 2560														พื้นที่เปิดเตล็ด	ไม่มีข้อมูล
		พื้นที่เกษตรกรรม															
		พื้นที่ชุมชน และสิ่งปลูก สร้าง	พื้นที่ป่า	พืชไร่	ไม้ยืนต้น	ไม้ผล	พืชสวน	ไร่อหุณ เวียน	ทุ่งหญ้า เลี้ยงสัตว์	พืชน้ำ	สถานที่ เพาะเลี้ยง สัตว์น้ำ	เกษตร ผสม ผสาน	พื้นที่ป่าไม้	พื้นที่น้ำ			
07 ลุ่มน้ำวัง	ตร.กม.	+47.505	-54.223	+352.447	+448.529	-1.580	+0.751	-31.612	+11.706	-	+0.481	+0.574	-734.605	+60.046	-100.019	+0.000	
	ล้านไร่	+0.030	-0.034	+0.220	+0.280	-0.001	+0.000	-0.020	+0.007	-	+0.000	+0.000	-0.459	+0.038	-0.063	+0.000	
0701 แม่น้ำวังตอนบน	ตร.กม.	+3.959	-4.954	+142.190	+39.242	-1.852	-0.655	-39.988	+0.176	-	-0.109	+0.023	-144.714	+13.739	-7.059	+0.000	
	ล้านไร่	+0.002	-0.003	+0.089	+0.025	-0.001	-0.000	-0.025	+0.000	-	-0.000	+0.000	-0.090	+0.009	-0.004	+0.000	
0702 น้ำแม่ตอย	ตร.กม.	+2.959	-1.615	+30.985	+12.514	-0.380	+0.170	-8.076	+0.027	-	-0.003	+0.026	-39.735	+3.164	-0.036	+0.000	
	ล้านไร่	+0.002	-0.001	+0.019	+0.008	-0.000	+0.000	-0.005	+0.000	-	-0.000	+0.000	-0.025	+0.002	-0.000	+0.000	
0703 แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 1	ตร.กม.	+0.005	-2.268	+45.586	+21.100	-0.226	+0.036	+9.827	+0.296	-	+0.282	+0.102	-56.288	+1.789	-20.243	+0.000	
	ล้านไร่	+0.000	-0.001	+0.028	+0.013	-0.000	+0.000	+0.006	+0.000	-	+0.000	+0.000	-0.035	+0.001	-0.013	+0.000	
0704 น้ำแม่ตูย	ตร.กม.	+5.691	-3.144	+1.070	+24.979	-0.861	+0.065	+0.353	+0.103	-	-0.015	+0.007	-14.204	+2.794	-16.837	+0.000	
	ล้านไร่	+0.004	-0.002	+0.001	+0.016	-0.001	+0.000	+0.000	+0.000	-	-0.000	+0.000	-0.009	+0.002	-0.011	+0.000	
0705 แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 2	ตร.กม.	+18.487	-12.695	+8.489	+51.825	+0.466	+0.831	+2.691	+3.477	-	+0.066	+0.087	-39.963	+5.994	-39.754	+0.000	
	ล้านไร่	+0.012	-0.008	+0.005	+0.032	+0.000	+0.001	+0.002	+0.002	-	+0.000	+0.000	-0.025	+0.004	-0.025	+0.000	
0706 น้ำแม่จาง	ตร.กม.	+14.598	+2.018	+54.978	+140.467	-2.393	+0.037	+3.711	+0.287	-	+0.438	+0.029	-219.198	+6.125	-1.097	+0.000	
	ล้านไร่	+0.009	+0.001	+0.034	+0.088	-0.001	+0.000	+0.002	+0.000	-	+0.000	+0.000	-0.137	+0.004	-0.001	+0.000	
0707 แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 1	ตร.กม.	+0.578	-0.108	-0.580	+15.131	-0.317	+0.007	-	+0.077	-	-0.000	-	-14.959	+1.382	-1.211	-0.000	
	ล้านไร่	+0.000	-0.000	-0.000	+0.009	-0.000	+0.000	-	+0.000	-	-0.000	-	-0.009	+0.001	-0.001	-0.000	
0708 น้ำแม่คำ	ตร.กม.	+0.638	+0.630	+22.465	+49.122	+0.216	+0.015	-1.814	+1.126	-	-	+0.254	-72.565	+3.731	-3.817	-0.000	
	ล้านไร่	+0.000	+0.000	+0.014	+0.031	+0.000	+0.000	-0.001	+0.001	-	-	+0.000	-0.045	+0.002	-0.002	-0.000	
0709 แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 2	ตร.กม.	+6.451	+3.545	+4.752	+84.025	-7.055	+0.047	+1.568	+0.576	-	+0.001	+0.007	-77.577	+5.731	-22.071	+0.000	
	ล้านไร่	+0.004	+0.002	+0.003	+0.053	-0.004	+0.000	+0.001	+0.000	-	+0.000	+0.000	-0.048	+0.004	-0.014	+0.000	
0710 แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 3	ตร.กม.	+0.605	+0.036	+3.018	+0.978	-0.026	-	-	+0.132	-	-	-	-8.388	+4.295	-0.651	+0.000	
	ล้านไร่	+0.000	+0.000	+0.002	+0.001	-0.000	-	-	+0.000	-	-	-	-0.005	+0.003	-0.000	+0.000	
0711 แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 4	ตร.กม.	-6.466	-35.668	+39.493	+9.148	+10.849	+0.197	+0.116	+5.428	-	-0.178	+0.039	-47.015	+11.301	+12.756	+0.000	
	ล้านไร่	-0.004	-0.022	+0.025	+0.006	+0.007	+0.000	+0.000	+0.003	-	-0.000	+0.000	-0.029	+0.007	+0.008	+0.000	

ที่มา: โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำวัง) (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2563)

2.2 ข้อมูลภาวะน้ำแล้งที่เคยเกิดขึ้นในลุ่มน้ำ

2.2.1 สาเหตุของการเกิดสถานะน้ำแล้ง

สภาพการขาดแคลนน้ำและภัยแล้งภายในลุ่มน้ำวัง มีสาเหตุจากปริมาณน้ำต้นทุนที่เก็บกักไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้น้ำในกิจกรรมการใช้น้ำต่าง ๆ ในลุ่มน้ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการเกษตรชลประทาน ทำให้เกิดปัญหาทางด้านปริมาณน้ำต้นทุนในช่วงที่เกิดเหตุการณ์ฝนทิ้งช่วงและไม่มีน้ำเพียงพอในช่วงฤดูแล้ง

ข้อมูลจากเอกสารพื้นที่เป้าหมายและแนวทางแก้ไขเชิงบูรณาการ (Area-based Approach) โดยสำนักงานทรัพยากรน้ำ (2562) ได้ระบุถึงสาเหตุและประเด็นสำคัญของลุ่มน้ำวัง โดยแบ่งขอบเขตเป็นพื้นที่เป้าหมาย ดังนี้

1) ลุ่มน้ำวังตอนบน (N-05)

พื้นที่ลุ่มน้ำวังตอนบนมีความเสี่ยงแล้งซ้ำซาก เนื่องจากมีพื้นที่ทำการเกษตรมาก สภาพพื้นที่อยู่เหนืออ่างเก็บน้ำก๊วกอหามา น้ำต้นทุนไม่เพียงพอต่อความต้องการ

2) ลุ่มน้ำวังตอนกลาง (N-06)

พื้นที่ลุ่มน้ำวังตอนกลาง ภัยแล้งบริเวณ ต.แม่กัวะ ต.สบปราบ ต.สมัย อ.สบปราบ ต.ทุ่งงาม ต.เสริมกลาง ต.เสริมซ้าย อ.เสริมงาม ต.ไหล่หิน อ.เกาะคา และ ต.เมืองยาว อ.ห้างฉัตร เนื่องจากมีพื้นที่ทำการเกษตรมาก ในขณะที่อยู่ในเขตเงาฝนปริมาณฝนน้อย

พื้นที่ลุ่มน้ำวังตอนกลาง ภัยแล้งบริเวณ ต.นาครัว ต.น้ำโจ้ ต.บ้านกัว ต.แม่ทะ ต.หัวเสือ อ.แม่ทะ ต.แม่เกาะ อ.แม่เกาะ ต.เกาะคา ต.ท่าผา ต.นาแก้ว ต.นาแสง ต.ลำปางหลวง ต.ใหม่พัฒนา อ.เกาะคา เนื่องจากมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยน้ำน้อย ประมาณ 1,000 มม./ปี ในขณะที่พื้นที่ทำการเกษตรมาก

3) ลุ่มน้ำวังตอนล่าง (N-07)

พื้นที่ลุ่มน้ำวังตอนล่างมีพื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง บริเวณ ต.นาโป่ง ต.ล้อมแรด อ.เถิน และ ต.ผาบึง ต.พระบาทวังตวง ต.แม่ปู้ ต.แม่พริก อ.แม่พริก จ.ลำปาง เนื่องจากปริมาณฝนเฉลี่ยน้ำน้อย ประมาณ 1,000 มม./ปี ห่างไกลจากแหล่งน้ำกักเก็บน้ำขนาดใหญ่ ในขณะที่มีพื้นที่การเกษตรตอนล่างมาก และพื้นที่ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำวัง ที่อยู่บนที่ดอน อาศัยการเกษตรน้ำฝนในฤดูแล้งไม่สามารถเพาะปลูกได้

พื้นที่ลุ่มน้ำวังตอนล่างมีพื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง บริเวณ ต.ยกกระบัตร ต.วังจันทร์ ต.วังหมื่น อ.สามเงา จ.ตาก สาเหตุจากอยู่ท้ายเขื่อนภูมิพลแต่บางส่วนอยู่บริเวณเนินเชิงเขา น้ำส่งไปไม่ถึง

2.2.2 สภาพความเสียหายจากสถานะน้ำแล้ง

ปัญหาภัยแล้งเป็นภัยธรรมชาติที่นำความเสียหายทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรที่จะส่งผลเสียหายต่อกิจกรรมทางการเกษตร เช่น พื้นดินขาดความชุ่มชื้น พืชขาดน้ำ ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพต่ำ ปริมาณผลผลิตลดลง เป็นต้น อีกทั้งประเทศไทยเป็นประเทศที่พึ่งพาการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์แปรรูปทางการเกษตรซึ่งเป็นสัดส่วนรายได้ที่สำคัญของประเทศ ภัยแล้งจึงมีผลกระทบโดยตรงต่อการลดลงของผลผลิตทางการเกษตรของไทย และมีผลกระทบทางอ้อม เช่น

การอพยพที่ที่ดินทำกิน การเปลี่ยนการใช้ประโยชน์ที่ดินจากเกษตรกรรมเป็นกิจกรรมอื่น การปล่อยที่ดินว่างเปล่าไม่เกิดประโยชน์ เป็นต้น ซึ่งเป็นที่ประจักษ์แล้วว่าได้ก่อให้เกิดปัญหาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และอื่นๆ

1. สภาพความเสียหายของสภาวะภัยแล้งด้านสิ่งแวดล้อม

การเกิดภัยแล้งที่ยาวนานต่อเนื่องมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ส่งผลทำให้เกิดการกัดเซาะ หรือการกัดกร่อนของภูมิทัศน์ จนอาจทำให้เกิดการพังทลายของหน้าดิน รวมทั้งเกิดการไหลของน้ำในเขื่อนใหญ่ๆน้อยลง ทำให้แหล่งน้ำตามธรรมชาติตื้นเขิน ระดับน้ำใต้ดินเปลี่ยนแปลง พื้นที่ที่เคยอุดมสมบูรณ์เกิดความแห้งแล้ง เกิดการกัดเซาะของหน้าดิน และการทิ้งร้างไม่ได้ใช้ประโยชน์ของที่ดิน ไม่เพียงแต่ผลกระทบต่อเหล่านี้เท่านั้น ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากภัยแล้งจะทำให้เพิ่มโอกาสในการเกิดไฟป่าในช่วงภัยแล้งมากยิ่งขึ้น ซึ่งปัญหาที่ประเทศไทยกำลังให้ความสำคัญ

ปัญหาหมอกควันในพื้นที่ลุ่มน้ำวังมีความรุนแรงมากอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากสภาพอากาศที่แห้งแล้งยาวนานและเกิดความแห้งแล้งเร็วกว่าอดีต ทำให้เกิดไฟได้ง่าย ลูกกลมอย่างรวดเร็ว และเมื่อไฟลามเข้าสู่พื้นที่ป่า ซึ่งมีเชื้อเพลิง (กิ่งไม้และใบไม้แห้ง) จำนวนมาก จึงทำให้ไฟที่ลุกไหม้มีความรุนแรง (สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ 2, 2565) จากรายงานสถานการณ์ฝุ่นควันและไฟป่า โดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ 2 เมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2565 พบว่า จังหวัดลำปาง มีจำนวนวันที่ค่าฝุ่น PM2.5 เกิน จำนวน 21 วัน ลดลงจากปี พ.ศ. 2564 จำนวน 47 วัน คิดเป็นร้อยละ 69 และมีค่าฝุ่น PM2.5 เฉลี่ย 24 ชั่วโมง สูงสุด 80 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) เมื่อวันที่ 14 เมษายน 2565 ณ สถานี ต.พระบาท อ.เมือง ลดลงจากปี พ.ศ. 2564 เป็น 68 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ 45

ตารางที่ 2.2.2-1 จำนวนวันที่ PM2.5 เกินมาตรฐาน และค่า PM2.5 เฉลี่ย 24 ชั่วโมงสูงสุดรายสถานี

พื้นที่	จำนวนวันที่ PM2.5 เกินมาตรฐาน (วัน)			ค่า PM2.5 สูงสุดที่ตรวจพบ ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)		
	2563	2564	2565	2563	2564	2565
ต.พระบาท อ.เมือง จ.ลำปาง	85	68	21	144	125	80 (14 เม.ย.)
ต.สบป่าด อ.แม่เมาะ จ.ลำปาง	70	47	13	141	115	77 (9,10 เม.ย.)
ต.บ้านดง อ.แม่เมาะ จ.ลำปาง	64	58	13	263	148	77 (9 เม.ย.)
ต.แม่เมาะ อ.แม่เมาะ จ.ลำปาง	67	62	14	138	105	78 (10 เม.ย.)

ที่มา: สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ 2 (2565)

2. สภาพความเสียหายของสภาวะภัยแล้งด้านเศรษฐกิจ

ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจจากภาวะภัยแล้ง ทำให้ผลผลิตด้านเกษตรกรรม และอุตสาหกรรมลดลง เนื่องจากขาดแคลนน้ำในกระบวนการผลิต รวมทั้งกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ เช่น ผลผลิตทางการเกษตรคุณภาพต่ำ ทำให้ราคาผลผลิตลดลง เกิดความยากจน และเกิดการสูญเสียจากการทิ้งร้างที่ดิน

สำหรับลุ่มน้ำวัง ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้งโดยตรง คือ เกษตรกรที่เพาะปลูกพืชผลทางการเกษตร โดยจากข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน ปี พ.ศ. 2550 และ 2560 พบว่าโดยภาพรวมแล้วลุ่มน้ำวังมีการเปลี่ยนแปลง

การใช้ประโยชน์ที่ดินทางการเกษตรในระยะ 10 ปี เพิ่มขึ้น 727.07 ตร.กม หรือ 0.452 ล้านไร่ เช่นเดียวกับการเพิ่มขึ้นของการใช้ประโยชน์ชนิดเกษตรกรรมของลุ่มน้ำสาขาแสดงดังตารางที่ 2.2.2-2

ตารางที่ 2.2.2-2 การใช้ประโยชน์ที่ดินชนิดเกษตรกรรม ปี พ.ศ. 2550 และ 2560

รหัสลุ่มน้ำสาขา	ลุ่มน้ำสาขา	การใช้ประโยชน์ที่ดินชนิดเกษตรกรรมปี 2550		การใช้ประโยชน์ที่ดินชนิดเกษตรกรรมปี 2560		การเปลี่ยนแปลง	
		ตร.กม	ล้านไร่	ตร.กม	ล้านไร่	ตร.กม	ล้านไร่
07	ลุ่มน้ำวัง	1862.83	1.166	2589.9	1.618	727.070	0.452
0701	แม่น้ำวังตอนบน	263.52	0.165	397.6	0.248	134.080	0.083
0702	น้ำแม่สอย	88.46	0.054	122.13	0.076	33.670	0.022
0703	แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 1	203.6	0.126	278.32	0.174	74.720	0.048
0704	น้ำแม่ต๋อย	171.74	0.107	194.29	0.12	22.550	0.013
0705	แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 2	276.59	0.161	314.12	0.197	37.530	0.036
0706	น้ำแม่จาง	311.97	0.195	511.44	0.319	199.470	0.124
0707	แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 1	36.5	0.024	50.71	0.031	14.210	0.007
0708	น้ำแม่ต้า	93.76	0.058	165.77	0.103	72.010	0.045
0709	แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 2	256.65	0.16	344.13	0.215	87.480	0.055
0710	แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 3	6.99	0.004	11.12	0.007	4.130	0.003
0711	แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 4	170.76	0.106	200.18	0.125	29.420	0.019

ที่มา: โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำวัง) (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2563) และเรียบเรียงโดยคณะที่ปรึกษา

2.2.3 สถิติการประสบสถานะน้ำแล้งที่ผ่านมา

จากการรวบรวมข้อมูลพื้นที่ที่มีความถี่ในการประกาศเขตพื้นที่ประสบสาธารณภัยหรือพื้นที่ประกาศเขตให้ความช่วยเหลือภัยแล้ง ระหว่าง ปี พ.ศ. 2558 ถึง 2563 จากศูนย์ข้อมูลสาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยในช่วงเวลาดังกล่าว ลุ่มน้ำวังประสบกับสถานะน้ำแล้งไม่บ่อยครั้ง แสดงดังตารางที่ 2.2.3-1

ตารางที่ 2.2.3-1 สถิติการประสบสภาวะน้ำแล้งที่ผ่านมาระหว่าง ปี พ.ศ. 2558 – 2563

รหัส ลุ่มน้ำ	ลุ่มน้ำสาขา	ระดับความถี่			
		> 4 ปีต่อครั้ง	3 ครั้งต่อปี	2 ครั้งต่อปี	ปีละ 1 ครั้ง
0701	แม่น้ำวังตอนบน	เมืองมาย,แจ้ห่ม,แม่สุก, ทุ่งผึ้ง,ทุ่งฮั่ว,ปงดอน, ร่องเคาะ,วังเหนือ,วัง แก้ว,วังซ้าย			
0702	น้ำแม่สอย	แจ้ซ้อน,หัวเมือง			
0703	แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 1	บ้านสา			
0704	น้ำแม่ต๋อย	ทุ่งกว่าว,บ้านเอื่อม,บ้าน ขอ,บ้านคำ	ทุ่งกว่าว,บ้านขอ		
0705	แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 2				
0706	น้ำแม่จาง	บ้านบอม,วังเงิน			
0707	แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 1				
0708	น้ำแม่ต้า				
0709	แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 2	เถินบุรี,แม่ถอด,แม่ปะ, แม่พริก,แม่วะ,นาโปง, ผาปัง,ล้อมแรด			
0710	แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 3				
0711	แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 4				

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลสาธารณสุขภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (2563)

ลุ่มน้ำวัง เป็นลุ่มน้ำที่มักจะมีภาวะน้ำแล้งทุกปี จากสถิติการเกิดที่ผ่านมามีรายละเอียดดังนี้

1) สภาน้ำแล้งปี พ.ศ. 2549 สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลำปาง ได้ประกาศพื้นที่ภัยพิบัติ เกิดภัยแล้งกว่า 20,000 ครัวเรือน ในพื้นที่ 4 อำเภอ ทั้งนี้ นายสัลเลข คำใจ หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลำปาง เปิดเผยถึงสถานการณ์ภัยแล้งในจังหวัดลำปาง ว่าได้รับรายงานคาดการณ์จากอำเภอต่าง ๆ ในพื้นที่ 4 อำเภอ คือ อำเภองาว สบปราบ เมืองปาน และแม่ทะ พบว่าราษฎรขาดแคลนน้ำใช้เพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภค จึงได้ออกประกาศให้เป็นพื้นที่ประสบภัยแล้ง เพื่อให้ทุกหน่วยงานเร่งเข้าไปให้การช่วยเหลือ โดยมีพื้นที่ภัยพิบัติ คือ อ.งาว มีพื้นที่ประสบภัยแล้ง 12,000 ครัวเรือน 10 ตำบล 84 หมู่บ้าน อ.สบปราบ มีพื้นที่ประสบภัยแล้ง 7,501 ครัวเรือน 4 ตำบล 41 หมู่บ้าน อ.เมืองปาน 2,320 ครัวเรือน 1 ตำบล 13 หมู่บ้าน และที่ อ.แม่ทะ 7,008 ครัวเรือน 9 ตำบล 39 หมู่บ้าน

2) สภาน้ำแล้งปี พ.ศ. 2556 อำเภอสบปราบ ได้รายงานสถานการณ์ไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง เพื่อขอประกาศให้เป็นเขตพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินเนื่องจากภัยแล้ง โดยพบสถานการณ์แม่น้ำวังแห้งขอดสันดอนโผล่ ทั้งนี้ นายสุทัศน์ สมคำ ปลัดอาวุโสอำเภอสบปราบ จ.ลำปาง ได้แจ้งรายงานผู้ประสบปัญหาภัยแล้ง ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 4 ตำบลของ อ.สบปราบ ซึ่งเป็นอำเภอทางทิศใต้ของ จ.ลำปาง เนื่องจากแม่น้ำวังซึ่งเป็นแม่น้ำสายหลักที่ไหลผ่านพื้นที่ได้แห้งขอดลงจนพื้นทรายและสันดอนโผล่ขึ้นมาเห็นได้ชัด ชาวบ้านและสัตว์เลี้ยงสามารถเดินข้ามไปมาได้ จากสถานการณ์ภัยแล้งรุนแรงครั้งนี้ทำให้ไม่สามารถสูบน้ำในแม่น้ำวังขึ้นมาใช้เป็น

น้ำดิบเพื่อทำน้ำประปา ส่งผลกระทบกว่า 20 หมู่บ้าน ที่กระจายใน 4 ตำบลของ อ.สบปราบ อำเภอสบปราบ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่อยู่ห่างโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษากิ่วลม - กิ่วคอหมา จ.ลำปาง กว่า 70 กิโลเมตร เบื้องต้นการแก้ไขปัญหาก็ได้ทำหนังสือร้องขอให้ทางสำนักชลประทานลำปางปล่อยน้ำจากเขื่อนกิ่วลม อ.เมือง จ.ลำปาง เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของชาวบ้าน

3) สภาพน้ำแล้งปี พ.ศ. 2558 สถานการณ์แม่น้ำวัง จากการตรวจวัดระดับน้ำที่สถานี WAN003-เถิน จ.ลำปาง และสถานี WAN005-เมืองลำปาง จ.ลำปาง พบว่าช่วงต้นปี พ.ศ. 2558 ระดับน้ำในแม่น้ำวังต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2555 2556 และ 2557 ตามที่ได้เกิดสถานการณ์ภัยแล้งในพื้นที่หลายจังหวัด เนื่องจากมีปริมาณฝนตกน้อยกว่าเกณฑ์ที่ประเมินไว้ ส่งผลให้มีปริมาณน้ำไหลเข้าเขื่อนในเกณฑ์น้อย และต้องระบายน้ำจากเขื่อนจำนวนมากที่วางแผนไว้เพื่อเสริมน้ำฝนที่น้อยกว่าปกติ ส่งผลให้ปริมาณน้ำในเขื่อนกิ่วคอหมาในลำปางวิกฤติรอบ 20 ปี ทั้งนี้ นายฤทัย พิชรานุกรักษ์ ผู้อำนวยการโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเขื่อนกิ่วลม-กิ่วคอหมาเปิดเผยถึงปริมาณน้ำเขื่อนกิ่วคอหมา มีปริมาณน้ำคงเหลือเพียง 16 ล้านลูกบาศก์เมตร สามารถใช้ได้ 10 ล้านลูกบาศก์เมตร และต้องสำรองน้ำ 8 ล้านลูกบาศก์เมตรให้พื้นที่ชลประทานใน อ.แจ้ห่ม โดยมีน้ำชาวประมาณ 10,000 ไร่ อยู่ในช่วงระยะที่ต้นข้าวกำลังตั้งตัวแตกกอ และเหลืออีก 2 เดือน จะถึงเวลาเก็บเกี่ยว การแก้ไขปัญหาหน่วยงานสังกัดกรมชลประทานในพื้นที่ ได้ร่วมกันบริหารจัดการน้ำในอ่างเก็บน้ำ เพื่อจัดสรรน้ำในกิจกรรมต่าง ๆ ให้มีน้ำใช้แบบยั่งยืน โดยการจัดสรรน้ำให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำ เพื่อสนับสนุนการใช้น้ำทุกกิจกรรมในพื้นที่ต่าง ๆ อย่างทั่วถึง และเป็นธรรม

4) สภาพน้ำแล้งปี พ.ศ. 2559 จังหวัดลำปางประกาศภัยแล้ง 3 อำเภอ พบประชาชนเดือดร้อนกว่า 3 หมื่นคน ประกาศให้พื้นที่ 18 ตำบล 109 หมู่บ้าน ใน 3 อำเภอของจังหวัดลำปาง เป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน เนื่องจากประสบภัยแล้ง ได้แก่ อ.วังเหนือ 5 ตำบล อ.แจ้ห่ม 5 ตำบล และ อ.เถิน 8 ตำบล บ้านเรือนราษฎรได้รับผลกระทบขาดแคลนน้ำ จำนวน 9,327 หลังคาเรือน ราษฎรได้รับความเดือดร้อน 38,838 คน

5) สภาพน้ำแล้งปี พ.ศ. 2562 พื้นที่ลุ่มน้ำวังตอนล่าง ในพื้นที่อำเภอสามเงา จังหวัดตาก ซึ่งเป็นช่วงท้ายของแม่น้ำวัง ก่อนที่จะไหลบรรจบกับแม่น้ำปิง ซึ่งอยู่ห่างจากเขื่อนกิ่วลมประมาณ 193 กิโลเมตร ในช่วงฤดูแล้ง ปริมาณน้ำในแม่น้ำวังจะขึ้นอยู่กับการระบายน้ำของเขื่อนกิ่วลม ทั้งนี้ เมื่อสิ้นฤดูฝนปี 2562 (ณ 1 พ.ย. 62) เขื่อนกิ่วลม มีปริมาณน้ำใช้การได้ประมาณ 51 ล้านลูกบาศก์เมตร หรือคิดเป็นร้อยละ 50 ของความจุอ่างฯ สำนักงานชลประทานที่ 4 ได้วางแผนการระบายเพื่อรักษาระบบนิเวศและอุปโภคบริโภคเท่านั้น ไม่สามารถสนับสนุนน้ำเพื่อการเกษตรได้ ส่งผลทำให้ปริมาณน้ำที่ระบายจากเขื่อนกิ่วลมไปไม่ถึงพื้นที่ช่วงท้ายของแม่น้ำวัง โดยในช่วงต้นฤดูแล้งเกษตรกรจะทำฝายชั่วคราวทำขึ้นเป็นประจำทุกปี เพื่อเก็บกักน้ำในแม่น้ำวังไว้เป็นช่วง ๆ ตลอดลำน้ำวัง ซึ่งพื้นที่อำเภอสามเงา มีฝายชั่วคราวประมาณ 17 แห่ง เมื่อเข้าสู่ฤดูแล้ง หากไม่มีการระบายน้ำจากเขื่อนกิ่วลมหรือระบายน้ำในปริมาณน้อย ระดับน้ำในแม่น้ำวังตอนล่างจะลดลงระดับลงตามธรรมชาติ โดยเกษตรกรในพื้นที่ต่างทราบข้อมูลเป็นอย่างดี จึงไม่มีการเพาะปลูกพืชทั้งข้าวและพืชไร่ เพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดความเสียหายต่อผลผลิต แต่จะมีเพียงการปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น โดยอาศัยแหล่งน้ำบาดาลเป็นหลัก

6) **สภาพน้ำแล้งปี พ.ศ. 2563** สถานการณ์แม่น้ำวัง บริเวณอำเภอสามเงา จังหวัดตาก เกิดการแห้ง
ขอด นานเกือบครึ่งปี ส่งผลให้พระสงฆ์และชาวบ้าน เจอปัญหาภัยแล้งอย่างหนัก แม้จะเป็นหน้าฝน เพราะฝน
ไม่ตกตามฤดูกาล เกิดเนดินทอद्यาวสุดสายตา ในพื้นที่อำเภอสามเงา จังหวัดตาก หลังจากระดับน้ำในแม่น้ำวังเร
ลดระดับลงอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ช่วงปลายเดือนมกราคม พ.ศ. 2563 ที่ผ่านมา จนกระทั่งเดือนกรกฎาคม พ.ศ.
2563 ยังคงเกิดทำให้น้ำวังแห้งแล้งหนักกว่าเดิม ทั้งที่เป็นช่วงหน้าฝน แต่ฝนไม่ตกตามฤดูกาล ทำให้ชาวบ้านใน
พื้นที่ได้รับความเดือดร้อน ไม่สามารถเพาะปลูกทำการเกษตรได้ รวมถึงพระสงฆ์ในวัดวังตะไคร้ซึ่งอยู่ริมแม่น้ำ ที่
ผ่านมาหน่วยงานรัฐให้ชาวบ้านทำฝายกักเก็บน้ำในพื้นที่ แต่ปรากฏว่าไม่มีน้ำฝน หรือน้ำที่ไหลมาจากด้านเหนือน้ำ
ให้กักเก็บ และพอถึงหน้าน้ำหลาก ฝายที่ทำไว้ก็พังทลาย เพราะถูกน้ำเหนือไหลแรงพัดถล่ม จึงอยากร้องขอให้
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาดูแลแก้ปัญหาให้กับชาวบ้าน การแก้ไขปัญหานายเฉลิมชัย ศรีอ่อน รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้สั่งการให้ นายทองเปลว กองจันทร์ อธิบดีกรมชลประทานประสานกับผู้ว่าราชการ
จังหวัดลำปางปรับระบบการบริหารจัดการน้ำลุ่มน้ำวังเนื่องจากขณะนี้ประสบภัยแล้งเป็นวงกว้าง โดยผู้ว่าราชการ
จังหวัดลำปางออกประกาศ เรื่อง การบริหารจัดการลุ่มน้ำวังเพื่อบรรเทาความเดือนร้อนของประชาชน ห้ามสูบน้ำ
ในลำน้ำวังตลอดเส้นทางน้ำ ยกเว้นสูบน้ำเพื่อการประปาตั้งแต่วันที่ 17 เมษายน พ.ศ. 2563 เป็นต้นไป จนกว่าจะ
ตรวจสอบยืนยันได้ว่า น้ำไหลถึงปลายทางที่ตำบลพระบาทวังตวง อำเภอแม่พริก จึงจะออกประกาศให้สูบน้ำได้
ระหว่างนี้ให้ชลประทานในพื้นที่ปิดประตูน้ำทุกแห่ง

2.2.4 พื้นที่เสี่ยงเกิดสภาวะน้ำแล้งหรือมีปัญหาคุณภาพน้ำ

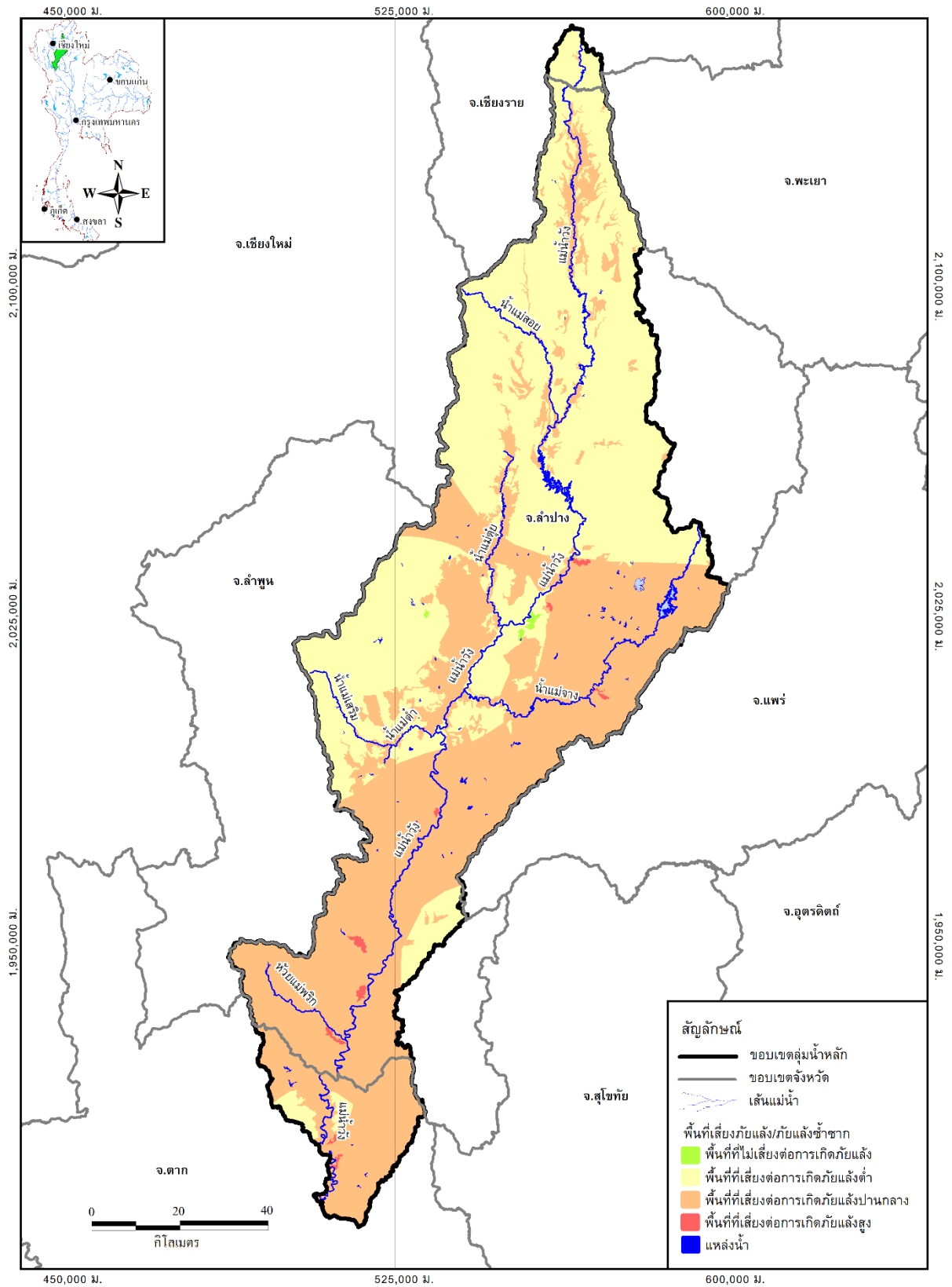
ซึ่งเป็นข้อจำกัดในการพัฒนาอ่างเก็บน้ำที่จะต้องนำมาพิจารณาประกอบด้วย สำหรับพื้นที่เสี่ยงภัยระดับ
ต่าง ๆ รายลุ่มน้ำสาขาแสดงไว้ในตารางที่ 2.2.4-1 และพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยแล้งในพื้นที่ลุ่มน้ำวัง ได้แสดงไว้ใน
รูปที่ 2.2.4-1

ตารางที่ 2.2.4-1 พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งรายลุ่มน้ำสาขาในลุ่มน้ำวัง

ลุ่มน้ำสาขา	หน่วย	พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยแล้ง					
		ต่ำ	ปานกลาง	สูง	ไม่เสี่ยง	แหล่งน้ำ	รวมทั้งหมด
07 ลุ่มน้ำวัง	ตร.กม.	5,155.930	5,549.500	33.120	10.260	40.050	10,788.860
	ล้านไร่	3.222	3.468	0.021	0.006	0.250	6.743
0701 แม่น้ำวังตอนบน	ตร.กม.	1,402.460	235.790			0.740	1,638.990
	ล้านไร่	0.877	0.147				1.024
0702 น้ำแม่สอย	ตร.กม.	664.250	68.470			0.120	732.840
	ล้านไร่	0.415	0.043				0.458
0703 แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 1	ตร.กม.	824.880	242.750	5.900	6.590	9.350	1,089.470
	ล้านไร่	0.516	0.152	0.004	0.004	0.006	0.681
0704 น้ำแม่ตุ๋ย	ตร.กม.	505.040	313.000			0.440	818.470
	ล้านไร่	0.316	0.196			0.000	0.512
0705 แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 2	ตร.กม.	639.600	327.720		3.670	2.320	973.300
	ล้านไร่	0.400	0.205		0.002	0.001	0.608
0706 น้ำแม่จาง	ตร.กม.	287.610	1,328.400	2.860		19.420	1,638.290
	ล้านไร่	0.180	0.830	0.002		0.012	1.024
0707 แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 1	ตร.กม.	60.220	79.360			0.610	140.180
	ล้านไร่	0.038	0.050			0.000	0.088
0708 น้ำแม่ต่ำ	ตร.กม.	530.490	219.850			1.100	751.440
	ล้านไร่	0.332	0.137			0.001	0.470
0709 แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 2	ตร.กม.	165.400	1,559.480	13.990		3.210	1,742.070
	ล้านไร่	0.103	0.975	0.009		0.002	1.089
0710 แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 3	ตร.กม.		280.150	0.230		0.270	280.650
	ล้านไร่		0.175	0.000		0.000	0.175
0711 แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 4	ตร.กม.	75.960	894.540	10.150		2.490	983.150
	ล้านไร่	0.047	0.559	0.006		0.002	0.614

ที่มา: โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำวัง) (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2563)

รูปที่ 2.2.4-1 พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งในลุ่มน้ำวัง

ที่มา: โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำวัง) (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2563)

ตารางที่ 2.2.4-2 พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งรายลุ่มน้ำสาขาในลุ่มน้ำวัง 10 ปี (2554-2563) จำแนกตามหมู่บ้าน

รหัส	ลุ่มน้ำสาขา	รวม (หมู่บ้าน)	ระดับความเสี่ยง				
			ความ เสี่ยงสูง มาก	ความ เสี่ยงสูง	ความ เสี่ยงปาน กลาง	ความ เสี่ยงต่ำ	ไม่มี ประวัติภัย แล้ง
0701	แม่น้ำวังตอนบน	122	8	26	33	20	35
0702	น้ำแม่สอย	46	0	7	9	14	16
0703	แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 1	62	0	4	8	9	41
0704	น้ำแม่ต๋อย	47	0	6	7	18	16
0705	แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 2	80	2	10	16	19	33
0706	น้ำแม่จาง	73	0	0	13	28	32
0707	แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 1	8	0	0	5	1	2
0708	น้ำแม่ต้า	24	1	2	10	2	9
0709	แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 2	92	0	15	24	20	33
0710	แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 3	4	0	0	2	1	1
0711	แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 4	34	0	6	15	7	6
รวม		525	592	11	76	142	139

หมายเหตุ: ผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงจากภัยแล้ง (ข้อมูลสำรวจจากโครงการ Tambon Smart Team โดยกรมการปกครอง 10 ปี (2554-2563)) โดยวิธี แผนผังการประเมินความเสี่ยง แบบ 4 x 4 (Risk Matrix 4x4)

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลสาธารณภัย (2563) และคำนวณโดยคณะที่ปรึกษา

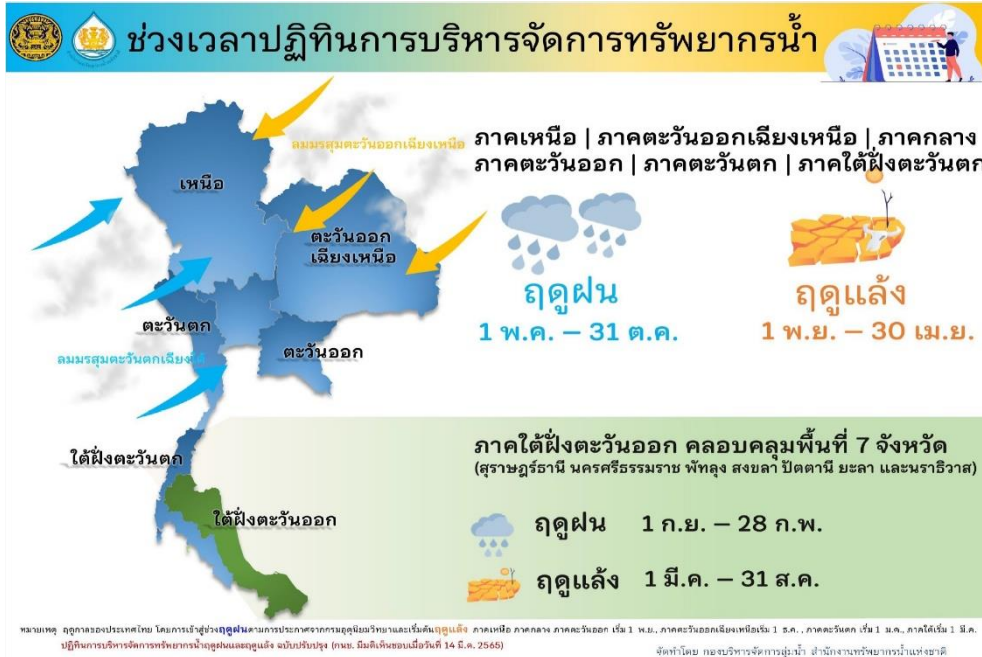
จากข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำแล้งโดยศูนย์ข้อมูลสาธารณภัย ดังตารางที่ 2.2.4-2 หมู่บ้านที่มีความเสี่ยงสูงมาก 8 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 5 ต.บ้านเอื้อม อ.เมืองลำปาง, หมู่ที่ 3 ต.บ้านบอม หมู่ที่ 1 3 5 ต.สันดอนแก้ว อ.แม่ทะ, หมู่ที่ 4 และ 5 ต.ผาบึง อ.แม่พริก จ.ลำปาง, หมู่ที่ 5 ต.ยกกระบัตร อ.สามเงา จ.ตาก โดยหมู่บ้านส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยในการเกิดภัยแล้ง 3 ปีต่อครั้ง โดยความเสี่ยงผลกระทบที่เกิดขึ้นมักจะมีปริมาณน้ำในแหล่งน้ำน้อย และมีความเสี่ยงร่วมในการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคและน้ำทางการเกษตร (ภาคผนวก ง)

2.3 ปฏิทินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

ตามปฏิทินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะอนุกรรมการวิเคราะห์ติดตามสถานการณ์และการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และหน่วยงานได้นำไปใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติงานแล้วนั้น แบ่งการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำช่วงฤดูแล้งเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน สิ้นสุดวันที่ 30 เมษายน ยกเว้นภาคใต้ เพราะระยะเวลาของฤดูฝนจะยาวนานกว่าภูมิภาคอื่น โดยขั้นตอนหลักแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. การเตรียมการและการสร้างการรับรู้ (ช่วงก่อนฤดู)
2. การวิเคราะห์ คาดการณ์และติดตามสถานการณ์ (ช่วงระหว่างฤดู)

3. การประเมินผลการบริหารจัดการ (ช่วงสิ้นสุดฤดู) สำหรับการบริหารจัดการในภาวะวิกฤติ กรณีคาดการณ์ว่าจะเกิดปัญหาวิกฤติน้ำ ให้คณะอนุกรรมการฯ เสนอ กนช. จัดตั้ง ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ กำกับดูแลบัญชาการเหตุการณ์ รวมทั้งกำหนดนโยบาย มาตรการในการบริหารจัดการ ดังแสดงใน รูปที่ 2.4-1 และ รูปที่ 2.4-2

รูปที่ 2.4-1 ปฏิทินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ฤดูแล้ง
ที่มา : กองบริหารจัดการลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

รูปที่ 2.4-2 กรอบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ฤดูแล้ง
ที่มา : กองบริหารจัดการลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

บทที่ 3

การบูรณาการและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

3.1 ความหมายและประเภทของการเกิดภาวะน้ำแล้ง

3.1.1 ความหมายของภาวะน้ำแล้ง

พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 ได้ระบุนิยามความหมายของน้ำแล้งเพื่อบังคับใช้ (มาตรา 4) ไว้ว่า “ภาวะน้ำแล้ง” หมายความว่า สภาวะที่ปริมาณน้ำปริมาณการไหลของน้ำหรือระดับน้ำลดลงอย่างต่อเนื่อง จนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของ คน สัตว์ และพืชที่อยู่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง

3.1.2 ประเภทหรือความรุนแรงของภาวะภัยแล้งตามสภาพของกลุ่มน้ำ

จากนิยามจะเห็นว่าได้มีการกำหนดความหมายภาวะน้ำแล้งไว้อย่างกว้างขวาง ดังนั้นในเชิงของการบริหารจัดการซึ่งเกี่ยวข้องกับการบัญชาการและการบริหารจัดการแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ จะพิจารณาประเภทของภาวะน้ำแล้งตามความรุนแรงเป็นหลัก โดยภาวะน้ำแล้งที่มีความรุนแรงมากก็อาจต้องการการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน หรือผู้มีอำนาจบัญชาการในระดับที่สูงกว่าภาวะน้ำแล้งที่มีความรุนแรงน้อย โดยในส่วนของภัยด้านน้ำ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติได้แบ่งระดับภัย ออกเป็น 3 ระดับคือ

- ระดับ 1 : ระดับเสี่ยงรุนแรง
- ระดับ 2 : ระดับรุนแรง
- ระดับ 3 : ระดับวิกฤต

สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) ได้กำหนดแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำ เพื่อเป็นกรอบแนวทางการดำเนินการของ “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ” พร้อมทั้งกำหนดให้มี “กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ” เป็นองค์กรในระดับบัญชาการซึ่งจัดตั้งขึ้นภายใต้กลไกของพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ เพื่อทำหน้าที่พิจารณากลับกรองสถานการณ์เหตุฉุกเฉินและสาธารณภัยด้านทรัพยากรน้ำที่เกิดขึ้นในระดับความรุนแรง (ระดับ 2 รุนแรงหรือคาดว่าจะรุนแรง) ก่อนการยกระดับสถานการณ์ไปถึงภาวะวิกฤติน้ำ (ระดับ 3) ตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ และมี “ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ” เป็นส่วนราชการภายในสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เป็นองค์กรในระดับอำนวยการเป็นหน่วยงานบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นการดำเนินการตั้งแต่การเตรียมความพร้อมรับมือการแก้ไขปัญหา การฟื้นฟูและการบูรณาการการปฏิบัติการร่วมกับหน่วยงานทุกภาคส่วน เพื่อบริหารจัดการ “ทรัพยากรน้ำ” หรือ “มวลน้ำ” เป็นการเฉพาะและสามารถเชื่อมโยงการทำงานร่วมกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติและแผนปฏิบัติการอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและในการอำนวยการเมื่อเกิดเหตุ เพื่อบริหารจัดการรวบรวมบูรณาการเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศ ทรัพยากรน้ำ ติดตาม วิเคราะห์แนวโน้ม ควบคุม กำกับ ดูแลสถานการณ์น้ำรวมถึงการประสานการปฏิบัติการร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง

การแบ่งระดับภัยถือเป็นการกำหนดขอบเขตเบื้องต้นเพื่อให้สามารถพิจารณาโครงสร้างขององค์กรที่จะทำหน้าที่สั่งการบัญชาการเพื่อแก้ไขปัญหาในแต่ละสถานการณ์ และเพื่อให้สามารถอำนวยการร่วมกันระหว่าง

สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการบูรณาการร่วมกับกระทรวงมหาดไทย (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย) ในฐานะหน่วยงานกลางที่บริหารจัดการภัยสาธารณะทุกรูปแบบ โดยสามารถแบ่งระดับสถานการณ์ในกรณีของวิกฤติน้ำได้เป็น 3 ระดับ ให้สอดคล้องกับสาธารณภัยตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติดังตารางที่ 3.1.2-1

ตารางที่ 3.1.2-1 การยกระดับศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 และแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.2564-2570

พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561			แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570		
ระดับ	สถานการณ์/ แนวโน้ม	ผู้บัญชาการ/ ผู้อำนวยการวิกฤติน้ำ	ระดับ	การจัดการ	ผู้บัญชาการ/ อำนาจการ สาธารณภัย
1	ระดับเสี่ยงรุนแรง	เลขาธิการ สททช.	1	สาธารณภัย ขนาดเล็ก	นายอำเภอ (ผู้อำนวยการ อำเภอ), ผู้บริหารท้องถิ่น (ผู้อำนวยการท้องถิ่น)
2	ระดับรุนแรง	รองนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีที่ นายกรัฐมนตรี มอบหมาย	2	สาธารณภัย ขนาดกลาง	ผู้ว่าราชการจังหวัด (ผู้อำนวยการจังหวัด)
3	ระดับวิกฤต	นายกรัฐมนตรี	3	สาธารณภัย ขนาดใหญ่	ร.ม.ว.มหาดไทย (ผู้บัญชาการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย แห่งชาติ)
			4	สาธารณภัย ร้ายแรงอย่างยิ่ง	นายกรัฐมนตรี หรือรอง นายกรัฐมนตรีที่ นายกรัฐมนตรีมอบหมาย

จากระดับภัยทั้ง 3 พบว่า มีเพียงระดับภัยด้านน้ำระดับที่ 3 เท่านั้นที่ได้มีการกำหนดความหมายเอาไว้สรุปได้ดังนี้ “ในกรณีมาตรการในการแก้ไขปัญหาน้ำแล้ง (ภัยแล้ง) และปัญหาน้ำท่วม (อุทกภัย) ในระดับภัยที่รุนแรงอันถือเป็นสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 4 หรือระดับวิกฤติน้ำ (ระดับ 3) ของระดับสถานการณ์เพื่อบริหารจัดการภาวะวิกฤติน้ำ) กล่าวคือสาธารณภัยขนาดใหญ่ที่มีผลกระทบร้ายแรงอย่างยิ่ง หรือเป็นสาธารณภัยระดับชาติ เกิดความเสียหายในวงกว้างหรือมีผลกระทบต่อดำรงชีวิตของคน สัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐอย่างรุนแรง ในแผนการจัดการภาวะฉุกเฉินตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ มักกำหนดมาตรการในกรณีที่เกิดสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง โดยให้นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายมีอำนาจ สั่งการผู้บัญชาการให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยรวมตลอดทั้งให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนอย่างทันที่”

อย่างไรก็ตาม ในการพิจารณากระดับวิกฤติน้ำ ตั้งแต่ระดับที่ 1 (ระดับเสียงรุนแรง) ไปจนถึงระดับที่ 3 (วิกฤติน้ำ) สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติหรือกองอำนวยการน้ำแห่งชาติแล้วแต่กรณี จะต้องอาศัยเกณฑ์ในการพิจารณาเช่นเดียวกับกรณีของผู้อำนวยการหรือผู้บัญชาการที่จะพิจารณาตัดสินใจระดับการจัดการสาธารณสุขตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทั้งนี้ เพื่อให้วิกฤติน้ำที่เกิดขึ้นในขณะนั้นมีระดับของภัยที่สอดคล้องกัน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานให้สามารถดำเนินการคู่ขนานไปได้และเป็นไปในทิศทางอย่างเดียวกัน โดยใช้เกณฑ์หรือเงื่อนไขดัง ตารางที่ 3.1.2-2 ประกอบการพิจารณากระดับการจัดการวิกฤติน้ำ

นอกจากนี้ ตาม พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำฯ ในหมวด 5 ภาวะน้ำแล้งและภาวะน้ำท่วมส่วนที่ 2 การป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งตามมาตรา 57 ในกรณีที่มีข้อมูลเพียงพอที่ชี้ได้ว่าจะเกิดภาวะน้ำแล้งในพื้นที่ใดของกลุ่มน้ำ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดเขตภาวะน้ำแล้ง และกำหนดให้กิจการใดสามารถใช้น้ำได้ในปริมาณที่เห็นสมควรได้ โดยการกำหนดให้กิจการใดสามารถใช้น้ำได้ในปริมาณที่เห็นสมควรให้ทำเป็นประกาศปิดไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่ายในเขตภาวะน้ำแล้งนั้น ซึ่งเมื่อภาวะน้ำแล้งได้พ้นไปแล้วให้คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรีประกาศยกเลิกเขตภาวะน้ำแล้ง

จากข้อมูลที่สรุปมาข้างต้น ประกอบกับการพิจารณาลักษณะการเกิดน้ำแล้งในพื้นที่จะพบว่า ความรุนแรงของสถานการณ์ภัยแล้งสามารถพิจารณาได้เป็น 2 บริบท คือ

- ในบริบทของภาพรวมที่พิจารณาจากปริมาณน้ำต้นทุน ได้แก่ ปริมาณน้ำฝน ปริมาณน้ำในลำน้ำ และปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำและแหล่งน้ำว่ามีต่ำกว่าปกติหรือไม่

- ในบริบทของการพิจารณาจากกิจกรรมที่ขาดแคลนน้ำว่ามีความรุนแรงถึงขั้นขาดทั้งน้ำเพื่อการผลิต และการอุปโภคบริโภค หรือขาดแคลนเฉพาะน้ำเพื่อการผลิตเท่านั้น รวมทั้งพิจารณาจากผลการคาดการณ์ร้อยละของการขาดแคลนน้ำเทียบกับความต้องการน้ำสามารถนำไปประกอบการปรับลดความต้องการน้ำให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำที่มาซึ่งสอดคล้องกับ มาตรา 57 ของ พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำฯ

ดังนั้นจึงมีการแบ่งเกณฑ์การกำหนดระดับภาวะน้ำแล้งออกเป็น 2 ส่วนตามตารางที่ 3.1.2-3 ประกอบด้วย

ตารางที่ 3.1.2-2 เกณฑ์การกำหนดระดับวิกฤติน้ำ

เกณฑ์/ เงื่อนไข	ข้อมูลที่ใช้ระบุเงื่อนไข
พื้นที่	พื้นที่ใช้สอยในลักษณะต่าง ๆ ที่ได้รับผลกระทบและได้รับความเสียหาย (1) พื้นที่ทางการเกษตรและปศุสัตว์ (2) พื้นที่ธุรกิจ อุตสาหกรรม และการประกอบการ (3) พื้นที่อยู่อาศัย (จำนวนหลังคาเรือน) (4) พื้นที่ทางธรรมชาติ
ประชากร	จำนวนและลักษณะของประชากรในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ

ตารางที่ 3.1.2-2 เกณฑ์การกำหนดระดับวิกฤติน้ำ

เกณฑ์/ เงื่อนไข	ข้อมูลที่ใช้ระบุเงื่อนไข
	(1) จำนวนผู้ได้รับผลกระทบ (2) จำนวนประชากรที่ต้องอพยพ (3) จำนวนผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต
ความยุ่งยาก/ซับซ้อนของสถานการณ์	ความยากง่าย สถานการณ์แทรกซ้อน และเงื่อนไขทางเทคนิคของสถานการณ์ (1) ความรุนแรงของภัย ความเฉพาะเจาะจงทางเทคนิคของภัยการเกิดภัยต่อเนื่อง (2) ความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อสาธารณูปโภคพื้นฐาน สถานที่สำคัญและเส้นทางการให้ความช่วยเหลือ (3) การคาดการณ์การขยายตัวของภัย พื้นที่ที่จะเสียหายต่อไป ระยะเวลาที่การดำเนินกิจกรรมปกติที่ต้องหยุดชะงักระยะเวลาที่ต้องใช้ในการตอบสนองต่อสถานการณ์ และระยะเวลาที่ต้องช่วยฟื้นฟูเบื้องต้น
ศักยภาพด้านทรัพยากร	ความสามารถในการปฏิบัติงานจากทรัพยากรที่มีอยู่ (1) กำลังคน ทั้งของหน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุน พร้อมทั้งอาสาสมัครหน่วยต่าง ๆ (2) เครื่องมืออุปกรณ์ ยานพาหนะ และอุปกรณ์พิเศษต่าง ๆ ที่ต้องใช้ตามแต่ลักษณะทางเทคนิคของภัย (3) ปัจจัยยังชีพสำหรับแจกจ่ายแก่ผู้ได้รับผลกระทบของหน่วยงานหลัก และจากการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ๆ หรือหน่วยงานภาคี (4) แหล่งที่มาและจำนวนเงินงบประมาณจากหน่วยงานในพื้นที่
เงื่อนไขอื่น ๆ	ดุลยพินิจจากการประเมินสถานการณ์จากเงื่อนไขต่าง ๆ (1) ขอบเขตการปกครอง (2) การประเมินศักยภาพในการจัดการสาธารณภัย

ตารางที่ 3.1.2-3 เกณฑ์การจัดทำข้อกำหนดภาวะน้ำแล้ง

ปัจจัยในการพิจารณา	ระดับสถานการณ์น้ำ	เกณฑ์การพิจารณา
ปริมาณน้ำฝน	กรณีน้ำน้อยกว่าปกติ	เกิดภาวะฝนทิ้งช่วงหรือปริมาณฝนน้อยกว่าค่าเฉลี่ยร้อยละ 20 (มม.)
	กรณีน้ำปกติ	ค่าฝนเฉลี่ยรายปี (มม.)
	กรณีน้ำมากกว่าปกติ	เกิดภาวะฝนตกหนัก หรือปริมาณฝนมากกว่าค่าเฉลี่ยร้อยละ 20 (มม.)

ปริมาณน้ำท่า	กรณีน้ำน้อยกว่าปกติ	ปริมาณน้ำอยู่ในเกณฑ์น้อยกว่าค่าเฉลี่ยร้อยละ 30 (ล้าน ลบ.ม.)
	กรณีน้ำปกติ	ค่าน้ำท่าเฉลี่ยรายปี (ล้าน ลบ.ม.)
	กรณีน้ำมากกว่าปกติ	ปริมาณน้ำอยู่ในเกณฑ์มากกว่าค่าเฉลี่ยร้อยละ 30 (ล้าน ลบ.ม.)

3.2 กฎหมาย ระเบียบ และนโยบายที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากมีหน่วยงานและกฎหมาย ระเบียบ และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับน้ำแล้งอยู่มากพอสมควร ดังนั้นจึงต้องได้มีการทบทวนข้อมูลกฎระเบียบเหล่านี้ เพื่อให้การดำเนินการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งให้มีความสอดคล้องไม่ขัดต่อกฎหมาย ทั้งนี้กฎหมาย ระเบียบและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาน้ำแล้งของไทย มีบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรง และบทบัญญัติของกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

3.2.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการจัดการปัญหาน้ำแล้งของไทย

กฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการปัญหาน้ำแล้งของไทยมี จำนวน 4 ฉบับ มีดังนี้

3.2.2.1 พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2558

(1) มาตรา 4 กำหนดคบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“การจัดรูปที่ดิน” หมายความว่า การดำเนินงานพัฒนาที่ดินที่ใช้เพื่อเกษตรกรรมให้สมบูรณ์ทั่วถึงที่ดินทุกแปลง เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต โดยทำการรวบรวมที่ดินหลายแปลงในบริเวณเดียวกันเพื่อวางแผนจัดรูปที่ดินเสียใหม่ การจัดระบบชลประทาน การจัดสร้างถนน หรือทางลำเลียงในไร่นา การปรับระดับพื้นที่ดิน การบำรุงดิน การวางแผนการผลิตและการจำหน่ายผลิตผลการเกษตร รวมถึงตลอดถึงการแลกเปลี่ยน การโอน การรับโอนสิทธิในที่ดิน การให้เช่าซื้อที่ดิน และการอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

“การจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม” หมายความว่า การจัดระบบชลประทานจากทางน้ำชลประทาน หรือ แหล่งน้ำอื่นใดไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การทำเกษตรกรรมได้อย่างทั่วถึง รวมทั้งการจัดสร้างถนน หรือ ทางลำเลียงในไร่นา

“เขตการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม” หมายความว่า เขตที่ดินที่มีประกาศกำหนดให้เป็นเขตการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม

“เขตโครงการจัดรูปที่ดิน” หมายความว่า เขตที่ดินที่มีประกาศกำหนดให้เป็นเขตโครงการจัดรูปที่ดิน

“ระบบชลประทาน” หมายความว่า คัน คู่น้ำทางระบายน้ำประตูน้ำรวมทั้งสิ่งก่อสร้างหรืออุปกรณ์อื่นใด ที่จัดทำขึ้นเพื่อกัก เก็บ รักษา ควบคุม ส่ง ระบาย หรือจัดสรรน้ำในเขตการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมหรือเขตโครงการจัดรูปที่ดิน

“ผู้บริหารท้องถิ่น” หมายความว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกเทศมนตรี หรือผู้บริหารท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้นแต่ไม่รวมถึงนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมชลประทาน

(2) กำหนดให้มีคณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมขึ้นคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลาง” ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นรองประธานกรรมการคนที่หนึ่ง ปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง อธิบดีกรมการข้าว อธิบดีกรมการค้าภายใน อธิบดีกรมเจ้าท่า อธิบดีกรมชลประทาน อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมบัญชีกลาง อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และประธานสภาเกษตรกรแห่งชาติเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์เป็นที่ ประจักษ์ด้านกฎหมายการเกษตร การชลประทาน การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เศรษฐศาสตร์ สิ่งแวดล้อม หรือด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดรูปที่ดิน จำนวนไม่เกินเก้าคนเป็นกรรมการ และให้หัวหน้าสำนักงานจัดรูปที่ดินกลางเป็นกรรมการและเลขานุการ (มาตรา 6)

(3) คณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลาง มีอำนาจหน้าที่

- 1) พิจารณาเสนอแผนแม่บทการจัดรูปที่ดินต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ
- 2) กำหนดนโยบายและพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานและงบประมาณของโครงการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม และโครงการจัดรูปที่ดินในท้องที่ต่าง ๆ
- 3) พิจารณาเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อออกประกาศกำหนดแนวเขตสำรวจการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม
- 4) พิจารณาเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการตราพระราชกฤษฎีกา กำหนดเขตสำรวจการจัดรูปที่ดิน
- 5) วางระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและกิจการที่เกี่ยวกับการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมและการจัดรูปที่ดินของสำนักงานจัดรูปที่ดินกลางหรือสำนักงานจัดรูปที่ดินจังหวัดโครงการจัดรูปที่ดิน
- 6) กำหนดแนวทางในการส่งเสริมและช่วยเหลือการทำเกษตรกรรมในเขต
- 7) ดำเนินกิจการอื่นที่เกี่ยวกับการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมและการจัดรูปที่ดิน เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 11)

(4) สำนักงานจัดรูปที่ดินกลางมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม การจัดรูปที่ดิน รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลาง ควบคุมสำนักงานจัดรูปที่ดินจังหวัดเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจหน้าที่

- 1) จัดทำแผนแม่บทการจัดรูปที่ดิน
- 2) จัดทำแผนการดำเนินงานและงบประมาณของโครงการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม และโครงการจัดรูปที่ดิน
- 3) จัดทำแผนผังการจัดแปลงที่ดิน ระบบชลประทาน การสร้างถนน หรือทางลำเลียงในไร่นา การปรับระดับพื้นที่ดิน และการอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินในเขตโครงการจัดรูปที่ดิน

4) ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริม และช่วยเหลือ
การทำเกษตรกรรม

5) ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวกับการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมและการจัดรูปที่ดินตามที่
คณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลางกำหนด (มาตรา 14)

(5) ให้สำนักงานจัดรูปที่ดินกลางจัดทำแผนแม่บทการจัดรูปที่ดิน ประกอบด้วย แผนการจัดระบบ
น้ำเพื่อเกษตรกรรมและแผนการจัดรูปที่ดิน โดยแสดงภาพรวมการพัฒนาพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การจัดระบบน้ำเพื่อ
เกษตรกรรมและการจัดรูปที่ดิน ระยะเวลาในการดำเนินการตามแผนกรอบงบประมาณ รวมทั้งกำหนดหน่วยงานที่
มีหน้าที่รับผิดชอบตามแผน แนวทางการประสานความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบ
ชลประทาน การบริหารและพัฒนาที่ดิน และการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการทำเกษตรกรรม

ในการดำเนินการจัดทำแผนแม่บทการจัดรูปที่ดิน ให้สำนักงานจัดรูปที่ดินกลางคำนึงถึงความ
สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือ
แผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ตลอดจนประสานงานกับหน่วยงานที่
เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการจัดทำแผนด้วย

ให้สำนักงานจัดรูปที่ดินกลางเสนอแผนแม่บทการจัดรูปที่ดินต่อคณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลาง
เพื่อพิจารณาก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อความเห็นชอบ ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบแผนแม่บทการจัดรูป
ที่ดิน ให้สำนักงานจัดรูปที่ดินกลางประกาศให้ทราบเป็นการทั่วไปและให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ดำเนินการ
ให้เป็นไปตามแผนนั้น (มาตรา 17)

(6) การจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม เป็นไปตามบทบัญญัติในหมวด 3 การจัดระบบน้ำเพื่อ
เกษตรกรรม โดยในกรณีที่สำนักงานจัดรูปที่ดินกลางหรือเจ้าของที่ดินในพื้นที่ที่ทำเกษตรกรรมมีความประสงค์ให้มี
การจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมในพื้นที่ใด ให้สำนักงานจัดรูปที่ดินกลางจัดทำโครงการเสนอต่อคณะกรรมการจัด
รูปที่ดินกลาง

การเสนอโครงการดังกล่าวข้างต้นต้องแสดงแนวเขตพื้นที่ที่ประสงค์จะจัดทำระบบน้ำเพื่อ
เกษตรกรรม แหล่งน้ำที่จะใช้ในการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม จำนวนเจ้าของที่ดินที่ทำเกษตรกรรม ประเภท
ของการทำเกษตรกรรม ความเป็นไปได้และความคุ้มค่าในการดำเนินการและประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับ ทั้งนี้ตาม
หลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลางกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 18 ถึงมาตรา 30)

(7) การจัดรูปที่ดิน เป็นไปตามบทบัญญัติในหมวด 4 การจัดรูปที่ดิน โดยในกรณีที่สำนักงานจัด
รูปที่ดินกลางหรือเจ้าของที่ดินในพื้นที่ที่ทำเกษตรกรรมมีความประสงค์ให้มีการจัดรูปที่ดินในพื้นที่ที่ทำเกษตรกรรม
หรือพื้นที่ในเขตการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม ให้สำนักงานจัดรูปที่ดินกลางจัดทำโครงการเสนอต่อ
คณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลาง ทั้งนี้การเสนอโครงการดังกล่าวต้องแสดงแนวเขตพื้นที่ที่ประสงค์จะจัดรูปที่ดิน
ความเป็นไปได้และความคุ้มค่าในการดำเนินการและประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับ (มาตรา 31)

3.2.1.1 พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561

(1) บทนิยามคำว่า “ภาวะน้ำแล้ง” หมายความว่า สภาวะที่ปริมาณน้ำ ปริมาณการไหลของน้ำ หรือระดับน้ำลดลงอย่างต่อเนื่องจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของคน สัตว์ และพืชที่อยู่ในพื้นที่ใด พื้นที่หนึ่ง (มาตรา 4)

(2) นายกรัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามหมวด 5 ภาวะน้ำแล้ง และภาวะน้ำท่วม (มาตรา 5 วรรคสอง)

ในการปฏิบัติการตามหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งตามพระราชบัญญัตินี้ หากได้ดำเนินการไปตามหน้าที่และอำนาจ และได้กระทำไปพอสมควรแก่เหตุและมีได้ประมาท เลินเล่ออย่างร้ายแรง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้กระทำการนั้นพ้นจากความผิดและความรับผิดชอบ (มาตรา 72)

(3) มาตรา 6 บัญญัติให้

“รัฐมีอำนาจใช้พัฒนา บริหารจัดการบำรุงรักษา พื้นฟู และอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำให้เกิดประโยชน์ ต่อส่วนรวมอย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ โดยอาจเปลี่ยนแปลงรูปร่าง ของแหล่งน้ำหรือขยายพื้นที่ของแหล่งน้ำก็ได้ แต่ถ้าเป็นการลดพื้นที่หรือให้เลิกใช้เพื่อประโยชน์สาธารณะต้อง ดำเนินการถอนสภาพตามประมวลกฎหมายที่ดิน

เพื่อประโยชน์ในการบริหารทรัพยากรน้ำสาธารณะที่มีช่องทางน้ำชลประทานตามกฎหมายว่าด้วยการชลประทาน และน้ำบาดาลตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล นายกรัฐมนตรีอาจประกาศในกิจจานุเบกษา กำหนดให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดเป็นผู้รับผิดชอบควบคุมดูแลและบำรุงรักษา ทรัพยากรน้ำสาธารณะแห่งใดก็ได้

ให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบตามวรรคสอง มีอำนาจออก ระเบียบหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นแล้วแต่กรณีเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การเข้าใช้สอย ทรัพยากรน้ำสาธารณะนั้นตาม กรอบแนวทางที่คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติกำหนดโดยหลักเกณฑ์ดังกล่าวต้องมีใช้ หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการ จัดสรรน้ำและการใช้น้ำตามที่กำหนดไว้ในหมวด 4 การจัดสรรน้ำและการใช้น้ำ

ระเบียบหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นตามวรรคสาม เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้”

(4) คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการบริหาร ทรัพยากรน้ำเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการบูรณาการเกี่ยวกับการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การ บำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำให้เกิดความเป็นเอกภาพ รวมทั้งให้มีหน้าที่และอำนาจพิจารณา และให้ความเห็นชอบแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งของคณะกรรมการลุ่มน้ำต่างๆ (มาตรา 17(10))

(5) คณะกรรมการลุ่มน้ำมีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำ รวมทั้ง ให้มีหน้าที่และอำนาจจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง เสนอ กนช. เพื่อให้ความเห็นชอบ (มาตรา 35(2)) รวมถึงพิจารณาและเสนอความเห็นเกี่ยวกับการผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำต่อ กนช. (มาตรา 35(6))

(6) ในการขอรับใบอนุญาตการใช้น้ำตามมาตรา 43 และมาตรา 44 ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องยื่น แผนการบริหารจัดการน้ำมาพร้อมกับคำขอด้วย ทั้งนี้ แบบคำขอรับใบอนุญาตการใช้น้ำและแผนการบริหารจัดการ น้ำให้เป็นไปตามที่อธิบดีกรมชลประทาน อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ หรืออธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาลแล้วแต่กรณี ประกาศกำหนด โดยในแผนการบริหารจัดการน้ำต้องมีรายการเกี่ยวกับแผนจัดการน้ำที่กักเก็บไว้เมื่อเกิดภาวะ

น้ำแล้งด้วย และแผนจัดการน้ำที่กักเก็บไว้เมื่อเกิดภาวะน้ำแล้งนั้นอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับวิธีการใช้น้ำ ในระหว่างที่เกิดภาวะน้ำแล้ง การลดปริมาณการใช้น้ำ การหาแหล่งน้ำทดแทน และอัตราความเป็นไปได้ในการ เฉลี่ยน้ำที่มีเพื่อประโยชน์สาธารณะ (มาตรา 47)

(7) เมื่อมีการประกาศผัดน้ำในราชกิจจานุเบกษาตามมาตรา 17(5) แล้ว การใช้ประโยชน์ที่ดินที่อยู่ในระบบทางน้ำตามผัดน้ำจะต้องไม่ก่อให้เกิดการเบี่ยงเบนทางน้ำหรือกระแสหรือกีดขวางการไหลของน้ำในระบบทางน้ำ อันเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง (มาตรา 56)

(8) ในกรณีที่มีข้อมูลเพียงพอที่ชี้ได้ว่าจะเกิดภาวะน้ำแล้งในพื้นที่ใดของกลุ่มน้ำให้คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดเขตภาวะน้ำแล้ง และกำหนดให้กิจการใดสามารถใช้น้ำได้ในปริมาณที่เห็นสมควรได้ การกำหนดให้กิจการใดสามารถใช้น้ำได้ในปริมาณที่เห็นสมควร ให้ทำเป็นประกาศปิดไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่ายในเขตภาวะน้ำแล้งนั้น เมื่อภาวะน้ำแล้งได้พ้นไปแล้ว ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรีประกาศยกเลิกเขตภาวะน้ำแล้ง (มาตรา 57)

(9) ในกรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจหรือการดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่ใด ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดเขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงในพื้นที่นั้น และกำหนดวิธีการใช้น้ำเพื่อลดปริมาณการใช้น้ำหรือห้ามการใช้น้ำบางประเภทเกินกว่าจำเป็นแก่การอุปโภคบริโภค กำหนดวิธีการแบ่งปันน้ำรวมทั้งกำหนดมาตรการอื่นใดที่จำเป็นใช้บังคับในพื้นที่เพื่อแก้ไขและบรรเทาภาวะน้ำแล้งนั้น ทั้งนี้ ต้องเป็นไปเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมและให้ผู้ใช้น้ำต้องเสียหายน้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยในระหว่างที่ยังไม่มีประกาศดังกล่าวคณะกรรมการลุ่มน้ำมีอำนาจกำหนดวิธีการใช้น้ำ และการแบ่งปันน้ำในพื้นที่ได้เท่าที่จำเป็นในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้

ในกรณีทีประกาศกำหนดเขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงใช้บังคับในพื้นที่เดียวกันกับที่ได้มีประกาศกำหนดเขตภาวะน้ำแล้งตามมาตรา 57 ให้ประกาศกำหนดเขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงมีผลเป็นการยกเลิกเขตภาวะน้ำแล้งที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 57 และเมื่อภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงได้พ้นไปแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีประกาศยกเลิกเขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง (มาตรา 58)

(10) ในกรณีมีความจำเป็นต้องผันน้ำจากลุ่มน้ำหนึ่งไปยังอีกลุ่มน้ำหนึ่งเพื่อบรรเทาภาวะน้ำแล้ง นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของ กนช. มีอำนาจสั่งให้ดำเนินการดังกล่าวได้เท่าที่จำเป็นในการบรรเทาภาวะน้ำแล้งนั้น (มาตรา 59) นอกจากนี้ กนช. ยังมีหน้าที่และอำนาจพิจารณาและให้ความเห็นชอบการผันน้ำ ระหว่างลุ่มน้ำและการผันน้ำจากแหล่งน้ำระหว่างประเทศหรือแหล่งน้ำต่างประเทศ (มาตรา 17(12))

(11) ในกรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงในพื้นที่ใดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้บุคคลซึ่งกักเก็บน้ำไว้ต้องเฉลี่ยน้ำเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในการอุปโภคบริโภคของประชาชนในพื้นที่ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายกรัฐมนตรีประกาศกำหนด ในกรณีเช่นว่านี้ให้ผู้กักเก็บน้ำดังกล่าวมีสิทธิได้รับค่าทดแทนจากการที่ต้องสูญเสียน้ำที่กักเก็บไว้ (มาตรา 60 วรรคหนึ่ง)

(12) ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งขึ้นไว้เป็นการล่วงหน้า โดยให้จัดทำเป็นแผนเพื่อเตรียมการรองรับทั้งกรณีปกติซึ่งสามารถคาดหมายได้ว่าจะเกิดภาวะน้ำแล้งในระยะเวลาใดระยะเวลาหนึ่งเป็นประจำและกรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง

แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง อย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

- 1) หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน
- 2) งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการ
- 3) การจัดเตรียมข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง
- 4) การเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ
- 5) วิธีการควบคุมการใช้น้ำในพื้นที่
- 6) การหาแหล่งน้ำทดแทนและการขนส่งน้ำจากแหล่งน้ำทดแทนมายังพื้นที่ซึ่งเกิดภาวะน้ำแล้ง
- 7) การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากภาวะน้ำแล้ง

ในการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ให้มีการบูรณาการร่วมกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติและแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานของรัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และประชาชนในเขตลุ่มน้ำตามความเหมาะสม (มาตรา 61)

(13) เมื่อคณะกรรมการลุ่มน้ำได้จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งขึ้นแล้วให้เสนอต่อ กนช. เพื่อให้ความเห็นชอบ และจัดส่งแผนดังกล่าวไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบและดำเนินการ ในกรณีนี้ให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องจัดสร้างหรือเตรียมอุปกรณ์ที่จะต้องใช้ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง รวมทั้งบำรุงรักษาสิ่งก่อสร้างหรืออุปกรณ์นั้น หรือดำเนินการใดๆ เพื่อให้เป็นไปตามแผนดังกล่าว

กรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดไม่อาจดำเนินการให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งได้ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำเสนอเรื่องต่อ กนช. เพื่อพิจารณาหาแนวทางแก้ไขต่อไป (มาตรา 62)

(14) ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำติดตามการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งที่ กนช. ให้ความเห็นชอบ และทบทวนแผนให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะดำเนินการได้เมื่อเกิดภาวะน้ำแล้ง (มาตรา 63)

(15) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างของบุคคลใดๆ เพื่อทำการสำรวจ ตรวจสอบ หรือเก็บรวบรวมข้อเท็จจริงต่างๆ เพื่อการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและภาวะน้ำท่วมทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวต้องอยู่ภายในกรอบของแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งตามมาตรา 61 หรือแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมตามมาตรา 64 หรือทั้งสองแผนควบคู่กันแล้วแต่กรณี (มาตรา 66 วรรคหนึ่ง)

(16) ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง พนักงานเจ้าหน้าที่อาจใช้ที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างของบุคคลใดๆ เพื่อก่อสร้าง วางสิ่งของ สูบน้ำหรือระบายน้ำผ่านหรือเข้าไปในที่ดิน หรือติดตั้งอุปกรณ์ใดๆ โดยแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวันก่อนวันที่จะมีการดำเนินการ ทั้งนี้ ต้องแสดงวัตถุประสงค์และลักษณะของการใช้ที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างและวันเวลาที่จะใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างด้วย แต่ถ้าเป็นกรณีฉุกเฉินเพื่อแก้ไขภาวะน้ำแล้ง พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าใช้ที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างเพื่อดำเนินการดังกล่าวได้ทันทีโดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบ

ล่วงหน้า แต่ต้องแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างทราบในโอกาสแรกที่สามารถกระทำได้ (มาตรา 67 วรรคหนึ่งและวรรคสอง)

(17) ห้ามมิให้บุคคลใดเอาไปยกย้าย ทำอันตราย หรือทำให้เสียหายแก่สิ่งก่อสร้าง สิ่งของ หรืออุปกรณ์ใดๆ หรือละเมิดมาตรการใดๆ ที่พนักงานเจ้าหน้าที่จัดให้มีขึ้นเพื่อป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง (มาตรา 71 วรรคหนึ่ง)

นอกจากนี้ ในกรณีเกิดปัญหาวิกฤติน้ำจานอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของคน สัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐอย่างรุนแรง นายกรัฐมนตรีมีอำนาจจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ โดยนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการอำนวยการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำเป็นการชั่วคราว จนกว่าปัญหาวิกฤติน้ำจะผ่านพ้นไป และมีอำนาจออกคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้าราชการฝ่ายพลเรือน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลใดๆ ร่วมกันกระทำหรือห้ามกระทำการใดๆ เพื่อการป้องกัน แก้ไข ควบคุม ระวัง หรือบรรเทาผลร้ายจากความเสียหายที่เกิดขึ้นได้อย่างทันที่ (มาตรา 24)

3.2.1.2 พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550

(1) บทนิยามคำว่า “สาธารณภัย” หมายความว่า อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง โรคระบาดในมนุษย์ โรคระบาดสัตว์ โรคระบาดสัตว์น้ำ การระบาดของศัตรูพืช ตลอดจนภัยอื่นๆ อันมีผลกระทบต่อสาธารณสุข ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติ มีผู้ทำให้เกิดขึ้นอุบัติเหตุ หรือเหตุอื่นใด ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายของประชาชน หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐ และให้หมายความรวมถึงภัยทางอากาศ และการก่อวินาศกรรมด้วย (มาตรา 4)

(2) กำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า “กปภ.ช.” ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานกรรมการคนหนึ่ง ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกินห้าคนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการผังเมือง และการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นกรรมการ โดยมีอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้แต่งตั้งข้าราชการในกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ (มาตรา 6)

(3) กปภ.ช. มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายในการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติตามที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจัดทำขึ้นตามมาตรา 11(1) ก่อนเสนอคณะรัฐมนตรี บูรณาการพัฒนาระบบการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องให้มี

ประสิทธิภาพ รวมถึงให้คำแนะนำ ปรีกษาและสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (มาตรา 7)

(4) กำหนดให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นหน่วยงานกลางของรัฐในการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประเทศ โดยมีหน้าที่และอำนาจในการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติเสนอ กปภ.ช. เพื่อขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรีจัดให้มีการศึกษาวิจัยเพื่อหามาตรการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้มีประสิทธิภาพ ปฏิบัติการ ประสานการปฏิบัติ ให้การสนับสนุน และช่วยเหลือหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาคเอกชน ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และให้การสงเคราะห์เบื้องต้นแก่ผู้ประสบภัย ผู้ได้รับภัยอันตราย หรือผู้ได้รับความเสียหายจากสาธารณภัย แนะนำ ให้คำปรึกษา และอบรมเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแก่หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาคเอกชน รวมถึงติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในแต่ละระดับ (มาตรา 11)

(5) แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

1) แนวทาง มาตรการ และงบประมาณที่จำเป็นต้องใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

2) แนวทางและวิธีการในการให้ความช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้น เฉพาะหน้าและระยะยาวเมื่อเกิดสาธารณภัย รวมถึงการอพยพประชาชน หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การสงเคราะห์ผู้ประสบภัย การดูแลเกี่ยวกับการสาธารณสุข และการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการสื่อสาร และการสาธารณูปโภค

3) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบในการดำเนินการตาม 1) และ 2) และวิธีการให้ได้มาซึ่งงบประมาณเพื่อการดำเนินการดังกล่าว

4) แนวทางในการเตรียมพร้อมด้านบุคลากร อุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้และจัดระบบการปฏิบัติการในการดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมถึงการฝึกบุคลากรและประชาชน

5) แนวทางในการซ่อมแซม บำรุงรักษา ฟื้นฟู และให้ความช่วยเหลือประชาชนภายหลังที่สาธารณภัยสิ้นสุด

การกำหนดเรื่องดังกล่าวข้างต้น จะต้องกำหนดให้สอดคล้องและครอบคลุมถึงสาธารณภัยต่างๆ โดยอาจกำหนดตามความจำเป็นแห่งความรุนแรงและความเสี่ยงในสาธารณภัยด้านนั้น และในกรณีที่มีความจำเป็นต้องมีการแก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติของคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ให้ระบุไว้ในแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติด้วย (มาตรา 12)

(6) กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติมีอำนาจควบคุมและกำกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทั่วราชอาณาจักรให้เป็นไปตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (มาตรา 13)

(7) ในกรณีที่เกิดสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายมีอำนาจสั่งการผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น ให้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมตลอดทั้งให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนในพื้นที่ที่กำหนดก็ได้ โดยให้มีอำนาจเช่นเดียวกับผู้บัญชาการตามมาตรา 13 และผู้อำนวยการตามมาตรา 21 และมีอำนาจกำกับและควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บัญชาการ รองผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และเจ้าพนักงานในการดำเนินการตามมาตรา 25 มาตรา 28 และมาตรา 29 ด้วย หากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบหรือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงแล้วแต่กรณี (มาตรา 31)

3.2.1.3 พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. 2485 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2530)

(1) บทนิยามคำว่า “การชลประทาน” หมายความว่า กิจการที่กรมชลประทานจัดทำขึ้น เพื่อให้ได้มาซึ่งน้ำหรือเพื่อกัก เก็บ รักษา ควบคุม ส่ง ระบายหรือแบ่งน้ำเพื่อเกษตรกรรม การพลังงาน การสาธารณสุข โภค หรือการอุตสาหกรรม และหมายความรวมถึงการป้องกันความเสียหายอันเกิดจากน้ำ ก็รวมถึงการคมนาคมทางน้ำซึ่งอยู่ในเขตชลประทานด้วย คำว่า “ทางน้ำชลประทาน” หมายความว่า ทางน้ำที่รัฐมนตรีได้ประกาศตามความในมาตรา 5 ว่าเป็นทางน้ำชลประทาน และคำว่า “เขตชลประทาน” หมายความว่า เขตที่ดินที่ทำการเพาะปลูกซึ่งจะได้รับประโยชน์จากการชลประทาน (มาตรา 4)

(2) ทางน้ำชลประทานแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

ประเภท 1 ทางน้ำที่ใช้ในการส่ง ระบาย กัก หรือกั้นน้ำเพื่อการชลประทาน

ประเภท 2 ทางน้ำที่ใช้ในการคมนาคมแต่มีการชลประทานร่วมอยู่ด้วย เฉพาะภายในเขตที่ได้รับประโยชน์จากการชลประทาน

ประเภท 3 ทางน้ำที่สงวนไว้ใช้ในการชลประทาน

ประเภท 4 ทางน้ำอันเป็นอุปกรณ์แก่การชลประทาน

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศในราชกิจจานุเบกษาว่าทางน้ำใดเป็นทางน้ำชลประทาน และเป็นประเภทใด (มาตรา 5)

(3) นายช่างชลประทานมีอำนาจใช้พื้นที่ดินที่ปราศจากสิ่งปลูกสร้างซึ่งอยู่ในเขตการชลประทานได้เป็นครั้งคราวตามระยะเวลาที่จำเป็นแก่การชลประทาน โดยแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินนั้นทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน แต่ถ้ามีการเสียหายเกิดขึ้นต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน (มาตรา 6)

(4) ในกรณีฉุกเฉินเพื่อป้องกันอันตรายอันอาจเกิดแก่การชลประทาน นายช่างชลประทานมีอำนาจที่จะใช้ที่ดินหรือสิ่งของของบุคคลใดๆ ในที่ใกล้เคียงหรือในบริเวณที่อาจเกิดอันตรายได้เท่าที่จำเป็น แต่ถ้ามีการเสียหายเกิดขึ้นต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน (มาตรา 7)

(5) เพื่อให้ได้รับประโยชน์จากการชลประทาน ถ้าไม่สามารถจะทำได้โดยวิธีอื่น ให้เจ้าของที่ดินที่อยู่ห่างทางน้ำหรือแหล่งน้ำใดมีสิทธิทำทางน้ำผ่านที่ดินของผู้อื่นได้ ในเมื่อนายช่างชลประทาน ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอได้อนุญาตและกำหนดให้โดยกว้างรวมทั้งที่ที่ดินด้วยไม่เกินสิบเมตร แต่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เจ้าของและผู้ครอบครองที่ดินที่ทางน้ำนั้นผ่านในการที่จะให้อนุญาตและกำหนดทางน้ำนั้น ให้คำนึงถึง

ประโยชน์ของเจ้าของและผู้ครอบครองที่ดินที่ทางน้ำผ่านและให้กำหนดให้ทำตรงที่จะเสียหายแก่เจ้าของและผู้ครอบครองที่ดินนั้นน้อยที่สุด (มาตรา 9)

(6) เจ้าพนักงานมีอำนาจที่จะเข้าไปในที่ดินของบุคคลใดๆ เพื่อทำงานสำรวจตรวจสอบอันเกี่ยวกับการชลประทานได้ ในเมื่อได้แจ้งเป็นหนังสือให้ทราบล่วงหน้าตามสมควร แต่ถ้ามีการเสียหายเกิดขึ้นต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน (มาตรา 10)

(7) เมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์เพื่อประโยชน์แก่การชลประทาน ถ้ามิได้ตกลงในเรื่องการโอนไว้เป็นอย่างอื่น ให้ดำเนินการเวนคืนตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ (มาตรา 11 วรรคหนึ่ง)

(8) อธิบดีกรมชลประทานมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลซึ่งมิใช่เจ้าหน้าที่ของกรมชลประทาน ให้เป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ดูแลรักษาทางน้ำชลประทาน คันคลอง ขานคลอง ทำนบ พนัง หมู่ระดับหลักฐาน หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้ในการชลประทานตามที่อธิบดีกำหนด การแต่งตั้งดังกล่าวให้ปิดประกาศไว้ ณ ที่ทำการชลประทานในเขตนั้นด้วย (มาตรา 13)

(9) ห้ามมิให้รถยนต์หรือเรือกลไฟเดินในทางน้ำชลประทานประเภท 1 เว้นแต่จะได้รับหนังสืออนุญาตจากเจ้าพนักงานเป็นครั้งคราวตามความจำเป็น และห้ามมิให้รถยนต์หรือเรือกลไฟรับจ้างขนส่งคนโดยสารหรือสินค้าหรือรับจ้างลากจูงในทางน้ำชลประทานประเภท 2 เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงาน (มาตรา 13 เบญจ วรรคหนึ่ง)

(10) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีอำนาจออกกฎกระทรวงเกี่ยวกับการกำหนดเงื่อนไขการใช้เรือ แพ ในทางน้ำชลประทานประเภท 1 และประเภท 2 วางระเบียบการขอและการอนุญาตเดินเรือยนต์หรือเรือกลไฟในทางน้ำชลประทานประเภท 1 และการขอและการออกใบอนุญาตเดินเรือยนต์หรือเรือกลไฟรับจ้างขนส่งคนโดยสารหรือสินค้าหรือรับจ้างลากจูงในทางน้ำชลประทาน ประเภท 2 รวมถึงกำหนดเครื่องมือและวิธีที่จะใช้ในการจับสัตว์น้ำ ตลอดจนกำหนดเขตห้ามจับสัตว์น้ำในทางน้ำชลประทานเพื่อป้องกันความเสียหายแก่การชลประทาน (มาตรา 14)

(11) เพื่อประโยชน์แก่การชลประทาน อธิบดีกรมชลประทานมีอำนาจปิดกั้น หรือเปิดน้ำในทางน้ำชลประทาน ขุดลอก ซ่อม หรือตัดแปลงแก้ไขทางน้ำชลประทาน หรือจัดให้มีสิ่งก่อสร้างขึ้นในทางน้ำชลประทาน รวมถึงการห้าม จำกัด หรือกำหนดเงื่อนไขในการนำเรือ แพ ผ่านทางน้ำชลประทานดังกล่าว การใช้อำนาจข้างต้นให้ปิดประกาศไว้ ณ ที่ชุมนุมชนในท้องถื่นล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน เว้นแต่กรณีฉุกเฉิน อธิบดีมีอำนาจดำเนินการไปก่อนได้ (มาตรา 15)

(12) อธิบดีกรมชลประทานมีอำนาจห้าม จำกัดหรือกำหนดเงื่อนไขในการใช้เรือ แพ การใช้น้ำ การระบายน้ำหรือการอื่นในทางน้ำชลประทานประเภท 4 โดยประกาศไว้ ณ ที่ชุมนุมชนในท้องถื่นล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน (มาตรา 16)

(13) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือเทศมนตรีในท้องที่ซึ่งอยู่ในเขตชลประทานมีหน้าที่ดูแลรักษาคันคลองและทางน้ำชลประทานอันอยู่ในเขตท้องที่หรือเขตเทศบาลนั้น (มาตรา 17)

(14) ในการขุดซ่อมทางน้ำชลประทาน ถ้าไม่มีที่เททิ้งมูลดิน ก็ให้มีอำนาจเททิ้งมูลดินในที่ดินที่ใกล้เคียงได้ตามความจำเป็น แต่ทั้งนี้ถ้าทำให้เสียหายแก่พืชผลหรือสิ่งปลูกสร้างซึ่งมีอยู่ในขณะนั้นแล้ว ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน (มาตรา 19)

(15) เมื่อเจ้าพนักงานได้ส่งน้ำ ระบายน้ำ หรือสูบน้ำเข้าไปในที่ดินแห่งใดเพื่อประโยชน์ในการเพาะปลูก ห้ามมิให้ผู้ใดปิดกั้นน้ำไว้ด้วยวิธีใดๆ จนเป็นเหตุไม่ให้น้ำไหลไปสู่ที่ดินใกล้เคียงหรือปลายทาง ถ้าเห็นสมควร เจ้าพนักงานหรือนายอำเภอหรือผู้ทำการแทนนายอำเภอมีอำนาจที่จะสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือผู้ทำการเพาะปลูก ให้เปิดสิ่งที่ปิดกั้นน้ำไว้ตามที่กำหนดให้ หรือจัดการเปิดเสียเองก็ได้ในการนี้เจ้าพนักงานหรือนายอำเภอหรือผู้ทำการแทนนายอำเภอมีอำนาจเข้าไปในที่ดินแห่งหนึ่งแห่งใด เพื่อตรวจและจัดการดังกล่าวแล้ว (มาตรา 20)

(16) เมื่อเจ้าพนักงานได้ส่งน้ำหรือสูบน้ำเข้าไปในที่ดินแห่งใดเพื่อประโยชน์ในการเพาะปลูก เจ้าพนักงานหรือนายอำเภอหรือผู้ทำการแทนนายอำเภอมีอำนาจสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือผู้ทำการเพาะปลูกบนพื้นที่ดินภายในบริเวณที่จะได้รับน้ำนั้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดภายในระยะเวลาที่จะได้กำหนดให้เพื่อกักน้ำไว้ไม่ให้ไหลไปเสียเปล่าจนเป็นเหตุให้ที่ดินข้างเคียงไม่ได้รับน้ำตามที่ควร (มาตรา 21)

(17) ห้ามมิให้ผู้ใดปลูกสร้าง แก้ว ไซ หรือต่อเติมสิ่งก่อสร้าง หรือปลูกปักสิ่งใด หรือทำการเพาะปลูก รุกกล้าทางน้ำชลประทาน ชานคลอง เขตคันคลอง หรือเขตพนัง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากนายช่างชลประทาน ในกรณีฉุกเฉินเพื่อป้องกันอันตรายอันอาจเกิดขึ้นแก่การชลประทาน นายช่างชลประทานมีอำนาจดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อให้สิ่งรุกกล้าพ้นไปจากทางน้ำชลประทาน ชานคลอง เขตคันคลองหรือเขตพนังได้ (มาตรา 23)

(18) ถ้ามีต้นไม้ในที่ดินของผู้ใดรุกกล้าทางน้ำชลประทานหรือทำให้เสียหายแก่ทางน้ำชลประทาน ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินนั้นตัดหรือนำต้นไม้ขึ้นไปให้พ้นเสียได้ (มาตรา 24)

(19) ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอันเป็นการกีดขวางทางน้ำชลประทานเว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากนายช่างชลประทาน ในกรณีฉุกเฉินเพื่อป้องกันอันตรายอันอาจเกิดขึ้นแก่การชลประทาน นายช่างชลประทานมีอำนาจดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดให้สิ่งกีดขวางพ้นไปจากทางน้ำชลประทานได้ (มาตรา 25)

(20) ห้ามมิให้ผู้ใดขุดคลองหรือทางน้ำมาเชื่อมกับทางน้ำชลประทาน หรือมาเชื่อมกับทางน้ำอื่นที่เชื่อมกับทางน้ำชลประทาน หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้น้ำในทางน้ำชลประทานรั่วไหล อันอาจก่อให้เกิดการเสียหายแก่การชลประทาน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีกรมชลประทานหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมาย และอธิบดีมีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำการดังกล่าวปิดกั้นทางน้ำนั้นหรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อมิให้น้ำรั่วไหลได้ต่อไป เพื่อป้องกันอันตรายอันอาจเกิดแก่การชลประทาน หากไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง อธิบดีมีอำนาจสั่งให้เจ้าพนักงานจัดการได้ทันทีและถ้าจำเป็นจะต้องใช้ที่ดินเพื่อการนี้ ก็ให้มีอำนาจใช้ที่ดินริมคลองหรือริมทางน้ำนั้นได้เท่าที่จำเป็น ค่าใช้จ่ายในการนี้รวมทั้งค่าเสียหายที่จะต้องชดใช้ให้แก่เจ้าของที่ดิน ให้คิดเอาจากผู้ฝ่าฝืนทั้งสิ้น (มาตรา 26)

(21) ห้ามมิให้ผู้ใดนำหรือปล่อยสัตว์พาหนะลงไปในทางน้ำชลประทานประเภท 1 และ ประเภท 2 หรือเหยียบย่ำคันคลอง ชานคลอง หรือบริเวณสิ่งก่อสร้างอันเกี่ยวกับการชลประทาน เว้นแต่ในที่ที่ได้กำหนดอนุญาตไว้หรือได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงาน (มาตรา 27)

(22) ห้ามมิให้ผู้ใดทิ้งมูลฝอย ซากสัตว์ ซากพืช ถ้ำถ่าน หรือสิ่งปฏิกูลลงในทางน้ำชลประทาน หรือทำให้น้ำเป็นอันตรายแก่การเพาะปลูกหรือการบริโภค (มาตรา 28 วรรคหนึ่ง)

(23) ห้ามมิให้ผู้ใดปล่อยน้ำซึ่งทำให้เกิดเป็นพิษแก่น้ำตามธรรมชาติ หรือสารเคมีเป็นพิษลงในทางน้ำชลประทาน จนอาจทำให้น้ำในทางน้ำชลประทานเป็นอันตรายแก่เกษตรกรรม การบริโภค อุปโภค หรือสุขภาพอนามัย (มาตรา 28 วรรคสอง)

(24) ห้ามมิให้ผู้ใดทำให้ประตูน้ำ ฝาย เขื่อนระบาย ประตูระบาย ท่อน้ำ ท่อเชื่อม สะพาน ทางน้ำ ปุ่ม เส้า หรือสายโทรศัพท์ ที่ใช้ในการชลประทานเสียหายจนอาจเกิดอันตรายหรือขัดข้องแก่การใช้ซึ่งที่กล่าวนั้น (มาตรา 29)

(25) ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอันจะทำให้เสียหายแก่คันคลอง ชานคลอง ทำนบ พนัง หรือหมวดระดับหลักฐานที่ใช้ในการชลประทาน (มาตรา 30)

(26) ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอันจะเป็นการกีดขวางแก่แนวทางที่ได้สำรวจไว้ หรือเขตงาน หรือทำให้แนวทางที่ได้สำรวจไว้ หรือหมวดหมายแสดงเขตงานคลาดเคลื่อนหรือสูญหาย (มาตรา 31)

(27) ห้ามมิให้ผู้ใดนอกจากเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ปิดหรือเปิดประตูน้ำ เขื่อนระบาย ประตู ระบาย ท่อน้ำ ท่อเชื่อม สะพานทางน้ำ ปุ่ม หรือลากเข็นสาส์ในบริเวณทำนบหรือประตูระบาย (มาตรา 32)

(28) ห้ามมิให้ผู้ใดนอกจากนายช่างชลประทานหรือผู้ที่ได้รับอนุมัติจากอธิบดีกรมชลประทาน ทำการแก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือรื้อถอนบรรดาส่งก่อสร้างอันเกี่ยวกับการชลประทาน (มาตรา 33)

(29) ห้ามมิให้ผู้ใดขุด ลอก ทางน้ำชลประทานอันจะทำให้เสียหายแก่การชลประทานหรือปิดกั้นทางน้ำชลประทาน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมชลประทาน (มาตรา 34)

(30) เจ้าพนักงานมีอำนาจสั่งห้ามมิให้ผู้ใดชักหรือใช้น้ำในทางน้ำชลประทานในเมื่อเห็นว่าจะเป็นเหตุที่จะก่อให้เกิดการเสียหายแก่ผู้อื่น (มาตรา 35)

หมายเหตุ : (3) ถึง (30) เป็นหน้าที่และอำนาจของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในการบริหารจัดการปัญหาน้ำแล้ง หรือข้อห้ามตามกฎหมายเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำ และปริมาณของน้ำ

3.2.1.4 พระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2556)

(1) มาตรา 3 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“น้ำบาดาล” หมายความว่า น้ำใต้ดินที่เกิดอยู่ในชั้นดิน กรวด ทราย หรือหิน ซึ่งอยู่ลึกจากผิวดินเกินความลึกที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่จะกำหนดความลึกน้อยกว่าสิบเมตรมิได้

“เจาะน้ำบาดาล” หมายความว่า กระทำแก่ชั้นดิน กรวด ทราย หรือหิน เพื่อให้ได้มาซึ่งน้ำบาดาล หรือเพื่อระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล “บ่อน้ำบาดาล” หมายความว่า บ่อน้ำที่เกิดจากการเจาะน้ำบาดาล

“เขตน้ำบาดาล” หมายความว่า เขตท้องที่ที่รัฐมนตรีกำหนดให้เป็นเขตน้ำบาดาลโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

“กิจการน้ำบาดาล” หมายความว่า การเจาะน้ำบาดาล การใช้น้ำบาดาล หรือการระบายน้ำ ลงบ่อน้ำบาดาล

“ใช้น้ำบาดาล” หมายความว่า นำน้ำจากบ่อน้ำบาดาลขึ้นมาใช้

“ระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล” หมายความว่า กระทำการใดๆ เพื่อถ่ายเทน้ำหรือของเหลวอื่นใด ลงบ่อน้ำบาดาล

(2) พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดหาน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค หรือเพื่อเกษตรกรรมในส่วนที่เกี่ยวกับการเจาะน้ำบาดาลและการใช้น้ำบาดาล เว้นแต่ในเขตท้องที่ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยคำแนะนำของคณะกรรมการน้ำบาดาลประกาศกำหนดให้เป็นเขตวิกฤตการณ์น้ำบาดาลที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

เขตวิกฤตการณ์น้ำบาดาล ต้องเป็นเขตท้องที่ที่มีการสูบน้ำบาดาลขึ้นมาใช้ในปริมาณที่มาก เกินกว่าปริมาณน้ำที่ไหลลงสู่ชั้นน้ำบาดาล จนอาจทำให้เกิดการทรุดตัวของแผ่นดิน หรือการแพร่กระจายของน้ำเค็มเข้าสู่ชั้นน้ำบาดาล หรือการลดตัวลงของระดับน้ำในชั้นน้ำบาดาล หรือผลกระทบสำคัญอื่นต่อสิ่งแวดล้อม

แต่อย่างไรก็ตาม กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การของรัฐดังกล่าวข้างต้น ต้องปฏิบัติตาม ประกาศที่ออกตามมาตรา 6 เกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการในทางวิชาการสำหรับการเจาะน้ำบาดาล การเลิกเจาะน้ำบาดาล การใช้น้ำบาดาลแบบอนุรักษ์ การระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล การเลิกใช้บ่อน้ำบาดาล การป้องกันด้านสาธารณสุข และการป้องกันในเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นพิษด้วย (มาตรา 4)

(3) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยคำแนะนำของคณะกรรมการน้ำบาดาลมีอำนาจกำหนดเขตท้องที่ใดให้เป็นเขตน้ำบาดาล

ในกรณีที่มีการสูบน้ำบาดาลในเขตท้องที่ใดจะทำให้ชั้นน้ำบาดาลเสียหาย หรือเสื่อมสภาพ หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพยากรของชาติ หรือทำให้สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ หรือเป็นอันตรายแก่ทรัพย์สินหรือสุขภาพของประชาชน หรือทำให้แผ่นดินทรุด รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจกำหนดเขตท้องที่นั้นให้เป็นเขตห้ามสูบน้ำบาดาล (มาตรา 5 วรรคหนึ่ง และวรรคสอง)

(4) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยคำแนะนำของคณะกรรมการน้ำบาดาลมีอำนาจประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการในทางวิชาการสำหรับการเจาะน้ำบาดาล การเลิกเจาะน้ำบาดาล การใช้น้ำบาดาลแบบอนุรักษ์ การระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล การเลิกใช้บ่อน้ำบาดาล การป้องกันด้านสาธารณสุข และการป้องกันในเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ (มาตรา 6(1))

(5) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยคำแนะนำของคณะกรรมการน้ำบาดาลมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดประเภทการใช้น้ำบาดาล หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเรียกเก็บ ลดหย่อน หรือยกเว้นค่าใช้น้ำบาดาล (มาตรา 7(2))

(6) กำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาน้ำบาดาล (คณะกรรมการบริหาร กพน.) ประกอบด้วย อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาลเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้แทนกรมบัญชีกลาง ผู้แทนสำนักงานนโยบาย และแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ผู้แทนกรมทรัพยากรน้ำ และผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการและให้อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาลแต่งตั้งผู้อำนวยการ กองหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าผู้อำนวยการกองของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลเป็นกรรมการและเลขาธิการ (มาตรา 7 ฉ)

(7) คณะกรรมการบริหาร กพน. มีอำนาจหน้าที่เสนอแผนแม่บทเพื่อการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งน้ำบาดาลและสิ่งแวดล้อมเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการน้ำบาดาล (มาตรา 7 สัตต (2))

(8) กำหนดให้มีคณะกรรมการน้ำบาดาล ประกอบด้วย อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง อธิบดีกรมชลประทาน อธิบดีกรมอนามัย ผู้แทนกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้ว่าการการประปานครหลวงหรือผู้แทนผู้ว่าการการประปาส่วนภูมิภาคหรือผู้แทนประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยหรือผู้แทนกับผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่เกินสองคน เป็นกรรมการ และผู้แทนกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เป็นกรรมการและเลขาธิการ (มาตรา 9)

(9) คณะกรรมการน้ำบาดาลมีหน้าที่ให้ความเห็นหรือคำแนะนำแก่รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเรื่องการออกกฎกระทรวง หรือประกาศที่ต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา หรือในเรื่องอื่นที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ความเห็นหรือคำแนะนำแก่อธิบดีกรม ทรัพยากรน้ำบาดาลเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 14)

(10) ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบกิจการน้ำบาดาลในเขตน้ำบาดาลใดๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้มี กรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครองที่ดินในเขตน้ำบาดาลนั้นหรือไม่ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีกรมทรัพยากร น้ำบาดาลหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย และผู้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต และต้อง ปฏิบัติตามประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามมาตรา 6 (มาตรา 16 วรรคหนึ่ง และมาตรา 22)

(11) ผู้ใดประสงค์จะขอรับใบอนุญาตเพื่อประกอบกิจการน้ำบาดาลในเขตน้ำบาดาลใด ให้อื่นคำขอต่อพนักงานน้ำบาดาลประจำท้องที่ในเขตน้ำบาดาลนั้น (มาตรา 17)

(12) ใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้มี 3 ประเภท ดังนี้

- 1) ใบอนุญาตเจาะน้ำบาดาล
- 2) ใบอนุญาตใช้น้ำบาดาล
- 3) ใบอนุญาตระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล (มาตรา 18)

(13) พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเข้าไปตรวจการเจาะน้ำบาดาล การใช้น้ำบาดาล หรือ การระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจสั่งเป็นหนังสือแก่ผู้รับใบอนุญาตหรือตัวแทน ให้ จัดการป้องกันความเสียหายอันอาจเกิดจากการเจาะน้ำบาดาล ใช้น้ำบาดาล หรือการระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาลนั้น ได้ (มาตรา 28)

(14) ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าการเจาะน้ำบาดาล การใช้น้ำบาดาล หรือการระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาลอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อแหล่งน้ำบาดาล ให้มีอำนาจสั่งเป็นหนังสือแก่ผู้รับใบอนุญาตให้เปลี่ยนแปลง แก่ไข หรือหยุดการเจาะน้ำบาดาล การใช้น้ำบาดาล หรือการระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล แล้วแต่กรณี ตามที่เห็นว่าจำเป็นเพื่อป้องกันหรือระงับความเสียหายนั้นได้ (มาตรา 29)

(15) เมื่อปรากฏว่าการประกอบกิจการน้ำบาดาลของผู้รับใบอนุญาตผู้ใดจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมในเขตน้ำบาดาล อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาลมีอำนาจสั่ง และกำหนดวิธีการให้ผู้รับใบอนุญาตแก้ไขเพื่อป้องกันความเสียหายนั้นได้ตามที่เห็นสมควร (มาตรา 34)

(16) ผู้ใ้สูบน้ำบาดาลในเขตห้ามสูบน้ำบาดาล ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และจะริบเครื่องมือเครื่องใช้ หรือเครื่องจักรกลใดๆ ที่ได้ใช้ในการกระทำความผิดหรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์กระทำความผิดเสียก็ได้ (มาตรา 36 ทวิ วรรคหนึ่ง)

3.2.2 กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาน้ำแล้งของไทย

3.2.2.2 พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551

(1) มาตรา 4 กำหนดคบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“การพัฒนาที่ดิน” หมายความว่า การกระทำใด ๆ ต่อดิน หรือที่ดินเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพของดินหรือที่ดิน หรือเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรให้สูงขึ้น และหมายความรวมถึง การปรับปรุงดินหรือที่ดินที่ขาดความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติหรือขาดความอุดมสมบูรณ์เพราะการใช้ประโยชน์ และการอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อรักษาคุณลักษณะหรือเพื่อความเหมาะสมในการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

“การวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน” หมายความว่า การวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับสภาพของดิน และสอดคล้องกับประเภทของที่ดินที่ได้จำแนกไว้

“ดิน” หมายความว่า รวมถึง หิน กรวด ทราย แร่ธาตุ น้ำ และอินทรีย์วัตถุต่าง ๆ ที่เจือปนกับเนื้อดินด้วย

“การอนุรักษ์ดินและน้ำ” หมายความว่า การกระทำใด ๆ ที่มุ่งให้เกิดการระวังป้องกันรักษาดินและที่ดินไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม สูญเสีย รวมถึงการรักษา ปรับปรุง ความอุดมสมบูรณ์ของดินและการรักษาน้ำในดิน หรือบนผิวดินให้คงอยู่เพื่อรักษาคุณลักษณะให้เหมาะสมในการใช้ประโยชน์ที่ดินในทางเกษตรกรรม

(2) คณะกรรมการพัฒนาที่ดิน มีอำนาจและหน้าที่

1) กำหนดการจำแนกประเภทที่ดิน และเสนอขอรับความเห็นชอบต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องริบไปปฏิบัติ

2) วางแผนการใช้ที่ดิน การพัฒนาที่ดิน การกำหนดบริเวณการใช้ที่ดินและการกำหนดเขตการอนุรักษ์ดินและน้ำ

3) ประกาศกำหนดเขตสำรวจที่ดิน และประกาศกำหนดเขตสำรวจการอนุรักษ์ดินและน้ำ

4) กำหนดมาตรการเพื่อการปรับปรุงดินหรือที่ดิน หรือกำหนดมาตรการเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ (มาตรา 9)

(3) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนาที่ดินมีอำนาจ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดบริเวณการใช้ที่ดิน และให้มีแผนที่แนบท้ายประกาศด้วยโดยแผนที่ดังกล่าวให้ถือเป็นส่วนหนึ่งแห่งประกาศ (มาตรา 12)

3.2.2.3 พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“การผังเมือง” หมายความว่า การวางจัดทำ และการดำเนินการให้เป็นไปตามผังเมืองในระดับต่าง ๆ สำหรับเป็นกรอบชี้้นำการพัฒนาทางด้านกายภาพในระดับประเทศ ระดับภาค ระดับจังหวัด ระดับเมือง ระดับชนบท และพื้นที่เฉพาะควบคู่กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อการพัฒนาเมืองบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบทให้มีหรือทำให้ดียิ่งขึ้นซึ่งสัญลักษณ์ ความสะดวกสบาย ความเป็นระเบียบ ความสวยงาม การใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินการคมนาคมและการขนส่ง ความปลอดภัยของประชาชน สวัสดิภาพของสังคม การป้องกันภัยพิบัติ และการป้องกันความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อส่งเสริมการเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม เพื่อบำรุงรักษาหรือบูรณะสถานที่และวัตถุที่มีประโยชน์หรือคุณค่าในทางศิลปกรรมสถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี หรือบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภูมิประเทศที่ตั้งงามหรือมีคุณค่าในทางธรรมชาติ

“ผังเมืองรวม” หมายความว่า แผนผัง นโยบาย และโครงการรวมทั้งมาตรการควบคุมโดยทั่วไปในพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเมืองและการดำรงรักษาเมืองบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบท ในด้านการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินการคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณสุข โภค สาธารณูปการบริการสาธารณะ และสภาพแวดล้อม เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมือง

“ผังเมืองเฉพาะ” หมายความว่า แผนผังและโครงการดำเนินการเพื่อพัฒนาหรือดำรงรักษาบริเวณเฉพาะแห่งหรือกิจการที่เกี่ยวข้องในเมืองบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบท เพื่อประโยชน์ในการสร้างเมืองใหม่ การพัฒนาเมืองการอนุรักษ์เมืองหรือการฟื้นฟูเมือง

“ผังน้ำ” หมายความว่า ผังน้ำตามกฎหมายว่าด้วยทรัพยากรน้ำหรือผังแสดงเขตการพัฒนาแหล่งน้ำและพื้นที่น้ำหลาก

(2) บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้มุ่งหมายเพื่อกำหนดรูปแบบการวางและจัดทำผังเมืองทุกระดับ พร้อมทั้งบริหารจัดการผังเมืองให้มีรูปแบบการดำเนินการและการบริหารจัดการที่เหมาะสม สอดคล้องกับแนวนโยบายแห่งรัฐ ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ สภาพเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการวางกรอบและนโยบายด้านการพัฒนาพื้นที่และการใช้ประโยชน์ที่ดินระดับประเทศ ระดับภาค ระดับจังหวัด ระดับเมืองและระดับชนบท ตลอดจนกระจายอำนาจในการวางและจัดทำผังเมืองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความสามารถในการรองรับการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาของพื้นที่ทั้งนี้ภายใต้วัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

- 1) วางและจัดทำผังเมืองในแต่ละระดับให้สอดคล้องกัน
- 2) วางกรอบและนโยบายการพัฒนาเมืองบริเวณที่เกี่ยวข้อง และชนบทอย่างสมดุลและยั่งยืน
- 3) วางกรอบและนโยบายด้านการพัฒนา และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- 4) วางกรอบในการอนุรักษ์และรักษาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม
  - 5) วางแนวทางเพื่อให้หน่วยงานของรัฐนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายและโครงการพัฒนาภายใต้หน้าที่และอำนาจของตนให้สอดคล้องกับผังเมืองแต่ละระดับ
  - 6) แก้ไขปัญหาผลกระทบจากการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่สอดคล้องกันให้มีการใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะเป็นการป้องกัน แก้ไข หรือบรรเทาภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้น (มาตรา 6)
- (3) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมืองให้กรมโยธาธิการและผังเมืองวาง และจัดทำผังนโยบาย ระดับประเทศเพื่อใช้เป็นกรอบนโยบายและยุทธศาสตร์ของการพัฒนาประเทศในด้านการใช้พื้นที่การพัฒนาเมืองบริเวณที่เกี่ยวข้องและชนบท โครงสร้างพื้นฐานหลัก การพัฒนาพื้นที่พิเศษ การรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และการอื่น ๆ ที่จำเป็นเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายการผังเมืองแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 13)
- (4) ผังนโยบายระดับประเทศตามมาตรา 13 ประกอบด้วย
- 1) วัตถุประสงค์ในการวางและจัดทำผังนโยบายระดับประเทศ
  - 2) กรอบนโยบาย เป้าหมาย แผนและแผนผังทางด้านกายภาพ เพื่อการพัฒนาหรือการอนุรักษ์ของประเทศ ดังต่อไปนี้
    - (ก) การใช้ประโยชน์พื้นที่
    - (ข) การตั้งถิ่นฐานและระบบชุมชน
    - (ค) โครงสร้างพื้นฐานด้านต่าง ๆ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย การจัดการน้ำ การสาธารณสุข การศึกษา การพลังงาน การท่องเที่ยว การคมนาคมและการขนส่ง รวมทั้งระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ รัฐบาลหรือกิจการเฉพาะที่รัฐจัดให้มีขึ้น
    - (ง) พื้นที่พัฒนาพิเศษซึ่งเป็นพื้นที่เพื่อดำเนินการพัฒนาตามนโยบาย
    - (จ) ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศ
    - (ฉ) ศิลปะวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ท้องถิ่น
    - (ช) การพัฒนาเมืองและชนบท
    - (ซ) การเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาค
    - (ณ) การอื่น ๆ ที่จำเป็นระดับประเทศ
  - 3) มาตรการและวิธีดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของผังนโยบาย
  - 4) การบริหารและพัฒนาการผังเมืองวิธีปฏิบัติ และความร่วมมือของหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกรอบระยะเวลาในการดำเนินการ (มาตรา 14)
- (5) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมืองให้กรมโยธาธิการและผังเมืองวาง และจัดทำผังนโยบายระดับภาคเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและการดำรงรักษาพื้นที่ที่มีขอบเขตเกินหนึ่งจังหวัดในด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน การพัฒนาเมืองและชนบท การคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณสุข การบริการสาธารณะ รวมทั้งการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เสนอต่อคณะกรรมการนโยบายการผังเมืองแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 15)

(6) ผังนโยบายระดับภาคตามมาตรา 15 ประกอบด้วย

- 1) วัตถุประสงค์ในการวางและจัดทำผังนโยบายระดับภาค
- 2) แผนที่แสดงเขตผังนโยบายระดับภาค
- 3) แผนผังที่ทำขึ้นนี้เป็นฉบับเดียวหรือหลายฉบับ โดยมีสาระสำคัญซึ่งประกอบไปด้วยแผนผังแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน แผนผังแสดงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการและบริการสาธารณะ ตามโครงสร้างพื้นฐาน แผนผังแสดงแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ แผนผังแสดงผิวน้ำ เป็นต้น
- 4) นโยบายมาตรการและวิธีดำเนินการเพื่อปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของผังนโยบายระดับภาค
- 5) การบริหารและพัฒนาการผังเมืองวิธีปฏิบัติ และความร่วมมือของหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกรอบระยะเวลาในการดำเนินการ (มาตรา 16)

(7) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมืองให้กรมโยธาธิการและผังเมืองวาง และจัดทำผังนโยบายระดับจังหวัดเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและการดำรงรักษาพื้นที่ระดับจังหวัดในด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน การพัฒนาเมืองและชนบท การคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณูปโภค สาธารณูปการและบริการสาธารณะ รวมทั้งการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอต่อคณะกรรมการผังเมืองเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 17)

(8) ผังนโยบายระดับจังหวัดตามมาตรา 17 ประกอบด้วย

- 1) วัตถุประสงค์ในการวางและจัดทำผังนโยบายระดับจังหวัด
- 2) แผนที่แสดงเขตผังนโยบายระดับจังหวัด
- 3) แผนผังที่ทำขึ้นเป็นฉบับเดียวหรือหลายฉบับ โดยมีสาระสำคัญ ซึ่งประกอบไปด้วยแผนผังแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน แผนผังแสดงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการและบริการสาธารณะตามโครงสร้างพื้นฐาน แผนผังแสดงสภาพของทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ แผนผังแสดงผิวน้ำ เป็นต้น
- 4) รายการประกอบแผนผังตามความจำเป็น
- 5) นโยบายมาตรการและวิธีดำเนินการเพื่อปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของผังนโยบายระดับจังหวัด
- 6) การบริหารและพัฒนาการผังเมืองวิธีปฏิบัติ และความร่วมมือของหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกรอบระยะเวลาในการดำเนินการ (มาตรา 18)

(9) ผังเมืองรวม ประกอบด้วย

- 1) วัตถุประสงค์ในการวางและจัดทำผังเมืองรวม
- 2) แผนที่แสดงเขตของผังเมืองรวมโดยแสดงข้อมูลภูมิประเทศระดับขั้นความสูง และพิกัดภูมิศาสตร์
- 3) แผนผังที่ทำขึ้นนี้เป็นฉบับเดียวหรือหลายฉบับ โดยใช้มาตราส่วนตามความเหมาะสมที่มีความละเอียดเพียงพอให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจได้ง่าย สามารถเชื่อมโยงกับแผนที่ดิจิทัลที่เป็นมาตรฐานสากลตามเทคโนโลยีที่ทันสมัย โดยมีสาระสำคัญซึ่งประกอบไปด้วยแผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์

ที่ดินตามที่ได้จำแนกประเภท แผนผังแสดงโครงการการคมนาคมและการขนส่ง โดยแสดงการเชื่อมต่อโครงข่าย การคมนาคมและการขนส่งไว้ด้วย แผนผังแสดงโครงการกิจการสาธารณูปโภค สาธารณูปการและบริการสาธารณะ แผนผังแสดงแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แผนผังแสดงผังน้ำ เป็นต้น

4) รายการประกอบแผนผัง

5) ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินที่จะให้ปฏิบัติหรือไม่ให้ปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ของผังเมืองรวมและแผนผังตาม 3) ทุกประการดังต่อไปนี้

(ก) ประเภทและขนาดกิจการ

(ข) ประเภท ชนิด ขนาด ความสูง และลักษณะของอาคาร

(ค) อัตราส่วนพื้นที่อาคารรวมกันทุกชั้นของอาคารทุกหลังต่อพื้นที่แปลงที่ดินที่ใช้เป็นที่ตั้งอาคาร

(ง) อัตราส่วนพื้นที่อาคารปกคลุมดินต่อพื้นที่แปลงที่ดินที่ใช้เป็นที่ตั้งอาคาร หรือ อัตราส่วนพื้นที่ว่างอันปราศจากสิ่งปกคลุมดินของแปลงที่ดินที่อาคารตั้งอยู่ต่อพื้นที่ใช้สอยรวมของอาคาร

(จ) ระยะถอยร่นจากแนวธรรมชาติ ถนน แนวเขตที่ดิน อาคาร แหล่งทรัพยากรน้ำ สาธารณะ และสถานที่อื่น ๆ ที่จำเป็นรวมทั้งพื้นที่แนวกันชนด้วย

(ฉ) ขนาดของแปลงที่ดินที่จะอนุญาตให้ก่อสร้างอาคาร

(ช) ข้อกำหนดอื่นที่จำเป็นโดยรัฐมนตรีประกาศกำหนดตามคำแนะนำของคณะกรรมการ ผังเมือง (มาตรา 22)

3.2.2.4 พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. 2547

(1) มาตรา 3 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“การจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่” หมายความว่า การดำเนินการพัฒนาที่ดินหลายแปลงโดยการ วางผัง จัดรูปที่ดินใหม่ ปรับปรุงหรือจัดสร้างโครงสร้างพื้นฐาน และการร่วมรับภาระและกระจายผลตอบแทนอย่าง เป็นธรรม ทั้งนี้ โดยความร่วมมือระหว่างเอกชนกับเอกชน หรือเอกชนกับรัฐ เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ เหมาะสมยิ่งขึ้นในด้านการคมนาคม เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและชุมชน และเป็นการสอดคล้องกับการผังเมือง

“โครงการจัดรูปที่ดิน” หมายความว่า โครงการที่จัดทำขึ้นสำหรับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่

“เจ้าของที่ดิน” หมายความว่า ผู้มีสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินและให้หมายความ รวมถึง เจ้าของห้องชุดตามกฎหมายว่าด้วยอาคารชุดด้วย

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่

“คณะกรรมการส่วนจังหวัด” หมายความว่า คณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ส่วน จังหวัด และให้หมายความรวมถึงคณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่กรุงเทพมหานครด้วย

(2) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออก กฎกระทรวงและประกาศเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 4 วรรคหนึ่ง)

(3) ให้มีคณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ประกอบด้วย

- 1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นประธานกรรมการ
- 2) ปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานกรรมการ
- 3) ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม อัยการสูงสุด ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมธนารักษ์ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และผู้ว่าการการเคหะแห่งชาติเป็นกรรมการและอธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมืองเป็นกรรมการและเลขานุการ
- 4) ผู้แทนสภาพนายความผู้แทนสภาสถาปนิก ผู้แทนสภาวิศวกร ผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยเป็นกรรมการ
- 5) ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนสี่คนเป็นกรรมการโดยกรรมการตาม 1) 2) 3) และ 4) ร่วมกันสรรหาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะรัฐมนตรีกำหนด (มาตรา 5)
  - (4) คณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่มีอำนาจหน้าที่
    - 1) กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และมาตรการสำคัญเกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่
    - 2) ให้ความเห็นชอบแผนแม่บทและพื้นที่เป้าหมายการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ตามที่ คณะกรรมการส่วนจังหวัดเสนอ
    - 3) กำหนดมาตรฐานการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่
    - 4) ออกระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการขอจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่และการอนุมัติโครงการของคณะกรรมการส่วนจังหวัด
    - 5) ให้ความเห็น หรือคำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่
    - 6) ดำเนินกิจการอื่นที่เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ ในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการอาจมอบหมายให้กรมโยธาธิการและผังเมือง เป็นผู้ปฏิบัติการหรือเตรียมข้อเสนอมายังคณะกรรมการเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปได้ (มาตรา 6)
  - (5) ให้มีคณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ส่วนจังหวัด ประกอบด้วย
    - 1) ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ
    - 2) รองผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายเป็นรองประธานกรรมการ
    - 3) เกษตรและสหกรณ์จังหวัด เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด ธนารักษ์พื้นที่ อุตสาหกรรมจังหวัด ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด อัยการจังหวัดซึ่งเป็นหัวหน้าทำการอัยการจังหวัด ผู้แทนกรมทางหลวง ผู้แทนการเคหะแห่งชาติ และผู้แทนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นกรรมการและโยธาธิการและผังเมือง จังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ
    - 4) ผู้แทนสภาพนายความผู้แทนหอการค้าจังหวัด และผู้แทนสภาอุตสาหกรรมจังหวัดหรือผู้แทน สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยในกรณีจังหวัดใดไม่มีสภาอุตสาหกรรมจังหวัดเป็นกรรมการ

5) ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัด แต่งตั้งจำนวนสามคนเป็นกรรมการโดยกรรมการตาม 1) 2) 3) และ 4) ร่วมกันสรรหาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่มีการดำเนินโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ในเขตพื้นที่ที่มีสำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นแห่งท้องถิ่นนั้นร่วมเป็นกรรมการด้วย

ในกรณีที่มีการดำเนินโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ในจังหวัดใดคาบเกี่ยวกับเขตพื้นที่จังหวัดอื่น ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นแห่งท้องถิ่นในพื้นที่คาบเกี่ยวร่วมเป็นกรรมการด้วย (มาตรา 11)

(6) ให้มีคณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

1) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นประธานกรรมการ
2) ปลัดกรุงเทพมหานครเป็นรองประธานกรรมการ
3) ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้แทนกรมที่ดิน ผู้แทนกรมธนารักษ์ ผู้แทนกรมโยธาธิการและผังเมืองผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร ผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้แทนการเคหะแห่งชาติ ผู้แทนการประปานครหลวง และผู้แทนการไฟฟ้านครหลวงเป็นกรรมการ และผู้อำนวยการสำนักผังเมืองกรุงเทพมหานครเป็นกรรมการและเลขานุการ

4) ผู้แทนสภาพนายความผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยเป็นกรรมการ

5) ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้งจำนวนสามคนเป็นกรรมการโดยกรรมการตาม 1) 2) 3) และ 4) ร่วมกันสรรหาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่มีการดำเนินโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ในกรุงเทพมหานคร คาบเกี่ยวกับเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นแห่งท้องถิ่นนั้นร่วมเป็นกรรมการด้วย (มาตรา 12)

(7) ให้มีคณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ส่วนจังหวัด (มาตรา 11) หรือคณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่กรุงเทพมหานคร (มาตรา 12) มีอำนาจหน้าที่

1) กำหนดมาตรการและแนวทางการส่งเสริมสนับสนุนการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่
2) เสนอแผนแม่บทและพื้นที่เป้าหมายการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ ของจังหวัดต่อคณะกรรมการเพื่อขอความเห็นชอบ

3) ประสานโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่กับโครงการหลักของท้องถิ่น

4) อนุมัติโครงการจัดรูปที่ดินที่ดำเนินการภายในเขตจังหวัด

5) เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับการนำที่ดินของรัฐมาใช้ในการจัดหาที่ดินทดแทนที่ดินของรัฐและการเวนคืนที่ดินในเขตโครงการจัดรูปที่ดิน

6) ดำเนินกิจการอื่นที่เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 13)

(8) ในบริเวณโครงการจัดรูปที่ดินที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการส่วนจังหวัดแล้ว ผู้ดำเนินโครงการจัดรูปที่ดิน หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายมีสิทธิที่จะดำเนินการดังต่อไปนี้ โดยไม่ต้องขอความยินยอมจากเจ้าของที่ดิน

1) เข้าไปรื้อถอน เคลื่อนย้าย หรือตัดแปลงอาคาร ตลอดจนทำการอันจำเป็นอย่างอื่นในที่ดินของผู้สมัครใจเข้าร่วมโครงการจัดรูปที่ดิน

2) เข้าไปสำรวจ รั้ววัด จัดสร้างถนน ระบบระบายน้ำ ระบบบำบัดน้ำเสีย และการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการจัดรูปที่ดิน

3) ทำเครื่องหมายระดับ ขอบเขต และแนวเขต

4) ดำเนินการเพื่อแบ่งแยกแปลงที่ดิน รวมแปลงที่ดิน และทำนิติกรรมใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินหรือสิทธิการเช่าแทนเจ้าของที่ดินในบริเวณโครงการจัดรูปที่ดินได้ ทั้งนี้ ภายใต้วัตถุประสงค์ของโครงการจัดรูปที่ดินนั้น

การดำเนินการในอาคารหรือที่ดินที่มีผู้อาศัยอยู่จะต้องมีการแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทราบล่วงหน้าตามระยะเวลาที่เหมาะสมแต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากผู้นั้น ส่วนการเข้าดำเนินการรื้อถอน เคลื่อนย้าย หรือตัดแปลงสิ่งสาธารณูปโภคที่หน่วยงานของรัฐควบคุมดูแลอยู่จะต้องมีการประสานงานกับหน่วยงานนั้นก่อน โดยกำหนดเวลาให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดิน หรือสังหาริมทรัพย์ และหน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลสิ่งสาธารณูปภคนั้นแจ้งกลับว่าประสงค์จะดำเนินการเองหรือไม่ (มาตรา 58)

3.2.2.5 ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 ลงวันที่ 26 มกราคม พุทธศักราช 2515

(1) กำหนดให้การประปาเป็นกิจการค้าขายอันเป็นสาธารณูปโภค (ข้อ 3 (5))

(2) ห้ามมิให้บุคคลใดประกอบกิจการค้าขายอันเป็นสาธารณูปโภค เว้นแต่จะได้รับอนุญาตหรือได้รับสัมปทานจากรัฐมนตรี (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจการประปา) (ข้อ 4)

(3) ในกรณีที่มีกฎหมายเฉพาะว่าด้วยกิจการตามที่ระบุไว้ในข้อ 3 การประกอบกิจการดังกล่าวให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยกิจการนั้น (ข้อ 6)

(4) ในการอนุญาตหรือให้สัมปทานตามข้อ 4 (กิจการประปา) รัฐมนตรี (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) จะกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ตามที่เห็นว่าจำเป็นเพื่อความปลอดภัยหรือผาสุกของประชาชนไว้ด้วยก็ได้ (ข้อ 7)

(5) ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับกิจการประปา (ข้อ 11)

(6) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติกิจการที่อยู่ในอำนาจและหน้าที่ของกระทรวงตามที่กำหนดไว้ในประกาศของคณะปฏิวัตินี้ (ข้อ 13)

(7) ในการปฏิบัติหน้าที่พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเข้าไปในสถานประกอบกิจการตามที่ระบุไว้ในข้อ 3 ในระหว่างเวลาทำการเพื่อตรวจสอบให้การเป็นไปตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ หรือในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจยึดหรืออายัดเอกสารหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดดังกล่าวเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีได้ (ข้อ 15 วรรคหนึ่ง)

(8) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (แก้ไขคำว่า “กระทรวงมหาดไทย” เป็น “กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการประปา) และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจรักษาการตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ (ข้อ 23)

อนึ่ง ปัจจุบันมีประกาศซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามความในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 ลงวันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2515 เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการประปา ที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง หลักเกณฑ์การดำเนินการเกี่ยวกับสัมปทานประกอบกิจการประปาเพื่อความปลอดภัยหรือผาสุกของประชาชน พ.ศ. 2554 และประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติกิจการตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 ลงวันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2515 เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการประปา ลงวันที่ 30 เมษายน 2553

3.2.2.6 พระราชบัญญัติรักษาคลอง ศก 121 (พ.ศ. 2445) และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) ถ้าหากว่าสามารถจะทำได้อย่างอื่นแล้ว ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดเอาหยากเยื่อฝุ่นฝอยหรือสิ่งโสโครกเททิ้งในคลอง และห้ามมิให้เททิ้งสิ่งของดังกล่าวมาแล้วลงในทางน้ำลำคูซึ่งเลื่อนไหลมาลงคลองได้ ถ้าผู้ใดกระทำความผิดจะมีโทษทั้งจำคุกและปรับ (มาตรา 6)

(2) การที่จะพาสัตว์พาหนะ คือ ช้าง, ม้า, โค, กระบือ, ช้างโคลงนั้น ให้ขึ้นลงได้ที่ท่าซึ่งกำหนดไว้ให้เป็นที่สำหรับข้ามสัตว์พาหนะ ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดพาสัตว์พาหนะขึ้นลงในคลองนอกจากท่าข้ามเป็นอันขาด ถ้าผู้ใดกระทำความผิดจะมีโทษปรับเป็นรายตัวสัตว์พาหนะ (มาตรา 7)

(3) ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดกระทำให้คลองและฝั้งคลองหรือถนนหลวงเสียไปด้วยประการใดๆ ถ้าผู้ใดกระทำความผิดจะมีโทษทั้งจำคุกและปรับ และต้องทำสิ่งซึ่งเสียหายให้คืนดีด้วย (มาตรา 9)

อนึ่ง พระราชบัญญัติรักษาคลอง ศก 121 เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายฉบับหนึ่งที่กล่าวถึงการควบคุมการและรักษาคุณภาพน้ำ

3.2.2.7 พระราชบัญญัติรักษาคลองประปา พ.ศ. 2526

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“คลองประปา” หมายความว่า คลองที่การประปาใช้เก็บน้ำและส่งน้ำที่ได้มาจากแหล่งน้ำดิบ คลองรับน้ำหรือคลองขังน้ำ เพื่อใช้ในการผลิตน้ำประปาตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดให้เป็นคลองประปา

“แหล่งน้ำดิบ” หมายความว่า แหล่งน้ำที่นำน้ำมาใช้ในการผลิตน้ำประปาของการประปา ขังน้ำหรือคลองประปา ประปา เป็นเขตหวงห้าม

“คลองรับน้ำ” หมายความว่า คลองที่ใช้รับน้ำดิบจากแหล่งน้ำดิบเข้าสู่คลอง “คลองขังน้ำ” หมายความว่า คลองหรือที่ที่ใช้เก็บน้ำดิบสำหรับส่งเข้าคลอง “เขตหวงห้าม” หมายความว่า เขตของคลองขังน้ำที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

“ท่อส่งน้ำดิบ” หมายความว่า ท่อส่งน้ำดิบที่ใช้ในการผลิตน้ำประปาของการประปารวมทั้งท่ออื่นใดซึ่งส่งน้ำดิบจากคลองประปาตลอดได้คลองอื่นที่มีใช้คลองประปา

“ท่อผ่านคลอง” หมายความว่า ท่อส่งน้ำจากคลองอื่น หรือแหล่งน้ำอื่นที่ฝังลอดใต้คลองประปา

(2) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดชักนำหรือวิดน้ำในคลองประปา คลองรับน้ำหรือคลองขังน้ำ โดยใช้เครื่องสูบน้ำระหัด แครง โซงโลง หรือเครื่องมืออื่นใดอันมีลักษณะเดียวกันหรือทำให้น้ำในคลองดังกล่าวรั่วไหล เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากการประปานครหลวง การประปาส่วนภูมิภาค หรือหน่วยงานอื่นของรัฐแล้วแต่กรณี และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาตนั้น อย่างไรก็ตามนี้ไม่ใช้บังคับแก่การตักน้ำไปใช้เพื่อการอุปโภคหรือบริโภคในครัวเรือน (มาตรา 8)

(3) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดขุดหรือขยายคลองประปา คลองรับน้ำหรือคลองขังน้ำสร้างทำนบ หรือปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างอื่นใดลงในเขตคลองดังกล่าว เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากการประปานครหลวง การประปาส่วนภูมิภาค หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ แล้วแต่กรณี และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาตนั้น ทั้งนี้ ในกรณีได้รับอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างในบริเวณคลองประปา คลองรับน้ำหรือคลองขังน้ำให้สิ่งก่อสร้างดังกล่าวตกเป็นกรรมสิทธิ์ของการประปา (มาตรา 9)

(4) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดเดินเรือในคลองประปา คลองรับน้ำหรือเขตหวงห้าม เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากการประปานครหลวง การประปาส่วนภูมิภาค หรือหน่วยงานอื่นของรัฐแล้วแต่กรณี และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาตนั้น รวมถึงห้ามมิให้ผู้ใดใช้ถ่อค้าหรือจอดเรือในบริเวณที่มีป้ายหรือเครื่องหมายของการประปาแสดงว่าเป็นบริเวณที่ฝังท่อส่งน้ำดิบ (มาตรา 10 และมาตรา 11)

(5) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดทำลาย หรือทำให้เสียหายแก่คันคลอง ประตูน้ำ ทำนบหรือเขื่อนของการประปา ท่อส่งน้ำดิบหรือท่อผ่านคลอง สะพานข้ามคลองประปา สะพานข้ามคลองรับน้ำหรือสะพานข้ามคลองขังน้ำ (มาตรา 12)

(6) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดนำหรือปล่อยสัตว์ใด ๆ ลงไปในคลองประปา คลองรับน้ำ หรือเขตหวงห้าม ห้ามมิให้ผู้ใดเทหรือทิ้งสิ่งใด ๆ หรือระบาย หรือทำให้น้ำโสโครกลงไปในคลองประปา คลองรับน้ำ หรือ คลองขังน้ำห้ามมิให้ผู้ใดทิ้งซากสัตว์ ขยะมูลฝอย หรือสิ่งปฏิกูลลงในเขตคลองประปา คลอง รับน้ำหรือคลองขังน้ำ ห้ามมิให้ผู้ใดชักผ้า ล้างสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรืออาบน้ำในเขตคลองประปา รวมถึงห้ามมิให้ผู้ใดเพาะปลูกพืชชนิดหนึ่งชนิดใดในคลองประปา คลองรับน้ำหรือเขตหวงห้าม (มาตรา 13 ถึงมาตรา 17)

(7) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดจับสัตว์น้ำในคลองประปา คลองรับน้ำหรือเขตหวงห้ามหรือในคลองขังน้ำซึ่งอยู่นอกเขตหวงห้าม โดยใช้เครื่องมือที่ปักหรือดักไว้อันเป็นการกีดขวางการปฏิบัติงานของการประปา (มาตรา 18)

ทั้งนี้ การฝ่าฝืนบทบัญญัติต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นจะมีโทษทางอาญาทั้งจำคุกและปรับ

3.2.2.8 พระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2530)

(1) การประปาส่วนภูมิภาค (กปภ.) เป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์ในการประกอบ และส่งเสริมธุรกิจการประปาโดยการสำรวจ จัดหาแหล่งน้ำดิบ และจัดให้ได้มาซึ่งน้ำดิบ เพื่อใช้ในการผลิต จัดส่ง และจำหน่ายน้ำประปา รวมทั้งการดำเนินธุรกิจอื่นที่เกี่ยวกับหรือต่อเนื่องกับธุรกิจการประปา เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่การให้บริการ สาธารณูปโภค โดยคำนึงถึงประโยชน์ของรัฐ และสุขภาพอนามัยของประชาชนเป็นสำคัญ (มาตรา 5)

(2) กปภ. มีอำนาจกระทำกิจการต่าง ๆ ภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์ตามมาตรา 5 และอำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง

1) ถู้อกรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิครอบครองหรือทรัพย์สินต่าง ๆ สร้าง ซ่อม จัดหา ขาย จำหน่าย เช่า ให้เช่า เช่าซื้อ ให้เช่าซื้อ ยืม ให้ยืม รับจำนำรับจำนอง แลกเปลี่ยน โอน รับโอน หรือดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินทั้งในและนอกราชอาณาจักร ตลอดจนรับทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้

2) สำรวจ วางแผน และพัฒนาแหล่งน้ำดิบ ตลอดจนจัดให้ได้มาซึ่งน้ำดิบ

3) สำรวจ วางแผน และสร้างระบบการผลิตการส่ง และการจำหน่ายน้ำประปา

4) กำหนดราคาจำหน่ายน้ำประปา อัตราค่าบริการ ค่าเครื่องอุปกรณ์ และค่าสิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนวิธีการและเงื่อนไขในการชำระราคาและค่าตอบแทนดังกล่าว

5) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการใช้น้ำประปา เพื่อประโยชน์ในการให้บริการ สาธารณูปโภค

6) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการใช้ และบำรุงรักษาทรัพย์สินของ กปภ.

7) ถู้อหุ้น หรือเข้าเป็นหุ้นส่วน หรือร่วมกิจการกับบุคคลอื่นเพื่อประโยชน์แก่การประกอบและส่งเสริมธุรกิจของ กปภ. (มาตรา 7)

(3) กปภ. มีอำนาจดำเนินการเพื่อจำหน่ายน้ำประปาในเขตท้องที่ซึ่งอยู่นอกเขตพื้นที่การประปานครหลวงมีอำนาจดำเนินการแต่ กปภ. อาจดำเนินการจำหน่ายน้ำประปาในเขตที่การประปานครหลวงมีอำนาจดำเนินการได้ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากการประปานครหลวงแล้ว (มาตรา 8)

(4) กำหนดให้มีคณะกรรมการการประปาส่วนภูมิภาค ประกอบด้วย ประธาน กรรมการ อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมืองอธิบดีกรมอนามัย กรรมการอื่นอีกไม่เกินเจ็ดคนเป็นกรรมการและให้ผู้ว่าการการประปาส่วนภูมิภาค เป็นกรรมการและเลขานุการให้คณะรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการอื่น (มาตรา 12)

(5) คณะกรรมการการประปาส่วนภูมิภาคมีอำนาจหน้าที่วางนโยบายและควบคุมดูแลทั่วไปซึ่งกิจการของ กปภ. อำนาจหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึงวางข้อบังคับเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตาม มาตรา 5 และมาตรา 7 วางข้อบังคับเกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้และรักษาทรัพย์สินของ กปภ. (มาตรา 17)

(6) เพื่อประโยชน์ในการสร้างและบำรุงรักษาระบบการผลิตการส่งและการจำหน่ายน้ำประปา เช่น แหล่ง น้ำดิบ ท่อน้ำ โรงสูบน้ำ เครื่องวัดปริมาณน้ำถึงพักน้ำ โรงกรองน้ำถึงตกตะกอน และอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้

พนักงานและลูกจ้างมีอำนาจใช้สอย หรือเข้าครอบครองอสังหาริมทรัพย์ซึ่งมีไซ้ที่อยู่อาศัยของบุคคลใด ๆ เป็นการชั่วคราวภายใต้เงื่อนไข ดังต่อไปนี้

1) การใช้สอยหรือครอบครองนั้น เป็นการจำเป็นสำหรับการสำรวจเพื่อสร้างหรือบำรุงรักษาระบบการผลิตการส่งและการจำหน่ายน้ำประปาหรือเป็นการจำเป็นสำหรับการป้องกัน อันตราย หรือความเสียหายที่จะเกิดแก่ระบบการผลิตการส่ง และการจำหน่ายน้ำประปา

2) กปภ. ได้บอกกล่าวให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ทราบล่วงหน้าแล้วโดยแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ทราบภายในเวลาอันสมควรแต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ถ้าไม่อาจติดต่อกับเจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ได้ให้ประกาศให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้นทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามสิบวัน การประกาศให้ทำเป็นหนังสือปิดไว้ ณ ที่ซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่และ ณ ที่ว่าการเขต หรือที่ว่าการอำเภอที่ทำการกำนัน และที่ทำการผู้ใหญ่บ้านซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่ ทั้งนี้ให้แจ้งกำหนดวัน เวลา และการที่จะกระทำนั้นไว้ด้วย (มาตรา 29 วรรคหนึ่ง)

(7) ในการผลิตการส่งและการจำหน่ายน้ำประปา ให้ กปภ. มีอำนาจเดินท่อน้ำ และติดตั้งอุปกรณ์ไปได้ เหนือ ตามหรือข้ามพื้นดินของบุคคลใด ๆ ในเมื่อที่ดินนั้นมีไซ้ที่ตั้งโรงเรือนสำหรับอยู่อาศัย

ให้กปภ. มีอำนาจกำหนดบริเวณที่ดินที่เดินท่อน้ำและติดตั้งอุปกรณ์โดยมีความกว้างจากท่อน้ำด้านละไม่เกินสองเมตรห้าสิบเซนติเมตรสำหรับท่อน้ำขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางตั้งแต่แปดสิบเซนติเมตรขึ้นไปและให้กปภ. ทำเครื่องหมายแสดงเขตไว้ในบริเวณดังกล่าวตามระเบียบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ในบริเวณที่กำหนดดังกล่าวข้างต้นให้ กปภ. มีอำนาจรื้อถอนสิ่งก่อสร้างหรือทำขึ้นหรือตัดฟันต้นกิ่งหรือรากของต้นไม้ หรือพืชผลอย่างใด ๆ ได้โดยไม่ต้องจ่ายค่าทดแทนในการที่ใช้ที่ดินและในการรื้อถอนหรือตัดฟันแล้วแต่กรณีให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองด้วยจำนวนเงินอันเป็นธรรม เว้นแต่เจ้าของหรือผู้ครอบครองเป็นผู้ได้รับประโยชน์ค้ำค่าในการกระทำนั้นอยู่ด้วย (มาตรา 30 วรรคหนึ่งถึง วรรคสาม)

(8) ในบริเวณที่กำหนดเป็นที่ดินที่เดินท่อน้ำ และติดตั้งอุปกรณ์ ห้ามมิให้ผู้ใดปลูกสร้างโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ปลูกต้นไม้ หรือกระทำการใด ๆ อันอาจทำให้เกิดอันตราย หรือเป็นอุปสรรคต่อระบบการผลิต การส่ง และการจำหน่ายน้ำประปา เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจาก กปภ. เป็นหนังสือ ในการอนุญาตนั้นจะอนุญาตโดยมีเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดด้วยก็ได้ บรรดาโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ต้นไม้ หรือสิ่งอื่นใดที่ปลูกขึ้นหรือทำขึ้นโดยมิได้รับอนุญาตจาก กปภ. ให้ กปภ. มีอำนาจรื้อถอน ขนย้าย ตัดฟัน หรือกระทำการใด ๆ ได้ตามควรแก่กรณี โดยไม่จำเป็นต้องชดใช้ค่าเสียหาย และผู้ฝ่าฝืนต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการนั้นด้วย (มาตรา 31)

(9) ในกรณีจำเป็นและเร่งด่วนเพื่อป้องกันอันตราย หรือความเสียหายพนักงานและลูกจ้าง อาจเข้าไปในที่ดินหรือสถานที่ของบุคคลใด ๆ เพื่อตรวจสอบซ่อมแซมหรือแก้ไขระบบการผลิตการส่งและการจำหน่ายน้ำประปาได้ แต่ถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองอยู่ ณ ที่นั้นด้วย ก็ให้พนักงานหรือลูกจ้างแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทราบก่อน (มาตรา 32 วรรคหนึ่ง)

(10) เมื่อ กปภ. มีความจำเป็นที่จะต้องได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์เพื่อใช้ในการวางหรือจัดสร้างระบบการผลิต การส่ง และการจำหน่ายน้ำประปา ถ้าไม่สามารถตกลงในเรื่องการโอนกันได้ให้ดำเนินการเวนคืนตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ (มาตรา 33)

(11) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจหน้าที่กำกับโดยทั่วไปซึ่งกิจการของ กปภ. เพื่อการนี้จะสั่งให้ กปภ. ชี้แจงข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็น ทำรายงานหรือยับยั้งการกระทำของ กปภ. ที่ขัดต่อนโยบายของรัฐบาลหรือมติของคณะรัฐมนตรี ตลอดจนมีอำนาจที่จะสั่งให้ปฏิบัติการตามนโยบายของรัฐบาลหรือมติของคณะรัฐมนตรี และสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินกิจการได้ (มาตรา 46)

3.2.2.9 พระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2511 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5 (พ.ศ.2535)

(1) ให้จัดตั้งการไฟฟ้าขึ้นเรียกว่า “การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย” เรียก โดยย่อว่า “กฟผ.” และให้เป็นนิติบุคคลมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1) ผลิตจัดให้ได้มาจัดส่งหรือจำหน่ายซึ่งพลังงานไฟฟ้าให้แก่

(ก) การไฟฟ้านครหลวง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค หรือการไฟฟ้าอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

(ข) ผู้ใช้พลังงานไฟฟ้าตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

(ค) ประเทศใกล้เคียง

2) ดำเนินงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพลังงานไฟฟ้า แหล่งพลังงานอันได้มาจากธรรมชาติ เช่น น้ำ ลม ความร้อนธรรมชาติ แสงแดด แร่ธาตุ หรือเชื้อเพลิง เป็นต้นว่า น้ำมัน ถ่านหิน หรือก๊าซ รวมทั้งพลังงานปรมาณู เพื่อการผลิตพลังงานไฟฟ้าและงานอื่นที่ส่งเสริมกิจการของ กฟผ. (มาตรา 6)

(2) ให้ กฟผ. มีอำนาจกระทำกิจการภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์ตามมาตรา 6 อำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึงการสร้างเขื่อนกั้นน้ำ เขื่อนระบายน้ำ เขื่อนกักเก็บน้ำอ่างเก็บน้ำหรือสิ่งอื่นอันเป็นอุปกรณ์ของเขื่อนหรืออ่างนั้น เพื่อการผลิตพลังงานไฟฟ้าหรือเพื่อการพัฒนาการไฟฟ้าพลังน้ำหรือเพื่อประโยชน์เกี่ยวกับการไฟฟ้า สร้างโรงไฟฟ้าพลังความร้อน โรงไฟฟ้าพลังน้ำ โรงไฟฟ้าพลังปรมาณูหรือโรงไฟฟ้า พลังอื่น รวมทั้งลานไถไฟฟ้า และสิ่งอื่นอันเป็นอุปกรณ์ของโรงไฟฟ้านั้น ๆ หรือสร้างระบบไฟฟ้า (มาตรา 9)

(3) ให้คณะกรรมการการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยมีอำนาจหน้าที่วางนโยบายและควบคุมดูแลทั่วไป ซึ่งกิจการของ กฟผ. อำนาจหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึงการออกระเบียบหรือข้อบังคับเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ (มาตรา 18)

(4) ให้ กฟผ. รับผิดชอบในการดำเนินกิจการและการบำรุงรักษาเขื่อนกั้นน้ำ เขื่อนระบายน้ำ เขื่อน กักเก็บน้ำ อ่างเก็บน้ำ และสิ่งอื่นอันเป็นอุปกรณ์ของเขื่อน หรืออ่างนั้นภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์ตามมาตรา 6 รวมทั้งการควบคุมปริมาณน้ำที่กักเก็บหรือระบายจากอ่างเก็บน้ำ โดยให้คำนึงถึงประโยชน์มากที่สุด จากการควบคุมลุ่มแม่น้ำที่มีการสร้างเขื่อนดังกล่าวนั้น และแคว ลำน้ำ ทางน้ำ คลอง หรือคลองส่งน้ำที่มีต่อเนื่องกับลุ่มแม่น้ำนั้นให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ให้ กฟผ. และกรมชลประทานร่วมกันออกข้อบังคับเพื่อกำหนดปริมาณน้ำที่จะกักเก็บหรือระบายจากอ่างเก็บน้ำถ้าไม่สามารถตกลงกันได้เกี่ยวกับการออกข้อบังคับหรือการปฏิบัติตามข้อบังคับให้รายงานต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานเพื่อพิจารณาวินิจฉัย คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด (มาตรา 38)

3.2.2.10 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2549)

(1) กำหนดบทนิยามคำว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์กรการบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมาย จัดตั้ง

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มาตรา 4)

(2) กำหนดให้มีคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่

1) จัดทำแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแผนปฏิบัติการเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรายงานต่อรัฐสภา

2) กำหนดการจัดระบบการบริการสาธารณะตามอำนาจและหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง

3) กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจจากราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีให้มีการกระจายอำนาจการอนุมัติหรือการอนุญาตตามที่มีกฎหมายบัญญัติให้ต้องขออนุมัติหรือขออนุญาตไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการประชาชน และการกำกับดูแลให้เป็นไปตามกฎหมายนั้น ๆ เป็นสำคัญ

5) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในการจัดสรรเงินงบประมาณที่จัดสรรเพิ่มขึ้นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเนื่องจากการถ่ายโอนภารกิจจากส่วนกลาง (มาตรา 12)

(3) คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจและหน้าที่

1) จัดทำแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแผนปฏิบัติการเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรายงานต่อรัฐสภา

2) กำหนดการจัดระบบการบริการสาธารณะตามอำนาจและหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง

3) กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจจากราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีให้มีการกระจายอำนาจการอนุมัติหรือการอนุญาตตามที่มีกฎหมายบัญญัติให้ต้องขออนุมัติหรือขออนุญาตไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการประชาชน และการกำกับดูแลให้เป็นไปตามกฎหมายนั้น ๆ เป็นสำคัญ

5) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในการจัดสรรเงินงบประมาณที่จัดสรรเพิ่มขึ้นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเนื่องจากการถ่ายโอนภารกิจจากส่วนกลาง (มาตรา 12)

(4) ให้มีสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในสำนักงานปลัด สำนักนายกรัฐมนตรี โดยมีอำนาจและหน้าที่

1) รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ

2) รวบรวมข้อมูล ศึกษา และวิเคราะห์เกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการ

3) ร่วมมือและประสานงานกับราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

4) ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนตามที่คณะกรรมการมอบหมาย (มาตรา 15)

(5) ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการ สาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง เช่น การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ การสาธารณสุข โภคและการก่อสร้างอื่น ๆ การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย การจัดการการบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การผังเมือง (มาตรา 16)

(6) ภายใต้บังคับมาตรา 16 ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง เช่น การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด การสนับสนุน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น การประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น การคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดตั้งและดูแลระบบบำบัดน้ำเสียรวม การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลรวม การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่าง ๆ การสร้างและบำรุงรักษาทางบกและทางน้ำที่เชื่อมต่อระหว่าง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จัดทำกิจการใดอันเป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตและกิจการนั้นเป็นการสมควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกัน ดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด สนับสนุน หรือช่วยเหลือส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น การให้บริการแก่เอกชน ส่วนราชการหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น (มาตรา 17)

(7) ให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองตามมาตรา 16 และมาตรา 17 (มาตรา 18)

(8) ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะอย่างเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันให้คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่รับผิดชอบในส่วนใด (มาตรา 20)

(9) บรรดาอำนาจและหน้าที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบของรัฐตามกฎหมาย รัฐอาจมอบอำนาจและหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการแทนได้ ในการดำเนินงานตามอำนาจและหน้าที่ที่ระบุไว้ในมาตรา 16 มาตรา 17 มาตรา 18 และมาตรา 19 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจร่วมมือกันดำเนินการหรืออาจร้องขอให้รัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นแล้วแต่กรณี ดำเนินการแทนได้ (มาตรา 21)

3.2.2.11 พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2562)

(1) มาตรา 5 กำหนดบทนิยามขึ้นใช้บังคับ ดังต่อไปนี้

“จังหวัด” หมายความว่า จังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหาร

“อำเภอ” หมายความว่า อำเภอตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินและให้
หมายความรวมถึงกิ่งอำเภอด้วย

“ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด” หมายความว่า ข้าราชการที่ปฏิบัติกิจการขององค์การ
บริหารส่วนจังหวัดและได้รับเงินเดือนโดยมีอัตราเงินเดือน และตำแหน่งในงบประมาณที่องค์การบริหารส่วน
จังหวัดกำหนดขึ้น

“ราชการส่วนท้องถิ่นอื่น” หมายความว่า เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล เมือง
พัทยา กรุงเทพมหานคร และราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น นอกจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด

“ข้อบัญญัติ” หมายความว่า ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(2) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออก
กฎกระทรวง ประกาศและระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 6)

(3) ในจังหวัดหนึ่งให้มีองค์การบริหารส่วนจังหวัดประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด
และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่น
และกำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้เขตขององค์การบริหาร
ส่วนจังหวัด ได้แก่ เขตจังหวัด (มาตรา 7 และมาตรา 8)

(4) สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งมา
จากการเลือกตั้งของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นโดยใน
อำเภอหนึ่ง ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้หนึ่งคน (มาตรา 9)

(5) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจหน้าที่

1) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการของ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ และนโยบาย

2) สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

3) วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

4) รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด

5) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น (มาตรา 35/5)

(6) องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการภายในเขตองค์การบริหารส่วน
จังหวัด ดังต่อไปนี้

1) ตราข้อบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย

2) จัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และประสานการจัดทำแผนพัฒนา
จังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

3) สนับสนุนสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น

ท้องถิ่นอื่น

4) ประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบลและราชการส่วน

5) แบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่สภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น

6) ให้ความช่วยเหลือส่งเสริม และสนับสนุนในการดูแลการจราจรและการรักษาความ

สงบเรียบร้อย

7) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

9) จัดทำกิจการใด ๆ อันเป็น อำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขต

องค์การบริหารส่วนจังหวัดและกิจการนั้น เป็นการสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้
องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

10) จัดทำกิจการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็น
อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

บรรดาอำนาจหน้าที่ใดซึ่งเป็นของราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาค อาจมอบให้
องค์การบริหารส่วนจังหวัดปฏิบัติได้ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา 45)

(7) การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์
สุขของประชาชนโดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการ
ปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยานั้น และ
หลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด (มาตรา 45/1)

(8) องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจจัดทำกิจการใด ๆ อันเป็น อำนาจหน้าที่ของราชการส่วน
ท้องถิ่นอื่น หรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่นที่อยู่นอกเขตจังหวัดได้ เมื่อได้รับความยินยอมจากราชการส่วน
ท้องถิ่นอื่น หรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดใน
กฎกระทรวง (มาตรา 46)

(9) กิจการใดเป็นกิจการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดพึงจัดทำตามอำนาจหน้าที่ถ้าองค์การ
บริหารส่วนจังหวัดไม่จัดทำ รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีอาจมีคำสั่งให้ราชการส่วนกลางหรือ
ราชการส่วนภูมิภาคจัดทำกิจการนั้นได้ ในกรณีที่ราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคจัดทำกิจการดังกล่าว
ให้คิดค่าใช้จ่ายและค่าภาระต่าง ๆ ตามความเป็นจริงได้ตามอัตราและระยะเวลาที่เหมาะสม (มาตรา 47)

(10) องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจให้บริการแก่เอกชน ส่วนราชการหน่วยงาน ของรัฐ
รัฐวิสาหกิจ หรือ ราชการส่วนท้องถิ่นอื่น โดยเรียกค่าบริการได้ โดยตราเป็นข้อบัญญัติ (มาตรา 48)

(11) องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจมอบให้เอกชนกระทำการซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดและเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบริการหรือค่าตอบแทนที่เกี่ยวข้องแทนองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดได้ แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัดเสียก่อน
(มาตรา 49 วรรคหนึ่ง)

(12) องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจออกข้อบัญญัติเพื่อเก็บค่าธรรมเนียมใด ๆ จากผู้ซึ่งใช้หรือได้รับประโยชน์จากบริการสาธารณะที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดให้มีขึ้นได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด (มาตรา 69)

(13) ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎและระเบียบข้อบังคับของทางราชการเพื่อการนี้ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งสอบสวน ข้อเท็จจริงหรือสั่งให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดชี้แจงแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ (มาตรา 77 วรรคหนึ่ง)

3.2.2.12 พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2562 (ฉบับที่ 14)

(1) การจัดตั้งเทศบาล ได้กำหนดให้ท้องถิ่นที่มีสภาพอันสมควรกับฐานะเป็นเทศบาลให้จัดตั้งท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นเทศบาลตำบล เทศบาลเมืองหรือเทศบาลนครตามพระราชบัญญัตินี้และให้เทศบาลเป็นทบวงการเมือง มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น (มาตรา 7)

(2) เมื่อมีการจัดตั้งเทศบาลตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายว่าด้วยสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบลให้เลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่จัดตั้งเป็นเทศบาลในระหว่างที่ไม่มีนายกเทศมนตรี ให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนวันที่จัดตั้งเทศบาลปฏิบัติหน้าที่ปลัดเทศบาล และให้ปฏิบัติหน้าที่นายกเทศมนตรีเท่าที่จำเป็นได้เป็นการชั่วคราว จนถึงวันประกาศผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี (มาตรา 8)

(3) เทศบาลตำบล ได้แก่ ท้องถิ่นซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบล ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและเขตเทศบาลไว้ด้วย (มาตรา 9)

(4) เทศบาลเมือง ได้แก่ ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดหรือท้องถิ่น ชุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่หนึ่งหมื่นคนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้ และซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย (มาตรา 10)

(5) เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่นชุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ห้าหมื่นคนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้ และซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลนคร ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย (มาตรา 11)

(6) องค์การเทศบาลประกอบด้วยสภาเทศบาล และนายกเทศมนตรี (มาตรา 14)

(7) สภาเทศบาลประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นตามจำนวน ดังต่อไปนี้

1) สภาเทศบาลตำบล ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสิบสองคน

2) สภาเทศบาลเมือง ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสิบแปดคน

3) สภาเทศบาลนคร ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนยี่สิบสี่คน

ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมาย ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น (มาตรา 15)

(8) สมาชิกสภาเทศบาลย่อมเป็นผู้แทนของปวงชนในเขตเทศบาลนั้น และต้องปฏิบัติหน้าที่ตามความเห็นของตนโดยบริสุทธิ์ใจ ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมายใด ๆ (มาตรา 18)

(9) สภาเทศบาลมีประธานสภาคนหนึ่ง และรองประธานสภาคนหนึ่ง ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากสมาชิกสภาเทศบาลตามมติของสภาเทศบาล ประธานสภาเทศบาลและรองประธานสภาเทศบาลดำรงตำแหน่งจนครบอายุของสภาเทศบาล (มาตรา 20)

(10) ประธานสภาเทศบาล มีหน้าที่ดำเนินกิจการของสภาเทศบาลให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาล รองประธานสภาเทศบาล มีหน้าที่กระทำการแทนประธานสภาเทศบาลในเมื่อประธานสภาเทศบาลไม่อยู่ หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ (มาตรา 21)

(11) ให้กระทรวงมหาดไทยวางระเบียบข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาลไว้ (มาตรา 23)

(12) ให้เทศบาลมีนายกเทศมนตรีคนหนึ่งซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (มาตรา 48 ทวิ)

(13) นายกเทศมนตรีมีอำนาจหน้าที่

1) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เทศบัญญัติ และนโยบาย

2) สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการของเทศบาล

3) วางระเบียบเพื่อให้งานของเทศบาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

4) รักษาการให้เป็นไปตามเทศบัญญัติ

5) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น (มาตรา 48 เตรส)

(14) ภายใต้อำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบลมีหน้าที่ที่ต้องทำในเขตเทศบาล เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย การดูแลการจราจร และส่งเสริมสนับสนุนหน่วยงานอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล บำรุงศิลปะ จาริตประเพณี ภูมิปัญญา ท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น เป็นต้น

การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนโดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยกรนั้นและหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด (มาตรา 50)

(15) ภายใต้อำนาจหน้าที่ของกฎหมาย เทศบาลตำบลอาจจัดทำกิจการใด ๆ ในเขตเทศบาล เพื่อให้มีน้ำสะอาด หรือการประปา ให้มีตลาดท่าเทียบเรือและท่าข้าม ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ เป็นต้น (มาตรา 51)

(16) ภายใต้อำนาจหน้าที่ของกฎหมาย เทศบาลเมืองมีหน้าที่ที่ต้องทำในเขตเทศบาล เพื่อกิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 50 ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปาให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ เป็นต้น (มาตรา 53)

(17) ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลนครมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล เพื่อกิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 53 กิจการอย่างอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุขจัดให้มีและควบคุมตลาดท่าเทียบเรือท่าข้ามและที่จอดรถ การวางผังเมืองและการควบคุมการก่อสร้าง การส่งเสริมกิจการการท่องเที่ยว เป็นต้น (มาตรา 56)

(18) เทศบาลมีอำนาจตราเทศบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามหน้าที่ของเทศบาลที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือเมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้เทศบาลตราเทศบัญญัติหรือให้มีอำนาจตราเทศบัญญัติ (มาตรา 60)

3.2.2.13 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2562)

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามขึ้นใช้บังคับ ดังต่อไปนี้

“หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า เทศบาล สุขาภิบาลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น แต่ไม่รวมถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัด

“นายอำเภอ” หมายความว่า รวมถึงปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอด้วย

“ตำบล” หมายความว่า ตำบลตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ที่อยู่นอกเขตหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น และในกรณีที่มีพื้นที่อยู่ทั้งในและนอกเขตหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ให้หมายความถึงเฉพาะพื้นที่ที่อยู่นอกเขตหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

(2) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 5 วรรคหนึ่ง)

(3) ในตำบลหนึ่งให้มีสภาตำบลสภาหนึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้และให้สภาตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยสภาตำบลประกอบด้วยสมาชิกโดยตำแหน่ง ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านของทุกหมู่บ้านในตำบล และแพทย์ประจำตำบล และสมาชิกซึ่งได้รับเลือกตั้งจากราษฎรในแต่ละหมู่บ้านในตำบลนั้น เป็นสมาชิกสภาตำบล หมู่บ้านละหนึ่งคน (มาตรา 6 และมาตรา 7)

สภาตำบลมีกำนันเป็นประธานสภาตำบล และมีรองประธานสภาตำบลคนหนึ่งซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งจากสมาชิกสภาตำบลตามมติของสภาตำบล (มาตรา 16)

(4) สภาตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลตามแผนงานโครงการและงบประมาณของสภาตำบลเสนอแนะส่วนราชการในการบริหารราชการและพัฒนาตำบล ปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตำบลตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่และหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด (มาตรา 22)

(5) ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย สภาตำบลอาจดำเนินกิจการภายในตำบลเกี่ยวกับการจัดให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก จัดให้มีและรักษาทางระบายน้ำ และรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล รวมถึงคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (มาตรา 23)

(6) ในการจัดทำโครงการหรือแผนงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานใดในพื้นที่ตำบลใดให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานนั้นคำนึงถึงแผนพัฒนาตำบลนั้นด้วย (มาตรา 26)

(7) ในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบล ให้ประธานสภาตำบลเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินกิจการตามมติของสภาตำบล (มาตรา 27)

(8) เมื่อได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัด สภาตำบลอาจทำกิจการนอกเขตสภาตำบล หรือร่วมกับสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่นเพื่อทำกิจการร่วมกันได้เมื่อได้รับความยินยอมจากสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และกิจการนั้นเป็นกิจการที่จำเป็นต้องทำและเป็นการเกี่ยวเนื่องกับกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตน (มาตรา 28)

(9) การกำกับดูแลสภาตำบล ให้นายอำเภอมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการหากปรากฏว่าสภาตำบลกระทำการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติที่ไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจสั่งยุบสภาตำบลได้ตามคำแนะนำของนายอำเภอ (มาตรา 38 วรรคหนึ่ง และมาตรา 39 วรรคหนึ่ง)

(10) สภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท หรือตามเกณฑ์รายได้เฉลี่ยในวรรคสอง อาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทยและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในประกาศนั้นให้ระบุชื่อและเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ด้วย ทั้งนี้สภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลอาจรวมกับองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีเขตติดต่อกันภายในเขตอำเภอเดียวกันได้ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบลนั้น (มาตรา 40 วรรคหนึ่ง และมาตรา 41 ทวิ)

(11) สภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลอาจรวมกับหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีเขตติดต่อกันภายในเขตอำเภอเดียวกันได้ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบลนั้น โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทย และให้กำหนดเขตใหม่ของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นไว้ในประกาศกระทรวงมหาดไทยด้วย (มาตรา 41 ตริ)

(12) ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการเทศบาล อาจจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นเป็นเทศบาล ได้โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทย (มาตรา 42 วรรคหนึ่ง)

(13) องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นโดยองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล (มาตรา 43 และมาตรา 44)

(14) สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนเขตเลือกตั้งละหนึ่งคน ซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น (มาตรา 45 วรรคหนึ่ง)

(15) สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1) ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

2) พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

3) ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ (มาตรา 46)

(16) ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรง ของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น (มาตรา 58)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่

1) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

2) สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล

3) วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

4) รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล (มาตรา 59)

(17) องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (มาตรา 66)

ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดังนี้

1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

3) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

4) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมท้องถิ่น (มาตรา 67)

(18) ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

1) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร

2) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ

3) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์

4) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

5) ให้มีตลาดท่าเทียบเรือและท่าข้าม

6) การท่องเที่ยว

7) การผังเมือง (มาตรา 68)

(19) อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา 66 มาตรา 67 และมาตรา 68 นั้น ไม่เป็นการตัดอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรมหรือองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ ในอันที่จะดำเนินกิจการใด ๆ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในตำบล แต่ต้องแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลทราบล่วงหน้าตามสมควร ในกรณีนี้ หากองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจการดังกล่าวให้กระทรวง ทบวง กรมหรือ องค์การ หรือหน่วยงานของรัฐนำความเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบลไปประกอบการพิจารณาดำเนินกิจการ นั้นด้วย (มาตรา 69)

(20) เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีสิทธิ ได้รับทราบข้อมูลและข่าวสารจากทางราชการในเรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินกิจการของทางราชการในตำบล เว้นแต่ ข้อมูลหรือข่าวสารที่ทางราชการถือว่าเป็นความลับเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ (มาตรา 70)

(21) องค์การบริหารส่วนตำบลอาจออกข้อบัญญัติต่อองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อใช้บังคับใน องค์การบริหารส่วนตำบลได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ขององค์การ บริหารส่วนตำบล หรือเมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้องค์การบริหารส่วนตำบลออกข้อบัญญัติหรือให้มีอำนาจออก ข้อบัญญัติ (มาตรา 71)

(22) ให้นายอำเภอมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไป ตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการ (มาตรา 90)

3.2.2.14 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560)

(1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุขมีอำนาจ ออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและมาตรการในการควบคุมหรือกำกับดูแล สำหรับกิจการหรือการ ดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ รวมถึงกำหนดมาตรฐานสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน และวิธีดำเนินการเพื่อตรวจสอบควบคุมหรือกำกับดูแล หรือแก้ไขสิ่งที่จะมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน โดยกฎกระทรวงดังกล่าวจะกำหนดให้ใช้บังคับเป็นการทั่วไปทุกท้องถิ่น หรือให้ใช้บังคับเฉพาะท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งก็ได้ และในกรณีที่กฎกระทรวงดังกล่าวจะสมควรกำหนดให้เรื่องที่เป็น รายละเอียดทางด้านเทคนิควิชาการหรือเป็นเรื่องที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วตามสภาพสังคมให้เป็นไป ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุข และประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 6)

(2) ในกรณีที่เกิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อสภาวะความ เป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนซึ่งจำเป็นต้องมีการแก้ไขโดยเร่งด่วน อธิบดีกรมอนามัยมีอำนาจ ออกคำสั่งให้เจ้าของวัตถุหรือบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับการก่อให้เกิดหรืออาจเกิดความเสียหาย ดังกล่าวระงับการ กระทำหรือให้กระทำการใด ๆ เพื่อแก้ไขหรือป้องกันความเสียหายเช่นว่านั้นได้ตามที่เห็นสมควรถ้าบุคคลซึ่งได้รับ คำสั่งไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในระยะเวลาตามสมควร อธิบดีกรมอนามัยจะสั่งให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขปฏิบัติการ ใด ๆ เพื่อแก้ไขหรือป้องกันความเสียหายดังกล่าวนั้นแทนก็ได้ (มาตรา 8)

(3) คณะกรรมการสาธารณสุข มีอำนาจหน้าที่เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการกำหนดนโยบาย แผนงาน และมาตรการเกี่ยวกับการสาธารณสุข และพิจารณาให้ความเห็นในเรื่องใด ๆ เกี่ยวกับการสาธารณสุขตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมอบหมาย ให้คำแนะนำต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง และต่อราชการส่วนท้องถิ่นในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น กำหนดโครงการและประสานงานระหว่างส่วนราชการ และราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นต้น (มาตรา 10)

(4) กำหนดให้มีคณะกรรมการสาธารณสุข ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นประธานกรรมการอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ อธิบดีกรมควบคุมโรค อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม อธิบดีกรมวิชาการเกษตร อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกรุงเทพมหานคร นายกสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย นายกสมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย นายกสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย และผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกินสี่คน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความสามารถหรือประสบการณ์ในด้านกฎหมายสาธารณสุข การอนามัยสิ่งแวดล้อม และการคุ้มครองผู้บริโภคเป็นกรรมการและให้อธิบดีกรมอนามัยเป็นกรรมการและเลขานุการ(มาตรา 9)

(5) กำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจห้ามผู้หนึ่งผู้ใดมิให้ก่อเหตุรำคาญในที่หรือทางสาธารณะหรือสถานที่เอกชนรวมทั้งการระงับเหตุรำคาญด้วย ตลอดทั้งการดูแล ปรับปรุง บำรุงรักษา บรรดาถนน ทางบก ทางน้ำ รางระบายน้ำ คูคลอง และสถานที่ต่าง ๆ ในเขตของตนให้ปราศจากเหตุรำคาญ ในการนี้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือเพื่อระงับ กำจัดและควบคุมเหตุรำคาญต่าง ๆ ได้ (มาตรา 26)

(6) เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลตลาด ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อให้ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาดปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลรักษาความสะอาดเรียบร้อยภายในตลาดให้ถูกต้องตามสุขลักษณะและอนามัย การจัดให้มีที่รวบรวมหรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย การระบายน้ำทิ้ง การระบายอากาศ การจัดให้มีการป้องกันมิให้เกิดเหตุรำคาญและการป้องกันการระบาดของโรคติดต่อ (มาตรา 35)

3.2.2.15 พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 (พ.ศ.2560)

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“ที่สาธารณะ” หมายความว่า สาธารณสมบัติของแผ่นดินนอกจากที่รกร้าง ว่างเปล่า และหมายความรวมถึงถนนและทางน้ำด้วย

“สถานสาธารณะ” หมายความว่า สถานที่ที่จัดไว้เป็นสาธารณะสำหรับประชาชนใช้เพื่อการบันเทิง การพักผ่อนหย่อนใจ หรือการชุมนุม

“ทางน้ำ” หมายความว่า ทะเล ทะเลสาบ หาดทรายชายทะเล อ่างเก็บน้ำ แม่น้ำห้วย หนอง คลอง คับคลอง บึง คู ลำราง และหมายความรวมถึงท่อระบายน้ำด้วย

(2) การรักษาความสะอาดในที่สาธารณะและสถานสาธารณะ ห้ามมิให้ผู้ใดอาบน้ำหรือซักล้างสิ่งใด ๆ บนถนน หรือในสถานสาธารณะซึ่งมิได้จัดไว้เพื่อการนั้น หรือในบริเวณทางน้ำที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ประกาศห้ามไว้ (มาตรา 9)

(3) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดจูง ไ่ หรือต้อนสัตว์ลงไปทางน้ำซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ปิดประกาศห้ามไว้ ณ บริเวณดังกล่าว (มาตรา 22)

(4) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดเทหรือทิ้งกรวด หิน ดิน โคลน ททราย หรือเศษวัตถุก่อสร้างลงในทางน้ำหรือกองไว้ หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้อัตถุดังกล่าวไหลหรือตกลงในทางน้ำ เจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำการดังกล่าวจัดการขนย้ายวัตถุดังกล่าวออกไปให้ห่างจากทางน้ำภายในระยะเวลาที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดและถ้าการกระทำผิดดังกล่าวเป็นอุปสรรคต่อการระบายน้ำหรือทำให้ท่อระบายน้ำอุดตัน ต้นเงินให้มีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำการดังกล่าวแก้ไขให้ทางน้ำดังกล่าวคืนสู่สภาพเดิม (มาตรา 23)

(5) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดเท ปล่อย หรือระบายอุจจาระหรือปัสสาวะจากอาคารหรือยานพาหนะลงในทางน้ำ (มาตรา 30)

(6) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดเท หรือทิ้งสิ่งปฏิกูล มูลฝอย น้ำโสโครก หรือสิ่งอื่นใดลงบนถนนหรือในทางน้ำ (มาตรา 33)

3.2.2.16 พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 (พ.ศ.2560)

(1) มาตรา 5 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“การประมง” หมายความว่า การทำการประมง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การดูแลรักษาสัตว์น้ำ การแปรรูปสัตว์น้ำ และหมายความรวมถึงการกระทำใด ๆ ที่เป็นการสนับสนุนการทำการประมง

“ทำการประมง” หมายความว่า ค้นหา ล่อจับ ได้มา หรือเก็บสัตว์น้ำหรือการกระทำใด ๆ ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อล่อจับ ได้มา หรือเก็บสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำ

“ประมงน้ำจืด” หมายความว่า การทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำที่อยู่ในน้ำภายใน

“การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ” หมายความว่า การเลี้ยงสัตว์น้ำหรือการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำทั้งโดยวิธีธรรมชาติ วิธีผสมเทียมหรือวิธีอื่นใดในที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำในช่วงใดของวงจรชีวิตสัตว์น้ำนั้น

“ที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ” หมายความว่า บ่อคอก กระชังหรือที่ใช้เพาะเลี้ยง สัตว์น้ำลักษณะอื่นใดไม่ว่าจะอยู่ในที่ดินของเอกชน หรือในที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน หรือในที่จับสัตว์น้ำ ใด ๆ ที่ผู้ซุด ผู้สร้าง ผู้จัดทำ เจ้าของหรือผู้ครอบครองมีความมุ่งหมายโดยตรงที่จะใช้ทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

“การทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย” หมายความว่า การทำการประมงโดยฝ่าฝืนกฎหมาย การทำการประมงที่ไม่ได้รายงาน และการทำการประมงโดยรักรูเกณฑ์

(2) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษาการมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดกิจการอื่น เพื่อปฏิบัติการตามพระราชกำหนดนี้ (มาตรา 6)

(3) เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการการประมง ให้กรมประมงดำเนินการรวบรวมและประมวลข้อมูลทั้งปวงที่ได้จากการอนุญาต ออกใบอนุญาต จดทะเบียน หรือที่มีผู้แจ้งตามพระราชกำหนดนี้ และจัดทำสถิติการประมงให้เป็นปัจจุบันเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติทุกเดือนหรือตามระยะเวลาที่สั้นกว่านั้นตามที่คณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้ ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบและจัดเก็บสถิติการประมง ให้อธิบดีกรมประมงมีอำนาจประกาศกำหนดระยะเวลาและข้อมูลที่ประมงจะจัดเก็บ และพื้นที่ที่จะจัดเก็บ โดยปิดประกาศไว้ ณ ที่ทำการกำนันและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง (มาตรา 9)

(4) กำหนดให้มี “คณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ” ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงแรงงาน ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมการปกครอง ประธานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ประธานสภาการค้าแห่งประเทศไทย ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการและผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกินสิบคนเป็นกรรมการโดยมีอธิบดีกรมประมง เป็นกรรมการและเลขานุการ (มาตรา 13)

(5) คณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบาย และกำกับการบริหารจัดการการประมง เช่น กำหนดนโยบายการพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของประเทศ กำหนดแนวทางและเป้าหมายในการพัฒนาการประมงของประเทศให้สอดคล้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำและสิ่งแวดล้อม กำหนดแนวทางในการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำให้อยู่ในสถานะที่เหมาะสมและสามารถทำการประมงได้อย่างยั่งยืน (มาตรา 19)

(6) เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสนับสนุนชุมชนประมงท้องถิ่นในการจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟูและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากทรัพยากรสัตว์น้ำภายในที่จับสัตว์น้ำในเขตประมงน้ำจืด หรือเขตทะเลชายฝั่ง ให้กรมประมงดำเนินการให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนในเรื่องเกี่ยวกับการสนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มและจัดให้มีการขึ้นทะเบียนองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกรมประมงประกาศ กำหนด รวมถึงให้คำปรึกษาแก่ชุมชนประมงท้องถิ่นในการจัดการการบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟูและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำรวมทั้งช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรมของชุมชนในเรื่องดังกล่าว และเผยแพร่ความรู้หรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการการบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟูและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำ (มาตรา 25)

(7) ห้ามมิให้ผู้ใดปล่อย เท ทิ้ง ระบาย หรือทำให้วัตถุอันตรายตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนดลงสู่ที่จับสัตว์น้ำหรือปล่อย เท ทิ้ง ระบาย หรือทำให้สิ่งไหลลงสู่ที่จับสัตว์น้ำในลักษณะที่เป็นอันตรายแก่สัตว์น้ำหรือทำให้ที่จับสัตว์น้ำเกิดมลพิษในลักษณะที่เป็นอันตรายแก่สัตว์น้ำ (มาตรา 58)

(8) กำหนดให้ผู้ที่กระทำโดยเจตนาหรือโดยประมาททำให้ที่จับสัตว์น้ำเกิดมลพิษในลักษณะที่น่าจะเป็นอันตรายแก่สัตว์น้ำต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งปวงในการช่วยเหลือหรือป้องกันชีวิตสัตว์น้ำและทำให้ที่จับสัตว์น้ำ ฟื้นฟูกลับสู่สภาพตามธรรมชาติ ทั้งนี้ ตามที่อธิบดีกรมประมงกำหนด (มาตรา 59)

(9) ในกรณีที่น่าปรากฏว่าในที่จับสัตว์น้ำแห่งใดเกิดสภาวะมลพิษ หรือมีการปนเปื้อนของสารพิษ หรือสิ่งอื่นใดที่อาจเป็นอันตรายต่อมนุษย์หรือต่อสัตว์น้ำเกินมาตรฐานที่อธิบดีกรมประมงประกาศกำหนด อธิบดีมีอำนาจประกาศห้ามทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำแห่งนั้นภายในเวลาที่กำหนดได้ (มาตรา 100)

3.2.2.17 พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 18 (พ.ศ. 2566)

(1) มาตรา 3 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“เรือ” หมายความว่า ยานพาหนะทางน้ำทุกชนิด ไม่ว่าจะใช้เพื่อบรรทุก ลำเลียง โดยสาร ลากจูง ดัน ยก ขุดหรือลอก รวมทั้งยานพาหนะอย่างอื่นที่สามารถใช้ในน้ำได้ทำนองเดียวกัน

“เจ้าท่า” หมายความว่า อธิบดีกรมเจ้าท่าหรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมเจ้าท่ามอบหมาย

(2) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมมีอำนาจออกกฎกระทรวง ดังต่อไปนี้

1) กำหนดแนวแม่น้ำลำคลองหรือทะเลอาณาเขตแห่งใดเป็นเขตท่าเรือและเขตจอดเรือ

2) กำหนดทางเดินเรือทั่วไปและทางเดินเรือในเขตท่าเรือนอกจากทางเดินเรือในเขต

ท่าเรือกรุงเทพฯ

3) กำหนดแนวทะเลแห่งใดภายในน่านน้ำไทยเป็นเขตควบคุมการเดินเรือ (มาตรา 12)

(3) ให้เจ้าท่าโดยคำแนะนำของผู้ว่าราชการจังหวัดหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจประกาศกำหนดแนวแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบหรือทะเลอาณาเขตเป็นเขตห้ามจอดเรือหรือแพ (มาตรา 45/1 วรรคหนึ่ง)

(4) ให้เจ้าท่ามีอำนาจสั่งห้ามใช้ และให้แก้ไขท่ารับส่งคนโดยสาร ท่ารับส่งสินค้า ท่าเทียบเรือและแพใน แม่น้ำลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำทะเลสาบอันเป็นทางสัญจรของประชาชน หรือ ที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทย ซึ่งมีสภาพไม่ปลอดภัยในการใช้หรืออาจเกิดอันตรายแก่ประชาชนหรือแก่การเดินเรือโดยแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทราบเป็นหนังสือในกรณีที่ไม่ปรากฏตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครองให้ปิดคำสั่งไว้ ณ ท่ารับส่งคนโดยสาร ท่ารับส่งสินค้า ท่าเทียบเรือหรือแพนั้น และให้ถือว่าเจ้าของหรือผู้ครอบครองได้รับคำสั่งนั้นแล้ว (มาตรา 46 ทวิ)

(5) ในแม่น้ำลำคลองต่าง ๆ นอกเขตท่า บรรดาเรือที่เดินตามน้ำให้เดินกลางลำแม่น้ำ หรือ ลำคลอง เรือที่เดินทวนน้ำให้เดินแอบฝั่ง ถ้าไม่สามารถจะทำอย่างหนึ่งอย่างใดตั้งว่ามานี้ให้เดินกลางร่องน้ำและให้ปฏิบัติตามข้อบังคับการเดินเรือแห่งท้องถิ่นซึ่งตั้งขึ้นเพื่อควบคุมการเดินเรือในลำแม่น้ำหรือคลองนั้น ๆ ด้วย

ให้เจ้าท่าหรือผู้ว่าราชการจังหวัดในท้องถิ่นที่ไม่มีเจ้าท่ามีอำนาจออกข้อบังคับควบคุมการเดินเรือในแม่น้ำและลำคลองใด ๆ ซึ่งอยู่ในเขตท้องถิ่นของตนได้ ข้อบังคับนั้นเมื่อได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีเจ้าหน้าทีและได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้ (มาตรา 68)

(6) ห้ามมิให้ผู้ใดปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำเข้าไปเหนือน้ำ ในน้ำ และใต้น้ำของแม่น้ำลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชน หรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายใน น่านน้ำไทย หรือบนชายหาดของทะเลดังกล่าว เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจาก เจ้าท่า (มาตรา 117 วรรคหนึ่ง)

(7) ห้ามมิให้ผู้ใดเท ทิ้งหรือทำด้วยประการใด ๆ ให้หิน กรวด ทราย ดิน โคลน อับเฉา สิ่งของ หรือสิ่งปฏิกูลใด ๆ ยกเว้นน้ำมันและเคมีภัณฑ์ลงในแม่น้ำลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำหรือทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือทะเลภายในน่านน้ำไทย อันจะเป็นเหตุให้เกิดการตื่นเงินตกตะกอน หรือสกปรก เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าท่า ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และต้องชดใช้เงินค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียในการขจัดสิ่งเหล่านั้นด้วย (มาตรา 119)

(8) ห้ามมิให้ผู้ใดเท ทิ้งหรือทำด้วยประการใด ๆ ให้น้ำมันและเคมีภัณฑ์หรือสิ่งใด ๆ ลงในแม่น้ำลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำหรือทะเลสาบอันเป็นทางสัญจรของประชาชน หรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือทะเลภายในน่านน้ำไทยอันอาจจะเป็นเหตุให้เกิดเป็นพิษต่อสิ่งมีชีวิต หรือต่อสิ่งแวดล้อมหรือเป็นอันตรายต่อการเดินเรือในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำหรือทะเลสาบดังกล่าว ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และต้องชดใช้เงินค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไปในการแก้ไขสิ่งเป็นพิษหรือชดใช้ค่าเสียหายเหล่านั้นด้วย (มาตรา 119 ทวิ)

(9) ให้เจ้าท่ามีหน้าที่ดูแล รักษาและขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดิน แม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบและทะเลภายในน่านน้ำไทย

ห้ามมิให้ผู้ใดขุดลอก แก้ไข หรือทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการเปลี่ยนแปลงร่องน้ำ ทางเดินเรือ แม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบหรือทะเลภายในน่านน้ำไทย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าท่า ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงห้าหมื่นบาทและให้เจ้าท่าสั่งให้หยุดกระทำการดังกล่าว (มาตรา 120)

3.2.2.18 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2561)

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“สิ่งแวดล้อม” หมายความว่า สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์ได้ทำขึ้น

“คุณภาพสิ่งแวดล้อม” หมายความว่า คุณภาพของธรรมชาติ อันได้แก่ สัตว์ พืช และทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ และสิ่งที่มีมนุษย์ได้ทำขึ้น ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพของประชาชนและความสมบูรณ์สืบไปของมนุษยชาติ

“มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม” หมายความว่า ค่ามาตรฐานคุณภาพน้ำอากาศ เสียง และสภาวะอื่น ๆ ของสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดเป็นเกณฑ์ทั่วไปสำหรับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

“เขตอนุรักษ์” หมายความว่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตสงวนเพื่อการท่องเที่ยว และเขตพื้นที่คุ้มครองอย่างอื่นเพื่อสงวนและรักษาสภาพธรรมชาติตามที่มีกฎหมายกำหนด

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ส่วนราชการรัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีกฎหมายจัดตั้ง

(2) ให้นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตน (มาตรา 11 วรรคหนึ่ง)

(3) ให้มีคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นรองประธานกรรมการคนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมไม่เกินแปดคนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการในจำนวนนี้จะต้องมีผู้แทนภาคเอกชนร่วมอยู่ด้วยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง และปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นกรรมการ และเลขานุการการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้พิจารณาแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มีผลงานและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม (มาตรา 12)

(4) คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจและหน้าที่

- 1) เสนอนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี
- 2) กำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- 3) พิจารณาให้ความเห็นชอบในแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ
- 4) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด
- 5) เสนอแนะมาตรการด้านการเงิน การคลัง การภาษีอากร และการส่งเสริมการลงทุนเพื่อปฏิบัติตามนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติต่อคณะรัฐมนตรี
- 6) เสนอแนะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมต่อคณะรัฐมนตรี (มาตรา 13)

(5) ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจเรียกให้ส่วนราชการรัฐวิสาหกิจและบุคคลอื่น ส่งเอกสารการสำรวจผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและเอกสารหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องของโครงการและแผนงานของส่วนราชการรัฐวิสาหกิจ หรือบุคคลนั้นมาพิจารณา ในการนี้อาจเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงด้วย หากเห็นว่าโครงการและแผนงานใดอาจจะทำให้เกิดผลเสียหายร้ายแรงต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้เสนอมาตรการแก้ไขต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป (มาตรา 19 วรรคหนึ่ง)

(6) ในการปฏิบัติการตามหน้าที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติคณะกรรมการผู้ชำนาญการหรือ คณะอนุกรรมการอาจเชิญบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง คำอธิบาย ความเห็น หรือคำแนะนำทางวิชาการได้เมื่อเห็นสมควร และอาจขอความร่วมมือจากบุคคลใดเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงหรือเพื่อสำรวจกิจกรรมใด ๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม (มาตรา 20)

(7) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติอาจมอบหมายให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมมลพิษ หรือกรมส่งเสริม

คุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทบทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นผู้ปฏิบัติการหรือเตรียมข้อเสนอไปยัง คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปได้ (มาตรา 21)

(8) เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเรื่องต่อไปนี้

1) มาตรฐานคุณภาพน้ำในแม่น้ำลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ และแหล่งน้ำ สาธารณะอื่น ๆ ที่อยู่ในผืนแผ่นดิน โดยจำแนกตามลักษณะการใช้ประโยชน์บริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำในแต่ละพื้นที่

2) มาตรฐานคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งรวมทั้งบริเวณพื้นที่ปากแม่น้ำ

3) มาตรฐานคุณภาพน้ำบาดาลที่กำหนดตามมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมดังกล่าวข้างต้น จะต้องอาศัยหลักวิชาการกฎเกณฑ์ และหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เป็นพื้นฐานและจะต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ ในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องด้วย (มาตรา 32)

(9) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยความเห็นชอบของ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติจัดทำแผนปฏิบัติการเรียกว่า “แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม” เพื่อปฏิบัติตาม นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ทั้งนี้ ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม และเพื่อให้การ ดำเนินการเป็นไปโดยบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมี หน้าที่ให้คำแนะนำแก่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำแผนงานหรือดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมนั้น (มาตรา 35)

(10) แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม อาจจัดทำเป็นแผนระยะสั้น ระยะกลาง หรือระยะยาวได้ ตามความเหมาะสม และควรจะต้องประกอบด้วยแผนงาน และแนวทางการดำเนินงานในเรื่องดังต่อไปนี้

1) การจัดการคุณภาพอากาศ น้ำ และคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเรื่องอื่น ๆ

2) การควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด

3) การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม

4) การประมาณการเงินงบประมาณแผ่นดิน และเงินกองทุนที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานตามแผน

5) การจัดองค์กรและระเบียบการบริหารงานเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือ และประสานงาน ระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและระหว่างส่วนราชการกับเอกชนรวมทั้งการกำหนดอัตราค่าจ้างพนักงาน เจ้าหน้าที่ที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานตามแผน

6) การตรากฎหมายและออกกฎข้อบังคับ ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ คำสั่ง และประกาศที่ จำเป็นสำหรับการดำเนินงานตามแผน

7) การตรวจสอบ ติดตาม และวิเคราะห์คุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อประโยชน์ในการประเมินผล การดำเนินงานตามแผน และการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง (มาตรา 36)

3.2.2.19 พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2562)

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามคำว่า “ป่า” หมายความว่า ที่ดินที่ยังมิได้มีบุคคลได้มาตาม กฎหมายที่ดิน

(2) ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้พื้นที่ใดในเขตสัมปทานเพื่อประโยชน์ในการสร้างเขื่อนชลประทาน หรือ เขื่อนพลังน้ำหรือเพื่อการป้องกันภัยพิบัติสาธารณะหรือความมั่นคงของชาติ หรือเพื่อรักษาความสมดุลของสภาพแวดล้อมหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่นให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งการดังต่อไปนี้

- 1) ให้สัมปทานที่มีพื้นที่สัมปทานทับพื้นที่ดังกล่าวสิ้นสุดลงทั้งแปลง
- 2) ให้ผู้รับสัมปทานหยุดการทำกิจการที่ได้รับสัมปทานนี้เป็นการชั่วคราว ในพื้นที่ดังกล่าวตามระยะเวลาที่เห็นสมควร

- 3) ตัดเขตพื้นที่ดังกล่าวออกจากพื้นที่ในสัมปทาน (มาตรา 68 ทวิ)

(3) นอกจากการสิ้นสุดลงตามอายุของสัมปทาน หรือตามข้อกำหนดหรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัมปทาน หรือตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่น สิทธิการทำกิจการที่ได้รับสัมปทานในเขตพื้นที่สัมปทานทั้งแปลงหรือบางส่วน ย่อมสิ้นสุดลงเมื่อพื้นที่ดังกล่าวอยู่ในเขตที่กำหนดให้เป็น

- 1) อุทยานแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ หรือ

- 2) เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (มาตรา 68 ตริ)

3.2.2.20 พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2559)

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“ป่า” หมายความว่า ที่ดิน รวมตลอดถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลที่ยังมิได้มีบุคคลได้มาตามกฎหมาย

“ป่าสงวนแห่งชาติ” หมายความว่า ป่าที่ได้กำหนดให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติตามพระราชบัญญัติ

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมป่าไม้

(2) ในจังหวัดใดที่มีป่าสงวนแห่งชาติ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการควบคุมและรักษาป่าสงวนแห่งชาติประจำจังหวัด” ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ อัยการจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เกษตรและสหกรณ์จังหวัด เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด ปฎิรูปที่ดินจังหวัด ปลัดจังหวัด ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด ผู้แทนเทศบาลแห่งท้องที่ที่ป่าสงวนแห่งชาติตั้งอยู่จำนวนหนึ่งคนและผู้แทน องค์การบริหารส่วนตำบลแห่งท้องที่ที่ป่าสงวนแห่งชาติตั้งอยู่จำนวนสามคน เป็นกรรมการในจังหวัดใดที่มีพื้นที่ซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ให้มีผู้แทนกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนและจังหวัดใดที่มีพื้นที่ซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้มีผู้แทนกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคน ให้ผู้อำนวยการสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่ที่ป่าสงวนแห่งชาติตั้งอยู่ หรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ (มาตรา 10)

(3) คณะกรรมการควบคุมและรักษาป่าสงวนแห่งชาติประจำจังหวัดมีอำนาจหน้าที่กำหนด มาตรการในการควบคุมดูแลและการส่งเสริมการปลูกป่า รวมทั้งการฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติให้สอดคล้องกับ

แนวทางที่อธิบดีกำหนด ทั้งนี้ แนวทางดังกล่าวต้องกำหนดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในพื้นที่ด้วย (มาตรา 11)

(4) ในเขตป่าสงวนแห่งชาติห้ามมิให้บุคคลใดยึดถือครอบครองทำประโยชน์ หรืออยู่อาศัยในที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า ทำไม้ เก็บหาของป่า หรือกระทำการด้วยประการใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ เว้นแต่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด (มาตรา 14)

(5) ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 14 ถ้าได้กระทำเป็นเนื้อที่เกินยี่สิบห้าไร่ หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่ต้นน้ำลำธารหรือพื้นที่ชายฝั่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงสองล้านบาท (มาตรา 31)

3.2.2.21 พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“สัตว์ป่า” หมายความว่า สัตว์ทุกชนิดซึ่งโดยทั่วไปย่อมเกิดและดำรงชีวิตอยู่ในธรรมชาติอย่างเป็นอิสระ และให้หมายความรวมถึงไข่และตัวอ่อนของสัตว์เหล่านั้นด้วยแต่ไม่หมายความรวมถึงสัตว์พาหนะตามกฎหมายว่าด้วยสัตว์พาหนะ สัตว์ซึ่งได้รับการยอมรับในทางวิชาการว่าสายพันธุ์นั้นเป็นสัตว์บ้านไม่ใช่สัตว์ป่าและสัตว์ที่ได้มาจากการสืบพันธุ์ของสัตว์ดังกล่าว

(2) ผู้ใดจะจัดตั้งและประกอบกิจการสวนสัตว์ต้องได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี โดยยื่นเอกสารโครงการจัดตั้งและประกอบกิจการสวนสัตว์ บัญชีรายการชนิดและจำนวนสัตว์ป่าหรือซากสัตว์ป่าที่มีหรือจะมีไว้ในครอบครองโดยต้องแสดงหลักฐานการได้มาพร้อมด้วยแผนที่แสดงที่ตั้งแบบแปลนและแผนผังของสวนสัตว์

โครงการจัดตั้งและประกอบกิจการสวนสัตว์ และแบบแปลนและแผนผังของสวนสัตว์ตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นไปตามมาตรฐานการจัดการสวนสัตว์ที่อธิบดีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการซึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

- 1) การจัดการพื้นที่เลี้ยงและจัดแสดงสัตว์
- 2) การสุขาภิบาล การบำบัดน้ำเสีย การกำจัดของเสีย และการควบคุมโรค
- 3) การปฏิบัติการและมาตรการฉุกเฉินต่าง ๆ (มาตรา 33)

(3) คณะกรรมการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแห่งชาติ มีหน้าที่และอำนาจ

1) พิจารณาให้ความเห็นชอบการกำหนดพื้นที่เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า และการขยาย หรือการเพิกถอนเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า

2) เสนอแนะนโยบายและมาตรการที่จำเป็นเพื่อการคุ้มครองและดูแลรักษาสภาพธรรมชาติและสิ่งแวดลอม ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า และพื้นที่ควบคุมเพื่อการจัดการสัตว์ป่า

3) ให้ความเห็นชอบแผนแม่บทการบริหารจัดการการอนุรักษ์สัตว์ป่า เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และ เขตห้ามล่าสัตว์ป่า

4) กำหนดมาตรการเพิ่มเติมเพื่อการอนุรักษ์และเพาะพันธุ์สัตว์ป่า การค้าสัตว์ป่า ซากสัตว์ป่า และผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่า และการประกอบกิจการสวนสัตว์

5) พิจารณาให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการออกกฎกระทรวง ระเบียบหรือประกาศที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ (มาตรา 45)

(4) เมื่อปรากฏว่าบริเวณพื้นที่ใดมีสภาพธรรมชาติสมควรต้องอนุรักษ์ไว้ให้เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าอย่างปลอดภัย และรักษาไว้ซึ่งพันธุ์สัตว์ป่า ตลอดจนคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือระบบนิเวศให้คงเดิม เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์และคุ้มครองสัตว์ป่า และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืชโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาและให้มีแผนที่แสดงแนวเขตนั้นด้วย บริเวณที่กำหนดนี้เรียกว่า “เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า” (มาตรา 47)

(5) ภายในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการยึดถือหรือครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือทำด้วยประการใดให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติเดิม เปลี่ยนแปลงทางน้ำ หรือทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง ท่วมท้น เหือดแห้ง เน่าเสีย หรือเป็นพิษ หรือปิดกั้น หรือทำให้เกิดขวางกั้นทางน้ำ หรือทางบก (มาตรา 55)

(6) ห้ามมิให้ผู้ใดเข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเป็นกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานอื่นใดซึ่งต้องเข้าไปปฏิบัติการตามหน้าที่ (มาตรา 53)

(7) ความในมาตรา 53 หรือมาตรา 55 มิให้ใช้บังคับแก่การกระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่ในกรณี ดังต่อไปนี้

1) มีความจำเป็นเร่งด่วน หรือมีเหตุฉุกเฉินเพื่อการป้องกันภัยอันตรายแก่บุคคลหรือชุมชน หรือเพื่อรักษาสภาพธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมหรือเพื่อป้องกันภัยพิบัติอันเป็นสาธารณะ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่กระทำการใดแล้วให้รายงานต่ออธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เพื่อทราบโดยมิชักช้า

2) เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครอง ดูแลรักษาหรือบำรุงเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือการสำรวจ การศึกษา การวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการหรือเพื่ออำนวยความสะดวกในการศึกษาธรรมชาติหรือเพื่ออำนวยความสะดวกหรือให้ความรู้แก่ประชาชนโดยทั่วไป

ในการดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่กรณีมีความจำเป็นเร่งด่วนหรือมีเหตุฉุกเฉินเพื่อการป้องกันภัยอันตรายแก่บุคคลหรือชุมชน หรือเพื่อรักษาสภาพธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมหรือเพื่อป้องกันภัยพิบัติอันเป็นสาธารณะ พนักงานเจ้าหน้าที่อาจร้องขอให้เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ หรือบุคคลอื่นช่วยเหลือในการกระทำความดังกล่าวก็ได้ และให้รายงานการกระทำต่ออธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชเพื่อทราบ และให้ถือว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐหรือบุคคลอื่นเป็นการกระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 56)

(8) เมื่อได้มีประกาศของรัฐมนตรีกำหนดเขตห้ามล่าสัตว์ป่าชนิดหรือประเภทใดแล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดตัด โค่น แผ้วถาง เผา ทำลาย ตัดไม้หรือพฤษชาติอื่น หรือทำลาย ทำให้เสื่อมสภาพขุด เก็บ ซึ่งแร่ ดิน หิน กรวดทราย ลูกกรัง ของป่า หรือทรัพยากรธรรมชาติใด ๆ หรือเลี้ยงสัตว์หรือปล่อยสัตว์หรือสัตว์ป่า หรือเปลี่ยนแปลงทางน้ำ หรือทำให้น้ำในลำน้ำลำห้วย หนอง บึง ท่วมท้น หรือเหือดแห้ง เป็นพิษหรือเป็นอันตรายต่อสัตว์ป่า เว้นแต่

ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช หรือเมื่ออธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชได้ประกาศอนุญาตไว้เป็นคราว ๆ ในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าแห่งหนึ่งแห่งใดโดยเฉพาะ

ความที่กล่าวข้างต้นมิให้ใช้บังคับแก่การกระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานอื่นใดที่มีความจำเป็นต้องปฏิบัติการเพื่อประโยชน์ในการสำรวจ การศึกษา การวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการหรือการคุ้มครองรักษาหรือช่วยเหลือสัตว์ป่า (มาตรา 67)

3.2.2.2 พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“อุทยานแห่งชาติ” หมายความว่า พื้นที่ที่มีความโดดเด่นสวยงามทางธรรมชาติเป็นพิเศษหรือมีความหลากหลายทางชีวภาพ ระบบนิเวศ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสัตว์ป่าหรือพืชป่าประจำถิ่นที่หายากหรือใกล้สูญพันธุ์หรือโดดเด่นด้านธรณีวิทยา หรือมรดกทางวัฒนธรรมที่สมควรสงวน หรือ อนุรักษ์ไว้เพื่อประโยชน์ของคนในชาติหรือเพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ทางธรรมชาติหรือนันทนาการของประชาชนอย่างยั่งยืน

“วนอุทยาน” หมายความว่า พื้นที่ที่มีสภาพธรรมชาติสวยงามเหมาะแก่การสงวนรักษาไว้ให้เป็นแหล่งคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือเพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ทางธรรมชาติหรือนันทนาการของประชาชนโดยส่วนรวม

(2) ให้มีคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมการท่องเที่ยว อธิบดีกรมป่าไม้ อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อธิบดีกรมที่ดิน เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกินเจ็ดคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์ด้านอุทยานแห่งชาติด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการท่องเที่ยวและนันทนาการหรือด้านกฎหมายเป็นกรรมการโดยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้แต่งตั้งจากผู้แทนภาคเอกชนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง และให้อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นกรรมการและเลขานุการ(มาตรา 10)

(3) คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ มีหน้าที่และอำนาจ

1) กำหนดนโยบายการจัดการอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ

2) เสนอแนะการกำหนดพื้นที่ใดเป็นอุทยานแห่งชาติ การขยาย หรือการเพิกถอนอุทยานแห่งชาติเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ

3) พิจารณาให้ความเห็นชอบการกำหนดพื้นที่ใดเป็นวนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ รวมทั้งการขยายหรือการเพิกถอนวนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ

4) พิจารณาให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการออกกฎกระทรวง ประกาศหรือระเบียบที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ (มาตรา 16)

(4) ภายในอุทยานแห่งชาติ ห้ามมิให้บุคคลใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดที่เป็น การเปลี่ยนแปลงทางน้ำหรือทำให้น้ำในลำน้ำลำห้วย หนอง บึง ทะเล ท่วมทัน เหือดแห้ง เน่าเสีย หรือเป็นพิษ หรือปิดกั้น หรือทำให้เกิดขวางกั้นทางน้ำหรือทางบก (มาตรา 19)

(5) ผู้ใดยึดถือหรือครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เมาป่า หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้เสื่อมสภาพ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ไปจากเดิมในอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ ถ้าได้กระทำในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 หรือพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 2 ตามที่คณะรัฐมนตรี กำหนดหรือพื้นที่เปราะบางของระบบนิเวศหรือความหลากหลายทางชีวภาพ ผู้กระทำต้องรับโทษทางอาญา (มาตรา 41)

3.2.2.23 พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2562)

(1) กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดให้โรงงานตามประเภทชนิดหรือขนาดใดเป็นโรงงานจำพวกที่ 1 โรงงานจำพวกที่ 2 หรือโรงงานจำพวกที่ 3 แล้วแต่กรณีโดยคำนึงถึงความจำเป็นในการควบคุมดูแลการป้องกันเหตุเดือดร้อนรำคาญ การป้องกันความเสียหายและการป้องกันอันตรายตามระดับความรุนแรงของผลกระทบที่จะมีต่อประชาชนหรือสิ่งแวดล้อม (มาตรา 7)

เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการประกอบกิจการโรงงานให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อให้โรงงานจำพวกใดจำพวกหนึ่งหรือทุกจำพวกต้องปฏิบัติตามในเรื่องการกำหนดมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยของเสียมลพิษหรือสิ่งใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน (มาตรา 8)

(2) ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่พบว่าผู้ประกอบการโรงงานผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือการประกอบกิจการโรงงานมีสภาพที่อาจก่อให้เกิดอันตราย ความเสียหาย หรือความเดือดร้อนแก่บุคคลหรือทรัพย์สินที่อยู่ในโรงงาน หรือที่อยู่ใกล้เคียงกับโรงงาน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นระงับการกระทำที่ฝ่าฝืน หรือแก้ไขหรือปรับปรุงหรือปฏิบัติให้ถูกต้องหรือเหมาะสมภายในระยะเวลาที่กำหนดได้ (มาตรา 37)

ในกรณีที่ผู้ประกอบการโรงงานไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวข้างต้น ถ้ามีเหตุที่ทางราชการสมควรเข้าไปดำเนินการแทน ให้ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมหรือผู้ซึ่งปลัดกระทรวงมอบหมายมีอำนาจสั่งการให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือมอบหมายให้บุคคลใด ๆ เข้าจัดการแก้ไขเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งนั้นได้ ในกรณีเช่นนี้ผู้ประกอบการโรงงานต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการเข้าจัดการนั้น ตามจำนวนที่จ่ายจริงรวมกับเบี้ยปรับในอัตราร้อยละสามสิบต่อปีของเงินจำนวนดังกล่าว

ถ้าทางราชการได้เข้าไปจัดการแก้ไขปัญหามลพิษหรือผู้กระทบต่อสิ่งแวดล้อมเกิดจากโรงงาน ให้ขอรับเงินช่วยเหลือจากกองทุนสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเพื่อใช้จ่ายในการดำเนินการได้ และเมื่อได้รับเงินตามวรรคหนึ่งจากผู้ประกอบการโรงงานแล้วให้ชดเชยเงินช่วยเหลือที่ได้รับมาคืนแก่กองทุนสิ่งแวดล้อมดังกล่าวต่อไป (มาตรา 42)

3.2.2.24 พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2562)

(1) ให้จัดตั้งการนิคมอุตสาหกรรมขึ้น เรียกว่า “การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย” เรียกโดยย่อว่า “กนอ.” และให้เป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1) การจัดให้ได้มาซึ่งที่ดินที่เหมาะสม เพื่อจัดตั้งหรือขยายนิคมอุตสาหกรรมหรือเพื่อดำเนินธุรกิจอื่นที่เป็นประโยชน์ หรือเกี่ยวเนื่องกับ กนอ.

2) การปรับปรุงที่ดินที่ กนอ. ได้มา รวมทั้งจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นในการดำเนินงานและการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพเพื่อให้บริการแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ผู้ประกอบพาณิชย์กรรมและผู้ประกอบกิจการอื่นที่เป็นประโยชน์หรือเกี่ยวเนื่องกับการประกอบอุตสาหกรรมหรือการประกอบพาณิชย์กรรม รวมตลอดทั้งการจัดให้มีและบริหารจัดการกิจการอันเป็นสาธารณูปโภค ที่พัก อาศัย การขนส่งทางบกและทางน้ำ ท่าเรือการสื่อสารโทรคมนาคมหรือกิจการอื่นใด ทั้งนี้ ที่จำเป็นหรือเป็นประโยชน์แก่กิจการของนิคมอุตสาหกรรม หรือผู้ประกอบการหรือผู้อยู่อาศัยในนิคมอุตสาหกรรม

3) การดำเนินกิจการท่าเรือ

4) การพัฒนาชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงหรือการมีส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะแก่ชุมชนที่อยู่ใกล้เคียง (มาตรา 6)

(2) ให้ กนอ. มีอำนาจกระทำการภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์ตามมาตรา 6 อำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง

1) การควบคุมการดำเนินงานของผู้ประกอบอุตสาหกรรม ผู้ประกอบพาณิชย์กรรม ผู้ประกอบกิจการอื่นที่เป็นประโยชน์หรือเกี่ยวเนื่องกับการประกอบอุตสาหกรรมหรือการประกอบพาณิชย์กรรมและผู้ใช้ที่ดินในนิคมอุตสาหกรรมให้เป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายรวมทั้ง การดำเนินงานที่เกี่ยวกับการสาธารณสุขหรือที่กระทบกระเทือนต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม

2) การกำกับหรือจัดให้มีระบบป้องกันอุบัติเหตุ ระบบรักษาความปลอดภัย และระบบบำรุงรักษา สิ่งแวดล้อม รวมตลอดถึงการควบคุมและจัดการน้ำเสีย การจัดการขยะมูลฝอย และการจัดการมลภาวะอื่นใดในนิคมอุตสาหกรรม (มาตรา 10)

(3) ให้คณะกรรมการการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยมีอำนาจวางนโยบายและควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการของ กนอ. อำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึงการออกระเบียบหรือข้อบังคับ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามมาตรา 6 และมาตรา 10 (มาตรา 23)

3.2.2.25 พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2562

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“สารสนเทศทรัพยากรน้ำ” หมายความว่า กระบวนการในการนำข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ มาผ่านกระบวนการจัดการสารสนเทศจนได้เป็นข่าวสารด้านทรัพยากรน้ำ ซึ่งอาจอยู่ในรูปข้อความ ตาราง กราฟ หรือภูมิสารสนเทศที่พร้อมนำมาใช้ปฏิบัติงาน ประกอบการตัดสินใจ ประกอบการวางแผนจัดการและนำมาสรุปเป็นความรู้ได้

“การจัดการสารสนเทศ” หมายความว่า การจัดข้อมูลให้เป็นกลุ่มเชื่อมโยงกันเพื่อการวิเคราะห์ และประมวลผลจนได้เป็นข่าวสารพร้อมใช้งาน ซึ่งจำเป็นต้องมีการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี กระบวนการ

ประมวลผล วิเคราะห์ข้อมูล และแสดงผลเพื่อให้เกิดเป็นระบบใช้จัดการสารสนเทศ “สถาบัน” หมายความว่า สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน)

(2) กำหนดให้สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) เรียกโดยย่อว่า “สสน.” และให้ใช้ชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า “Hydro-Informatics Institute (Public Organization)” เรียก โดยย่อว่า “HII” มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1) รวบรวม เชื่อมโยง บูรณาการและวิเคราะห์ข้อมูลน้ำและภูมิอากาศที่มีผลกระทบต่อน้ำจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาให้เป็นระบบคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ รวมทั้งให้บริการข้อมูลเพื่อสนับสนุนการพัฒนาและบริหารจัดการน้ำของประเทศ

2) วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการจัดการสารสนเทศทรัพยากรน้ำและระบบบริหารจัดการน้ำ

3) ส่งเสริมความร่วมมือทั้งในประเทศและต่างประเทศในการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการจัดการสารสนเทศทรัพยากรน้ำ

4) นำเสนอและถ่ายทอดผลการวิจัยและพัฒนาเพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ นำไปใช้ประโยชน์ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และให้บริการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เป็นผลการวิจัยและพัฒนาของสถาบันให้ภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และประชาชน ทั้งในประเทศและต่างประเทสนำไปใช้ประโยชน์ได้โดยสะดวกและเกิดประสิทธิผล โดยเรียกเก็บค่าธรรมเนียมหรือไม่ก็ได้

5) ดำเนินการอื่นเพื่อพัฒนาระบบคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติตามที่กฎหมาย กำหนดหรือ คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาระบบคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติให้มีแนวทางที่สอดคล้องกันและเป็นระบบเดียวกัน สถาบันอาจเสนอคณะรัฐมนตรีให้มีมติให้หน่วยงานของรัฐสนับสนุนการดำเนินงานของสถาบัน หรือร่วมดำเนินการกับสถาบันตามวัตถุประสงค์ของสถาบันได้ (มาตรา 6 และมาตรา 8)

(3) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา 8 ให้สถาบันมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

1) ถือกรรมสิทธิ์มีสิทธิครอบครอง และมีทรัพย์สินต่าง ๆ

2) ก่อตั้งสิทธิหรือทำนิติกรรมทุกประเภท เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการของสถาบัน

3) ทำความตกลงและร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและภาคเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในกิจการที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของสถาบัน

4) จัดให้มีหรือให้ทุนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสถาบัน

5) เข้าร่วมทุนกับนิติบุคคลอื่นในกิจการที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของสถาบันตามหลักเกณฑ์ที่ คณะรัฐมนตรีกำหนด

6) กู้ยืมเงินเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน ตามหลักเกณฑ์ที่ คณะรัฐมนตรีกำหนด

7) เรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน หรือค่าบริการในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ตาม วัตถุประสงค์ของสถาบัน ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และอัตราที่คณะกรรมการสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำกำหนด

8) เป็นตัวแทน หรือมอบหมาย หรือว่าจ้างให้บุคคลหรือนิติบุคคลอื่น ประกอบกิจการต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน

9) ดำเนินการอื่นใดที่จำเป็น หรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถาบัน (มาตรา 9)

(4) กำหนดให้มีคณะกรรมการสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำประกอบด้วย

1) ประธานกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงในด้านการบริหารหรือเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการจัดการสารสนเทศทรัพยากรน้ำ

2) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนสี่คน ได้แก่ ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และอธิบดีกรมชลประทาน

3) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกินห้าคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ในด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม การจัดการหรือด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง และเป็นประโยชน์ต่อกิจการของสถาบัน

ให้อำนาจการสถาบันเป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง และให้อำนาจการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการได้ตามความจำเป็น (มาตรา 14)

(5) กำหนดให้มีคณะกรรมการสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ มีหน้าที่และอำนาจควบคุมดูแลโดยทั่วไป ซึ่งกิจการและการดำเนินงานของสถาบันเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ หน้าที่และอำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง

1) กำหนดนโยบายการบริหารงาน และให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานของสถาบัน

2) อนุมัติงบประมาณประจำปีงบการเงิน แผนการลงทุน และการดำเนินโครงการตามที่คณะกรรมการสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำกำหนด

3) ให้ความเห็นชอบในการกำหนดค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน และค่าบริการในการดำเนินกิจการของสถาบัน

4) กระทำการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถาบัน คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

5) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชกฤษฎีกานี้หรือตามที่เพื่อประโยชน์ในการบูรณาการสารสนเทศทรัพยากรน้ำและพัฒนาระบบคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ คณะกรรมการสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำมีอำนาจเสนอแนะการแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคเกี่ยวกับการประสานงานในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ หรือหน้าที่และอำนาจของสถาบันต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เพื่อเสนอให้คณะรัฐมนตรีมีมติสั่งการตามที่เห็นสมควร (มาตรา 19)

(6) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีหน้าที่และอำนาจกำกับดูแลการดำเนินงานของสถาบันให้เป็นไปตามกฎหมายและให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถาบันยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายของรัฐบาล มติของคณะรัฐมนตรี และแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสถาบัน เพื่อการนี้ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้สถาบันชี้แจง แสดงความคิดเห็น ทำรายงาน หรือยับยั้งการกระทำของสถาบันที่ขัดต่อ

กฎหมาย วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถาบัน ยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายของรัฐบาล มติของคณะรัฐมนตรี หรือแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน ตลอดจนสิ่งสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถาบันได้ (มาตรา 43)

3.2.2.26 พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2543 แก้ไขฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2562)

(1) กำหนดบทนิยาม คำว่า “คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารสำนักงานพัฒนา เทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ และคำว่า “สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศ และภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) (มาตรา 3)

(2) กำหนดให้จัดตั้งสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) เรียกโดยย่อ ว่า “สทอภ.” และให้ใช้ชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า “Geo-Informatics and Space Technology Development Agency (Public Organization)” เรียกโดยย่อว่า “GISTDA” (มาตรา 5)

(3) สำนักงานมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1) พัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศให้เป็นความรู้ที่ไร้พรมแดนและเกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม

2) ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากภาพถ่ายดาวเทียม และเป็นศูนย์ข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติจากข้อมูลดาวเทียม

3) ให้บริการข้อมูลที่ได้จากเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ ซึ่งรวมทั้งบริการอื่นที่เกี่ยวข้อง

4) ให้บริการให้คำปรึกษาและพัฒนาบุคลากรในด้านสำรวจข้อมูลจากระยะไกลด้วยดาวเทียมและภูมิสารสนเทศ

5) ศึกษา ค้นคว้า วิจัย พัฒนา และดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องหรือต่อเนื่องกับเทคโนโลยีอวกาศซึ่งรวมทั้งการพัฒนาและสร้างดาวเทียมสำรวจทรัพยากรธรรมชาติขนาดเล็กเองได้

6) เป็นหน่วยงานหลักกำหนดมาตรฐานกลางสำหรับระบบสำรวจข้อมูลระยะไกลและระบบภูมิสารสนเทศที่เหมาะสม (มาตรา 7)

(4) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา 7 ให้สำนักงานมีอำนาจหน้าที่กระทำการดังต่อไปนี้ด้วย

1) ถือกรรมสิทธิ์ มีสิทธิครอบครองหรือมีทรัพย์สินต่าง ๆ

2) ก่อตั้งสิทธิ หรือทานติกรรมใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สิน

3) เข้าร่วมทุนกับนิติบุคคลอื่นในกิจการที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของสำนักงานตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

4) กู้ยืมเงินเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนดดำเนินการ

5) เรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน หรือค่าบริการ

6) จัดให้มีและให้ทุนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสำนักงาน

7) ติดต่อประสานงานและทำความตกลงร่วมมือในโครงการแลกเปลี่ยนหรือช่วยเหลือทางวิชาการกับหน่วยงาน หรือองค์การต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศในกิจการอันเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของสำนักงาน

8) ปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยงานเลขานุการของคณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับเทคโนโลยี อวกาศและระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ตามที่ได้รับมอบหมาย

9) กระทำการอื่นใดที่จำเป็น หรือต่อเนืองเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสำนักงาน (มาตรา 8)

(5) กำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ ประกอบด้วย

1) ประธานกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงทางด้านเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ

2) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนสามคน ได้แก่ ปลัดกระทรวง การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ และเจ้ากรมแผนที่ทหาร

3) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกินหกคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และความชัดเจนเป็นที่ประจักษ์ในทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีอวกาศ ภูมิสารสนเทศ หรือสาขาอื่นที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อกิจการของสำนักงาน ซึ่งจะต้องเป็นสาขาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี อวกาศหรือภูมิสารสนเทศไม่น้อยกว่าสามคน และต้องเป็นบุคคลซึ่งมิใช่ข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐอย่างน้อยสองคน

ให้ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศเป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง และให้ผู้อำนวยการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการ(มาตรา 13)

(6) กำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลสำนักงานให้ดำเนินกิจการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อำนาจหน้าที่เช่นว่านี้ให้ รวมถึง

1) กำหนดนโยบายการบริหารงาน และให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานของสำนักงาน

2) อนุมัติแผนการลงทุน แผนการเงิน และงบประมาณของปีถัดไปของสำนักงาน

3) ควบคุมดูแลการดำเนินงานและการบริหารงานทั่วไป ตลอดจนออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับสำนักงานในเรื่องการให้บริการข้อมูล การเผยแพร่ หรือการนำข้อมูลไปใช้

4) กระทำการอื่นใดที่จำเป็น หรือต่อเนืองเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสำนักงาน (มาตรา 19)

(7) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแล การดำเนินกิจการของสำนักงานให้เป็นไปตามกฎหมาย และให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสำนักงานนโยบายของรัฐบาลและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับสำนักงาน เพื่อการนี้ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้สำนักงานชี้แจง แสดงความคิดเห็น ทำรายงาน หรือยับยั้งการกระทำของสำนักงานที่ขัดต่อวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสำนักงาน นโยบายของรัฐบาล หรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับสำนักงาน ตลอดจนสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินการของสำนักงานได้ (มาตรา 41)

3.2.2.27 พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การจจัดการน้ำเสีย พ.ศ. 2538 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2561)

(1) มาตรา 3 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“น้ำเสีย” หมายความว่า น้ำเสียตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม แห่งชาติ

“เขตพื้นที่กำจัดน้ำเสีย” หมายความว่าพื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานคร จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดสมุทรปราการและจังหวัดสมุทรสาคร และพื้นที่อื่น ตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

“ระบบบำบัดน้ำเสีย” หมายความว่า ระบบท่อ สิ่งปลูกสร้าง เครื่องมือเครื่องใช้และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลใดที่มีใช้องค์การจจัดการน้ำเสียจัดให้มีขึ้นเพื่อรับและบำบัดน้ำเสีย

“ระบบบำบัดน้ำเสียรวม” หมายความว่า ระบบท่อสิ่งปลูกสร้าง เครื่องมือเครื่องใช้ และอุปกรณ์ ต่าง ๆ ที่้องค์การจจัดการน้ำเสียจัดให้มีขึ้นเพื่อรับและบำบัดน้ำเสีย

“ระบบระบายน้ำ” หมายความว่า ระบบทางหรือท่อระบายน้ำที่ราชการส่วนท้องถิ่นได้จัดให้มีขึ้นในเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย

“ท่อรวบรวมน้ำเสียแยก” หมายความว่า ท่อรวบรวมน้ำเสียที่้องค์การจจัดการน้ำเสียจัดให้มีขึ้นที่แยกต่างหากออกจากระบบระบายน้ำ

“แผนปฏิบัติการ” หมายความว่า แผนการดำเนินการจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมในเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย ซึ่งจัดทำโดย้องค์การจจัดการน้ำเสีย หรือแผนการดำเนินการบริหารหรือรับจัดการน้ำเสียทั้งในและนอกเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย

“ราชการส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า กรุงเทพมหานคร เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล หรือ้องค์การปกครองท้องถิ่นอื่นที่กฎหมายกำหนดให้เป็นราชการส่วนท้องถิ่น

“ราชการส่วนภูมิภาค” หมายความว่า จังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

“ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการน้ำเสีย

“ข้อตกลงร่วม” หมายความว่า ข้อตกลงระหว่าง ้องค์การจจัดการน้ำเสียกับราชการส่วนท้องถิ่น ราชการส่วนภูมิภาค หรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ

“ข้อตกลงจัดการน้ำเสีย” หมายความว่า ข้อตกลงระหว่าง้องค์การจจัดการน้ำเสียกับผู้ให้บริการระบบบำบัดน้ำเสียรวมในเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย

(2) กำหนดให้จัดตั้ง้องค์การจจัดการน้ำเสีย เรียกโดยย่อว่า “อจน.” มีวัตถุประสงค์ ในการจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมสำหรับการบำบัดน้ำเสียภายในเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย และการให้บริการรับบริหารหรือ

จัดการระบบบำบัดน้ำเสีย ทั้งในและนอกเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย รวมทั้งบริการหรือกิจการต่อเนื่องที่เกี่ยวกับการจัดการน้ำเสียอย่างมีประสิทธิภาพในเชิงเศรษฐกิจ (มาตรา 4 และมาตรา 6)

(3) องค์การจัดการน้ำเสียมีอำนาจกระทำการต่าง ๆ ภายในขอบวัตถุประสงค์ ตามมาตรา 6 และอำนาจ เช่นว่านี้ให้รวมถึง

1) ให้คำแนะนำหรือเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับการประกาศกำหนดเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย

2) สำรวจ วางแผนปฏิบัติการออกแบบ ก่อสร้าง ดำเนินการจัดการและบำรุงรักษาระบบบำบัดน้ำเสีย และระบบบำบัดน้ำเสียรวม รวมทั้งติดตามตรวจสอบผลการดำเนินการของระบบบำบัดน้ำเสียทั้งในและนอกเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย และระบบบำบัดน้ำเสียรวมในเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย

3) ดำเนินการเกี่ยวกับการนำน้ำเสียกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่และการผลิตพลังงานจากน้ำเสียเพื่อให้เป็นไปตามแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติและตามข้อตกลงร่วม

4) ทำข้อตกลงร่วม เพื่อให้การจัดการน้ำเสียในเขตพื้นที่จัดการน้ำเสียบรรลุเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ

5) เข้าร่วมกิจการกับหน่วยงานอื่นไม่ว่าจะเป็นของเอกชน หรือของรัฐทั้งในและนอกราชอาณาจักร หรือกับองค์กรระหว่างประเทศ หรือถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แก่กิจการอันอยู่ในวัตถุประสงค์ขององค์การจัดการน้ำเสีย

6) ประสานงานกับราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น หรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการน้ำเสีย (มาตรา 7)

(4) กำหนดให้มีคณะกรรมการองค์การจัดการน้ำเสีย ประกอบด้วย ประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนการประปานครหลวง ผู้แทนการประปาส่วนภูมิภาค และกรรมการอื่นอีกไม่เกินหกคนเป็นกรรมการและให้ผู้อำนวยการองค์การจัดการน้ำเสีย เป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้คณะรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของรัฐมนตรี เป็นผู้แต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการอื่น (มาตรา 12)

(5) กำหนดให้มีคณะกรรมการองค์การจัดการน้ำเสีย มีอำนาจหน้าที่วางนโยบายและควบคุมดูแล โดยทั่วไปซึ่งกิจการขององค์การจัดการน้ำเสีย อำนาจหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึง

1) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการ

2) ออกระเบียบหรือข้อบังคับเพื่อดำเนินการตามแผนปฏิบัติการโดยให้สอดคล้องกับข้อตกลงร่วม

3) ออกระเบียบหรือข้อบังคับกำหนดเงื่อนไขของข้อตกลงจัดการน้ำเสีย

4) ออกระเบียบหรือข้อบังคับเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามมาตรา 6 และมาตรา 7 (มาตรา 18)

(6) ให้รัฐมนตรีว่ากระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่กำกับโดยทั่วไปซึ่งกิจการขององค์การจัดการน้ำเสีย เพื่อการนี้จะสั่งให้องค์การจัดการน้ำเสียชี้แจงข้อเท็จจริงแสดงความคิดเห็น ทำรายงาน หรือยับยั้ง

การกระทำที่ขัดต่อนโยบายของรัฐบาล มติของคณะรัฐมนตรี หรือมติหรือคำสั่งของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ตลอดจนมีอำนาจที่จะสั่งให้ปฏิบัติการตามนโยบายของรัฐบาลหรือมติของคณะรัฐมนตรี และสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการดำเนินการได้ (มาตรา 28)

(7) ในกรณีที่องค์การจัดการน้ำเสียจะต้องเสนอเรื่องใด ๆ ไปยังคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ หรือ คณะรัฐมนตรี ให้องค์การจัดการน้ำเสียนำเรื่องเสนอรัฐมนตรีเพื่อเสนอต่อไปยังคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติหรือคณะรัฐมนตรีแล้วแต่กรณี (มาตรา 29)

3.2.3 สรุปกฎหมาย ระเบียบ และนโยบายที่เกี่ยวข้อง

จากหัวข้อ 3.2.1 และ 3.2.2 ที่ว่าด้วยกฎหมาย ระเบียบ และนโยบายที่เกี่ยวข้องทั้งโดยตรงและกฎหมายอื่น ๆ ในการจัดการปัญหาน้ำแล้งของไทย สามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญ ดังแสดงในตารางที่ 3.2.3-1

ตารางที่ 3.2.3-1 สรุปกฎหมาย ระเบียบ และนโยบายที่เกี่ยวข้องในการจัดการปัญหาน้ำแล้งของไทย และหน่วยงานรับผิดชอบ

กฎหมาย ระเบียบ และนโยบาย	ประเด็นที่เกี่ยวข้อง	หน่วยงานรับผิดชอบ
1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการจัดการปัญหาน้ำแล้งของไทย		
1.1 พระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561	- การบรรเทาภาวการณ์น้ำแล้ง	- สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
1.2 พระราชบัญญัติ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550	- แผนป้องกันและแก้ไขภาวการณ์น้ำแล้ง	- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
1.3 พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. 2485 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	- การจัดการเกี่ยวกับน้ำหรือเพื่อกักเก็บ รักษา ควบคุม ส่ง ระบาย หรือแบ่งน้ำเพื่อเกษตรกรรม การพลังงาน การสาธารณสุข โภค หรือการอุตสาหกรรมในพื้นที่เสี่ยง ภัย	- กรมชลประทาน
1.4 พระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520	- กำหนดการเจาะน้ำบาดาล บ่อน้ำบาดาล เขตน้ำบาดาล กิจการน้ำบาดาล และการใช้น้ำบาดาล เขตวิฤตการณ์น้ำบาดาลในพื้นที่เสี่ยงภัยต่ออุทกภัย	- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

ตารางที่ 3.2.3-1 สรุปกฎหมาย ระเบียบ และนโยบายที่เกี่ยวข้องในการจัดการปัญหาน้ำแล้งของไทย และหน่วยงานรับผิดชอบ (ต่อ)

กฎหมาย ระเบียบ และนโยบาย	ประเด็นที่เกี่ยวข้อง	หน่วยงานรับผิดชอบ
2. กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาน้ำแล้งของไทย		
2.1 พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2558	- การพัฒนาที่ดินที่ใช้เพื่อเกษตรกรรมให้สมบูรณ์ทั่วถึงที่ดินทุกแปลง เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิตโดยทำการรวบรวมที่ดินหลายแปลงในบริเวณเดียวกันเพื่อวางแผนจัดรูปที่ดินเสียใหม่ การจัดระบบชลประทาน การก่อสร้างถนนหรือทางลำเลียงในไร่นา การปรับระดับพื้นที่ดิน การบำรุงดิน การวางแผนการผลิตและการจำหน่ายผลผลิตผลการเกษตร รวมถึงการแลกเปลี่ยน การโอน การรับโอนสิทธิในที่ดิน การให้เช่าซื้อที่ดิน และการอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม - การจัดระบบชลประทานจากทางน้ำชลประทานหรือแหล่งน้ำอื่นใดไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การทำเกษตรกรรมได้อย่างทั่วถึง รวมทั้งการก่อสร้างถนนหรือทางลำเลียงในไร่นา	- สำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง
2.2 พระราชบัญญัติ พัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551	- การอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อรักษาคุณธรรมชาติหรือความเหมาะสมในการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	- กรมพัฒนาที่ดิน
2.3 พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562	- การบริหารทรัพยากรน้ำ ด้านการจัดสรร การใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู การอนุรักษ์ และสิทธิในน้ำมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อประโยชน์แก่การบริการ สาธารณูปโภคและประโยชน์สาธารณะ - การใช้ประโยชน์ที่ดินที่อาจส่งผลกระทบต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะ เพื่อมิให้เกิดอันตรายหรือความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะ	- กรมโยธาธิการ และผังเมือง - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - สำนักงานทรัพยากรน้ำ แห่งชาติ

ตารางที่ 3.2.3-1 สรุปกฎหมาย ระเบียบ และนโยบายที่เกี่ยวข้องในการจัดการปัญหาน้ำแล้งของไทย และหน่วยงานรับผิดชอบ (ต่อ)

กฎหมาย ระเบียบ และนโยบาย	ประเด็นที่เกี่ยวข้อง	หน่วยงานรับผิดชอบ
	หรือเพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์ หรือพัฒนาทรัพยากรน้ำสาธารณะ ให้เป็นไปโดยเหมาะสม	
2.4 พระราชบัญญัติการจัดรูปที่ดินเพื่อการพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. 2547	- การดำเนินการพัฒนาที่ดินหลายแปลงโดยการวางผังจัดรูปที่ดินใหม่ ปรับปรุงหรือจัดสร้างโครงสร้างพื้นฐาน และการรวมรับภาระ และกระจายผลตอบแทนอย่างเป็นธรรม ทั้งนี้โดยความร่วมมือระหว่างเอกชนกับเอกชน หรือเอกชนกับรัฐ เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ในที่ดินที่เหมาะสมยิ่งขึ้นในด้านการคมนาคม เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและชุมชน และเป็นการสอดคล้องกับการผังเมือง (มาตรา 3)	- กรมโยธาธิการและผังเมือง - การเคหะแห่งชาติ - องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
2.5 ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 ลงวันที่ 26 มกราคม พุทธศักราช 2515	- กำหนดให้การประปาเป็นกิจการค้าขายอันเป็นสาธารณูปโภค	- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2.6 พระราชบัญญัติรักษาคล่อง ศก 121 (พ.ศ. 2445) และที่แก้ไขเพิ่มเติม	- เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายฉบับหนึ่งที่กล่าวถึงการควบคุมการและรักษาคุณภาพน้ำ	-
2.7 พระราชบัญญัติรักษาคล่องประปา พ.ศ. 2526	- กำหนดบริเวณใดเป็นคล่องประปา คล่องรับน้ำ คล่องขังน้ำ	- การประปานครหลวง - การประปาส่วนภูมิภาค
2.8 พระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2530)	- การผลิต จัดส่งและจำหน่ายน้ำประปา รวมทั้งการดำเนินธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องหรือต่อเนื่องกับธุรกิจการประปา เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่การให้บริการสาธารณูปโภค - ดำเนินการเพื่อจำหน่ายน้ำประปาในเขตท้องที่ซึ่งอยู่นอกเขตที่การประปานครหลวง	- การประปาส่วนภูมิภาค - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
2.9 พระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2511	กฟผ. รับผิดชอบในการดำเนินกิจการและการบำรุงรักษาเขื่อนกั้นน้ำ เขื่อนระบายน้ำ เขื่อน	- การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 3.2.3-1 สรุปกฎหมาย ระเบียบ และนโยบายที่เกี่ยวข้องในการจัดการปัญหาน้ำแล้งของไทย และหน่วยงานรับผิดชอบ (ต่อ)

กฎหมาย ระเบียบ และนโยบาย	ประเด็นที่เกี่ยวข้อง	หน่วยงานรับผิดชอบ
และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5 (พ.ศ.2535)	กักเก็บน้ำ อ่างเก็บน้ำ และสิ่งอื่นอันเป็นอุปกรณ์ของเขื่อน หรืออ่างนั้นภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์ตามมาตรา 6 รวมทั้งการควบคุมปริมาณน้ำที่กักเก็บหรือระบายจากอ่างเก็บน้ำ	
2.10 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2549)	องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการ สาธารณะ เช่น การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ การสาธารณสุข โภคและการก่อสร้างอื่น ๆ การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย การจัดการการบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การผังเมือง (มาตรา 16)	- องค์การบริหารส่วนตำบล - องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
2.11 พระราชบัญญัติองค์กรบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2562)	องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการภายในเขต	- กระทรวงมหาดไทย - องค์การบริหารส่วนจังหวัด
2.12 พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2562 (ฉบับที่ 14)	เทศบาลเมืองมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล เพื่อกิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 50 ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปาให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ เป็นต้น (มาตรา 53)	- สภาตำบล - องค์การบริหารส่วนตำบล - สภาเทศบาล
2.13 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2562)	ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในองค์การบริหารส่วนตำบล เช่น ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ เป็นต้น	- สภาตำบล - องค์การบริหารส่วนตำบล - สภาเทศบาล
2.14 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560)	เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจห้ามผู้หนึ่งผู้ใดมิให้ก่อเหตุรำคาญในที่หรือทางสาธารณะหรือสถานที่เอกชน ตลอดทั้งการดูแล ปรับปรุง	- กระทรวงสาธารณสุข

ตารางที่ 3.2.3-1 สรุปกฎหมาย ระเบียบ และนโยบายที่เกี่ยวข้องในการจัดการปัญหาน้ำแล้งของไทย และหน่วยงานรับผิดชอบ (ต่อ)

กฎหมาย ระเบียบ และนโยบาย	ประเด็นที่เกี่ยวข้อง	หน่วยงานรับผิดชอบ
	บำรุงรักษา บรรดาถนนทางบก ทางน้ำ รางระบายน้ำ คูคลอง และสถานที่ต่าง ๆ ในเขตของตน (มาตรา 26)	
2.15 พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560)	การรักษาความสะอาดในที่สาธารณะและสถานสาธารณะและกำหนดห้ามมิให้ผู้ใดเทหรือทิ้งกรวด หิน ดิน เลน ทราบ หรือเศษวัสดุ ก่อสร้างลงในทางน้ำ หรือกองไว้ หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้วัตถุดังกล่าวไหลหรือตกลงในทางน้ำ	- สภาตำบล - องค์การบริหารส่วนตำบล - สภาเทศบาล
2.16 พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 (พ.ศ.2560)	- การจัดระเบียบการประมงในประเทศไทยและในน่านน้ำทั่วไปเพื่อป้องกันมิให้มีการทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพื่อรักษาทรัพยากรสัตว์น้ำให้อยู่ในภาวะที่เป็นแหล่งอาหารของมนุษยชาติอย่างยั่งยืน และรักษาสภาพสิ่งแวดล้อมให้ดำรงอยู่ในสภาพที่เหมาะสม	- กรมประมง
2.17 พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 18 (พ.ศ. 2566)	การกำหนดให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยถ่ายโอนภารกิจด้านการอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ ตามพระราชบัญญัติการกระจายอำนาจตามมาตรา 117 แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย	- กระทรวงคมนาคม - กรมเจ้าท่า
2.18 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2561)	คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม	- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2.19 พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 และ (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2562	- การก่อสร้าง แผ้วถาง หรือเผาป่า หรือกระทำด้วยประการใด อันเป็นการทำลายป่า หรือเข้ายึดหรือ ครอบครองป่าเพื่อตนเองหรือผู้อื่น เว้น	- กรมป่าไม้

ตารางที่ 3.2.3-1 สรุปกฎหมาย ระเบียบ และนโยบายที่เกี่ยวข้องในการจัดการปัญหาน้ำแล้งของไทย และหน่วยงานรับผิดชอบ (ต่อ)

กฎหมาย ระเบียบ และนโยบาย	ประเด็นที่เกี่ยวข้อง	หน่วยงานรับผิดชอบ
	แต่จะกระทำภายในเขตจำแนก ไว้เป็นประเภทเกษตรกรรม	
2.20 พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2559)	- ที่ดิน รวมตลอดถึงภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลที่ยังมิได้มีบุคคลได้มาตามกฎหมาย	- กรมป่าไม้
2.21 พระราชบัญญัติ สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562	- สัตว์ป่าที่มีความสำคัญต่อระบบ นิเวศ หรือจำนวนประชากรของสัตว์ป่าชนิดนั้นมีแนวโน้มลดลงอันอาจส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ - สัตว์ป่าที่ได้รับความคุ้มครองตามอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ และสัตว์ป่าอื่นที่ต้องมีมาตรการควบคุมที่เหมาะสม - สัตว์ป่าที่อาจก่อให้เกิดอันตราย หรือเป็นพิษต่อมนุษย์หรือสัตว์ป่าอื่น หรือมีผลคุกคามให้สัตว์ป่า พืชป่า สิ่งแวดล้อม หรือระบบนิเวศ	- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช - กรมประมง เฉพาะที่เกี่ยวกับ สัตว์น้ำ
2.22 พระราชบัญญัติ อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562	- พื้นที่ที่มีความโดดเด่นสวยงามทางธรรมชาติ เป็นพิเศษ หรือมีความหลากหลายทางชีวภาพ ระบบนิเวศ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการคุ้มครองและดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พื้นที่อุทยานแห่งชาติ	- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
2.23 พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2562)	- เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการ ประกอบกิจการโรงงาน ประกอบด้วย 1) โรงงานที่สามารถประกอบกิจการโรงงานได้ทันทีตามความประสงค์ของผู้ประกอบกิจการโรงงาน 2) โรงงานที่เมื่อจะประกอบกิจการ โรงงานต้องแจ้งผู้อนุญาตทราบก่อน 3) โรงงานที่การตั้งโรงงานจะต้อง ได้รับใบอนุญาตก่อนดำเนินการ	- กรมโรงงานอุตสาหกรรม
2.24 พระราชบัญญัติ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ.	การพัฒนาชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงหรือการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำ	- การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 3.2.3-1 สรุปกฎหมาย ระเบียบ และนโยบายที่เกี่ยวข้องในการจัดการปัญหาน้ำแล้งของไทย และหน่วยงานรับผิดชอบ (ต่อ)

กฎหมาย ระเบียบ และนโยบาย	ประเด็นที่เกี่ยวข้อง	หน่วยงานรับผิดชอบ
2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2562)	บริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะแก่ชุมชนที่อยู่ใกล้เคียง (มาตรา 6)	- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2.25 พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2562	รวบรวม เชื่อมโยง บูรณาการ และวิเคราะห์ข้อมูลน้ำและภูมิอากาศที่มีผลกระทบต่อน้ำจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาให้เป็นระบบคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ รวมทั้งให้บริการข้อมูล เพื่อสนับสนุนการพัฒนาและบริหารจัดการน้ำของประเทศ	สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน)
2.26 พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2543 แก้ไขฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2562)	หน่วยงานหลักกำหนดมาตรฐานกลางสำหรับระบบสำรวจข้อมูลระยะไกลและระบบภูมิสารสนเทศที่เหมาะสม (มาตรา 7) และให้บริการข้อมูลที่ได้จากเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ ซึ่งรวมทั้งบริการอื่นที่เกี่ยวข้อง	สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)
2.27 พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การจจัดการน้ำเสีย พ.ศ. 2538 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2561)	การจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมสำหรับการบำบัดน้ำเสียภายในเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย และการให้บริการรับบริหารหรือจัดการ ระบบบำบัดน้ำเสีย ทั้งในและนอกเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย รวมทั้งบริการหรือกิจการต่อเนื่องที่เกี่ยวกับการจัดการน้ำเสียอย่างมีประสิทธิภาพในเชิงเศรษฐกิจ (มาตรา 4 และมาตรา 6)	องค์การจจัดการน้ำเสีย

3.3 การบูรณาการแก้ไขปัญหาน้ำแล้ง

3.3.1 การจัดตั้งองค์กรหรือคณะทำงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำแล้ง

พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 กำหนดให้คณะกรรมการลุ่มน้ำมีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำ (บริเวณพื้นที่ซึ่งครอบคลุมลำน้ำธรรมชาติซึ่งเป็นแหล่งที่รวมน้ำให้ไหลลงสู่ลำน้ำตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา) ซึ่งคาดว่าจะมี 22 ลุ่มน้ำ และคณะกรรมการลุ่มน้ำมีหน้าที่และอำนาจจัดทำแผนแม่บทการใช้การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำเสนอ กนช. เพื่อให้ความเห็นชอบรวมถึงพิจารณาปริมาณการใช้น้ำ การจัดสรรน้ำ และจัดลำดับความสำคัญในการใช้น้ำในเขตลุ่มน้ำและควบคุมการใช้น้ำให้เป็นไปตามกรอบ หลักเกณฑ์ และแนวทางที่ กนช. กำหนด

เมื่อพิจารณาตามลักษณะทางกายภาพของลุ่มน้ำแล้ว คณะกรรมการลุ่มน้ำจึงเป็นองค์กรผู้รับผิดชอบหลักในการจัดการปัญหาน้ำแล้งในเขตพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบเพราะเป็นองค์กรที่ใกล้ชิดกับพื้นที่ที่อาจเกิดภาวะ

น้ำแล้ง ซึ่งยังมีหน้าที่และอำนาจประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำและกฎหมายเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำในเขตลุ่มน้ำนั้นด้วย นอกจากนี้คณะกรรมการลุ่มน้ำแล้ว องค์กรที่จะเข้ามาสนับสนุนให้การบริหารทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ คณะอนุกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัด ซึ่งคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติแต่งตั้งขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 20 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 เพื่อประโยชน์ในการบูรณาการการบริหารทรัพยากรน้ำในระดับจังหวัด รวมถึงองค์กรผู้ใช้น้ำซึ่งเป็นบุคคลผู้ใช้น้ำในบริเวณใกล้เคียงกันและอยู่ในเขตลุ่มน้ำเดียวกันขึ้นทะเบียนก่อตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำขึ้นมาเพื่อประโยชน์ร่วมกันเกี่ยวกับการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำในหมู่สมาชิกขององค์กรผู้ใช้น้ำ ซึ่งจะเข้ามามีบทบาทในการบริหารทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำด้วย

ดังนั้น การจัดทำแผนแม่บทการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำ จึงมีความสำคัญในการบูรณาการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรน้ำอย่างคุ้มค่าที่สุด รวมถึงการบำรุงรักษา ฟื้นฟู และอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ ในเขตลุ่มน้ำอันเป็นการจัดการปัญหาน้ำแล้งได้ในระยะยาว

ส่วนแนวทางปฏิบัติที่ดีของต่างประเทศ ประเทศญี่ปุ่นมีการกำหนดแนวทางในการระบุงค์ผู้รับผิดชอบตามลักษณะทางกายภาพของลุ่มน้ำในกรณีเกิดภาวะน้ำแล้ง ผู้ใดจะเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบในการสั่งการ (command) ตลอดจนประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อให้มีการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นประเด็นสำคัญยิ่งที่สมควรพิจารณา โดยประเทศญี่ปุ่นจะกำหนดให้องค์กรที่มีความสอดคล้องกับเขตพื้นที่ของลุ่มแม่น้ำในประเทศเป็นองค์กรผู้รับผิดชอบดังกล่าว เพราะลุ่มแม่น้ำถูกแบ่งออกเป็นประเภทลุ่มแม่น้ำชั้น A และประเภทชั้น B ซึ่งการกำหนดว่า ลุ่มแม่น้ำใดเป็นลุ่มแม่น้ำชั้น A หรือชั้น B นั้น จะกำหนดโดยใช้ปัจจัยต่าง ๆ เช่น จำนวนของระบบแม่น้ำ จำนวนของแม่น้ำสาขา ความยาวของลุ่มแม่น้ำ พื้นที่ที่กักเก็บน้ำ เป็นต้น เมื่อมีการแบ่งประเภทชั้นของลุ่มแม่น้ำ ย่อมทำให้สามารถระบุผู้ที่มีความรับผิดชอบในการสั่งการได้ง่ายและชัดเจนขึ้น

เมื่อพิจารณาจากกฎหมาย The River Law ของประเทศญี่ปุ่น ได้กำหนดให้หน่วยงานที่ชื่อว่า “River Administrator” เป็นหน่วยงานตั้งต้นในการสั่งการ และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ส่วน River Administrator จะเป็นผู้ใดนั้น ขึ้นอยู่กับภาวะน้ำแล้งเกิดขึ้นในบริเวณลุ่มแม่น้ำประเภทใด ถ้าเกิดในบริเวณลุ่มแม่น้ำประเภทชั้น A ผู้ที่เป็น River Administrator คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการก่อสร้าง (Minister of Construction) เนื่องจากลุ่มแม่น้ำประเภทชั้น A เป็นลุ่มแม่น้ำที่มีอาณาเขตบริเวณเป็นวงกว้าง และมีความสลับซับซ้อน อาจคาบเกี่ยวหลายเขตพื้นที่ ดังนั้นการที่ River Administrator เป็นรัฐมนตรี จะช่วยทำให้การประสานงานกับหน่วยงานลำดับรองภายใต้สังกัดของตนเองเป็นไปโดยง่ายและทันทั่วถึง อีกทั้งยังอาจขอความร่วมมือไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดหลายจังหวัดที่ลุ่มแม่น้ำประเภทนี้มีอาณาเขตครอบคลุมอยู่ รวมถึงประสานขอความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ภายใต้สังกัดกระทรวงอื่นได้โดยไม่ยากด้วย

แต่ถ้าภาวะน้ำแล้งเกิดในบริเวณลุ่มแม่น้ำประเภทชั้น B ผู้ที่เป็น River Administrator คือ ผู้ว่าราชการจังหวัดที่ปกครองพื้นที่ซึ่งลุ่มแม่น้ำนั้น ๆ ตั้งอยู่ (Governor of the Prefecture in which the river is located) เนื่องจากแม่น้ำประเภทชั้น B ไม่ได้มีความซับซ้อนมากนัก เป็นเพียงแม่น้ำสายเล็ก ๆ ที่มีอาณาบริเวณจำกัดอยู่ในเขตพื้นที่ปกครองพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเท่านั้น ทำให้ผู้ว่าราชการจังหวัดที่ดูแลปกครองเขตพื้นที่ดังกล่าวที่ลุ่มแม่น้ำนั้นตั้งอยู่สามารถดำเนินการต่าง ๆ ได้โดยง่าย รวดเร็ว และยังมีความเข้าใจลักษณะเฉพาะของพื้นที่ที่ตนเองควบคุมดูแลอยู่เป็นอย่างดี จะเห็นได้ชัดว่าตำแหน่ง River Administrator จะมีฐานะเป็นผู้บัญชาการดูแลความเป็นไปของกลุ่มแม่น้ำที่ตนเองรับผิดชอบอยู่ไม่เพียงแต่เรื่องการอนุรักษ์ หรือการจัดการใช้น้ำเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการแก้ไขปัญหาภาวะน้ำแล้งด้วย

3.3.2 โครงสร้างองค์กรบัญชาการ อำนาจการ และปฏิบัติการ

การบูรณาการแก้ไขปัญหาภาวะน้ำแล้งจะมีการจัดโครงสร้างองค์กรตามระดับภัยตามที่กล่าวไว้ในหัวข้อ 3.1 และตารางที่ 3.3.2-1 ภายใต้โครงสร้างองค์กรที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติหลัก 2 ฉบับคือ พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 และ พ.ร.บ. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 โดยสรุปได้ตามตารางที่ 3.3.2-2 รูปที่ 3.3.2-1 รูปที่ 3.3.2-3 และ รูปที่ 3.3.2-2

ตารางที่ 3.3.2-1 การยกระดับศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 และแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.2564-2570

พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561			แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570		
ระดับ	สถานการณ์/ แนวโน้ม	ผู้บัญชาการ/ อำนาจการวิกฤติน้ำ	ระดับ	การจัดการ	ผู้บัญชาการ/ อำนาจการ สาธารณภัย
	ระดับเสี่ยงรุนแรง	เลขาธิการ สททช.	1	สาธารณภัย ขนาดเล็ก	นายอำเภอ (ผู้อำนวยการ อำเภอ), ผู้บริหารท้องถิ่น (ผู้อำนวยการท้องถิ่น)
2	ระดับรุนแรง	รองนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีที่ นายกรัฐมนตรี มอบหมาย	2	สาธารณภัย ขนาดกลาง	ผู้ว่าราชการจังหวัด (ผู้อำนวยการจังหวัด)
			3	สาธารณภัย ขนาดใหญ่	รมว.มหาดไทย (ผู้บัญชาการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย แห่งชาติ)
3	ระดับวิกฤต	นายกรัฐมนตรี	4	สาธารณภัย ร้ายแรงอย่างยิ่ง	นายกรัฐมนตรี หรือรอง นายกรัฐมนตรีที่ นายกรัฐมนตรีมอบหมาย

แนวทางการพัฒนาระบบการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2564-2570 ต้องทำทั้งระบบ ตั้งแต่ก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุ ดังนั้น การเตรียมทรัพยากรแบบบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน การใช้กลไกระดับนโยบายและระดับปฏิบัติในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยทั้งระบบ ตั้งแต่ระดับชาติจนถึง ระดับพื้นที่ การมีระบบการแจ้งเตือนภัยล่วงหน้า การช่วยเหลือผู้ประสบภัย การบรรเทาทุกข์ และฟื้นฟูผู้ประสบภัยที่มีประสิทธิภาพ โดยได้ดำเนินงานที่สำคัญใน 3 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. ด้านโครงสร้าง องค์กร และกลไก

กลไกการจัดการสาธารณภัยที่มีอยู่สามารถทำงานได้อย่างเป็นระบบเพิ่มขึ้นภายใต้ขั้นตอนมาตรฐานในการปฏิบัติในภาวะฉุกเฉิน การประกาศเขตพื้นที่ประสบสาธารณภัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความเป็นเอกภาพมากขึ้น ในการบริหารจัดการให้ส่วนราชการระดับต่าง ๆ สามารถให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้ตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง มีการนำระบบบัญชาการเหตุการณ์ (Incident Command System: ICS) มาใช้เป็นเครื่องมือให้การปฏิบัติงานมีความเป็นเอกภาพมากขึ้นในการจัดการในภาวะฉุกเฉิน โดยส่งเสริมให้มีการสื่อสารความเสี่ยง (Risk Communication) และทีมสนับสนุนการจัดการเหตุการณ์เข้าไว้ในโครงสร้าง

2. ด้านกระบวนการวางแผนและการสนับสนุน

การบูรณาการระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ มักจะดำเนินการในช่วงภาวะวิกฤตมากกว่าในช่วงก่อนเกิดภัย ซึ่งจะดำเนินการตามอำนาจหน้าที่หรือภารกิจของแต่ละหน่วยงาน ข้อจำกัดด้านบุคลากร อุปกรณ์เครื่องมือ องค์กร ความรู้ ประสบการณ์ ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ อีกทั้งปัจจุบันโอกาสการเกิดภัยมักจะเกิดภัยซ้ำซ้อน (Compound Hazard) ที่ต้องใช้วิธีการจัดการที่มีความแตกต่างกับภัยที่เกิดขึ้นแตกต่างจากภัยแรก และต้องสอดคล้องตามหลักวิชาการและมาตรฐานหลักสากล รวมทั้ง การพัฒนาให้มีมาตรฐานการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure: SOP) ที่มีแนวทางปฏิบัติและทิศทางที่ชัดเจนได้มาตรฐานในกระบวนการต่าง ๆ ขององค์กร การสนับสนุนให้มีการวางแผนที่เป็นระบบโดยกำหนดหน่วยงานเพื่อบูรณาการ การระดมทรัพยากรเข้าสู่พื้นที่ประสบภัยและการปฏิบัติอย่างเป็นมาตรฐาน นอกจากนี้ ความมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างหน่วยงานและทุกภาคส่วนในการประสานและสนับสนุนการปฏิบัติจะเป็นแรงขับเคลื่อนให้ปฏิบัติการเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้มีความสำคัญอย่างยิ่ง

3. ด้านองค์ความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับสาธารณภัย

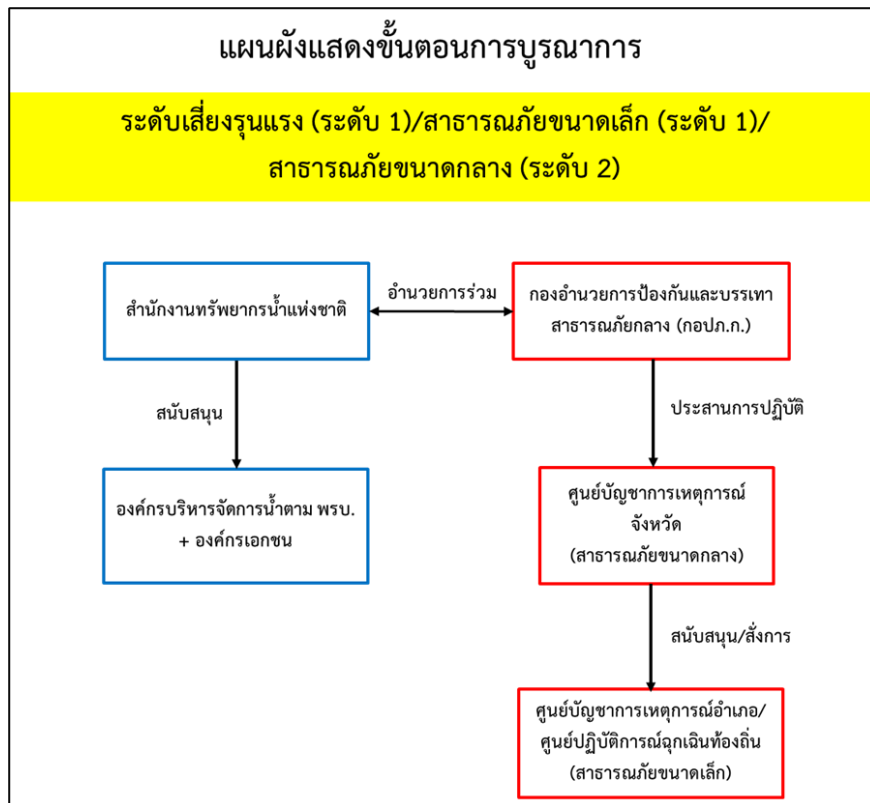
การประเมินความเสี่ยงจากสาธารณภัยตามหลักสากลเพื่อให้ได้มาซึ่งฐานข้อมูลและข้อมูลฐานความเสี่ยงของภัย เพื่อใช้ในการสนับสนุนการดำเนินการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยต้องเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนและครอบคลุมทุกพื้นที่ความเสี่ยง ทั้งนี้ การส่งเสริมให้หน่วยงานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์ปฏิบัติการจัดการในภาวะฉุกเฉิน (Emergency Operation Center: EOC) เพื่อให้การจัดการมีมาตรฐานเป็นเอกภาพ และยืดหยุ่นได้มากขึ้น การมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างหน่วยงาน เพื่อให้ได้ข้อมูลในการตัดสินใจและการวางแผนจะทำให้การปฏิบัติการ การบรรเทา หรือฟื้นฟูสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้รวดเร็วทันต่อเหตุการณ์และยั่งยืน เพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดสาธารณภัยที่ซ้ำซากและผลกระทบที่ได้รับลดน้อยลง นอกจากนี้ต้องมีการผลักดันให้ประเทศจัดตั้งสถาบันด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประเทศเพื่อพัฒนาศักยภาพ

บุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญและความเป็นมืออาชีพที่มีทักษะ ความรู้ และสมรรถนะด้านการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยของประเทศ สำหรับการฟื้นฟูที่ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิมอย่างเป็นรูปธรรม จะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวางกรอบการฟื้นฟูของประเทศ (Recovery Framework) ด้วยการประเมินความต้องการหลังเกิดภัย (Post - Disaster Needs Assessment: PDNA) การวิจัย การนำเทคโนโลยี นวัตกรรม และภูมิปัญญาปรับใช้ในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ตารางที่ 3.3.2-2 โครงสร้างองค์กรในการบัญชาการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

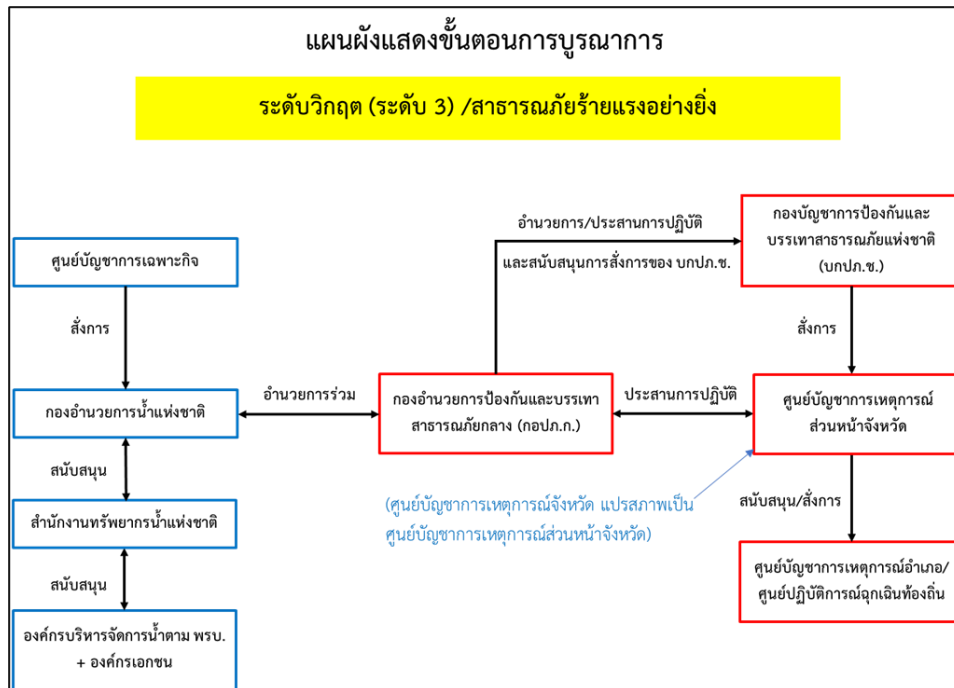
การบูรณาการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำ			
ระดับวิกฤติ	โครงสร้างของพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	โครงสร้างของพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาภัย พ.ศ.2550	ขนาดของสาธารณภัย
วิกฤติน้ำ (หรือคาดว่าจะเกิดวิกฤติ) (ระดับ 3)	ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ	กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.)	สาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 4)
รุนแรง (หรือคาดว่าจะรุนแรง) (ระดับ 2)	กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ	กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.)	สาธารณภัยขนาดใหญ่ (ระดับ 3)
ระดับเสี่ยงรุนแรง (ระดับ 1)	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด	สาธารณภัยขนาดกลาง (ระดับ 2)
		ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์อำเภอ ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินท้องถิ่น	สาธารณภัยขนาดเล็ก (ระดับ 1)

รูปที่ 3.3.2-1 แผนผังแสดงขั้นตอนการบูรณาการที่ระดับภัย 1 : เสี่ยงรุนแรง

รูปที่ 3.3.2-2 แผนผังแสดงขั้นตอนการบูรณาการที่ระดับภัย 2: ระดับรุนแรง

รูปที่ 3.3.2-3 แผนผังแสดงขั้นตอนการบูรณาการที่ระดับภัย 3: ระดับวิกฤติ

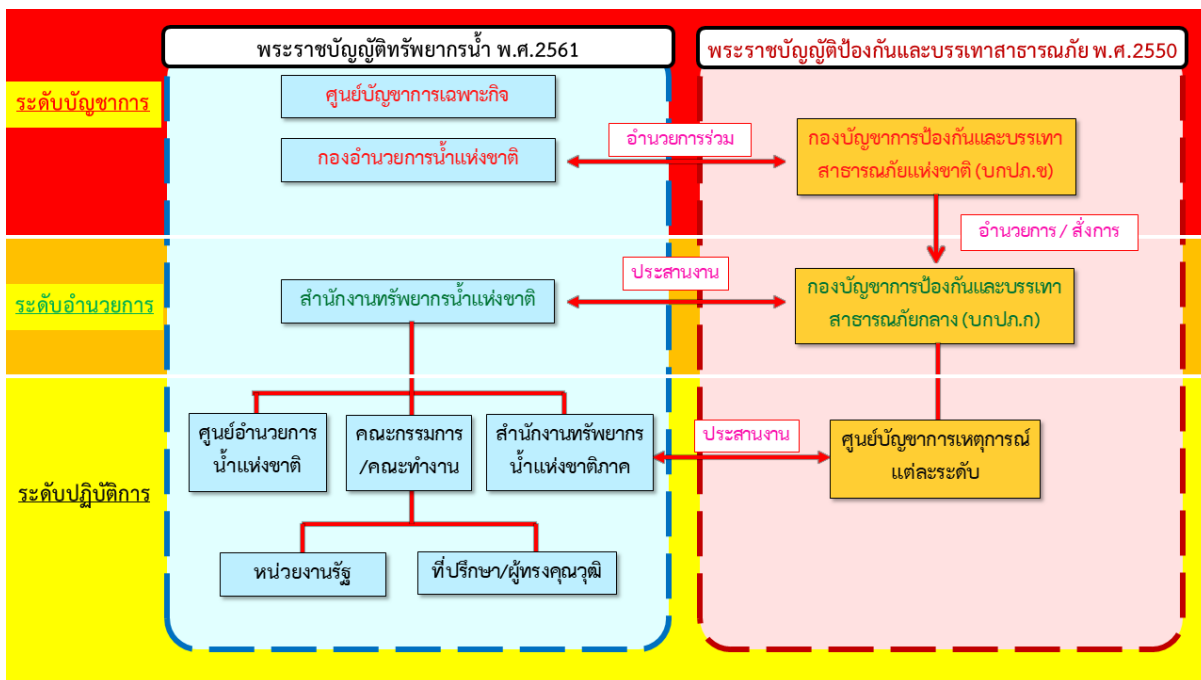
จากโครงสร้างและขั้นตอนการบูรณาการตาม รูปที่ 3.3.2-1 และรูปที่ 3.3.2-3 จะพบว่าในกรณีของระดับภัย 1: ปกติ และระดับภัย 2 : รุนแรงหรือคาดว่าจะรุนแรง จะใช้องค์กรถาวร ได้แก่ กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค และศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ เป็นหน่วยงานอำนวยการและปฏิบัติการร่วม

ส่วนระดับภัย 3 : วิกฤติ จะมีการตั้งองค์กรในระดับบัญชาการชั่วคราวขึ้น ได้แก่ “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ” โดยนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการอำนวยการแก้ไขปัญหาน้ำเป็นกรณีฉุกเฉินเป็นการชั่วคราวจนกว่าวิกฤติน้ำจะผ่านพ้นไป โดยสามารถสรุปความเชื่อมโยงและการประสานงานของหน่วยงานในระดับบัญชาการระดับอำนวยการโดย ใน 2 ส่วนนี้ถือเป็นองค์กระบวนนโยบาย และระดับปฏิบัติการแยกตามระดับภัย 1 ถึง 3 ได้ตาม รูปที่ 3.3.2-4 จาก รูปที่ 3.3.2-1 ถึงรูปที่ 3.3.2-4 จะมีองค์กรตาม พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ ที่มีบทบาทในการบริหารจัดการน้ำได้แก่

- ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ
- กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ
- ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

โดยแต่ละองค์กรจะมีรายละเอียด บทบาท หน้าที่ตามหัวข้อ 3.3.3 ถึง 3.3.5

รูปที่ 3.3.2-4 ความเชื่อมโยงและการประสานงานของหน่วยงานในระดับนโยบายการ ระดับอำนาจการ และระดับปฏิบัติการ

3.3.3 ศูนย์อำนาจการน้ำแห่งชาติ

ศูนย์อำนาจการน้ำแห่งชาติ เป็นองค์กรระดับปฏิบัติการซึ่งเป็นส่วนราชการภายในของ “สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ” มีหน้าที่ในการบูรณาการและปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการสนับสนุนข้อมูลน้ำและภูมิอากาศซึ่งศูนย์อำนาจการน้ำแห่งชาติปฏิบัติงานร่วมกับคลังข้อมูลน้ำ และภูมิอากาศแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบูรณาการข้อมูล ติดตามประเมิน วิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์คาดการณ์สถานการณ์น้ำ ทั้งในภาวะปกติและในภาวะวิกฤติเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานกองอำนาจการน้ำแห่งชาติ และศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ตั้งแต่ก่อนอันเกิดภัยจนกว่าสถานการณ์จะคลี่คลาย โดยมีหน้าที่และอำนาจดังนี้

- 1) ศึกษา วิจัย วิเคราะห์ และคาดการณ์ข้อมูลอากาศ รวมทั้งพยากรณ์สถานการณ์น้ำเพื่อสนับสนุนการวางแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
- 2) ศึกษา วิจัย วิเคราะห์ ออกแบบ และพัฒนาระบบคลังข้อมูลบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ กำหนดมาตรฐานข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำและเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการบริหารทรัพยากรน้ำและการตัดสินใจของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) และคณะกรรมการลุ่มน้ำ
- 3) เป็นศูนย์อำนาจการข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เพื่อติดตาม เฝ้าระวัง ป้องกัน และเตือนภัยสถานการณ์น้ำ
- 4) ติดตามและจัดทำรายงานสถานการณ์น้ำของประเทศ

5) ดำเนินการเกี่ยวกับการให้บริการและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

6) จัดทำผังน้ำ และฐานข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภูมิสารสนเทศผังน้ำ

7) ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินตามผังน้ำแก่หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

8) ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำข้อมูลภูมิสารสนเทศทรัพยากรน้ำ เพื่อใช้ในการสื่อสารการนำเสนอข้อมูลและสนับสนุนการบริหารทรัพยากรน้ำ

9) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และออกแบบการจัดทำฐานข้อมูลทะเบียนแหล่งน้ำทะเบียนผู้ใช้น้ำประเภทต่าง ๆ และทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำ

10) ศึกษา วิจัย และพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยีสารสนเทศทรัพยากรน้ำ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรน้ำดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานและข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำเดียวกัน

จึงเห็นได้ว่าองค์กรในระดับอำนาจการและระดับปฏิบัติการที่กล่าวมาข้างต้นจะทำหน้าที่ในการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาทรัพยากรน้ำในแต่ละขั้นตอนการดำเนินการตั้งแต่ก่อนเกิดเหตุขณะเกิดเหตุ และภายหลังเกิดเหตุได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยพิจารณาแนวทางการปฏิบัติงานอ้างอิงตามระดับความร้ายแรงของภัยจากภาวะวิกฤติน้ำให้สอดคล้องกับระดับการจัดการสาธารณสุขภัยตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570 ทั้ง 4 ระดับ ที่พิจารณากระดับสาธารณสุขภัยจากขนาดพื้นที่ประสบภัย จำนวนประชากรที่ได้รับความเดือดร้อน หรือความสามารถในการรับมือเผชิญเหตุด้วยทรัพยากรที่แต่ละพื้นที่มีอยู่เป็นหลัก แต่เนื่องจากการจัดการวิกฤติน้ำหรือสาธารณสุขภัยด้านทรัพยากรน้ำนั้น มีปัจจัยสาเหตุมาจากสภาวะอากาศเป็นหลักและในปัจจุบันระบบข้อมูลตรวจวัด ระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีคาดการณ์สถานการณ์น้ำมีความก้าวหน้าไปมาก สามารถประเมินแนวโน้มของวิกฤติน้ำได้แม่นยำกว่าในอดีต และแจ้งเตือนหน่วยปฏิบัติได้ดี จึงกำหนดระดับสถานการณ์ภัยเพื่อการบริหารจัดการโดยคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1) สภาพอากาศเป็นการประเมินจากการคาดการณ์สภาพอากาศในระยะสั้น กลาง ยาว และนาน รวมถึงสภาพอากาศปัจจุบัน เพื่อพิจารณาถึงปรากฏการณ์หรือสภาวะที่ส่งผลให้มีแนวโน้มผิดปกติ

2) สถานการณ์น้ำในปัจจุบัน เป็นการประเมินสถานการณ์น้ำท่า ระดับน้ำปริมาณน้ำไหลผ่านและคุณภาพน้ำจากสถานีหลัก รวมถึงปริมาณน้ำในเขื่อนที่มีแนวโน้มเกิดอุทกภัย ภัยแล้ง และปัญหาคุณภาพน้ำ ซึ่งในอนาคตจะมีการกำหนด “สถานีอุทกวิทยาหลักแห่งชาติ” เพื่อเป็นจุดเฝ้าระวังสำคัญ

3) ความซับซ้อนของสถานการณ์ ประเมินความรุนแรงของสถานการณ์ ความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อสาธารณูปโภคพื้นฐานสถานที่สำคัญ และการให้ความช่วยเหลือการคาดการณ์การขยายตัวของภัยพื้นที่ที่จะเสียหายต่อไประยะเวลาที่ให้ความช่วยเหลือ

4) ผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในพื้นที่เป็นการประเมินความรุนแรงของสถานการณ์ที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อทรัพย์สินชีวิตอยู่ในระดับรุนแรง ศักยภาพในการรับมือ

5) ดุลยพินิจของผู้บัญชาการพิจารณาผลจากทุกปัจจัยดังกล่าวข้างต้นมาประเมินพิจารณาตัดสินใจ

ทั้งนี้จากแผนผังในรูปที่ 3.3.2-1 ถึง รูปที่ 3.3.2-3 และหน้าที่รับผิดชอบที่กล่าวมาข้างต้นนี้จะเห็นว่า ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติจะเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติการที่มีการทำงานต่อเนื่องไม่ว่าจะเป็นภาวะปกติหรือในช่วงที่มีภัยน้ำแล้งในทุกระดับภัย

3.3.4 กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ

กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ เป็นองค์กรในระดับบัญชาการที่จัดตั้งขึ้นตามที่คณะกรรมการน้ำแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ตามมาตรา 17(7) ของ พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำฯ โดยจัดตั้งขึ้น เพื่อปฏิบัติการฉุกเฉินจากสาธารณภัยที่เกี่ยวข้องกับวิกฤติน้ำ โดยสามารถบูรณาการร่วมกับองค์กร หรือหน่วยงาน อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสาธารณภัย ได้อย่างทันท่วงทีและมีความต่อเนื่อง

“กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ” จะมีรองนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นผู้บัญชาการ เลขานุการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติเป็นรองผู้บัญชาการและหัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องร่วมเป็น องค์กรประกอบ และกำหนดให้ข้าราชการในสังกัดสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติทำหน้าที่เลขานุการและ ผู้ช่วยเลขานุการ

กองอำนวยการน้ำแห่งชาติมีบทบาทหน้าที่ต่อการปฏิบัติการฉุกเฉินจากสาธารณภัยที่เกี่ยวข้องกับวิกฤติน้ำ โดยบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหาในกรอบเวลาสองช่วง ดังนี้

3.3.4.1 บทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกัน (ก่อนเกิดเหตุ)

1) การเตรียมความพร้อมรับมือการแก้ไขปัญหา การฟื้นฟูและการบูรณาการการปฏิบัติการ ร่วมกับหน่วยงานทุกภาคส่วน เพื่อบริหารจัดการให้เป็นระบบและเกิดประสิทธิภาพ

2) เชื่อมโยงแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) แผนปฏิบัติการของหน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำ แผนงบประมาณ การบริหาร ทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการและแผนต่าง ๆ ภายใต้พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ ให้ทำงานร่วมกับแผนป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และแผนปฏิบัติการอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกัน

3) การสร้างการรับรู้ให้แก่สาธารณชน

3.3.4.2 บทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ (ขณะเกิดเหตุ)

1) ติดตาม วิเคราะห์แนวโน้ม ควบคุม กำกับดูแลสถานการณ์น้ำที่เกิดขึ้น

2) ประสานการปฏิบัติงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อบริหารจัดการน้ำใน สถานการณ์น้ำที่เกิดขึ้น โดยอำนวยการและบูรณาการร่วมกันกับกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กลาง (กอป.ก.) และ “กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกป.ช.)”

3) ประกาศแจ้งเตือนสถานการณ์น้ำต่อ “กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง (กอป.ก.)”

4) พิจารณาระดับความรุนแรงของสถานการณ์ก่อนนำเสนอต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ยกระดับสถานการณ์เป็นวิกฤติน้ำและการจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจตามมาตรา 24 แห่ง พระราชบัญญัติน้ำฯ

5) ออกคำสั่งเป็นหนังสือเพื่อเรียกบุคคลใดมาให้ข้อมูลหรือเอกสาร หลักฐาน หรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาเพื่อบริหารจัดการสถานการณ์น้ำได้อย่างทัน่วงทีและมีประสิทธิภาพ

โดยมีสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เป็นองค์กรในระดับอำนาจการเพ็รับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับการเสนอแนะนโยบายและจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และมาตรการในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ รวมทั้งบูรณาการข้อมูลสารสนเทศ แผนงาน โครงการงบประมาณ บริหารจัดการการติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ โดยให้มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

1) เป็นหน่วยงานหลักในการศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์น้ำ เพื่อเสนอแนะนโยบายและจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และมาตรการในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และประสานให้เกิดการนำไปสู่การปฏิบัติ

2) จัดทำข้อเสนอเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำและกรอบงบประมาณของประเทศแบบบูรณาการและเสนอแนะแนวทางการวางแผนเพื่อการบริหารทรัพยากรน้ำต่อคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

3) ติดตามประเมินผลการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำตามนโยบายแผนยุทธศาสตร์ แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และมาตรการที่ได้กำหนดไว้

4) บูรณาการข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ ประเมินความต้องการในการใช้น้ำเพื่อการต่าง ๆ ความสามารถในการสนองความต้องการดังกล่าว และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคต รวมทั้งปฏิบัติหน้าที่เป็นศูนย์อำนาจข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาวะวิกฤติน้ำ

5) ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

6) ดำเนินการให้มีศูนย์เฉพาะกิจชั่วคราวในกรณีจำเป็นฉุกเฉิน เพื่อแก้ไขปัญหาใน

7) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของสำนักงานหรือตามที่นายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ทั้งนี้ กองอำนาจการน้ำแห่งชาติ (กอนช.) จะมีบทบาทสำคัญในการบูรณาการแก้ไขปัญหาด้านน้ำตั้งแต่ ระดับ 2 : รุนแรง หรือคาดว่าจะรุนแรงขึ้นไป

3.3.5 ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

เป็นองค์กรชั่วคราวที่จัดตั้งขึ้นตาม พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำฯ เมื่อเกิดภัยจากน้ำในระดับที่ 3: วิกฤติน้ำเท่านั้น โดยมีรายละเอียดการจัดตั้งและอำนาจหน้าที่ดังนี้

3.3.5.1 การจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561

พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 ถือเป็นกฎหมายกลางซึ่งมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำของประเทศในภาพรวม ทั้งในมิติด้านการจัดสรร การใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการการบำรุงรักษา การฟื้นฟู การอนุรักษ์ และสิทธิในน้ำมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันจะเป็นประโยชน์แก่การบริการสาธารณสุขปโภค และประโยชน์สาธารณะทั้งในภาวะปกติ และภาวะที่เกิดวิกฤติด้านทรัพยากรน้ำ

ในการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ จึงได้กำหนดกลไกทางกฎหมายในลักษณะของการจัดตั้งองค์กรเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำเป็นกรณีเร่งด่วนเรียกว่า “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ” ซึ่งบัญญัติไว้ใน ส่วนที่ 2 ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ มาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ มีหลักการ และสาระสำคัญดังนี้

วัตถุประสงค์

เพื่อให้การบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาในกรณีเกิดปัญหาวิกฤติน้ำ เกิดเอกภาพในการบูรณาการ การประสานงานและการบัญชาการสถานการณ์ เพื่อลดความรุนแรงและบรรเทาผลกระทบที่เกิดจากวิกฤติน้ำที่เกิดขึ้นได้อย่างทันหน่วงที่มีความรวดเร็วต่อสถานการณ์ และมีประสิทธิภาพสูงสุด

อำนาจในการจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ โดยนายกรัฐมนตรีมีฐานะเป็นผู้บัญชาการ อำนาจการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำเป็นการชั่วคราวจนกว่าปัญหาวิกฤติน้ำจะผ่านพ้นไป

ผู้บัญชาการศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

นายกรัฐมนตรีมีฐานะเป็นผู้บัญชาการศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ มีอำนาจออกคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้าราชการฝ่ายพลเรือน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง หรือ ตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลใด ๆ ร่วมกันกระทำหรือห้ามกระทำการใด ๆ เพื่อการป้องกัน แก้ไข ควบคุม ระงับหรือบรรเทาผลร้ายจากความเสียหายที่เกิดขึ้นได้อย่างทันหน่วงที่

โดยคำสั่งดังกล่าว มาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ รองรับให้มีสภาพอย่างกฎหมาย เพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อประชาชนที่เกี่ยวข้อง โดยให้ประกาศคำสั่งดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษา โดยไม่ชักช้า

หน่วยงานขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ

การสนับสนุนด้านงบประมาณ

กำหนดให้สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี พิจารณาจัดสรรงบประมาณให้กับศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายและสนับสนุนการปฏิบัติงานทั้งหมด

การคุ้มครองการปฏิบัติการตามหน้าที่

ในการปฏิบัติการใด ๆ ของเจ้าหน้าที่ของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ข้าราชการฝ่ายพลเรือน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลใดที่ได้ดำเนินการไปตามหน้าที่และอำนาจ หรือการปฏิบัติตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีในฐานะผู้บัญชาการศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ หากอยู่ภายใต้เงื่อนไขของประการกล่าวคือได้กระทำไปพอสมควรแก่เหตุและมีได้ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ผลของการปฏิบัติการดังกล่าวกำหนดบทสันนิษฐานเบื้องต้นว่า ให้ผู้นั้นพ้นจากความผิดและ ความรับผิดชอบ

การฝ่าฝืนคำสั่งของนายกรัฐมนตรีในฐานะผู้บัญชาการศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

มาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ มิได้บัญญัติไว้ชัดเจนว่าเมื่อเจ้าหน้าที่ของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ข้าราชการฝ่ายพลเรือน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ

เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลใดฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีจะมีสภาพบังคับเช่นไร แต่เมื่อพิจารณาสถานะของคำสั่งดังกล่าวแล้ว มาตรา 24 บัญญัติรองรับให้คำสั่งดังกล่าวมีสภาพอย่างกฎ และมีผลบังคับเป็นการทั่วไป การฝ่าฝืนคำสั่งดังกล่าวในทางบริหารราชการแผ่นดินย่อมถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบหรือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงแล้วแต่กรณี โดยมาตรา 88 ได้กำหนดโทษอาญากรณีที่ผู้ใดฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับด้วยในขณะเดียวกัน

ความโปร่งใสในการดำเนินงานของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

เมื่อการดำเนินการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจแล้วเสร็จ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติต้องจัดทำรายงานและสรุปผลการดำเนินการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำเสนอต่อรัฐสภาเพื่อทราบโดยไม่ชักช้า

ในการปฏิบัติการเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจนั้นถือเป็นการปฏิบัติการโดย องค์กรตามกฎหมายซึ่งมีโครงสร้างขององค์กรขนาดใหญ่ หรือมีภารกิจในระดับชาติเพื่อแก้ไขปัญหาในขณะเกิดวิกฤติน้ำหรือเทียบเท่าสาธารณภัยขนาดใหญ่หรือขนาดร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 3 หรือระดับ 4 ตามแผนป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ) ดังนั้น ในการปฏิบัติการของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องจึงมีลักษณะเป็นการสั่งการผ่านนายกรัฐมนตรีในฐานะผู้บัญชาการศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ โดยจะมีการบูรณาการในระดับนโยบายหรือการกำหนดแผนงานให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา ร่วมกับองค์กรที่มี โครงสร้างใกล้เคียงกัน ได้แก่ กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แห่งชาติ (บกปภ.ช.) ซึ่งมี นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้บัญชาการฯ

3.3.5.2 แนวทางการพิจารณากระดับวิกฤติน้ำ

ในการพิจารณากระดับวิกฤติน้ำ ตั้งแต่ระดับที่ 1 (ปกติ ติดตามสถานการณ์ และเฝ้าระวัง) ไปจนกระทั่งถึงระดับที่ 3 (วิกฤติน้ำ) สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติหรือกองอำนวยการน้ำแห่งชาติ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ในส่วนของเกณฑ์การพิจารณาระดับภัย 1 และ 2 ตามที่นำเสนอไว้ในหัวข้อ 3.1 นั้น ในส่วนของน้ำ แล้งจะมีการวิเคราะห์และนำเสนอค่าเกณฑ์ที่พิจารณาจากตัวชี้วัดต่าง ๆ เช่น ปริมาณน้ำฝนและระดับน้ำ ไว้แล้วตามรายละเอียดในบทที่ 4 ส่วนการยกระดับภัยจากระดับ 2 ไปเป็นระดับ 3: วิกฤติ ซึ่งเป็นระดับที่จะมี การบัญชาการผ่าน “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ” นั้นจะต้องอาศัยเกณฑ์ในการพิจารณาเช่นเดียวกับกรณีของผู้บัญชาการหรือผู้บัญชาการที่จะพิจารณาตัดสินใจระดับการจัดการสาธารณภัยตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทั้งนี้ เพื่อให้วิกฤติน้ำที่เกิดขึ้นในขณะนั้นมีระดับของภัยที่สอดคล้องกัน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานให้สามารถดำเนินการคู่ขนานไปได้และเป็นไปในทิศทางอย่างเดียวกัน โดยใช้เกณฑ์หรือเงื่อนไขดังต่อไปนี้ประกอบการพิจารณากระดับการจัดการวิกฤติน้ำดังตารางที่ 3.3.5-1

ตารางที่ 3.3.5-1 เกณฑ์หรือเงื่อนไขประกอบการพิจารณากระดับการจัดการวิกฤติน้ำ

เกณฑ์/ เงื่อนไข	ข้อมูลที่ใช้ระบุเงื่อนไข
พื้นที่	พื้นที่ใช้สอยในลักษณะต่าง ๆ ที่ได้รับผลกระทบและได้รับความเสียหาย (1) พื้นที่ทางการเกษตรและปศุสัตว์ (2) พื้นที่ธุรกิจ อุตสาหกรรม และการประกอบการ (3) พื้นที่อยู่อาศัย (จำนวนหลังคาเรือน) (4) พื้นที่ทางธรรมชาติ
ประชากร	จำนวนและลักษณะของประชากรในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ (1) จำนวนผู้ได้รับผลกระทบ (2) จำนวนประชากรที่ต้องอพยพ (3) จำนวนผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต
ความยุ่งยาก/ ซับซ้อนของสถานการณ์	ความยุ่งยาก สถานการณ์แทรกซ้อน และเงื่อนไขทางเทคนิค ของสถานการณ์ (1) ความรุนแรงของภัย ความเฉพาะเจาะจงทางเทคนิคของภัยการเกิดภัยต่อเนื่อง (2) ความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อสาธารณูปโภคพื้นฐาน สถานที่สำคัญ และเส้นทางการให้ความช่วยเหลือ (3) การคาดการณ์การขยายตัวของภัย พื้นที่ที่จะเสียหายต่อไป ระยะเวลาที่การดำเนินกิจกรรมปกติที่ต้องหยุดชะงักระยะเวลาที่ต้องใช้ในการตอบสนองต่อสถานการณ์ และระยะเวลาที่ต้องช่วยฟื้นฟูเบื้องต้น
ศักยภาพด้านทรัพยากร	ความสามารถในการปฏิบัติงานจากทรัพยากรที่มีอยู่ (1) กำลังคน ทั้งของหน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุน พร้อมทั้งอาสาสมัคร หน่วยต่าง ๆ (2) เครื่องมืออุปกรณ์ ยานพาหนะ และอุปกรณ์พิเศษต่าง ๆ ที่ต้องใช้ตามแต่ลักษณะทางเทคนิคของภัย (3) ปัจจัยยังชีพสำหรับแจกจ่ายแก่ผู้ได้รับผลกระทบของหน่วยงานหลัก และจาก การสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ๆ หรือหน่วยงานภาคี (4) แหล่งที่มาและจำนวนเงินงบประมาณจากหน่วยงานในพื้นที่
เงื่อนไขอื่น ๆ	ดุลยพินิจจากการประเมินสถานการณ์จากเงื่อนไขต่าง ๆ (1) ขอบเขตการปกครอง (2) การประเมินศักยภาพในการจัดการสาธารณภัย

3.3.6 แนวทางการบูรณาการระหว่างหน่วยงานในการแก้ไขปัญหาด้านน้ำตาม พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 และ พ.ร.บ. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฯ พ.ศ. 2550

จากแผนผังแสดงขั้นตอนการบูรณาการที่ระดับภัยด้านน้ำในระดับ 1,2 และ 3 ตาม รูปที่ 3.3.2-1 และ รูปที่ 3.3.2-2 จะเห็นว่า จะมีการทำงานร่วมกันระหว่าง องค์กรตาม พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ (เช่น ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ และศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ตามที่ได้นำเสนอรายละเอียดไว้ในหัวข้อที่ผ่านมา) กับองค์กรตาม พ.ร.บ. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฯ โดยในเชิงของประเภทของภัยด้านน้ำ แบ่งออกได้เป็น 2 บริบท คือ

- บริบทด้านปริมาณน้ำ ได้แก่ น้ำแล้ง และน้ำท่วม
- บริบทด้านคุณภาพน้ำ ได้แก่ ภัยจากภาวะมลพิษ กรณีมีสารเคมี และวัตถุอันตรายปนเปื้อนสู่ทรัพยากรน้ำ

สำหรับในเชิงของแนวทางการบูรณาการระหว่างหน่วยงานตามระดับภัยนั้นอาจแบ่งได้เป็น 2 แนวทาง คือ

- แนวทางที่ 1 ภัยระดับ 3: วิกฤติ ที่ต้องมีผู้บัญชาการโดย “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ”
- แนวทางที่ 2 ภัยต่ำกว่าระดับ 3 ที่ไม่ต้องบัญชาการโดย “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ”

โดยในเอกสารฉบับนี้ จะนำเสนอแนวทางบูรณาการทั้ง 2 บริบทของภัยเนื่องจากมีความเป็นไปได้ว่าอาจเกิดทั้งปัญหาน้ำแล้ง น้ำท่วม และคุณภาพน้ำขึ้นในช่วงเวลาเดียวกัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

- แนวทางการบูรณาการต่อปัญหาด้านน้ำในบริบทด้านปริมาณน้ำ (น้ำแล้ง และน้ำท่วม) ตามรายละเอียดในหัวข้อ 3.3.7
- แนวทางการบูรณาการต่อปัญหาด้านน้ำในบริบทด้านคุณภาพน้ำตามรายละเอียดในหัวข้อ 3.3.8

3.3.7 แนวทางการบูรณาการต่อปัญหาด้านน้ำในบริบทด้านปริมาณน้ำ

ปัญหาด้านน้ำในบริบทนี้หมายถึงผลกระทบที่เกิดจาก

1) น้ำแล้ง (ภัยแล้ง) ซึ่งส่งผลกระทบต่อปริมาณน้ำตามธรรมชาติหรือที่มีการกักเก็บไว้ไม่เพียงพอซึ่งเป็นสภาวะขาดแคลนน้ำต่อการอุปโภคบริโภค เช่น การใช้น้ำในภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม ภาคพาณิชย์กรรมหรือการใช้น้ำในภาคอื่น ๆ ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเป็นเวลานานจนก่อให้เกิดความเสียหายและส่งผลกระทบต่ออย่างกว้างขวางต่อชุมชน สังคม และระบบเศรษฐกิจโดยรวม

2) น้ำท่วม (อุทกภัย) ซึ่งเกิดจากปริมาณน้ำท่วมขังเกินกว่าระดับผิวดินตามสภาพปกติหรือมีปริมาณเกินกว่าขีดความสามารถในการกักเก็บหรือแม้กระทั่งปัญหาจากการบริหารจัดการปริมาณน้ำหรือการระบายน้ำให้มีปริมาณที่เหมาะสมต่อพื้นที่ไม่ว่าจะมีสาเหตุอันเนื่องมาจากธรรมชาติ การกระทำของมนุษย์ หรือเหตุอื่นใดก็ตาม

เดิมการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำแล้ง (ภัยแล้ง) และปัญหาน้ำท่วม (อุทกภัย) ประกอบด้วย แผนการบูรณาการระหว่าง องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายกฎหมายหลายฉบับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบูรณาการตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 เมื่อมี พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ จะต้องมีบูรณาการกับองค์กรด้านน้ำตามหัวข้อ 3.3.3 ถึง 3.3.6

ซึ่งการบูรณาการในด้านต่าง ๆ ของปัญหาน้ำแล้ง (ภัยแล้ง) และปัญหาน้ำท่วม (อุทกภัย) ในระดับความร้ายแรงของภัยสาธารณะขนาดเล็ก (ระดับ 1) ขนาดกลาง (ระดับ 2) และขนาดใหญ่ (ระดับ 3) จะเทียบเท่ากับระดับภัยจากน้ำ ระดับที่ 1 และ 2 ของ สททช. ซึ่งเป็นขั้นที่ยังไม่ต้องการบัญชาการผ่านศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ จะมีแนวทางการบูรณาการตามหัวข้อ 3.3.7.1 และ 3.3.7.2 ส่วนกรณีภัยจากน้ำระดับที่ 3: วิฤติ จะมีการบัญชาการจากศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจตามแนวทางในหัวข้อ 3.3.7.3 เพิ่มเติมขึ้นมา

3.3.7.1 การบูรณาการร่วมกับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย ตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570

ในภาวะฉุกเฉิน หรือสาธารณภัยต่าง ๆ พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ถือเป็นกฎหมายหลักในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในทุกรูปแบบ โดยกำหนดให้มีแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เพื่อเป็นกลไกในการบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำ ซึ่งในสาธารณภัยแต่ละระดับจะมีการระบุผู้รับผิดชอบและมอบหมายผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ตามระดับการจัดการสาธารณภัยนั้น อันเป็นการวางแผนการเผชิญเหตุอย่างเป็นระบบ โดยกำหนดโครงสร้างองค์กร ข้อมูล การสนับสนุนการตัดสินใจ การควบคุม การสั่งการและการใช้แนวทางที่เหมาะสมเพื่อให้การจัดการในภาวะฉุกเฉินครั้งนี้ (แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570, กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย กรกฎาคม พ.ศ.2565)

กรณีน้ำแล้ง (ภัยแล้ง) และน้ำท่วม (อุทกภัย) ที่เกิดในเขตจังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดแนวทางดำเนินการดังนี้

- 1) เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้นในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ใดให้เป็นที่ของ “ผู้อำนวยการท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ผู้บริหารท้องถิ่น) แห่งพื้นที่นั้น” เข้าดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยโดยเร็ว และให้แจ้ง “ผู้อำนวยการอำเภอ (นายอำเภอ) ที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่” และ “ผู้อำนวยการจังหวัด (ผู้ว่าราชการจังหวัด)” ทราบทันที
- 2) กรณีที่พื้นที่ที่เกิดหรือจะเกิดสาธารณภัยอยู่ในความรับผิดชอบของ ผู้อำนวยการท้องถิ่นหลายคน ผู้อำนวยการท้องถิ่นคนใดคนหนึ่งจะใช้อำนาจหรือปฏิบัติหน้าที่ไปพลาง ก่อนก็ได้ แล้วให้แจ้งผู้อำนวยการท้องถิ่นอื่นทราบโดยเร็ว
- 3) กรณีผู้อำนวยการท้องถิ่นมีความจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐที่อยู่นอกเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ของตน ให้แจ้ง ให้ผู้อำนวยการอำเภอหรือผู้อำนวยการจังหวัดแล้วแต่กรณี เพื่อสั่งการโดยเร็วต่อไป
- 4) ผู้อำนวยการท้องถิ่นซึ่งมีพื้นที่ติดต่อกับหรือใกล้เคียงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัย มีหน้าที่สนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น
- 5) เมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้น เจ้าพนักงานที่ประสบเหตุมีหน้าที่ต้องเข้าดำเนินการเบื้องต้นเพื่อระงับภัยนั้น แล้วรีบรายงานให้ผู้อำนวยการท้องถิ่นเพื่อสั่งการต่อไป และในกรณีจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจดำเนินการใดเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองชีวิต หรือป้องกัน อันตรายที่จะเกิดแก่บุคคลได้

6) กรณีเจ้าพนักงานจำเป็นต้องเข้าไปในอาคารหรือสถานที่ที่อยู่ใกล้เคียงกับพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยเพื่อทำการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ให้การกระทำได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากเจ้าของ หรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่แล้ว เว้นแต่ไม่มีเจ้าของหรือผู้ครอบครองอยู่ในบริเวณนั้น หรือเมื่ออยู่ภายใต้การควบคุมของผู้อำนวยการ ก็ให้กระทำได้แม้เจ้าของหรือผู้ครอบครองจะไม่อนุญาต

หากทรัพย์สินที่อยู่ในอาคารหรือสถานที่ตามมาตรา 1 เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดสาธารณภัยได้ ง่าย ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองขนย้ายทรัพย์สินนั้นออกจากอาคารหรือสถานที่ดังกล่าวได้

หากเจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานตามมาตรา 2 เจ้าพนักงานมีอำนาจขนย้ายทรัพย์สินนั้นได้ตามความจำเป็นแก่การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยเจ้าพนักงานไม่ต้องรับผิดชอบบรรดาความเสียหายอันเกิดจากการกระทำดังกล่าว (มาตรา 26)

7) ให้ผู้อำนวยการในเขตพื้นที่รับผิดชอบสำรวจความเสียหายที่เกิดขึ้นและทำบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัยและทรัพย์สินที่เสียหายไว้เป็นหลักฐาน พร้อมทั้งออกหนังสือรับรองให้ผู้ประสบภัยไว้เป็นหลักฐานในการรับการสงเคราะห์และฟื้นฟู

8) ในกรณีที่เกิดสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายมีอำนาจสั่งการผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมตลอดทั้งให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชน โดยมีอำนาจเช่นเดียวกับผู้บัญชาการและผู้อำนวยการ

สำหรับแนวทางปฏิบัติในการจัดตั้งองค์กรปฏิบัติการจัดการในภาวะฉุกเฉิน

ตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ให้มีการจัดตั้งองค์กรปฏิบัติการในการจัดการในภาวะฉุกเฉิน ภายใต้แนวคิดศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉิน โดยเรียกชื่อว่า “กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ/ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์” (Emergency Operation Center: EOC) เพื่อบริการที่เป็นศูนย์กลางในการอำนวยการ ควบคุม กำกับ วิเคราะห์ ประเมิน และประสานการปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ในการจัดการในภาวะฉุกเฉินแบบบูรณาการ และมีเอกภาพ โดยมีองค์ประกอบและโครงสร้างที่เป็นมาตรฐานและสามารถยืดหยุ่นได้ตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

1) กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.)

ให้รับผิดชอบบังคับบัญชา อำนวยการ วินิจฉัย สั่งการ ควบคุม และประสานความร่วมมือ จากทุกภาคส่วนในการจัดการสาธารณภัยในกรณีการจัดการสาธารณภัยขนาดใหญ่ (ระดับ 3) หรือการจัดการ สาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 4)

2) กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง (กอปภ.ก.)

ในกรณีการจัดการสาธารณภัยขนาดเล็ก (ระดับ 1) และการจัดการสาธารณภัยขนาดกลาง (ระดับ 2) ให้กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลางรับผิดชอบอำนวยการ ประสานการปฏิบัติ ประเมินสถานการณ์ และสนับสนุนการสั่งการจากกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ รวมทั้งติดตาม เฝ้าระวังสถานการณ์ วิเคราะห์สถานการณ์ รายงาน และเสนอความคิดเห็นต่อผู้บัญชาการป้องกันและ

บรรเทา สาธารณภัยแห่งชาติหรือนายกรัฐมนตรี เพื่อตัดสินใจระดับเป็นการจัดการสาธารณภัยขนาดใหญ่ (ระดับ 3) หรือการจัดการสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 4)

3) กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (ส่วนหน้า) (บกปภ.ช. (ส่วนหน้า))

ในกรณีเมื่อมีการยกระดับเป็นการจัดการสาธารณภัยขนาดใหญ่ (ระดับ 3) หรือการจัดการ สาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 4) ซึ่งสถานการณ์มีความรุนแรงมากครอบคลุมในพื้นที่กว้างขวางหลาย อำเภอ หรือหลายจังหวัด และอาจใช้เวลาในการเผชิญเหตุที่ยาวนานกว่าปกติ ให้กองบัญชาการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย แห่งชาติพิจารณาจัดตั้ง และแต่งตั้งผู้กำกับควบคุมพื้นที่ (Area Commander) เพื่อช่วยเหลือ ผู้บัญชาการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติในการบังคับบัญชาและสั่งการในพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย พร้อมทั้งควบคุมและกำกับ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ให้เป็นไปตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธาณภัยแห่งชาติ โดยความรับผิดชอบ ของผู้กำกับควบคุมพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย ดังนี้

- ประเมินสถานการณ์ เพื่อจัดลำดับความสำคัญของการปฏิบัติงานให้มีความสอดคล้อง กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

- กำหนดวัตถุประสงค์ กลยุทธ์ ยุทธศาสตร์ และแนวทางการเผชิญเหตุของแต่ละจังหวัด ที่ประสพภัยให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีความเป็นเอกภาพ เพื่อให้การปฏิบัติงานมีความชัดเจน ไม่ขัดแย้ง หรือ เกิดความซ้ำซ้อนในการเผชิญเหตุร่วมกัน

- กำหนดลำดับความสำคัญของเหตุการณ์ การปฏิบัติงาน หน่วยงานปฏิบัติการ ใช้ ทรัพยากร และการกำหนดเขตพื้นที่ หากมีเหตุการณ์สองเหตุการณ์หรือมากกว่าที่จำเป็นจะต้องใช้ทรัพยากรที่สำคัญ ในการให้ความช่วยเหลือต้องตัดสินใจอย่างรวดเร็วบนพื้นฐานของการวิเคราะห์วัตถุประสงค์จากภาพรวม ตามสถานการณ์ เพื่อให้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้รับการแก้ไขอย่างถูกต้องและเหมาะสม

- พิจารณาการร้องขอ การจัดสรร การปรับเปลี่ยน และการเคลื่อนย้ายทรัพยากรที่ได้รับ การสนับสนุนจากส่วนกลางไปยังพื้นที่ประสบสาธารณภัยที่มีความจำเป็น

- รายงานสถานการณ์ สภาวะ แนวโน้ม และการวิเคราะห์สถานการณ์ในพื้นที่ประสบ สาธารณภัยให้กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติทราบ

- ประสานการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยในระยะเร่งด่วนของแต่ละจังหวัด ให้มี มาตรฐานเดียวกันเพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ สามารถเข้าปฏิบัติงานด้านการฟื้นฟูระยะกลาง และระยะยาว ให้เป็นไป อย่างคล่องตัวและต่อเนื่อง

- เสนอการถอนกำลัง และการปิดกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แห่งชาติ (ส่วนหน้า) ให้กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติพิจารณา

ทั้งนี้ การจัดตั้งกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (ส่วนหน้า) ให้ กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง กำหนดโครงสร้าง จำนวนบุคลากร แนวทาง และระเบียบ ปฏิบัติประจำ เพื่อให้ผู้กำกับควบคุมพื้นที่ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้ง ให้พิจารณา ใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นสถานที่ปฏิบัติงาน ของผู้กำกับควบคุมพื้นที่เป็นลำดับแรก

4) ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด (ศบก.จ.)

ให้กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดจัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ จังหวัดเมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้น โดยมีผู้อำนวยการจังหวัด เป็นผู้ควบคุม สั่งการ และบัญชาการ เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการสาธารณภัยในพื้นที่จังหวัดจนกว่าสถานการณ์จะเข้าสู่ภาวะปกติ พร้อมทั้ง เป็นศูนย์กลางในการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรในการจัดการสาธารณภัยจากส่วนราชการและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนให้แก่กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในระดับพื้นที่ รวมทั้ง อำนาจการ และประสานการเผชิญเหตุระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งฝ่ายพลเรือน และฝ่ายทหาร ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์การสาธารณกุศลในพื้นที่ที่รับผิดชอบได้อย่างมีเอกภาพและประสิทธิภาพ

ในกรณีเมื่อมีการยกระดับเป็นการจัดการสาธารณภัยขนาดใหญ่ (ระดับ 3) หรือการจัดการ สาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 4) ให้ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัดแปรสภาพเป็นศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ ส่วนหน้าจังหวัด (ศบก.(ส่วนหน้า) จ.) ของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ให้มีหน้าที่ปฏิบัติงาน ตามการบัญชาการจากกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ หรือ กองบัญชาการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยแห่งชาติ (ส่วนหน้า) โดยรับผิดชอบอำนาจการ ควบคุม ปฏิบัติงาน และประสานการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่จังหวัด พร้อมทั้งเป็นศูนย์กลางในการระดมสรรพกำลังและทรัพยากร เพื่อการจัดการสาธารณภัยและประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ภายในจังหวัด ทั้งฝ่ายพลเรือน และฝ่ายทหาร ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์การสาธารณกุศลในพื้นที่ที่รับผิดชอบ

5) ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์อำเภอ (ศบก.อ.)

ให้กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอจัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ อำเภอเมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้น โดยมีผู้อำนวยการอำเภอเป็นผู้ควบคุมและสั่งการ เพื่อทำหน้าที่ ในการจัดการสาธารณภัยที่เกิดขึ้นจนกว่าสถานการณ์จะกลับเข้าสู่สถานการณ์ปกติ พร้อมทั้งเป็นศูนย์กลางในการ ระดม สรรพกำลังและทรัพยากรในการจัดการสาธารณภัยที่เกิดขึ้น รวมทั้งอำนาจการและประสานการปฏิบัติ ระหว่าง หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหาร ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์การ สาธารณกุศล ในพื้นที่ที่รับผิดชอบได้อย่างมีเอกภาพ รวดเร็ว และทั่วถึง

6) ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินท้องถิ่น (ศปก.อปท.)

ให้กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งพื้นที่ (องค์การบริหารส่วน ตำบล/ เทศบาล/เมืองพัทยา) จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินท้องถิ่นเมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยในพื้นที่ โดยมีผู้อำนวยการท้องถิ่นเป็นผู้ควบคุมและสั่งการ เพื่อทำหน้าที่จัดการสาธารณภัยที่เกิดขึ้นจนกว่าสถานการณ์ จะ กลับเข้าสู่ภาวะปกติ พร้อมทั้ง ประสานกับส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ที่รับผิดชอบและประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการจัดการสาธารณภัยทุกขั้นตอน หากในกรณีไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ สาธารณภัยตามขีดความสามารถโดยลำพัง ให้ขอรับการสนับสนุนจากกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในเขตพื้นที่ติดต่อหรือใกล้เคียง และหรือกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ

3.3.7.2 การบูรณาการของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ

แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ได้กำหนดบทบาท หน้าที่และแนวทางปฏิบัติ ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมประมาณ 28 หน่วยงาน ประกอบไปด้วยหน่วยงานระดับกระทรวง หน่วยงานในสังกัดกระทรวงต่าง ๆ และหน่วยงาน หรือองค์กรต่าง ๆ ซึ่งจะร่วมบูรณาการภายใต้บทบาทและภารกิจของหน่วยงานนั้น ๆ และหากหน่วยงานใดมีแผนปฏิบัติการในกรณีหนึ่งกรณีใดเป็นการเฉพาะแผนปฏิบัติการนั้นก็จะถูกนำไปบูรณาการร่วมกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติด้วย

สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤติ ด้วยเหตุนี้ในการบูรณาการร่วมกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติจะต้องดำเนินการตั้งแต่กระบวนการจัดทำนโยบาย การจัดทำแผนป้องกัน แนวทาง มาตรการในขั้นตอนการปฏิบัติงาน การแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำในแต่ละระดับของภัย กระบวนการพัฒนา เครื่องมือกลไกต่าง ๆ การจัดการองค์ความรู้ด้านทรัพยากรน้ำ การบูรณาการข้อมูลและการนำข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสนับสนุนการปฏิบัติงาน และบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ ได้กำหนดสาระสำคัญที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาวะปกติ และภาวะวิกฤติของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติและสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค ดังนี้

(1) บทบาทด้านการบริหารจัดการ (ก่อนเกิดเหตุ)

การบริหารจัดการและจัดสรรการใช้น้ำอย่างเหมาะสม การจัดทำผังน้ำเพื่อเป็นข้อมูลเส้นทางน้ำของประเทศ การบูรณาการข้อมูลสารสนเทศด้านทรัพยากรน้ำรวมถึงการพัฒนา เทคโนโลยีและระบบคาดการณ์ และเตือนภัยด้านทรัพยากรน้ำที่ถูกต้องแม่นยำ สามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(2) บทบาทด้านการเตรียมความพร้อมรับมือ (ก่อนเกิดเหตุ)

การจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม ภาวะน้ำแล้ง ในระดับลุ่มน้ำ และในระดับชาติ รวมถึงการติดตาม เฝ้าระวัง วิเคราะห์แนวโน้มสถานการณ์น้ำประเมิณพื้นที่เสี่ยงภัยและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในสถานการณ์ต่าง ๆ

(3) บทบาทด้านการระงับและเผชิญเหตุ (ขณะเกิดเหตุ)

การประกาศเขตภาวะน้ำแล้ง เขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง และกำหนดกิจการใด ๆ ที่สามารถใช้น้ำได้ในปริมาณที่เหมาะสม ตลอดจนวิธีการใช้น้ำเพื่อลดปริมาณการใช้น้ำหรือการห้าม การใช้น้ำบางประเภทที่เกินกว่าความจำเป็น การกำหนดวิธีการแบ่งปันน้ำ การผันน้ำ การเคลื่อนย้ายน้ำที่อยู่ในความครอบครองของเอกชนเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในการอุปโภคบริโภคของประชาชนในภาวะน้ำแล้ง การปฏิบัติตามแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม ภาวะน้ำแล้ง ตลอดจนการประเมินสถานการณ์และพิจารณาการยกระดับของภัยเพื่อเสนอนายกรัฐมนตรีให้จัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

(4) บทบาทด้านการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ (หลังเกิดเหตุ)

การจ่ายเงินทดแทนการใช้น้ำที่ต้องเฉลี่ยเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในการอุปโภคบริโภคของประชาชนในภาวะน้ำแล้ง การจ่ายค่าชดเชยความ

เสียหายจากกรณีที่ต้องทำลายหรือถอนสิ่งใด ๆ ที่กีดขวางการไหลของน้ำซึ่งจำเป็นต้องกระทำเพื่อแก้ไข
ปัญหาตามแผนป้องกันและแก้ไข ปัญหาภาวะน้ำแล้งและภาวะน้ำท่วม และการจ่ายค่าชดเชยการใช้ประโยชน์
ที่ดิน หรือสิ่งปลูกสร้างของเอกชน เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและภาวะน้ำท่วม รวมถึงการ
จัดทำรายงานผลการปฏิบัติการระงับเหตุ รวบรวมข้อมูลความเสียหายพื้นที่ที่เกิดวิกฤติน้ำปัญหาและอุปสรรค เพื่อ
ประโยชน์ในการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาภาวะน้ำแล้งและภาวะน้ำท่วมในระยะยาว และที่อาจเกิดขึ้น
ต่อไปในอนาคต

3.3.7.3 การบูรณาการและประสานงานของ “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ” ในส่วนที่เกี่ยวกับการ ปฏิบัติการฉุกเฉินในกรณีน้ำแล้ง (ภัยแล้ง) ในกรณีวิกฤติน้ำ

นอกเหนือไปจากการบูรณาการปฏิบัติตามแผนการจัดการในภาวะฉุกเฉินและมาตรการรับมือ
จากวิกฤติน้ำตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ กำหนดไว้ โดยเฉพาะการควบคุมสถานการณ์ให้ไม่เกิดผลกระทบ
ในระดับที่ร้ายแรงขึ้น การเผชิญเหตุการณ์ การบรรเทาเหตุ และการให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบ การลด
ความสูญเสีย หรือเสียหาย ตลอดจนการฟื้นฟูพื้นที่ประสบภัยให้กลับคืนสู่ภาวะปกติ ภายใต้แผนป้องกันและ
บรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติแล้ว หากสถานการณ์ระดับความรุนแรงนี้เป็นภัยด้านน้ำระดับ 3: “วิกฤติน้ำ”
(เทียบระดับ 4 สาธารณภัยขนาดร้ายแรงอย่างยิ่ง ตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ) ซึ่ง
บทบาท สำคัญประการหนึ่งของการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำดังกล่าวคือการจัดตั้ง “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ” เพื่อ
เป็นองค์กร ระดับชาติในการทำหน้าที่บริหารจัดการ “มวลน้ำ” เพื่อลดผลกระทบและแก้ไขวิกฤติน้ำในเรื่องนั้น ๆ
ได้อย่าง เหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพ โดยการบูรณาการระหว่าง “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ” และหน่วยงานที่
เกี่ยวข้อง ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวมีแนวทางในการดำเนินการดังนี้

โดยในภาวะวิกฤติน้ำ มีแนวทางการบูรณาการและแผนปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือขณะเกิด
เหตุ ดังนี้

ตารางที่ 3.3.7-1 วิถีปฏิบัติเนื่องจากสถานการณ์น้ำแล้ง (ภัยแล้ง)

แผนการบูรณาการ/ แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หมายเหตุ
1. อำนาจสั่งการตามกฎหมาย	- นายกรัฐมนตรี (ผู้บัญชาการศูนย์บัญชาการ เฉพาะกิจ)		
2. การบูรณาการในระดับนโยบาย	- ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ	คณะกรรมการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (กปภ.ช.)	
3. การให้ความช่วยเหลือ ผู้ประสบภัย	- ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด		
3.1 การเคลื่อนย้ายประชาชน ออก จากพื้นที่เกิดเหตุ	- สำนักงานป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยจังหวัดใน พื้นที่ประสบเหตุ - ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสา ธารณภัยเขต ในพื้นที่ประสบ เหตุ - มณฑลทหารบกในพื้นที่ใน พื้นที่ประสบเหตุ - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่ประสบเหตุ - องค์การสาธารณกุศล มูลนิธิ และภาคเอกชน	- อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพล เรือนในพื้นที่	
3.2 การแจกจ่ายอาหาร น้ำดื่ม อุปกรณ์และเครื่องยังชีพ	- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่ประสบเหตุ - สำนักงานเหล่ากาชาด - การประสานส่วนภูมิภาค ใน พื้นที่ประสบเหตุ - สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 1 - สำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 1 - องค์การสาธารณกุศล มูลนิธิ และภาคเอกชน	- อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพล เรือนในพื้นที่ - จิตอาสา	
3.3 การดูแลความปลอดภัยและ ทรัพย์สิน	- ตำรวจภูธรจังหวัด - สถานีตำรวจทางหลวง - กองบังคับการตำรวจทาง หลวง - ผู้นำท้องที่ ในพื้นที่ประสบ เหตุ	- อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพล เรือนในพื้นที่ - การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค - การประสานส่วนภูมิภาค	

ตารางที่ 3.3.7-1 วิถีปฏิบัติเนื่องจากสถานการณ์น้ำแล้ง (ภัยแล้ง) ต่อ

แผนการบูรณาการ/ แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หมายเหตุ
3.4 การช่วยเหลือทางการแพทย์	- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด - โรงพยาบาลประจำตำบล/ อำเภอ/จังหวัด	- สนง.เหล่ากาชาดจังหวัด - จิตอาสา - อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน - สนง.พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	
3.5 การป้องกันน้ำและระบายน้ำ	- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ประสบเหตุ - สำนักงานชลประทาน ในพื้นที่ประสบเหตุ - โครงการชลประทานจังหวัด ในพื้นที่ประสบเหตุ - สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด ในพื้นที่ประสบเหตุ - สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 1	- มณฑทหารบกในพื้นที่	
3.6 การผันน้ำ	- คณะกรรมการลุ่มน้ำ - คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ - กรมชลประทาน	กรณีผันน้ำระหว่างประเทศต้องบูรณาการร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศด้วย	
4. การพยากรณ์ การติดตาม เฝ้าระวัง และการเตือนภัย	- คณะกรรมการลุ่มน้ำ - สำนักงานอุตุนิยมวิทยา ในพื้นที่ (การพยากรณ์สภาพอากาศ) - สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดในพื้นที่ (ติดตามสถานการณ์ และการแจ้งเตือนภัย) - สำนักงานชลประทานในพื้นที่ (ติดตามปริมาณน้ำที่กักเก็บ และการระบายน้ำในเขตชลประทาน) - สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 1 (เฝ้าระวังติดตามสถานการณ์น้ำ แจ้งเตือนภัย) - การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (เฝ้าระวังปริมาณน้ำในอ่างฯ ที่อยู่ในความรับผิดชอบ) - สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษ ในพื้นที่ (เฝ้าระวังคุณภาพน้ำ)	- สำนักงานประชาสัมพันธ์ จังหวัดในพื้นที่ - สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย (สวท.) - กอ.รมน. จังหวัด - สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด - สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) - สำนักงานพัฒนา เทคโนโลยี อวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่	พิจารณาตามพื้นที่ และภารกิจของแต่ละ หน่วยงาน พิจารณาตามพื้นที่ของแต่ละ หน่วยงาน

ตารางที่ 3.3.7-1 วิฤติน้ำเนื่องจากสถานการณ์น้ำแล้ง (ภัยแล้ง) ต่อ

แผนการบูรณาการ/ แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หมายเหตุ
5. การสนับสนุนข้อมูล เพื่อจัดทำ แผนระดับเขตหรือแผนปฏิบัติการ			
5.1 ข้อมูลสารสนเทศด้านทรัพยากร น้ำ และผิวน้ำ	- สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	- สำนักงานทรัพยากรน้ำ แห่งชาติภาค - ศูนย์อำนวยการน้ำ แห่งชาติ - คณะกรรมการลุ่มน้ำ - สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต - สำนักงานทรัพยากรน้ำในพื้นที่ - สำนักงานชลประทานในพื้นที่ - ศูนย์น้ำระดับจังหวัด	
5.2 ข้อมูลเส้นทางการจราจร /ทาง สัญจร เส้นทางเสี่ยงพื้นที่เสี่ยงภัย และพื้นที่ประสบภัย	- สำนักงานขนส่งจังหวัด - แขวงทางหลวงชนบท - ศูนย์สร้างทางจังหวัด - แขวงทางหลวงชนบทจังหวัด - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน พื้นที่		
5.3 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการ บริหาร จัดการทรัพยากรน้ำใน เขตพื้นที่ตาม กฎหมายเฉพาะ	- สำนักงานป่าไม้จังหวัด - สำนักงานอนุรักษ์พื้นที่ - สำนักงาน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมจังหวัด	- องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในพื้นที่	พื้นที่อุทยานแห่งชาติ และ เขตรักษาพันธุ์ สัตว์ป่า
	- สำนักงานอุตสาหกรรม จังหวัด - การนิคมอุตสาหกรรม แห่ง ประเทศไทย - การประปา (ภูมิภาค)	- สภาอุตสาหกรรมจังหวัด	- พื้นที่โรงงาน อุตสาหกรรม - ระบบการ ให้บริการ น้ำประปา
	- การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่ง ประเทศไทย		- เชื้อขนาดใหญ - ที่อยู่ในความรับผิดชอบ ของ - การไฟฟ้าฝ่ายผลิต
	- สำนักงานชลประทานใน พื้นที่ประสบภัย		- พื้นที่เขต ชลประทาน - และอ่างเก็บน้ำ ชลประทาน
	- สำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 1		- น้ำบาดาล

ตารางที่ 3.3.7-1 วิถีปฏิบัติเนื่องจากสถานการณ์น้ำแล้ง (ภัยแล้ง) ต่อ

แผนการบูรณาการ/ แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หมายเหตุ
6. การออกประกาศ/คำสั่ง			
6.1 เขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง	นายกรัฐมนตรี โดยข้อเสนอของ คณะกรรมการลุ่มน้ำ	- สำนักงานประชาสัมพันธ์ จังหวัดในพื้นที่ - สถานีวิทยุกระจายเสียง แห่งประเทศไทย (สวท.) - กอ.รมน. จังหวัด - สำนักงาน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมจังหวัด - องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในพื้นที่	มาตราที่ 58 วรรค 1 พรบ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561
6.2 เขตพื้นที่ประสบสาธารณภัย ร้ายแรงอย่างยิ่ง	- นายกรัฐมนตรี หรือรอง นายกรัฐมนตรี ซึ่งนายกรัฐมนตรี มอบหมาย		มาตรา 31 พระราชบัญญัติ ป้องกัน และ บรรเทาสาธารณภัย
6.3 ประกาศจำกัดกิจกรรมการใช้น้ำ ในภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง	- นายกรัฐมนตรี	-องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น	มาตรา 58 พระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำ
7. การฟื้นฟูเยียวยา			
7.1 การฟื้นฟูเยียวยาด้านผลิตผลทาง การเกษตร	- สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัด - สำนักงานเกษตรจังหวัด	- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน พื้นที่ - สำนักงานป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยจังหวัด	
7.2 การจ่ายค่าทดแทนการใช้ ที่ดิน หรือสิ่งก่อสร้าง	- หน่วยงานซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้ออกคำสั่งนั้น สังกัดอยู่	- สำนักงบประมาณ - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	- มาตรา 67 วรรคสาม ตาม พรบ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561
7.3 การจ่ายค่าทดแทนการใช้น้ำจาก การขอเปลี่ยนน้ำ	- หน่วยงานซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้ออกคำสั่งนั้น สังกัดอยู่	- สำนักงบประมาณ - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	- มาตรา 60 วรรคสอง ตาม พรบ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561
7.4 การฟื้นฟูทรัพยากร ธรรมชาติ	- สำนักงานป่าไม้เขต - สำนักงานอนุรักษ์พื้นที่ - สำนักงานสิ่งแวดล้อมและ ควบคุมมลพิษ - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน พื้นที่	- สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมจังหวัด - สนง.โยธาธิการและผังเมือง จังหวัด - แขวงทางหลวงชนบท	
7.5 การฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมและ การ จัดการมลพิษ	- สำนักงานสิ่งแวดล้อมและ ควบคุมมลพิษที่ 2	-องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น -กรมโยธาธิการและ ผังเมือง	
8. การเตรียมพื้นที่กักเก็บน้ำ	- สำนักงานชลประทานในพื้นที่ - สำนักงานทรัพยากรน้ำในพื้นที่ - สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขตใน พื้นที่	- สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ภาค	

ตารางที่ 3.3.7-1 วิกฤติน้ำเนื่องจากสถานการณ์น้ำแล้ง (ภัยแล้ง) ต่อ

แผนการบูรณาการ/ แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หมายเหตุ
	- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่		
9. งบประมาณ	- สำนักงบประมาณ		มาตรา 24 ตาม พรบ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561
10. การรายงานและสรุปผลการดำเนินการ	- สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	- สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค	มาตรา 24 พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ

3.3.8 แนวทางการบูรณาการต่อปัญหาด้านน้ำในบริบทด้านคุณภาพน้ำ

วิกฤติน้ำในบริบทนี้หมายถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่ผู้ใช้ น้ำจากเหตุที่ทรัพยากรน้ำ หรือแหล่งทรัพยากรน้ำ สาธารณะมีค่ามาตรฐานความปลอดภัยที่ไม่เหมาะสมต่อการอุปโภคบริโภค ไม่ว่าจะเกิดจากเหตุตามธรรมชาติ เช่น การปนเปื้อนของแร่ธาตุในน้ำหรือฝนกรด หรือความเป็นมลพิษของทรัพยากรน้ำที่เกิดจากกระทำของ มนุษย์เอง เช่น การปนเปื้อนของสารเคมี การเน่าเสียของแหล่งทรัพยากรน้ำสาธารณะ ซึ่งจะเห็นได้ว่าวิกฤติน้ำในบริบทนี้ไม่ สร้างผลกระทบในเชิงปริมาณโดยตรงแต่เป็นผลกระทบในเชิงคุณภาพ อันนำไปสู่ผลกระทบต่อชีวิต ร่างกาย หรือ สุขภาพอนามัยของประชาชน จนกระทั่งถึงผลกระทบในเชิงปริมาณ ในทางอ้อมในช่วงเวลาต่อมาคือปริมาณ ทรัพยากรน้ำที่สามารถนำมาใช้ในการอุปโภคบริโภคได้อย่างปลอดภัยไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน หรือขาดแคลนในเวลาต่อมา

เหตุฉุกเฉิน หรือเหตุภัยสาธารณะอันเนื่องจากภาวะมลพิษ (สารเคมีและวัตถุอันตราย) ปนเปื้อนสู่ ทรัพยากรน้ำหรือแหล่งน้ำสาธารณะ พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ ได้กำหนดกลไกเพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะไว้ในมาตรา 79 ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดความเสียหายต่อทรัพยากร น้ำสาธารณะ โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบดูแลทรัพยากรน้ำ สาธารณะในบริเวณดังกล่าวมีหนังสือขอความร่วมมือให้ผู้ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับทรัพยากรน้ำสาธารณะนั้น ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะภายในระยะเวลาที่ กำหนดได้ และหากในกรณีที่มีการกระทำอันก่อให้เกิดความเสียหาย หรืออาจเกิดความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำ สาธารณะ ให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบดูแลทรัพยากรน้ำสาธารณะในบริเวณ ดังกล่าวมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ที่กระทำการดังกล่าวดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อขจัดความเสียหาย และทำให้ทรัพยากรน้ำสาธารณะกลับคืนสู่สภาพเดิมหรือสภาพที่ใกล้เคียงกับสภาพเดิมหรือเหมาะสมจะใช้ประโยชน์ ภายในระยะเวลาที่กำหนดได้อย่างไรก็ดี เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ มุ่งหมายให้เกิดการบูรณา การเกี่ยวกับการจัดสรรการใช้การพัฒนาการบริหารจัดการการบำรุงรักษา การฟื้นฟูการอนุรักษ์ ทรัพยากรน้ำ เพื่อให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถบริหารทรัพยากรน้ำให้มีความประสานสอดคล้องกันในทุกมิติอย่างสมดุล และยั่งยืน ดังนั้น ในการบูรณาการการแก้ไขปัญหาในบริบทนี้ จึงต้องสอดคล้องกับแผนการดำเนินการตามกลไก ของกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงซึ่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ได้

กำหนดบทบาทและภารกิจดังกล่าวให้กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินการแจ้งเหตุหรือรับแจ้งเหตุ การตรวจสอบ วิเคราะห์ ติดตาม และประเมินความรุนแรงของสถานการณ์ รวมถึงการแก้ไขปัญหาในพื้นที่เกิดเหตุ รวมถึงบทบาทในการสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านการป้องกันการตอบโต้เหตุฉุกเฉินในด้านการประเมินสถานการณ์ประสานงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผนควบคุมป้องกันอันตรายที่จะเกิดแก่สาธารณะและการให้คำแนะนำในการประเมินเพื่อฟื้นฟูสภาพแวดล้อม โดยปัจจุบันกรมควบคุมมลพิษได้มีแผนการดำเนินการร่วมกับกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่ศูนย์บัญชาการ

เหตุการณ์จังหวัด กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ภายใต้แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ โดยในแผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตราย โดยกำหนดแผนการดำเนินการในแต่ละระดับความรุนแรงของเหตุฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตรายและกำหนดแนวทางและขั้นตอนสนับสนุนการปฏิบัติการตอบโต้เหตุฉุกเฉินไว้ 4 ระดับ ทั้งนี้ โดยขึ้นอยู่กับขนาดของพื้นที่จำนวนของประชากร ความซับซ้อน หรือ ความสามารถในการจัดการสาธารณภัย ตลอดจนศักยภาพด้านทรัพยากรที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายใช้ดุลพินิจในการตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถในการเข้าควบคุมสถานการณ์ดังนี้ (แผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตราย รองรับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558, ส่วนปฏิบัติการฉุกเฉินและฟื้นฟู สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ธันวาคม 2560.)

ระดับที่ 1 สาธารณภัยขนาดเล็ก

- ขอบเขตลักษณะของภัย เป็นสาธารณภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายที่เริ่มก่ออันตรายต่อชีวิต สิ่งแวดล้อม และทรัพย์สินโดยการรั่วไหลหรือเพลิงไหม้อยู่ในขอบเขตพื้นที่จำกัด เช่น ภายในโรงงาน หรือ สถานประกอบการและเริ่มขยายตัวออกสู่ชุมชนใกล้เคียง ซึ่งการจัดการสามารถระงับได้โดยพนักงานของหน่วยงานที่ปฏิบัติงานนั้น และหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่

- ผู้บัญชาการเหตุการณ์

กำหนดให้ผู้อำนวยการอำเภอ (นายอำเภอ) ผู้อำนวยการท้องถิ่น (ผู้บริหารท้องถิ่น) หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการ เป็นผู้ที่มีอำนาจตามกฎหมายในการควบคุมและสั่งการ

- หน่วยงานดำเนินการ

เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการฉุกเฉินในระดับท้องถิ่น เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น เป็นผู้รายงานผลการดำเนินงานต่อผู้บัญชาการเหตุการณ์

- หน่วยงานสนับสนุน

ได้แก่ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด สำนักงานแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด

ระดับที่ 2 สาธารณภัยขนาดกลาง

- ขอบเขตลักษณะของภัย เป็นสาธารณภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายที่เริ่มก่ออันตรายต่อชีวิต สิ่งแวดล้อม และทรัพย์สินมากขึ้น โดยเริ่มมีการอพยพประชาชนบางส่วน (จำนวนไม่มากนัก) ออกจากพื้นที่ที่มีการขอความร่วมมือจากหน่วยงานปฏิบัติการสารเคมีและหน่วยงานสนับสนุนจากท้องถิ่นอื่น ๆ เข้าร่วมดำเนินการซึ่งหน่วยงานดำเนินการในระดับที่ 1 ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้

- ผู้บัญชาการเหตุการณ์

กำหนดให้ผู้อำนวยการจังหวัด (ผู้ว่าราชการจังหวัด) เป็นผู้มีอำนาจตามกฎหมายในการควบคุมและสั่งการ

- หน่วยงานดำเนินการ

เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการฉุกเฉินในระดับจังหวัด เช่น สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น เป็นผู้รายงานผลการดำเนินงานต่อผู้บัญชาการเหตุการณ์

- หน่วยงานสนับสนุน

ได้แก่ ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด

ระดับที่ 3 สาธารณภัยขนาดใหญ่

- ขอบเขตลักษณะของภัยเป็นสาธารณภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายที่เริ่มก่ออันตรายต่อชีวิต สิ่งแวดล้อม และทรัพย์สินอย่างมาก จำเป็นต้องมีการอพยพประชาชนออกจากพื้นที่เป็นบริเวณกว้างมีการขอความร่วมมือจากหน่วยงานปฏิบัติการสารเคมี ผู้เชี่ยวชาญหรืออุปกรณ์พิเศษและหน่วยงานสนับสนุน อื่น ๆ จากจังหวัดใกล้เคียงหรือจากส่วนกลางเข้าร่วมดำเนินการซึ่งหน่วยงานดำเนินการในระดับที่ 2 ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้

- กำหนดให้ผู้อำนวยการจังหวัด (ผู้ว่าราชการจังหวัด) เป็นผู้มีอำนาจตามกฎหมายในการควบคุมและสั่งการ

- หน่วยงานดำเนินการ

เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการฉุกเฉิน เช่น กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขตการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมควบคุมมลพิษ กรมการแพทย์ กรมอนามัย สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น เป็นผู้รายงานผลการดำเนินงานต่อผู้บัญชาการเหตุการณ์

- หน่วยงานสนับสนุน

ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ และอุปกรณ์พิเศษเฉพาะจากต่างประเทศ

ระดับที่ 4 สาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง

- ขอบเขตลักษณะของภัย เป็นสาธารณภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายที่เริ่มก่ออันตรายต่อชีวิต สิ่งแวดล้อม และทรัพย์สินอย่างร้ายแรง ต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญและกำลังคนอย่างจำนวนมาก เครื่องมืออุปกรณ์พิเศษเฉพาะ ซึ่งเป็นการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ หรืออาจจำเป็นต้องขอสนับสนุนเจ้าหน้าที่และอุปกรณ์จากต่างประเทศ เข้าร่วมดำเนินการซึ่งหน่วยงานดำเนินการในระดับที่ 3 ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้

- ผู้บัญชาการเหตุการณ์

กำหนดให้นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นผู้มีอำนาจตามกฎหมายในการ ควบคุมและสั่งการ

- หน่วยงานดำเนินการ

เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการฉุกเฉิน เช่น กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขตการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมควบคุมมลพิษ กรมการแพทย์ กรมอนามัย สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด และส่วนราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นผู้รายงานผลการดำเนินงานต่อผู้บัญชาการเหตุการณ์

- หน่วยงานสนับสนุน

ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญและอุปกรณ์พิเศษเฉพาะจากต่างประเทศ

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่า การแก้ไขปัญหาเหตุฉุกเฉิน หรือเหตุภัยสาธารณภัยอันเนื่องจากภาวะมลพิษ (สารเคมี และวัตถุอันตราย) หน่วยงานที่รับผิดชอบหลักด้านการจัดการควบคุม และกำจัดมลพิษ คือกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องร่วมบูรณาการตามภารกิจหน้าที่ และอำนาจของหน่วยงานนั้น โดยสามารถสรุปบทบาทของกรมควบคุมมลพิษ และการบูรณาการกับองค์กรด้านน้ำ ได้แก่ กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ และศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจได้ตามหัวข้อ

3.3.8.1 ถึง 3.3.8.3

3.3.8.1 บทบาทหน้าที่ของ “กรมควบคุมมลพิษ” ในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตราย

กรมควบคุมมลพิษได้ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตราย และแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ตั้งแต่การเตรียมความพร้อมการสนับสนุนการจัดการในภาวะฉุกเฉิน การป้องกันและลดผลกระทบการเกิดสาธารณภัย ในเหตุฉุกเฉินและสาธารณภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย (สำหรับความร้ายแรงของภัยในทุกระดับ) โดยบูรณาการการปฏิบัติการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น มีรายละเอียดบทบาทหน้าที่ดังนี้

บทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันสาธารณภัยด้านสารเคมีและวัตถุอันตราย

1) จัดเตรียมความพร้อมและสนับสนุนการปฏิบัติงานของท้องถิ่นในด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย รวมถึงภัยที่เกิดขึ้นจากการคมนาคมขนส่งสารเคมีและวัตถุอันตราย

2) ให้คำแนะนำและเสนอแนะแนวทางในการจัดทำแผนหลักการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติและแผนเฉพาะในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านสารเคมีและวัตถุอันตราย รวมทั้ง แผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3) สนับสนุนการจัดฝึกอบรมหน่วยงานปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอุบัติเหตุจากสารเคมีของกองอำนวยการป้องกันภัยและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่และกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติและร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4) ศึกษาและรวบรวมเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับการป้องกันและระงับภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายและการตรวจสอบบ่งชี้ลักษณะสมบัติและความเป็นอันตราย

5) ประสานงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในระดับต่าง ๆ ในการวางแผนควบคุมป้องกันอันตรายที่เกิดขึ้นกับประชาชนและสิ่งแวดล้อม จากการระเบิด เพลิงไหม้ และการรั่วไหลของสารเคมีและวัตถุอันตราย

6) ติดตามตรวจสอบและประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการตกค้างหรือปนเปื้อนของสารเคมีและวัตถุอันตราย เพื่อการวางแผนดำเนินการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมให้มีความเหมาะสมต่อการดำรงชีวิตของประชาชนและสิ่งมีชีวิต

7) สนับสนุนในด้านการเผยแพร่ความรู้ในเรื่องการป้องกันและกำจัดสารเคมีและวัตถุอันตราย ในการป้องกันฝ่ายพลเรือนตามแผนการเตรียมความพร้อมแห่งชาติในด้านการป้องกันและระงับภัยจากการก่อวินาศกรรมด้วยสารเคมีและวัตถุอันตราย

บทบาทหน้าที่เกี่ยวกับปฏิบัติการฉุกเฉินและฟื้นฟู

ดำเนินการโดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ โดยจำแนกกรอบเวลาในการดำเนินการเป็นดังนี้

(1) การดำเนินการเตรียมความพร้อมรองรับเหตุฉุกเฉิน (ก่อนการเกิดเหตุ)

1) เป็นศูนย์ข้อมูลในการบริหารจัดการอุบัติภัยและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านวิชาการเทคโนโลยีในการบริหารจัดการอุบัติภัยจากสารเคมีและการแก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้งกากของเสีย

2) ศึกษาพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารเคมีและความปลอดภัย ระบบการเตือนภัยล่วงหน้า เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน

3) ศึกษาและพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัยศักยภาพการปฏิบัติงาน ในภาวะฉุกเฉิน และหลักเกณฑ์การปกป้องประชาชนจากสารเคมีรั่วไหล

4) จัดเตรียมความพร้อมขององค์กรและสนับสนุนการเตรียมความพร้อมหน่วยปฏิบัติการพิเศษสิ่งแวดล้อม (Special Environment Response Term: SERT) สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการดำเนินการตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

5) เสริมสร้างและพัฒนาเครือข่ายระหว่างหน่วยปฏิบัติการพิเศษสิ่งแวดล้อม (Special Environment Response Term: SERT) กับหน่วยงานภาครัฐทั้งส่วนกลาง ภูมิภาค ท้องถิ่น ภาคเอกชนและประชาชนให้เกิดการบูรณาการในการแก้ไขปัญหาเหตุฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตราย

6) สนับสนุนการจัดทำเอกสารเผยแพร่ทางวิชาการในการส่งเสริมสนับสนุนการระงับเหตุฉุกเฉินสารเคมี

7) การเสริมเครือข่ายด้านการปฏิบัติและองค์ความรู้ด้านในระดับกลุ่มประเทศอาเซียน (AEC)

(2) การบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉิน (ขณะเกิดเหตุ)

1) รับแจ้งและประสานการจัดการเหตุการณ์ในภาวะฉุกเฉินจากสารเคมี และวัตถุอันตรายที่มีผลกระทบต่อชีวิตทรัพย์สินและสิ่งแวดล้อม

2) สนับสนุนข้อมูล ข้อเสนอแนะ และข้อเสนอแนะด้านวิชาการเพื่อวิเคราะห์สาเหตุและประเมินความรุนแรงและควบคุมระงับอุบัติภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย พร้อมเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นปกป้องประชาชน

3) ร่วมวางแผน ควบคุม ระงับอุบัติภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย

4) สนับสนุนการปฏิบัติการควบคุมและระงับอุบัติภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย และการปกป้องประชาชน

5) ตรวจสอบและประเมินผลกระทบผลที่เกิดขึ้นจากสารเคมีและวัตถุอันตรายและการปนเปื้อนมลพิษในสิ่งแวดล้อม (ดิน น้ำ อากาศ) ในระหว่างการควบคุม ระงับอุบัติภัยสารเคมีและวัตถุอันตราย พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจนกว่าสถานการณ์ฉุกเฉินยุติลง

6) ให้ข้อเสนอแนะและคำแนะนำในการปกป้องประชาชนเพื่อหลีกเลี่ยงอันตราย และผลกระทบด้านสุขภาพหรือความปลอดภัยจากเหตุการณ์อุบัติภัยสารเคมีและวัตถุอันตราย

(3) การดำเนินการภายหลังภัยพิบัติ (หลังเกิดภัย)

1) เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมที่มีการปนเปื้อนมลพิษ รวมทั้งประสานงานและแนะนำมาตรการหรือแนวทางในการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2) ติดตามและเฝ้าระวังการปนเปื้อนมลพิษจากเหตุฉุกเฉินในสิ่งแวดล้อมหรือประสานการดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจนกว่าสถานการณ์จะเข้าสู่ภาวะปกติ

3) สรุปผลการดำเนินงานแก้ไขปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัดในการตอบโต้เหตุฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตรายเพื่อศึกษา วิเคราะห์ รวมทั้งเสนอแนะแนวทางการป้องกันแก้ไขปัญหาต่อไป

3.3.8.2 การบูรณาการและประสานงานของ “กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ” และ “ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ”

ในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติการฉุกเฉินในกรณีทรัพยากรน้ำหรือแหล่งน้ำสาธารณะปนเปื้อนสารเคมีและวัตถุอันตราย

ในกรณีที่เหตุฉุกเฉิน หรือเหตุภัยสาธารณะอันเนื่องมาจากภาวะมลพิษ (สารเคมีและวัตถุอันตราย) ปนเปื้อน หรือแพร่กระจายไปสู่ทรัพยากรน้ำหรือแหล่งน้ำสาธารณะในระดับภัยระดับปกติ (ติดตามสถานการณ์ และเฝ้าระวัง (ระดับ 1)) หรือเทียบเท่าระดับสาธารณสุขขนาดเล็กหรือในระดับรุนแรง (หรือคาดว่ารุนแรง) (ระดับ 2) หรือเทียบเท่าสาธารณสุขขนาดกลางหรือขนาดใหญ่แล้วแต่กรณี การปฏิบัติการฉุกเฉินในสถานการณ์เช่นนี้ หน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก คือกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดังกล่าวมาแล้วข้างต้น โดย “กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ” จึงมีบทบาทในการบูรณาการในการปฏิบัติการฉุกเฉินจาก สารเคมีและวัตถุอันตรายที่ปนเปื้อน หรือแพร่กระจายไปสู่ทรัพยากรน้ำหรือแหล่งทรัพยากรน้ำสาธารณะ ดังนี้

บทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกัน (ก่อนเกิดเหตุ)

(1) การเตรียมความพร้อมรับมือการแก้ไขปัญหา การฟื้นฟูและการบูรณาการการปฏิบัติการ ร่วมกับกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อเชื่อมโยงแผนแม่บท ที่เกี่ยวกับทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ให้บูรณาการร่วมกับแผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตราย แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และแผนปฏิบัติการอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกัน

(2) การสร้างการรับรู้แผนปฏิบัติการดังกล่าวให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชนรับทราบ **บทบาหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ (ขณะเกิดเหตุ)**

(1) ติดตาม วิเคราะห์แนวโน้ม ควบคุม กำกับดูแลสถานการณ์มลพิษที่เกิดขึ้นกับทรัพยากรน้ำ หรือแหล่งทรัพยากรน้ำสาธารณะ

(2) ประสานการปฏิบัติงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะการ อำนาจการและบูรณาการร่วมกันกับกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง (กอปภ.ก.) และ “กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.)”

(3) ประกาศแจ้งเตือนสถานการณ์มลพิษที่เกิดกับทรัพยากรน้ำหรือแหล่งทรัพยากรน้ำ สาธารณะนั้นต่อ “กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง (กอปภ.ก.)”

(4) พิจารณาระดับความรุนแรงของสถานการณ์ ก่อนนำเสนอต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ยกระดับสถานการณ์เป็นวิกฤติน้ำและการจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจตามมาตรา 24 แห่ง พระราชบัญญัติน้ำฯ ต่อไป

(5) ออกคำสั่งเป็นหนังสือเพื่อเรียกบุคคลใดมาให้ข้อมูลหรือเอกสาร หลักฐาน หรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาเพื่อบริหารจัดการสถานการณ์น้ำได้อย่างทันท่วงทีและมีประสิทธิภาพ

บทบาหน้าที่เกี่ยวกับการฟื้นฟู (หลังเกิดเหตุ)

(1) หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบดูแลทรัพยากรน้ำสาธารณะ ใน บริเวณดังกล่าวมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ที่กระทำการดังกล่าวดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อขจัด ความเสียหายและทำให้ทรัพยากรน้ำสาธารณะกลับคืนสู่สภาพเดิมหรือสภาพที่ใกล้เคียงกับสภาพเดิมหรือ เหมาะสมจะใช้ประโยชน์ภายในระยะเวลาที่กำหนดได้ตามมาตรา 79 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ

(2) ศูนย์อำนาจการน้ำแห่งชาติและสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค สนับสนุนการ ดำเนินการฟื้นฟูทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการลุ่มน้ำกำหนดภายใต้กรอบและแนวทางที่ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติกำหนด ตามมาตรา 35(4) แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ

3.3.8.3 การบูรณาการและประสานงานของ “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ”

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการฉุกเฉินในกรณีทรัพยากรน้ำหรือแหล่งน้ำสาธารณะปนเปื้อน สารเคมีและวัตถุอันตราย

กรณีที่มีเหตุฉุกเฉิน หรือเหตุภัยอันตรายต่อสาธารณสุขอันเนื่องมาจากภัยธรรมชาติ หรือภาวะ มลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษ ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอันมาก โดย

หลักการของมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ได้กำหนดกลไกในการแก้ไขวิกฤติ หรือปัญหาดังกล่าวไว้ โดยให้อำนาจแก่นายกรัฐมนตรีเป็นผู้มีอำนาจสั่งการไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ตามที่เห็นสมควร ไม่ว่าจะเป็นส่วนราชการรัฐวิสาหกิจ หรือบุคคลใด รวมทั้งบุคคลซึ่งได้รับหรืออาจได้รับอันตราย หรือความเสียหายดังกล่าวหรือแม้กระทั่งผู้ที่ก่อให้เกิดมลพิษนั้น กระทำหรือร่วมกันกระทำการใด ๆ อันจะมีผลเป็นการควบคุม ระวังหรือบรรเทาผลร้ายจากอันตราย และความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นได้อย่างทัน่วงทีซึ่งจะเห็นได้ว่าแผนปฏิบัติการฉุกเฉิน จากสารเคมีและวัตถุอันตราย ในการบูรณาการสาธารณสุขในระดับที่ 4 คือสถานการณ์ที่อันตราย และส่งผลกระทบต่อชีวิต สิ่งแวดล้อม และทรัพย์สินอย่างร้ายแรง ได้กำหนดแนวทางและขั้นตอนสนับสนุน การปฏิบัติการตอบโต้เหตุฉุกเฉิน การบัญชาการหรือสั่งการเพื่อแก้ไขปัญหาที่มีลักษณะใกล้เคียงกับวิกฤติน้ำ (ระดับ 3) “กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ” จะนำเสนอต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณายกระดับสถานการณ์เป็นวิกฤติน้ำและจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจตามมาตรา 24 แห่ง พระราชบัญญัติน้ำฯ เพื่อเป็นมาตรการเฉพาะในการแก้ไข

ปัญหาวิกฤติน้ำในกรณีเช่นว่านี้ ซึ่งการจัดตั้ง “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ” ตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ เป็นการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง “ในขณะเกิดภัย” ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับกลไกการแก้ไขปัญหาสาธารณสุขขนาดร้ายแรงอย่างยิ่ง ในระดับที่ 4 ของแผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตราย จะเห็นได้ว่าผู้บัญชาการที่มีอำนาจสั่งการในการแก้ไขปัญหาคือนายกรัฐมนตรีเช่นเดียวกัน อีกทั้งในการสั่งการเพื่อบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาดังกล่าวก็มีขอบเขตหน้าที่และอำนาจ ในการรับผิดชอบดำเนินการไม่แตกต่างกัน

อย่างไรก็ดี ในการจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจนั้น มีความชัดเจนเรื่องหน่วยงานรับผิดชอบด้านงบประมาณที่จะจัดสรรมาใช้ในการดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว และการกำหนดผลในทางกฎหมายที่สถานะของคำสั่งของนายกรัฐมนตรีในฐานะผู้บัญชาการศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจซึ่งรองรับให้มีสภาพอย่างกฎหมายเพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อประชาชนที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งบทสันนิษฐานของกฎหมายที่จะคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ข้าราชการฝ่ายพลเรือน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลใดที่ได้ดำเนินการไปตามหน้าที่และอำนาจ หรือการปฏิบัติตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีในฐานะผู้บัญชาการศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ให้พ้นจากความรับผิดชอบทั้งปวงอันจะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทัน่วงทีต่อเหตุการณ์ จึงเห็นได้ว่ากลไกของมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ นั้น ถือเป็นมาตรการเฉพาะในการนำไปใช้ในการบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว นอกเหนือไปจากการปฏิบัติการตามแผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตราย (สารเคมีและวัตถุอันตราย) และแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขแห่งชาติในระดับสาธารณสุขขนาดร้ายแรงอย่างยิ่ง

นอกจากนี้ ในกรณีที่ปัญหาวิกฤติน้ำในบริบทด้านคุณภาพน้ำที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่ปิด เช่น เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เป็นต้น ซึ่งวิกฤติน้ำในลักษณะดังกล่าวอาจไม่เข้าเงื่อนไขหรือมีปัญหาคือต้องพิจารณาว่ามีลักษณะที่จะถือว่าเป็น “สาธารณสุข” ตามคำจำกัดความของพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขฯ ในการที่จะนำมาตราการหรือแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขแห่งชาติมาใช้บังคับกับกรณี

ดังกล่าวได้หรือไม่เพียงใด แต่หากข้อเท็จจริงเพียงพอต่อการยกระดับสถานการณ์เป็นวิกฤติน้ำ โดยเห็นว่าสถานการณ์ดังกล่าวอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของคน สัตว์ พืช หรือสิ่งแวดล้อมอย่างร้ายแรง นายกรัฐมนตรีย่อมมีอำนาจตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ มาใช้เป็นเครื่องมือหนึ่งในการจัดตั้ง “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ” เพื่อบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาดังกล่าวร่วมกับแผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมี และวัตถุอันตราย (สารเคมีและวัตถุอันตราย) ร่วมกับหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมควบคุมมลพิษ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชด้วยอีกทางหนึ่ง

การกำหนดแนวทางการบูรณาการ

เพื่อเป็นการลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินการแก้ไขปัญหา และจำกัดขอบเขตในการดำเนินการต่อ “ทรัพยากรน้ำ” โดยตรง อีกทั้งเป็นการสนับสนุนการปฏิบัติงานระหว่างสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ/ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ) กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง (กอป.ก.) กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกป.ช.) กรมควบคุมมลพิษ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่จะร่วมสนับสนุนการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวิกฤติน้ำนั้น จึงควรกำหนดแนวทางการบูรณาการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำ (ในบริบทด้านคุณภาพน้ำ) ไว้ดังนี้

1) การบูรณาการในสถานการณ์ที่แผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตรายสามารถรับมือได้ในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยอันตรายจากภาวะมลพิษหรือจากการแพร่กระจายของมลพิษลงสู่แหล่งทรัพยากรน้ำพิจารณาจากระดับความร้ายแรงของสาธารณภัยระดับที่ 1 (ขนาดเล็ก) ระดับที่ 2 (ขนาดกลาง) หรือระดับที่ 3 (ขนาดใหญ่) (หรือในระดับปกติ ติดตามสถานการณ์ และเฝ้าระวัง (ระดับ 1) หรือระดับรุนแรงหรือคาดว่าจะรุนแรง (ระดับ 2) ของระดับสถานการณ์เพื่อบริหารจัดการภาวะวิกฤติน้ำ) ที่หน่วยงานของรัฐและเอกชนสามารถบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหาตามแผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมี และวัตถุอันตรายได้การปฏิบัติการต่อเหตุดังกล่าวกำหนดให้กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักตามแผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตราย ร่วมกับหน่วยงานสนับสนุนอื่น ๆ รองรับกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ โดยมีสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กองอำนวยการน้ำแห่งชาติและศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ) ร่วมบูรณาการดังนี้

การดำเนินการเตรียมความพร้อมในการระงับเหตุ

กองอำนวยการน้ำแห่งชาติและศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ สามารถสนับสนุนข้อมูลการศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์น้ำ เพื่อเสนอแนะนโยบายตามแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและมาตรการในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและประสานให้เกิดการนำไปสู่การปฏิบัติ รวมถึงสนับสนุนข้อมูลด้านแหล่งทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำของพื้นที่เกิดเหตุและพื้นที่ลุ่มน้ำใกล้เคียง เพื่อจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาคำหนดแผนการป้องกันการแพร่กระจายของมลพิษโดยการปิดกั้นเส้นทางไหลของน้ำในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำโดยอาศัยฝังน้ำตลอดจนร่วมวางแผนการแจ้งเตือนผู้ใช้น้ำการบูรณาการร่วมกับองค์กรผู้ใช้น้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำที่เกิดเหตุและลุ่มน้ำใกล้เคียง รวมถึงแผนการดำเนินการฟื้นฟูทรัพยากรน้ำให้เหมาะสมต่อการอุปโภคบริโภคภายหลังจากเหตุดังกล่าวสิ้นสุดลงได้

การเผชิญเหตุ

กองอำนวยการน้ำแห่งชาติและศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ สามารถบูรณาการข้อมูลสารสนเทศ ด้านทรัพยากรน้ำทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ ติดตามและประเมินสถานการณ์น้ำและแจ้งเตือนภัยให้แก่ผู้ใช้น้ำและองค์กรผู้ใช้น้ำในแต่ละภาค (ภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรมหรือภาคพาณิชย์กรรม) รวมถึงการบูรณาการข้อมูลและข้อเสนอทางด้านวิชาการเพื่อวิเคราะห์และประเมินความรุนแรงของเหตุ ตลอดจนร่วมวางแผนควบคุม ระวังเหตุ และเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาจนกว่าเหตุดังกล่าวจะสิ้นสุดลง

ในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉิน หรือเหตุภัยอันตรายจากภาวะมลพิษในระดับที่ 4 สาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง (หรือในระดับวิกฤติน้ำ (ระดับ 3) ของระดับสถานการณ์เพื่อบริหารจัดการภาวะวิกฤติน้ำ) ซึ่งเป็นเหตุที่ส่งผล กระทบการดำรงชีวิตของคน สัตว์ หรือพืช ต่อสิ่งแวดล้อมหรือต่อทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐอย่างรุนแรง จำเป็นต้องบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ หรือจำเป็นต้องอาศัยเจ้าหน้าที่จำนวนมากในการดำเนินการระงับเหตุหรือให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบเมื่อ นายกรัฐมนตรีจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจและสั่งการในฐานะผู้บัญชาการเพื่อบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาดังกล่าวแล้ว การบูรณาการระหว่างศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจและหน่วยงานต่าง ๆ ในระหว่างเกิดเหตุมีแนวทางในการดำเนินการดังตารางที่ 3.3.8-1

ตารางที่ 3.3.8-1 การบูรณาการระหว่างศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจและหน่วยงานต่าง ๆ ในระหว่างเกิดเหตุ

แผนการบูรณาการ/ แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หมายเหตุ
1. อำนาจสั่งการตามกฎหมาย	- นายกรัฐมนตรี (ผู้บัญชาการศูนย์บัญชาการ เฉพาะกิจ)		
2. การบูรณาการในระดับนโยบาย	- ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ	คณะกรรมการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (กปภ.ช.)	
3. การให้ความช่วยเหลือ ผู้ประสบภัย	- ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด		
3.1 การเคลื่อนย้ายประชาชน ออก จากพื้นที่เกิดเหตุ	- สำนักงานป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยจังหวัดใน พื้นที่ประสบเหตุ - ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสา ธารณภัยเขต ในพื้นที่ประสบ เหตุ - มณฑลทหารบกในพื้นที่ใน พื้นที่ประสบเหตุ - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่ประสบเหตุ - องค์การสาธารณสุข มูลนิธิ และภาคเอกชน	- อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพล เรือนในพื้นที่	
3.2 การแจกจ่ายอาหาร น้ำดื่ม อุปกรณ์และเครื่องยังชีพ	- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่ประสบเหตุ - สำนักงานเหล่ากาชาด - การประปาส่วนภูมิภาค ใน พื้นที่ประสบเหตุ - สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 1 - สำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 1 - องค์การสาธารณสุข มูลนิธิ และภาคเอกชน	- อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพล เรือนในพื้นที่ - จัดอาสา	
3.3 การดูแลความปลอดภัยและ ทรัพย์สิน	- ตำรวจภูธรจังหวัด - สถานีตำรวจทางหลวง - กองบังคับการตำรวจทาง หลวง - ผู้นำท้องที่ ในพื้นที่ประสบ เหตุ	- อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพล เรือนในพื้นที่ - การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค - การประปาส่วนภูมิภาค	

ตารางที่ 3.3.8-1 การบูรณาการระหว่างศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจและหน่วยงานต่าง ๆ ในระหว่างเกิดเหตุ (ต่อ)

แผนการบูรณาการ/ แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หมายเหตุ
3.4 การช่วยเหลือทางการแพทย์	- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด - โรงพยาบาลประจำตำบล/ อำเภอ/จังหวัด	- สนง.เหล่ากาชาดจังหวัด - จิตอาสา - อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพล เรือน - สนง.พัฒนาสังคมและความ มั่นคงของมนุษย์	
3.5 การป้องกันน้ำและระบายน้ำ	- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน พื้นที่ประสบเหตุ - สำนักงานชลประทาน ในพื้นที่ ประสบเหตุ - โครงการชลประทานจังหวัด ใน พื้นที่ประสบเหตุ - สำนักงานโยธาธิการและผัง เมืองจังหวัด ในพื้นที่ประสบเหตุ - สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 1,9	- มณฑทหารบกในพื้นที่	
3.6 การผันน้ำ	- คณะกรรมการลุ่มน้ำ - คณะกรรมการทรัพยากรน้ำ แห่งชาติ - กรมชลประทาน	กรณีผันน้ำระหว่างประเทศต้อง บูรณาการร่วมกับกระทรวงการ ต่างประเทศด้วย	
4. การพยากรณ์ การติดตาม เฝ้าระวัง และการเตือนภัย	- คณะกรรมการลุ่มน้ำ - สำนักงานอุตุนิยมวิทยา ใน พื้นที่ (การพยากรณ์สภาพ อากาศ) - สำนักงานป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยจังหวัดในพื้นที่ (ติดตามสถานการณ์ และการแจ้ง เตือนภัย) - สำนักงานชลประทานในพื้นที่ (ติดตามปริมาณน้ำที่กักเก็บ และ การระบายน้ำในเขตชลประทาน) - สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 1 (เฝ้าระวังติดตามสถานการณ์น้ำ แจ้งเตือนภัย) - การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (เฝ้าระวังปริมาณน้ำในอ่างฯ ที่อยู่ในความรับผิดชอบ) - สำนักงานสิ่งแวดล้อมและ ควบคุมมลพิษ ในพื้นที่ (เฝ้าระวัง คุณภาพน้ำ)	- สำนักงานประชาสัมพันธ์ จังหวัดในพื้นที่ - สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่ง ประเทศไทย (สวท.) - กอ.รมน. จังหวัด - สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมจังหวัด - สถาบันสารสนเทศทรัพยากร น้ำ (องค์การมหาชน) - สำนักงานพัฒนา เทคโนโลยี อวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน พื้นที่	พิจารณาตามพื้นที่ และภารกิจ ของแต่ละ หน่วยงาน พิจารณา ตามพื้นที่ของแต่ละ หน่วยงาน

ตารางที่ 3.3.8-1 การบูรณาการระหว่างศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจและหน่วยงานต่าง ๆ ในระหว่างเกิดเหตุ (ต่อ)

แผนการบูรณาการ/ แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หมายเหตุ
5. การสนับสนุนข้อมูล เพื่อจัดทำ แผนระดับเหตุหรือแผนปฏิบัติการ			
5.1 ข้อมูลสารสนเทศด้านทรัพยากร น้ำ และผิวน้ำ	- สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	- สำนักงานทรัพยากรน้ำ แห่งชาติภาค - ศูนย์อำนวยการน้ำ แห่งชาติ - คณะกรรมการลุ่มน้ำ - สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต - สำนักงานทรัพยากรน้ำในพื้นที่ - สำนักงานชลประทานในพื้นที่ - ศูนย์น้ำระดับจังหวัด	
5.2 ข้อมูลเส้นทางการจราจร /ทาง สัญจร เส้นทางเสี่ยงพื้นที่เสี่ยงภัย และพื้นที่ประสบภัย	- สำนักงานขนส่งจังหวัด - แขวงทางหลวงชนบท - ศูนย์สร้างทางจังหวัด - แขวงทางหลวงชนบทจังหวัด - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน พื้นที่		
5.4 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการ บริหาร จัดการทรัพยากรน้ำใน เขตพื้นที่ตาม กฎหมายเฉพาะ	- สำนักงานป่าไม้จังหวัด - สำนักงานอนุรักษ์พื้นที่ - สำนักงาน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมจังหวัด	- องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในพื้นที่	พื้นที่อุทยานแห่งชาติ และ เขตรักษาพันธุ์ สัตว์ป่า
	- สำนักงานอุตสาหกรรม จังหวัด - การนิคมอุตสาหกรรม แห่ง ประเทศไทย - การประปา (ภูมิภาค)	- สภาอุตสาหกรรมจังหวัด	- พื้นที่โรงงาน อุตสาหกรรม - ระบบการ ให้บริการ น้ำประปา
	- การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่ง ประเทศไทย		- เชื้อขนขนาดใหญ่ - ที่อยู่ในความรับผิดชอบ ของ - การไฟฟ้าฝ่ายผลิต
	- สำนักงานชลประทานใน พื้นที่ประสบภัย		- พื้นที่เขต ชลประทาน - และอ่างเก็บน้ำ ชลประทาน
	- สำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 1		- น้ำบาดาล

ตารางที่ 3.3.8-1 การบูรณาการระหว่างศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจและหน่วยงานต่าง ๆ ในระหว่างเกิดเหตุ (ต่อ)

แผนการบูรณาการ/ แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หมายเหตุ
6. การออกประกาศ/คำสั่ง			
6.1 เขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง	นายกรัฐมนตรี โดยข้อเสนอของ คณะกรรมการลุ่มน้ำ	- สำนักงานประชาสัมพันธ์ จังหวัดในพื้นที่ - สถานีวิทยุกระจายเสียง แห่งประเทศไทย (สวท.) - กอ.รมน. จังหวัด - สำนักงาน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมจังหวัด - องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในพื้นที่	มาตราที่ 58 วรรค 1 พรบ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561
6.2 เขตพื้นที่ประสบสาธารณภัย ร้ายแรงอย่างยิ่ง	- นายกรัฐมนตรี หรือรอง นายกรัฐมนตรี ซึ่งนายกรัฐมนตรี มอบหมาย		มาตรา 31 พระราชบัญญัติ ป้องกัน และ บรรเทาสาธารณภัย
6.3 ประกาศจำกัดกิจการใช้น้ำ ในภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง	- นายกรัฐมนตรี	- องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น	มาตรา 58 พระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำ
7. การฟื้นฟูเยียวยา			
7.1 การฟื้นฟูเยียวยาด้านผลิตผลทาง การเกษตร	- สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัด - สำนักงานเกษตรจังหวัด	- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน พื้นที่ - สำนักงานป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยจังหวัด	
7.2 การจ่ายค่าทดแทนการใช้ ที่ดิน หรือสิ่งก่อสร้าง	- หน่วยงานซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้ออกคำสั่งนั้น สังกัดอยู่	- สำนักงบประมาณ - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	- มาตรา 67 วรรคสาม ตาม พรบ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561
7.3 การจ่ายค่าทดแทนการใช้น้ำจาก การขอเปลี่ยนน้ำ	- หน่วยงานซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้ออกคำสั่งนั้น สังกัดอยู่	- สำนักงบประมาณ - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	- มาตรา 60 วรรคสอง ตาม พรบ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561
7.4 การฟื้นฟูทรัพยากร ธรรมชาติ	- สำนักงานป่าไม้เขต - สำนักงานอนุรักษ์พื้นที่ - สำนักงานสิ่งแวดล้อมและ ควบคุมมลพิษ - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน พื้นที่	- สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมจังหวัด - สนง.โยธาธิการและผังเมือง จังหวัด - แขวงทางหลวงชนบท	
7.5 การฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมและ การ จัดการมลพิษ	- สำนักงานสิ่งแวดล้อมและ ควบคุมมลพิษที่ 2	- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - กรมโยธาธิการและ ผังเมือง	
8. การเตรียมพื้นที่กักเก็บน้ำ	- สำนักงานชลประทานในพื้นที่ - สำนักงานทรัพยากรน้ำในพื้นที่ - สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขตใน พื้นที่	- สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ภาค	

ตารางที่ 3.3.8-1 การบูรณาการระหว่างศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจและหน่วยงานต่าง ๆ ในระหว่างเกิดเหตุ (ต่อ)

แผนการบูรณาการ/ แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หมายเหตุ
	- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่		
9. งบประมาณ	- สำนักงานงบประมาณ		มาตรา 24 ตาม พรบ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561
10. การรายงานและสรุปผลการดำเนินการ	- สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	- สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค	มาตรา 24 พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ

การดำเนินการภายหลังสิ้นสุดเหตุ

กองอำนวยการน้ำแห่งชาติและศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ และสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ภาคสามารถสนับสนุนการดำเนินการตรวจสอบความปลอดภัยและคุณภาพของทรัพยากรน้ำและแหล่งทรัพยากรน้ำสาธารณะที่เหมาะสมต่อการอุปโภคและบริโภคของผู้ใช้น้ำในเขตลุ่มน้ำที่เกิดเหตุและลุ่มน้ำใกล้เคียง การแจ้งข้อมูลความปลอดภัยดังกล่าวไปยังผู้ใช้น้ำและองค์กรผู้ใช้น้ำและขอแนะนำในการใช้น้ำจนกว่าจะกลับคืนสู่ภาวะปกติร่วมดำเนินการฟื้นฟูทรัพยากรน้ำหรือแหล่งน้ำสาธารณะที่ปนเปื้อนมลพิษ ร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการรายงานผลการดำเนินการสภาพปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัด และแนวทางแก้ไขปัญหามาอย่างต่อเนื่องต่อคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

3.3.9 แนวทางปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภาคประชาสังคม

ในหัวข้อที่ผ่านมาได้มีการอธิบายถึงบทบาทขององค์กรด้านน้ำตาม พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ เช่น ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ และตาม พ.ร.บ. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด/อำเภอและศูนย์บัญชาการส่วนหน้า ซึ่งเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่บัญชาการอำนวยการรวมทั้งประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานระดับปฏิบัติการต่าง ๆ ในหัวข้อนี้จะกล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถ สรุปโครงสร้างได้ตาม รูปที่ 3.3.9-1 โดยโครงสร้างในระดับปฏิบัติการนี้ จะใช้ได้กับภัยในทุกระดับความรุนแรง ของภัย ตั้งแต่ระดับ 1 : ปกติ จนถึงระดับ 3: วิกฤติ โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.3.9.1 แนวทางปฏิบัติร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

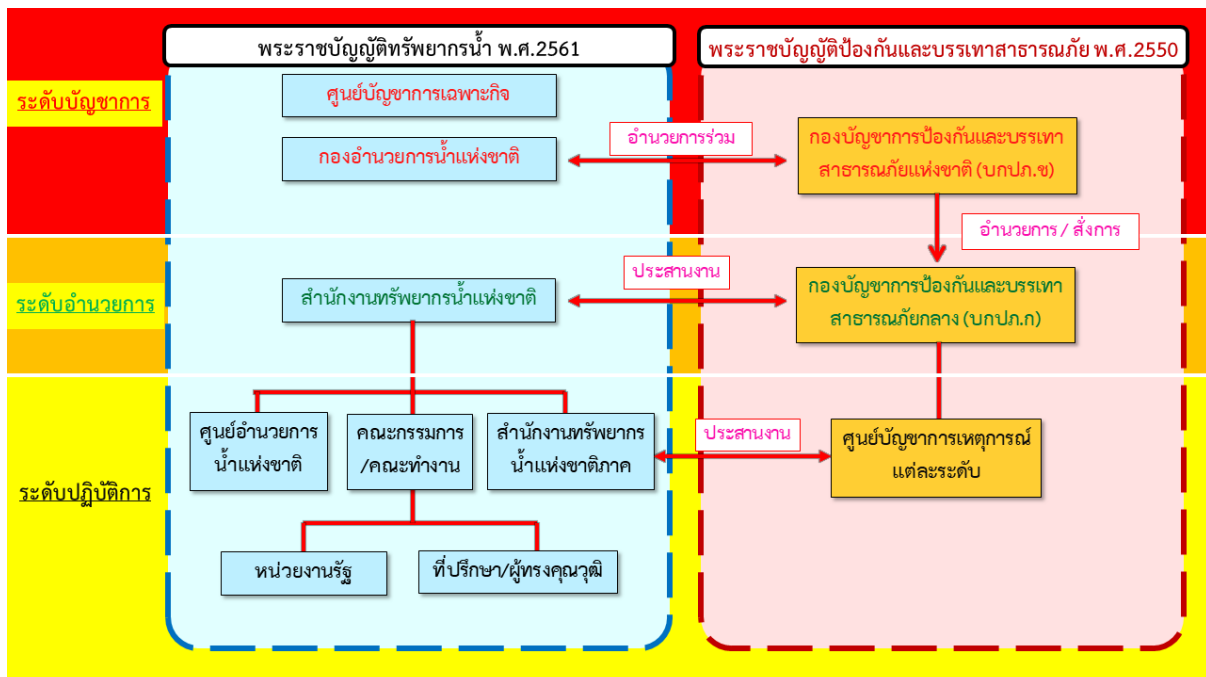
หน่วยงานของรัฐจะปฏิบัติงานร่วมโดยมีการประสานผ่านทางทั้งกองอำนวยการน้ำแห่งชาติ/สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และศูนย์บัญชาการส่วนหน้าของกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง/จังหวัด/อำเภอโดยทั้ง 2 องค์กรนี้จะทำหน้าที่อำนวยการร่วมกันอยู่แล้ว เพื่อให้การดำเนินการต่าง ๆ มีความสอดคล้องกันตามแผนผังใน รูปที่ 3.3.9-2 และรูปที่ 3.3.9-3 ส่วนรายละเอียดว่าหน่วยงานระดับปฏิบัติใดรับผิดชอบงานใดจะนำเสนอไว้ในบทที่ 4

3.3.9.2 แนวทางปฏิบัติร่วมกับภาคประชาสังคม เอกชน และองค์กรการกุศล

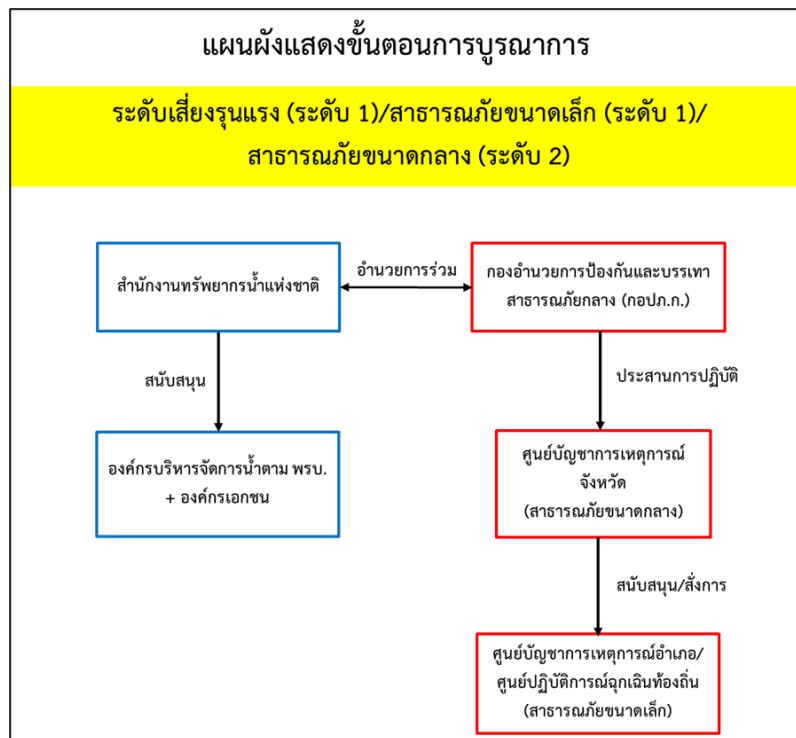
การปฏิบัติงานร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ เหล่านี้ จะมีการประสานผ่านจุดติดต่อก็คือกอง
อำนวยการน้ำแห่งชาติ/ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และศูนย์บัญชาการส่วนหน้าเช่นเดียวกับกรณีของ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยการปฏิบัติงานร่วมจะเป็นไปตามขีดความสามารถและแนวทางที่ตกลงกันระหว่างภาค
ส่วนต่าง ๆ เหล่านี้กับจุดติดต่อ

3.3.9.3 แนวทางปฏิบัติร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ

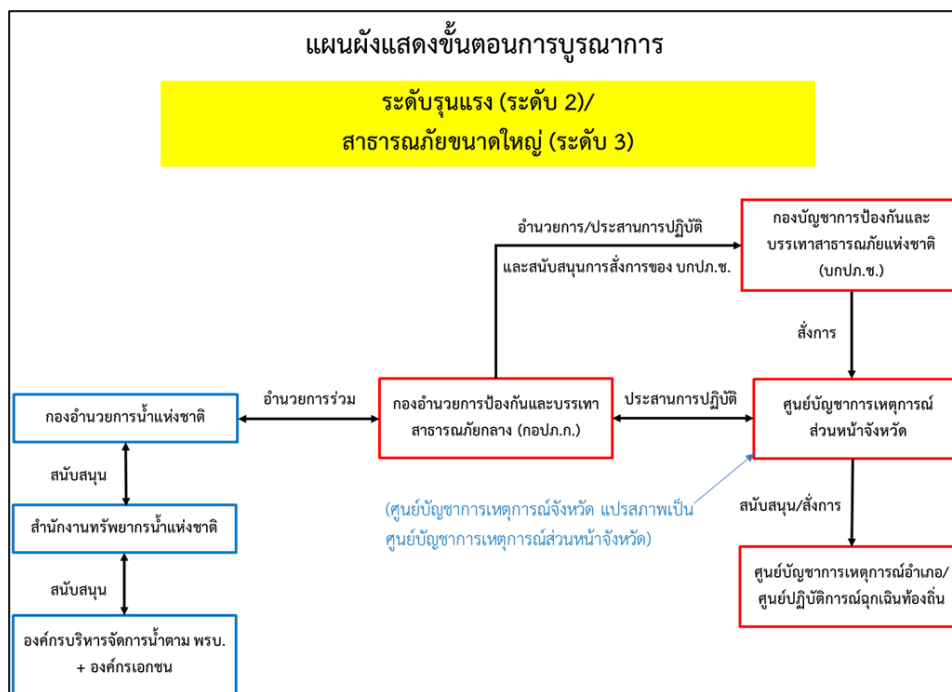
จะดำเนินการในลักษณะเดียวกับการปฏิบัติงานร่วมกับภาคประชาสังคมฯ ตามหัวข้อ
3.3.9.2 หรืออาจประสานผ่านมาทางหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ตามหัวข้อ 3.3.9.1 ก็ได้

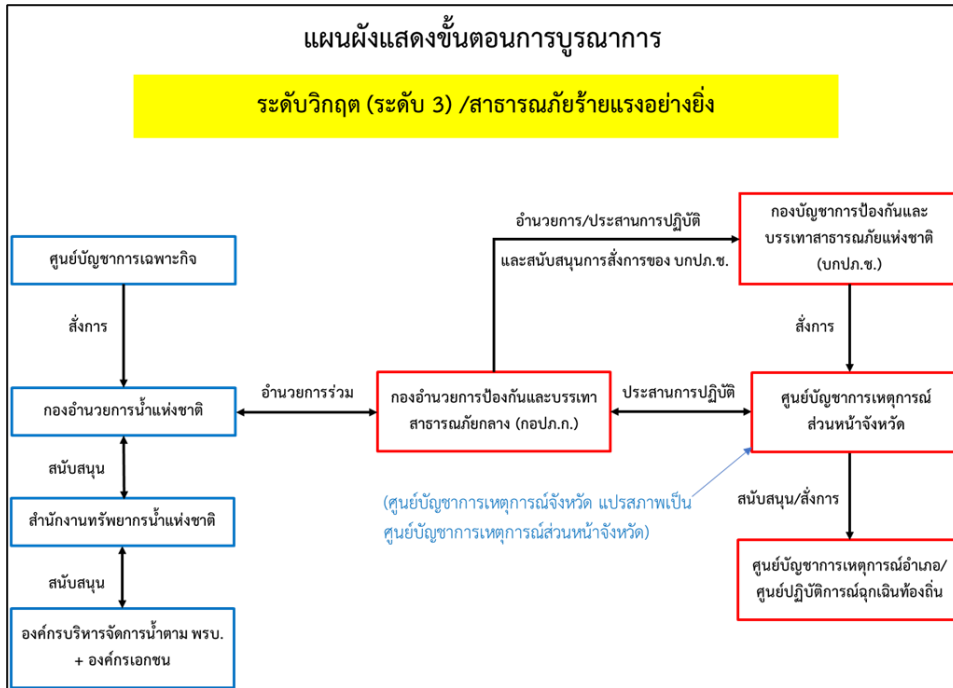
รูปที่ 3.3.9-1 ความเชื่อมโยงและการประสานงานของหน่วยงานในระดับบัญชาการระดับอำนวยการ

รูปที่ 3.3.9-2 แผนผังแสดงขั้นตอนการบูรณาการที่ระดับภัย 1 : เสี่ยงรุนแรง

รูปที่ 3.3.9-3 แผนผังแสดงขั้นตอนการบูรณาการที่ระดับภัย 2: ระดับรุนแรง

รูปที่ 3.3.9-4 แผนผังแสดงขั้นตอนการบูรณาการที่ระดับภัย 3: ระดับวิกฤติ

3.3.10 งบประมาณในการดำเนินงานตามแผนบูรณาการและการดำเนินงานของศูนย์บัญชาการ

เฉพาะกิจ

ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) และแผนแม่บทต่าง ๆ ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ได้กำหนดให้มีการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ สำหรับ 6 ยุทธศาสตร์หลักและรายการค่าดำเนินการภาครัฐ โดย 1 ใน 6 ของยุทธศาสตร์นั้น ได้แก่ “ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม” โดยส่วนหนึ่งในกรอบการใช้จ่ายงบประมาณนั้นได้ให้ความสำคัญกับการจัดการมลพิษและสิ่งแวดล้อมและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำโดยแยกเป็นงบประมาณรายจ่ายบูรณาการในแผนงานบูรณาการด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำดังกล่าวครอบคลุมการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อให้ประเทศมีความมั่นคงด้านน้ำเพิ่มขึ้น มีการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบและยั่งยืน ทั้งน้ำบนดินและน้ำใต้ดินเพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบในการใช้น้ำอย่างประหยัดและสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำ โดยจัดทำแผนบรรเทาอุทกภัยแบบบูรณาการ จัดระบบการจัดการภัยพิบัติจากน้ำในภาวะวิกฤติ เตือนภัยอุทกภัยและภัยแล้ง เพื่อลดความสูญเสียชีวิตและความเสียหายอย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาแหล่งน้ำทั้งในและนอกเขตชลประทานให้สามารถทำเกษตรได้จัดหาพัฒนาแหล่งน้ำให้เพียงพอต่อการเจริญเติบโตของเขตเมือง พื้นที่การเกษตร พื้นที่อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว เพิ่มประสิทธิภาพการอนุรักษ์ พื้นที่พื้นที่ป่าต้นน้ำและแหล่งน้ำธรรมชาติ แหล่งกักเก็บน้ำ ระบบกระจายน้ำ และเชื่อมโยงโครงข่ายลุ่มน้ำทั้งในและนอกเขตชลประทาน ปรับปรุงทางน้ำ พื้นที่รองรับน้ำ จัดทำฝายเมืองและระบบป้องกันน้ำท่วมชุมชน

และพื้นที่เศรษฐกิจ พัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสีย ตลอดจนเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ
สนับสนุนองค์กรลุ่มน้ำพัฒนาระบบฐานข้อมูล การประชาสัมพันธ์ การติดตามประเมินผลและการมีส่วนร่วม

สำหรับงบประมาณที่นำมาใช้จ่ายในกรณีประสบเหตุฉุกเฉิน หรือสาธารณภัยทั้งบริบทด้านคุณภาพน้ำและ
บริบทด้านปริมาณน้ำ โดยสามารถใช้จ่ายจากงบประมาณสำหรับการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยตามภารกิจ
หน้าที่ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของหน่วยงานต่าง ๆ เช่นงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดและกลุ่มจังหวัด และส่วนราชการระดับกระทรวงและระดับกรมหรือการเบิกจ่ายจาก
งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉิน หรือจำเป็น

รวมถึงเงินอุดหนุนจากรัฐบาลตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือ
ผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินในกรณีเมื่อเกิดภัยพิบัติขึ้นในพื้นที่ใด และจังหวัดได้ใช้วงเงินอุดหนุนราชการเพื่อ
ช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในกรณีฉุกเฉินให้ถูกต้องตามวิธีการและหลักเกณฑ์ที่ระเบียบกระทรวงการคลังดังกล่าว
กำหนด เป็นต้น

นอกจากนี้มาตรา 24 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ ยังได้บัญญัติให้การสนับสนุนด้าน
งบประมาณเป็นหน้าที่ของสำนักงบประมาณ ในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้กับศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ
เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายและสนับสนุนการปฏิบัติงานทั้งหมด ซึ่งหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้าราชการ
ฝ่ายพลเรือน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร พนักงานส่วน
ท้องถิ่น หรือบุคคลใด ๆ ก็ตาม หากปฏิบัติหน้าที่ตามหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจหรือปฏิบัติ
ตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีในฐานะผู้บัญชาการศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจย่อมสามารถเบิกจ่ายจากงบประมาณ
ตามที่สำนักงบประมาณจัดสรรให้ได้เช่นกัน

บทที่ 4

แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561

มาตรา 61 ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งขึ้นไว้เป็นการล่วงหน้า โดยให้จัดทำเป็นแผนเพื่อเตรียมการรองรับทั้งกรณีปกติซึ่งสามารถคาดหมายได้ว่า จะเกิดภาวะน้ำแล้งในระยะเวลาใด ระยะเวลาหนึ่งเป็นประจำ และกรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง

แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

1. หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน
2. งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการ
3. การจัดเตรียมข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง
4. การเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ
5. วิธีการควบคุมการใช้น้ำในพื้นที่
6. การหาแหล่งน้ำทดแทนการขนส่งจากแหล่งน้ำทดแทนมายังพื้นที่ซึ่งเกิดภาวะน้ำแล้ง
7. การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่อาจได้รับภัยพิบัติจากน้ำแล้ง

ในการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ให้มีการบูรณาการร่วมกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติและแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และประชาชนในเขตลุ่มน้ำตามความเหมาะสม

4.1 หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน

จากแนวทางการบูรณาการแก้ไขปัญหาด้านตามรายละเอียดที่กล่าวในบทที่ 3 ซึ่งได้มีการกำหนดโครงสร้างในการดำเนินการโดยเน้นที่ระดับบัญชาการและระดับอำนวยการ ซึ่งมีการจัดโครงสร้างต่างกันตามระดับความรุนแรงของภัย อย่างไรก็ตามในส่วนของหน่วยงานปฏิบัตินั้นจะไม่แตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นภัยระดับใด

ในส่วนนี้จะเน้นที่หน่วยงานในระดับปฏิบัติการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านน้ำ โดยมีการแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก และ หน่วยงานสนับสนุน โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1.1 หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก

เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจโดยตรงหรือที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งหรือจัดการปัญหาน้ำแล้งตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น เช่น พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. 2485 และพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 เป็นต้น โดยในการดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งอาจแบ่งออกเป็น 3 ช่วงเวลา ได้แก่ ช่วงก่อนเกิดภาวะน้ำแล้ง ช่วงระหว่างเกิดภาวะน้ำแล้ง และช่วงหลังเกิดภาวะน้ำแล้ง (ภาวะน้ำแล้งได้ผ่านพ้นไปแล้ว) และในกรณีที่ต้องปฏิบัติการในพื้นที่ที่เกิดภาวะน้ำแล้ง หน่วยงานดังกล่าวต้องมี

พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในพื้นที่เป็นประจำ หรือมีจำนวนคนเพียงพอที่จะปฏิบัติการในพื้นที่นั้นด้วย โดยประกอบด้วย

- สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค (ภาค 1-4)
- สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- กรมชลประทาน
- กรมทรัพยากรน้ำ
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล
- การประปานครหลวง/การประปาส่วนภูมิภาค
- การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

4.1.2 หน่วยงานสนับสนุน

เป็นหน่วยงานที่เข้ามาทำหน้าที่ช่วยเหลือสนับสนุนให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งได้ โดยความช่วยเหลือนั้นอาจดำเนินการในรูปแบบของการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับการพยากรณ์อากาศ การเฝ้าระวังสภาวะอากาศ ติดตาม สถานการณ์ และเตือนภัย การให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิค การเข้าร่วมปฏิบัติการในพื้นที่เพื่อจัดให้มีน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค หรือแจกจ่ายน้ำให้แก่ประชาชน การจัดการน้ำเสีย การดูแลรักษาทรัพยากรน้ำและทางน้ำสาธารณะ การบำรุงรักษา พันธุ์และอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ การจัดการน้ำแล้งให้สามารถนำกลับมาใช้ได้ การสนับสนุนด้านงบประมาณ การอนามัย การช่วยเหลือผู้ประสบภัยในด้านต่าง ๆ การเผยแพร่ข้อมูลที่จำเป็นให้ประชาชนทราบ รวมถึงการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่โดยหน่วยงานที่จะเข้ามาทำหน้าที่ดังกล่าว โดยประกอบด้วย

- กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (กรมอุตุนิยมวิทยา)
- กรมการข้าว
- กรมประมง
- กรมปศุสัตว์
- กรมฝนหลวงและการบินเกษตร
- กรมพัฒนาที่ดิน
- กรมส่งเสริมการเกษตร
- สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน
- กรมทางหลวง/กรมทางหลวงชนบท
- กระทรวงกลาโหม
- กระทรวงสาธารณสุข
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- กรมควบคุมมลพิษ
- กรมเจ้าท่า
- กรมโรงงานอุตสาหกรรม
- กรมป่าไม้
- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
- องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
- การนิคมอุตสาหกรรม
- สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน)
- สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)
- องค์การจัดการน้ำเสีย
- สำนักงานประมง
- กระทรวงการคลัง
- กรมประชาสัมพันธ์
- สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

โดยหน่วยงานอาจเป็นหน่วยงานหลักในบางภารกิจแต่เป็นหน่วยงานสนับสนุนในบางภารกิจก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อให้การป้องกันและบรรเทาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากภาวะน้ำแล้งซึ่งมีผลต่อประชาชนและเศรษฐกิจโดยรวมสามารถดำเนินการได้อย่างทันทั่วถึง ที่ต้องมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานหลัก หรือหน่วยงานสนับสนุน โดยต้องเป็นการดำเนินการตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งที่คณะกรรมการลุ่มน้ำแต่ละลุ่มน้ำจะจัดทำขึ้นเสนอ กนช. เพื่อให้ความเห็นชอบที่อยู่ภายใต้กรอบของแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี (พ.ศ. 2561 -2580) และสอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แผนการบริหารจัดการน้ำเพื่อรองรับภาวะน้ำแล้งของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น การประปาส่วนภูมิภาค เพื่อให้การดำเนินการในการป้องกันและแก้ไขปัญหานี้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

เมื่อพิจารณาในระดับจังหวัด และท้องถิ่น หน่วยงานผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติการตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง มีทั้งหน่วยงานหลักที่เป็นส่วนราชการระดับจังหวัด ได้แก่ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการปกครองจังหวัด สำนักงานจังหวัด สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โครงการชลประทาน/สำนักงานชลประทาน สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค และสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค เป็นต้น โดยมีหน่วยงานสนับสนุน ได้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น โดยในการปฏิบัติการแบ่งหน้าที่

รับผิดชอบออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริหารจัดการน้ำ ด้านการให้ความช่วยเหลือ และด้านสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์ ดังแสดงในตารางที่ 4.1-1

ตารางที่ 4.1-1 หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุนการแก้ไขภาวะน้ำแล้งในลุ่มน้ำวัง

ลำดับ	หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
1	ด้านบริหารจัดการน้ำ	- สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 1 - สำนักงานชลประทานที่ 2 - โครงการชลประทานจังหวัด - สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 1 - สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 1 - สำนักงานจังหวัด - การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ประสบเหตุ - องค์กรบริหารส่วนจังหวัด	- สำนักงานอุตุนิมวิทยาจังหวัด - ศูนย์อุตุนิมวิทยาภาคเหนือ - สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) (สสน.) - สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) (สทอภ.) - กรมอุทกศาสตร์กองทัพเรือ - สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ - สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 13 - สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคที่ 1 - สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด - แขวงทางหลวงชนบทจังหวัด - แขวงทางหลวง - ศูนย์สร้างทางจังหวัด - การรถไฟแห่งประเทศไทย (รฟท.) - กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.)
2	ด้านการให้ความช่วยเหลือ	- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ประสบเหตุ - สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดในพื้นที่ประสบเหตุ - ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต ในพื้นที่ประสบเหตุ - มณฑลทหารบกในพื้นที่ในพื้นที่ประสบเหตุ - สำนักงานเหล่ากาชาด - การประปาส่วนภูมิภาค ในพื้นที่ประสบเหตุ - สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 1 - สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 1	- ตำรวจภูธรจังหวัด - สถานีตำรวจทางหลวง - กองบังคับการตำรวจทางหลวง - ผู้นำท้องที่ ในพื้นที่ประสบเหตุ - อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในพื้นที่ - การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

ลำดับ	หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
		- องค์การสาธารณสุข มูลนิธิ และภาคเอกชน - สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด - โรงพยาบาลประจำตำบล/อำเภอ/จังหวัด	
3	ด้านสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์	- สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 1 - สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด - สำนักงานจังหวัด - สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด - สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย (สวท.) - กอ.รมน. จังหวัด	- สื่อมวลชน (เอกชน) - หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

ปัญหาและอุปสรรคของหน่วยงานในพื้นที่

1) ด้านบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

- ขาดการบริหารจัดการน้ำ โดยเฉพาะน้ำเพื่อการเกษตร มีการใช้น้ำจากแหล่งเดียวกัน (อ่างเก็บน้ำเสริมงาม) ทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภค
- เกิดปัญหาการแย่งน้ำกัน โดยที่คนพื้นที่ต้นน้ำไม่ยอมปล่อยน้ำให้กับคนท้ายน้ำ

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

แยกส่วนการบริหารจัดการน้ำ เช่นน้ำเพื่อการเกษตร และอุปโภคบริโภคให้ชัดเจน ไม่ให้ใช้จากแหล่งเดียวกัน เพื่อให้สามารถจัดสรรน้ำได้อย่างพอเพียง หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องมีแผนดำเนินการ

2) ด้านการให้ความช่วยเหลือ

- การช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ ยังมีข้อจำกัดด้านค่าใช้จ่ายและปัจจัยประกอบอื่นๆ

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

- ควรจะมีการบูรณาการร่วมกันในทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการพื้นที่

4.2 งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการ

พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 มาตรา 17 (2) กำหนดให้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาและให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการของหน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ และแผนงบประมาณการบริหารทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนแม่บทที่เกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำ และเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาในการจัดทำงบประมาณประจำปี นอกจากนี้ ในมาตรา 61 (2) ยังได้กำหนดให้ในแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งอย่างน้อยต้องมีรายการเกี่ยวกับงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการ

นอกจากนี้ ในกรณีฉุกเฉิน พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 มาตรา 24 บัญญัติว่า ในกรณีเกิดปัญหาวิกฤติน้ำจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่ออารยธรรมชีวิตของคน สัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐอย่างรุนแรง ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ โดยนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการอำนวยการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำเป็นการชั่วคราว จนกว่าปัญหาวิกฤติน้ำจะผ่านพ้นไป ทั้งนี้ให้สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้กับศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งและสนับสนุนการปฏิบัติงาน

พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 มาตรา 12 กำหนดให้ในแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับงบประมาณที่จำเป็นต้องใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

สำหรับพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 ได้บัญญัติรองรับงบประมาณรายจ่ายบูรณาการไว้แล้วในมาตรา 14 (3) โดยงบประมาณรายจ่ายบูรณาการได้แก่งบประมาณรายจ่ายที่ตั้งไว้สำหรับแผนงานบูรณาการที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติ โดยมีหน่วยงานรับงบประมาณตั้งแต่สองหน่วยขึ้นไปร่วมกันรับผิดชอบดำเนินการซึ่งงบประมาณรายจ่ายที่ตั้งไว้สำหรับแผนงานบูรณาการดังกล่าวต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 16

ดังนั้นในการบริหารจัดการน้ำในภาวะน้ำท่วม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถใช้ช่องทางตามกฎหมายต่างๆ ตามที่กล่าวข้างต้นในการขอใช้งบประมาณได้ดังนี้

กระทรวงและหน่วยงาน ให้หน่วยงานระดับกระทรวง และระดับกรมขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อดำเนินงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามภารกิจของหน่วยงานที่ดำเนินการรองรับยุทธศาสตร์ ตามที่กำหนดไว้ในแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

จังหวัดและกลุ่มจังหวัด

(1) ให้จังหวัดตั้งงบประมาณสำหรับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจากสำนักงบประมาณตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัด และกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2551 โดยการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัด และค่าของงบประมาณของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ เพื่อให้จังหวัดและกลุ่มจังหวัดได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

(2) ให้จังหวัดขอตั้งงบประมาณและขอรับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาล เพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้อีกแนวทางหนึ่ง

องค์กรบริหารส่วนจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(1) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีในการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย ในเขตท้องถิ่นของตนเพื่อใช้ดำเนินการตั้งแต่ระยะก่อนเกิด ขณะเกิดและหลังเกิดสาธารณภัย โดยเฉพาะงบประมาณเพื่อให้ความช่วยเหลือ และบรรเทาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าและระยะยาว เช่น การอพยพ

การจัดการศูนย์พักพิงชั่วคราว การสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ประสบภัย การสาธารณสุข การสื่อสาร การรักษาความสงบเรียบร้อย และการสาธารณสุขโรค เป็นต้น

(2) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณเพื่อการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยในเขตท้องถิ่นของตนให้เป็นไปตามแผนการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ซึ่งกำหนดให้มีแผนและขั้นตอนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และยานพาหนะ พร้อมทั้งจัดให้มีเครื่องหมายสัญญาณหรือสิ่งอื่นใดในการแจ้งให้ประชาชนได้ทราบถึงการเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัย

(3) ให้มีการตั้งงบประมาณในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตท้องถิ่นของตนตามกรอบแนวทางตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ 89 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจใช้จ่ายเงินสะสมได้ โดยได้รับอนุมัติจากสภาท้องถิ่น ภายใต้เงื่อนไข

ข้อ 91 ภายใต้บังคับข้อ 89 ในกรณีฉุกเฉินที่มีสาธารณภัยเกิดขึ้น ให้ผู้บริหารท้องถิ่นอนุมัติให้จ่ายขาดเงินสะสมได้ตามความจำเป็นในขณะนั้น โดยให้คำนึงถึงฐานะการเงินการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2559 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ 4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจตั้งงบประมาณให้เงินอุดหนุน หน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนได้

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ 6 กรณีเกิดสาธารณภัยในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าจะมีการประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินหรือไม่ก็ตาม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการช่วยเหลือประชาชนในเบื้องต้น โดยฉับพลันทันที เพื่อการดำรงชีพ หรือบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า หรือระงับสาธารณภัย หรือเพื่อคุ้มครองชีวิตและทรัพย์สิน หรือป้องกันภัยอันตรายที่จะเกิดแก่ประชาชนได้ตามความจำเป็นภายใต้ขอบอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย โดยไม่ต้องเสนอคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณา ในกรณีการช่วยเหลือประชาชน เพื่อเยียวยาและฟื้นฟูหลังเกิดสาธารณภัย หรือการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต หรือการป้องกันและระงับโรคติดต่อ หรือการช่วยเหลือเกษตรกรผู้มีรายได้น้อย ให้เสนอคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความเห็นชอบก่อน

ข้อ 7 กรณีมีความจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือประชาชนเพื่อเยียวยา หรือฟื้นฟูหลังเกิดสาธารณภัย ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ ดังนี้

1 กรณีมีการประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ในพื้นที่เกิดภัยให้ รายงานอำเภอ หรือจังหวัด หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณานำเงินอุดหนุนจากราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย

2 กรณีมิได้ประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณี ฉุกเฉินในพื้นที่เกิดภัยใน การช่วยเหลือประชาชน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เสนอคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาให้ความช่วยเหลือ ทั้งนี้ไม่เกินหลักเกณฑ์ที่กำหนดในระเบียบนี้

ข้อ 11 การให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบสาธารณภัย หรือภัยพิบัติฉุกเฉิน มีลักษณะเป็น การช่วยเหลือที่จำเป็นที่ต้องแก้ไขโดยฉับพลันในการดำรงชีพและความเป็นอยู่ของประชาชน หรือเป็นการ ซ่อมแซมให้คืนสู่สภาพเดิม อันเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถ ให้ ความช่วยเหลือได้ทันที ภายใต้ขอบอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย กรณีสิ่งสาธารณประโยชน์ที่อยู่ในความรับผิดชอบ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับความเสียหาย หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่า การซ่อมแซมให้คืนสู่ สภาพเดิมจะไม่คุ้มค่าและการก่อสร้างใหม่จะเกิดประโยชน์ต่อทางราชการมากกว่า ให้เสนอคณะกรรมการเป็นผู้ พิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนการใช้จ่ายงบประมาณโดยให้คำนึงถึงสถานะทางการคลัง

ข้อ 16 การช่วยเหลือประชาชนให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

1 การช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย หรือภัยพิบัติฉุกเฉิน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาใช้จ่ายงบประมาณช่วยเหลือประชาชนตามหลักเกณฑ์ของกระทรวงการคลัง โดยอนุโลม

ข้อ 18 กรณีเกิดสาธารณภัยฉุกเฉิน จำเป็นเร่งด่วน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเบิกจ่ายจาก บกกลาง ประเภทเงินสำรองจ่าย ในข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปีโดยโครงการไม่ จำเป็นต้องอยู่ในแผนพัฒนาท้องถิ่น

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเบิกค่าใช้จ่ายให้แก่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2560

ข้อ 5 ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความจำเป็นต้องเบิกจ่าย ค่าใช้จ่ายให้แก่อาสาสมัคร เพื่อเป็นค่าป่วยการชดเชยการงานหรือเวลาที่เสียไปเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธาณภัยตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเบิกจ่ายได้

ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ว่าด้วยค่าใช้จ่ายของอาสาสมัครในการ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2560

ข้อ 4 อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยกิจการ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2553 ที่ได้รับคำสั่งจาก ผู้อำนวยการ ผู้บัญชาการ นายกรัฐมนตรี หรือ รองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายแล้วแต่กรณี เพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่ หรือนอกเขตพื้นที่ที่ได้รับค่าใช้จ่ายในอัตราต่อคนต่อวัน ดังนี้

(1) กรณีการปฏิบัติหน้าที่ไม่เกิน 4 ชั่วโมง ให้ได้รับค่าใช้จ่ายจำนวน 100 บาท

(2) กรณีการปฏิบัติหน้าที่ไม่เกิน 4 ชั่วโมง แต่ไม่เกิน 8 ชั่วโมง ให้ได้รับค่าใช้จ่าย จำนวน 200 บาท

(3) กรณีการปฏิบัติหน้าที่เกิน 8 ชั่วโมง ให้ได้รับค่าใช้จ่าย จำนวน 300 บาท

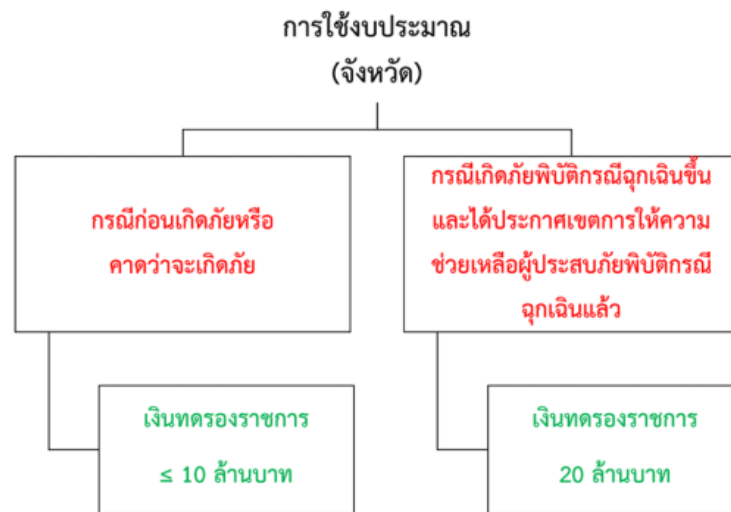
ข้อ 5 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่สามารถจ่ายค่าใช้จ่ายให้แก่อาสาสมัครในสังกัดของตนตามข้อ 4 ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงฐานะทางการเงินการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

ข้อ 6 กรณีมีการส่งอาสาสมัครซึ่งมิได้สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ ให้ต้นสังกัดเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายจากเงินงบประมาณของส่วนราชการ

การระดมสรรพกำลังและทรัพยากรเข้าป้องกัน ลดผลกระทบ และให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยหรือได้รับผลกระทบซึ่งต้องอาศัยงบประมาณสนับสนุนการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และทันการณ์ งบประมาณเพื่อใช้จ่ายในการกิจดังกล่าวเป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยหลักเกณฑ์การใช้เงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2562 ซึ่งกำหนดวงเงินอุดหนุนราชการไว้ใน 2 กรณีด้วยกันกล่าวคือ

1) กรณีก่อนเกิดภัยหรือคาดว่าจะเกิดภัย เป็นกรณีคาดหมายว่าจะเกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขึ้น ในเวลาอันใกล้ให้ใช้เพื่อการป้องกัน หรือยับยั้งภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ซึ่งจำเป็นต้องรีบดำเนินการโดยฉับพลันภายในวงเงินไม่เกิน 10 ล้านบาท โดยไม่ต้องประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย วัตถุประสงค์ของการใช้เงินอุดหนุนราชการในเชิงป้องกัน หรือยับยั้งภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ก็เพื่อเป็นการใช้จ่ายเงินเมื่อคาดว่าจะเกิดภัยพิบัติขึ้นในเวลาอันใกล้ และจำเป็นต้องรีบป้องกันหรือยับยั้งโดยฉับพลัน และเพื่อให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัยพิบัติโดยเร่งด่วนตามความจำเป็นและเหมาะสม โดยมีมุ่งหมายที่จะบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าของประชาชน หรือเป็นการซ่อมแซมให้คืนสู่สภาพเดิม ไม่สามารถใช้จ่ายเพื่อสร้างสิ่งก่อสร้างหรือสาธารณูปโภคที่ถาวรหรือก่อสร้างใหม่ได้ ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ตามประกาศกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ลงวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2563

2) กรณีเกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขึ้น และได้ประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินแล้ว ให้ใช้เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน หรือสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติโดยเร่งด่วนตามความจำเป็นและเหมาะสม โดยมีมุ่งหมายที่จะบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าของผู้ประสบภัยพิบัติแต่ไม่ได้มุ่งหมายที่จะชดเชยความเสียหายให้แก่ผู้ใด โดยใช้สำหรับทุกสถานการณ์ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข โดยสรุปกล่าวคือ ในกรณีที่ ภัยพิบัติเกิดขึ้นแล้วการใช้วงเงินอุดหนุนราชการให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลังเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2562 ซึ่งกำหนดให้สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดทุกจังหวัดมีวงเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน จังหวัดละ 20 ล้านบาท โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติจ่ายเงินตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด และหากวงเงินไม่เพียงพอ จังหวัดสามารถเสนอเรื่องมายังกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อขอขยายวงเงินอุดหนุนราชการจากกระทรวงการคลังได้

รูปที่ 4.2-1 การใช้จ่ายเงินทรงราชการกรณีก่อนเกิดภัยหรือคาดว่าจะเกิดภัย และกรณีเกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

เงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น กรณีส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจใดมีความจำเป็นต้องใช้จ่ายงบประมาณ นอกเหนือจากที่ได้รับการจัดสรรหรือได้รับการจัดสรรงบประมาณแล้วไม่เพียงพอและมีความจำเป็นที่จะต้องรีบดำเนินการ เพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ ให้ส่วนราชการขอรับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉิน หรือจำเป็น ให้กระทำได้ในกรณีที่เป็นรายจ่าย ดังนี้

- (1) เป็นรายจ่ายเพื่อการป้องกันหรือแก้ไขสถานการณ์อันมีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือความมั่นคงของรัฐ
- (2) เป็นรายจ่ายที่จำเป็นต้องจ่ายเพื่อการเยียวยาหรือบรรเทาความเสียหายจากภัยพิบัติสาธารณภัยร้ายแรง
- (3) เป็นรายจ่ายที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณไว้แล้วแต่มีจำนวนไม่เพียงพอและมีความจำเป็นเร่งด่วนของรัฐต้องใช้จ่ายหรือก่อนนี้ผูกพันงบประมาณโดยเร็ว
- (4) เป็นรายจ่ายที่ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ แต่มีภารกิจจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการและต้องใช้จ่ายหรือก่อนนี้ผูกพันงบประมาณโดยเร็ว

ทั้งนี้ ให้ดำเนินการตามระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่าย เพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น พ.ศ. 2562

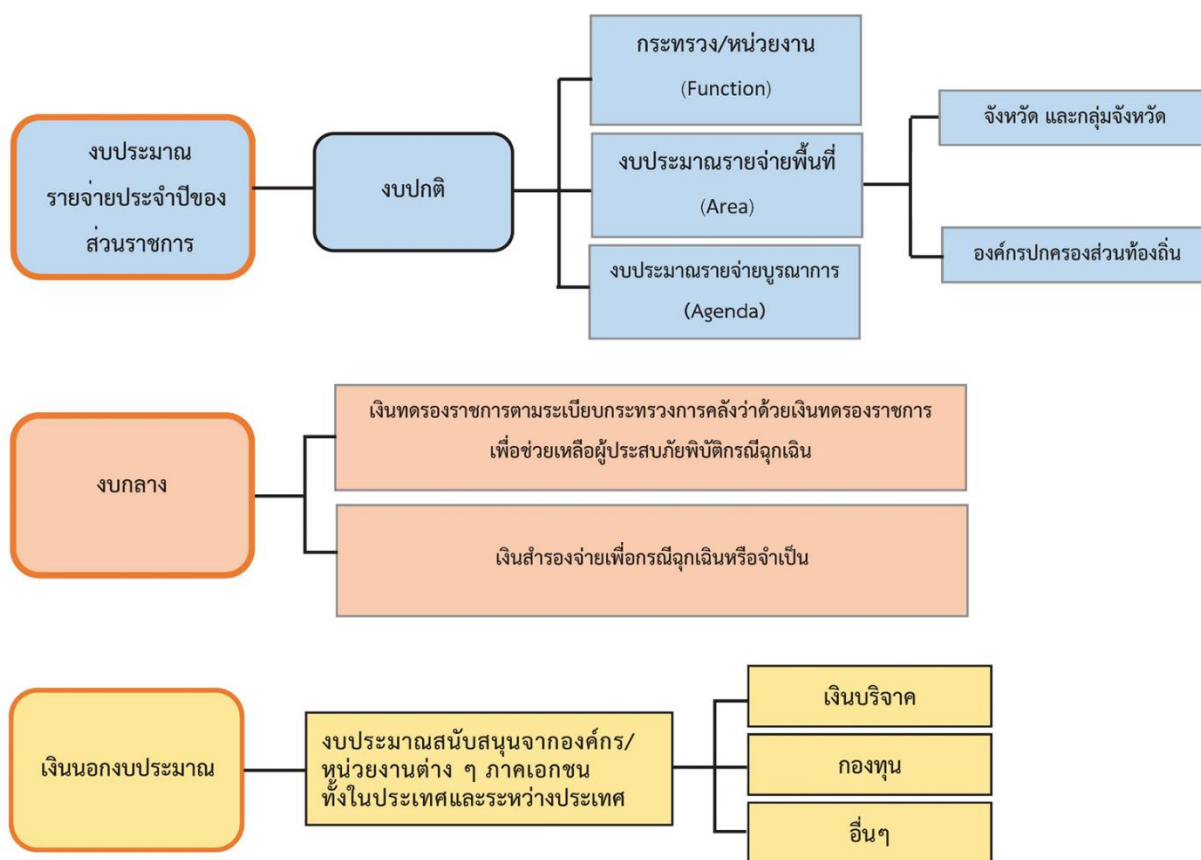
เงินนอกราชการ เป็นบรรดาเงินทั้งปวงที่หน่วยงานของรัฐจัดเก็บหรือได้รับไว้เป็นกรรมสิทธิ์ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือจากนิติกรรมหรือนิติเหตุ หรือกรณีอื่นใด ที่ต้องนำส่งคลัง แต่มีกฎหมายอนุญาตให้สามารถเก็บไว้ใช้จ่ายได้ โดยไม่ต้องนำส่งคลัง ได้แก่ งบประมาณสนับสนุนจากองค์กร/หน่วยงานต่าง ๆ ภาคเอกชน ทั้งในประเทศ และระหว่างประเทศ เพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นหน่วยงานกลางในการประสาน และผลักดันการดำเนินงานให้เป็นไปตามหลักการ ข้อกำหนดและเงื่อนไขขององค์กรผู้ให้การสนับสนุน และไม่ขัดแย้งกับแนวทางการดำเนินงานในแผนการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.2564-2570 โดยแบ่งเป็นเงินบริจาค กองทุน และอื่น ๆ ดังนี้

- (1) เงินบริจาค คือ เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาค รวมทั้งดอกผลที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินดังกล่าว โดยการใช้เงินบริจาคให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการรับเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ทางราชการ พ.ศ.2526 และ

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับบริจาคและการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย พ.ศ.2542 รวมถึงระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(2) กองทุน คือ เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้กองทุน รวมทั้งดอกผลที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินดังกล่าว ซึ่งการใช้กองทุนในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับบริจาคและการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย พ.ศ.2542 เป็นต้น

(3) อื่น ๆ คือ เงินสนับสนุนในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยที่นอกเหนือจากเงินบริจาคและกองทุน

รูปที่ 4.2-2 แหล่งที่มาและวิธีการงบประมาณในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

4.3 การเตรียมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาภาวะน้ำแล้ง

การเตรียมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ประกอบด้วยข้อมูลดังนี้

4.3.1 ข้อมูลสภาพทั่วไปของกลุ่มน้ำ ประกอบด้วย ที่ตั้งและอาณาเขต ประชากร เศรษฐกิจและสังคมเขต การปกครอง ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะทางอุตุ-อุทกวิทยา ข้อมูลด้านต้นทุนน้ำ (น้ำฝน น้ำท่า น้ำหลาก น้ำบาดาล) โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ ข้อมูลภาวะการเกิดน้ำแล้ง ข้อมูลความต้องการใช้น้ำ รายละเอียดตามบทที่ 2

4.3.2 การจัดลำดับความสำคัญการจัดสรรน้ำ

ณ วันที่ 8 ตุลาคม พ.ศ.2564 เว็บไซต์ราชกิจจานุเบกษาเผยแพร่ประกาศคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติว่าด้วยเรื่อง “จัดลำดับความสำคัญในการจัดสรรน้ำของประเทศ พ.ศ.2564” เพื่อให้คณะกรรมการลุ่มน้ำนำไปพิจารณาในการจัดสรรน้ำและควบคุมการใช้น้ำในแต่ละลุ่มน้ำอย่างเหมาะสมและเป็นธรรมระดับความสำคัญ ดังนี้

- (1) การอุปโภคบริโภค
- (2) การรักษาระบบนิเวศ
- (3) การบรรเทาสาธารณภัย
- (4) จารีตประเพณี
- (5) การคมนาคม
- (6) เกษตรกรรม
- (7) อุตสาหกรรม
- (8) พาณิชยกรรม
- (9) การท่องเที่ยว

ในกรณีที่คณะกรรมการลุ่มน้ำเห็นว่าการจัดลำดับความสำคัญในระหว่างลำดับที่ (2) ถึง (3) นั้น มีความจำเป็นที่จะจัดลำดับให้แตกต่างไปจากลำดับที่กำหนดในวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการลุ่มน้ำขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

4.3.3 เกณฑ์การจัดสรรน้ำ

จากโครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ กลุ่มลุ่มน้ำเจ้าพระยาใหญ่ (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2563) ได้ระบุเกณฑ์การจัดสรรน้ำไว้ว่า

เกณฑ์การจัดสรรน้ำจะพิจารณาจากแนวทางการจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมการใช้น้ำที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้อยู่ในปัจจุบันเป็นแนวทางหลัก และวิเคราะห์ปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงลำดับความสำคัญของกิจกรรมการใช้น้ำตามสภาพปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกและทิศทางการจัดการน้ำที่มีผลต่อยุทธศาสตร์และการพัฒนาของกลุ่มน้ำนั้นโดยคำนึงถึงความเท่าเทียมและเป็นธรรมในการใช้ทรัพยากรน้ำและการบริหารจัดการน้ำให้เพียงพอต่อการใช้น้ำตลอดปี ได้กำหนดเกณฑ์การพิจารณาปัจจัยหลักที่ใช้ในการจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมการใช้น้ำแต่ละด้าน ดังนี้

- **ลักษณะทางกายภาพของกลุ่มน้ำ** จะพิจารณาจากสัดส่วนการใช้ประโยชน์ที่ดิน/การใช้ประโยชน์ลุ่มน้ำที่เป็นตัวแทนหลักของกิจกรรมการใช้น้ำแต่ละด้านต่อพื้นที่ลุ่มน้ำเพื่อทำการให้คะแนนกิจกรรมการใช้น้ำแต่ละด้านตามเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละปัจจัย

- **วิถีชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำ/จารีตประเพณี** จะพิจารณาจากสัดส่วนวิถีชีวิตของประชาชน/จารีตประเพณีที่เป็นตัวแทนหลักของกิจกรรมการใช้น้ำแต่ละด้านในพื้นที่ลุ่มน้ำเพื่อทำการให้คะแนนกิจกรรมการใช้น้ำแต่ละด้านตามเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละปัจจัย

- **ปริมาณการใช้น้ำของกิจการประเภทต่างๆ** จะพิจารณาจากสัดส่วนปริมาณการใช้น้ำของกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นตัวแทนหลักของกิจกรรมการใช้น้ำแต่ละด้านในพื้นที่ลุ่มน้ำเพื่อทำการให้คะแนนกิจกรรมการใช้น้ำแต่ละด้านตามเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละปัจจัย

- **อัตราการขยายตัวด้านต่าง ๆ** จะพิจารณาจากสัดส่วนการขยายตัวด้านต่าง ๆ ที่เป็นตัวแทนหลักของกิจกรรมการใช้น้ำแต่ละด้านในพื้นที่ลุ่มน้ำเพื่อทำการให้คะแนนกิจกรรมการใช้น้ำแต่ละด้านตามเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละปัจจัย

ทั้งนี้ผลรวมของคะแนนในแต่ละปัจจัยจะนำมาใช้ในการจัดลำดับความสำคัญกิจกรรมการใช้น้ำในแต่ละพื้นที่ลุ่มน้ำเพื่อใช้ในการพิจารณาจัดสรรน้ำในแต่ละระดับสถานการณ์น้ำของพื้นที่ลุ่มน้ำโดยพิจารณาจัดลำดับความสำคัญเกณฑ์การจัดสรรน้ำในลุ่มน้ำเป็น 2 กรณี คือ

กรณีที่ 1 กรณีน้ำปกติและกรณีน้ำมากกว่าปกติ

กรณีที่ 2 กรณีน้ำน้อยกว่าปกติ

โดยการแบ่งกรณีน้ำปกติกรณีน้ำมากกว่าปกติและกรณีน้ำน้อยกว่าปกติจากปริมาณน้ำฝนและปริมาณน้ำท่าดังแสดงเกณฑ์การพิจารณาแบ่งระดับของสถานการณ์น้ำในตารางที่ 4.3.3-1

ตารางที่ 4.3.3-1 เกณฑ์ประกอบการพิจารณาระดับของสถานการณ์น้ำ เมื่อภาวะน้ำแล้ง

ปัจจัยในการพิจารณา	ระดับสถานการณ์น้ำ	เกณฑ์การพิจารณา	รายละเอียดเกณฑ์การพิจารณา
ปริมาณน้ำฝน	ระดับ 1 ปกติ	ค่าฝนเฉลี่ยรายปี (มม.)	1,118.10
	ระดับ 2 ฝ้าระวัง	เกิดภาวะฝนทิ้งช่วงหรือปริมาณฝนน้อยกว่าค่าเฉลี่ยร้อยละ 20 (มม.)	894.48
	ระดับ 3 วิกฤต	เกิดภาวะฝนแล้งรุนแรงต่อเนื่องยาวนาน (มม.)	เกิดภาวะฝนแล้งรุนแรงต่อเนื่องยาวนานปริมาณฝนนรวมน้อยกว่าระดับฝ้าระวัง
ปริมาณน้ำท่า	ระดับ 1 ปกติ	ปริมาณน้ำ/ระดับน้ำอยู่ในเกณฑ์ปกติถึงร้อยละ 30 ของลำน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)	1,992.94
	ระดับ 2 ฝ้าระวัง	ปริมาณน้ำ/ระดับน้ำน้อยกว่าร้อยละ 30 ของลำน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)	1,395.06
	ระดับ 3 วิกฤต	ปริมาณน้ำ/ระดับน้ำมีปริมาณต่ำอยู่ในระดับวิกฤติหรือน้อยกว่าร้อยละ 30 อย่างต่อเนื่อง (ล้าน ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำ/ระดับน้ำมีปริมาณต่ำอยู่ในระดับวิกฤติหรือน้อยกว่าร้อยละ 30 อย่างต่อเนื่อง

ที่มา: โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ กลุ่มลุ่มน้ำเจ้าพระยาใหญ่ (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2563)

4.3.4 ข้อมูลบ่งชี้การเกิดภาวะน้ำแล้ง/คุณภาพน้ำ และตำแหน่งสถานีตรวจวัดข้อมูล

จากการทบทวนการกำหนดระดับสถานการณ์น้ำของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติที่ใช้ในการเตือนภัยน้ำแล้งในภาพรวมตามกรอบโครงสร้างศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจนำมากำหนดสถานะภัยแล้งในพื้นที่ลุ่มน้ำวัง เพื่อใช้ในการเตือนภัยน้ำแล้ง โดยมีปัจจัยบ่งชี้ 4 ได้แก่ ปริมาณน้ำฝน ระดับน้ำในลำน้ำ ปริมาณน้ำในลำน้ำ และปริมาณน้ำใช้การในอ่างเก็บน้ำขนาดกลางและขนาดใหญ่ในพื้นที่ศึกษาและพื้นที่ข้างเคียง ทั้งนี้ ได้แบ่งเกณฑ์การกำหนดภาวะน้ำแล้งออกเป็น 3 กรณี ได้แก่ กรณีปกติ กรณีภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง และกรณีภาวะน้ำแล้งวิกฤติโดยมีรายละเอียดปัจจัยบ่งชี้ทั้ง 4 ปัจจัย ความถี่ของข้อมูล และเกณฑ์ที่ใช้แบ่งกรณีภาวะน้ำแล้งดังกล่าวโดยสรุปได้ดังตารางที่ 4.3.4-1 และแสดงรายละเอียดได้ ดังนี้

ตารางที่ 4.3.4-1 เกณฑ์การกำหนดภาวะน้ำแล้ง

ปัจจัยบ่งชี้	ความถี่ของข้อมูล	หน่วยที่ใช้	กรณีปกติ	กรณีน้ำแล้งอย่างรุนแรง	กรณีภาวะน้ำแล้งวิกฤต
ปริมาณน้ำฝน	รายเดือน	มม.	ค่าเฉลี่ย	<20% ของค่าเฉลี่ยเดือนใดเดือนหนึ่ง	<20% ของค่าเฉลี่ยต่อเนื่อง 3 เดือน
ระดับน้ำในลำน้ำ	รายเดือน	ม.รทก.	>30% ของระดับตลิ่ง	<30% ของระดับตลิ่งเดือนใดเดือนหนึ่ง	<30% ของระดับตลิ่งต่อเนื่อง 3 เดือน
ปริมาณน้ำในลำน้ำ	รายเดือน	ลบ.ม./วินาที	>30% ของความจุลำน้ำ	<30% ของความจุลำน้ำเดือนใดเดือนหนึ่ง	<30% ของความจุลำน้ำต่อเนื่อง 3 เดือน
แหล่งน้ำต้นทุน	รายเดือน	ล้าน ลบ.ม.	>Percentile 20%	<Percentile 20%	<Percentile 20 % ต่อเนื่อง 3 เดือน

ที่มา: เอกสารประกอบการประชุมฝังน้ำ ครั้งที่ 4 ลุ่มน้ำวัง, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (2566)

(1) ปริมาณน้ำฝน

ข้อมูลปริมาณน้ำฝนรายเดือนเป็นการวิเคราะห์ปริมาณน้ำฝนเชิงพื้นที่ของแต่ละลุ่มน้ำสาขา ซึ่งสอดคล้องกับข้อกำหนดภาวะภัยแล้งของ สททช. การจัดทำเกณฑ์ข้อกำหนดภาวะน้ำแล้งด้านปริมาณน้ำฝนแบ่งได้เป็น 3 กรณี ดังนี้โดยกำหนดขนาดปริมาณน้ำฝนในกรณีปกติให้เท่ากับค่าเฉลี่ยของเดือนนั้น ๆ ส่วนกรณีภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง ปริมาณน้ำฝนรายเดือนจะน้อยกว่าร้อยละ 20 ของค่าเฉลี่ยเดือนใดเดือนหนึ่ง พิจารณาจากคาดการณ์ปริมาณฝนล่วงหน้า 3 เดือน และกรณีภาวะน้ำแล้งวิกฤติ ปริมาณน้ำฝนรายเดือน น้อยกว่าร้อยละ 20 ของฝนรายเดือนเฉลี่ยต่อเนื่อง 3 เดือน ซึ่งจะแตกต่างกันไปในแต่ละลุ่มน้ำ ดังแสดงเกณฑ์การกำหนดภาวะน้ำแล้งด้านปริมาณน้ำฝนในตารางที่ 4.3.4-2 ถึง ตารางที่ 4.3.4-3

ตารางที่ 4.3-4-2 เกณฑ์การกำหนดภาวะน้ำแล้งตามปริมาณน้ำฝน กรณีฝนปกติ

รหัสลุ่มน้ำ	ชื่อลุ่มน้ำ	ปริมาณฝนเฉลี่ย (มม.)												
		เม.ษ.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ษ.
701	แม่น้ำวังตอนบน	65.08	168	119.94	167.33	215.48	217.05	114.32	34.69	13.05	10.79	7.07	28.81	1,161.61
702	น้ำแม่ครอย	61.06	169.87	130.58	183.86	228.82	228.77	122.09	36.04	11.76	11.22	5.62	24.43	1,214.11
703	แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 1	66.35	180.34	12371	165.05	219.68	217.45	108.8	28.33	11.45	19.09	7.05	30.21	1,177.52
704	น้ำแม่ตุ๋ย	62.61	178.3	12284	147.76	208.61	21256	105.94	25.91	9.21	14.77	6.97	25.64	1,121.12
705	แม่น้ำวังตอนกลางส่วนที่ 2	55.49	180.32	118.52	119.38	176.14	203.48	120.79	28.05	11.03	11.97	6.44	29.46	1,061.07
706	น้ำแม่จาง	53.96	175.51	128.66	151.6	215.77	218.15	110.57	26.98	10.51	13.43	7.18	26.5	1,138.87
707	แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 1	53.76	171.64	128.35	154.32	206.85	217.29	101.82	27.55	14.13	13.16	6.68	29.17	1,124.73
708	น้ำแม่เต่า	50.62	166.8	109.44	115.44	183.45	208.66	118.21	27.95	10.76	10.85	6.45	25.8	1,034.43
709	แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 2	59.47	166.38	111.41	128.14	193.25	210.22	116.2	25.94	8.91	9.96	6.8	27.4	1,064.08
710	แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 3	60.9	163	9206	96.43	153.48	192.28	127.44	3195	10.06	8.66	6.4	2245	965.11
711	แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 4	60.21	165.48	89.82	88.72	128.84	184.76	143.44	27.89	8.86	8.92	6.92	24.73	938.59
ปริมาณฝนเฉลี่ยลุ่มน้ำ		59.58	171.75	117.01	140.96	197.4	211.24	117.06	29.04	10.67	12.14	6.8	27.15	1,100.80

ที่มา: เอกสารประกอบการประชุมครั้งที่ 4 ลุ่มน้ำวัง, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (2566)

ตารางที่ 4.3-3 เกณฑ์การกำหนดภาวะน้ำแล้งด้านปริมาณน้ำฝน กรณีภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง และสภาพน้ำแล้งวิกฤติ

รหัสลุ่มน้ำ	ชื่อลุ่มน้ำ	ปริมาณฝนเฉลี่ย (มม.)												
		เม.ษ.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ษ.	
701	แม่น้ำวังตอนบน	52.06	134.4	95.95	133.86	172.38	173.64	91.46	27.75	10.44	8.63	5.65	3.05	929.29
702	น้ำแม่สอย	48.85	135.89	104.47	147.09	183.06	183.01	97.67	28.83	9.41	8.97	4.49	19.55	971.29
703	แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 1	53.08	104.27	98.97	132.04	175.74	173.96	87.04	22.67	9.16	15.28	5.64	24.17	942.02
704	น้ำแม่ต๋าย	50.09	142.64	98.27	118.21	166.89	170.05	84.75	20.73	7.37	11.81	5.57	20.51	896.89
705	แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 2	44.4	144.26	94.82	95.51	140.91	162.78	96.63	22.44	8.82	9.58	5.15	23.57	848.85
706	น้ำแม่จาง	43.17	140.4	102.93	121.32	172.62	174.52	88.46	21.58	8.41	10.74	5.75	21.2	911.1
707	แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 1	43.01	137.31	102.68	123.46	165.48	173.83	81.45	22.04	11.31	10.53	5.34	23.34	899.78
708	น้ำแม่ต้า	40.5	133.44	87.55	92.35	146.76	166.93	94.57	22.36	8.61	8.68	5.16	20.64	827.54
709	แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 2	47.58	133.1	89.13	102.51	154.60	168.18	92.96	20.75	7.12	7.97	5.44	21.92	851.27
710	แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 3	48.72	130.4	73.65	77.14	122.78	153.82	101.95	25.56	8.05	6.93	5.12	17.96	772.09
711	แม่น้ำวังตอนล่างส่วนที่ 4	48.17	132.39	71.86	70.98	103.07	147.81	114.75	22.31	7.09	7.13	5.54	19.78	750.87
ปริมาณฝนเฉลี่ยลุ่มน้ำ		47.67	137.4	93.61	112.77	157.92	168.99	93.65	23.23	8.54	9.71	5.44	21.72	880.64

ที่มา: เอกสารประกอบการประชุมฝิ่งน้ำ ครั้งที่ 4 ลุ่มน้ำวัง, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (2566)

(2) ระดับน้ำในลำน้ำ

ข้อมูลระดับน้ำในลำน้ำจะใช้ข้อมูลรายเดือนโดยพิจารณาจุดที่สถานีวัดน้ำทำในพื้นที่ลุ่มน้ำของหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งเป็นจุดที่มีการวิเคราะห์ Flow Duration Curve ในฝั่งการบริหารจัดการน้ำและเป็นจุดเดียวกันกับจุดพิจารณาปริมาณน้ำในลำน้ำ เกณฑ์การจัดทำข้อกำหนดภาวะน้ำแล้งด้านระดับน้ำแบ่งได้เป็น 3 กรณี โดยกรณีปกติมีระดับน้ำไม่เกินร้อยละ 30 ของระดับตลิ่ง กรณีภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงมีระดับน้ำที่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของระดับตลิ่งของเดือนใดเดือนหนึ่งจากการคาดการณ์ล่วงหน้า 3 เดือน และกรณีภาวะน้ำแล้งวิกฤติ มีระดับน้ำที่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของระดับตลิ่งต่อเนื่อง 3 เดือน ดังแสดงเกณฑ์การกำหนดภาวะน้ำแล้งด้านระดับน้ำในลำน้ำในตารางที่ 4.3.4-4 ตำแหน่งสถานีวัดน้ำเพื่อติดตามสถานการณ์น้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำวัง

(3) ปริมาณน้ำในลำน้ำ

ข้อมูลปริมาณน้ำหรืออัตราการไหลจะใช้ข้อมูลรายเดือน โดยพิจารณาจุดที่สถานีวัดน้ำทำของหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ลุ่มน้ำในตำแหน่งเดียวกันกับจุดพิจารณาระดับน้ำในลำน้ำ ซึ่งเป็นจุดที่มีการวิเคราะห์ร้อยละของโอกาสการเกิดของช่วงเวลาการไหลที่มากกว่าร้อยละ 90 (Flow Duration Curve) โดยในการบริหารจัดการน้ำช่วงน้ำแล้งแสดงร้อยละของโอกาสการเกิดของช่วงเวลาการไหลที่ ร้อยละ 60 70 80 และ 90 ดังแสดงสถานีในตารางที่ 4.3.4-5 โดยเกณฑ์ทั่วไปของ สททช. ในการกำหนดภาวะน้ำแล้งด้านปริมาณน้ำแบ่งได้เป็น 3 กรณี เช่นเดียวกับระดับน้ำ โดยกรณีปกติจะคิดปริมาณน้ำไม่เกินร้อยละ 30 ของความจุลำนน้ำ ส่วนกรณีภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงจะคิดปริมาณน้ำที่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของความจุลำนน้ำของเดือนใดเดือนหนึ่งจากการคาดการณ์ล่วงหน้า 3 เดือน และกรณีภาวะน้ำแล้งวิกฤติ มีปริมาณน้ำที่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของความจุลำนน้ำต่อเนื่อง 3 เดือน ดังแสดงเกณฑ์การกำหนดภาวะน้ำแล้งด้านปริมาณน้ำในลำน้ำ ในตารางที่ 4.3.4-6

(4) แหล่งน้ำต้นทุน

ข้อมูลปริมาณน้ำเก็บกักของอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ซึ่งเป็นแหล่งน้ำต้นทุนในพื้นที่ลุ่มน้ำวัง โดยพิจารณาข้อมูลสถิติปริมาณน้ำเก็บกัก 30 ปี ช่วง พ.ศ.2533-2563 (ช่วงสั้นฤดูฝน วันที่ 1 พฤศจิกายน) โดยหาค่าปริมาณน้ำเก็บกัก Percentile ที่ 20 เพื่อเป็นเกณฑ์บ่งบอกกรณีน้ำปกติ หากมีปริมาณน้ำเก็บกักน้อยกว่า Percentile ที่ 20 ถือเป็นกรณีภาวะน้ำแล้งรุนแรง และหากมีแนวโน้มปริมาณน้ำเก็บกักน้อยต่อเนื่องถือเป็นกรณีภาวะน้ำแล้งวิกฤติ ดังแสดงเกณฑ์การกำหนดภาวะน้ำแล้งด้านปริมาณน้ำเก็บกักของแหล่งน้ำต้นทุนใน ตารางที่ 4.3.4-7

ตารางที่ 4.3.4-4 เกณฑ์การกำหนดภาวะน้ำแล้งด้านระดับน้ำ ลุ่มน้ำวัง

ลำดับ	รหัสสถานี	ชื่อสถานี	จังหวัด	ระดับน้ำที่ระดับตลิ่ง (ม.รทก.)	เกณฑ์ข้อกำหนดภาวะน้ำแล้ง (ม.รทก.)		
					กรณีปกติ	กรณีภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง	กรณีภาวะน้ำแล้งวิกฤติ
1	W.1C	สะพานเสตุวารี่	ลำปาง	234.44	> 232.372	232.372 - 229.616	< 229.616
2	W.3A	บ้านดอนชัย	ลำปาง	169.08	> 166.048	166.048 - 162.003	< 162.003
3	W.4A	บ้านวังหมัน	ตาก	142.72	> 138.994	138.994 - 134.032	< 134.032
4	W.10A	บ้านดอนมูล	ลำปาง	269.86	> 266.444	266.444 - 261.893	< 261.893
5	W.24	บ้านท่าไผ่	ตาก	145.00	> 142.028	142.028 - 138.066	< 138.066

ที่มา: เอกสารประกอบการประชุมฝังน้ำ ครั้งที่ 4 ลุ่มน้ำวัง, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (2566)

ตารางที่ 4.3.4-5 ค่า Flow Duration ที่ร้อยละ 60 70 80 และ 90 ของสถานีวัดน้ำท่าในพื้นที่ ลุ่มน้ำวัง

ลำดับ	รหัสสถานี	ชื่อสถานี	พื้นที่รับน้ำ (ตร.กม)	ปริมาณน้ำท่าจากโค้งปริมาณน้ำท่า (Flow Duration Curve) (ลบ.ม./วินาที)				ระดับน้ำ (Flow Duration Curve) (ม.รทก.)			
				ร้อยละ 60	ร้อยละ 70	ร้อยละ 80	ร้อยละ 90	ร้อยละ 60	ร้อยละ 70	ร้อยละ 80	ร้อยละ 90
				1	w.1c	สะพานเสตุวารี่	3,478	3.6	2.37	1.55	0.99
2	W.3A	บ้านดอนชัย	8,924	7.34	5.24	3.44	1.79	160.68	160.61	160.52	160.4
3	W.4A	บ้านวังหมัน	10,439	7.83	5.58	3.7	2.05	130.79	130.68	130.57	130.41
4	W.10A	บ้านดอนมูล	2,798	3.3	2.12	1.28	0.7	260.2	260.14	260.07	259.98
5	w.24	บ้านท่าไผ่	10,225	9.6	7	5.02	3.1	137.4	137.29	137.21	137.02

ที่มา: เอกสารประกอบการประชุมฝังน้ำ ครั้งที่ 4 ลุ่มน้ำวัง, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (2566)

ตารางที่ 4.3.4-6 เกณฑ์การกำหนดภาวะน้ำแล้งด้านปริมาณน้ำ ลุ่มน้ำวัง

ลำดับ	รหัสสถานี	ชื่อสถานี	จังหวัด	ความจุลน้ำ (ลบ. ม./วินาที)	เกณฑ์ข้อกำหนดภาวะน้ำแล้ง (ลบ.ม./วินาที)		
					กรณีปกติ	กรณีภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง	กรณีภาวะน้ำแล้งวิกฤติ
1	W.1C	สะพานเสตุวารี่	ลำปาง	651	> 456	195 - 456	< 195
2	W.3A	บ้านดอนชัย	ลำปาง	740	> 518	222 - 518	< 222
3	W.4A	บ้านวังหมัน	ตาก	700	> 490	210 - 490	< 210
4	W.10A	บ้านดอนมูล	ลำปาง	578	> 405	173 - 405	< 173
5	W.24	บ้านท่าไผ่	ตาก	480	> 336	144 - 336	< 144

ที่มา: เอกสารประกอบการประชุมฝังน้ำ ครั้งที่ 4 ลุ่มน้ำวัง, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (2566)

ตารางที่ 4.3.4-7 เกณฑ์การกำหนดภาวะน้ำแล้งด้านแหล่งน้ำทุน ลุ่มน้ำวัง

ลำดับ	โครงการ	ช่วงเวลาพิจารณา	ปริมาณน้ำกักเก็บ (ล้าน ลบ.ม.) กรณีปกติ	ปริมาณน้ำกักเก็บ (ล้าน ลบ.ม.) กรณีน้ำแล้งรุนแรง
1	เขื่อนกิ่วลม	1 พฤศจิกายน	125	< 125
2	เขื่อนกิ่วคอหมา	1 พฤศจิกายน	84	< 84
3	เขื่อนแม่จาง	1 พฤศจิกายน	83	< 83

ที่มา: เอกสารประกอบการประชุมฝังน้ำ ครั้งที่ 4 ลุ่มน้ำวัง, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (2566)

4.3.5 พื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำหรือมีปัญหาคุณภาพน้ำ

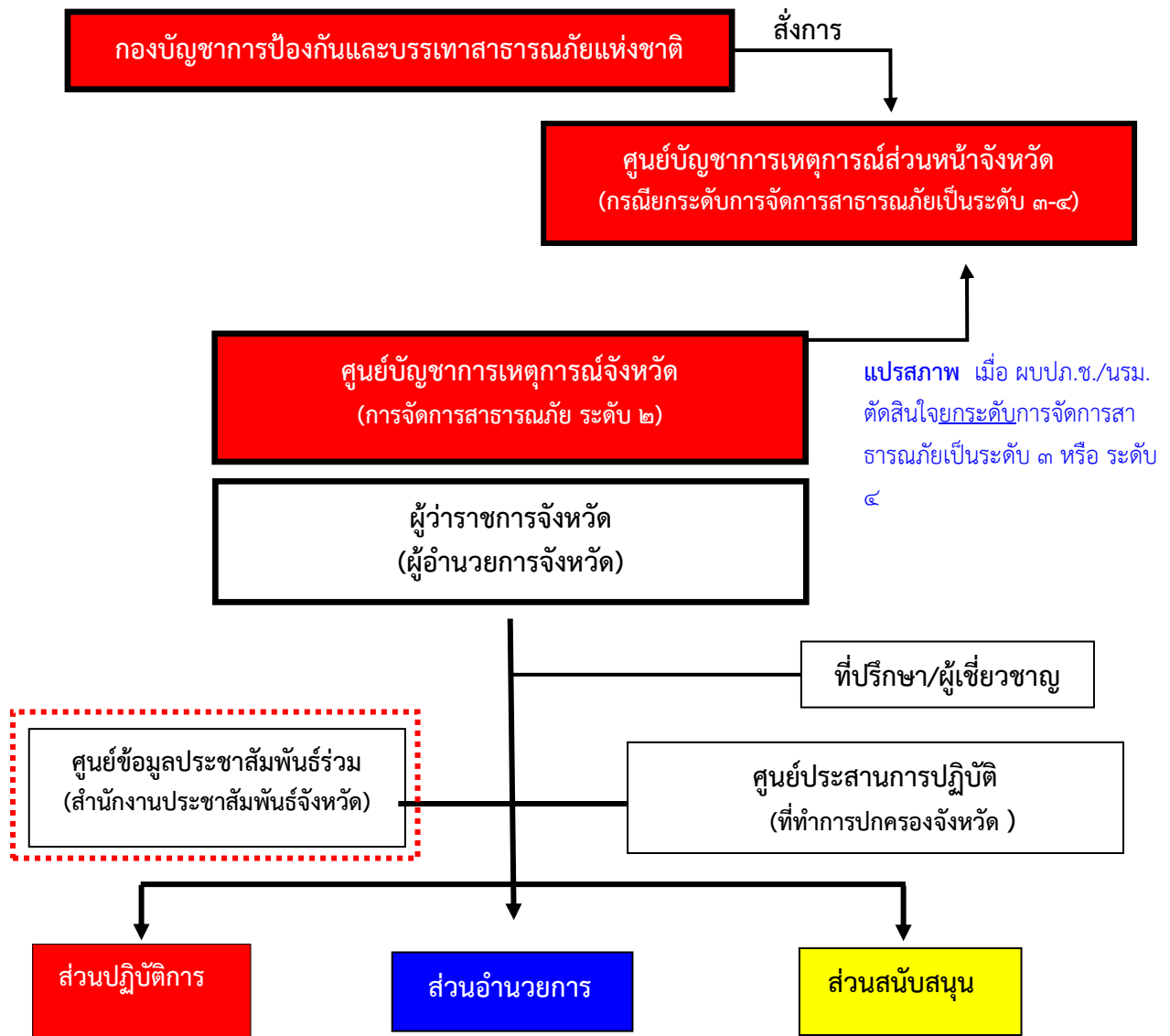
สำหรับพื้นที่เสี่ยงภัยระดับต่างๆ รายละเอียดกลุ่มน้ำสาขาแสดงไว้ในตารางที่ 2.2.4-1 และพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยแล้งในพื้นที่ลุ่มน้ำวัง ได้แสดงไว้ในรูปที่ 2.2.4-1 แสดงดังบทที่ 2

4.3.6 การวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำแล้งซ้ำซาก

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อคาดการณ์ความแห้งแล้ง โดยกลุ่มวางแผนการจัดการที่ดินในพื้นที่เสี่ยงภัยทางการเกษตร กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้วิเคราะห์การวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำแล้งซ้ำซาก ซึ่งประกอบด้วย 1. ข้อมูลเชิงพื้นที่ ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงกายภาพแสดงถึงความเสี่ยงต่อการเกิดความแห้งแล้ง 2. ข้อมูลสถิติพื้นที่ที่ประสบความแห้งแล้ง 3. ข้อมูลพื้นที่เสี่ยงความแห้งแล้งด้านอุทุนิยมวิทยา 4. ข้อมูลและปัจจัยแวดล้อมอื่นที่สำคัญ ได้แก่ ปริมาณน้ำที่พืชต้องการใช้ตลอดอายุ และปริมาณน้ำต้นทุน 5. ข้อมูลคาดการณ์อากาศช่วงฤดูฝน ของกรมอุทุนิยมวิทยา โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์โดยใช้วิธีการถ่วงน้ำหนักจากปัจจัยต่าง ๆ

4.4 การเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ

การเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบถึงข้อเท็จจริงและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นหรือที่คาดว่าจะเกิดขึ้นเกี่ยวกับน้ำแล้ง เพื่อเตือนภัยน้ำแล้ง และแจ้งข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและสมควรให้ประชาชนในพื้นที่ปฏิบัติตัวได้ถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ รวมถึงการขอรับความช่วยเหลือในระหว่างเกิดภาวะน้ำแล้งหรือหลังจากที่ภาวะน้ำแล้งได้ผ่านพ้นไปแล้ว เพื่อให้ไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนจึงใช้แนวทางปฏิบัติของโครงสร้างศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด พ.ศ. 2558 ที่กำหนดไว้ ในที่นี้คือ “ศูนย์ข้อมูลประชาสัมพันธ์ร่วม (สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด)” มีหน้าที่ประสานข้อมูลเหตุการณ์กับส่วนต่างๆ เพื่อสื่อสารและประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชน และสื่อมวลชน รวมทั้งปฏิบัติการทางจิตวิทยามวลชน โดยให้สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดเป็นหน่วยงานหลัก ในการจัดทำขอบเขตแผนงาน ภารกิจและโครงสร้างภายในศูนย์ฯ และมีหน่วยงานสนับสนุน ได้แก่ สถานีวิทยุกระจายเสียง สถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จังหวัด ซึ่งมีในทุกจังหวัด แสดงดังรูป 4.4-1 ทั้งก่อนเกิดภาวะน้ำแล้ง ระหว่างเกิดภาวะน้ำแล้ง และหลังเกิดภาวะน้ำแล้ง

หมายเหตุ : โครงสร้างศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัดสามารถปรับได้ตามความเหมาะสมกับสถานการณ์ โดยยึดหลักมาตรฐาน เอกภาพในการจัดการ และความยืดหยุ่นของโครงสร้างองค์การการจัดการในภาวะฉุกเฉิน

รูปที่ 4.4-1 ตัวอย่างโครงสร้างศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด

ที่มา : แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด

4.5 วิธีการควบคุมการใช้น้ำในพื้นที่

ในกรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งหรือเกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 กำหนดให้องค์กรที่เกี่ยวข้องมีอำนาจประกาศกำหนดให้เขตพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดเป็นเขตภาวะน้ำแล้งหรือเขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง แล้วแต่กรณี เพื่อควบคุมปริมาณการใช้น้ำของประชาชนในเขตพื้นที่ดังกล่าว

4.5.1 การกำหนดเขตภาวะน้ำแล้ง

การกำหนดเขตภาวะน้ำแล้ง พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 มาตรา 57 กำหนดให้คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดเขตภาวะน้ำแล้ง โดยในการประกาศต้องมีข้อมูลเพียงพอที่ชี้ได้ว่าจะเกิดภาวะน้ำแล้งในพื้นที่ใดของกลุ่มน้ำ ทั้งนี้ เมื่อมีการประกาศกำหนดเขตภาวะน้ำแล้งแล้ว คณะกรรมการลุ่มน้ำมีอำนาจกำหนดให้กิจการใดสามารถใช้น้ำได้ในปริมาณที่เห็นสมควรได้ เช่น กำหนดให้กิจการเกษตรกรรมที่ต้องใช้น้ำมาก ไม่ว่าจะเป็นการปลูกข้าวนาปรัง การปลูกกล้วย การประมงหรือการเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชังที่ก่อให้เกิดมลพิษต่อแหล่งน้ำสาธารณะ เป็นกิจการที่ใช้น้ำได้ในปริมาณที่จำกัด เพื่อให้การใช้น้ำในช่วงที่เกิดภาวะน้ำแล้งเป็นไปอย่างประหยัดและคุ้มค่ามากที่สุด โดยต้องทำเป็นประกาศปิดไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่ายในเขตภาวะน้ำแล้งนั้น และเมื่อภาวะน้ำแล้งได้พ้นไปแล้ว ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรีประกาศยกเลิกเขตภาวะน้ำแล้ง

4.5.2 กรณีเกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง

การกำหนดเขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 มาตรา 58 กำหนดว่าเป็นกรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจหรือการดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่ นายกรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดเขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงในพื้นที่นั้น และกำหนดวิธีการใช้น้ำเพื่อลดปริมาณการใช้หรือห้ามการใช้น้ำบางประเภทเกินกว่าจำเป็นแก่การอุปโภคบริโภค กำหนดวิธีการแบ่งปันน้ำ รวมทั้งกำหนดมาตรการอื่นใดที่จำเป็นใช้บังคับในพื้นที่เพื่อแก้ไขและบรรเทาภาวะน้ำแล้งนั้น ทั้งนี้ ต้องเป็นไปเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมและให้ผู้ใช้น้ำต้องเสียหายน้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และหากพื้นที่ที่มีประกาศกำหนดให้เป็นเขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงได้เคยมีประกาศกำหนดให้เป็นเขตภาวะน้ำแล้งในกรณีปกติตามมาตรา 57 ให้ถือว่าประกาศของนายกรัฐมนตรีกำหนดเขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงมีผลเป็นการยกเลิกเขตภาวะน้ำแล้งตามมาตรา 57 อย่างไรก็ดี ในระหว่างที่ยังไม่มีประกาศของนายกรัฐมนตรี คณะกรรมการลุ่มน้ำมีอำนาจกำหนดวิธีการใช้น้ำและการแบ่งปันน้ำในพื้นที่ได้เท่าที่จำเป็นในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น ประกาศกำหนดห้ามมิให้ปลูกข้าวนอกฤดูการทำนาปกติ (ขึ้นอยู่กับพื้นที่) ห้ามปลูกพืชไร่หรือทำไร่ ประเภทที่ต้องใช้น้ำมาก ห้ามใช้น้ำเพื่อการปศุสัตว์ เว้นแต่เพื่อการดำรงชีพของสัตว์ หรือให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เช่น กิจการโรงแรม ลดการใช้น้ำหรือจำกัดปริมาณการใช้น้ำลงจากการประกอบกิจการตามปกติ หรือจำกัดการให้บริการแก่ผู้พักหรือหยุดประกอบกิจการไว้ชั่วคราว เป็นต้น และเมื่อภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงได้พ้นไปแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีประกาศยกเลิกเขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง

นอกจากการควบคุมหรือจำกัดปริมาณการใช้น้ำของประชาชนในกรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งหรือเกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงดังกล่าวแล้ว จำเป็นต้องกำหนดวิธีการบูรณาการควบคุมการใช้น้ำ การจัดสรรน้ำ หรือการกักเก็บน้ำร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ก่อนเกิดภาวะน้ำแล้งด้วย ได้แก่ 1) กรมชลประทาน ควบคุมดูแลการใช้น้ำในเขตพื้นที่ชลประทานเพื่อให้มีการจัดสรรน้ำเพื่อการเกษตรอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ในพื้นที่ 2) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ควบคุมการใช้น้ำหรือกักเก็บน้ำในเขื่อนเพื่อผลิตพลังงาน การระบายน้ำออกจากเขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำที่อยู่ในความรับผิดชอบ 3) กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ควบคุมการใช้น้ำหรือกักเก็บน้ำในเขื่อนขนาดเล็กเพื่อผลิตพลังงาน การระบายน้ำออกจากเขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำขนาดเล็กที่อยู่ในความรับผิดชอบ 4) การประปานครหลวง หรือ 5) การประปาส่วนภูมิภาค ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการจัดหาน้ำดิบมาเพื่อผลิตเป็นน้ำประปา หรือการจัดสรรน้ำให้แก่ประชาชนในพื้นที่ที่ประสบภาวะน้ำแล้งให้เป็นธรรมและเหมาะสมกับสถานการณ์

4.6 การหาแหล่งน้ำทดแทนและการขนส่งน้ำจากแหล่งน้ำทดแทนมายังพื้นที่ซึ่งเกิดภาวะน้ำแล้ง

4.6.1 กรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้ง

การหาแหล่งน้ำทดแทนและการขนส่งน้ำจากแหล่งน้ำทดแทนมายังพื้นที่ซึ่งเกิดภาวะน้ำแล้ง ดำเนินการผันน้ำตามกลไกที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 มาตรา 17(12) ซึ่งกำหนดให้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจพิจารณาและให้ความเห็นชอบการผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำและการผันน้ำจากแหล่งน้ำระหว่างประเทศหรือแหล่งน้ำต่างประเทศ มาตรา 59 ซึ่งกำหนดให้นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ มีอำนาจสั่งให้ผันน้ำจากลุ่มน้ำหนึ่งไปยังอีกลุ่มน้ำหนึ่งในกรณีที่มีความจำเป็นต้องดำเนินการเพื่อบรรเทาภาวะน้ำแล้ง และมาตรา 35(6) ซึ่งกำหนดให้คณะกรรมการลุ่มน้ำมีหน้าที่และอำนาจพิจารณาและเสนอความเห็นเกี่ยวกับการผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำต่อคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

4.6.2 กรณีเกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง

การเคลื่อนน้ำจะเกิดขึ้นเมื่อเกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงในพื้นที่จนประชาชนไม่มีน้ำใช้เพียงพอต่อการอุปโภคบริโภคและมีการประกาศกำหนดเขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงในเขตพื้นที่ดังกล่าว โดยพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 มาตรา 60 กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งจากนายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้บุคคลซึ่งกักเก็บน้ำไว้ต้องเคลื่อนน้ำเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในการอุปโภคบริโภคของประชาชนในพื้นที่ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายกรัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยให้บุคคลซึ่งกักเก็บน้ำดังกล่าวมีสิทธิได้รับค่าทดแทนจากการที่ต้องสูญเสียน้ำที่กักเก็บไว้ ทั้งนี้ การกำหนดค่าทดแทน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกโดยนายกรัฐมนตรี โดยให้คำนึงถึงความเสียหายตามความเป็นจริงและความเป็นธรรม (รายละเอียดเป็นไปตามร่างประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการสั่งให้บุคคลซึ่งกักเก็บน้ำไว้ต้องเคลื่อนน้ำเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในการอุปโภคบริโภคของประชาชนในพื้นที่ พ.ศ. 2562 และร่างกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดค่าทดแทนแก่บุคคลซึ่งกักเก็บน้ำไว้ต้องสูญเสียน้ำที่กักเก็บไว้เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในการอุปโภคบริโภคของประชาชนในพื้นที่ พ.ศ. 2562)

อนึ่ง ในการจัดหาแหล่งน้ำทดแทน ควรต้องดำเนินการก่อนที่จะเกิดภาวะน้ำแล้งขึ้นในพื้นที่ด้วย เพื่อเป็นการป้องกันตั้งแต่ก่อนเกิดเหตุ โดยอาจพิจารณาจากแนวทางตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 ซึ่งกำหนดให้แผนการบริหารจัดการน้ำของผู้ขอรับใบอนุญาตใช้น้ำประเภทที่สองและผู้ขอรับใบอนุญาตใช้น้ำประเภทที่สาม อย่างน้อยต้องมีรายการเกี่ยวกับแผนจัดการน้ำที่กักเก็บไว้เมื่อเกิดภาวะน้ำแล้ง ซึ่งต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับวิธีการใช้น้ำในระหว่างที่เกิดภาวะน้ำแล้ง การลดปริมาณการใช้น้ำ การหาแหล่งน้ำทดแทน และอัตราความเป็นไปได้ในการเปลี่ยนน้ำที่มีเพื่อประโยชน์สาธารณะ

4.7 การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากภาวะภัยแล้ง

เมื่อเกิดภาวะน้ำแล้งขึ้นในเขตพื้นที่หนึ่งพื้นที่ลุ่มน้ำแล้ว ให้มีการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีหน้าที่และภารกิจในการดำเนินการ ดังนี้

1) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เนื่องจากมีภารกิจโดยตรงในการช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัย (ภัยแล้ง) ประกอบกับมีกำลังคนในพื้นที่ในการช่วยจัดหาแหล่งน้ำทดแทน รวมถึงดำเนินการขนส่งน้ำจากแหล่งน้ำทดแทนมายังพื้นที่ซึ่งเกิดภาวะน้ำแล้งโดยยานพาหนะของหน่วยงานมายังพื้นที่ดังกล่าวได้ ทั้งนี้ ภายใต้แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 และแผนอื่นที่เกี่ยวข้องภายใต้บทบัญญัติของพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 โดยประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการปฏิบัติการและอำนวยความสะดวกให้แก่เจ้าพนักงานจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยหลักในพื้นที่และทราบข้อมูลในเขตพื้นที่ที่ประสบภาวะน้ำแล้งที่อยู่ภายใต้การปกครองของตนเองเป็นอย่างดี ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินการจัดหาแหล่งน้ำ การขนส่งน้ำ การแจกจ่ายน้ำร่วมกับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และอาจประสานขอความร่วมมือจากกรมทางหลวงและกรมทางหลวงชนบทในการใช้เส้นทางสัญจรสำหรับแจกจ่ายน้ำให้แก่ผู้เดือดร้อนในพื้นที่ด้วย

3) การประปานครหลวง และ 4) การประปาส่วนภูมิภาค ซึ่งเป็นหน่วยงานต้องบูรณาการประสานความร่วมมือระหว่างกันกับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกิจการประปาชุมชน ในการจัดหาแหล่งน้ำทดแทนและขนส่งน้ำจากแหล่งน้ำทดแทนมายังพื้นที่ซึ่งเกิดภาวะน้ำแล้ง เนื่องจากในภาวะน้ำแล้ง น้ำที่เตรียมจัดหาสำหรับให้ประชาชนอุปโภคบริโภคนั้น ถ้าหากนำมาจากแหล่งน้ำดิบก็อาจใช้อุปโภคบริโภคทันทีไม่ได้ ต้องมีการทำให้น้ำดิบกลายเป็นน้ำที่ใช้อุปโภคบริโภคได้เสียก่อน ซึ่งการประปานครหลวงหรือการประปาส่วนภูมิภาค สามารถดำเนินการดังกล่าวได้เนื่องจากมีเครื่องมือและอุปกรณ์พร้อมสำหรับการดำเนินการผ่านระบบประปาเข้าไปยังเขตพื้นที่ที่เกิดภาวะน้ำแล้ง รวมถึงมีความชำนาญในการจ่ายน้ำซึ่งเป็นภารกิจหลักของการประปานครหลวงหรือการประปาส่วนภูมิภาค

5) กรมชลประทาน เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำตามศักยภาพของลุ่มน้ำให้เพียงพอ และจัดสรรน้ำให้กับผู้ใช้น้ำทุกประเภท เพื่อให้ผู้ใช้น้ำได้รับน้ำอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ตลอดจน

ป้องกันความเสียหายอันเกิดจากน้ำ จึงมีหน้าที่และอำนาจจัดหาแหล่งน้ำทดแทนและดำเนินการขนส่งน้ำจากแหล่งน้ำทดแทนมายังพื้นที่ซึ่งเกิดภาวะน้ำแล้ง ทั้งนี้ ภายในขอบเขตหน้าที่และอำนาจของตนตามกรอบของกฎหมายว่าด้วยการชลประทาน

6) กรมทรัพยากรน้ำ เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวกับการเสนอแนะในการจัดทำนโยบายและแผน และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำ บริหารจัดการ พัฒนา อนุรักษ์ พื้นฟู รวมทั้งควบคุมดูแล กำกับ ประสาน ติดตาม ประเมินผล และแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ เพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำที่เป็นเอกภาพและยั่งยืน จึงมีหน้าที่และอำนาจจัดหาแหล่งน้ำทดแทนและดำเนินการขนส่งน้ำจากแหล่งน้ำทดแทนมายังพื้นที่ซึ่งเกิดภาวะน้ำแล้ง ภายในพื้นที่นอกเขตชลประทานและที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ทั้งนี้ ภายในขอบเขตหน้าที่และอำนาจของตนตามกรอบของกฎหมาย

7) กรมทรัพยากรน้ำบาดาล เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวกับการเสนอแนะในการจัดทำนโยบายและแผน และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำบาดาล สำรวจ บริหารจัดการ พัฒนา อนุรักษ์ พื้นฟู รวมทั้งควบคุม ดูแล กำกับ ประสาน ติดตาม ประเมินผล และแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำบาดาล เพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลที่เป็นเอกภาพและยั่งยืน จึงมีหน้าที่และอำนาจจัดหาแหล่งน้ำทดแทนใต้ผิวดินและดำเนินการขนส่งน้ำจากแหล่งน้ำทดแทนดังกล่าวมายังพื้นที่ซึ่งเกิดภาวะน้ำแล้งด้วย ทั้งนี้ ภายในขอบเขตหน้าที่และอำนาจของตนตามกรอบของกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล

การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่อาจได้รับภัยพิบัติจากน้ำแล้ง เพื่อให้ไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนจึงใช้แนวทางปฏิบัติของโครงสร้างศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด พ.ศ. 2558 ที่กำหนดไว้ในที่นี้คือ “ศูนย์ประสานการปฏิบัติ (ที่ทำการปกครองจังหวัด)” **แสดงดังรูป 4.7-1** ทั้งก่อนเกิดภาวะน้ำแล้ง ระหว่างเกิดภาวะน้ำแล้ง และหลังเกิดภาวะน้ำแล้ง โดยมี 3 ส่วนทำหน้าที่ดังนี้

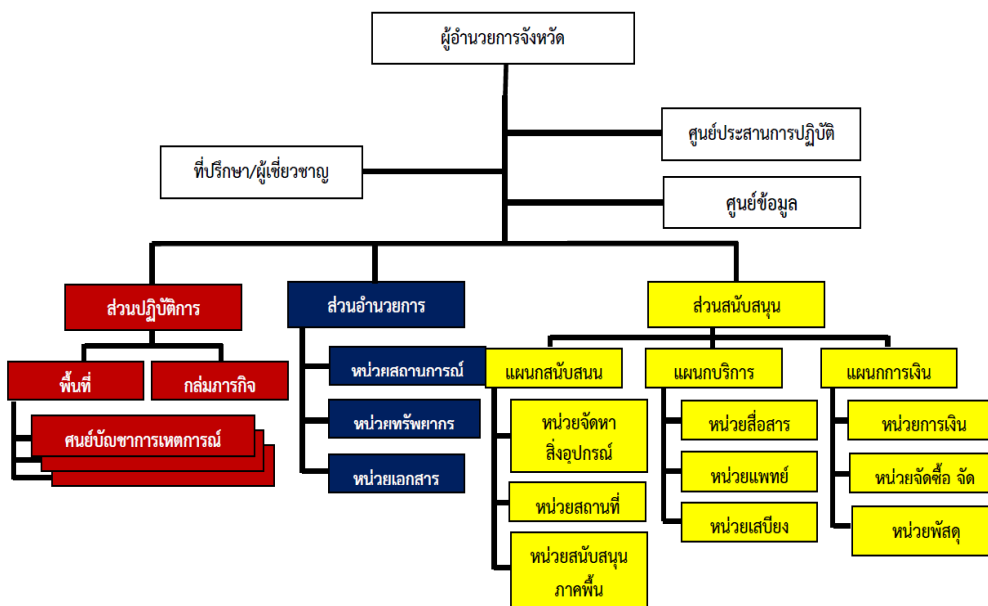
1) ศูนย์ประสานการปฏิบัติ มีหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ด้านกฎหมาย ธุรการและกำลังพล ทั้งนี้ ในกรณีการจัดการสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 4) ให้ประสานงานด้านกิจการต่างประเทศ

2) ส่วนปฏิบัติการ มีหน้าที่ปฏิบัติการลดอันตรายที่เกิดขึ้นโดยเร็ว โดยรักษาชีวิตและปกป้องทรัพย์สิน เข้าควบคุมสถานการณ์ พื้นฟูสู่สภาวะปกติ ดับเพลิง ค้นหาและกู้ภัย สารเคมีและวัตถุอันตราย บริการทางการแพทย์และสาธารณสุข คมนาคม รักษาความสงบเรียบร้อย ประสานทรัพยากรและทางทหาร

3) ส่วนสนับสนุน มีหน้าที่ดังนี้

(1) ตอบสนองการร้องขอรับการสนับสนุนในทุก ๆ ด้านที่จำเป็น เพื่อให้การจัดการในภาวะฉุกเฉินดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ได้แก่ ด้านการสื่อสารโทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศ การพลังงาน การเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม การสาธารณสุข การโยธาธิการและการคมนาคม การฟื้นฟูเศรษฐกิจ สังคมและชุมชน

(2) ตอบสนองการร้องขอรับการสนับสนุนในด้านงบประมาณ การเงิน การคลัง และการรับบริจาค

หมายเหตุ : โครงสร้างศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัดสามารถปรับได้ตามความเหมาะสมกับสถานการณ์ โดยยึดหลักมาตรฐานเอกภาพในการจัดการ และความยืดหยุ่นของโครงสร้างองค์การการจัดการในภาวะฉุกเฉิน

รูปที่ 4.7-1 ตัวอย่างโครงสร้างศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด

ที่มา : แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด

4.8 การเตรียมความพร้อมในการเผชิญสถานการณ์ (ก่อนเกิดภัย)

การเตรียมความพร้อม เป็นการดำเนินการที่เน้นช่วงก่อนเกิดภัยเพื่อให้ประชาชนหรือชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีองค์ความรู้ ชีตความสามารถ และทักษะต่าง ๆ พร้อมทั้งจะรับมือกับสาธารณภัยที่เกิดขึ้น โดยมุ่งเน้นการลดความเสี่ยงที่มีอยู่เดิมและป้องกันไม่ให้เกิดความเสี่ยงใหม่ด้วยมาตรการและวิธีการที่หลากหลายในการป้องกันและลดความล่อแหลม เปราะบาง และเพิ่มศักยภาพในการเตรียมความพร้อมเผชิญเหตุ รวมทั้งฟื้นฟูให้กลับสู่สภาวะปกติได้อย่างรวดเร็วให้ดีกว่า และปลอดภัยกว่าเดิมร่วมกับการแก้ปัญหาที่อาศัยธรรมชาติเป็นพื้นฐาน (Nature - based Solutions: NbS) โดยพิจารณาเลือกใช้วิธีการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยตามแนวทางปฏิบัติ ดังนี้ ได้แก่

4.8.1 แนวทางปฏิบัติในการหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Risk Avoidance)

- (1) ย้ายที่ตั้งชุมชน หมู่บ้านและอาคารสถานที่ออกนอกพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดสาธารณภัยหรือการออกแบบโครงสร้างและใช้วัสดุในการก่อสร้างที่มีความคงทนและปลอดภัย
- (2) กำหนด/จัดทำโซนนิ่ง เพื่อวางแผนการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

(3) จัดทำผังเมือง โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและความเสี่ยงจากสาธารณสุข และมีการบังคับใช้อย่างเคร่งครัด พร้อมทั้งจัดทำกฎระเบียบมาตรฐานด้านความปลอดภัยในชุมชนที่อยู่อาศัย

4.8.2 แนวทางปฏิบัติในการป้องกันและลดผลกระทบจากความเสียหาย (Risk Prevention and Mitigation)

(1) กำหนดพื้นที่ และจัดกลุ่มที่ตั้งทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เช่น การวางแผนการใช้ที่ดินการจัดทำแผนที่เสี่ยงภัย การกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยของกิจกรรมต่าง ๆ การกำหนดโซนนิ่ง เป็นต้น

(2) กำหนดมาตรฐานการก่อสร้างอาคารที่ต้านทาน และไม่ก่อให้เกิดสาธารณสุขภัยต่าง ๆ เช่น แผ่นดินไหว พายุ เป็นต้น

(3) เสริมสร้างความแข็งแกร่งของตลิ่งด้วยการปลูกต้นไม้ ไม้พุ่ม หญ้าแฝก ร่วมกับการลดความเสี่ยงจากสาธารณสุขโดยใช้ระบบนิเวศเป็นฐาน (Ecosystem - based Disaster Risk Reduction: EcoDRR) และเป็นไปอย่างมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

(4) ขุดลอกคูคลอง ท่อระบายน้ำ และสามารถระบายน้ำของพื้นที่แบบปกติและแบบฉุกเฉิน

(5) ปรับแผนการเกษตรเพื่อกระจายความเสี่ยง เช่น ปลูกป่า ปลูกไม้คลุมหน้าดินกันดินพังทลายทำแนวปลูกแนวขวาง แนะนำพันธุ์พืชที่ทนต่อแมลงศัตรูพืชและความแห้งแล้ง รวมถึงส่งเสริมการปลูกพืชที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และสภาพภูมิอากาศ เป็นต้น

(6) พัฒนาบ่อบาดาล และบ่อน้ำตื้น

(7) สร้างความตระหนักเพื่อป้องกันการติดต่อของเชื้อโรค และอื่น ๆ

(8) ออกกฎหมายที่จำเป็นในการลดความเสี่ยงจากสาธารณสุข

4.8.3 แนวทางปฏิบัติในการถ่ายโอนความเสี่ยง (Risk Transfer)

(1) สร้างระบบประกันภัย โดยภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน เช่น กรมธรรม์ประกันภัย ซึ่งเป็นการตกลงทำสัญญาร่วมกันระหว่างผู้เอาประกันภัยกับผู้รับประกันภัยที่อีกฝ่ายตกลงจะจ่ายเงินจำนวนหนึ่งตามกำหนดระยะเวลาที่ได้ตกลงกันไว้กับอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเมื่อเกิดสาธารณสุขภัยขึ้นจะได้รับค่าสินไหมชดเชยบางส่วนหรือทั้งหมดจากผู้รับประกันภัย เป็นต้น

(2) ออกพันธบัตรสาธารณสุขภัย (Catastrophe/CAT bond) คือ ตราสารหนี้ที่ผลตอบแทนอ้างอิงกับมูลค่าความเสียหาย โดยเมื่อเกิดสาธารณสุขภัยที่กำหนดไว้และมูลค่าความเสียหายเกินกว่าระดับที่กำหนด ผู้ออกตราสารหนี้ จะหักเงินต้นหรือดอกเบี้ยตามขั้นตอนที่ตกลงไว้เพื่อชดเชยกับความเสี่ยงที่สูงขึ้น แต่หากไม่เกิดสาธารณสุขภัยตามที่ระบุไว้ในช่วงเวลาที่กำหนด ผู้ลงทุนก็จะได้รับดอกเบี้ยและเงินต้นคืนเมื่อครบกำหนด

4.8.4 แนวทางปฏิบัติในการยอมรับความเสี่ยง (Risk Acceptance)

(1) ฝึกการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขภัย เพื่อสร้างความพร้อมและเพิ่มศักยภาพของหน่วยงาน

และบุคลากร รวมทั้งเป็นการทดสอบการประสานงานและการบูรณาการความร่วมมือให้ทราบจุดบกพร่องและช่องว่างในการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงขั้นตอน แนวทางปฏิบัติ และแผนที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขภัยแต่ละระดับ ทั้งนี้ การฝึกการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขภัยให้หมายรวมถึง

การฝึกซ้อมแผน การซักซ้อม การฝึกปฏิบัติ และการทดสอบมาตรการด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามความเหมาะสม และความจำเป็นของแต่ละหน่วยงาน รวมทั้งการฝึกซ้อมแผนระหว่างประเทศ ให้กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ และหน่วยงานที่รับผิดชอบแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินแต่ละส่วน จัดให้มีการฝึกการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยให้พิจารณาประเภทและรูปแบบที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การฝึก และขอบเขตของภารกิจที่จะทำการฝึก อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

(2) จัดทำแผนอพยพ ประกอบด้วย บัญชีจำนวนผู้อพยพ บัญชีส่วนราชการ สิ่งอำนวยความสะดวกในการอพยพ การกำหนดเขตพื้นที่รองรับการอพยพให้อยู่ในพื้นที่ที่เหมาะสม การกำหนดเจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบการอพยพไว้ให้ชัดเจน การกำหนดเส้นทางอพยพหลักและเส้นทางอพยพสำรองสำหรับแต่ละประเภทภัย รวมทั้งการสำรวจและการจัดเตรียมพาหนะ น้ำมันเชื้อเพลิง แหล่งพลังงานและระบบสื่อสารสำหรับการอพยพให้กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับจัดทำแผนอพยพประชาชน แผนอพยพส่วนราชการ หรือวางมาตรการการอพยพ

(3) จัดเตรียมพื้นที่รองรับการอพยพ โดยจัดหาพื้นที่ที่มีความปลอดภัยและมีเส้นทางคมนาคมง่ายต่อการเข้าถึง มีการจัดระเบียบพื้นที่เป็นสัดส่วน และเหมาะสมสำหรับเป็นที่พักชั่วคราวแก่ผู้ประสบภัยที่เคลื่อนย้ายออกจากถิ่นที่อยู่อาศัยที่เกิดสาธารณภัยหรือเสี่ยงต่อการเกิดสาธารณภัย

(4) จัดเตรียมการจัดตั้งศูนย์พักพิงชั่วคราว (Temporary Shelter Management) เป็นการแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยชั่วคราวในสถานการณ์ที่เกิดสาธารณภัยขึ้น ซึ่งรัฐต้องมีการเตรียมแผนรับมือต่อจากการอพยพในภาวะฉุกเฉิน โดยกำหนดอาคารที่จะใช้เป็นศูนย์พักพิงชั่วคราวไว้และการบริหารจัดการในศูนย์พักพิงชั่วคราว ทั้งนี้ การเตรียมการจัดตั้งศูนย์พักพิงชั่วคราวที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพควรประกอบด้วยอย่างน้อย ดังนี้

(4.1) จัดหาสถานที่ตั้งศูนย์พักพิงชั่วคราว โดยพิจารณาเลือกสถานที่ตั้งจากการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง และให้คำนึงถึงความปลอดภัยไม่เสี่ยงต่อการเกิดภัยซ้ำ มีการคมนาคมสะดวก มีความพร้อมของสาธารณูปโภค เช่น ประปา ไฟฟ้า เป็นต้น รวมทั้งต้องกำหนดนโยบายในการเปิด การบริหารและปิดศูนย์พักพิงชั่วคราวให้ชัดเจน

(4.2) จัดการภายในศูนย์พักพิงชั่วคราวให้เป็นไปตามโครงสร้างแผนบริหารจัดการศูนย์พักพิงชั่วคราว

(4.3) กำหนดปัจจัยความจำเป็นขั้นต่ำของศูนย์พักพิงชั่วคราวที่เหมาะสมตามมาตรฐานสเปียร์

(4.4) ให้มีการบริหารจัดการข้อมูลผู้อพยพ โดยมีการเก็บบันทึกข้อมูลที่จำเป็นประกอบด้วยข้อมูลประชากร ข้อมูลส่วนบุคคล และข้อมูลด้านธุรการ ทั้งนี้ เมื่อสถานการณ์สาธารณภัยสิ้นสุดลง เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์จะเตรียมความพร้อมสำหรับการอพยพกลับ และหัวหน้าศูนย์จะประกาศปิดศูนย์พักพิงชั่วคราว

(5) แผนบริหารความต่อเนื่อง (Business Continuity Plan: BCP) เป็นแผนรองรับการดำเนินภารกิจในการบริหารราชการและให้บริการประชาชนได้อย่างต่อเนื่องเมื่ออยู่ในสภาวะวิกฤต โดยแนวคิดการบริหารความต่อเนื่องของหน่วยงานภาครัฐเน้นการควบคุม ดูแล และป้องกันทรัพยากรที่สำคัญต่อการดำเนินงานหรือให้บริการเพื่อสร้างประโยชน์สูงสุดสำหรับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยหากการควบคุมภายในที่มีอยู่ไม่สามารถ

ควบคุม ดูแล และป้องกันได้ทั้งหมดเมื่อเกิดสภาวะวิกฤตจะทำให้การดำเนินงานหรือการให้บริการของหน่วยงาน ลดลงและไม่ต่อเนื่อง ดังนั้น บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ คือ ต้องเร่งดำเนินการให้การดำเนินงานหรือการ ให้บริการกลับมาให้เหมือนภาวะปกติแม้ในสถานการณ์สาธารณสุข ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2555 และวันที่ 31 มีนาคม 2563 ทั้งนี้ ส่งเสริมให้ภาคเอกชนมีการจัดทำแผนบริหารความต่อเนื่อง (Business Continuity Plan: BCP) ให้ครอบคลุมธุรกิจทุกขนาด รวมถึงวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

4.18.5 การจัดทำมีแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ และแผนปฏิบัติการในการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เพื่อเป็นกรอบแนวทางปฏิบัติให้แก่หน่วยงานทุกภาคส่วนในระดับอำเภอและท้องถิ่น ในการ ปฏิบัติการ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอย่างบูรณาการเป็นระบบ และทิศทางเดียวกัน ให้นายอำเภอ ในฐานะผู้อำนวยการ อำเภอ ตามมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 จัดทำ “แผนการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ ให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ เพื่อกำกับและสนับสนุนการปฏิบัติงานขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่

สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่มากที่สุด จึงเป็นหน่วย ที่มีบทบาทภารกิจ ในการบริหารจัดการสาธารณสุขในลำดับแรกก่อนที่หน่วยงานภายนอกจะเข้าไปให้ความ ช่วยเหลือ ซึ่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตท้องถิ่นของตน และกำหนดให้แผนการป้องกันและบรรเทาสาธาณภัยจังหวัดต้องประกอบด้วยแผนปฏิบัติการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น จึงให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งปรับปรุง/ทบทวนแผนปฏิบัติการในการป้องกันและบรรเทาสาธาณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นประจำทุกปี

4.9 มาตรการป้องกันและลดผลกระทบจากภาวะน้ำแล้ง (ระหว่างเกิดภัย)

น้ำแล้งเป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดได้ แต่สามารถหาวิธีรับมือและ บรรเทาผลกระทบและความสูญเสียที่จะเกิดได้ โดยมาตรการป้องกันความเสียหายและบริหารจัดการน้ำแล้ง เป็น การเรียนรู้ ปรับตัวและสร้างความเข้าใจในผลกระทบจากภาวะน้ำแล้งที่มีต่อชุมชน สังคม เศรษฐกิจที่มีความ เกี่ยวข้องกับผู้ที่อาศัยอยู่ในบริเวณลุ่มน้ำถึงแนวทางการเตรียมความพร้อมรับมือความเสียหายจากภาวะน้ำแล้ง และการบริหารจัดการน้ำประกอบไปด้วย มาตรการที่นำสิ่งก่อสร้างมาใช้ลดขนาดความรุนแรง เช่น การปรับปรุง สภาพลำน้ำ การใช้อ่างเก็บน้ำ เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีมาตรการไม่ใช่สิ่งก่อสร้างซึ่งประกอบไปด้วยมาตรการ สำหรับการป้องกันความเสียหายและการบรรเทาทุกข์ เช่น การวางผังเมือง การพยากรณ์และเตือนภัยน้ำแล้ง ซึ่ง โดยทั่วไปควรใช้มาตรการทั้งสองอย่างร่วมกันเพื่อประสิทธิภาพในการบรรเทาภัยพิบัติที่ดียิ่งขึ้น

งานบรรเทาปัญหาน้ำแล้งจะทำการวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาโดยเลือกจากหนึ่งหรือหลาย ๆ ข้อในหัวข้อ ต่อไปนี้เพื่อใช้เตรียมความพร้อมรับมือภาวะน้ำแล้ง

1. การปรับปรุงสภาพลำน้ำให้สามารถเก็บกักน้ำได้ดีขึ้น

2. การสร้างแหล่งเก็บกักน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำเพื่อสำรองเมื่อเกิดภาวะน้ำแล้ง
3. การพัฒนาศักยภาพแหล่งน้ำบาดาล

สำหรับการนำมามาตรการใช้สิ่งก่อสร้างมาใช้ สิ่งสำคัญที่ควรพิจารณาคือการเลือกใช้วิธีแก้ปัญหาวิธีใดวิธีหนึ่งทีละอย่างแล้วข้างต้น อาจเกิดผลกระทบกับสมดุลของแม่น้ำสายเดิมหรืออาจทำให้สภาพของลำน้ำเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ดังนั้นจึงต้องมีการศึกษาเพื่อหาผลกระทบ ข้อดีข้อเสีย ให้เหมาะสมกับบริบทเชิงพื้นที่

ส่วนมาตรการไม่ใช้สิ่งก่อสร้างเป็นมาตรการที่ไม่ได้เน้นงานสิ่งปลูกสร้างถาวร ดังนั้นจึงมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยกว่ามาตรการใช้สิ่งก่อสร้าง การประเมินผลเพื่อตัดสินใจในการหาแนวทางแก้ปัญหาโดยใช้มาตรการไม่ใช้สิ่งก่อสร้างเป็นเรื่องที่ยากพอสมควร เนื่องจากการกำหนดนโยบายบางอย่างอาจส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคมมากกว่ามาตรการใช้สิ่งก่อสร้าง นอกจากนี้ยังต้องศึกษาให้ครอบคลุมเพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมายด้วย

มาตรการไม่ใช้สิ่งก่อสร้างประกอบด้วยสองมาตรการ ได้แก่ การจัดการใช้สอยที่ดิน การวางผังเมือง การควบคุมสิ่งปลูกสร้างและการขยายเมือง การปรับปรุงสภาพอ่างเก็บน้ำ การเก็บกักและควบคุมปริมาณน้ำในพื้นที่การฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำ เป็นต้น และมาตรการลดผลกระทบจากภาวะน้ำแล้ง ช่วยให้ประชาชนได้รับความเสียหายและมีผลกระทบกับชีวิตประจำวันน้อยลง เช่น การพยากรณ์และเตือนภัยเมื่อมีโอกาสเกิดภาวะน้ำแล้ง การให้ความรู้และข้อมูลสาธารณะ การลดผลความเสียหายจากภาวะน้ำแล้งในภาคเกษตร การประกันภัยน้ำแล้ง เป็นต้น

แนวทางที่ดีในการป้องกันความเสียหายจากภาวะน้ำแล้งควรใช้มาตรการหลายอย่างร่วมกัน โดยมาตรการที่เลือกใช้มีทั้งมาตรการใช้สิ่งก่อสร้างและไม่ใช้สิ่งก่อสร้าง ประสิทธิภาพและความสำเร็จในการบรรเทาความเสียหายจากภาวะน้ำแล้งขึ้นอยู่กับปัจจัยสองส่วนคือ การเข้าใจและยอมรับในเมื่อเกิดภาวะน้ำแล้งและการตอบสนองจากทั้งภาครัฐและภาคประชาชนในการดำเนินการเพื่อรับมือตามแผนบริหารจัดการภาวะน้ำแล้ง

4.9.1 มาตรการใช้สิ่งก่อสร้าง (Structural measures)

1) เชื้อน พนังกั้นน้ำ และอ่างเก็บกักน้ำ

จุดประสงค์หลักในการสร้างเชื้อน พนังกั้นน้ำ และอ่างเก็บกักน้ำ คือ ต้องการเก็บกักน้ำที่มีมากในช่วงฤดูฝนไว้ใช้เมื่อเกิดภาวะน้ำแล้งและเป็นการป้องกันพื้นที่บางส่วนในลุ่มน้ำไม่ให้เกิดความเสียหาย ข้อดีในการสร้างเชื้อนและพนังกั้นน้ำ คือ มีความยืดหยุ่นในกรณีที่ยากเลือกกว่าต้องการสร้างในพื้นที่บริเวณใดของลุ่มน้ำ เช่น การสร้างพนังกั้นน้ำบริเวณที่แม่น้ำไหลผ่านตัวเมืองหรือพื้นที่สำคัญทางเศรษฐกิจและพื้นที่เกษตร

สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในขั้นตอนการออกแบบและก่อสร้างเชื้อน พนังกั้นน้ำและอ่างเก็บกักน้ำ คือความปลอดภัยของผู้อยู่อาศัยในบริเวณเหนือและท้ายน้ำรวมทั้งบริเวณรอบที่มีผลต่อการก่อสร้างเนื่องจากการสร้างเชื้อนถือเป็นการก่อสร้างขนาดใหญ่ที่ต้องใช้วัสดุก่อสร้างจำนวนมาก อาจมีความต้องการวัสดุธรรมชาติ เช่น ดิน หินและทรายในปริมาณมหาศาลอีกทั้งยังต้องการพื้นที่ขนาดใหญ่เพื่อเป็นอ่างเก็บน้ำเหนือเชื้อน ส่วนการก่อสร้างพนังกั้นน้ำอาจต้องใช้วัสดุก่อสร้างเป็นคอนกรีตหรือเหล็กซึ่งอาจทำให้เกิดความรู้สึกเหมือนถูกจำกัดพื้นที่ซึ่งส่วนใหญ่การสร้างพนังกั้นน้ำมักทำในบริเวณหนาแน่นหรือชุมชนเมือง

ความเหมาะสมในการสร้างเขื่อนหรือพนังกั้นน้ำขึ้นอยู่กับความสำคัญของชุมชนหรือพื้นที่ที่จะได้รับประโยชน์ภายหลังการก่อสร้างหรือเกี่ยวข้องกับมูลค่าความเสียหายและความคุ้มค่า หลักเกณฑ์ทั่วไปในการตัดสินใจก่อสร้างประกอบไปด้วยสถานที่ตั้งของเขื่อน การคำนวณและการออกแบบปริมาณน้ำและระดับน้ำฐานรากและวัสดุที่ใช้สร้างเขื่อน นอกจากนั้นยังต้องมีการศึกษาด้านธรณีเทคนิคเพื่อหาพื้นที่ที่เหมาะสมเพราะอาจต้องมีการนำวัสดุเช่น หิน ดิน จากบริเวณอื่นมาใช้หรือต้องสำรวจหาบ่อยืมดินขนาดใหญ่สำหรับการก่อสร้าง

การใช้เขื่อนและพนังกั้นน้ำได้ผลที่ดียิ่งขึ้นควรมีการจัดการที่ดี มีการตรวจสอบควบคุมดูแลและบำรุงรักษาตามกำหนดเวลา รวมทั้งภายหลังการเกิดภัยพิบัติรุนแรง นอกจากนั้นยังต้องควบคุมการใช้งานพื้นที่บริเวณสันเขื่อนและรอบข้างเขื่อนที่มาจากวัสดุธรรมชาติหรือเขื่อนดิน เช่น การเพาะปลูก การทำศุสต์ การใช้เป็นเส้นทางจราจร การดูแลที่เหมาะสมและการตรวจสอบจุดที่เกิดการบกร่องอย่างสม่ำเสมอจะช่วยลดความเสี่ยงที่จะเกิดการวิบัติที่ตัวโครงสร้าง

2) การปรับปรุงสภาพลำน้ำ (Channel modifications)

ทางน้ำธรรมชาติทุกสายจะมีค่าปริมาณความจุจำนวนหนึ่ง ซึ่งในช่วงที่มีปริมาณน้ำมากน้ำไหลเร็วจึงไม่สามารถเก็บกักน้ำไว้ในลำน้ำได้ การปรับปรุงด้านชลศาสตร์ของลำน้ำหรือพื้นที่ลุ่มน้ำและลำคลองที่เชื่อมกับแม่น้ำสายหลัก อาจทำให้ช่วยเก็บกักน้ำไว้ใช้ประโยชน์ในกิจกรรมต่างๆ ได้มากกว่าการปล่อยให้ไปตามธรรมชาติ

วิธีการปรับปรุงสภาพลำน้ำมีอยู่หลายวิธี สำหรับวิธีที่พบเห็นกันโดยทั่วไปประกอบด้วย

1. ปรับสภาพลำน้ำให้มีลักษณะตรง ลึก และมีความกว้างพอสมควร
2. ขุดลอกคูคลองและกำจัดพืชน้ำ รวมทั้งเศษซากวัสดุและขยะ
3. ดาดผิวลำคลอง
4. ยกหรือขยายสะพานและท่อลอด เพื่อไม่ให้กีดขวางการไหลของน้ำ
5. เคลื่อนย้ายสิ่งกีดขวางทางน้ำ

วิธีปรับสภาพลำน้ำที่กล่าวมาข้างต้นนั้นมีส่วนช่วยในการเก็บกักน้ำในลำน้ำ การปรับปรุงสภาพลำน้ำก็ยังคงถือว่าเป็นวิธีที่ดีในการเพิ่มศักยภาพการเก็บกักน้ำออกและเพิ่มโอกาสในการลดความเสี่ยงเมื่อเกิดภาวะน้ำแล้งในพื้นที่ชุมชน การปรับปรุงสภาพลำน้ำสามารถป้องกันพื้นที่และเป็นการปรับปรุงเส้นทางสัญจรทางน้ำซึ่งจะช่วยเพิ่มทางเลือกในการเดินทางและยังเป็นการปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สวยงาม และใช้ประโยชน์พื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ แต่ข้อควรระวังที่ทำให้ลำน้ำมีความลึกมากเกินไปอาจส่งผลเสียกับการไหลของน้ำเพราะจะทำให้เกิดการตกตะกอนอย่างรวดเร็ว การขุดลอกคูคลองเป็นการควบคุมระดับความลึกของลำน้ำ ส่วนค่าใช้จ่ายในการขุดลอกคูคลองถือเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการจัดการภายหลังการก่อสร้าง ซึ่งต้องมีการศึกษาถึงความคุ้มค่าของระยะเวลาในการขุดลอกแต่ละครั้ง

3) พื้นที่ชะลอน้ำและแหล่งเก็บกักน้ำ (Retarding basins and flood storage areas)

เป็นแนวคิดจากการเก็บกักน้ำในช่วงที่มีน้ำมากไว้ในภาวะที่ขาดแคลนน้ำ โดยสร้างเขื่อนหรือพนังกั้นน้ำทำหน้าที่ผันน้ำเข้าพื้นที่เก็บน้ำ หากมีการควบคุมการเก็บกักจะสามารถนำน้ำมาใช้ในช่วงที่เกิดภาวะน้ำแล้ง

ได้พื้นที่ที่ใช้ในการกักน้ำควรรใช้พื้นที่ลุ่มต่ำหรือมีปริมาณน้ำมาก พื้นที่ดังกล่าวในฤดูอื่นอาจใช้เป็นที่อยู่อาศัยหรือใช้ทำการเกษตรได้ โดยมีวัตถุประสงค์หลักของการใช้พื้นที่นี้คือใช้เป็นพื้นที่กักน้ำ ผู้รับผิดชอบต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลลุ่มน้ำ ขนาดพื้นที่รับน้ำ ปริมาณน้ำ

การสร้างแหล่งเก็บกักน้ำเพื่อบรรเทาภาวะน้ำแล้งมีประโยชน์สองทาง คือ ช่วยกักเก็บน้ำที่มีมากในช่วงฤดูฝนไว้ใช้เมื่อเกิดภาวะน้ำแล้ง และใช้เป็นแหล่งระบายน้ำฉุกเฉินเมื่อเกิดภาวะน้ำแล้ง การออกแบบแหล่งเก็บกักน้ำจะต้องยอมให้น้ำบางส่วนไหลผ่านพื้นที่แต่จะมีพื้นที่ดักน้ำส่วนใหญ่ไว้ ในพื้นที่ชุมชนเมืองการบรรเทาภาวะน้ำแล้งด้วยวิธีนี้เหมาะกับลำน้ำที่มีปริมาณการไหลไม่มากนักซึ่งเป็นลำน้ำที่จะได้รับผลกระทบอย่างรวดเร็วหากมีฝนตกหนัก อย่างไรก็ตามการสร้างแหล่งเก็บกักและชะลอน้ำมักพบปัญหาเรื่องของธรรมชาติซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้เสมอ ได้แก่ แหล่งกักเก็บน้ำต้องการพื้นที่จริงสำหรับเก็บน้ำมากกว่าความจำเป็นต้องใช้ เมื่อเกิดฝนตกหนักต่อเนื่องและยาวนาน (พื้นที่เก็บน้ำเต็ม) มากกว่าระดับที่ออกแบบไว้จึงต้องมีการบริหารจัดการที่ดี

ในปัจจุบันนี้มีการสร้างและปรับปรุงพื้นที่เก็บน้ำที่เรียกว่า แก้มลิง(Monkey cheek) กระจายทั่วไป โดยแก้มลิงมีขนาดแตกต่างกันดังนี้

1. แก้มลิงขนาดใหญ่ (Retarding Basin) คือ สระน้ำหรือบึงขนาดใหญ่ ที่รวบรวมน้ำฝนจากพื้นที่บริเวณนั้นๆโดยจะกักเก็บไว้เป็นระยะเวลาหนึ่งก่อนที่จะระบายลงสู่ลำน้ำ การจัดสร้างพื้นที่ชะลอน้ำ หรือพื้นที่เก็บกักน้ำจะมีหลายประเภท คือ เขื่อน อ่างเก็บน้ำ ฝาย พุงเกษตรกรรม เป็นต้น
2. แก้มลิงขนาดกลาง เป็นพื้นที่ชะลอน้ำที่มีขนาดเล็กกว่า ได้มีการก่อสร้างในระดับลุ่มน้ำ
3. แก้มลิงขนาดเล็ก (Regulating Reservoir) เป็นแก้มลิงที่มีขนาดเล็กกว่า อาจเป็นพื้นที่สาธารณะ สนามเด็กเล่น ลานจอดรถ หรือสนามในบ้าน ซึ่งต่อเข้ากับระบบระบายน้ำหรือคลอง โดยมีทั้งส่วนแก้มลิงที่อยู่ในพื้นที่เอกชนและส่วนที่อยู่ในพื้นที่ของราชการและรัฐวิสาหกิจ

4) อ่างเก็บน้ำ (Flood mitigation reservoirs)

ในสถานะที่เหมาะสมการสร้างเขื่อนเพื่อเก็บน้ำสามารถช่วยควบคุมการไหลของน้ำไม่ให้ไหลลงสู่พื้นที่ท้ายน้ำมากเกินไป อ่างเก็บน้ำจะช่วยเก็บน้ำไว้ ซึ่งมีประโยชน์ทั้งในฤดูน้ำหลาก และในสถานะน้ำแล้ง ปริมาณความจุของอ่างเก็บน้ำขึ้นอยู่กับความต้องการของพื้นที่และยังขึ้นอยู่กับความจุของแม่น้ำหรือคลองระบายที่อยู่ท้ายน้ำ ด้วยความสามารถในการช่วยบรรเทาภาวะน้ำแล้งของอ่างเก็บน้ำ ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง ได้แก่ ตัวเขื่อนซึ่งมีหน้าที่เก็บน้ำ ความสามารถของอาคารระบายน้ำและลักษณะของน้ำที่ไหลเข้าสู่อ่างเก็บน้ำ เป็นการกักไว้ชั่วคราวแล้วปล่อยออกมาเมื่อเวลาเหมาะสม โดยติดตั้งประตูน้ำเพื่อควบคุมการไหล

การก่อสร้างเขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำเพื่อชะลอน้ำ เป็นประโยชน์อย่างยิ่งกับชุมชนท้ายน้ำที่อยู่ใกล้กับตัวเขื่อน ส่วนบริเวณที่ไกลออกไปความสามารถในการลดผลกระทบจากภาวะน้ำแล้งลดลง นอกจากนั้นประสิทธิภาพของอ่างเก็บน้ำยังขึ้นอยู่กับเวลา เมื่อเวลาผ่านไปความจุของอ่างเก็บน้ำจะลดลงเนื่องจากการตกตะกอน การขุดลอกตะกอนจึงเป็นกระบวนการหนึ่งในการช่วงเสริมประสิทธิภาพในการกักเก็บน้ำให้ดีขึ้น ดังนั้นการตัดสินใจสร้างอ่างเก็บน้ำแต่ละครั้งจึงควรออกแบบเพื่อให้ใช้ประโยชน์ได้หลากหลายและคุ้มค่าเพื่อเป็นแหล่งน้ำสำหรับอุปโภค-บริโภค การทำน้ำประปาและชลประทาน แหล่งน้ำสำหรับพื้นที่การเกษตร

5) การปรับปรุงและขยายระบบส่งน้ำ

การปรับปรุงและขยายระบบชลประทานเป็นความต่อเนื่องมาจากการสร้างอ่างเก็บน้ำหรือการสร้างเขื่อนและพังกันน้ำโดยจะพัฒนาควบคู่ไปพร้อมกัน โดยระบบส่งน้ำจะทำหน้าที่ในการกระจายน้ำไปยังพื้นที่รับประโยชน์เรียกว่า “พื้นที่ในเขตชลประทาน” ส่วนพื้นที่ที่ไม่ได้รับประโยชน์จะเรียกว่า “พื้นที่นอกเขตชลประทาน” สำหรับปัญหาภาวะน้ำแล้งในพื้นที่ลุ่มน้ำส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในพื้นที่นอกเขตชลประทานเนื่องจากระบบส่งน้ำไม่สามารถส่งน้ำไปให้ใช้ประโยชน์ได้ การทำกิจกรรมต่าง ๆ จึงต้องอาศัยพึ่งพาตนเองในการจัดหาน้ำ การปรับปรุงและขยายระบบส่งน้ำจึงมีความจำเป็นเพื่อลดผลกระทบที่เกิดขึ้นจากภาวะน้ำแล้งทั้งที่เกิดขึ้นในพื้นที่การเกษตรและพื้นที่ทางเศรษฐกิจ

4.9.2 มาตรการไม่ใช่สิ่งก่อสร้าง (Non-structural measures)

1) การจัดการใช้ที่ดิน (Land use management)

การจัดการใช้สอยที่ดินมีความแตกต่างกับมาตรการใช้สิ่งก่อสร้าง ซึ่งมาตรการใช้สิ่งก่อสร้างเป็นการปรับพฤติกรรมการใช้ของน้ำและเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำ ส่วนการจัดการใช้สอยที่ดินเป็นการปรับรูปแบบการใช้ที่ดินให้รองรับภาวะน้ำแล้งในบริเวณที่จะมีการพัฒนาในอนาคต วิธีนี้ถือเป็นวิธีที่ให้ผลดีมากในการลดความเสียหายจากภาวะน้ำแล้ง

สิ่งที่ต้องพิจารณาในการวางแผนจัดการใช้ที่ดิน คือการตัดสินใจจำกัดพื้นที่เพื่อหลีกเลี่ยงความเสียหายจากภาวะน้ำแล้งกับการปล่อยให้ชุมชนมีการขยายตัวออกไปอย่างต่อเนื่อง และมีการใช้ประโยชน์จากที่ดินตามความต้องการของเจ้าของที่ดิน หลักเกณฑ์สำหรับการตัดสินใจแก้ไขปัญหาดังกล่าว มีดังนี้

1. ความเป็นไปได้ในการใช้ระบบจัดเก็บภาษีที่ดินและความคุ้มครองใช้ประโยชน์ที่ดินในบริเวณที่มีแนวโน้มจะเกิดภาวะน้ำแล้งเพื่อป้องกันการเกิดความสูญเสียในด้านการลงทุนและการช่วยเหลือเยียวยา
2. ความเป็นไปได้และค่าใช้จ่ายหากมีการเรียกร้องเมื่อเกิดภาวะน้ำแล้งบริเวณนั้น
3. การขยายตัวทางเศรษฐกิจและปัจจัยทางสังคมและสิ่งแวดล้อม

การจัดการใช้ที่ดินให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ไม่ควรจำกัดเฉพาะพื้นที่ลุ่มน้ำเท่านั้น ควรขยายผลไปยังพื้นที่ข้างเคียงด้วย เช่น ภายหลังจากก่อสร้างเขื่อนเพื่อเก็บกักน้ำในพื้นที่ท้ายน้ำ พื้นที่ต้นน้ำอาจได้รับผลกระทบ จึงต้องมีแผนพัฒนาชุมชนเพื่อชดเชยให้ผู้อยู่อาศัยบริเวณต้นน้ำ

การจัดการใช้ที่ดินหรือการวางแผนควบคุมการใช้ที่ดินประกอบไปด้วย การควบคุมผังเมือง (Zoning) และการควบคุมสิ่งปลูกสร้างและการพัฒนา ซึ่งต้องนำทั้งสองอย่างมาประยุกต์ใช้ในการวางแผนผังเมืองเพื่อพัฒนาให้เจริญเติบโต โดยการวางแผนผังเมืองใหม่ต้องมีความทันสมัยเหมาะสมกับแต่ละสถานการณ์ที่แตกต่างกันไปและควรมีการติดตามระดับความเสี่ยงการเกิดภาวะน้ำแล้งและมีแหล่งน้ำสำรองในแต่ละพื้นที่

2) การฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำ

ความเป็นมาของการฟื้นฟูพื้นที่ต้นน้ำผลจากการบุกรุกทำลายป่า โดยเฉพาะบนพื้นที่ต้นน้ำลำธาร ส่งผลให้พื้นที่ต้นน้ำเสื่อมโทรม ขาดความหลากหลายของระบบนิเวศ ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ จึงมีความจำเป็น

อย่าง ยิ่งที่จะต้องรักษาป่าที่มีอยู่ โดยเฉพาะบนพื้นที่ต้นน้ำให้คงความอุดมสมบูรณ์ และความหลากหลายทางชีวภาพ ตลอดจนการฟื้นฟู และปรับปรุงระบบนิเวศต้นน้ำ ให้กลับคืนสู่ความสมบูรณ์ดั้งเดิม โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน ลดปริมาณการไหลบ่าของน้ำ และเพิ่มการกักเก็บน้ำไว้ในดิน อีกทั้งยังช่วยฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำที่ถูกการทำลายจากการแผ้วถางเพื่อทำเกษตรกรรมและการลักลอบตัดไม้

3) การพยากรณ์และเตือนภัยภาวะน้ำแล้ง

การพยากรณ์ภาวะน้ำแล้งเป็นการประมาณลำดับขั้นตอนการเกิดน้ำแล้ง จากปริมาณน้ำในแหล่งน้ำ สภาพภูมิอากาศ ปริมาณฝน ซึ่งแต่ละจุดในลำน้ำปริมาณเหล่านี้จะมีค่าไม่เท่ากัน เป็นผลสืบเนื่องจากปริมาณน้ำฝนในแต่ละพื้นที่ที่แตกต่างกัน

การเตือนภัยภาวะน้ำแล้งเป็นการประกาศเตือนภัยล่วงหน้าก่อนเกิดภาวะน้ำแล้งโดยใช้ข้อมูลคาดการณ์ล่วงหน้าเพื่อให้มีการเตรียมตัวรับมือเมื่อคาดว่าจะเกิดภาวะน้ำแล้ง มีการให้ความรู้แก่ประชาชนในการเตรียมตัวและปฏิบัติตามแผนรับมือภาวะน้ำแล้ง และแผนในการบริหารจัดการน้ำตลอดทั้งปี ในบางสถานการณ์การพยากรณ์และเตือนภัยน้ำแล้งถือว่าเป็นมาตรการที่สำคัญที่สุด ในการบริหารจัดการน้ำที่มีอยู่ในแหล่งน้ำเพื่อเตรียมรับมือก่อนเผชิญภาวะภัยแล้ง

ประโยชน์โดยตรงของระบบการพยากรณ์และการเตือนภัยภาวะน้ำแล้ง คือ การความเสี่ยงในด้านทรัพย์สินของประชาชนและสาธารณะ การลดปัญหาการขาดแคลนน้ำที่จะส่งผลกระทบต่อความต้องการใช้น้ำทั้งที่เกิดขึ้นในด้านการอุปโภค-บริโภค การเกษตร เศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ในมาตรการนี้ประชาชนทุกคนควรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนการจัดการน้ำ ข้อดีด้านอื่นของการพยากรณ์และการเตือนภัยก่อนเกิดภาวะน้ำแล้ง คือ การวางแผนลดความเสี่ยงจากผลกระทบเมื่อภาวะภัยแล้งเกิดขึ้นอย่างรุนแรงซึ่งเป็นการเตรียมการล่วงหน้า เช่น การเร่งกักเก็บน้ำไว้ในภาวะวิกฤติ ลดความเสี่ยงจากกิจกรรมทางการเกษตร เพิ่มโอกาสในการใช้น้ำที่มีอย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

4) การให้ความรู้และข้อมูลสาธารณะ

การสำรวจข้อมูลความเสียหายจากภัยน้ำแล้งเป็นสิ่งที่ต้องทำให้เสร็จก่อนการวางแผนเพื่อป้องกันความเสียหายจากภาวะน้ำแล้ง การพัฒนาและติดตามความคืบหน้าของข้อมูล เทคนิคการทำงานและการให้ความรู้แก่ประชาชนก็เป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในแผนบริหารจัดการน้ำเมื่อเกิดภาวะน้ำแล้งและมีความสำคัญอย่างยิ่งกับผู้ที่ทำหน้าที่วางแผนและประยุกต์วิธีการต่าง ๆ มาใช้ รวมไปถึงผู้มีหน้าที่ชี้แจงการกำหนดใช้นโยบายในการจัดสรรน้ำให้กับประชาชนทั่วไป การพัฒนาให้ข้อมูลภาวะน้ำแล้งมีความเข้าใจง่าย เข้าถึงง่าย รวดเร็วและมีคุณภาพ เป็นเป้าหมายหลักเป้าหมายหนึ่งในแผนบริหารจัดการภาวะน้ำแล้ง ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับน้ำแล้ง ได้แก่ ข้อมูลทางอุทกวิทยาและข้อมูลทางชลศาสตร์ของน้ำแล้งทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ที่เคยเกิดในพื้นที่ ข้อมูลน้ำท่าประจำปีข้อมูลทางอุตุนิยมวิทยา และข้อมูลของทรัพยากรต่าง ๆ ในพื้นที่ลุ่มน้ำและในภูมิภาคใกล้เคียงที่จะส่งผลกระทบต่อถึงกันได้ จากข้อมูลดังกล่าวสามารถนำมาจัดการให้เป็นระบบเพื่อให้ใช้งานได้ง่าย ซึ่งข้อมูลนี้จะนำมาแปลงเป็นระดับความเสี่ยงและความน่าจะเป็นของการเกิดภาวะน้ำแล้งในพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้บุคคลทั่วไปเข้าถึง

ข้อมูลได้ง่าย มีความน่าสนใจและเหมาะกับการเผยแพร่ให้กับหน่วยงานและประชาชนทั่วไป นอกจากนี้การจัดทำหนังสือคู่มือเตรียมรับสถานการณ์น้ำแล้งเพื่อให้ความรู้แก่ประชาชน จะช่วยเตรียมความพร้อมรับมือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากภัยน้ำแล้งได้ดี

5) แผนรับมือภาวะน้ำแล้ง

การใช้แผนรับมือภาวะน้ำแล้งเป็นการวางแผนในการจัดสรรน้ำโดยเป็นมาตรการที่มีส่วนสำคัญในการบริหารจัดการน้ำโดยผู้มีส่วนได้เสียทั้งภาคประชาชน ภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทกำหนดกฎเกณฑ์และแนวทางในการจัดสรรน้ำอย่างรอบคอบและเป็นธรรม อันนำไปสู่แผนงานในด้านอื่น ๆ เช่น แผนรับมือภาวะน้ำแล้งสามารถขยายขอบเขตงานให้ครอบคลุมไปถึงการซ่อมแซมเขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำเพื่อเพิ่มความสามารถในการเก็บกักน้ำ แผนการเพาะปลูกพืช แผนในการผลิตและจ่ายน้ำประปา การใช้แผนรับมือภาวะน้ำแล้งให้ประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับ การวางแผนและการประสานงานระหว่างหน่วยงาน โดยเฉพาะหน่วยงานระดับท้องถิ่น และยังขึ้นอยู่กับช่วงเวลาการเตือนภัยว่าจะมีระดับความรุนแรงและความเสี่ยงมากน้อยเพียงใดที่จะเกิดภาวะน้ำแล้ง

6) แผนบรรเทาทุกข์

ภาครัฐจะมีการเตรียมการให้ความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ทั้งระหว่างเกิดภาวะน้ำแล้งและภายหลังจากภาวะน้ำแล้งได้สิ้นสุดลง โดยเตรียมให้ความช่วยเหลือควรมีความพร้อมอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะความช่วยเหลือด้านการเยียวยา สรรพกำลังในการแจกจ่ายน้ำเพื่ออุปโภค-บริโภค รวมถึงเป็นตัวกลางในการชี้แจงเพื่อจัดเตรียมแผนในการบริหารจัดการน้ำเมื่อคาดว่าจะเกิดภาวะน้ำแล้ง

7) การประกันภัยน้ำแล้ง

การประกันภัยภาวะน้ำแล้งเป็นมาตรการที่มีประโยชน์หลายอย่าง โดยเฉพาะด้านการปรับปรุงระบบการให้ความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ภายหลังจากภาวะน้ำแล้งได้สิ้นสุดลง ในแต่ละพื้นที่มีลักษณะที่แตกต่างกัน ข้อเรียกร้องของผู้ที่ต้องการได้รับเบี้ยประกันในแต่ละที่ก็แตกต่างกันด้วย โดยระบบการทำประกันภัยน้ำแล้งจะมีบทบาทในการลดผลกระทบในภาคการเกษตร คือ ระบบที่จ่ายเงินประกันตามระดับความเสี่ยงของแต่ละพื้นที่ และระบบที่จัดสรรเงินประกันภัยให้ผู้ประสบภัยในอัตราเท่ากันโดยไม่ขึ้นกับระดับความเสี่ยง

ความยากลำบากอย่างหนึ่งของระบบการจ่ายเงินประกันภัยตามระดับความเสี่ยงของแต่ละพื้นที่ คือ การเลือกใช้กรรมวิธีประกันภัยครอบคลุมความเสียหายให้เพียงพอและเป็นที่พอใจของเจ้าของที่ดิน โดยที่บริษัทประกันจะไม่เดือดร้อนมากหากเกิดภาวะน้ำแล้งและมีผู้เอาประกันหลายราย ด้วยเหตุนี้ระบบการจ่ายเงินประกันระบบนี้จึงไม่เป็นที่นิยมในกลุ่มของบริษัทธุรกิจและอุตสาหกรรม

ในบริเวณที่เกิดน้ำแล้งซ้ำซากรัฐบาลควรมีส่วนเข้าร่วมให้การช่วยเหลือโดยการตั้งโครงการประกันภัยพืชผลการเกษตรเมื่อคาดว่าจะเกิดภาวะน้ำแล้ง ส่วนสำคัญของโครงการนี้ คือ รัฐจะต้องร่วมรับผิดชอบหากเกิดความเสียหายกับเกษตรกรที่เพาะปลูกในพื้นที่เขตชลประทานซึ่งรับความเสี่ยงไปส่วนหนึ่งซึ่งมีการแจ้งเตือนเมื่อมีการจัดสรรน้ำไว้ก่อนแล้ว ความสำเร็จของโครงการนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการระบุขอบเขตและคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเอาประกัน รวมทั้งการจ่ายเงินก็ต้องเป็นไปอย่างเหมาะสมตามระดับรุนแรงของภัยพิบัติ

โครงการประกันภัยภาวะน้ำแล้งของรัฐ สามารถขยายผลให้เป็นมาตรการสำหรับลดความเสียหายจากภาวะน้ำแล้งได้ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการจัดการใช้สอยที่ดิน โดยผู้ที่ซื้อที่ดินในแต่ละที่จะต้องรับเงื่อนไขจากรัฐที่ว่าบริเวณที่มีความเสี่ยงสูงที่จะเกิดภาวะน้ำแล้งจากการขาดแคลนแหล่งน้ำซึ่งเป็นบริเวณที่ไม่เหมาะแก่การอยู่อาศัยหรือทำธุรกิจ หากยังมีความต้องการจะใช้ที่ดินดังกล่าวเจ้าของที่ต้องรับผิดชอบด้วยตนเอง

8) การปรับตัวให้เข้ากับสภาพภาวะน้ำแล้ง

การปรับตัวให้เข้ากับสภาพภาวะน้ำแล้ง คือ การจัดการหรือจัดกิจกรรมให้ชุมชนตระหนักว่าภาวะน้ำแล้งเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้หากอาศัยอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำหรือชายฝั่ง และยอมรับว่าจะต้องเผชิญหน้ากับภาวะน้ำแล้งเป็นครั้งคราว ดังนั้นการให้ข้อมูลและความรู้เรื่องภาวะน้ำแล้งแก่ประชาชนจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง ข้อมูลดังกล่าวได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับระดับน้ำ วิธีการจัดการที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำการเกษตร โรงงานในการรับมือภาวะน้ำแล้งรวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานฉุกเฉินที่พร้อมให้ความช่วยเหลือหากเกิดภาวะน้ำแล้ง ผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีแนวโน้มจะเกิดภาวะน้ำแล้ง ควรศึกษาและลงมือปฏิบัติตามมาตรการเพื่อบรรเทาภัยภาวะน้ำแล้งด้วยตนเอง โดยรัฐจะให้ความช่วยเหลือบางส่วน เช่น การทำกำแพงกันน้ำ การเตรียมเสบียงอาหาร การอพยพไปยังสถานที่หลบภัย เป็นต้น

สำหรับการบัญชาการเหตุการณ์ (Incident Command) ในกรณีฉุกเฉินหน่วยงานของรัฐ ให้ดำเนินการจัดตั้งองค์กรปฏิบัติการจัดการในภาวะฉุกเฉินทำหน้าที่เป็นกลไกที่เป็นศูนย์กลางการปฏิบัติการจัดการในภาวะฉุกเฉิน (Emergency Operation Centre : EOC) เพื่อให้การวิเคราะห์ ประเมิน ประสานงาน และปฏิบัติการกิจต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเหตุการณ์ต่างๆ ในภาวะฉุกเฉินมีความเป็นเอกภาพ โดยมีองค์ประกอบและโครงสร้างภายในองค์กรที่จำเป็น เหมาะสม และสอดคล้องกับภารกิจในการจัดการภาวะฉุกเฉินในแต่ละห่วงของเหตุการณ์เพื่อให้เกิดความคล่องตัว มีความยืดหยุ่น และมีประสิทธิภาพ

การจัดการสาธารณภัยระดับ 1

1) ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินท้องถิ่น (ศปก.อปท.)

ให้กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งพื้นที่ (เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล) จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินท้องถิ่น เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยในพื้นที่ โดยมีผู้อำนวยการท้องถิ่นเป็นผู้ควบคุมและสั่งการเพื่อทำหน้าที่จัดการสาธารณภัยที่เกิดขึ้นจนกว่าสถานการณ์จะกลับเข้าสู่ภาวะปกติ พร้อมทั้งประสานกับส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ที่รับผิดชอบและประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการจัดการสาธารณภัย ทุกขั้นตอน หากในกรณีไม่สามารถควบคุมสถานการณ์สาธารณภัยตามขีดความสามารถโดยลำพัง ให้ขอรับการสนับสนุนจากกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่ติดต่อ หรือใกล้เคียง และหรือกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ

2) ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์อำเภอ (ศบก.อ.)

ให้กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ จัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์อำเภอ เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้นโดยมีผู้อำนวยการอำเภอเป็นผู้ควบคุมและสั่งการเพื่อทำหน้าที่ในการจัดการสาธารณภัยที่เกิดขึ้นจนกว่าสถานการณ์จะกลับเข้าสู่สถานการณ์ปกติ พร้อมทั้งเป็นศูนย์กลางในการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรในการจัดการสาธารณภัยที่เกิดขึ้น รวมทั้งอำนาจการและประสานการปฏิบัติ ระหว่างหน่วยงานต่างๆ ทั้งฝ่ายพลเรือน ตำรวจ และฝ่ายทหาร ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์การสาธารณกุศลในพื้นที่ที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และทั่วถึง หากในกรณีไม่สามารถควบคุมสถานการณ์สาธารณภัยตามขีดความสามารถโดยลำพัง ให้ขอรับการสนับสนุนจากกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด

การจัดการสาธารณภัยระดับ 2

ให้กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด จัดตั้ง ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้น โดยมีผู้อำนวยการจังหวัด เป็นผู้ควบคุม สั่งการและบัญชาการ เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการสาธารณภัยในพื้นที่จังหวัดจนกว่าสถานการณ์จะเข้าสู่ภาวะปกติ พร้อมทั้งเป็นศูนย์กลางในการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรในการจัดการสาธารณภัยจากส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนให้แก่กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในระดับพื้นที่ รวมทั้งอำนาจการและประสานการเผชิญเหตุระหว่างหน่วยงานต่างๆ ทั้งฝ่ายพลเรือน ตำรวจ และฝ่ายทหาร ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์การสาธารณกุศลในพื้นที่ที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ

บทบาทหน้าที่โครงสร้างศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด (ศบก.จ.)

(1) ผู้บัญชาการเหตุการณ์ (Incident Commander) มีหน้าที่ อำนาจการ สั่งการกำกับควบคุม เหตุการณ์ตามระเบียบกฎหมาย โดยกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการบัญชาการเหตุการณ์การติดตามสถานการณ์ของเหตุการณ์เพื่อจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมหรือมาตรการตามแผนเผชิญเหตุ (Incident Action Plan, IAP) โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงการติดตาม ประเมิน แก้ไขปัญหาการดำเนินงานในส่วนต่างๆ เช่น บริหารจัดการทรัพยากร ประสานงานระดับนโยบายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตัดสินใจยก - ลดระดับศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ รวมทั้งเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน

(2) ที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญ (Technical Specialist) มีหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะคำแนะนำ ข้อมูลทางวิชาการ การสังเคราะห์แนวโน้มสถานการณ์ และเทคนิคการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์สาธารณภัยที่เกิดขึ้น โดยให้คำนึงถึงความปลอดภัยในการปฏิบัติงานเป็นสิ่งสำคัญ พร้อมทั้งปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่ผู้บัญชาการจังหวัดเห็นสมควร ทั้งนี้ จำนวนและคุณลักษณะของคณะที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญให้เป็นไปตามที่เห็นสมควรสอดคล้องกับเหตุการณ์

(3) ศูนย์ข้อมูลประชาสัมพันธ์ร่วม (Join Information Center : JIC) มีหน้าที่ประสานข้อมูลเหตุการณ์กับส่วนต่าง ๆ ภายใต้โครงสร้างองค์กรปฏิบัติ เพื่อเป็นศูนย์กลางรวบรวมข้อมูล และสื่อสาร ตลอดจนประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์สู่ประชาชน และสื่อมวลชน รวมทั้งปฏิบัติการด้านข่าวสาร (Information Operation) ที่ครอบคลุมการจัดการข่าวปลอม ข่าวลือ และการปฏิบัติการจิตวิทยามวลชนในอันที่จะสร้างความเข้าใจ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง รวดเร็ว ทันเหตุการณ์โดยให้สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด เป็นหน่วยงานหลัก รับผิดชอบการจัดทำขอบเขต แผนงาน ภารกิจ และโครงสร้างภายในศูนย์ข้อมูลประชาสัมพันธ์ร่วม และมีหน่วยงานสนับสนุน

(4) ศูนย์ประสานการปฏิบัติ (Liaison Officer) มีหน้าที่ประสานงานและประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม โดยให้จัดทำแนวทางการประสานงานและการปฏิบัติงานสนับสนุนศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ โดยให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ดังกล่าว ร่วมกันจัดทำขอบเขต แผนงาน ภารกิจ และโครงสร้างภายในของศูนย์ประสานการปฏิบัติ

(5) ส่วนปฏิบัติการ (Operation Section) มีหน้าที่ปฏิบัติการเพื่อลดและบรรเทาภัยอันตรายที่เกิดขึ้น ด้วยการเข้าควบคุมสถานการณ์เพื่อรักษาชีวิตและปกป้องทรัพย์สิน ให้กลับสู่ภาวะปกติโดยเร็ว เช่น การปฏิบัติการดับเพลิง ค้นหาและกู้ภัย ตอบโต้สารเคมีและวัตถุอันตราย ให้บริการการแพทย์และสาธารณสุข อำนวยความสะดวกด้านคมนาคม รักษาความสงบเรียบร้อย รวมถึงประสานการปฏิบัติร่วมกับตำรวจ และฝ่ายทหาร โดยให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ดังกล่าวร่วมกันจัดทำขอบเขต แผนงาน ภารกิจและโครงสร้างภายในของส่วนปฏิบัติการ

(6) ส่วนอำนวยการ (Planning Section) มีหน้าที่ติดตาม วิเคราะห์แนวโน้มสถานการณ์ แจ้งเตือนภัยประสาน รวบรวมข้อมูลสถานะทรัพยากร เพื่อใช้ในการประเมินความต้องการและความจำเป็นในการสนับสนุนทรัพยากรในภาวะฉุกเฉิน โดยจัดให้มีการประชุมเพื่อร่วมจัดทำแผนเผชิญเหตุโดยใช้ข้อมูลที่ได้รับจากส่วนปฏิบัติการและส่วนสนับสนุนเป็นฐานดำเนินการ โดยให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ดังกล่าวร่วมกันจัดทำ ขอบเขต แผนงาน ภารกิจ และโครงสร้างภายในของส่วนแผนงาน พร้อมทั้งให้การสนับสนุนสถานที่ปฏิบัติงานแก่ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์

(7) ส่วนสนับสนุน (Logistics and Administration Section) มีหน้าที่สนับสนุนการ ส่งกำลังบำรุงที่จำเป็น และตอบสนองการร้องขอรับการสนับสนุนในด้านงบประมาณ การเงิน การคลังและการรับบริจาค เพื่อให้การจัดการในภาวะฉุกเฉินดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลโดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบภารกิจในแต่ละด้านร่วมกันจัดทำขอบเขต แผนงาน ภารกิจ และโครงสร้างภายในของส่วนสนับสนุน

การจัดการสาธารณสุขระดับ 3 - 4

ในกรณีเมื่อมีการยกระดับเป็นการจัดการสาธารณสุขขนาดใหญ่ (ระดับ 3) หรือการจัดการสาธารณสุขร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 4) ให้ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด แปรสภาพ เป็นศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ส่วนหน้าจังหวัด (ศบค.(ส่วนหน้า) จ.) ของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติให้มีหน้าที่ปฏิบัติงานตามการบัญชาการจากกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติหรือกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (ส่วนหน้า) โดยรับผิดชอบอำนวยการ ควบคุมปฏิบัติงาน และประสานการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่จังหวัดพร้อมทั้งเป็นศูนย์กลางในการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรเพื่อการจัดการสาธารณสุขและประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ภายในจังหวัด ทั้งฝ่ายพลเรือน ตำรวจ และฝ่ายทหาร ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์การสาธารณกุศลในพื้นที่ที่ได้รับผิดชอบ โดยศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ส่วนหน้าจังหวัด (ศบค.(ส่วนหน้า) จ.) มีหน้าที่ปฏิบัติงานตามการบัญชาการจากกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ หรือกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (ส่วนหน้า)

4.10 การเยียวยาฟื้นฟูผู้ประสบภัยเมื่อสิ้นสุดภาวะน้ำแล้ง (หลังเกิดภัย)

4.10.1 การรายงานข้อมูล

การรายงานข้อมูลข่าวสารกรณีเกิดสาธารณภัย ให้ผู้รับผิดชอบจัดทำรายงานและข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นทั้งด้านสถานการณ์สาธารณสุข ด้านการปฏิบัติการระงับบรรเทาสาธารณภัย ด้านการให้ความช่วยเหลือ และด้านอื่น ๆ ที่จำเป็น โดยคำนึงถึงความถูกต้อง ความชัดเจน ครบถ้วน รวดเร็ว และสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของผู้บัญชาการเหตุการณ์ ในการวางแผนการดำเนินงานในระยะต่อไป ดังนี้

(1) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำรวจ รวบรวมความเสียหายและความต้องการเบื้องต้น แล้วรายงานให้ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินในเขตพื้นที่ทราบ

(2) ให้ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินในเขตพื้นที่ รายงานสถานการณ์สาธารณสุขต่อศูนย์บัญชาการเหตุการณ์/กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามลำดับขั้นที่เหนือขึ้นไป

(3) ให้ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์/กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่รายงานสถานการณ์สาธารณสุขต่อกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับและกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติตามลำดับขั้นที่เหนือขึ้นไป

4.10.2 การประเมินความเสียหายและความต้องการความช่วยเหลือ (Damage and Need Assessment: DANA)

กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ และกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล ประเมินความเสียหายและความต้องการความช่วยเหลือภายในพื้นที่ประสบภัย โดยวิเคราะห์ผลกระทบจากความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสาธารณภัยเพื่อประเมินสถานการณ์และวิเคราะห์ความสามารถของผู้ประสบภัย ในการตอบโต้

สถานการณ์ฉุกเฉินด้วยตนเอง รวมทั้งความต้องการความช่วยเหลือเพิ่มเติมจากหน่วยงานภายนอก เช่น ความช่วยเหลือด้านอาหาร น้ำดื่ม การรักษาพยาบาล สุขอนามัย และการกำจัดสิ่งปฏิกูล ความช่วยเหลือ ด้านสุขภาพ ที่พักพิง อุปกรณ์ยุงชีพ เป็นต้น การประเมินนี้เป็นกระบวนการที่สำคัญในการปฏิบัติงาน ด้านมนุษยธรรม และการช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้อยู่รอดปลอดภัย โดยมีหลักการปฏิบัติ ดังนี้

(1) การประเมินแบบรวดเร็ว (rapid assessment) กระทำทันทีภายหลังมีเหตุการณ์สาธารณสุขเกิดขึ้น โดยมากภายในสัปดาห์แรกของการเกิดภัย เป็นการประเมินแบบคร่าว ๆ เพื่อรวบรวมข้อมูลความต้องการสิ่งที่ควรปฏิบัติหลังจากเกิดภัย และทรัพยากรที่จำเป็นทุก ๆ ด้าน ทั้งผู้ประสบภัย โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งแวดล้อม ลำดับความสำคัญก่อน - หลัง การให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น เพื่อให้ทันต่อความต้องการในภาวะฉุกเฉิน

(2) การประเมินแบบละเอียด (detailed assessment) ให้ดำเนินการทันทีเมื่อภาวะฉุกเฉิน สิ้นสุดลง หรืออย่างน้อยภายใน 2 สัปดาห์ หลังจากเกิดสาธารณสุข ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับ การเข้าถึงพื้นที่ประสบภัย ซึ่งเป็นการประเมินเพื่อใช้ในการฟื้นฟูระยะยาวได้อีกด้วย เป็นการระบุมูลค่าความเสียหายทางกายภาพ โครงสร้างทางสังคม ประเมินการด้านการเงิน และวัสดุอุปกรณ์ที่จะต้องใช้ในการให้ความช่วยเหลือ และความต่อเนื่อง หรือใช้ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาดำเนินการประเมินความเสียหายและความต้องการในแต่ละด้าน

4.10.3 การใช้เงินอุดหนุนราชการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ส่วนราชการมีเงินอุดหนุนราชการในการให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ กรณีจำเป็นเร่งด่วนที่ไม่สามารถรอการเบิกเงินจากงบประมาณได้ โดยมุ่งหมายที่จะบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าของผู้ประสบภัยพิบัติ แต่ไม่ได้มุ่งหมายที่จะชดเชยความเสียหายให้แก่ผู้ใด ซึ่งต้องเป็นค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำรงชีพและความเป็นอยู่ของประชาชน หรือเป็นการซ่อมแซมให้คืนสู่สภาพเดิม โดยการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนราชการให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และอัตราการช่วยเหลือที่กระทรวงการคลังกำหนด และเมื่อส่วนราชการได้จ่ายเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินไปแล้ว ต้องดำเนินการขอรับโอนเงินงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดเชยเงินอุดหนุนราชการตามที่ระเบียบกำหนด ซึ่งวงเงินอุดหนุนราชการตามระเบียบนี้มี 2 ประเภท ดังนี้

(1) วงเงินอุดหนุนราชการในเชิงป้องกันหรือยับยั้งภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน สามารถใช้จ่ายได้เมื่อเป็นที่คาดหมายว่าจะเกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขึ้นในระยะเวลานั้นใกล้เคียงและจำเป็นต้องรีบดำเนินการโดยฉับพลัน โดยไม่ต้องประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน สำหรับการใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการ ให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

(2) วงเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินในการให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ สามารถใช้จ่ายได้เมื่อภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินเกิดขึ้นในท้องที่ โดยต้องประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน สำหรับการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนด

4.10.4 การรับบริจาค

หากกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ หรือกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ พิจารณาเห็นว่า มีความจำเป็นต้องจัดให้มีการรับบริจาคเงิน หรือทรัพย์สินเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยให้ดำเนินการตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(1) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับบริจาคและการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(2) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการเรียไของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2544

(3) ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการรับเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ทางราชการ พ.ศ. 2526

(4) ระเบียบกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ว่าด้วยการรับบริจาคสิ่งของเหลือใช้ของศูนย์รับบริจาคเพื่อการสงเคราะห์ผู้เดือดร้อน พ.ศ. 2547

(5) ระเบียบกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ว่าด้วยมาตรการทางบริหารสำหรับการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ. 2561

กรณีบุคคล หน่วยงาน หรือองค์กรใดจัดตั้งศูนย์รับบริจาคเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยโดยที่บุคคล หน่วยงานหรือองค์กรนั้นไม่ได้รับมอบภารกิจใด ๆ จากกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ หรือกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ ให้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการขนย้ายและบริหารจัดการส่งมอบสิ่งของบริจาคเอง

ให้กรมบัญชีกลางและสำนักนายกรัฐมนตรีจัดทำแนวทางปฏิบัติในการรับบริจาคและการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย

4.10.5 การจัดตั้งศูนย์พักพิงชั่วคราว

ศูนย์พักพิงชั่วคราวเป็นสถานที่ที่ได้จัดเตรียมไว้สำหรับผู้ประสบภัยที่มีความจำเป็นต้องย้ายออกจากที่อยู่อาศัยเดิม เนื่องจากได้รับผลกระทบจากสาธารณภัยจนไม่สามารถอาศัยอยู่ได้โดยผู้ประสบภัยจะอาศัยอยู่ชั่วคราวจนกว่าสถานการณ์ภัยจะยุติ หรือที่อยู่อาศัยเดิมจะได้รับการฟื้นฟู หรือมีการซ่อมสร้างให้สามารถอพยพกลับไปอาศัยได้ ทั้งนี้ การบริหารจัดการศูนย์พักพิงชั่วคราวให้เป็นไปตามมาตรฐานของแผนการบริหารจัดการศูนย์พักพิงชั่วคราว โดยจะต้องสามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานให้แก่ผู้ประสบภัยได้อย่างพอเพียง ทั้งการบริการด้านโภชนาการ อาหาร น้ำดื่ม ความปลอดภัย คุณภาพชีวิต สาธารณูปโภค รวมถึงสุขาภิบาลและสุขอนามัย โดยจะต้องดำเนินการ ดังนี้

(1) การเปิดศูนย์พักพิงชั่วคราว

(1.1) จัดให้มีการทำทะเบียนผู้อพยพอย่างละเอียด โดยคำนึงถึงกลุ่มเปราะบางทางสังคมเพื่อให้ทราบความต้องการพื้นฐาน และความต้องการพิเศษของผู้อพยพ ทั้งข้อมูลประชากร ข้อมูลส่วนบุคคลและรายงานให้ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ทราบ

(1.2) จัดให้มีอาหาร น้ำดื่ม และความต้องการพิเศษอย่างพอเพียง เช่น นมเด็กทารก เป็นต้น

(1.3) จัดให้มีการกำหนดพื้นที่อาศัยภายในศูนย์พักพิงชั่วคราวโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้อพยพ ซึ่งหมายความรวมถึงข้อจำกัดทางการแพทย์ ประเด็นทางมิติหญิงชาย เพศสภาพ และกลุ่มเปราะบาง

(1.4) ให้ศูนย์พักพิงชั่วคราวจัดให้มีระบบสาธารณสุขโรค เช่น ประปา ไฟฟ้า เป็นต้น เพื่ออำนวยความสะดวกให้เพียงพอและทั่วถึง

(1.5) จัดให้มีระบบการแพทย์และการสาธารณสุขสนับสนุนภายในศูนย์พักพิงชั่วคราวเพื่อดูแลทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต

(2) การบริหารจัดการศูนย์พักพิงชั่วคราว

(2.1) กำหนดผู้รับผิดชอบตามโครงสร้างการบริหารจัดการศูนย์พักพิงให้มีความชัดเจน โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้อพยพภายในศูนย์พักพิงชั่วคราวเพื่อสนับสนุนการทำงานของภาครัฐ

(2.2) กำหนดให้มีการชี้แจงทำความเข้าใจกระบวนการระเบียบในการอาศัยอยู่ร่วมกันภายในศูนย์พักพิงชั่วคราวที่ชัดเจนให้ผู้อพยพรับทราบและถือปฏิบัติ รวมถึงการสร้างทำความเข้าใจให้แก่ชุมชนโดยรอบศูนย์พักพิงชั่วคราวด้วย

(2.3) จัดให้มีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลสถานการณ์ภัยอย่างเป็นระบบให้ทั่วถึงและต่อเนื่อง

(2.4) จัดให้มีระบบการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในศูนย์พักพิงชั่วคราวโดยเจ้าหน้าที่อาสาสมัคร และการมีส่วนร่วมของผู้อพยพตามความเหมาะสม

(3) การปิดศูนย์พักพิงชั่วคราว

เมื่อสถานการณ์ภัยยุติ และผู้อพยพสามารถอพยพกลับไปยังที่อยู่อาศัยเดิมหรือที่อยู่อาศัยใหม่ ให้ดำเนินการ ดังนี้

(3.1) จัดให้มีการแจ้งการปิดศูนย์พักพิงชั่วคราวให้ผู้อพยพทราบล่วงหน้า พร้อมจัดทำทะเบียนผู้อพยพกลับอย่างเป็นระบบ

(3.2) ประสานการเตรียมความพร้อมอพยพกลับตามแผนการส่งกลับ

(3.3) ให้มีการแจ้งประกาศปิดศูนย์พักพิงชั่วคราวอย่างเป็นทางการ พร้อมทั้งรายงานให้ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ที่รับผิดชอบทราบ

4.11 เกณฑ์การพิจารณาสถานการณ์น้ำ เตือนภัย และบริหารจัดการน้ำแล้ง

4.11.1 เกณฑ์พิจารณาภาวะภัยแล้งและพื้นที่ประสบภัย

จากการกำหนดระดับสถานการณ์น้ำของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติที่ใช้ในการเตือนภัยน้ำแล้ง ในภาพรวมตามกรอบโครงสร้างศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ นำมากำหนดสภาวะภัยแล้งในพื้นที่ลุ่มน้ำวัง เพื่อใช้ในการเตือนภัยน้ำแล้ง โดยมีปัจจัยบ่งชี้ 4 ปัจจัย ได้แก่ ปริมาณน้ำฝน ระดับน้ำในลำน้ำ ปริมาณน้ำในลำน้ำ และปริมาณน้ำใช้การในอ่างเก็บน้ำขนาดกลางและขนาดใหญ่ในพื้นที่ศึกษาและพื้นที่ข้างเคียง ทั้งนี้ ได้แบ่งเกณฑ์การกำหนดภาวะน้ำแล้งออกเป็น 3 กรณี ได้แก่ กรณีปกติ กรณีภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง และกรณีภาวะน้ำแล้งวิกฤติ โดยมีรายละเอียดปัจจัยบ่งชี้ทั้ง 4 ปัจจัย สรุปได้ดังตารางที่ 4.11.1-1 และแสดงรายละเอียดได้ดังนี้

ตารางที่ 4.11.1-1 เกณฑ์การกำหนดภาวะน้ำแล้ง

ปัจจัยบ่งชี้	ความถี่ของข้อมูล	หน่วยที่ใช้	กรณีปกติ	กรณีภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง	กรณีภาวะน้ำแล้งวิกฤติ
ปริมาณน้ำฝน	รายเดือน	มม.	ค่าเฉลี่ย	< 20% ของค่าเฉลี่ยเดือนใดเดือนหนึ่ง	<20% ของค่าเฉลี่ยต่อเนื่อง 3 เดือน
ระดับน้ำในลำน้ำ	รายเดือน	ม.รทก.	> 30% ของระดับตลิ่ง	< 30% ของระดับตลิ่งเดือนใดเดือนหนึ่ง	<30% ของระดับตลิ่งต่อเนื่อง 3 เดือน
ปริมาณน้ำในลำน้ำ	รายเดือน	ลบ.ม./วินาที	> 30% ของความจุลำน้ำ	<30% ของความจุลำน้ำ เดือนใดเดือนหนึ่ง	<30% ของความจุลำน้ำ ต่อเนื่อง 3 เดือน
แหล่งน้ำต้นทุน	รายเดือน	ล้าน ลบ.ม	> Percentile 20%	< Percentile 20%	< Percentile 20% ต่อเนื่อง 3 เดือน

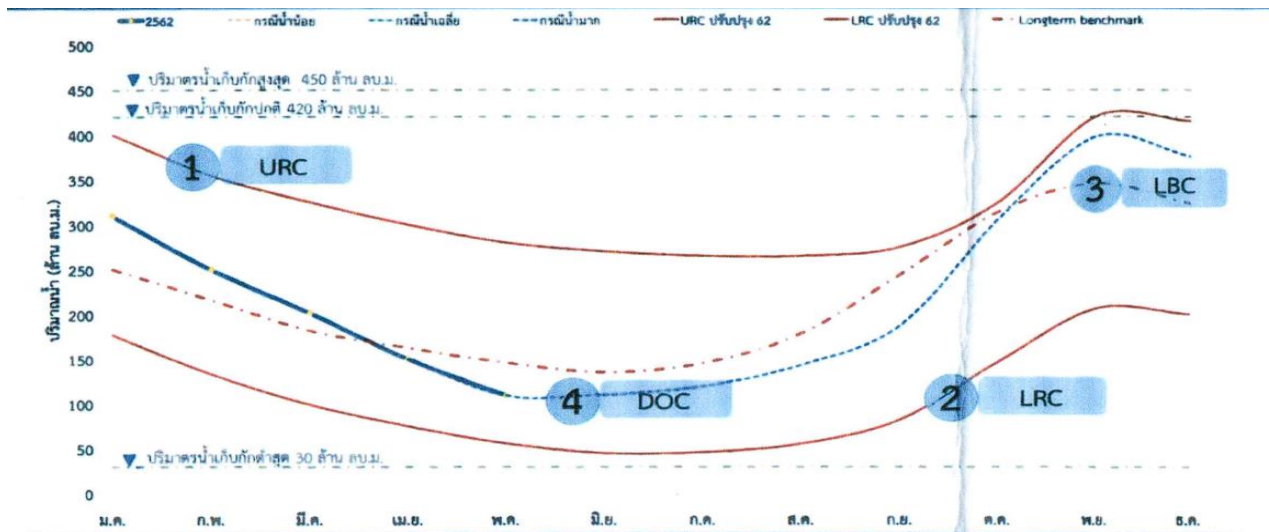
ที่มา: โครงการจัดทำผังน้ำ ลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน เอกสารประกอบการประชุมผังน้ำ ครั้งที่ 4, พ.ศ.2566 (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ)

4.11.2 เกณฑ์การบริหารจัดการน้ำแล้งในพื้นที่ลุ่มน้ำ

4.11.2.1 เกณฑ์ปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำ

เกณฑ์การปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำ (Reservoir Operation Rules) นับเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำให้ประสบผลสำเร็จและเพิ่มความเชื่อมั่นในการตัดสินใจเก็บกักหรือปล่อยน้ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงวิกฤติของอ่างเก็บน้ำซึ่งมีโอกาสเสี่ยงที่การปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำจะล้มเหลวทั้งจากการปล่อยให้น้ำส่วนเกินไหลล้นอ่าง และการส่งน้ำไม่เพียงพอต่อปริมาณน้ำที่ต้องการจนส่งผลให้เกิดการขาดน้ำตามมา หน่วยงานที่ดูแลอ่างเก็บน้ำอาจทำการปรับปรุงเกณฑ์ปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำ เมื่อเห็นว่าเกณฑ์ปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำที่ใช้อยู่ไม่เหมาะสมกับสภาพของอ่างหรือสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น มีการปรับปรุงเพิ่มระดับเก็บกักของอ่างเก็บน้ำสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงทำให้ลักษณะการไหลของน้ำท่าเปลี่ยนแปลงไป เป็นต้น (การศึกษาปรับปรุงเกณฑ์ปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง 412 แห่ง, กรมชลประทาน (2561))

รูปที่ 4.11.2.1-1 รูปแสดงเกณฑ์ปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำ

ที่มา: เกณฑ์ปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำชลประทาน จังหวัดลำปาง (2566)

จากรูปที่ 4.11.2.1-1 อธิบายได้ว่า

จุดที่ 1 คือ เส้นเกณฑ์ควบคุมระดับน้ำตอนบน (Upper Rule Curve)

จุดที่ 2 คือ เส้นเกณฑ์ควบคุมระดับน้ำตอนล่าง (Lower Rule Curve)

จุดที่ 3 คือ เส้นเกณฑ์ปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำอ้างอิง

(Long-Term Benchmark Curve) คือ เกณฑ์เฉลี่ยของสถิติของเส้นการบริหารจัดการน้ำในอดีตเพื่อใช้เป็นแนวทางการบริหารจัดการน้ำ

จุดที่ 4 คือ เส้นบริหารจัดการน้ำแบบพลวัต (Dynamic Operating Curve) ใช้ในการวางแผน คาดการณ์ และบริหารจัดการน้ำในแต่ละปี เพื่อให้มีความสอดคล้องตามสถานการณ์แต่ละช่วงเวลา

อ้างอิงข้อมูลจากสถิติระยะยาวและปรับปรุงข้อมูลตามเงื่อนไข สถิติระยะสั้น ความต้องการใช้น้ำ และความสามารถในการรับน้ำด้านท้ายน้ำของทางน้ำ เพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดปัญหาในการบริหาร

4.11.2.2 เกณฑ์การบริหารจัดการน้ำเพื่อป้องกันภัยแล้ง กรณีอ่างขนาดกลาง

ตารางที่ 4.11.2.2-1 แสดงเกณฑ์การบริหารจัดการน้ำ เพื่อป้องกันภัยแล้ง กรณีอ่างขนาดกลาง

ระดับสถานการณ์	คำอธิบาย	แนวทางการดำเนินการ
สถานการณ์ปกติ	เส้นปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำปัจจุบันอยู่มากกว่า 60% ของความจุอ่างเก็บน้ำ และอยู่สูงกว่าเส้นเกณฑ์ควบคุมระดับน้ำตอนล่าง (Lower Rule Curve (LRC)) (เส้นปริมาณน้ำ > 60% & LRC)	บริหารจัดการน้ำตามแผนที่วางไว้
สถานการณ์เฝ้าระวัง	เส้นปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำปัจจุบันอยู่ระหว่าง 30-60% ของความจุอ่างเก็บน้ำ และอยู่สูงกว่าเส้นเกณฑ์ควบคุมระดับน้ำตอนล่าง (Lower Rule Curve (LRC)) (30% & LRC < เส้นปริมาณน้ำ < 60%)	คาดการณ์ปริมาณน้ำเข้าอ่างเก็บน้ำ และควบคุมการระบายของน้ำให้เป็นไปตามแผน โดยรักษาเส้นบริหารจัดการน้ำแบบพลวัต (Dynamic Operating Curve) ไม่ต่ำกว่าเส้นเกณฑ์ควบคุมระดับน้ำตอนล่าง (Lower Rule Curve (LRC)) และอยู่ระหว่าง 30-60% ของความจุอ่างเก็บน้ำ
สถานการณ์เฝ้าระวังน้ำน้อย	เส้นปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำปัจจุบันอยู่ต่ำกว่าเส้นเกณฑ์ควบคุมระดับน้ำตอนล่าง (Lower Rule Curve (LRC)) หรือน้อยกว่า 30% ของความจุอ่างเก็บน้ำ (เส้นปริมาณน้ำ < 30% หรือ LRC)	คาดการณ์ปริมาณน้ำเข้าอ่างเก็บน้ำ และควบคุมการระบายน้ำให้เป็นไปตามแผน โดยรักษาเส้นบริหารจัดการน้ำแบบพลวัต (Dynamic Operating Curve) ไม่ให้ต่ำกว่าเส้นเกณฑ์ควบคุมระดับน้ำตอนล่าง (Lower Rule Curve (LRC)) หรือมากกว่า 30% ของความจุอ่างเก็บน้ำ
สถานการณ์วิกฤต	เส้นปริมาณน้ำ < รนต.	ให้ข่าวสารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแจ้งเตือนประชาชนและบูรณาการหน่วยงานให้ความช่วยเหลือ บริหารจัดการตามแผนเผชิญเหตุ

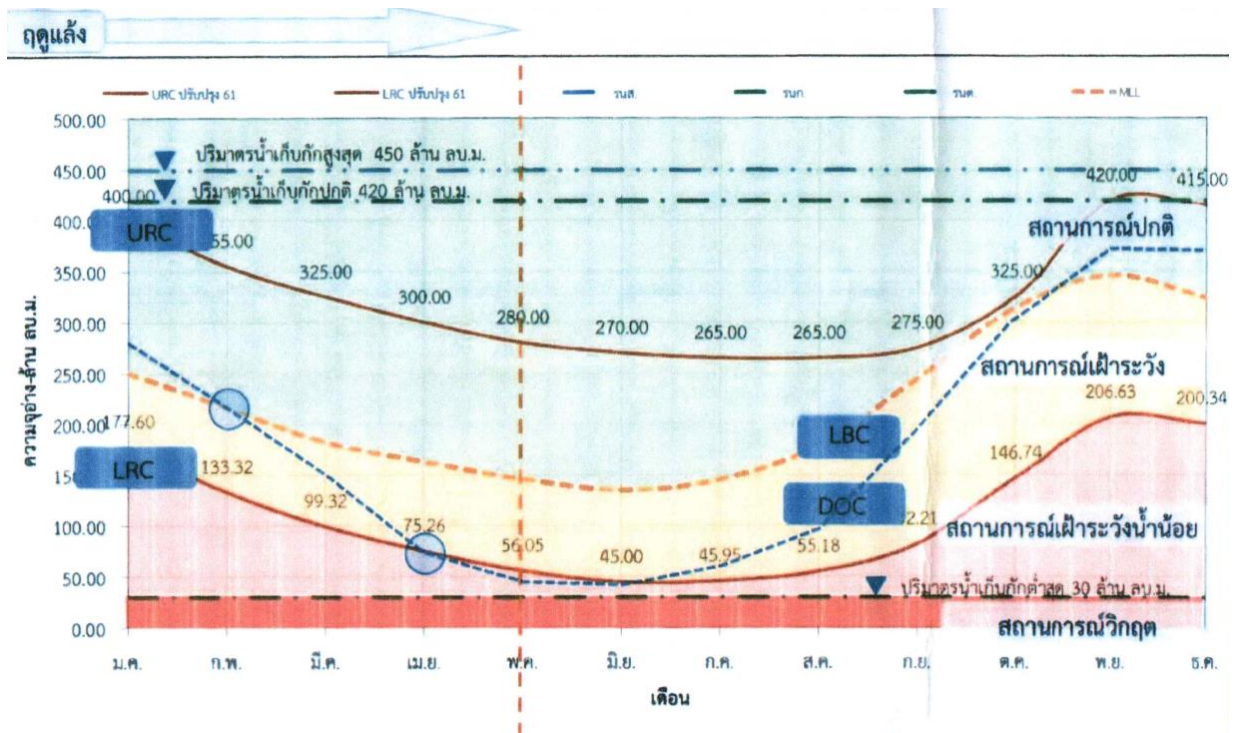
ที่มา: เกณฑ์ปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำชลประทาน จังหวัดลำปาง (2566)

4.11.2.3 เกณฑ์การบริหารจัดการน้ำเพื่อป้องกันภัยแล้ง

ตารางที่ 4.11.2.3-1 แสดงเกณฑ์การบริหารจัดการน้ำเพื่อป้องกันภัยแล้ง

ระดับสถานการณ์	คำอธิบาย	แนวทางการดำเนินการ
สถานการณ์ปกติ	เส้นปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำปัจจุบันอยู่สูงกว่าเส้นเกณฑ์ปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำอ้างอิง (เส้นปริมาณน้ำ > LBC)	บริหารจัดการน้ำตามแผนที่วางไว้
สถานการณ์เฝ้าระวัง	เส้นปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำปัจจุบันอยู่ระหว่างเส้นเกณฑ์การอ่างเก็บน้ำอ้างอิง (Long-term Benchmark Curve (LBC)) และเส้นเกณฑ์ควบคุมระดับน้ำตอนล่าง (Lower Rule Curve (LRC)) (LRV < เส้นปริมาณน้ำ < LBC)	คาดการณ์ปริมาณน้ำเข้าอ่างเก็บน้ำ และควบคุมการระบายของน้ำให้เป็นไปตามแผนอย่างเข้มงวด โดยรักษาเส้นบริหารจัดการน้ำแบบพลวัต (Dynamic Operating Curve) ไม่ให้ต่ำกว่าเส้นเกณฑ์ควบคุมระดับน้ำตอนล่าง (Lower Rule Curve (LRC))
สถานการณ์เฝ้าระวังขั้นน้อย	เส้นปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำปัจจุบันอยู่ต่ำกว่าเส้นเกณฑ์ควบคุมระดับน้ำตอนล่าง (Lower Rule Curve (LRC))	คาดการณ์ปริมาณน้ำเข้าอ่างเก็บน้ำ และปรับแผนการระบายน้ำโดยคำนึงถึงการอุปโภค-บริโภค และรักษาระบบเป็นลำดับแรกและควบคุมปริมาณการใช้น้ำอย่างเคร่งครัดพร้อมออกมาตรการกำกับ
สถานการณ์วิกฤต	เส้นปริมาณน้ำ < รนต.	ให้ข่าวสารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแจ้งเตือนประชาชนและบูรณาการหน่วยงานให้ความช่วยเหลือ บริหารจัดการตามแผนเผชิญเหตุ

ที่มา: เกณฑ์ปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำชลประทาน จังหวัดลำปาง (2566)

รูปที่ 4.11.2.3-1 รูปเกณฑ์การบริหารจัดการน้ำเพื่อป้องกันภัยแล้ง
ที่มา: เกณฑ์ปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำชลประทาน จังหวัดลำปาง (2566)

4.12 ข้อเสนอแนะเกณฑ์เตือนภัยและแนวทางการบริหารจัดการด้านคุณภาพน้ำและความเค็ม

4.12.1 เกณฑ์ด้านคุณภาพน้ำ

การแบ่งเกณฑ์คุณภาพน้ำใช้ดัชนีคุณภาพน้ำ ซึ่งเกณฑ์คุณภาพน้ำแบ่งได้เป็น 4 เกณฑ์ ได้แก่ ดีมาก ดี เลื่อมโทรม และเลื่อมโทรมมาก ซึ่งจะใช้คะแนนเป็นตัวแบ่งซึ่งได้มากจากการรวมคะแนนดัชนีคุณภาพน้ำ 9 ดัชนี ได้แก่ pH, ออกซิเจนละลายน้ำ (DO), ของแข็งทั้งหมด (TDS), แบคทีเรียกลุ่มฟีคัล (Fecal Coliform), ไนเตรท (NO3), ฟอสเฟต (PO4), ความขุ่น (Turbidity), อุณหภูมิ และ BOD เข้าด้วยกัน (ที่มา: กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)

โดยพารามิเตอร์ที่ทำการติดตามเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ ประกอบด้วย ค่าปริมาณออกซิเจนละลาย (DO) (มิลลิกรัม/ลิตร) ซึ่งได้ใช้เกณฑ์ในการติดตามของกรมควบคุมมลพิษ ดังนี้

ตารางที่ 4.12.1-1 แสดงเกณฑ์การติดตามเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ ด้านคุณภาพน้ำ

ปริมาณออกซิเจนละลายน้ำ DO (มิลลิกรัม/ลิตร)	
≥ 6	ดี
4 – 5.9	พอใช้
2 – 3.9	เสื่อมโทรม
< 2	เสื่อมโทรมมาก

ที่มา: แผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำฤดูแล้ง ปี 2562/63 (กองบริหารจัดการลุ่มน้ำ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2562)

4.12.2 เกณฑ์ด้านความเค็ม

ปกติแหล่งน้ำจะเริ่มมีรสเค็มที่ระดับความเค็มประมาณ 0.5 ppt ซึ่งเริ่มไม่เหมาะจะนำมาใช้เพื่อการประปา ขณะที่ความเค็มประมาณ 1 ppt ไม่เหมาะจะนำมาใช้เพื่อการชลประทาน นอกจากนี้ ค่าความเค็มมีค่าเกินกว่า 7 ppt จะไม่เหมาะต่อการเพาะเลี้ยงและการดำรงชีวิตของสัตว์น้ำจืด (ที่มา: กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)

โดยพารามิเตอร์ที่ทำการติดตามเฝ้าระวังคุณภาพน้ำด้านความ ได้แก่ ค่าความเค็ม (Salinity) (กรัม/ลิตร) ซึ่งได้ใช้เกณฑ์ในการติดตามของกรมควบคุมมลพิษ ดังนี้

ตารางที่ 4.12.2-1 แสดงเกณฑ์การติดตามเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ ด้านความเค็ม

ความเค็ม (Salinity) (กรัม/ลิตร)	
≤ 0.5	น้ำจืด (ปกติ)
0.5 – 30	น้ำกร่อย (เฝ้าระวัง)
> 30	น้ำเค็ม (วิกฤต)

ที่มา: แผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำฤดูแล้ง ปี 2562/63 (กองบริหารจัดการลุ่มน้ำ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2562)

บทที่ 5

แนวทางการขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง

5.1 กลไกการขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง

5.1.1 การจัดตั้งองค์กร

- 1) จัดตั้ง “ศูนย์บริหารสถานการณ์น้ำลุ่มน้ำ...” เพื่อเป็นศูนย์กลางการบริหารจัดการ “มวลน้ำ” ในการป้องกันหรือลดความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้น
- 2) กำหนดโครงสร้างการปฏิบัติงานของ “ศูนย์บริหารสถานการณ์น้ำลุ่มน้ำ...” ทำหน้าที่บูรณาการข้อมูลและขับเคลื่อน การดำเนินงานตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง พิจารณากลับกรองในการยกระดับสถานการณ์ และทำหน้าที่สนับสนุน ในการแก้ไขปัญหา ตั้งแต่การป้องกัน เตรียมความพร้อมรับมือ โดยมี คณะทำงานเป็นหน่วยปฏิบัติงานสนับสนุนข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ กลับกรองและกำหนด มาตรการหรือนโยบายในการแก้ไขปัญหาภาวะน้ำแล้ง
- 3) กำหนดแนวทางการทำงานอย่างเป็นระบบ บูรณาการการปฏิบัติร่วมกับหน่วยงานในการ บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และหน่วยงานด้านสาธารณสุขให้มีความสอดคล้องส่งเสริมกัน ทั้งในเรื่องการสั่งการ และอำนวยการภาวะน้ำแล้งระดับต่าง ๆ จนกว่าสถานการณ์จะคลี่คลาย
- 4) จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำแล้ง โดยการติดตามเฝ้าระวัง วิเคราะห์ สถานการณ์น้ำและชี้เป้าพื้นที่เสี่ยงภัยภาวะน้ำแล้ง และกำหนดมาตรการเชิงป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำแล้ง

5.1.2 การอำนวยการ

เป็นแผนบูรณาการการทำงานของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ ให้ดำเนินการสอดคล้องเชื่อมโยงกันในทุกมิติ ทั้งมิติของพื้นที่ลุ่มน้ำ ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ จนกระทั่งปลายน้ำ และมิติของหน่วยงานในการดำเนินการตามภารกิจ ตั้งแต่หน่วยงานที่รับผิดชอบ ดูแลด้านการพยากรณ์ คาดการณ์ สถานการณ์น้ำ การบริหารจัดการ ติดตามเฝ้าระวัง ดำเนินการช่วยเหลือแก้ไขเมื่อเกิดเหตุการณ์หรือภัย รวมถึงมิติ ของการเชื่อมโยงการดำเนินงานตั้งแต่องค์กรระดับนโยบายสู่องค์กรระดับปฏิบัติจนกระทั่งถึงผู้รับประโยชน์ คือ ประชาชน

ดังนั้น ในการขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งให้สามารถปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม มี ประสิทธิภาพ มีปัจจัยที่มีความสำคัญหลายปัจจัย อาทิ

- 1) ข้อมูลที่ใช้เป็นฐานในการขับเคลื่อนแผน
- 2) ความชัดเจนของแผน และความเชื่อมโยงกับแผนทุกระดับที่มีความเกี่ยวข้อง
- 3) ความเข้าใจในแผน และเป้าหมาย รวมทั้งเข้าใจบทบาทของหน่วยงานที่ปฏิบัติงานร่วม หน่วยงานตนเอง และระบุผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งทางตรงและทางอ้อม
- 4) โครงสร้างในการสั่งการมีความชัดเจนในแต่ละสถานการณ์
- 5) การสื่อสารที่ครอบคลุม ทั้งถึง ทันทเหตุการณ์

- 6) มีการประเมินและทบทวนผลการดำเนินการตามแผน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุง
- 7) หน่วยงานให้ความสำคัญกับแผนและการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง

5.1.3 การปฏิบัติการ

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ได้กำหนดโครงสร้างของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่น อำเภอ จังหวัด และระดับชาติ และได้จัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของทุกจังหวัดแล้ว ซึ่งมีแนวทางในการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและครอบคลุมกับการเกิดภัยพิบัติทั้งหมด ในการปฏิบัติการตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง จึงใช้แนวทางการปฏิบัติการ ตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด พ.ศ. 2564-2570 เป็นหลักในการปฏิบัติการ

5.1.4 มาตรการรองรับฤดูแล้ง

สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติได้บูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กำหนดมาตรการรองรับฤดูแล้งปี 2565/66 ดังนี้

รูปที่ 5.1.4-1 มาตรการรองรับฤดูแล้ง 2565/2566

ที่มา: กองบริการจัดการลุ่มน้ำ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (2565)

ตารางที่ 5.1.4-1 มาตรการรองรับฤดูแล้ง 2565/2566

มาตรการ	การดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
ด้านน้ำต้นทุน (Supply)		
1. เร่งเก็บกักน้ำ ในแหล่งน้ำทุกประเภท (ภายใน ต.ค. - พ.ย.65)	1.1 เร่งเก็บน้ำ/สูบน้ำที่มีปริมาณ มากในช่วงปลายฤดูฝนไว้ใช้ในฤดูแล้ง	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดย กรมชลประทาน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดย กรม ทรัพยากรน้ำ กระทรวงมหาดไทย โดย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณ ภัย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น การประปาส่วน ภูมิภาค การประปานครหลวง
	1.2 บริหารจัดการอ่างเก็บน้ำ/แหล่งน้ำ ตามเกณฑ์ปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำ (Rule Curve) หรือเติมศักยภาพเก็บกัก	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดย กรมชลประทาน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดย กรม ทรัพยากรน้ำ กระทรวงพลังงาน โดย การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน กระทรวงมหาดไทย โดย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
2. ฝึกระวังและเตรียม จัดหาแหล่งน้ำสำรอง พร้อมวางแผนเตรียม เครื่องจักรเครื่องมือ ใน พื้นที่ฝึกระวังเสี่ยงขาด แคลนน้ำ (ก่อนและตลอด ฤดูแล้ง)	2.1 คาดการณ์ชี้เป้าพื้นที่ฝึกระวัง เสี่ยง ขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค การเกษตร และคุณภาพน้ำ (ช่วงก่อนและระหว่าง ฤดู) พร้อมทั้งติดตาม ฝึกระวัง และ ประเมินสถานการณ์ตลอดฤดูแล้ง	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดย กรม ทรัพยากรน้ำ กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดย กรมส่งเสริมการเกษตร กรมชลประทาน กระทรวงมหาดไทย โดย กรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น การประปาส่วนภูมิภาค การประปา นครหลวง กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดย กรมอุตุนิยมวิทยา กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิ สารสนเทศ (องค์การมหาชน) สำนักงานทรัพยากรน้ำ แห่งชาติ
	2.2 สำรอง ตรวจสอบ พื้นที่แหล่งเก็บ กักน้ำสำรอง และจัดทำแผนปฏิบัติการ สำรองน้ำในพื้นที่ฝึกระวังเสี่ยง ขาด แคลนน้ำดิบ เพื่ออุปโภค บริโภคและ การเกษตร	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดย กรมชลประทาน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดย กรม ทรัพยากรน้ำ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล กระทรวงมหาดไทย โดย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น การประปาส่วนภูมิภาค การประปานครหลวง
	2.3 เตรียมความพร้อมเครื่องจักร เครื่องมือให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน และเข้าช่วยเหลือในพื้นที่ฝึกระวังเสี่ยง ขาดแคลนน้ำได้ทันสถานการณ์	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดย กรมชลประทาน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดย กรม ทรัพยากรน้ำ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล กระทรวงมหาดไทย โดย จังหวัด กรมป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น การประปา ส่วนภูมิภาค การประปานครหลวง

ตารางที่ 5.1.4-1 มาตรการรองรับฤดูแล้ง 2565/2566 (ต่อ)

มาตรการ	การดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
3. ปฏิบัติการเติมน้ำ (ตลอดฤดูแล้ง)	3.1 จัดทำแผนปฏิบัติการฝนหลวง รองรับพื้นที่เฝ้าระวังเสี่ยงขาดแคลนน้ำ และปฏิบัติการเติมน้ำให้กับแหล่งน้ำ พื้นที่เกษตร และพื้นที่เฝ้าระวังเสี่ยงขาดแคลนน้ำตามสภาพอากาศที่เหมาะสม	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดย กรมฝนหลวงและการบินเกษตร
	3.2 จัดทำแผนปฏิบัติการและ ปฏิบัติการเติมน้ำใต้ดินในพื้นที่ที่มี ศักยภาพ	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม โดย กรมทรัพยากรน้ำบาดาล
ด้านความต้องการใช้น้ำ (Demand)		
4. กำหนดแผนจัดสรรน้ำ และพื้นที่เพาะปลูกพืชฤดูแล้ง (ก่อนและตลอดฤดูแล้ง)	4.1 กำหนดแผนการจัดสรรน้ำให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุน และ แจ้งแผนให้กระทรวงมหาดไทย และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รับทราบและ ปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดย กรมชลประทาน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดย กรมทรัพยากรน้ำ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล กระทรวงมหาดไทย โดย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงพลังงาน โดย กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
	4.2 กำหนดแผนเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง และขึ้นทะเบียนเกษตรกร โดยระบุ พื้นที่ที่คาดการณ์เพาะปลูก และแหล่งน้ำที่นำมาใช้ให้ชัดเจนในรูปแบบแผนที่เพื่อให้การเพาะปลูกสอดคล้อง กับปริมาณน้ำต้นทุน พร้อมทั้งกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขการเพาะปลูกพืชพื้นที่นอกแผนและพื้นที่ที่ไม่สามารถสนับสนุนน้ำเพื่อการเพาะปลูกได้	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดย กรมชลประทาน กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม โดย กรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดย สำนักงาน พัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิ สารสนเทศ (องค์การมหาชน) กระทรวงมหาดไทย โดย จังหวัด กรมการปกครอง กรมส่งเสริมการ ปกครองท้องถิ่น กรมการพัฒนาชุมชน
	4.3 ควบคุมการใช้น้ำของพื้นที่ลุ่มน้ำ ตอนบนให้เป็นไปตามแผน และมีประสิทธิภาพ เพื่อไม่ให้เกิด ผลกระทบการขาดแคลนน้ำด้านอุปโภคบริโภคของพื้นที่ลุ่มน้ำตอนล่าง และมอบหมายกระทรวงมหาดไทย ร่วมกับ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สร้างการรับรู้กับประชาชนในพื้นที่เพื่อควบคุมการส่งน้ำให้ตรงตามวัตถุประสงค์	กระทรวงมหาดไทย โดย จังหวัด กรมการปกครอง กรมส่งเสริมการ ปกครองท้องถิ่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดย กรมชลประทาน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดย กรมทรัพยากรน้ำ

ตารางที่ 5.1.4-1 มาตรการรองรับฤดูแล้ง 2565/2566 (ต่อ)

มาตรการ	การดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
	4.4 สํารวจ ตรวจสอบ คั่นคลอง เชื้อน ป้องกันตลิ่ง ถนนที่เชื่อมตํอ กับทางนํ้า ในพื้นที่ที่อาจจะเกิดการทุดตํว เนื่องจากระดับนํ้าในทางนํ้าที่อาจจะลด ตํ่ากว่าปกติ	กระทรวงคมนาคม โดย กรมทางหลวง กรมทางหลวง ชนบท กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดย กรมชลประทาน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม โดย กรมทรัพยากรนํ้า กระทรวงมหาดไทย โดย กรมส่งเสริมการ ปกครองท้องถิ่น กรมโยธาธิการและผัง เมือง
5. เพิ่มประสิทธิภาพการใช้นํ้าภาคการเกษตร (ก่อนและตลอดฤดูแล้ง)	5.1 สนับสนุนข้อมูลทางวิชาการ ถ่ายทอด เผยแพร่ผลการวิจัย และพัฒนา เพื่อให้หน่วยงานตําง ๆ นํ้าไปใช้ประโยชน์ในการเพิ่ม ประสิทธิภาพการใช้นํ้าภาคการเกษตร	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและ นวัตกรรม โดย สํานักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีแห่งชาติสํานักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศ และภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดย กรมวิชาการเกษตร กรมการข้าว สํานักงานทรัพยากรนํ้าแห่งชาติ
5. เพิ่มประสิทธิภาพการใช้นํ้าภาคการเกษตร (ก่อนและตลอดฤดูแล้ง)	5.2 ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนการ เพาะปลูกพืชเพื่อลดการใช้นํ้าและเพิ่ม รายได้ในพื้นที่นํ้าร่อง อาทิ ปลูกพืชใช้นํ้า น้อย ปรับปรุงระบบการให้นํ้าพืช นํ้า เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการบริหาร จัดการนํ้าเป็นต้น พร้อมจัดทำแผนการ ปรับเปลี่ยนปลูกพืชใช้นํ้าน้อยภายใน เดือนตุลาคม 2565	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดย กรมส่งเสริมการเกษตร กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน
6. เตรียมนํ้าสํารองสํารับ พื้นที่ลุ่มตํารับนํ้านอง (ระหว่างฤดูแล้ง)	6.1 เตรียมนํ้าสํารองสํารับพื้นที่ลุ่มตํารับ นํ้านอง โดยการสนับสนุนจัดสรรนํ้า เตรียมแปลงเพาะปลูกนํ้ารอบที่ 1 (นํ้าปี)	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดย กรมชลประทาน
6. เตรียมนํ้าสํารองสํารับ พื้นที่ลุ่มตํารับนํ้านอง (ระหว่างฤดูแล้ง)	6.2 จัดทำแผนการรับนํ้าเข้า-ออกพื้นที่ ลุ่มตํ้าในการเพาะปลูกพืชและเพาะเลี้ยง สัตว์นํ้า	กระทรวงมหาดไทย โดย กรมการปกครองกรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดย กรมส่งเสริมการเกษตร กรมชลประทาน

ตารางที่ 5.1.4-1 มาตรการรองรับฤดูแล้ง 2565/2566 (ต่อ)

มาตรการ	การดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
7. ฝักระวังคุณภาพน้ำ (ตลอดฤดูแล้ง)	ฝักระวัง ตรวจสอบ และควบคุมคุณภาพน้ำในแม่น้ำสายหลัก แม่น้ำสายรอง รวมถึงแหล่งน้ำที่รับน้ำจากภาคอุตสาหกรรม การเกษตร และชุมชน รวมทั้งเตรียมแผนปฏิบัติการรองรับกรณีเกิดปัญหาและแจ้งเตือนพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบ	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดย กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงมหาดไทย โดย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น การประสานส่วนภูมิภาค การประสานครหลวง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดย กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมชลประทานกระทรวงอุตสาหกรรม โดย กรมโรงงานอุตสาหกรรม การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
ด้านการบริหารจัดการ (Management)		
8. เสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการบริหารจัดการน้ำ ของชุมชน (ตลอดฤดูแล้ง)	เสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการบริหารจัดการน้ำของชุมชนที่เสี่ยง ขาดแคลนน้ำ โดยสร้างความรู้ความเข้าใจในการวางแผนการใช้น้ำจาก แหล่งน้ำที่มีอยู่ การเตรียมจัดหาน้ำ สำรอง และการกักเก็บ ให้มีน้ำ เพียงพอสำหรับอุปโภคบริโภคและ/ หรือการเกษตรตลอดฤดูแล้ง รวมทั้ง พัฒนา/เพิ่มประสิทธิภาพแหล่งน้ำ ชุมชน	กระทรวงมหาดไทย โดย กรมส่งเสริม การปกครอง ชลประทาน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม โดย กรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดย สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสาน แนวพระราชดำริ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
9. สร้างการรับรู้ ประชาสัมพันธ์ (ก่อนและตลอดฤดูแล้ง)	สร้างการรับรู้ ประชาสัมพันธ์ สถานการณ์และแผนบริหารจัดการน้ำ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการใช้น้ำ อย่างประหยัด และเป็นไปตามแผนที่กำหนด	กรมประชาสัมพันธ์ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจาย เสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ สายงานกิจการ กระจายเสียง และโทรทัศน์ กระทรวงมหาดไทย สำนักงาน ทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
10. ติดตามและประเมินผล การดำเนินงาน (ตลอดและหลังจาก สิ้นสุดฤดูแล้ง)	10.1 ติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผน รายงานผลการให้ความช่วยเหลือ และหากพบการขาดแคลนน้ำหรือภัยแล้งให้รายงานมายัง กอง อำนวยการน้ำแห่งชาติและ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย โดย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	10.2 ประเมินผลการดำเนินงานตาม มาตรการ พร้อมสรุปบทเรียน	

ที่มา กองบริหารจัดการลุ่มน้ำ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน 2565

หมายเหตุ - มาตรการที่ 4 เป็นการรวมมาตรการที่ 4 และ 5 ใน 9 มาตรการรองรับสถานการณ์ขาดแคลนน้ำ ช่วงฤดูแล้ง ปี 2564/2565 และเพิ่มเติม 2 มาตรการ ได้แก่ มาตรการที่ 5 และ 8

5.2 โครงสร้างองค์กรและองค์ประกอบ

การบริหารจัดการน้ำในภาวะน้ำแล้งนั้น จำเป็นต้องกำหนดองค์กรหรือผู้รับผิดชอบเพื่อทำหน้าที่ในส่วนต่างๆ เอาไว้เป็นการล่วงหน้า เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือกับสถานการณ์น้ำและลดความสับสนในการทำงาน โดยการกำหนดโครงสร้างองค์กรและองค์ประกอบคณะทำงาน ให้เชื่อมโยงสอดคล้องกันระหว่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 และแผนป้องกันบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570 ทั้งในระดับนโยบาย ระดับบัญชาการ ระดับอำนวยการ ระดับปฏิบัติการ และระดับพื้นที่ลุ่มน้ำ ดังนี้

5.2.1 ระดับนโยบาย

1) คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) มีหน้าที่จัดทำนโยบายและแผนแม่บทเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำ พิจารณาและให้ความเห็นชอบแผนการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งของคณะกรรมการลุ่มน้ำต่าง ๆ เพื่อบูรณาการการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งระหว่างลุ่มน้ำ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561

2) คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (กปภ.ช.) มีหน้าที่กำหนดนโยบายในการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.2550 ในปัจจุบันกระทรวงมหาดไทยอาศัยแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.2564-2570 ในการรับมือกับสาธารณภัยทุกประเภท

5.2.2 ระดับบัญชาการ

1) ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ทำหน้าที่ดำเนินการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 ที่ระบุว่า “ในกรณีเกิดปัญหาวิกฤติน้ำจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อดำรงชีวิตของคนสัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐอย่างรุนแรง ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ โดยนายกรัฐมนตรีเป็น ผู้บัญชาการ อำนวยการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำเป็นการชั่วคราว จนกว่าปัญหาวิกฤติน้ำจะผ่านพ้นไป ทั้งนี้ ให้สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้กับศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งและสนับสนุนการปฏิบัติงาน” ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ภาวะวิกฤติน้ำหรือคาดว่าจะเกิดวิกฤติ (ระดับ 3) โดยมีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

(1) ควบคุม สั่งการบัญชาการ และอำนวยการแก้ไขวิกฤติน้ำเป็นการชั่วคราวจนกว่าปัญหาวิกฤติน้ำจะผ่านพ้นไป

(2) ออกคำสั่งเพื่อการป้องกันแก้ไข ควบคุม ระวัง หรือบรรเทาผลร้ายจากความเสียหายที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที และประกาศคำสั่งดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษาโดยมิชักช้า

(3) บัญชาการร่วมกับกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.) ในกรณีที่เป็นสาธารณภัยด้านทรัพยากรน้ำหรือวิกฤติน้ำ

2) กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ หน้าที่และอำนาจซึ่งอยู่ในเกณฑ์วิกฤติน้ำรุนแรงหรือคาดการณ์ว่าจะรุนแรง (ระดับ 3) ในการอำนวยการ บริหารจัดการ รวบรวม บูรณาการ เชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำ

ติดตาม วิเคราะห์แนวโน้ม ควบคุม กำกับ ดูแลสถานการณ์น้ำ รวมถึงประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อบริหารจัดการน้ำทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤติ เพื่อประกาศแจ้งเตือนสถานการณ์น้ำต่อกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง (กอปภ.ก.) และสร้างการรับรู้ให้แก่สาธารณชน โดยอำนาจการและบูรณาการร่วมกับกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง (กอปภ.ก.) เพื่อพิจารณา ระดับความรุนแรงสถานการณ์ภาวะวิกฤติน้ำ และออกคำสั่งเป็นหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ข้อมูลหรือเอกสารหลักฐาน หรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามความจำเป็น

3) กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.) กระทรวงมหาดไทย ทำหน้าที่บังคับบัญชา อำนาจการ ควบคุม กำกับ ดูแล และประสานการปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นรองผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ในกรณีการจัดการสาธารณภัยขนาดใหญ่ (ระดับ 3) มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และกรณีการจัดการสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 4) มีนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมาย เป็นผู้ควบคุม สั่งการ และบัญชาการ รับผิดชอบ บังคับบัญชา อำนาจการ วินิจฉัย สั่งการ ควบคุมและประสานความร่วมมือในการบริหารจัดการสาธารณภัยตามความรุนแรง ระดับ 3 และ ระดับ 4

5.2.3 ระดับอำนาจการ

1) คณะกรรมการลุ่มน้ำ หน้าที่และอำนาจ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 ดังนี้
มาตรา 35 (2) จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง เสนอ กนช. เพื่อให้ความเห็นชอบ
มาตรา 62 เมื่อคณะกรรมการลุ่มน้ำได้จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งขึ้นแล้ว ให้เสนอต่อ กนช. เพื่อให้ความเห็นชอบ และจัดส่งแผนดังกล่าวไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบและดำเนินการ ในการนี้ ให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องจัดสร้างหรือเตรียมอุปกรณ์ที่จะต้องใช้ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง รวมทั้งบำรุงรักษาสิ่งก่อสร้างหรืออุปกรณ์นั้น หรือดำเนินการใด ๆ เพื่อให้เป็นไป ตามแผนดังกล่าว กรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดไม่อาจดำเนินการให้เป็นไป ตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งได้ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำเสนอเรื่องต่อ กนช. เพื่อพิจารณาหาแนวทางแก้ไขต่อไป

มาตรา 63 ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำติดตามการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งที่ กนช. ให้ความเห็นชอบและทบทวนแผนให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะดำเนินการได้เมื่อเกิดภาวะน้ำแล้ง

2) สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ มีภารกิจเกี่ยวกับการเสนอแนะนโยบายและจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และมาตรการในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ รวมทั้งบูรณาการข้อมูลสารสนเทศ แผนงาน โครงการ งบประมาณ บริหารจัดการ การติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ โดยให้มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(1) เป็นหน่วยงานหลักในการศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์น้ำเพื่อเสนอแนะนโยบาย และจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และมาตรการในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและประสานให้เกิดการนำไปสู่การปฏิบัติ

(2) จัดทำข้อเสนอเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำและกรอบงบประมาณของประเทศแบบ บูรณาการ และเสนอแนะแนวทางการวางแผนเพื่อการบริหารทรัพยากรน้ำต่อคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

(3) ติดตามประเมินผลการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำตามนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และมาตรการที่ได้กำหนดไว้

(4) ติดตามประเมินผลการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำตามนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และมาตรการที่ได้กำหนดไว้

(5) ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

(6) ดำเนินการให้มีศูนย์เฉพาะกิจชั่วคราวในกรณีจำเป็นฉุกเฉิน เพื่อแก้ไขปัญหาในภาวะวิกฤตน้ำ

(7) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของสำนักงานหรือตามที่ นายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

3) กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง (กอป.ก.) กระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่ ดังนี้

(1) **ภาวะปกติ** ประสานงาน และบูรณาการข้อมูลและการปฏิบัติการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนกลางของสรรพกำลัง เครื่องมืออุปกรณ์ แผนปฏิบัติการ เพื่อเตรียมความพร้อมในการป้องกัน และแก้ไขปัญหา สาธารณภัยทั้งระบบ

(2) **ภาวะก่อนเกิดภัย** เตรียมการเผชิญเหตุ การติดตามและเฝ้าระวังสถานการณ์ รวมถึง วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และประเมินสถานการณ์ และแจ้งเตือนภัย พร้อมทั้งรายงานและเสนอความเห็นต่อผู้ บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ หรือนายกรัฐมนตรีตามแต่ระดับการจัดการสาธารณภัย เพื่อ ตัดสินใจในการรับมือกับสาธารณภัยที่จะเกิดขึ้น โดยเรียกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นการประกอบกำลังเริ่ม ปฏิบัติการ

(3) **ภาวะเกิดภัย** อำนาจการและบูรณาการประสานการปฏิบัติ ในกรณีการจัดการสาธารณภัย ขนาดเล็ก (ระดับ 1) และขนาดกลาง (ระดับ 2) โดยและให้ กอป.ก. รับผิดชอบในการอำนาจการ ประเมิน สถานการณ์ และสนับสนุนกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ รวมถึงติดตามและเฝ้าระวัง สถานการณ์ วิเคราะห์ประเมินสถานการณ์ รายงานสถานการณ์ และแจ้งเตือน พร้อมทั้งเสนอความคิดเห็นต่อ ผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เพื่อตัดสินใจระดับในกรณีการจัดการสาธารณภัยขนาด ใหญ่ (ระดับ 3) และนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายในกรณีการจัดการสาธาณ ภัยร้ายแรงยิ่ง (ระดับ 4)

5.2.4 ระดับปฏิบัติการ

1) ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ สทช. มีอำนาจหน้าที่ ตามข้อ 13 กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานทรัพยากรน้ำ สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2562 ดังนี้

(1) ศึกษา วิจัย วิเคราะห์ และคาดการณ์ข้อมูลอากาศ รวมทั้งพยากรณ์สถานการณ์น้ำ เพื่อสนับสนุนการวางแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

(2) ศึกษา วิจัย วิเคราะห์ ออกแบบ และพัฒนาระบบคลังข้อมูลบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ กำหนดมาตรฐานข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำ และเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุน การบริหารทรัพยากรน้ำ และการตัดสินใจของ กนช. และคณะกรรมการลุ่มน้ำ

(3) เป็นศูนย์อำนวยการข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เพื่อติดตาม เฝ้าระวัง ป้องกัน และเตือนภัยสถานการณ์น้ำ

(4) ติดตามและจัดทำรายงานสถานการณ์น้ำของประเทศ

(5) ดำเนินการเกี่ยวกับการให้บริการและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงาน

(6) จัดทำผังน้ำ และฐานข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภูมิสารสนเทศผังน้ำ

(7) ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินตามผังน้ำแก่อนุหน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(8) ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำข้อมูลภูมิสารสนเทศทรัพยากรน้ำ เพื่อใช้ในการสื่อสาร การนำเสนอข้อมูล และสนับสนุนการบริหารทรัพยากรน้ำ

(9) ศึกษาวิเคราะห์ วิจัย และออกแบบการจัดทำฐานข้อมูลทะเบียนแหล่งน้ำทะเบียนผู้ใช้น้ำ ประเภทต่างๆ และทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำ

(10) ศึกษาวิจัย และพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยีสารสนเทศทรัพยากรน้ำเพื่อให้ หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรน้ำดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานและข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำเดียวกัน

ทั้งนี้ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติต้องปฏิบัติงานร่วมกับคลังข้อมูลน้ำ และภูมิอากาศแห่งชาติ รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบูรณาการข้อมูลติดตามประเมินวิเคราะห์ข้อมูลวิเคราะห์คาดการณ์สถานการณ์น้ำ ทั้งในภาวะปกติ และในภาวะวิกฤติเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานกองอำนวยการน้ำแห่งชาติและศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจตั้งแต่ก่อนเกิดภัยจนกว่าสถานการณ์จะคลี่คลายทั้งนี้มีหน่วยงานภายใต้สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สนับสนุนเสริมการปฏิบัติงาน

2) กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด (ท้องถิ่น และ กทม.) กระทรวงมหาดไทยรับผิดชอบอำนวยการควบคุมสนับสนุนและประสานการปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ พร้อมทั้งประสานกับส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่ที่

รับผิดชอบ และประสานความร่วมมือกับภาคเอกชนในการปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทุกชั้นตอนตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

3) หน่วยงานอื่น ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำมีหน้าที่สนับสนุนการปฏิบัติงานตามภารกิจพร้อมจัดเจ้าหน้าที่ประจำ เพื่อสนับสนุนการทำงานของกองอำนวยการน้ำแห่งชาติ และศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจเมื่อเกิดภาวะวิกฤติน้ำหรือมีการร้องขอ

5.2.5 ระดับพื้นที่ลุ่มน้ำ

การดำเนินงานในระดับพื้นที่ลุ่มน้ำ เห็นควรให้แต่งตั้ง “ศูนย์บริหารสถานการณ์น้ำลุ่มน้ำวัง” เพื่อขับเคลื่อนแผนการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง โดยมีองค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจดังนี้

องค์ประกอบ

ประธานกรรมการลุ่มน้ำ	ผู้อำนวยการ
ผู้ว่าราชการจังหวัดในพื้นที่ลุ่มน้ำ	รองผู้อำนวยการ
ผู้ว่าราชการจังหวัดในพื้นที่ลุ่มน้ำ	กรรมการ
ส่วนราชการในพื้นที่ลุ่มน้ำ	กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค	กรรมการและเลขานุการหลัก
ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต	กรรมการและเลขานุการร่วม
ส่วนราชการในพื้นที่ลุ่มน้ำ	กรรมการและเลขานุการร่วม

หน้าที่และอำนาจ

(1) บูรณาการ เชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงวิเคราะห์แนวโน้มภาวะน้ำแล้งที่อาจก่อให้เกิดปัญหาและผลกระทบ

(2) บริหารจัดการ บูรณาการ กำหนดมาตรการ จัดทำแผนปฏิบัติการ และเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อบริหารจัดการน้ำ

(3) บริหารจัดการและบูรณาการร่วมกับกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด

(4) พิจารณาเสนอการกำหนดระดับความรุนแรงสถานการณ์ภาวะน้ำแล้งต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำหรือกองอำนวยการน้ำแห่งชาติเพื่อพิจารณาตามหน้าที่และอำนาจ

(5) ออกหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ข้อมูลหรือเอกสาร หลักฐาน หรือวัตถุใดๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามความจำเป็น

(6) แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ได้ตามความจำเป็นอย่างน้อยต้องมีคณะทำงานด้านบริหารจัดการน้ำ ด้านการให้ความช่วยเหลือและด้านสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์

(7) บูรณาการ ติดตามการดำเนินงาน ของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง รวมทั้งเสนอแนวทางการทบทวนแผนดังกล่าว ต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำ

(8) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ หรือรองนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

5.3 แนวทางการขับเคลื่อนแบบบูรณาการ

5.3.1 การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการสาธารณสุขด้านน้ำ

ในอดีตการจัดการสาธารณสุขด้านน้ำอาศัยกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขภัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหา น้ำแล้ง ซึ่งมุ่งเน้นในเรื่องของการลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นหลัก ต่อมาภายหลังมีการจัดตั้งสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติขึ้นมาทำหน้าที่บริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งระบบ ทำให้การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤติมีความเป็นเอกภาพ ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนป้องกัน แนวทางมาตรการในป้องกันและแก้ไขเป็นการล่วงหน้า โดยอาศัยข้อมูลและสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันซึ่งเป็นส่วนเสริมให้กับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เป็นสาธารณสุขด้านน้ำ สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการรับมือกับน้ำแล้ง ตั้งแต่การป้องกัน การเตรียมความพร้อม การรับมือ และการเยียวยา และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะเกิดเหตุที่จะใช้ควบคุม กำกับ แก้ไข การบริหารจัดการ “มลน้ำ” ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การบูรณาการร่วมกันระหว่าง สนทช. และ กระทรวงมหาดไทย ในภาวะน้ำแล้งนั้น ควรเริ่มตั้งแต่กระบวนการกำหนดนโยบาย จัดทำแผน กิจกรรม งบประมาณ แนวทางมาตรการในขั้นตอนกระบวนการปฏิบัติงาน การแก้ไขปัญหา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ การแก้ไขปัญหา น้ำแล้ง ตลอดจนกระบวนการพัฒนาเครื่องมือกลไกต่าง ๆ การจัดการองค์ความรู้ด้านทรัพยากรน้ำ การบูรณาการข้อมูล การมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ในกระบวนการแก้ไขปัญหา น้ำแล้ง และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น ระบบคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ เทคโนโลยีสารสนเทศ

สนับสนุนการปฏิบัติงาน การบริหารจัดการ การแก้ไขปัญหา ให้ทันต่อสถานการณ์น้ำ และเกิดการบูรณาการรับมือ การป้องกัน บรรเทา ปัญหาน้ำแล้ง อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ

นอกจากนโยบายที่ได้กำหนดสำหรับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาพรวมแล้วจำเป็นต้องมีการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติสำหรับการบริหารจัดการน้ำแล้งของประเทศไทยนั้นโดยเฉพาะในภาวะน้ำแล้งปกติ ภาวะน้ำแล้งรุนแรง และภาวะน้ำแล้งวิกฤติ จำเป็นต้องมีศูนย์กลางการบัญชาการหรือศูนย์ปฏิบัติการเฉพาะกิจเพื่อรับภาวะเหตุฉุกเฉินระดับต่าง ๆ ทั้งในส่วนกลางและในพื้นที่ลุ่มน้ำ รวมทั้งต้องมีกระบวนการปฏิบัติงานและระบบช่วยการตัดสินใจให้กับผู้บัญชาการสถานการณ์หรือผู้อำนวยการสถานการณ์ และในมิติของผู้บัญชาการหรือผู้อำนวยการ ที่เป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจในปฏิบัติการ ประกอบด้วยการใช้เงื่อนไขใดในการตัดสินใจต่อสถานการณ์น้ำระหว่างเงื่อนไขด้านความพร้อม กำลังความสามารถ และความรุนแรงของสถานการณ์

ทั้งนี้หากพิจารณาถึงหลักสากลการลดความเสี่ยงจากสาธารณสุข ที่เริ่มต้นจากการป้องกันและลดผลกระทบ (Prevention and Mitigation) การเตรียมความพร้อม (Preparedness) การเผชิญเหตุบรรเทาทุกข์

(Response and Relief) และฟื้นฟูสภาพและการซ่อมสร้าง (Rehabilitation and Reconstruction) แล้ว สททช. สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการรับมือกับสาธารณภัยจากภาวะน้ำแล้งได้ทุกขั้นตอน ภายใต้พระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2561 ดังแสดงในรูปที่ 5.3.1-1 และ ตารางที่ 5.3.1-1

ที่มา : แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.2564-2570

รูปที่ 5.3.1-1 การจัดการเพื่อลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย

ตารางที่ 5.3.1-1 หน้าที่และอำนาจตามกฎหมายที่สามารถบูรณาการร่วมกันได้เพื่อลดความเสี่ยงจากภาวะน้ำแล้ง

	พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 “มวลงน้ำ”	พ.ร.บ. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 “มวลงชน”
1. ป้องกันและลดผลกระทบ	- บริหารจัดการและจัดสรรน้ำตามเกณฑ์การบริหารอย่างเหมาะสม ในภาวะปกติ (หมวด 4) - จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง จัดทำแผนจัดการความเสี่ยงภัยจากน้ำ พร้อมมาตรการ (ม.57) - ประกาศผั่งน้ำ ทางน้ำหลาก แหล่งน้ำ ฯลฯ (ม.56) - บูรณาการข้อมูลสารสนเทศด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย พัฒนาระบบคาดการณ์เตือนภัยที่แม่นยำ (ม.63) - จัดทำเกณฑ์เฝ้าระวังสถานการณ์น้ำ ณ สถานีควบคุม ตามหลักวิชาการ	- จัดทำแผนปฏิบัติการ แผนเผชิญเหตุ และฝึกซ้อมแผน - เตรียมสรรพกำลัง เครื่องมือ อุปกรณ์สำหรับการรับมือ ฯลฯ - หลักเกณฑ์/แนวทาง/มาตรการช่วยเหลือผู้ประสบภัย - ประสานงาน บูรณาการข้อมูลสถานการณ์น้ำ

ตารางที่ 5.3.1-1 หน้าที่และอำนาจตามกฎหมายที่สามารถบูรณาการร่วมกันได้เพื่อลดความเสี่ยงจากภาวะน้ำแล้ง

	พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 “มวณ้ำ”	พ.ร.บ. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 “มวลชน”
2. เตรียมความพร้อม	- กำหนดเขตภาวะน้ำแล้งล่วงหน้า (ม.57) - ติดตาม เฝ้าระวัง วิเคราะห์แนวโน้มสถานการณ์ประเมินพื้นที่เสี่ยงวิกฤติน้ำ ระดับความรุนแรง และผลกระทบ (impacts) ที่อาจจะเกิดขึ้น - แจ้งเตือนประชาชน และหน่วยปฏิบัติเพื่อรับมือและเตรียมความพร้อมโดยประสานไปยังศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจในพื้นที่เสี่ยง	- จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจในพื้นที่เสี่ยงประสานการปฏิบัติเพื่อรับมือกับภัย - เตรียมการเผชิญเหตุ รับมือ อพยพ ฯลฯ - ติดตามเฝ้าระวังสถานการณ์อย่างใกล้ชิด
3. รับมือ	- ประกาศเขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง (ม.58) และมาตรการ (ม.60) - ฝึมน้ำข้ามลุ่มเพื่อบรรเทาภาวะน้ำแล้ง (ม.59) - เจ้าหน้าที่ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ (ม.24) และพนักงานเจ้าหน้าที่ (ม.66) มีอำนาจในการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำ ภาวะน้ำแล้งได้ - ปัญหาการและอำนวยการแก้ไขปัญหานั้นกว่าปัญหาวิกฤติน้ำจะผ่านพ้นไป (ม.24)	- ปฏิบัติตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570
4. ฟื้นฟูเยียวยา	- ชดเชยเยียวยา (ม.60, 66, 67) - รวบรวมข้อมูลความเสียหาย พื้นที่วิกฤติน้ำ วางแผนการป้องกันและแก้ไขระยะยาว	- ช่วยเหลือเยียวยาผู้ประสบภัย ชุมชนสาธารณูปโภค ฯลฯ ที่ได้รับผลกระทบให้กลับคืนสู่สภาพเดิม ตามหลักเกณฑ์

ที่มา : กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

5.3.2 ระดับการจัดการภาวะน้ำแล้ง

การจัดการภาวะน้ำแล้งได้แก่ ภาวะน้ำแล้งปกติ ภาวะน้ำแล้งรุนแรง และภาวะน้ำแล้งวิกฤติ ควรคำนึงถึงความสอดคล้องกับระดับการจัดการสาธารณสุข ตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.2564-2570 ที่มีการแบ่งสาธารณสุขออกเป็น 4 ระดับ ซึ่งที่ผ่านมากการพิจารณากระดับสาธารณสุขจะคำนึงถึงขนาดพื้นที่ประสบภัย จำนวนประชากรที่ได้รับความเดือดร้อน หรือความสามารถในการรับมือเผชิญเหตุด้วยทรัพยากรที่แต่ละพื้นที่มีอยู่เป็นหลัก ส่วนการจัดการภาวะน้ำแล้งหรือสาธารณสุขด้านทรัพยากรน้ำนั้น มีปัจจัยสาเหตุมาจากสภาวะอากาศเป็นหลัก แต่ในปัจจุบันระบบข้อมูลตรวจวัด ระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีคาดการณ์สถานการณ์น้ำความก้าวหน้าไปมาก สามารถประเมินแนวโน้มของภาวะน้ำแล้งได้แม่นยำกว่าในอดีต และแจ้งเตือนหน่วยปฏิบัติได้ดี ทั้งนี้การกำหนดระดับสถานการณ์ภัยเพื่อการบริหารจัดการควรคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1) สภาพอากาศ เป็นการประเมินจากการคาดการณ์สภาพอากาศในระยะสั้น กลาง ยาว และนาน รวมถึงสภาพอากาศปัจจุบัน เพื่อพิจารณาถึงปรากฏการณ์หรือสภาวะที่ส่งผลให้มีแนวโน้มผิดปกติ

2) สถานการณ์น้ำในปัจจุบัน เป็นการประเมินสถานการณ์น้ำท่า ระดับน้ำ ปริมาณน้ำไหลผ่าน และคุณภาพน้ำ จากสถานีหลัก รวมถึงปริมาณน้ำในเขื่อน ที่มีแนวโน้มเกิดอุทกภัย ภัยแล้ง และปัญหาคุณภาพน้ำ ซึ่งในอนาคตจะมีการกำหนด “สถานีอุทกวิทยาหลักแห่งชาติ” เพื่อเป็นจุดเฝ้าระวังสำคัญ

3) ความซับซ้อนของสถานการณ์ ประเมินความรุนแรงของสถานการณ์ ความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อ สาธารณูปโภคพื้นฐาน สถานที่สำคัญ การให้ความช่วยเหลือ การคาดการณ์การขยายตัวของภัยพื้นที่ที่จะเสียหาย และระยะเวลาที่ให้ความช่วยเหลือ

4) ผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในพื้นที่ เป็นการประเมินความรุนแรงของสถานการณ์ที่คาดว่าจะ ส่งผลกระทบต่อทรัพย์สิน ชีวิตอยู่ในระดับรุนแรง ศักยภาพในการรับมือ

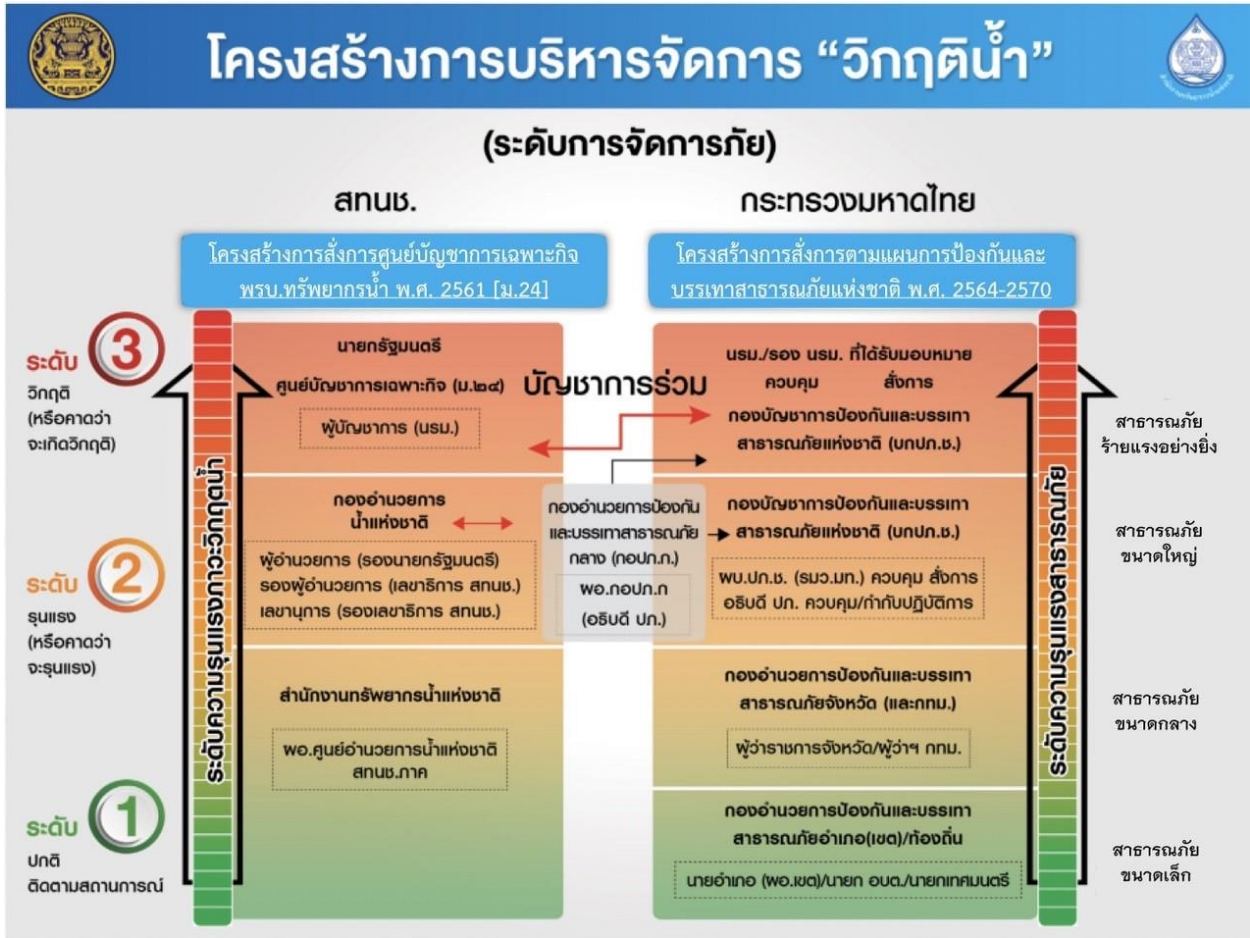
5) ดุลยพินิจของผู้บัญชาการ พิจารณาผลจากทุกปัจจัยดังกล่าวข้างต้น มาประเมินพิจารณา ตัดสินใจ

ดังนั้น เพื่อเป็นการจัดโครงสร้างการสั่งการ บัญชาการ และอำนวยการร่วมกันระหว่าง สททช. และกระทรวงมหาดไทย จึงแบ่งระดับสถานการณ์ในกรณีของภาวะน้ำแล้งได้เป็น 3 ระดับ ให้สอดคล้องกัน

ทั้งนี้ ในการปฏิบัติงานในเขตลุ่มน้ำของทั้งสองส่วนจำเป็นต้องบูรณาการเชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิด ในกรณีสาธารณภัยด้านน้ำ แบ่งได้ 3 ระดับ โดยระดับที่ 1 ภาวะน้ำแล้ง และระดับที่ 2 ภาวะน้ำแล้งรุนแรง ตามเกณฑ์ที่กำหนด ศูนย์บริหารสถานการณ์น้ำลุ่มน้ำ ภายใต้กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ มีหน้าที่ติดตาม วิเคราะห์ และจัดทำรายงานสถานการณ์น้ำของประเทศ เพื่อเฝ้าระวังป้องกัน และเตือนภัยสถานการณ์น้ำ โดย อำนวยการและบูรณาการร่วมกับศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด ภายใต้กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แห่งชาติ (บกปภ.ช.) และมีคณะทำงานช่วย สนับสนุนในการปฏิบัติงานในด้านต่างๆ แต่ในกรณีที่ความรุนแรงนั้น ถูกยกระดับเป็นระดับที่ 3 ตามเกณฑ์ที่กำหนด กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ จะถูกยกระดับพิจารณาเสนอจัดตั้ง “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ” โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการ เหตุการณ์ภาวะวิกฤติน้ำอย่างใกล้ชิด เพื่อ แก้ไขปัญหาจนกว่าเหตุการณ์จะกลับเข้าสู่สภาวะปกติ

โดยสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติและคณะทำงาน จะเป็นผู้วิเคราะห์สถานการณ์ รายงาน กองอำนวยการน้ำแห่งชาติแล้วแจ้งเตือนไปยัง กอปภ.ก. และหน่วยปฏิบัติอื่นๆ เพื่อรับทราบข้อวิเคราะห์ คาดการณ์ พื้นที่เป้าหมายในการปฏิบัติการ รวมทั้งแนวโน้มความรุนแรงเป็นการล่วงหน้า ดังนั้น การยกระดับ 3 ระดับของ สททช. จะมีลักษณะเป็น “เชิงรุก” กล่าวคือจะยกระดับภัยก่อนกระทรวงมหาดไทยหากคาดว่าจะเกิด สถานการณ์ จากนั้นจะประสานงาน อำนวยการร่วม และบัญชาการร่วมกันจนกว่าจะพ้นวิกฤติ แสดงดังรูปที่

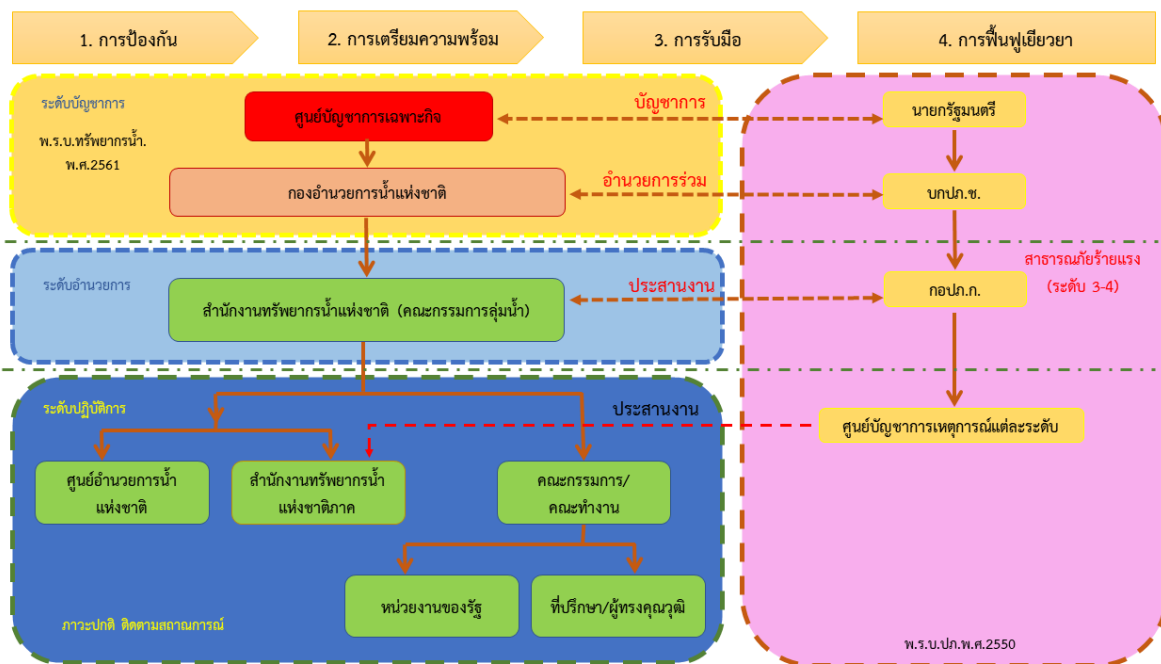
5.3.2-1

รูปที่ 5.3.2-1 การเปรียบเทียบระดับการจัดการสาธารณภัยด้านทรัพยากรน้ำ ระหว่าง สทช. และ กระทรวงมหาดไทย
ที่มา : ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

5.3.3 ความเชื่อมโยงและการประสานการปฏิบัติ

ในกรณีของสาธารณภัยด้านทรัพยากรน้ำ ความเชื่อมโยงระหว่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 และพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ที่ได้มีการจัดองค์กรหรือส่วนงานต่างๆ เพื่อรับผิดชอบทั้งในระดับนโยบาย ระดับบัญชาการ ระดับอำนวยการ และระดับปฏิบัติการ ตามระดับภัยต่าง โดยในภาวะปกติและภาวะฉุกเฉิน สาธารณภัยอยู่ในระดับ 1-2 และในกรณีที่สาธารณภัยร้ายแรงอยู่ในระดับ 3-4 โดยความเชื่อมโยงจะแสดงอยู่ในรูปที่ 5.3.3-1 ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการประสานการปฏิบัติในกรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งได้ ทั้งนี้การประสานการปฏิบัติยังคงต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและเอกชนด้วยเพื่อความสมบูรณ์ครบถ้วน

ที่มา : คณะที่ปรึกษา

รูปที่ 5.3.3-1 ความเชื่อมโยงและการประสานงานเพื่อจัดการสาธารณสุขภัยด้านทรัพยากรน้ำ

5.4 เกณฑ์การพิจารณาตัดสินใจระดับสาธารณสุขภัยด้านน้ำ

แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564 - 2570 โดยคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ได้ระบุแนวทางปฏิบัติในการตัดสินใจระดับการจัดการสาธารณสุข ระบุว่าให้ผู้บัญชาการ/ผู้อำนวยการใช้เกณฑ์หรือเงื่อนไข ประกอบการพิจารณาจัดการสาธารณสุขตามการประเมินความเสี่ยงของแต่ละพื้นที่

ตารางที่ 5.4-1 แนวทางปฏิบัติในการตัดสินใจระดับการจัดการสาธารณสุข

เกณฑ์/เงื่อนไข	ข้อมูลที่ใช้ระบุเงื่อนไข
(1) พื้นที่	พื้นที่ใช้สอยในลักษณะต่าง ๆ ที่ได้รับผลกระทบ และความเสียหาย (1.1) พื้นที่ทางการเกษตรและปศุสัตว์ (1.2) พื้นที่ธุรกิจ อุตสาหกรรม และสถานประกอบการ (1.3) พื้นที่อยู่อาศัย (จำนวนหลังคาเรือน) (1.4) พื้นที่ทางธรรมชาติ

ตารางที่ 5.4-1 แนวทางปฏิบัติในการตัดสินใจระดับการจัดการสาธารณสุข (ต่อ)

เกณฑ์/เงื่อนไข	ข้อมูลที่ใช้ระบุเงื่อนไข
(2) ประชากร	จำนวนและลักษณะของประชากรในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ (2.1) จำนวนผู้ได้รับผลกระทบ (2.2) จำนวนผู้ป่วย (2.3) จำนวนผู้ได้รับบาดเจ็บ (2.4) จำนวนผู้เสียชีวิต
(3) ความซับซ้อน	ความยากง่าย สถานการณ์แทรกซ้อน และเงื่อนไขทางเทคนิคของสถานการณ์ (3.1) ความรุนแรงของภัย ความเฉพาเจาะจงทางเทคนิคของภัย การเกิดภัยต่อเนื่อง (3.2) ความเสียหายที่เกิดขึ้นหรือส่งผลกระทบต่อสาธารณสุขป้อนฐานสถานที่สำคัญ และเส้นทางการให้ความช่วยเหลือ (3.3) การคาดการณ์การขยายตัวของภัย พื้นที่ที่จะเสียหายต่อไป ระยะเวลาที่การดำเนินกิจกรรมปกติต้องหยุดชะงัก ระยะเวลาในการตอบสนองต่อสถานการณ์ และระยะเวลาการฟื้นฟูเบื้องต้น
(4) ศักยภาพด้านทรัพยากร	ขีดความสามารถในการปฏิบัติงานจากทรัพยากรที่มีอยู่ (4.1) กำลังคนของหน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุน รวมทั้งภาคประชาสังคม (4.2) เครื่องมือ อุปกรณ์ ยานพาหนะ และอุปกรณ์พิเศษต่าง ๆ ตามลักษณะทางเทคนิคของแต่ละประเภทภัย (4.3) ปัจจัยยังชีพสำหรับแจกจ่ายแก่ผู้ได้รับผลกระทบ (4.4) แหล่งที่มาและงบประมาณจากหน่วยงานในพื้นที่
(5) การพิจารณาตัดสินใจของผู้บัญชาการ/ผู้อำนวยการ/ผู้อำนวยการ	ดุลยพินิจจากการประเมินสถานการณ์ตามเงื่อนไขต่าง ๆ (5.1) ขอบเขตการปกครอง (5.2) การประเมินศักยภาพในการจัดการสาธารณสุข

ทั้งนี้ ให้ใช้เกณฑ์/เงื่อนไขทางด้านพื้นที่ ประชากร ความซับซ้อน ศักยภาพด้านทรัพยากร และดุลยพินิจของผู้บัญชาการ/ผู้อำนวยการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างประกอบกันเป็นเกณฑ์ในการนำเสนอผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ หรือนายกรัฐมนตรีพิจารณาตัดสินใจในการประกาศยกระดับเป็นการจัดการสาธารณสุขขนาดใหญ่ (ระดับ 3) และการจัดการสาธารณสุขร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 4)

5.5 การจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง

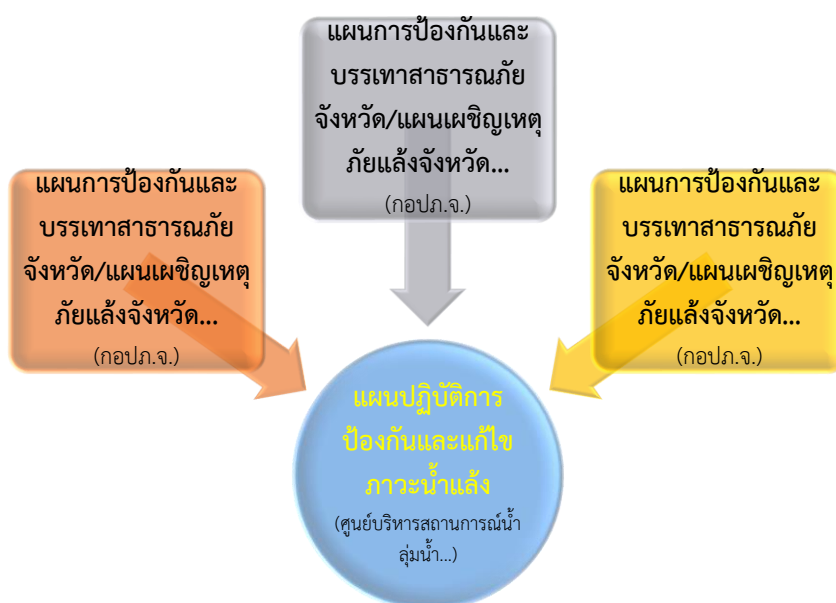
5.5.1 ลักษณะของแผนปฏิบัติการ

แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ที่เสนอ กนช. ให้ความเห็นชอบเป็นการให้ความเห็นชอบในหลักการเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ เนื่องจากปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบที่จะทำให้เกิดภาวะน้ำแล้ง ได้แก่ ด้าน

ปริมาณน้ำ ด้านคุณภาพน้ำ และด้านผลกระทบต่อสังคม จะเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ ดังนั้นจึงต้องจัดทำแผนปฏิบัติการ เพื่อขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งเป็นแผนประจำฤดูแล้งของแต่ละปี

แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง เป็นแผนปฏิบัติการที่จัดทำขึ้น เพื่อขับเคลื่อนและสนับสนุนการดำเนินการตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง รวมทั้งใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับปฏิทินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำฤดูแล้ง โดยแสดงถึงความเชื่อมโยงการดำเนินการตามภารกิจ ขอบเขตความรับผิดชอบ ไม่ก่อให้เกิดความซ้ำซ้อนของการทำงาน ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและพื้นที่ ให้พร้อมที่จะช่วยเหลือประชาชนได้ทันทั่วถึง ทั้งก่อนเกิดภาวะน้ำแล้ง ขณะเกิดภาวะน้ำแล้ง และหลังจากภาวะน้ำแล้งสิ้นสุด (ทั้งในกรณีปกติและกรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง) เป็นการลดความสูญเสียที่อาจจะเกิดขึ้น และเพื่อประโยชน์ในการประสานความร่วมมือ แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนทราบดังรูปที่ 5.4-1

รูปที่ 5.4-1 การเชื่อมโยงแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนเผชิญเหตุภัยแล้งจังหวัด

5.5.2 การจัดทำแผนปฏิบัติการก่อนฤดูแล้ง

การจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง เพื่อใช้เป็นคู่มือปฏิบัติงานตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนเข้าฤดูแล้งหรือภายในเดือนตุลาคมของทุกปี เป็นการจัดทำแผนการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานให้สอดคล้องกัน โดยในแผนปฏิบัติการจะต้องประกอบด้วยดังนี้

1) การกำหนดพื้นที่เสี่ยงน้ำแล้ง ของทุกภาคส่วนการใช้น้ำ

2) การติดตามสถานการณ์น้ำ ประกอบด้วย การคัดเลือกสถานีหลักเฝ้าระวังการกำหนดเกณฑ์เฝ้าระวังรายสถานีหลัก การเฝ้าระวังติดตามสถานการณ์น้ำรายสถานีหลักเฝ้าระวัง ด้านปริมาณน้ำ (สถานีวัดน้ำฝน สถานีวัดน้ำท่า สถานีวัดน้ำในแหล่งน้ำ) และด้านคุณภาพน้ำ

3) การติดตามผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสังคม โดยการกำหนดวิธีการสำรวจผลกระทบและความเสียหายในพื้นที่ การจำแนกจำนวนประชากรและลักษณะประชากรที่ได้รับผลกระทบ การวิเคราะห์ความซับซ้อน ความยากง่ายของสถานการณ์และเงื่อนไขทางเทคนิคของสถานการณ์และการประเมินศักยภาพด้านทรัพยากรที่สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติงานแก้ปัญหา

4) การกำหนดเกณฑ์การตัดสินใจระดับการจัดการภัยน้ำแล้ง ให้กำหนดเกณฑ์การใช้ดุลยพินิจจากการประเมินสถานการณ์จากเงื่อนไขต่าง ๆ ประกอบการพิจารณาตัดสินใจ ซึ่งเงื่อนไขของสถานการณ์อย่างน้อยต้องประกอบด้วย สถานการณ์ด้านปริมาณน้ำ สถานการณ์ด้านคุณภาพน้ำ และสถานการณ์ด้านผลกระทบกับสังคม เป็นต้น

5) การกำหนดมาตรการและแนวทางดำเนินการแก้ไข ได้แก่

(1) มาตรการด้านน้ำต้นทุน

- จัดทำแผนสำรองน้ำ/แหล่งน้ำสำรอง เพื่อเก็บกักน้ำไว้ใช้
- จัดทำแผนพัฒนาบ่อบาดาลในพื้นที่เสี่ยง
- จัดทำแผนจัดทำนบดินชั่วคราวปิดกั้นลำน้ำ/ขุดลอกลำน้ำต้นเขิน/ตึงน้ำจาก

แหล่งน้ำใกล้เคียง

(2) มาตรการด้านความต้องการใช้น้ำ

- จัดลำดับความสำคัญในการใช้น้ำ และปริมาณการใช้น้ำ เพื่ออุปโภค-บริโภค รักษาระบบนิเวศ การเกษตร อุตสาหกรรม หรืออื่น ๆ

- การใช้น้ำเพื่ออุปโภค-บริโภค ควบคุมการใช้น้ำของพื้นที่ตอนบนให้เป็นไปตามแผนไม่ให้กระทบต่อน้ำอุปโภคบริโภคของพื้นที่ท้ายน้ำ

- น้ำเพื่อรักษาบบนิเวศ ควบคุมการปล่อยน้ำเสียจากภาคอุตสาหกรรมและชุมชนลงสู่แหล่งน้ำ เฝ้าระวังคุณภาพน้ำที่สถานีสำคัญต่าง ๆ ควบคุมและขึ้นทะเบียนการเลี้ยงปลากระชังในแหล่งน้ำและลำน้ำ

- น้ำเพื่อการเกษตร วางแผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง จัดทำทะเบียนผู้ปลูกพืช โดยระบุพื้นที่ปลูกและแหล่งน้ำที่ใช้อย่างชัดเจน เพื่อให้สอดคล้องกับน้ำต้นทุน

- การเตรียมการช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนอื่น ๆ เช่น รถบรรทุกน้ำ เครื่องสูบน้ำ เป็นต้น

(3) มาตรการติดตามประเมินผล

- ติดตาม ควบคุมการจัดสรรน้ำให้เป็นไปตามแผนการจัดสรรน้ำ

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ติดตาม วิเคราะห์ ประเมินสถานการณ์ และกิจกรรมการใช้น้ำ อย่างใกล้ชิด

- หน่วยงานรับผิดชอบพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำติดตามเฝ้าระวัง และรายงานเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง

(4) การสร้างความรับรู้และประชาสัมพันธ์

ประชาสัมพันธ์สร้างความรับรู้ให้หน่วยงาน คณะกรรมการลุ่มน้ำและประชาชนทราบอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เตรียมพร้อมต่อการปรับตัวจากสถานการณ์ภัยแล้ง รับรู้มาตรการการให้ความช่วยเหลือ และการให้ความร่วมมือกับภาครัฐ

5.5.3 การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ

การดำเนินการของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ได้ดำเนินการจัดทำปฏิทินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำฤดูแล้ง เป็นหลักการปฏิบัติเสนอให้ กนช. เห็นชอบแล้ว และใช้เป็นกรอบแนวทางการบริหารจัดการน้ำของทุกลุ่มน้ำกับหน่วยงานที่ร่วมปฏิบัติงานกับสทช. เป็นงานประจำตามภารกิจ เพื่อกำกับดูแลการบริหารทรัพยากรน้ำของประเทศ สำหรับการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง เป็นการติดตามเฝ้าระวังสถานการณ์น้ำแล้งในกลุ่มน้ำนั้น ๆ เป็นการเฉพาะเพื่อการป้องกันและแก้ไขหรือบรรเทาสถานการณ์น้ำแล้งเมื่อเกิดขึ้น โดยดำเนินการตามวิธีการและขั้นตอนที่กำหนดในแผนปฏิบัติ ที่ได้กำหนดเป็นกรอบแนวทางไว้แล้ว และกำหนดรายละเอียดการปฏิบัติให้ชัดเจนยิ่งขึ้นตามสภาพการณ์หรือสถานการณ์นั้น ๆ อย่างเป็นรูปธรรม ให้สามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยเฉพาะเมื่อเกิดภาวะน้ำแล้ง และจะต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดเขตภาวะน้ำแล้ง ให้ดำเนินการดังนี้

1) ติดตามสถานการณ์น้ำอย่างต่อเนื่อง และกรณีมีข้อมูลบ่งชี้จะเกิดภาวะน้ำแล้ง ให้เตรียมการออกประกาศ (กำหนดเขต) ประกาศเขตพื้นที่ **กรณีภาวะน้ำแล้ง** และ**กรณีภาวะน้ำแล้งรุนแรง** เพื่อกำหนดการบริหารจัดการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิ่งดังต่อไปนี้

- กิจกรรมที่สามารถใช้น้ำได้
- ปริมาณการใช้น้ำที่เหมาะสม
- วิธีการใช้น้ำเพื่อลดปริมาณการใช้น้ำ
- การห้ามการใช้น้ำบางประเภทที่เกินกว่าความจำเป็น
- การกำหนดวิธีการแบ่งปันน้ำ
- การผันน้ำ ในลุ่มน้ำเดียวกัน/ลุ่มน้ำสาขา/ข้ามลุ่มน้ำ หรือการผันน้ำในแหล่งน้ำระหว่าง

ประเทศ

- การเคลื่อนย้ายน้ำที่อยู่ในความครอบครองของเอกชนเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในการอุปโภคบริโภคของประชาชนในภาวะน้ำแล้ง

- การประเมินสถานการณ์และพิจารณาการยกระดับของภัยเพื่อเสนอนายกรัฐมนตรีให้จัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

2) การปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานตามกฎหมายเพื่อป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง การดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อให้มีการเคลื่อนย้ายน้ำ

3) กำหนดมาตรการและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ ได้แก่

- การจ่ายเงินทดแทนการใช้น้ำที่ต้องเฉลี่ยเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในการอุปโภคบริโภคของประชาชนในภาวะน้ำแล้ง
- การจ่ายค่าชดเชยความเสียหายจากกรณีที่ต้องทำลายหรือถอนสิ่งใด ๆ ที่กีดขวางการไหลของน้ำซึ่งจำเป็นต้องกระทำเพื่อแก้ไขปัญหา
- การจ่ายค่าชดเชยการใช้ประโยชน์ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของเอกชนเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและภาวะน้ำท่วม
- การจ่ายค่าทดแทนให้แก่บุคคลที่ต้องสูญเสียน้ำที่กักเก็บไว้ (กรณีที่ต้องเฉลี่ยน้ำ)
- การจ่ายค่าทดแทนหรือค่าชดเชยความเสียหายจากการใช้ที่ดิน หรือสิ่งก่อสร้างให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือสิ่งก่อสร้าง (หากมี)
- การจ่ายค่าชดเชยตามกฎหมายอื่น

4) การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในแหล่งน้ำหรือลำน้ำและบริเวณใกล้เคียง จนกว่าจะกลับคืนสู่สภาพเดิม

5) การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน ซึ่งประกอบด้วย การรวบรวมข้อมูลความเสียหาย พื้นที่ที่เกิดวิกฤตน้ำ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น เพื่อประโยชน์ในการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขปัญหภาวะน้ำแล้งในระยะยาว ต่อไป

5.5.4 การดำเนินการหลังฤดูแล้ง

ฤดูแล้งของลุ่มน้ำวออยู่ในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนเมษายนของปีถัดไป การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง บางครั้งอาจต้องดำเนินการต่อเนื่องต่อไป หลังจากเดือนเมษายนหรือจนกว่าสถานการณ์ภัยแล้งจะเข้าสู่ภาวะปกติ ดังนั้นเมื่อสิ้นสุดสถานการณ์แล้ง จะต้องดำเนินการดังนี้

- 1) กรณีมีการประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดเขตภาวะน้ำแล้ง เมื่อภาวะน้ำแล้งได้พ้นไปแล้ว ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำ โดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรี ประกาศยกเลิกเขตภาวะน้ำแล้ง
- 2) กรณีหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ไม่อาจดำเนินการให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งได้ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำเสนอเรื่องต่อ กนช. เพื่อพิจารณาหาแนวทางแก้ไขต่อไป
- 3) ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำ ทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป เพื่อให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะดำเนินการเมื่อเกิดภาวะน้ำแล้ง

5.6 ปฏิทินการบริหารจัดการน้ำฤดูแล้ง

ด้วยปฏิทินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำฤดูแล้ง (เริ่มตั้งแต่วันที่ 9 พฤศจิกายน ปีปัจจุบัน สิ้นสุด วันที่ 30 เมษายน ของปีถัดไป) มีกิจกรรมหลักประกอบด้วย การเตรียมการและการสร้างการรับรู้ การวิเคราะห์ ติดตาม และประเมินสถานการณ์พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง และการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดฤดูแล้ง ดังรูปที่ 5.6-1 และ ตารางที่ 5.6-1 เพื่อให้การเตรียมความพร้อมการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ช่วงฤดูแล้ง ปี 2565/66 สอดคล้องกับ

กิจกรรมของปฏิทินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำฤดูแล้ง และเป็นกรอบแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำฤดูแล้ง ปี 2565/66

รูปที่ 5.6-1 กรอบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำฤดูแล้ง
ที่มา: กองบริการจัดการลุ่มน้ำ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (2566)

บทที่ 6

การรายงานผล และการติดตามประเมินผล

การรายงานผลตามโครงสร้างการบัญชาการอำนวยการปฏิบัติการและหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานปฏิบัติ สามารถแบ่งการดำเนินการตามสถานการณ์น้ำ และระดับภัยได้ดังนี้

1. กรณียังไม่เกิดภาวะน้ำแล้งและปัญหาคุณภาพน้ำ

2. กรณีเกิดภาวะน้ำแล้งและปัญหาคุณภาพน้ำ

2.1 กรณีเกิดภาวะน้ำแล้งในระดับภัย 1 และ 2

2.2 กรณีเกิดภาวะน้ำแล้งในระดับภัย 3: วิกฤติ ที่ต้องมีการตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ โดยมีแนวทางการรายงานผลดังนี้

6.1 กรณียังไม่เกิดภาวะน้ำแล้งและปัญหาคุณภาพน้ำ

จากปฏิทินการบริหารจัดการน้ำ โดยกองบริการจัดการลุ่มน้ำ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (2566) ดังแสดงในรูปที่ 5.6-1 และรูปที่ 5.6-2 ได้มีการกำหนดช่วงเวลาที่จะเริ่มมีการวิเคราะห์ คาดการณ์ และ ติดตามสภาพอากาศ ฝน น้ำท่าอ่างเก็บน้ำ และแหล่งน้ำธรรมชาติไว้ โดยในกรณีที่ผลการวิเคราะห์ยังไม่พบว่าเกิดภัยน้ำแล้ง การรายงานผลจะมีเฉพาะส่วนของข้อมูลน้ำเป็นหลัก โดยยังไม่มีข้อมูลพื้นที่ประสบภัย

การรายงานผลในส่วนนี้จะดำเนินการร่วมกับการบริหารจัดการน้ำ และการเผยแพร่ ข้อมูลให้ประชาชนทราบ รูปแบบของการรายงานผลให้เป็นไปตามที่หน่วยงานรับผิดชอบ กำหนดโดยเนื้อหาของการรายงานผลในกรณีที่ยังไม่เกิดภาวะน้ำแล้ง อย่างน้อยควรครอบคลุมข้อมูลบ่งชี้ การเกิดภาวะน้ำแล้ง ได้แก่

- ปริมาณฝน

- ระดับน้ำในลำน้ำ

- ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำ

โดยอาจพิจารณานำเสนอเฉพาะบางสถานี หรือบางอ่างเก็บน้ำที่มีขนาดใหญ่ หรือควรนำเสนอภาพรวมของปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำเป็นรายภาค เพื่อความกระชับตามตัวอย่างใน รูปที่ 6.1-1 และอาจมีข้อมูลด้านการบริหารที่คาดว่าจะดำเนินการเพื่อเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบด้วย

นอกจากนี้ ในกรณีของแม่น้ำที่มีภาวะการรุกตัวของน้ำเค็มอาจเพิ่มเติมข้อมูลการรุกตัวของน้ำเค็มเมื่อระดับความเค็มเริ่มมีแนวโน้มสูงขึ้น จนอาจทำให้เกิดผลกระทบต่อการใช้

สถานการณ์น้ำภาพรวมของประเทศ

15 พ.ย. 65 / เวลา 07.00 น.
02 554 1800
www.onwr.go.th

กองอำนาจการ
แห่งชาติ

สทช. แจงหลักเกณฑ์จัดทำแผนเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำรองรับภัยแล้งและฝนทิ้งช่วงปี

สภาพอากาศ

- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ภาคกลาง กรุงเทพมหานครและปริมณฑล และภาคตะวันออก มีฝนฟ้าคะนองบางพื้นที่ ส่วนภาคใต้มีฝนตกต่อเนื่องและมีฝนตกหนักถึงหนักมากบางแห่ง
- ปริมาณฝนตกใน 24 ชั่วโมงที่ผ่านมา มีฝนตกหนักมากบริเวณ จ.สงขลา (167 มม.) จ.ระยอง (162 มม.) และ จ.สตูล (131 มม.)

ปริมาณน้ำในแหล่งน้ำทั่วประเทศ

เหนือ	78%	14,508	14,466	ตะวันออกเฉียงเหนือ	92%	6,740	6,321
กลาง	99%	1,232	1,200	ตะวันตก	87%	9,676	9,574
ตะวันออก	98%	1,374	1,380	แหล่งน้ำขนาดใหญ่	75%	36,429	35,958
ใต้	56%	2,891	3,037	แหล่งน้ำทุกขนาด	75%	44,198	43,760

ปีปฏิทิน 1 พ.ย. 65   ปีปฏิทินอธิ
พฤษภาคม 65

คุณภาพน้ำ ณ จุดเฝ้าระวัง

แม่น้ำ	ค่าความเค็ม (กรัมต่อลิตร)		ค่าออกซิเจน (มิลลิกรัมต่อลิตร)	
	ค่าวัดได้	เกณฑ์เฝ้าระวังค่าความเค็ม	ค่าวัดได้	มาตรฐานแหล่งน้ำผิวดิน
เจ้าพระยา (เขตน้ำท่วมใหญ่)	0.13	≤ 0.5*	2.0	≥ 2.0
ท่าจีน (ปลาคอก/จันท)	0.22	≤ 2.0**	nil	≥ 2.0
แม่กลอง (อินท)	0.12	≤ 2.0**	4.0	≥ 2.0
บางปะกง (วัดบางสน)	0.08	≤ 2.0**	3.0	≥ 2.0

หมายเหตุ: * เกณฑ์เฝ้าระวังความเค็มเพื่อการเลี้ยงประมง < 0.5 กรัมต่อลิตร
** เกณฑ์เฝ้าระวังความเค็มเพื่อการเกษตร < 2.0 กรัมต่อลิตร

แนวทางการบริหารจัดการน้ำ

วานนี้ (14 พ.ย. 65) ดร.สุรสิทธิ์ กิตติมณฑล เลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทช.) เป็นประธานการประชุมชี้แจงหลักเกณฑ์และแนวทางการจัดทำข้อเสนอแผนงานโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยแล้งและฝนทิ้งช่วงปี 2566 ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้หน่วยงานพิจารณาจัดทำแผนปฏิบัติการในส่วนที่เกี่ยวข้อง สำหรับใช้เตรียมความพร้อมรองรับสถานการณ์ภัยแล้งที่จะเกิดขึ้น ตามนโยบายรัฐบาลโดยพลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรี กำชับให้วางแผนการบริหารจัดการน้ำให้สอดคล้องกับน้ำต้นทุน เร่งกักเก็บน้ำและจัดเตรียมแหล่งน้ำสำรองพร้อมรายงานสถานการณ์น้ำให้กับประชาชนได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง

สทช. ได้บูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวิเคราะห์และคาดการณ์พื้นที่ทั่วประเทศ เพื่อกำหนดพื้นที่เป้าหมายที่เป็นพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำหรือพื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง ส่วนพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำที่จำเป็นต้องดำเนินการโดยเร่งด่วน ให้หน่วยงานในพื้นที่เสนอแผนงานผ่านกลไกของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัด พิจารณา เพื่อเร่งแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด และต้องเป็นแผนงานโครงการที่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 120 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ ทั้งนี้ การเสนอแผนงานโครงการ ได้แบ่งเป็น 5 ประเภทให้สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินการ ได้แก่ 1.การซ่อมแซมอาคารชลศาสตร์ 2.การปรับปรุงอาคารชลศาสตร์ 3.การสร้างความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภค 4.การเพิ่มน้ำต้นทุน และ 5.การเตรียมความพร้อมเครื่องมือเครื่องจักร

สถานการณ์น้ำ

เฝ้าระวังสถานการณ์น้ำ ในช่วงวันที่ 15 - 16 พ.ย. 65 ดังนี้

- พื้นที่เสี่ยงน้ำหลาก น้ำท่วมขัง บริเวณ จ.พัทลุง (อ.บางแก้ว เขาชัยสน ปากพะยูน เมืองพัทลุง ป่าบอน และควนขนุน) จ.สงขลา (อ.สิงหนคร ระโนด กระแสสินธุ์ เมืองสงขลา จะนะ ควนเนียง และสทิงพระ) จ.ยะลา (อ.ธารโต กาบัง ยะหา บ้านนิงสา และเบตง) และ จ.ปัตตานี (อ.ยะหริ่ง)
- ระดับน้ำเพิ่มขึ้นอย่างฉับพลันและระดับน้ำล้นตลิ่ง บริเวณแม่น้ำสายหลักและลำน้ำสาขา ของแม่น้ำโขง แม่น้ำสาบบุรี และแม่น้ำปัตตานี
- อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ที่มีแนวโน้มปริมาณน้ำสูงกว่าเกณฑ์ปฏิบัติการเก็บกักน้ำสูงสุด (Upper Rule Curve)

ติดตามข่าวสาร

จัดทำโดย :
ศูนย์อำนาจการน้ำแห่งชาติ

สามารถติดตามสถานการณ์น้ำได้ที่ : <http://waterinfo.onwr.go.th>

ที่มา: กองอำนาจการน้ำแห่งชาติ, 2565

รูปที่ 6.1-1 ตัวอย่างการรายงานผล กรณียังไม่เกิดภาวะน้ำแล้ง

6.2 กรณีเกิดภาวะน้ำแล้งและปัญหาคุณภาพน้ำ

6.2.1 กรณีเกิดภัยในระดับ 1 และ 2

การรายงานข้อมูลในกรณีนี้ จะมีข้อมูลที่เพิ่มเติมขึ้นจากข้อมูลสถานการณ์และการคาดการณ์น้ำ ในหัวข้อ 6.1 ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะน้ำแล้ง ปัญหาคุณภาพน้ำ พื้นที่ประสบภัย และผู้ได้รับผลกระทบ ฯลฯ รวมทั้งแนวทางการบริหารและบรรเทาภัยที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจมีทางเลือกเพื่อให้กองอำนวยการน้ำแห่งชาติได้ ใช้ประกอบการตัดสินใจ ทั้งนี้รูปแบบของการรายงานผลให้เป็นไปตามที่หน่วยงานที่รับผิดชอบกำหนด โดยหน่วยงานรับผิดชอบยังคงเป็นหน่วยงานตามหัวข้อ 6.1 เป็นหลัก สำหรับหน่วยงานสนับสนุนอื่น ๆ ก็อาจจัดทำรายงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของหน่วยงานนั้นขึ้นมาด้วย เพื่อเป็นการบูรณาการข้อมูล ให้หน่วยงานอื่น ๆ ได้รับทราบการดำเนินการด้วย

สำหรับในกรณีคุณภาพน้ำนั้น นอกจากความเค็มที่เป็นดัชนีที่ต้องมีการติดตามเฝ้าระวังเป็นประจำในกรณีของลำน้ำที่ได้รับอิทธิพลการขึ้นลงของน้ำทะเลแล้ว ในกรณีที่มีค่าดัชนีบ่งชี้คุณภาพน้ำ ถึงเกณฑ์เตือนภัยก็ถือว่าเกิดภาวะภัยขึ้น (เช่น เมื่อตรวจพบว่า DO ในลำน้ำลดลงถึงขั้นเตือนภัย) ก็จะต้องมีการรายงานผลตรวจวัดคุณภาพน้ำเพิ่มเติม ในการรายงานผลด้วย

เนื่องจากภัยในระดับ 1: ปกติ และระดับ 2: รุนแรงหรือคาดว่าจะรุนแรง จะมีโครงสร้าง การบัญชาการ และอำนวยการอยู่ที่ระดับกองอำนวยการน้ำแห่งชาติ/สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ โดยไม่มีการตั้งศูนย์บัญชาการน้ำเฉพาะกิจ ทั้งนี้ สททช. ก็เป็นหน่วยงานหลัก ที่ทำหน้าที่บูรณาการข้อมูลและจัดทำรายงานตั้งแต่สภาวะก่อนเกิดภัยอยู่แล้ว ดังนั้น ในระดับภัย 2 ส่วนนี้จึง ไม่มีการจัดทำรายงานสรุปเพิ่มเติมเหมือนกรณีภัยระดับ 3 ตัวอย่างการรายงานผลในกรณีภัยระดับ 1 และ 2 ของ สททช. แสดงไว้ในรูปที่ 6.2.1-1

สรุปสถานการณ์น้ำภาพรวมของประเทศ

1 ก.พ. 64 เวลา 07.00 น.

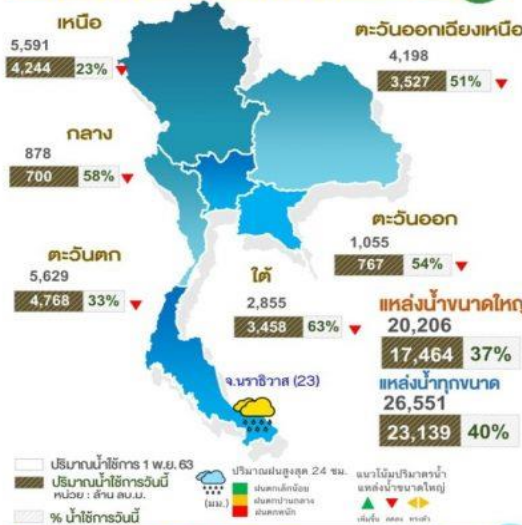
☎ 02 554 1800
🌐 www.onwr.go.th

กอนช. ติดตามการบริหารจัดการน้ำป้องกันความเค็มรุกล้ำในแม่น้ำสายหลัก

สภาพอากาศ

- มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดปกคลุมอ่าวไทยและภาคใต้ มีกำลังปานกลาง ทำให้ภาคใต้ มีฝนเล็กน้อยถึงปานกลางบางพื้นที่
- 24 ชั่วโมงที่ผ่านมา มีฝนตกเล็กน้อยถึงปานกลาง บริเวณ จ.นราธิวาส (23 มม.)

ปริมาณน้ำใช้การในแหล่งน้ำ

แหล่งน้ำที่เฝ้าระวังน้ำน้อย

การบริหารจัดการน้ำ

กอนช. ติดตามสถานการณ์คุณภาพน้ำแม่น้ำสายหลักในช่วงสัปดาห์ที่ผ่านมา พบว่า แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำท่าจีน และแม่น้ำบางปะกง มีความเค็มสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานน้ำเพื่อการอุปโภค และการเกษตรในบางช่วงเวลา ซึ่งการคาดการณ์ในช่วงวันที่ 31 ม.ค. - 2 ก.พ. 64 อิทธิพลของลมใต้ที่พัดเข้าสู่อ่าวไทยตอนบน จะส่งผลให้น้ำทะเลหนุนสูงและค่าความเค็มมีแนวโน้มสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานการผลิตน้ำประปา

กอนช. มอบกรมชลประทาน แก้ไขปัญหาดังกล่าวและบริหารจัดการน้ำ ดังนี้

- แม่น้ำเจ้าพระยา โดยเพิ่มการระบายน้ำจากเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ จากเดิมในอัตรา 35 ลบ.ม.ต่อวินาที เป็น 45 ลบ.ม.ต่อวินาที ตั้งแต่วันที่ 30 ม.ค. - 2 ก.พ. 64 และเพิ่มการระบายน้ำผ่านเขื่อนพระรามหก จากเดิม 20 ลบ.ม.ต่อวินาที เป็น 25 ลบ.ม.ต่อวินาที ตั้งแต่วันที่ 31 ม.ค. 64 และจะทยอยปรับการระบายเพิ่มขึ้นเป็น 30 ลบ.ม.ต่อวินาที ไปจนถึงวันที่ 2 ก.พ. 64
- แม่น้ำบางปะกง โดยเพิ่มการระบายน้ำจากอ่างเก็บน้ำนฤบดินทรจินดา 1.5 ล้าน ลบ.ม.ต่อวัน อ่างเก็บน้ำพระสะทึง 0.4 ล้าน ลบ.ม.ต่อวัน และอ่างเก็บน้ำพระปรอง 0.1 ล้าน ลบ.ม.ต่อวัน โดยเริ่มระบายน้ำตั้งแต่วันที่ 28 ม.ค. - 6 ก.พ. 64 พร้อมกับให้โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาบางพลอง พิจารณาปรับเพิ่มการรับน้ำจากแม่น้ำปราจีนบุรีตามความเหมาะสม เพื่อรักษาระบบนิเวศและควบคุมค่าความเค็มในแม่น้ำปราจีนบุรี
- แม่น้ำท่าจีน บริหารจัดการน้ำด้วยการปิด-เปิดประตูระบายน้ำให้สอดคล้องกับจังหวะการขึ้นลงของน้ำทะเลและค่าความเค็ม

มาตรการและการให้ความช่วยเหลือ

กอนช. มอบหมายให้หน่วยงานดำเนินการช่วยเหลือพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำ ดังนี้

- กรมทรัพยากรน้ำ ติดตั้งระบบผลิตน้ำดื่มสะอาด จำนวน 1 แห่ง อัตราการผลิต 7,200 ลิตรต่อวัน พร้อมถังกักเก็บน้ำดื่ม 3,000 ลิตร จำนวน 1 ถัง และถังน้ำดื่ม 200 ลิตร จำนวน 2 ถัง เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาดูแลคนน้ำดื่มสะอาด ให้แก่โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ 1 และประชาชนในพื้นที่ บ.ตอยปุย ต.สุเทพ อ.เมือง จ.เชียงใหม่
- กรมชลประทาน ซ่อมแซมคอนกรีตตาดบริเวนคลองส่งน้ำ หมู่ 5 ต.บ้านกร่าง อ.เมืองพิษณุโลก จ.พิษณุโลก เพื่อเตรียมความพร้อมรับมือสถานการณ์ในช่วงฤดูแล้ง ปี 2563/64

สถานการณ์น้ำ

- ระดับน้ำแม่น้ำสายหลัก
  - ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก น้ำน้อยถึงปกติ มีแนวโน้มลดลง
  - ภาคใต้ น้ำปกติถึงมาก มีแนวโน้มลดลง
  - แม่น้ำโขง น้ำน้อยถึงปกติ มีแนวโน้มทรงตัว
- คุณภาพน้ำ ณ จุดเฝ้าระวัง แม่น้ำสายหลัก
  - น้ำเพื่ออุปโภค-บริโภค แม่น้ำเจ้าพระยา ณ สถานีสูบน้ำแลจ.ปทุมธานี
    - ค่าความเค็ม 0.32 กรัมต่อลิตร สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (มาตรฐานไม่เกิน 0.25 กรัมต่อลิตร)
    - ปริมาณออกซิเจนละลายน้ำ 3.0 มิลลิกรัมต่อลิตร อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน (มาตรฐานไม่ต่ำกว่า 2.0 มิลลิกรัมต่อลิตร)
  - น้ำเพื่อการเกษตร แม่น้ำท่าจีนตอนล่าง ค่าความเค็ม สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน แม่น้ำแม่กลอง และแม่น้ำบางปะกง อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน (มาตรฐานไม่เกิน 2.0 กรัมต่อลิตร)
  - ปริมาณออกซิเจนละลายน้ำ อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

ติดตามข่าวสาร

ข่าวสารของหน่วยงานน้ำแห่งชาติ

ข่าวสารสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

จัดทำโดย: นางสาวสุนีย์ พึ่งคำ, นางสาวสุธิดา พุฒธา, นายอดุลย์ นี้อย, นางสาวน้ำทิพย์ โสภกิจ

นักศึกษานิเทศศาสตร์, นักศึกษานิเทศศาสตร์, วิศวกรระบบการปฏิบัติงาน, นักนิเทศศาสตร์

ที่มา: กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ, 2564

รูปที่ 6.2.1-1 ตัวอย่างการรายงานผลกรณีเกิดภาวะน้ำแล้งที่ระดับภัย 1 และ 2

สรุปสถานการณ์น้ำภาพรวมของประเทศ

25 ม.ค. 64 เวลา 07.00 น.

02 554 1800 www.onwr.go.th

กองช. ติดตามการบริหารจัดการน้ำเพื่อควบคุมคุณภาพน้ำในแม่น้ำสายหลัก

สภาพอากาศ

- มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดปกคลุมอ่าวไทยและภาคใต้ มีกำลังอ่อน ทำให้ภาคใต้มีฝนน้อย
- 24 ชั่วโมงที่ผ่านมา ส่วนใหญ่เป็นฝนตกเล็กน้อยบริเวณภาคใต้ มีฝนตกปานกลางบริเวณ จ.นครศรีธรรมราช (16 มม.)

ปริมาณน้ำใช้การในแหล่งน้ำ

ภาค	ปริมาณน้ำใช้การ 1 พ.ย. 63	ปริมาณน้ำใช้การวันนี้	% น้ำใช้การวันนี้
เหนือ	5,591	4,419	24%
กลาง	878	729	60%
ตะวันออก	1,055	804	57%
ใต้	2,855	3,512	64%

แหล่งน้ำที่เฝ้าระวังน้ำน้อย

แหล่งน้ำ	เหนือ	อีสาน	กลาง	ตะวันออก	ตะวันออก	ใต้	รวม (แห่ง)
ขนาดใหญ่	9	0	0	1	2	0	12
ขนาดกลาง	20	15	1	2	2	0	40

สถานการณ์น้ำหลัก-ดินถล่ม

เฝ้าระวังดินถล่มและน้ำป่าไหลหลาก (กรมทรัพยากรธรณี) และ แจ้งเตือนน้ำหลากดินถล่ม (กรมทรัพยากรน้ำ)

ไม่มีพื้นที่เฝ้าระวังและแจ้งเตือน

การบริหารจัดการน้ำ

กองช. ติดตามการบริหารจัดการน้ำเพื่อควบคุมคุณภาพน้ำในแม่น้ำสายหลักให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน โดยกรมชลประทานได้รับการบริหารจัดการน้ำ ดังนี้

- **ลุ่มน้ำท่าจีน**
  - ในช่วงวันที่ 18-25 ม.ค.64 ควบคุมปริมาณน้ำไหลผ่าน ปตร.โพธิ์พระยา ปตร.ผักไห่-เจ้าเจ็ด และ ปตร. สองพี่น้อง ในอัตรา 5 ลบ.ม.ต่อวินาที เพื่อส่งน้ำเข้าพื้นที่ รวมทั้งควบคุมปริมาณน้ำไหลผ่าน ปตร.บางปลา ไม่ต่ำกว่า 30 ลบ.ม.ต่อวินาที เพื่อควบคุมค่าความเค็มในแม่น้ำท่าจีน
  - จัดรอบเวรการรับน้ำเข้าพื้นที่ปิด-เปิดน้ำเข้าพื้นที่ ตามจังหวะขึ้นลงของน้ำทะเลในแต่ละวัน โดยจัดสรรเพื่อการอุปโภคบริโภครักษาระบบนิเวศและพืชต่อเนื่องเท่านั้น ร่วมกับควบคุมค่าความเค็มในแม่น้ำท่าจีน บริเวณ ปตร.ปากคลองจินดา ไม่เกิน 0.75 กรัมต่อลิตร และ อ.สามพราน จ.นครปฐม ไม่เกิน 2.0 กรัมต่อลิตร
- **ลุ่มน้ำแม่กลอง**
  - ในวันที่ 18-25 ม.ค.64 ปรับแผนการระบายน้ำเขื่อนท่าทุ่งนา และเขื่อนวชิราลงกรณ จากอัตราเฉลี่ย 16.6 ล้าน ลบ.ม.ต่อวัน เป็น 19.0- 21.0 ล้าน ลบ.ม.ต่อวัน เพื่อควบคุมคุณภาพน้ำในแม่น้ำแม่กลอง

มาตรการและการให้ความช่วยเหลือ

หน่วยงานภายใต้ กองช.ดำเนินการช่วยเหลือพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำ ดังนี้

- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล ขุดเจาะบ่อนบาดาล ดำเนินการแล้ว 1,137 แห่ง (แผน 2,342 แห่ง) ประชาชนได้รับประโยชน์ 14,448ครัวเรือน ปริมาณน้ำรวม 52 ล้าน ลบ.ม.ต่อปี

ติดตามข่าวสาร

ข่าวสารสำนักงานการน้ำแห่งชาติ   ข่าวสารสำนักบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

สามารถติดตามสถานการณ์น้ำได้ที่ <http://waterinfo.onwr.go.th>

ที่มา: กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ, 2564

รูปที่ 6.2.1-1 ตัวอย่างการรายงานผลกรณีเกิดภาวะน้ำแล้งที่ระดับภัย 1 และ 2 (ต่อ)

6-5

ลุ่มน้ำวัง

สถานการณ์น้ำภาพรวมของประเทศ

3 เม.ย 66 / เวลา 07.00 น.   02 554 1800   www.onwr.go.th   กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ

กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ ติดตามสถานการณ์และการบริหารจัดการน้ำก่อนสิ้นสุดฤดูแล้งปี 2566

สภาพอากาศ

- ประเทศไทยตอนบนยังคงมีฝนฟ้าคะนองกับมีลมกระโชกแรงเกิดขึ้นได้บางพื้นที่ ส่วนภาคใต้ตอนล่างมีฝนฟ้าคะนองและมีฝนตกหนักบางแห่ง
- ปริมาณฝนตกใน 24 ชั่วโมงที่ผ่านมา มีฝนตกหนักถึงหนักมากบริเวณ จ.นครพนม (98 มม.) จ.สงขลา (92 มม.) และ จ.นราธิวาส (84 มม.)

ปริมาณน้ำในแหล่งน้ำทั่วประเทศ

เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ
46% 14,508 8,544	40% 6,740 2,744
กลาง	ใต้
44% 1,232 541	58% 2,891 3,082
ตะวันออกเฉียงใต้	ใต้
44% 9,676 6,217	56% 2,891 3,082
46% 1,374 649	56% 2,891 3,082

แหล่งน้ำขนาดใหญ่ 46%
36,429 21,830

แหล่งน้ำทุกขนาด 46%
44,683 26,480

น้ำใช้การ 1 พ.ย. 65   น้ำใช้การวันนี้

หน่วย : ล้าน ลบ.ม.

คุณภาพน้ำ ณ จุดเฝ้าระวัง

แม่น้ำ	ค่าความเค็ม (กรัมต่อลิตร)		ค่าออกซิเจน (มิลลิกรัมต่อลิตร)	
	ค่าวัดได้	เกณฑ์เฝ้าระวังค่าความเค็ม	ค่าวัดได้	มาตรฐานแหล่งน้ำผิวดิน
เจ้าพระยา (สถานีอุบลราชธานี)	0.15	≤ 0.5*	4.0	≥ 2.0
ท่าจีน (ประตูคลองจินดา)	0.27	≤ 2.0**	N/A	≥ 2.0
แม่กลอง (บางนกจิ)	0.16	≤ 2.0**	4.0	≥ 2.0
บางปะกง (วัดบางแตง)	0.09	≤ 2.0**	5.0	≥ 2.0

หมายเหตุ : * เกณฑ์เฝ้าระวังความเค็มเพื่อการผลิตน้ำประปา ≤ 0.5 กรัมต่อลิตร
** เกณฑ์เฝ้าระวังความเค็มเพื่อการเกษตร ≤ 2.0 กรัมต่อลิตร

แนวทางการบริหารจัดการน้ำ

กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ ติดตามสถานการณ์และการบริหารจัดการน้ำก่อนสิ้นสุดฤดูแล้งปี 2566

ด้วยรัฐบาลมีนโยบายให้การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเป็นการกิจเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการ พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรี ในฐานะผู้อำนวยการกองอำนวยการน้ำแห่งชาติ (กองอำนวยการน้ำ) มีความห่วงใยสถานการณ์น้ำแล้งในพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำ กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ ได้ติดตามสถานการณ์และการบริหารจัดการน้ำก่อนสิ้นสุดฤดูแล้งปี 2566

สถานการณ์น้ำอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และขนาดกลางทั่วประเทศ ปัจจุบัน (วันที่ 2 เม.ย.66) มีปริมาณน้ำ 48,375 ล้าน ลบ.ม. หรือคิดเป็น 63% เป็นน้ำใช้การ 24,433 ล้าน ลบ.ม. โดยใน 4 เชื้อนหลักของลุ่มน้ำเจ้าพระยา (เขื่อนภูมิพล สิริกิติ์ แควน้อยบำรุงแดน และป่าสักชลสิทธิ์) มีปริมาณน้ำรวม 14,864 ล้าน ลบ.ม. หรือคิดเป็น 60% เป็นน้ำใช้การ 8,168 ล้าน ลบ.ม. โดยกรมชลประทานวางแผนการเพาะปลูกข้าวนาปรังทั้งประเทศ 10.42 ล้านไร่ ปัจจุบัน (วันที่ 2 เม.ย.66) ดำเนินการเพาะปลูกไปแล้ว 10.14 ล้านไร่ หรือคิดเป็น 97% ของแผนฯ และในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาวางแผนการเพาะปลูกข้าวนาปรัง 6.64 ล้านไร่ ดำเนินการเพาะปลูกไปแล้ว 6.37 ล้านไร่ หรือคิดเป็น 96% ของแผนฯ

ทั้งนี้ กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ ย้ำให้ทุกหน่วยงานบริหารจัดการน้ำให้เป็นไปตามแผนจัดสรรน้ำที่กำหนดไว้ พร้อมปฏิบัติตาม 10 มาตรการรองรับฤดูแล้ง 2565/2566 อย่างเคร่งครัด รวมทั้งวางแผนบริหารความเสี่ยง รองรับสถานการณ์ภัยแล้งในบางพื้นที่ไว้ล่วงหน้า

มาตรการและการช่วยเหลือ

กรมทรัพยากรน้ำ ดำเนินการ ดังนี้

- สนับสนุนเครื่องสูบน้ำ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนจำนวน 461 เครื่อง ประชากร 1,501 คน และน้ำเพื่อการเกษตรไม่ผล 200 ไร่ ในพื้นที่ อ.เมืองราชบุรี จ.ราชบุรี
- ดำเนินการซ่อมแซม บำรุงรักษาสถานีเตือนภัยล่วงหน้าท่วมฉับพลัน - ดินถล่ม (Early Warning) ในพื้นที่ จ.เลย เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ อุทัยธานี สพบุรี และสระบุรี

ติดตามข่าวสาร

จัดทำโดย : กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ

ช่องทาง : กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ

ช่องทาง : สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

สามารถติดตามสถานการณ์น้ำได้ที่ : <http://waterinfo.onwr.go.th>

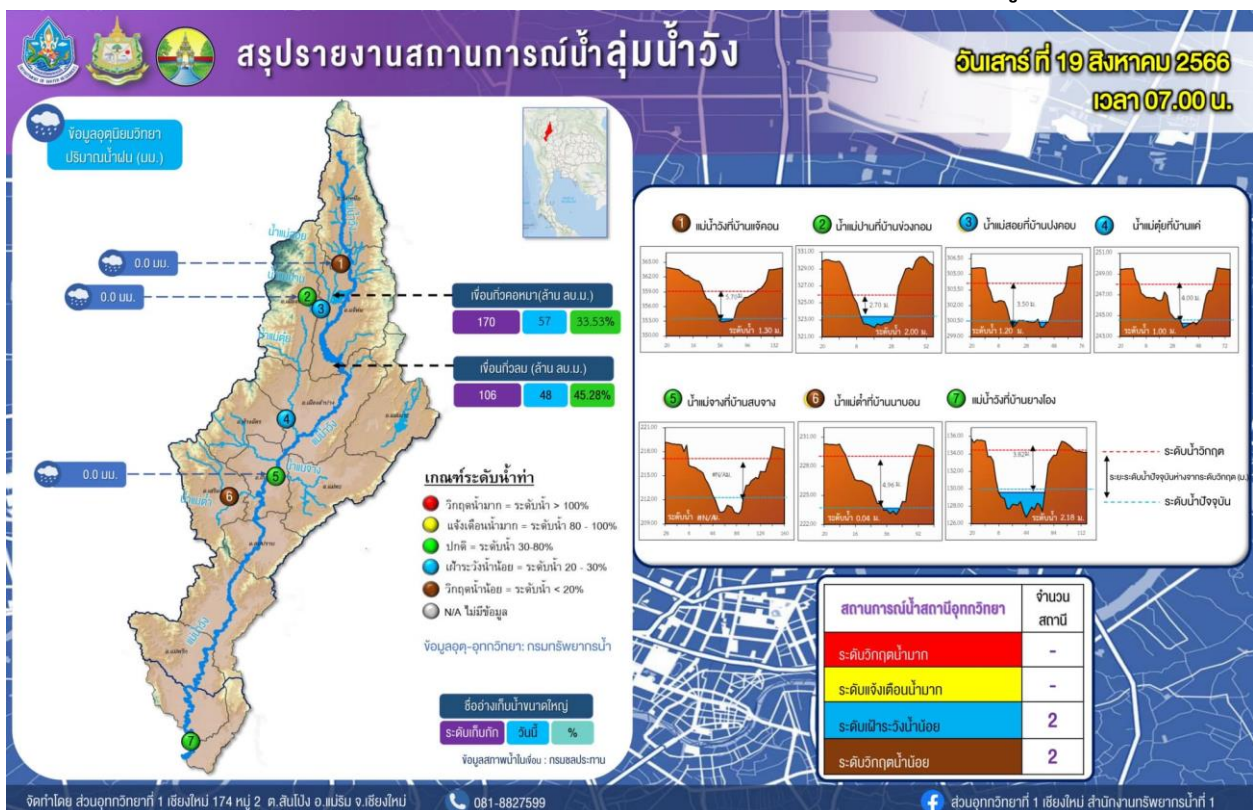
ที่มา: กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ, 2566

รูปที่ 6.2.1-1 ตัวอย่างการรายงานผลกรณีเกิดภาวะน้ำแล้งที่ระดับภัย 1 และ 2 (ต่อ)

6.2.2 กรณีเกิดภาวะภัยในระดับ 3

ในกรณีที่ภัยในระดับที่ 3: วิกฤติ โครงสร้างการบัญชาการอำนวยการปฏิบัติการจะเปลี่ยนไป จากภัยระดับ 1 และ 2 โดยจะมีการตั้ง “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ” ขึ้น โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็น ผู้บัญชาการ

ดังนั้น ในส่วนของการรายงานผลนอกจากจะมีการดำเนินการในลักษณะเดียวกับภัยระดับ 1 และ 2 แล้ว อาจต้องมีการเพิ่มรายงานสรุปสถานการณ์น้ำและทางเลือกในการบรรเทาวิกฤติน้ำ ในกรณีที่สภาพปัญหา รุนแรง เกินกว่าเกณฑ์การบริหาร เช่น อาจมีปัญหาเขื่อนขนาดใหญ่หลายแห่ง มีน้ำน้อย หรือน้ำเค็ม รุกเข้ามาจนผลิตน้ำประปาไม่ได้อย่างต่อเนื่อง เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อประกอบการตัดสินใจ ของนายกรัฐมนตรี ในการบัญชาการ สถานการณ์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่สุด รวมทั้งอาจต้องมีการรายงาน ผลการติดตามข้อสั่งการของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจด้วย โดยตัวอย่างการรายงานผลกรณีเกิดภาวะน้ำแล้งระดับ 3 แสดงดังรูปที่ 6.2.2-1

ที่มา: กรมทรัพยากรน้ำ, 2566

รูปที่ 6.2.2-1 ตัวอย่างการรายงานสถานการณ์น้ำในกรณีภัยระดับ 3

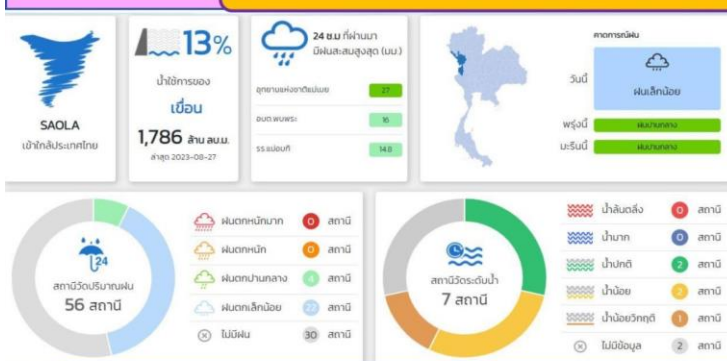
6.2.3 กรณีการรายงานผลรายลุ่มน้ำ

นอกจากการรายงานผลตามโครงสร้างการบัญชาการอำนวยการปฏิบัติการและหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานปฏิบัติในกรณีเกิดภาวะภัยแล้งในระดับ 1-3 ดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังสามารถรายงานผลตามลุ่มน้ำได้ ยกตัวอย่างเช่น การรายงานสถานการณ์น้ำและสภาพอากาศของจังหวัดตาก ซึ่งอยู่ในเขตของลุ่มน้ำวังตอนล่าง ดังนี้

ภาพรวมจังหวัดตาก รายงานสถานการณ์น้ำและสภาพอากาศ ประจำวันที่ 28 สิงหาคม 2566 เวลา 09.00 น.

พยากรณ์อากาศจังหวัดตาก 24 ชั่วโมงข้างหน้า

เล็กน้อย ปากกลาง พัด ลมหนัก

ตั้งแต่เวลา 06.00 น. วันนี้ จนถึง 06.00 น. วันพรุ่งนี้
มีฝนฟ้าคะนอง ร้อยละ 30 ของพื้นที่
อุณหภูมิค่า 26 องศาเซลเซียส
อุณหภูมิสูงสุดบ่ายนี้ 35 องศาเซลเซียส
ลมตะวันตก ความเร็ว 10-20 กม./ชม.

ภาคเหนือ
มีฝนฟ้าคะนอง ร้อยละ 30 ของพื้นที่ ส่วนมากบริเวณจังหวัด
แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง พะเยา น่าน อุตรดิตถ์ ตาก
พิษณุโลก และแพร่บูรณ์
อุณหภูมิค่าสุด 22 - 26 องศาเซลเซียส
อุณหภูมิสูงสุด 32 - 36 องศาเซลเซียส
ลมตะวันตก ความเร็ว 10-20 กม./ชม.

รายงานสถานการณ์และคุณภาพอากาศจังหวัดตาก

สถานีตรวจวัด ต.แม่ปะ อ.แม่สอด จ.ตาก
ผลการตรวจวัดคุณภาพอากาศในพื้นที่หุบปริมานฝุ่นละออง
ขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM_{2.5}) มีค่า 8.5 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์
เมตร (µg/m³) อยู่ในเกณฑ์ ดีมาก
แหล่งที่มา: องค์การบริหารส่วนจังหวัดตากและเว็บไซต์ กรมควบคุมมลพิษ

การคาดการณ์สภาพอากาศ/ปริมาณน้ำฝนในพื้นที่จังหวัดตาก

วันที่ 29 - 30 สิงหาคม 2566 >>> อากาศร้อนจัดกับมีฟ้าหลัว
ในตอนกลางวันและอาจมีฝนในพื้นที่ อ.ท่าสองยาง อ.แม่ระมาด อ.แม่สอด
อ.พบพระ อ.อุ้มผาง

ประเทศไทย

พยากรณ์อากาศ 24 ชั่วโมงข้างหน้า ร่องมรสุมพาดผ่าน
ประเทศเมียนมาตอนบนและประเทศลาวตอนบน เข้าสู่หย่อม
ความกดอากาศต่ำบริเวณประเทศเวียดนามตอนบนและอ่าวตังเกี๋ย
ในขณะที่มีมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมทะเลอันดามัน ประเทศไทย
และอ่าวไทย ลักษณะเช่นนี้ทำให้ประเทศไทยมีฝนฟ้าคะนอง
และมีฝนตกหนักบางแห่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน
ขอให้ประชาชนในบริเวณดังกล่าวระวังอันตรายจากฝนตกหนัก
ซึ่งอาจทำให้เกิดน้ำท่วมฉับพลันและน้ำป่าไหลหลากในระยะนี้ไว้ด้วย
สำหรับทะเลอันดามันและอ่าวไทย มีคลื่นสูงประมาณ 1 เมตร
บริเวณที่มีฝนฟ้าคะนองคลื่นสูง 1-2 เมตร ขอให้ชาวเรือในบริเวณ
ดังกล่าวเดินเรือด้วยความระมัดระวังและหลีกเลี่ยงการเดินเรือ
ในบริเวณที่มีฝนฟ้าคะนองอยู่ พายุไต้ฝุ่น "เซาลา" (SAOLA)
บริเวณมหาสมุทรแปซิฟิกหรือตะวันตกตะวันออกเฉียงเหนือ
ของประเทศไทยฟิลิปปินส์ คาดว่าจะเคลื่อนผ่านสาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน)
ในช่วงวันที่ 30 ส.ค. - 1 ก.ย. นี้ ขอให้ผู้ที่จะเดินทางไปยังบริเวณ
ดังกล่าวตรวจสอบสภาพอากาศก่อนออกเดินทางในช่วง
วันและเวลาดังกล่าวไว้ด้วย

ปริมาณน้ำอ่างเก็บน้ำ

ชื่ออ่างเก็บน้ำ	ปริมาณน้ำในอ่าง (ล้าน ลบ.ม.)	%ปริมาณน้ำเต็ม (ล้าน ลบ.ม.)	%ปริมาณน้ำใช้การ (ล้าน ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำระบาย (ล้าน ลบ.ม.)
เดือนมกราคม (ปีล่าสุด 27 ส.ค. 2566 07:00 น.)				
เขื่อนภูมิพล	8.46	5538.51 (41%)	1,738.51 (13%)	25.00
รวมเขื่อนขนาดใหญ่	8.46	6,538.51	1,738.51	25.00
เดือนภาคกลาง				
อ่างเก็บน้ำวังยมพริ้ง	0.12	43.8 (70%)	40.30	0.23
อ่างเก็บน้ำแม่เมืองรัก	0.00	0.07 (73%)	0.92	0.00
อ่างเก็บน้ำวังยมสิริก	0.09	3.12 (84%)	3.02	0.00
อ่างเก็บน้ำวังยมสโกล	0.28	3.92 (71%)	3.49	0.00
รวมเขื่อนขนาดเล็ก	0.49	51.81	47.72	0.23

การเฝ้าระวังระดับน้ำ
ระดับน้ำน้อยที่อยู่ในเกณฑ์เฝ้าระวัง
อำเภอเมืองตาก
สถานีห้วยแม่ท้อ ต.แม่ท้อ (น้ำน้อยวิกฤต)
อำเภอสามเงา
สถานีแม่น้ำวัง ต.ยกกระบัตร (น้ำน้อย)
อำเภอสามเงา
สถานีสามเงา ต.วังหนัน (น้ำน้อย)

ภาพเรดาร์กลุ่มเมฆ

ผลกระทบทางภาคการเกษตร

ระยะนี้จะมีฝนฟ้าคะนองกับมีฝนตกหนักบางพื้นที่ และมีฝนตกหนักมากบางแห่ง
เกษตรกรควรระวังและป้องกันการระบาดของโรคเน่าและจากเชื้อแบคทีเรีย มักจะปลูกกะหล่ำ
และผักกาด เช่น กะหล่ำปลี กะหล่ำดอก บรอกโคลี ผักกาดขาว และผักกาดหัว เป็นต้น
นอกจากนี้บริเวณพื้นที่เสี่ยงภัยควรระวังน้ำท่วมฉับพลันและน้ำป่าไหลหลาก

แหล่งที่มา: สภาพัฒนาการจังหวัดตาก

ที่มา: สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ/คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ/สถานีอุตุนิยมวิทยาตาก
ผู้รายงาน: ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศด้านทรัพยากรน้ำในพื้นที่จังหวัดตาก องค์การบริหารส่วนจังหวัดตาก

ที่มา: กรมทรัพยากรน้ำ, 2566

รูปที่ 6.2.3-1 ตัวอย่างการรายงานผลสถานการณ์น้ำและสภาพอากาศของจังหวัดตาก

6.3 การติดตามประเมินผล

การถอดบทเรียนจากสภาพภัย และผลการดำเนินการในช่วงที่เกิดภาวะน้ำแล้งที่ผ่านมา แล้วนำไปปรับแนวทางการบริหารจัดการน้ำรวมทั้งเกณฑ์การเตือนภัยให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงมากยิ่งขึ้นจะช่วยให้การแก้ไขภาวะน้ำแล้งในอนาคตมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ดังนั้นในแนวทางการบริหารจัดการน้ำเพื่อเตรียมพร้อมในการแก้ไขภาวะน้ำแล้งในอนาคตจึงต้องมีมาตรการในการติดตามและประเมินผลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดแผนงานที่จะขับเคลื่อนให้การแก้ไขภาวะน้ำแล้งในอนาคตดีขึ้น โดยประกอบด้วย

1) มาตรการก่อนเกิดฤดูแล้ง ด้วยการกำหนดพื้นที่เสี่ยงน้ำแล้งและติดตามสถานการณ์น้ำอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการบูรณาการด้านข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณน้ำต้นทุน ความต้องการใช้น้ำในทุกภาคส่วน และวางแผนการจัดสรรน้ำ ซึ่งเป็นการดำเนินการช่วงก่อนเกิดภาวะน้ำแล้ง และกรณีมีข้อมูลบ่งชี้จะเกิดภาวะน้ำแล้ง ให้เตรียมการออกประกาศ (กำหนดเขต) /ประกาศเขตพื้นที่กรณีภาวะน้ำแล้ง และกรณีภาวะน้ำแล้งรุนแรง เพื่อกำหนดการบริหารจัดการในส่วนที่เกี่ยวข้องโดยมีหน่วยงานรับผิดชอบหลัก คือ

- สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กองบริหารจัดการลุ่มน้ำศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ)
- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- กรมชลประทาน
- กรมทรัพยากรน้ำ (ศูนย์ป้องกันวิกฤติน้ำ และสำนักวิจัยพัฒนาและอุทกวิทยา)
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล (สำนักอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรน้ำบาดาล)
- กรมอุตุนิยมวิทยา
- การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

2) มาตรการระหว่างฤดูแล้ง ในการติดตามและควบคุมการจัดสรรน้ำ ตรวจสอบ และประเมินผล การจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน ซึ่งประกอบด้วย การรวบรวมข้อมูลความเสียหาย พื้นที่ที่เกิดวิกฤติน้ำปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้น เพื่อประโยชน์ในการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาภาวะน้ำแล้งในระยะยาว ต่อไป

3) มาตรการหลังฤดูแล้ง ตรวจสอบและประเมินผลจากรายงานผลการปฏิบัติงาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการจัดสรรน้ำในอนาคต โดยมีสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ภาค 1-4 กรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำ และกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เป็นหน่วยงานหลัก

บทที่ 7

ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะจากการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็น

จากการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็น (ร่าง) แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ลุ่มน้ำวัง เมื่อวันที่ 14 กันยายน พ.ศ.2566 ณ ห้องฉัตรแก้ว โรงแรมลำปางเอเชีย จังหวัดลำปาง ซึ่งประกอบด้วย คณะตัวแทนจากสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 1 คณะกรรมการลุ่มน้ำและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในลุ่มน้ำ รวมทั้งสิ้น 40 คน ซึ่งผลที่ได้เป็นการสะท้อนสถานะน้ำแล้ง ความต้องการในการจัดสรรน้ำที่มีผลต่อวิถีชีวิตและอาชีพของผู้เข้าร่วมประชุมโดยตรง รวมทั้งแนวทางการแก้ไขปัญหาสถานะน้ำแล้ง โดยสามารถสรุปข้อเสนอแนะจากการประชุมเชิงปฏิบัติการดังกล่าว ได้ดังนี้

ประเด็นที่ 1 สถานะปัญหาการผลิตน้ำประปาในพื้นที่ลุ่มน้ำวัง

ในปัจจุบันการประปาส่วนภูมิภาคในพื้นที่ลุ่มน้ำวัง ยังคงประสบกับปัญหาการขาดแคลนน้ำในหลายพื้นที่ อย่างไรก็ตาม กปภ. ได้วางแผนรับมือจัดหาแหล่งน้ำสำรองสำหรับใช้ในเวลาที่ขาดแคลนที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อให้มีน้ำประปาย่อยแก่ประชาชนอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ อย่างไรก็ตามพื้นที่ที่มีความเสี่ยงประสบกับปัญหาขาดแคลนน้ำในอนาคต คือ ตำบลบ้านดง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ซึ่งเป็นหนึ่งในพื้นที่รองรับการอพยพราษฎร 5 หมู่บ้าน ซึ่งในตำบลบ้านดงนี้ ได้มีการจัดสร้างอ่างเก็บน้ำสำหรับใช้เป็นแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภค และเพื่อการเกษตร อย่างไรก็ตามสิ่งที่น่ากังวลในพื้นที่นี้คือ ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำในพื้นที่อพยพนี้อาจไม่เพียงพอต่อความต้องการในอนาคตเมื่อเกิดภาวะภัยแล้ง เนื่องจากเป็นแหล่งน้ำที่มีความจุน้อย อาจส่งผลทำให้ราษฎรในพื้นที่เกิดปัญหาขาดแคลนน้ำ อีกหนึ่งพื้นที่ที่ประสบปัญหา คือ อำเภอแม่เมาะ ซึ่งการผลิตน้ำโดยการประปาในพื้นที่ดังกล่าว ต้องพึ่งพาแหล่งน้ำที่ใช้ในการผลิตน้ำประปาจากอ่างเก็บน้ำทั้งหมด 3 ส่วน ได้แก่ อ่างเก็บน้ำห้วยคิงตอบนบน อ่างเก็บน้ำหนองมะแปบ (ห้วยไร่) และ อ่างเก็บน้ำห้วยไคร้ตอบนบน ซึ่งทั้งสามแห่งนี้อาศัยปริมาณน้ำฝนเป็นส่วนใหญ่และมีความจุน้อย เมื่อถึงฤดูแล้งจำเป็นต้องขอความอนุเคราะห์จากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแม่เมาะในการแบ่งน้ำจากอ่างเก็บน้ำของ กฟผ.แม่เมาะ ทั้ง 2 แห่ง คือ อ่างแม่จาง และอ่างแม่ขาม ซึ่งการขอความอนุเคราะห์นี้มักเกิดขึ้นในทุกปีที่เกิดน้ำแล้ง

ประเด็นที่ 2 คุณภาพน้ำและให้ความรู้แก่ประชาชนเมื่อเกิดภัยแล้ง

เมื่อปริมาณน้ำลดลง มักมีปัญหาคุณภาพน้ำตามมาด้วย เนื่องจากน้ำดีที่จะไล่น้ำเสียออกมีน้อยลง โดยน้ำเสียมาจากทุกภาคส่วนทั้งภาคประชาชน อุตสาหกรรม ชุมชน และการเกษตรกรรม

เมื่อเกิดสถานะน้ำแล้งขึ้น สาธารณสุขควรให้ความรู้แก่ประชาชนในการรองรับน้ำ ทั้งเรื่องความสะอาด อนามัย รวมทั้งเกณฑ์มาตรฐานต่าง ๆ ด้านอนามัย โดยตัวแทนจากกรมอนามัยในที่ประชุมได้เสนอให้มีการจัดทำกลยุทธ์และมาตรการการปฏิบัติโดยแบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ก่อนแล้ง (มาตรการในการออกมาตรฐาน

รถบรรทุกน้ำสะอาดเพื่ออุปโภคบริโภค) ระยะเวลาแล้ง (การร่อนน้ำที่สะอาดถูกหลักอนามัย) และหลังภัยแล้ง โดยเมื่อเกิดภัยแล้งวิกฤตให้มีการออกมาตรการการสงวนน้ำไว้ใช้ในการอุปโภคบริโภคก่อนการเกษตร และประชาสัมพันธ์แนวทางการใช้น้ำ เช่น การประหยัดน้ำ ความสะอาดของการใช้น้ำ และให้ความรู้เรื่องโรคที่มากับน้ำแล้ง

ประเด็นที่ 3 การสร้างจิตสำนึก ความหวงแหนในลุ่มน้ำ

ปัจจัยหนึ่งซึ่งส่งผลให้เกิดการภาวะน้ำแล้งคือพื้นที่ป่าลดลง ซึ่งมักเกิดจากคนบุกรุกกล้าพื้นที่ป่าไม้ ทำให้ดินไม่สามารถอุ้มน้ำใต้ผิวดินได้ รวมทั้งการแผ้วถางทำลายป่าต้นน้ำเป็นบริเวณกว้างทำให้พื้นที่ป่าไม้ไม่ติดต่อกันเป็นผืนใหญ่ ทำให้เกิดการระเหยของน้ำจากผิวดินสูง แต่การซึมน้ำผ่านผิวดินต่ำ ดินดูดซับและเก็บน้ำภายในดินน้อยลง ทำให้น้ำหล่อเลี้ยงลำธารมีน้อยหรือบางครั้งก็แห้งเหือด เกิดความแห้งแล้งและการขาดแคลนน้ำ ข้อเสนอจากที่ประชุมได้เสนอให้มีการกำหนดขอบเขตการใช้แม่น้ำ ห้ามมิให้มีการรุกกล้าพื้นที่ต้นน้ำ รวมทั้งแม่น้ำและห้ามมิให้สูบน้ำ ควบคู่ไปกับการสร้างจิตสำนึกให้กับคนในลุ่มน้ำ เสริมสร้างและสนับสนุนการคงอยู่ของภูมิปัญญาดั้งเดิม เช่น การบริหารจัดการน้ำของคนล้านนาด้วยระบบ “เหมืองฝาย” เป็นต้น

ประเด็นที่ 4 การปลูกพืชระยะสั้นแทนการทำเกษตรเชิงเดี่ยว

การทำเกษตรเชิงเดี่ยว (การปลูกข้าว ข้าวโพด) ในพื้นที่ต้นน้ำ จะส่งผลโดยตรงต่อปัญหาคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ เช่น ในตำบลนาแสงมีพื้นที่การเกษตรเชิงเดี่ยวอยู่เหนืออ่างเก็บน้ำห้วยแม่อิง ซึ่งเมื่อตรวจสอบการปนเปื้อนของสารเคมีในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชในน้ำ เช่น ยาฆ่าแมลง ยาฆ่าหญ้า พบปริมาณสารปนเปื้อนในน้ำสูง ซึ่งการปนเปื้อนเหล่านี้สุดท้ายแล้วจะมาสะสมที่แม่น้ำวัง ผู้ที่ได้รับผลกระทบ คือ ผู้ใช้น้ำในลุ่มน้ำวังที่มีสารตกค้างของสารเคมีสูง จากการศึกษาวิจัยโดยคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่วิจัยในพื้นที่ลุ่มน้ำจากเกี่ยวกับความมั่นคงด้านอาหาร ภัยแล้งเกษตรกรรม และการประเมินการที่ดิน พบว่าในพื้นที่ลุ่มน้ำจางและพื้นที่อำเภอแม่ทะ ตั้งแต่ปี 2544-2564 การใช้ประโยชน์ที่ดินในประเภทนาข้าวเท่าเดิม ข้าวโพดเพิ่มสูงขึ้น 2.8 เท่า มันสำปะหลังเพิ่มขึ้นถึง 10 เท่า และการใช้ประโยชน์เพื่อเหมืองแร่ก็เพิ่มขึ้น ในขณะที่พื้นที่ป่าพลัดใบลดลง ผลการศึกษาวิจัยพบอีกว่าการตายของสัตว์น้ำและนกพิราบเพิ่มสูงขึ้น จะเห็นว่าการทำเกษตรเชิงเดี่ยวก่อให้เกิดปัญหาการปนเปื้อนของสารเคมีในน้ำที่อุปโภคและบริโภค อีกทั้งผลกระทบของการปลูกพืชเชิงเดี่ยวยังส่งผลต่อปัญหาแล้งซ้ำซากอีกด้วย เนื่องจากเกิดการบุกรุกป่าต้นน้ำ พันธุ์พืชหรือป่าไม้ที่คอยอุ้มน้ำกักเก็บน้ำใต้ดินก็ลดน้อยลง ส่งผลไม่มีน้ำใต้ดินที่คอยเติมเต็มน้ำในแม่น้ำ

โดยปัจจุบันคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้มีการส่งเสริมในเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำจางและพื้นที่อำเภอแม่ทะ ให้มีการปลูกพืชระยะสั้นที่มีตลาดรองรับแทนการปลูกข้าว และเป็นพืชที่ใช้น้ำน้อย เช่น มะเขือเทศ ข้าวโพดหวาน ถั่วฝักยาว สมุนไพร ทั้งนี้แนวทางการปลูกพืชเศรษฐกิจที่เหมาะสมกับพื้นที่ที่มีความหลากหลาย ควรมีการผสมผสานพืชหลายชนิด

ประเด็นที่ 5 การเปลี่ยนทิศทางการไหลของกระแส

ความตื่นตัวของแม่น้ำจากตะกอนทรายและวัชพืชทำให้กระแสเปลี่ยนทิศทางการไหล ก่อให้เกิดปัญหาในการกักเก็บน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรในหน้าแล้งไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนที่ใช้น้ำในการทำเกษตรกรรม จากปัญหาดังกล่าวคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลได้มีการเสนอการแก้ไขปัญหาดังกล่าวในระยะสั้นและระยะยาว โดยในระยะสั้นได้เสนอให้มีการขุดลอกร่องน้ำเพื่อเพิ่มความกว้างและความลึกของร่องน้ำเพื่อเพิ่มพื้นที่ในการกักเก็บน้ำ โดยในระยะยาวได้เสนอให้ปลูกพืชที่ใช้น้ำน้อยรวมทั้งการอยู่ร่วมกับป่าไม้

ในประเด็นนี้คณะกรรมการลุ่มน้ำได้เสนอให้มีการควบคุม กำกับ การใช้พื้นที่ การใช้ประโยชน์ที่ดินที่เป็นพื้นที่รับน้ำ เช่น พื้นที่ป่า ควบคุมการใช้ประโยชน์ร่วมกับป่าไม้ นอกจากนี้จะต้องมีการกำจัดวัชพืชที่กีดขวางเส้นทางการไหลของน้ำ พร้อมทั้งทำการขุดลอกคลอง เพื่อลดตะกอนทรายในลำน้ำ

7.2 ข้อเสนอแนะโครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งลุ่มน้ำวังจากคณะที่ปรึกษา

1. ควรมีการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ลุ่มน้ำวัง เพิ่มเติมให้มีความเหมาะสมกับภาวะน้ำแล้งตามลักษณะพื้นที่ของลุ่มน้ำวังที่มีภาวะน้ำแล้งที่แตกต่างกันตามลุ่มน้ำสาขา โดยการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐ คณะกรรมการลุ่มน้ำ หน่วยงานเอกชน สถาบันการศึกษา และภาคประชาชนในพื้นที่ เพื่อจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ลุ่มน้ำวัง ให้ครบถ้วนสมบูรณ์สามารถนำไปต่อยอดตามวัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ในด้านการจัดการข้อมูลควรมีการตรวจสอบและปรับปรุงข้อมูลที่ใช้ในแผนรวมถึงข้อมูลที่ถูกนำไปใช้ในระบบเตือนภัยให้มีความเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ โดยการร่วมมือของหน่วยงานที่รวบรวมและผลิตข้อมูลให้กับคณะทำงาน ทำการปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยและสามารถสำรวจรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม อาทิ ข้อมูลแก้มลิง บ่อ สระเอกชน ครอบคลุมการใช้ประโยชน์แหล่งน้ำทั้งในเขตชลประทานและนอกเขตชลประทาน

3. สนับสนุนให้มีการติดตั้งเครื่องมือตรวจวัดน้ำฝน น้ำท่าเพิ่มเติมในลุ่มน้ำวัง โดยเฉพาะสถานีตรวจวัดน้ำท่า เนื่องจากในปัจจุบันมีสถานีอยู่น้อย ควรจะให้มีการตรวจวัดในทุกลุ่มน้ำสาขา เพื่อใช้สนับสนุนข้อมูลในการทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง และระบบตรวจสอบความชื้นทั้งทางอากาศและในดิน

4. จัดตั้งเครือข่ายเตือนภัย พัฒนาระบบเตือนภัยให้มีประสิทธิภาพและโทรมาตรที่เหมาะสมกับสภาพเชิงพื้นที่ โดยเครือข่ายการเตือนภัยของเป็นการร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งชุมชนหน้าด่านที่จะเตือนภัยเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินซึ่งจะทำให้ชุมชนอื่นโดยรอบสามารถรับมือต่อสถานการณ์น้ำได้อย่างทันท่วงที ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการใช้ทรัพยากรน้ำ ผู้นำ หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานเอกชน และเครือข่ายภาคประชาชนในการบริหารจัดการน้ำให้เข้มแข็ง เมื่อมีการคาดการณ์ภาวะน้ำแล้งที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่รวมทั้งการบูรณา

การหน่วยงานเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะช่วยลดความเสี่ยงและสามารถรับมือต่อภาวะน้ำแล้งทั้งในภาวะก่อนเกิดภาวะน้ำแล้ง การบรรเทาทุกระหว่างเกิดภาวะน้ำแล้ง และการชดเชยเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบรวมถึงการฟื้นฟูพื้นที่จากความเสียหายเมื่อเกิดภาวะน้ำแล้งได้เต็มประสิทธิภาพ จัดให้มีคณะกรรมการเพื่อเฝ้าคอยระวัง ให้ความช่วยเหลือประชาชน โดยสิ่งสำคัญที่สุดในการจัดการการเตือนภัย คือ การสื่อสาร ด้วยการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพของเครือข่ายหน่วยงาน ภาครัฐ หน่วยงานท้องถิ่น ท้องที่ และชุมชน เช่น กลุ่ม Line หรือ website ทั้งนี้เกณฑ์การเตือนภัย ที่ใช้ในรายงานฉบับนี้ ใช้เกณฑ์การเตือนภัยจากหน่วยงานส่วนกลาง ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่และสภาพลุ่มน้ำ ควรมีการศึกษาและคำนวณเกณฑ์การเตือนภัยให้มีความเหมาะสมกับพื้นที่โดยเฉพาะ โดยให้หน่วยงานในพื้นที่ ภาคประชาชน และสถาบันการศึกษา ร่วมกันศึกษา และกำหนดเกณฑ์การเตือนภัยในพื้นที่ ให้เหมาะสม เป็นที่ยอมรับและใช้ในการปฏิบัติร่วมกัน

5. การปรับเปลี่ยนมุมมองการเตรียมการรับมือและป้องกันภาวะน้ำแล้งให้สอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570 ซึ่งมีหลักแนวคิดในการการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประเทศไทยมีเป้าหมายสูงสุด คือ “การรับรู้ - ปรับตัว - ฟื้นเร็วทั่ว - อย่างยั่งยืน (Resilience)” มุ่งเน้นการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยด้วยการสร้างความตระหนักรู้ให้ทุกภาคส่วน สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความเสี่ยงจากภาวะน้ำแล้งให้ครอบคลุมทุกมิติ เพื่อนำไปประเมินความเสี่ยงและการใช้ข้อมูลความเสี่ยงประกอบการวางแผนการลงทุน และการตัดสินใจอย่างรู้เท่าทันภัย

6. ส่งเสริมการวิจัยและประยุกต์ใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี และภูมิปัญญา ในการเข้าถึงและรวบรวมข้อมูลโดยการยกระดับศักยภาพการจัดการความเสี่ยงเมื่อเกิดภาวะน้ำแล้งในลุ่มน้ำ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้สร้างความตระหนักและความเข้าใจในพื้นที่เพิ่มขึ้นอันจะนำไปสู่การต่อยอดในด้านการจัดการภาวะน้ำแล้งต่อไปในอนาคต

7. พัฒนาระบบการฟื้นฟูอย่างยั่งยืนโดยจัดให้มีการซ่อมสร้างและฟื้นฟูให้กลับคืนสู่สภาวะปกติโดยเร็วหรือให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม เพื่อลดความเสี่ยงเดิมและป้องกันความเสี่ยงใหม่โดยอาศัยมุมมองการบริหารจัดการทั้งลุ่มน้ำตั้งแต่พื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ ท้ายน้ำ ลดกระบวนการแก้ไขปัญหเฉพาะจุดจากกระบวนการเสนอแผนงานโครงการแก้ไขปัญหามีความซ้ำซ้อน เปลี่ยนเป็นกระบวนการแก้ไขปัญหโดยมองสภาพลุ่มน้ำ ลุ่มน้ำสาขา และคำนึงถึงการฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำและพื้นที่รับน้ำร่วมด้วย

8. คณะกรรมการลุ่มน้ำควรระดมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเพื่อรวบรวมและบูรณาการข้อมูล จัดทำ “สมุดลุ่มน้ำ” ของลุ่มน้ำวังและลุ่มน้ำสาขาโดยเฉพาะในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาที่มีแหล่งเก็บกักน้ำขนาดใหญ่ ตัวอย่างเช่น ลุ่มน้ำจาง และเริ่มเตรียมความพร้อมวางแผนรับมือในการกำหนดเขต “ภาวะน้ำแล้ง” ตามมาตรา 57 และ “ภาวะน้ำแล้งรุนแรง” ตามมาตรา 58 ภายใต้บริบทของพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ ปี พ.ศ.2561 เพื่อประมาณการปริมาณน้ำที่มีอยู่ในภาวะน้ำแล้งและภาวะน้ำแล้งรุนแรง

บรรณานุกรม

- โครงการจัดทำฝังน้ำ ลุ่มน้ำป่ง วัง ยม น่าน (รายงานฉบับกลาง). สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ. 2565.
- โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำวัง). สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ. 2563.
- โครงการจัดทำฝังน้ำ ลุ่มน้ำป่ง วัง ยม น่าน เอกสารประกอบการประชุมฝังน้ำ ครั้งที่ 4 (ลุ่มน้ำวัง).
สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ. 2566.
- โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ กลุ่มลุ่มน้ำเจ้าพระยาใหญ่ (รายงาน
การศึกษาแผนหลัก รายงานหลัก). สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ. 2563.
- พื้นที่เป้าหมายและแนวทางแก้ไขเชิงบูรณาการ (Area-based Approach). กรมทรัพยากรน้ำ. 2562.
ประกาศของคณะปฏิวัติ พ.ศ. 2515. (2515, มกราคม 26). ฉบับที่ 58
- พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2562. (2562, มีนาคม 21).
ราชกิจจานุเบกษา, 136(36ก). 7-22
- พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2543
แก้ไขฉบับที่ 2 พ.ศ. 2562. (2562, พฤษภาคม 31). ราชกิจจานุเบกษา, 136(72ก). 103-113
- พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การจัดการน้ำเสีย พ.ศ. 2538 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 พ.ศ. 2561.
(2561, พฤศจิกายน 22). ราชกิจจานุเบกษา, 135(98ก). 73-75
- พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ.2560. (2560, มิถุนายน 28).
ราชกิจจานุเบกษา, 134(67ก). 1-18.
- พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 14 (พ.ศ. 2562). (2562, เมษายน 16).
ราชกิจจานุเบกษา, 136(50ก). 164-176.
- พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 3 พ.ศ. 2562. (2562, เมษายน 30).
ราชกิจจานุเบกษา, 136(56ก). 227-230
- พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 18 พ.ศ. 2566.
(2566, มีนาคม 19). ราชกิจจานุเบกษา, 140(20ก). 31-47.
- พระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2511 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2535).
(2535, มีนาคม 11). ราชกิจจานุเบกษา, 109(19). 1-7
- พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. 2485 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5 พ.ศ. 2530. (2530, สิงหาคม 19).
ราชกิจจานุเบกษา, 104(164). 63-66.
- พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5
(พ.ศ. 2562). (2562, เมษายน 16). ราชกิจจานุเบกษา, 136(50ก). 230-235
- พระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2550). (2550, สิงหาคม 26)
ราชกิจจานุเบกษา, 124(46ก). 1-3

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562. (2562, พฤษภาคม 29). ราชกิจจานุเบกษา, 136(71ก). 1-44
- พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560). (2560, มิถุนายน 22). ราชกิจจานุเบกษา, 134(65ก). 48-58.
- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2549). (2550, มกราคม 8). ราชกิจจานุเบกษา, 124(12ก). 1-3
- พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2558. (2558, มีนาคม 2). ราชกิจจานุเบกษา, 132(14ก). 1-21.
- พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. 2547. (2547, ธันวาคม 27). ราชกิจจานุเบกษา, 121(81ก). 1-28
- พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561. (2561, ธันวาคม 28). ราชกิจจานุเบกษา, 135(112ก). 44-83.
- พระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 3 พ.ศ. 2546. (2546, มิถุนายน 17). ราชกิจจานุเบกษา, 120(55ก). 1-6.
- พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550. (2550, กันยายน 7). ราชกิจจานุเบกษา, 124(52ก). 1-23.
- พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 และ (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2562. (2562, เมษายน 16). ราชกิจจานุเบกษา, 136(50ก). 106-110.
- พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 4 พ.ศ. 2559. (2559, พฤษภาคม 25). ราชกิจจานุเบกษา, 133(46ก). 12-23
- พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551. (2551). [ม.ป.ท.]: กรมพัฒนาที่ดิน
- พระราชบัญญัติรักษาคล่อง ศก 121 (พ.ศ. 2445). (2445, ตุลาคม 19). ราชกิจจานุเบกษา, 19.
- พระราชบัญญัติรักษาคล่องประปา พ.ศ. 2526. (2526, ตุลาคม 6). ราชกิจจานุเบกษา, 100(160). 1-7
- พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560). (2560, มกราคม 15). ราชกิจจานุเบกษา, 134(5ก). 1-7.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2561. (2561, เมษายน 19). ราชกิจจานุเบกษา, 135(27ก). 29-43.
- พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562. (2562, พฤษภาคม 29). ราชกิจจานุเบกษา, 136(71ก). 104-144
- พระราชบัญญัติสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2562). (2562, เมษายน 16). ราชกิจจานุเบกษา, 136(50ก). 151-163.
- พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2562). (2562, เมษายน 16). ราชกิจจานุเบกษา, 136(50ก). 130-141.
- พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562. (2562, พฤษภาคม 29). ราชกิจจานุเบกษา, 136(71ก). 145-165

บรรณานุกรม (ต่อ)

สุระ พัฒนเกียรติ. โครงการการประเมินผลกระทบจากภัยแล้งต่อความมั่นคงด้านการเกษตรในพื้นที่ลุ่มน้ำ
แม่จาง จังหวัดลำปาง คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ :
สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน), 2565.

ภาคผนวก ก

หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อที่ระบุพนักงานเจ้าหน้าที่
ที่ปฏิบัติงานตามแผน

1. เจ้าหน้าที่ด้านเฝ้าระวังสถานการณ์ด้านภาวะน้ำท่วมและภาวะน้ำแล้ง จำนวน 14ราย

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	สถานที่	เบอร์โทรศัพท์
1	ว่าที่ ร.ท.สายรุ้ง กลุ่มเขียว	เชียงใหม่	089-2058164
2	นายพงศัวัฒน์ะ สังขรนานนท์	เชียงใหม่	084-3674344
3	นายขวัญชัย แสงแก้ว	เชียงใหม่	097-1067278
4	นายชนาธิป สีสด	เชียงใหม่	081-3861691
5	นายอิทธิพัทธ์ โฉมแดง	เชียงราย	089-2036721
6	นางสาวแสงดาว พรหมตัน	เชียงราย	084-3788662
7	นางสาวผ่องอำไพ ชัยวร	เชียงราย	089-8358157
8	นายทองศักดิ์ นิรากรณ์	แม่ฮ่องสอน	089-2036724
9	นายสมชาย แก้วคำมา	แม่ฮ่องสอน	085-7165229
10	นางสาวศิรินันท์ คงแก้ว	แม่ฮ่องสอน	093-2511594
11	นายมานพ ไทยหล่อ	เชียงใหม่	089-2036205
12	นายวิภาค แสนพวง	เชียงใหม่	081-5316417
13	นางสาวสุกัลยา สายจันยูร	เชียงใหม่	086-1873684
14	นายทรงกรด เพชรรัตน์	เชียงใหม่	098-1677245

2. เจ้าหน้าที่ด้านการปฏิบัติงานเชิงพื้นที่รายจังหวัด จำนวน 19 ราย

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	สถานที่	เบอร์โทรศัพท์
1	นายศิริศักดิ์ เกษารัตน์	ลำปาง	099-2966954
2	นายเสน่ห์ สุวรรณศิริ	ลำปาง	081-8846957
3	นางยุพิน อุปนวล	ลำปาง	098-749 5445
4	นางสาวแพรวนภา วังวน	ลำปาง	084-7524588
5	นายเฉลิม หลวงชั้น	ลำปาง	081-8824123
6	นายอมร กล่อมแก้ว	ลำปาง	081-8852710
7	นายจรรยา สิทธิวงศ์	ลำปาง	087-1808300
8	นายชล แสงบุญเรือง	ลำปาง	081-8886382
9	นายอำนาจ พรหมศิริ	ลำปาง	089-8504240
10	นายชัยวุฒิ แก้วใจ	ลำปาง	081-0255140
11	นายมานพ ครอบครอง	ลำปาง	081-8854583
12	นายสายชล ขุนวิเศษ	ลำปาง	086-7642301
13	นายสมัคร ปงจันตา	ลำปาง	085-7126614
14	นางสาวรัตนภรณ์ หล้าชุมภู	ลำปาง	094-6028910
15	นางสาวทศภัทร เกษารัตน์	ลำปาง	080-7536493
16	นางสาวเวณิกา บุญมา	ลำปาง	097-3522426
17	นายณัฐพงษ์ พูชื่น	ลำปาง	084-6156780
18	นายประสงค์ เสียงหวาน	ลำปาง	086-2121709
19	นายอริยชัย ใจคลองแคล้ว	ลำปาง	095-7751759

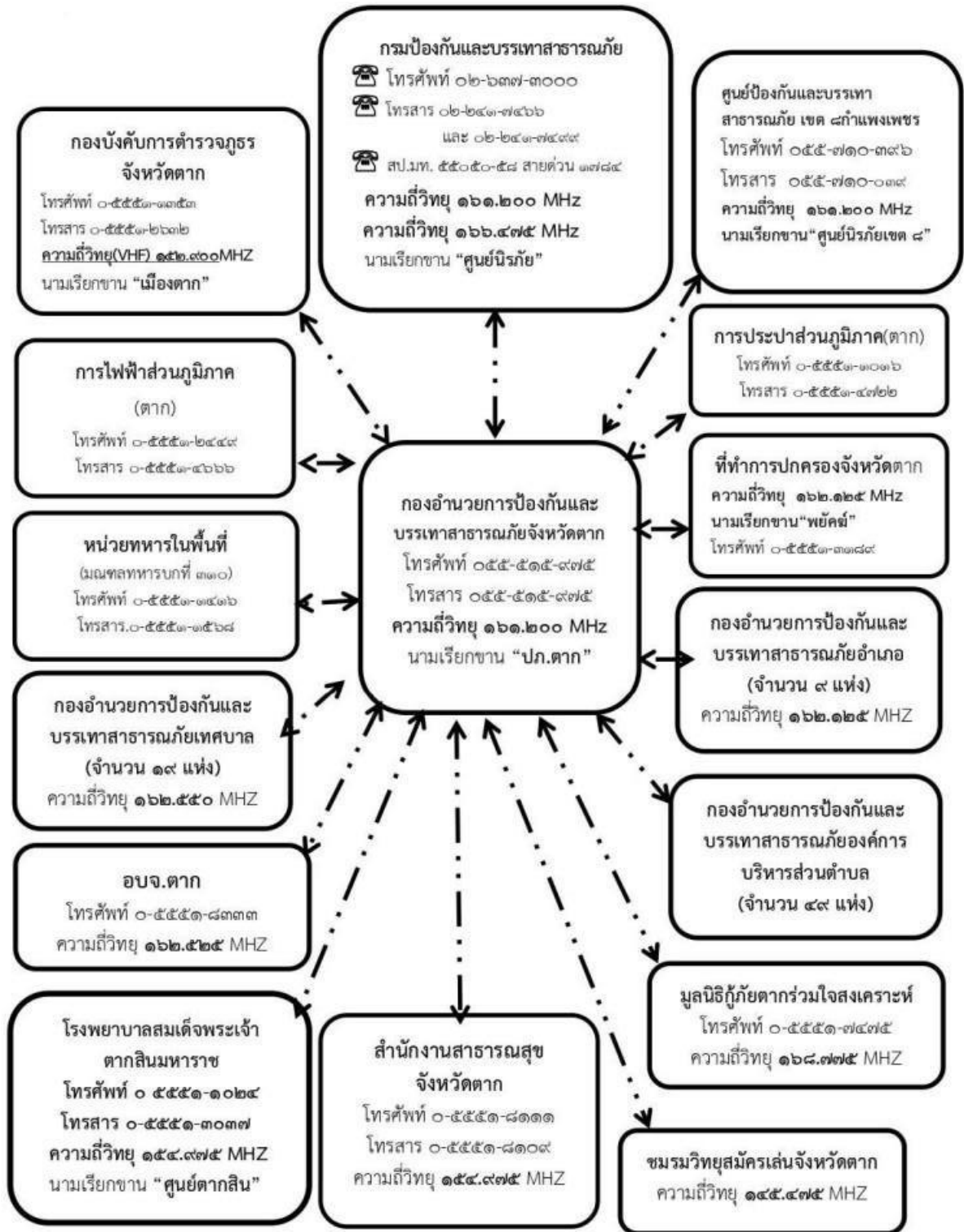
3. รายชื่อเจ้าหน้าที่ส่วนกลางในการติดตามสถานการณ์ด้านภาวะน้ำท่วมและภาวะน้ำแล้ง

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	เบอร์โทรศัพท์
ด้านภาวะน้ำท่วม			
1	นายยิ่งยง ลีคะสิริ	ผู้อำนวยการส่วนป้องกันพื้นที่ เฉพาะ	081-8012785
2	นายจิรวัดน์ ประชีพนาย	วิศวกรโยธาชำนาญการ	086-3388212
3	นายยศสรณ์ ปาลเกลี้ยง	วิศวกรโยธาปฏิบัติการ	084-2492663
ด้านภาวะน้ำแล้ง			
4	นายธนากร แสนวงษ์	ผู้อำนวยการส่วนประสานการ ปฏิบัติงาน	081-8012781
5	นางสาวปยุณวีร์ สวรรยาพานิช	วิศวกรโยธาชำนาญการ	089-9455654
6	นายพงศ์ภัค ชีรนรวิชย์	วิศวกรโยธาปฏิบัติการ	083-0878668
ด้านการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์น้ำ			
7	นายสุประภาพร พัฒน์สิงห์เสนีย์	ผู้อำนวยการศูนย์เมขลา	089-7724611
8	นายจตุพงษ์ ไพบุลย์โรจนา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ	086-4721588
9	นายธัช สระประเทศ	นักวิเคราะห์นโยบายและ แผนปฏิบัติการ	099-8274638

ภาคผนวก ข

การติดต่อสื่อสารและการบูรณาการหน่วยงาน จังหวัดลำปาง

รูปที่ ข-2 การติดต่อสื่อสารและการบูรณาการหน่วยงาน จังหวัดตาก
ที่มา: แผนเผชิญเหตุอุทกภัย วาตภัย น้ำป่าไหลหลากและดินถล่ม จังหวัดตาก ปี 2566

ภาคผนวก ค

พื้นที่ประสบภาวะน้ำแล้ง/คุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ

สถานการณ์ภัยแล้งของจังหวัดลำปาง โดยมีสถิติพื้นที่การเกิดภัยแล้ง (พื้นที่การประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินฯ) จากข้อมูลสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลำปาง ดังนี้

1. ปี พ.ศ. 2561 มีพื้นที่เกิดภัยแล้งจำนวน 3 อำเภอ 19 ตำบล 120 หมู่บ้าน ได้แก่
    - 1.1 อำเภอวังเหนือ 5 ตำบล 47 หมู่บ้าน
    - 1.2 อำเภอแจ้ห่ม 6 ตำบล 26 หมู่บ้าน
    - 1.3 อำเภอเถิน 8 ตำบล 47 หมู่บ้าน
  2. ปี พ.ศ. 2562 มีพื้นที่เกิดภัยแล้งจำนวน 8 อำเภอ 13 ตำบล 49 หมู่บ้าน ได้แก่
    - 2.1 อำเภอวังเหนือ 1 ตำบล 1 หมู่บ้าน
    - 2.2 อำเภอเมืองปาน 1 ตำบล 1 หมู่บ้าน
    - 2.3 อำเภอเกาะคา 1 ตำบล 1 หมู่บ้าน
    - 2.4 อำเภอห้างฉัตร 1 ตำบล 3 หมู่บ้าน
    - 2.5 อำเภอแม่เมาะ 1 ตำบล 2 หมู่บ้าน
    - 2.6 อำเภอแม่ทะ 5 ตำบล 29 หมู่บ้าน
    - 2.7 อำเภอเสริมงาม 1 ตำบล 8 หมู่บ้าน
    - 2.8 อำเภอสบปราบ 2 ตำบล 4 หมู่บ้าน
  3. ปี พ.ศ. 2563 มีพื้นที่เกิดภัยแล้งจำนวน 8 อำเภอ 17 ตำบล 103 หมู่บ้าน ได้แก่
    - 3.1 อำเภอวังเหนือ 2 ตำบล 3 หมู่บ้าน
    - 3.2 อำเภอแจ้ห่ม 1 ตำบล 8 หมู่บ้าน
    - 3.3 อำเภอเมืองปาน 3 ตำบล 8 หมู่บ้าน
    - 3.4 อำเภอเมืองลำปาง 1 ตำบล 4 หมู่บ้าน
    - 3.5 อำเภอเกาะคา 2 ตำบล 3 หมู่บ้าน
    - 3.6 อำเภอห้างฉัตร 1 ตำบล 3 หมู่บ้าน
    - 3.7 อำเภอแม่เมาะ 1 ตำบล 2 หมู่บ้าน
    - 3.8 อำเภอแม่ทะ 1 ตำบล 2 หมู่บ้าน
  4. ปี พ.ศ. 2564 มีพื้นที่เกิดภัยแล้งจำนวน 2 อำเภอ 11 ตำบล 73 หมู่บ้าน ได้แก่
    - 4.1 อำเภองาน 10 ตำบล 71 หมู่บ้าน
    - 4.2 อำเภอแม่ทะ 6 ตำบล 45 หมู่บ้าน
  5. ปี พ.ศ. 2565 ไม่เกิด
- โดยมีรายละเอียดสถิติพื้นที่การเกิดภัยแล้งของจังหวัดลำปางปี 2561-2565 ดังนี้

รูปที่ ค-1 สถิติพื้นที่การเกิดภัยแล้งของจังหวัดลำปางปี 2561-2565

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่				
			ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565
1	วังเหนือ	วังแก้ว	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8	-	-	-	-
		ทุ่งฮั่ว	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8	-	-	-	-
		วังเหนือ	1, 2, 4, 6, 9	-	-	-	-
		วังซ้าย	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10	6	6		
		ร่องเคาะ	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17	-	-	-	-
	วังทรายคำ	-	-	1, 9	-	-	
2	แจ้ห่ม	ทุ่งผึ้ง	1, 2, 3, 4, 5, 6	-	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8	-	-
		เมืองมาย	1, 2, 3, 4, 5, 6	-	-	-	-
		บ้านสา	3, 9	-	-	-	-
		แจ้ห่ม	6	-	-	-	-
		ปงดอน	6, 7	-	-	-	-
	แม่สุก	1, 2, 3, 4, 9, 10, 11, 12	-	-	-	-	
3	เมืองปาน	บ้านขอ	-	13	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13	-	-
		ทุ่งกว่าว	-	-	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14	-	-
		หัวเมือง	-	-	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8	-	-
4	เมืองลำปาง	บ้านคำ	-	-	2, 3, 4, 7	-	-

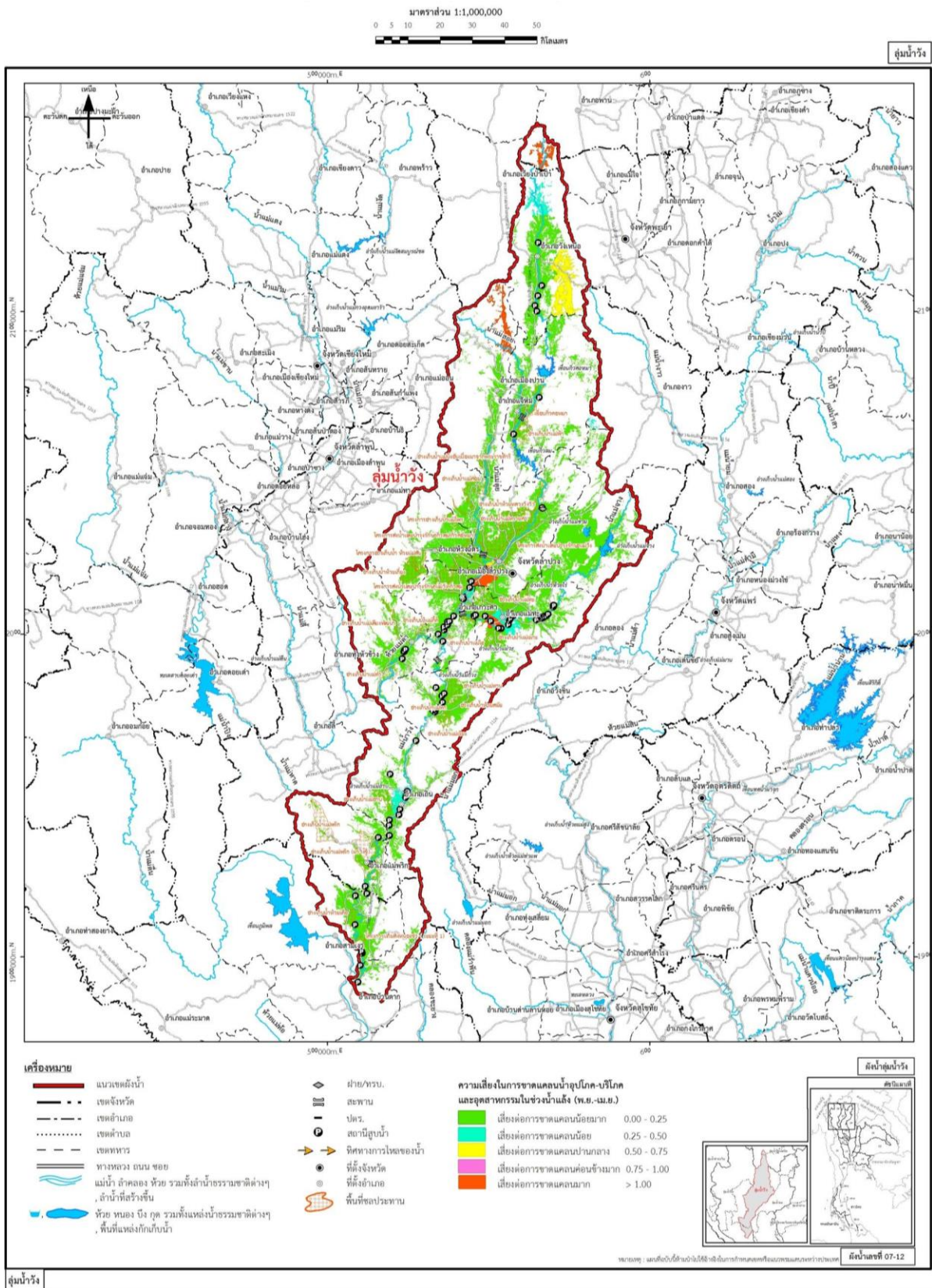

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่				
			ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565
5	เกาะคา	ลำปาง	-	4	4	-	-
		หลวง	-	-	6, 7	-	-
6	ห้างฉัตร	ห้างฉัตร	-	3, 7, 9	3, 7, 9	-	-
7	แม่เมะ	แม่เมะ	-	4, 5	4, 5	-	-
8	แม่ทะ	ดอนไฟ	-	2, 3, 4, 5, 6, 7	2, 3, 4, 5, 6, 7	-	-
		หัวเสือ	-	2, 4, 6, 7, 8	2, 3, 4, 5, 6, 7	-	-
		สันดอนแก้ว	-	1, 2, 5, 6, 7, 9	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9	-	-
		บ้านกิว	-	1, 3, 7, 8	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10	-	-
		วังเงิน	-	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9	-	-
		บ้านบอม	-	-	1, 2, 3, 4, 5, 6	-	-
9	งาว	นาแก	-	-	-	1, 2, 5	-
		บ้านหวด	-	-	-	1, 2, 3, 4, 5, 6	-
		หลวงเหนือ	-	-	-	1, 2, 3, 4, 5, 6	-
		บ้านแหง	-	-	-	1, 3, 4, 6	-
		หลวงใต้	-	-	-	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8	-
		ปงเตา	-	-	-	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13	-
		บ้านโป่ง	-	-	-	1, 2, 3, 4, 5	-
		แม่ตึบ	-	-	-	1, 2, 3, 4, 5	-
		บ้านร้อง	-	-	-	2, 3, 5, 6, 7, 8, 9	-

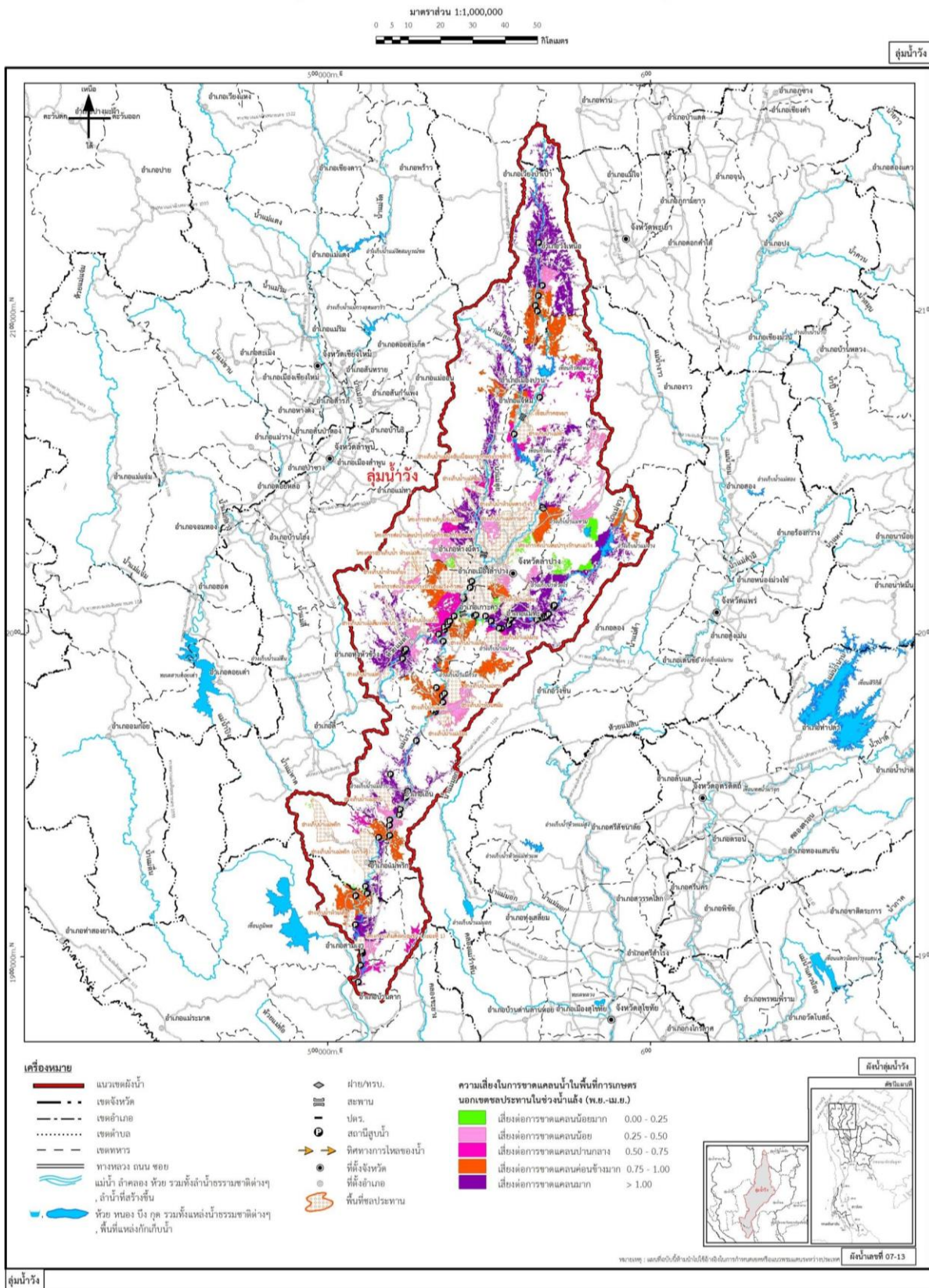

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่				
			ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565
		บ้านอ้อน	-	-	-	1, 2, 3, 6	-
10	เสริมงาม	เสริมกลาง	-	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9	-	-	-
11	สบปราบ	สบปราบ	-	5, 9, 15	-	-	-
		นายาง	-	4	-	-	-
12	เถิน	นาโป่ง	1, 2, 4, 7, 8, 9, 10	-	-	-	-
		แม่ถอด	1, 2, 3, 5, 6, 7, 9, 10	-	-	7, 10	-
		เวียงมอก	2, 8, 14	-	-	-	-
		แม่ปะ	1, 2, 4, 6, 8, 9, 10	-	-	-	-
		แม่มอก	3, 7, 9	-	-	-	-
		แม่วะ	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8	-	-	-	-
		ล้อมแรด	2, 6, 7, 12, 13	-	-	-	-
		เถินบุรี	2, 3, 4, 6, 9, 14	-	-	-	-
13	แม่พริก	-	-	-	-	-	
รวม	12 อำเภอ	47 ตำบล	100 หมู่บ้าน	49 หมู่บ้าน	104 หมู่บ้าน	63 หมู่บ้าน	0 หมู่บ้าน

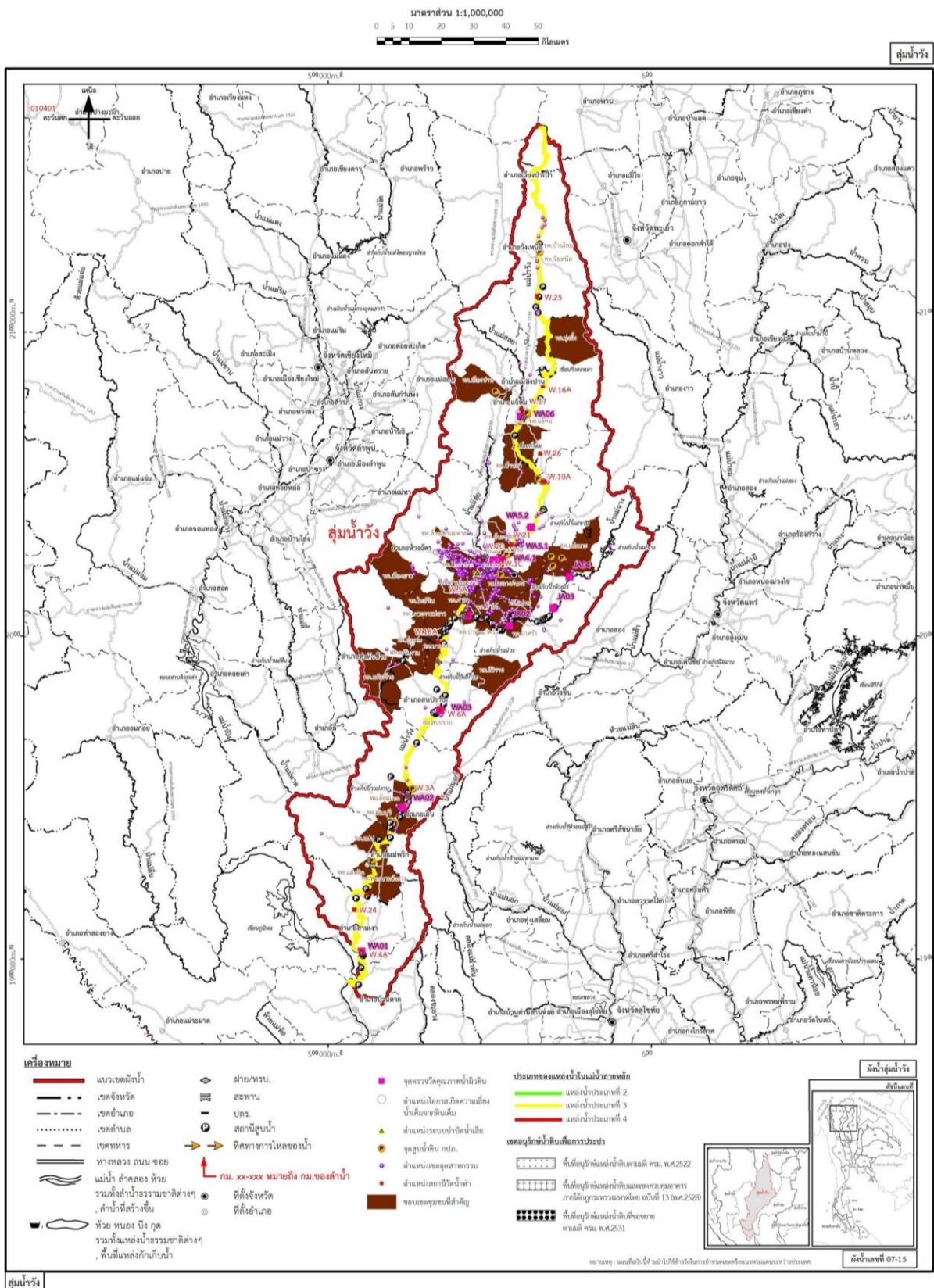
ที่มา: สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลำปาง

รูปที่ ค-2 พื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรนอกเขตชลประทานช่วงฤดูแล้ง (พ.ย. - เม.ย)
ที่มา: โครงการจัดทำผังน้ำ ลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน เอกสารประกอบการประชุมผังน้ำ ครั้งที่ 4, พ.ศ.2566
(สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ)

รูปที่ ค-3 แผนที่แสดงข้อมูลคุณภาพน้ำ

ที่มา: โครงการจัดทำผังน้ำ ลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน เอกสารประกอบการประชุมผังน้ำ ครั้งที่ 4, พ.ศ.2566
(สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ)

ภาคผนวก ง

บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสพภาวะน้ำแล้งและคุณภาพน้ำ

ตารางที่ ง-1 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสภาวะน้ำแล้งและคุณภาพน้ำ

ระดับ ความเสี่ยง	พื้นที่ (ตามข้อมูล กรม ป.ค.)						รหัสลุ่ม น้ำสาขา	โอกาสในการเกิด (Likelihood)					ความเสี่ยงผลกระทบ (Impact)		
	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	รหัสหมู่บ้าน		ค่าเฉลี่ยในการเกิดอุทกภัย					ความเสี่ยงปริมาณ น้ำในแหล่งน้ำ	ความเสี่ยงร่วม	
								ปีละครั้ง/มากกว่า	2 ปีต่อครั้ง	3 ปีต่อครั้ง	4-9 ปีต่อครั้ง	10 ปีต่อครั้ง/น้อยกว่า	ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ อุปโภคบริโภค	ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ ทางการเกษตร	
ความเสี่ยงสูงมาก	ตาก	สามเงา	ยกกระบัตร	5	แม่ระวาน	63030305	0711			3 ปีต่อครั้ง			มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงสูงมาก	ลำปาง	เมืองลำปาง	บ้านเอื้อม	5	ทุ่งกล้วย	52011305	0704			3 ปีต่อครั้ง			มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงสูงมาก	ลำปาง	แม่ทะ	บ้านบอม	3	หัวทุ่ง	52100503	0706			3 ปีต่อครั้ง			มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงสูงมาก	ลำปาง	แม่ทะ	สันดอนแก้ว	1	สันดอนแก้ว	52101101	0706			3 ปีต่อครั้ง			มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงสูงมาก	ลำปาง	แม่ทะ	สันดอนแก้ว	3	แม่วะ	52101103	0706			3 ปีต่อครั้ง			มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงสูงมาก	ลำปาง	แม่ทะ	สันดอนแก้ว	5	สันป่าเปา	52101105	0706		2 ปีต่อครั้ง				มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงสูงมาก	ลำปาง	แม่พริก	ผาปึง	4	ห้วยไร่	52090204	0709			3 ปีต่อครั้ง			มักจะขาดแคลนน้ำ	เสี่ยง	
ความเสี่ยงสูงมาก	ลำปาง	แม่พริก	ผาปึง	5	เด่นอุดม	52090205	0709			3 ปีต่อครั้ง			มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงสูง	ตาก	บ้านตาก	แม่สลิด	5	ยางโองน้ำ	63020305	0711				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	
ความเสี่ยงสูง	ตาก	บ้านตาก	แม่สลิด	9	เด่นไม้ซุง	63020309	0711				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะขาดแคลนน้ำ		เสี่ยง

ตารางที่ ง-1 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสภาวะน้ำแล้งและคุณภาพน้ำ (ต่อ)

ระดับ ความเสี่ยง	พื้นที่ (ตามข้อมูล กรม ป.ศ.)						รหัสลุ่ม น้ำสาขา	โอกาสในการเกิด (Likelihood)					ความเสี่ยงผลกระทบ (Impact)		
	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	รหัสหมู่บ้าน		ค่าเฉลี่ยในการเกิดอุทกภัย					ความเสี่ยงปริมาณ น้ำในแหล่งน้ำ	ความเสี่ยงร่วม	
								ปีละครั้ง/มากกว่า	2 ปีต่อครั้ง	3 ปีต่อครั้ง	4-9 ปีต่อครั้ง	10 ปีต่อครั้ง/น้อยกว่า		ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ อุปโภคบริโภค	ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ ทางการเกษตร
ความเสี่ยงสูง	ตาก	บ้านตาก	แม่สลิด	11	ยางโองน้ำ	63020311	0711				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะมปริมาณน้อย	เสี่ยง	
ความเสี่ยงสูง	ตาก	บ้านตาก	แม่สลิด	13	ยางโองบน	63020313	0711				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะขาดแคลนน้ำ	เสี่ยง	
ความเสี่ยงสูง	ตาก	สามเงา	ยกกระบัตร	1	คลองไม้แดง	63030301	0711				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะมปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงสูง	ตาก	สามเงา	ยกกระบัตร	2	ยกกระบัตร	63030302	0711				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะมปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงสูง	ตาก	สามเงา	ยกกระบัตร	3	ท่าไผ่	63030303	0711				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะมปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงสูง	ตาก	สามเงา	ยกกระบัตร	4	สองแคว	63030304	0711				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะมปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงสูง	ตาก	สามเงา	ยกกระบัตร	8	ใหม่สามัคคี	63030308	0711				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะมปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงสูง	ตาก	สามเงา	ยกกระบัตร	9	หนองแม่ล่าง	63030309	0711				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะมปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงสูง	ตาก	สามเงา	ยกกระบัตร	11	หนองเชียงคา ใต้	63030311	0711				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะมปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงสูง	ลำปาง	เกาะคา	นาแก้ว	1	สองแควเหนือ	52030201	0705				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะมปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง

ตารางที่ ง-1 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสภาวะน้ำแล้งและคุณภาพน้ำ (ต่อ)

ระดับ ความเสี่ยง	พื้นที่ (ตามข้อมูล กรม ป.ค.)						รหัสลุ่ม น้ำสาขา	โอกาสในการเกิด (Likelihood)					ความเสี่ยงผลกระทบ (Impact)		
	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	รหัสหมู่บ้าน		ค่าเฉลี่ยในการเกิดอุทกภัย					ความเสี่ยงปริมาณ น้ำในแหล่งน้ำ	ความเสี่ยงร่วม	
								ปีละครั้ง/มากกว่า	2 ปีต่อครั้ง	3 ปีต่อครั้ง	4-9 ปีต่อครั้ง	10 ปีต่อครั้ง/น้อยกว่า	ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ อุปโภคบริโภค	ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ ทางการเกษตร	
ความเสี่ยงสูง	ลำปาง	เกาะคา	นาแสง	1	หาดปู่ดำ	52030701	0709				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะมปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงสูง	ลำปาง	เกาะคา	นาแสง	3	นาแก้ว ตะวันออก	52030703	0707				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะมปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงสูง	ลำปาง	เกาะคา	นาแสง	5	สองแคว พัฒนา	52030705	0707		2 ปีต่อครั้ง				มักจะมปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงสูง	ลำปาง	แจ้ห่ม	บ้านสา	6	แป้นใต้	52060206	0703				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะมปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงสูง	ลำปาง	เถิน	นาโป่ง	1	สันหลวง	52080601	0709				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะมปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงสูง	ลำปาง	เถิน	นาโป่ง	2	ห้วยแก้ว	52080602	0709				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะมปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงสูง	ลำปาง	เถิน	นาโป่ง	4	หนองห้า	52080604	0709				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะมปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงสูง	ลำปาง	เถิน	นาโป่ง	5	สันป่าหนาด	52080605	0709				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะมปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงสูง	ลำปาง	เถิน	นาโป่ง	6	นาโป่ง	52080606	0709				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะมปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงสูง	ลำปาง	เถิน	แม่ถอด	3	แม่เติน	52080703	0709				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะขาดแคลนน้ำ		เสี่ยง

ตารางที่ ง-1 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสภาวะน้ำแล้งและคุณภาพน้ำ (ต่อ)

ระดับ ความเสี่ยง	พื้นที่ (ตามข้อมูล กรม ป.ศ.)						รหัสลุ่ม น้ำสาขา	โอกาสในการเกิด (Likelihood)					ความเสี่ยงผลกระทบ (Impact)		
	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	รหัสหมู่บ้าน		ค่าเฉลี่ยในการเกิดอุทกภัย					ความเสี่ยงปริมาณ น้ำในแหล่งน้ำ	ความเสี่ยงร่วม	
								ปีละครั้ง/มากกว่า	2 ปีต่อครั้ง	3 ปีต่อครั้ง	4-9 ปีต่อครั้ง	10 ปีต่อครั้ง/น้อยกว่า	ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ อุปโภคบริโภค	ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ ทางการเกษตร	
ความเสี่ยงสูง	ลำปาง	เถิน	แม่ถอด	4	แม่แก่ง	52080704	0709				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะขาดแคลนน้ำ		เสี่ยง
ความเสี่ยงสูง	ลำปาง	เถิน	แม่ถอด	5	นาบ้านไร่	52080705	0709				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะขาดแคลนน้ำ	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงสูง	ลำปาง	เถิน	แม่ถอด	6	สบเติน	52080706	0709			3 ปีต่อครั้ง			มักจะขาดแคลนน้ำ		เสี่ยง
ความเสี่ยงสูง	ลำปาง	เมืองปาน	บ้านขอ	4	ขอใต้	52130204	0704				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	
ความเสี่ยงสูง	ลำปาง	เมืองปาน	บ้านขอ	5	หนอง	52130205	0704				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	
ความเสี่ยงสูง	ลำปาง	เมืองปาน	บ้านขอ	7	ปางตะ	52130207	0704				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงสูง	ลำปาง	เมืองปาน	บ้านขอ	9	ขอเหนือ	52130209	0704				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	
ความเสี่ยงสูง	ลำปาง	เมืองปาน	บ้านขอ	13	วังซ้อง	52130213	0704				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงสูง	ลำปาง	เมืองลำปาง	บ้านเอื้อม	8	ฮ่อง	52011308	0704				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงสูง	ลำปาง	เมืองลำปาง	บ้านเอื้อม	9	ฝั้ง	52011309	0704				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง

ตารางที่ ง-1 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสภาวะน้ำแล้งและคุณภาพน้ำ (ต่อ)

ระดับ ความเสี่ยง	พื้นที่ (ตามข้อมูล กรม ป.ศ.)						รหัสลุ่ม น้ำสาขา	โอกาสในการเกิด (Likelihood)					ความเสี่ยงผลกระทบ (Impact)		
	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	รหัสหมู่บ้าน		ค่าเฉลี่ยในการเกิดอุทกภัย					ความเสี่ยงปริมาณ น้ำในแหล่งน้ำ	ความเสี่ยงร่วม	
								ปีละครั้ง/มากกว่า	2 ปีต่อครั้ง	3 ปีต่อครั้ง	4-9 ปีต่อครั้ง	10 ปีต่อครั้ง/น้อยกว่า	ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ อุปโภคบริโภค	ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ ทางการเกษตร	
ความเสี่ยงสูง	ลำปาง	เมืองลำปาง	บ้านเอื้อม	10	ทุ่งปงเรียน	52011310	0704				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงสูง	ลำปาง	เมืองลำปาง	บ้านเอื้อม	13	ห้วยไร่	52011313	0704				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงสูง	ลำปาง	แม่ทะ	ดอนไฟ	5	นาพาน	52100705	0706				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	
ความเสี่ยงสูง	ลำปาง	แม่ทะ	บ้านกิว	3	แม่ือบ	52100403	0706				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะขาดแคลนน้ำ	เสี่ยง	
ความเสี่ยงสูง	ลำปาง	แม่ทะ	บ้านบอม	2	แม่ไทย	52100502	0706				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะขาดแคลนน้ำ	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงสูง	ลำปาง	แม่ทะ	วังเงิน	3	นาตุ๋	52101003	0706				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงสูง	ลำปาง	แม่ทะ	วังเงิน	5	แพะใหม่	52101005	0706				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะขาดแคลนน้ำ	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงสูง	ลำปาง	แม่ทะ	วังเงิน	7	มาย	52101007	0706				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะขาดแคลนน้ำ	เสี่ยง	
ความเสี่ยงสูง	ลำปาง	แม่ทะ	สันดอนแก้ว	2	ดำน	52101102	0706				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงสูง	ลำปาง	แม่ทะ	สันดอนแก้ว	4	สบแม่ปาง	52101104	0706				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง

ตารางที่ ง-1 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสภาวะน้ำแล้งและคุณภาพน้ำ (ต่อ)

ระดับ ความเสี่ยง	พื้นที่ (ตามข้อมูล กรม ป.ศ.)						รหัสลุ่ม น้ำสาขา	โอกาสในการเกิด (Likelihood)					ความเสี่ยงผลกระทบ (Impact)		
	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	รหัสหมู่บ้าน		ค่าเฉลี่ยในการเกิดอุทกภัย					ความเสี่ยงปริมาณ น้ำในแหล่งน้ำ	ความเสี่ยงร่วม	
								ปีละครั้ง/มากกว่า	2 ปีต่อครั้ง	3 ปีต่อครั้ง	4-9 ปีต่อครั้ง	10 ปีต่อครั้ง/น้อยกว่า		ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ อุปโภคบริโภค	ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ ทางการเกษตร
ความเสี่ยงสูง	ลำปาง	แม่ทะ	สันดอนแก้ว	6	อ้อ	52101106	0706				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะมปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงสูง	ลำปาง	แม่ทะ	สันดอนแก้ว	7	แม่ทาน	52101107	0709				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะมปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงสูง	ลำปาง	แม่ทะ	สันดอนแก้ว	8	เด่น	52101108	0706				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะมปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงสูง	ลำปาง	แม่ทะ	สันดอนแก้ว	9	แม่ทาน	52101109	0709				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะมปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงสูง	ลำปาง	แม่พริก	ผาปึง	1	นาริน	52090201	0709				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะมปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงสูง	ลำปาง	สบปราบ	นายาง	2	ดง	52110402	0709				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะขาดแคลนน้ำ	เสี่ยง	
ความเสี่ยงสูง	ลำปาง	สบปราบ	นายาง	5	นายาง	52110405	0709				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะขาดแคลนน้ำ	เสี่ยง	
ความเสี่ยงสูง	ลำปาง	เสริมงาม	เสริมกลาง	1	โป่งน้ำร้อน	52040401	0708				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะมปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงสูง	ลำปาง	เสริมงาม	เสริมขวา	1	ปงหลวง	52040201	0708				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะมปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงสูง	ลำปาง	เสริมงาม	เสริมขวา	6	แม่เลี้ยง พัฒนา	52040206	0708				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะมปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง

ตารางที่ ง-1 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสภาวะน้ำแล้งและคุณภาพน้ำ (ต่อ)

ระดับ ความเสี่ยง	พื้นที่ (ตามข้อมูล กรม ป.ศ.)						รหัสลุ่ม น้ำสาขา	โอกาสในการเกิด (Likelihood)					ความเสี่ยงผลกระทบ (Impact)		
	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	รหัสหมู่บ้าน		ค่าเฉลี่ยในการเกิดอุทกภัย					ความเสี่ยงปริมาณ น้ำในแหล่งน้ำ	ความเสี่ยงร่วม	
								ปีละครั้ง/มากกว่า	2 ปีต่อครั้ง	3 ปีต่อครั้ง	4-9 ปีต่อครั้ง	10 ปีต่อครั้ง/น้อยกว่า		ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ อุปโภคบริโภค	ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ ทางการเกษตร
ความเสี่ยงสูง	ลำปาง	เสริมงาม	เสริมขวา	7	แม่เลี้ยง	52040207	0708				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะขาดแคลนน้ำ	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงสูง	ลำปาง	เสริมงาม	เสริมซ้าย	1	แม่ต้า	52040301	0708				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปาน กลาง	ตาก	บ้านตาก	แม่สลิด	1	แม่สลิด	63020301	0711					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ	เสี่ยง	
ความเสี่ยงปาน กลาง	ตาก	บ้านตาก	แม่สลิด	2	แม่สลิด	63020302	0711					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ	เสี่ยง	
ความเสี่ยงปาน กลาง	ตาก	บ้านตาก	แม่สลิด	3	แม่สลิด	63020303	0711					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ	เสี่ยง	
ความเสี่ยงปาน กลาง	ตาก	บ้านตาก	แม่สลิด	6	สันกลาง	63020306	0711					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ	เสี่ยง	
ความเสี่ยงปาน กลาง	ตาก	สามเงา	ยกกระบัตร	6	หนองเชียงคา	63030306	0711					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปาน กลาง	ตาก	สามเงา	ยกกระบัตร	7	แม่เชียงราย	63030307	0711					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปาน กลาง	ตาก	สามเงา	ยกกระบัตร	10	ใหม่สามัคคี เหนือ	63030310	0711					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปาน กลาง	ตาก	สามเงา	วังจันทร์	1	วังโพ	63030601	0711					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง

ตารางที่ ง-1 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสภาวะน้ำแล้งและคุณภาพน้ำ (ต่อ)

ระดับ ความเสี่ยง	พื้นที่ (ตามข้อมูล กรม ป.ศ.)						รหัสลุ่ม น้ำสาขา	โอกาสในการเกิด (Likelihood)					ความเสี่ยงผลกระทบ (Impact)		
	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	รหัสหมู่บ้าน		ค่าเฉลี่ยในการเกิดอุทกภัย					ความเสี่ยงปริมาณ น้ำในแหล่งน้ำ	ความเสี่ยงร่วม	
								ปีละครั้ง/มากกว่า	2 ปีต่อครั้ง	3 ปีต่อครั้ง	4-9 ปีต่อครั้ง	10 ปีต่อครั้ง/น้อยกว่า	ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ อุปโภคบริโภค	ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ ทางการเกษตร	
ความเสี่ยงปานกลาง	ตาก	สามเงา	วังจันทร์	2	วังพระยาจันทร์	63030602	0711					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ตาก	สามเงา	วังจันทร์	3	วังน้ำผึ้ง	63030603	0711					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ตาก	สามเงา	วังจันทร์	4	นาตาโพ	63030604	0711					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ตาก	สามเงา	วังจันทร์	5	ดงลาน	63030605	0711					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ตาก	สามเงา	วังจันทร์	6	ดงสามสิบ	63030606	0711					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ตาก	สามเงา	วังจันทร์	8	มีสุข	63030608	0711					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ตาก	สามเงา	วังจันทร์	10	เด่นกระถิน	63030610	0711					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ตาก	สามเงา	วังหมัน	1	ปากทางเขื่อน	63030201	0711				4 - 9 ปีต่อครั้ง		มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ตาก	สามเงา	วังหมัน	4	วังหมัน	63030204	0711				4 - 9 ปีต่อครั้ง		มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ตาก	สามเงา	วังหมัน	5	โป่งปลาควัว	63030205	0711				4 - 9 ปีต่อครั้ง		มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง

ตารางที่ ง-1 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสภาวะน้ำแล้งและคุณภาพน้ำ (ต่อ)

ระดับ ความเสี่ยง	พื้นที่ (ตามข้อมูล กรม ป.ศ.)						รหัสลุ่ม น้ำสาขา	โอกาสในการเกิด (Likelihood)					ความเสี่ยงผลกระทบ (Impact)		
	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	รหัสหมู่บ้าน		ค่าเฉลี่ยในการเกิดอุทกภัย					ความเสี่ยงปริมาณ น้ำในแหล่งน้ำ	ความเสี่ยงร่วม	
								ปีละครั้ง/มากกว่า	2 ปีต่อครั้ง	3 ปีต่อครั้ง	4-9 ปีต่อครั้ง	10 ปีต่อครั้ง/น้อยกว่า		ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ อุปโภคบริโภค	ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ ทางการเกษตร
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เกาะคา	เกาะคา	2	หัวแต	52030602	0705					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เกาะคา	เกาะคา	3	ม่วงน้อย	52030603	0705					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เกาะคา	เกาะคา	5	เกาะคา	52030605	0705					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เกาะคา	เกาะคา	7	แม่ฮาม	52030607	0707					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เกาะคา	ท่าผา	1	นางแตน	52030801	0705					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เกาะคา	ท่าผา	6	ท่าช้าง	52030806	0705					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เกาะคา	ท่าผา	8	ศาลาบัวบก	52030808	0705					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เกาะคา	นาแก้ว	2	สองแควใต้	52030202	0707					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ	เสี่ยง	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เกาะคา	นาแสง	2	แม่ไฮ	52030702	0707					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เกาะคา	ลำปางหลวง	8	กองหาญ	52030108	0705					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	

ตารางที่ ง-1 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสภาวะน้ำแล้งและคุณภาพน้ำ (ต่อ)

ระดับ ความเสี่ยง	พื้นที่ (ตามข้อมูล กรม ป.ค.)						รหัสลุ่ม น้ำสาขา	โอกาสในการเกิด (Likelihood)					ความเสี่ยงผลกระทบ (Impact)		
	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	รหัสหมู่บ้าน		ค่าเฉลี่ยในการเกิดอุทกภัย					ความเสี่ยงปริมาณ น้ำในแหล่งน้ำ	ความเสี่ยงร่วม	
								ปีละครั้ง/มากกว่า	2 ปีต่อครั้ง	3 ปีต่อครั้ง	4-9 ปีต่อครั้ง	10 ปีต่อครั้ง/น้อยกว่า	ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ อุปโภคบริโภค	ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ ทางการเกษตร	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เกาะคา	วังพร้าว	2	วังพร้าว	52030402	0706					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เกาะคา	วังพร้าว	3	สาด	52030403	0706					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แจ้ห่ม	ทุ่งผึ้ง	2	แจ้คอน	52060602	0701					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แจ้ห่ม	ทุ่งผึ้ง	3	หัวฝาย	52060603	0701					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แจ้ห่ม	ทุ่งผึ้ง	4	ทุ่งผึ้ง	52060604	0701					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แจ้ห่ม	ทุ่งผึ้ง	5	แม่ซ่อฟ้า	52060605	0701					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แจ้ห่ม	ทุ่งผึ้ง	6	แจ้คอน	52060606	0701					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แจ้ห่ม	บ้านสา	3	สาแพะ	52060203	0703			3 ปีต่อครั้ง			มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แจ้ห่ม	บ้านสา	5	สามัคคี	52060205	0703					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แจ้ห่ม	ปงดอน	1	แม่ตาหลวง	52060301	0701					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง

ตารางที่ ง-1 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสบภาวะน้ำแล้งและคุณภาพน้ำ (ต่อ)

ระดับ ความเสี่ยง	พื้นที่ (ตามข้อมูล กรม ป.ศ.)						รหัสลุ่ม น้ำสาขา	โอกาสในการเกิด (Likelihood)					ความเสี่ยงผลกระทบ (Impact)		
	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	รหัสหมู่บ้าน		ค่าเฉลี่ยในการเกิดอุทกภัย					ความเสี่ยงปริมาณ น้ำในแหล่งน้ำ	ความเสี่ยงร่วม	
								ปีละครั้ง/มากกว่า	2 ปีต่อครั้ง	3 ปีต่อครั้ง	4-9 ปีต่อครั้ง	10 ปีต่อครั้ง/น้อยกว่า	ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ อุปโภคบริโภค	ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ ทางการเกษตร	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แจ้ห่ม	ปงดอน	4	เปียงใจ	52060304	0701					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แจ้ห่ม	ปงดอน	5	แม่ตาสามัคคี	52060305	0701					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แจ้ห่ม	เมืองมาย	1	แม่เงิน	52060501	0703				4 - 9 ปีต่อครั้ง		มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แจ้ห่ม	เมืองมาย	2	นาใหม่	52060502	0703				4 - 9 ปีต่อครั้ง		มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แจ้ห่ม	เมืองมาย	3	นางาม	52060503	0703				4 - 9 ปีต่อครั้ง		มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แจ้ห่ม	เมืองมาย	4	ไผ่งาม	52060504	0703					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แจ้ห่ม	แม่สูก	1	แม่สูก	52060401	0702			3 ปีต่อครั้ง			มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แจ้ห่ม	แม่สูก	2	หนองกอก	52060402	0702			3 ปีต่อครั้ง			มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แจ้ห่ม	แม่สูก	5	กิ้ว	52060405	0702			3 ปีต่อครั้ง			มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แจ้ห่ม	แม่สูก	6	ใหม่สามัคคี	52060406	0702			3 ปีต่อครั้ง			มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง

ตารางที่ ง-1 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสภาวะน้ำแล้งและคุณภาพน้ำ (ต่อ)

ระดับ ความเสี่ยง	พื้นที่ (ตามข้อมูล กรม ป.ศ.)						รหัสลุ่ม น้ำสาขา	โอกาสในการเกิด (Likelihood)					ความเสี่ยงผลกระทบ (Impact)		
	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	รหัสหมู่บ้าน		ค่าเฉลี่ยในการเกิดอุทกภัย					ความเสี่ยงปริมาณ น้ำในแหล่งน้ำ	ความเสี่ยงร่วม	
								ปีละครั้ง/มากกว่า	2 ปีต่อครั้ง	3 ปีต่อครั้ง	4-9 ปีต่อครั้ง	10 ปีต่อครั้ง/น้อยกว่า		ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ อุปโภคบริโภค	ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ ทางการเกษตร
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แจ้ห่ม	แม่สุก	7	ปางต้อม	52060407	0702			3 ปีต่อครั้ง			มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แจ้ห่ม	แม่สุก	9	สบสุก	52060409	0702			3 ปีต่อครั้ง			มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แจ้ห่ม	แม่สุก	10	ทุ่งคาใต้	52060410	0702			3 ปีต่อครั้ง			มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แจ้ห่ม	วิเชตนคร	2	หลุก	52060702	0702				4 - 9 ปีต่อครั้ง		มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แจ้ห่ม	วิเชตนคร	4	สวนดอกคำ	52060704	0703			3 ปีต่อครั้ง			มักจะมีปริมาณน้อย		
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แจ้ห่ม	วิเชตนคร	7	ทุ่งทอง	52060707	0702			3 ปีต่อครั้ง			มักจะมีปริมาณน้อย		
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เถิน	นาโป่ง	7	นาเบี้ย	52080607	0709					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เถิน	นาโป่ง	8	สันป่าจี้	52080608	0709					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เถิน	นาโป่ง	11	ห้วยโจ้	52080611	0709					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เถิน	แม่ถอด	2	แม่ถอด	52080702	0709					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ	เสี่ยง	เสี่ยง

ตารางที่ ง-1 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสภาวะน้ำแล้งและคุณภาพน้ำ (ต่อ)

ระดับ ความเสี่ยง	พื้นที่ (ตามข้อมูล กรม ป.ค.)						รหัสลุ่ม น้ำสาขา	โอกาสในการเกิด (Likelihood)					ความเสี่ยงผลกระทบ (Impact)		
	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	รหัสหมู่บ้าน		ค่าเฉลี่ยในการเกิดอุทกภัย					ความเสี่ยงปริมาณ น้ำในแหล่งน้ำ	ความเสี่ยงร่วม	
								ปีละครั้ง/มากกว่า	2 ปีต่อครั้ง	3 ปีต่อครั้ง	4-9 ปีต่อครั้ง	10 ปีต่อครั้ง/น้อยกว่า		ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ อุปโภคบริโภค	ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ ทางการเกษตร
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เถิน	แม่วะ	3	น้ำดิบ	52080203	0709					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ	เสี่ยง	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เถิน	แม่วะ	4	แม่วะแล้ง	52080204	0709					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ	เสี่ยง	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เถิน	แม่วะ	6	ศรีบุญเรือง	52080206	0709					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เถิน	แม่วะ	7	ผดุงราษฎร์ รังสรรค์	52080207	0709					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เมืองปาน	แจ้ซ้อน	4	ทุ่ง	52130404	0702				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เมืองปาน	แจ้ซ้อน	8	ใหม่พัฒนา	52130408	0702					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เมืองปาน	ทุ่งกว๋าว	1	ถ้ำ	52130301	0704					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เมืองปาน	ทุ่งกว๋าว	8	ทุ่งจี้	52130308	0704					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เมืองปาน	บ้านขอ	1	ทุ่งล้าน	52130201	0704					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เมืองปาน	บ้านขอ	2	ทุ่งสะแกง	52130202	0704					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ	เสี่ยง	เสี่ยง

ตารางที่ ง-1 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสภาวะน้ำแล้งและคุณภาพน้ำ (ต่อ)

ระดับ ความเสี่ยง	พื้นที่ (ตามข้อมูล กรม ป.ศ.)						รหัสลุ่ม น้ำสาขา	โอกาสในการเกิด (Likelihood)					ความเสี่ยงผลกระทบ (Impact)		
	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	รหัสหมู่บ้าน		ค่าเฉลี่ยในการเกิดอุทกภัย					ความเสี่ยงปริมาณ น้ำในแหล่งน้ำ	ความเสี่ยงร่วม	
								ปีละครั้ง/มากกว่า	2 ปีต่อครั้ง	3 ปีต่อครั้ง	4-9 ปีต่อครั้ง	10 ปีต่อครั้ง/น้อยกว่า		ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ อุปโภคบริโภค	ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ ทางการเกษตร
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เมืองปาน	บ้านขอ	6	แม่กองปิน	52130206	0704					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เมืองปาน	บ้านขอ	10	ทุ่งแล้ง	52130210	0704					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เมืองปาน	บ้านขอ	12	กลาง	52130212	0704					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เมืองปาน	เมืองปาน	1	ทุ่งโป่ง	52130101	0702					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เมืองปาน	เมืองปาน	2	ดอนแก้ว	52130102	0702					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เมืองปาน	เมืองปาน	5	ปางอ้าย	52130105	0704					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เมืองปาน	เมืองปาน	7	สบปาน	52130107	0702					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เมืองปาน	เมืองปาน	8	น้ำใจ	52130108	0702					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เมืองลำปาง	บ้านคำ	2	ค่ากลาง	52011502	0704					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เมืองลำปาง	บ้านคำ	3	ทุ่งใจ	52011503	0704					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง

ตารางที่ ง-1 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสภาวะน้ำแล้งและคุณภาพน้ำ (ต่อ)

ระดับ ความเสี่ยง	พื้นที่ (ตามข้อมูล กรม ป.ศ.)						รหัสลุ่ม น้ำสาขา	โอกาสในการเกิด (Likelihood)					ความเสี่ยงผลกระทบ (Impact)		
	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	รหัสหมู่บ้าน		ค่าเฉลี่ยในการเกิดอุทกภัย					ความเสี่ยงปริมาณ น้ำในแหล่งน้ำ	ความเสี่ยงร่วม	
								ปีละครั้ง/มากกว่า	2 ปีต่อครั้ง	3 ปีต่อครั้ง	4-9 ปีต่อครั้ง	10 ปีต่อครั้ง/น้อยกว่า	ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ อุปโภคบริโภค	ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ ทางการเกษตร	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เมืองลำปาง	บ้านคำ	4	คำหลวง	52011504	0704					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เมืองลำปาง	บ้านเอื้อม	1	เอื้อม	52011301	0704			3 ปีต่อครั้ง			มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เมืองลำปาง	บ้านเอื้อม	2	สบเพือง	52011302	0704				4 - 9 ปีต่อครั้ง		มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เมืองลำปาง	บ้านเอื้อม	3	สัก	52011303	0704			3 ปีต่อครั้ง			มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เมืองลำปาง	บ้านเอื้อม	4	ห้วยลิก	52011304	0704				4 - 9 ปีต่อครั้ง		มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เมืองลำปาง	บ้านเอื้อม	7	แม่เพือง	52011307	0704				4 - 9 ปีต่อครั้ง		มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เมืองลำปาง	บ้านเอื้อม	11	ปง	52011311	0704			3 ปีต่อครั้ง			มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แม่ทะ	ดอนไฟ	4	นางบง	52100704	0706					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ	เสี่ยง	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แม่ทะ	บ้านบอม	1	บอม	52100501	0706					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แม่ทะ	วังเงิน	2	ทุ่งตอน	52101002	0706					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ	เสี่ยง	เสี่ยง

ตารางที่ ง-1 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสภาวะน้ำแล้งและคุณภาพน้ำ (ต่อ)

ระดับ ความเสี่ยง	พื้นที่ (ตามข้อมูล กรม ป.ศ.)						รหัสลุ่ม น้ำสาขา	โอกาสในการเกิด (Likelihood)					ความเสี่ยงผลกระทบ (Impact)			
	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	รหัสหมู่บ้าน		ค่าเฉลี่ยในการเกิดอุทกภัย					ความเสี่ยงปริมาณ น้ำในแหล่งน้ำ	ความเสี่ยงร่วม		
								ปีละครั้ง/มากกว่า	2 ปีต่อครั้ง	3 ปีต่อครั้ง	4-9 ปีต่อครั้ง	10 ปีต่อครั้ง/น้อยกว่า		ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ อุปโภคบริโภค	ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ ทางการเกษตร	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แม่ทะ	วังเงิน	4	นาตง	52101004	0706						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แม่ทะ	วังเงิน	8	ปางมะโอ	52101008	0706						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ	เสี่ยง	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แม่ทะ	หัวเสือ	2	หัวเสือ	52100802	0706						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แม่ทะ	หัวเสือ	4	ห้วยมะเกลือ	52100804	0706						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แม่ทะ	หัวเสือ	5	ทุ่ง	52100805	0706						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แม่ทะ	หัวเสือ	7	นายาบ	52100807	0706						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แม่ทะ	หัวเสือ	8	ผาแมว	52100808	0706						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แม่พริก	ผาปึง	2	ผาปึงหลวง	52090202	0709						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แม่พริก	ผาปึง	3	ผาปึงกลาง	52090203	0709					4 - 9 ปีต่อครั้ง		มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แม่พริก	พระบาทวังตวง	2	ท่าซุม	52090402	0709					4 - 9 ปีต่อครั้ง		มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง

ตารางที่ ง-1 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสภาวะน้ำแล้งและคุณภาพน้ำ (ต่อ)

ระดับ ความเสี่ยง	พื้นที่ (ตามข้อมูล กรม ป.ค.)						รหัสลุ่ม น้ำสาขา	โอกาสในการเกิด (Likelihood)					ความเสี่ยงผลกระทบ (Impact)		
	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	รหัสหมู่บ้าน		ค่าเฉลี่ยในการเกิดอุทกภัย					ความเสี่ยงปริมาณ น้ำในแหล่งน้ำ	ความเสี่ยงร่วม	
								ปีละครั้ง/มากกว่า	2 ปีต่อครั้ง	3 ปีต่อครั้ง	4-9 ปีต่อครั้ง	10 ปีต่อครั้ง/น้อยกว่า	ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ อุปโภคบริโภค	ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ ทางการเกษตร	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แม่พริก	พระบาทวังตวง	4	แม่เชียงรายบน	52090404	0711				4 - 9 ปีต่อครั้ง		มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แม่พริก	พระบาทวังตวง	5	พระบาท	52090405	0709				4 - 9 ปีต่อครั้ง		มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แม่พริก	พระบาทวังตวง	8	แม่เชียงรายบน	52090408	0711				4 - 9 ปีต่อครั้ง		มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แม่พริก	แม่ปู	2	แม่ปู	52090302	0709				4 - 9 ปีต่อครั้ง		มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แม่พริก	แม่ปู	4	โป่งขาม	52090304	0709			3 ปีต่อครั้ง			มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แม่พริก	แม่ปู	5	วังฝู	52090305	0709				4 - 9 ปีต่อครั้ง		มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แม่พริก	แม่ปู	6	แม่ปูแพะ	52090306	0709				4 - 9 ปีต่อครั้ง		มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แม่พริก	แม่พริก	4	แม่พริกบน	52090104	0710				4 - 9 ปีต่อครั้ง		มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แม่พริก	แม่พริก	7	ห้วยชันก	52090107	0710				4 - 9 ปีต่อครั้ง		มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	แม่เมาะ	บ้านดง	4	จำปุย	52020104	0706					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ	เสี่ยง	

ตารางที่ ง-1 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสภาวะน้ำแล้งและคุณภาพน้ำ (ต่อ)

ระดับ ความเสี่ยง	พื้นที่ (ตามข้อมูล กรม ป.ค.)						รหัสลุ่ม น้ำสาขา	โอกาสในการเกิด (Likelihood)					ความเสี่ยงผลกระทบ (Impact)			
	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	รหัสหมู่บ้าน		ค่าเฉลี่ยในการเกิดอุทกภัย					ความเสี่ยงปริมาณ น้ำในแหล่งน้ำ	ความเสี่ยงร่วม		
								ปีละครั้ง/มากกว่า	2 ปีต่อครั้ง	3 ปีต่อครั้ง	4-9 ปีต่อครั้ง	10 ปีต่อครั้ง/น้อยกว่า		ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ อุปโภคบริโภค	ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ ทางการเกษตร	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	วังเหนือ	ทุ่งฮั่ว	4	ทุ่งฮั่ว	52070104	0701						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	วังเหนือ	ร่องเคาะ	1	ผาซ้อ	52070401	0702						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	วังเหนือ	ร่องเคาะ	4	ทุ่งฝูง	52070404	0701						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	วังเหนือ	ร่องเคาะ	5	แม่สิน	52070405	0701						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	วังเหนือ	ร่องเคาะ	6	แม่สงเหนือ	52070406	0701						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	วังเหนือ	ร่องเคาะ	7	สบลิน	52070407	0701						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	วังเหนือ	ร่องเคาะ	10	แม่สงใต้	52070410	0701						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	วังเหนือ	ร่องเคาะ	11	แสนตอ	52070411	0701						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	วังเหนือ	ร่องเคาะ	12	วังใหม่	52070412	0702						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	วังเหนือ	ร่องเคาะ	15	จำตอง	52070415	0701						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง

ตารางที่ ง-1 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสพภาวะน้ำแล้งและคุณภาพน้ำ (ต่อ)

ระดับ ความเสี่ยง	พื้นที่ (ตามข้อมูล กรม ป.ศ.)						รหัสลุ่ม น้ำสาขา	โอกาสในการเกิด (Likelihood)					ความเสี่ยงผลกระทบ (Impact)		
	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	รหัสหมู่บ้าน		ค่าเฉลี่ยในการเกิดอุทกภัย					ความเสี่ยงปริมาณ น้ำในแหล่งน้ำ	ความเสี่ยงร่วม	
								ปีละครั้ง/มากกว่า	2 ปีต่อครั้ง	3 ปีต่อครั้ง	4-9 ปีต่อครั้ง	10 ปีต่อครั้ง/น้อยกว่า	ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ อุปโภคบริโภค	ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ ทางการเกษตร	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	วังเหนือ	วังแก้ว	2	ฮ่าง	52070702	0701					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	วังเหนือ	วังแก้ว	5	ฮ่างวังแก้ว	52070705	0701					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	วังเหนือ	วังซ้าย	1	แม่มา	52070601	0701				4 - 9 ปีต่อครั้ง		มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	วังเหนือ	วังซ้าย	3	หัวฟุ้ง	52070603	0701				4 - 9 ปีต่อครั้ง		มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	วังเหนือ	วังซ้าย	5	ป่าแฉม	52070605	0701				4 - 9 ปีต่อครั้ง		มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	วังเหนือ	วังซ้าย	6	น้ำหลง	52070606	0701				4 - 9 ปีต่อครั้ง		มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	วังเหนือ	วังใต้	1	กวาง	52070301	0701					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	วังเหนือ	วังใต้	2	วังโป่ง	52070302	0701					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	วังเหนือ	วังทอง	6	สารภี	52070506	0701					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	สบปราบ	นายาง	3	นาปราบ	52110403	0709					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ	เสี่ยง	

ตารางที่ ง-1 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสภาวะน้ำแล้งและคุณภาพน้ำ (ต่อ)

ระดับ ความเสี่ยง	พื้นที่ (ตามข้อมูล กรม ป.ค.)						รหัสลุ่ม น้ำสาขา	โอกาสในการเกิด (Likelihood)					ความเสี่ยงผลกระทบ (Impact)			
	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	รหัสหมู่บ้าน		ค่าเฉลี่ยในการเกิดอุทกภัย					ความเสี่ยงปริมาณ น้ำในแหล่งน้ำ	ความเสี่ยงร่วม		
								ปีละครั้ง/มากกว่า	2 ปีต่อครั้ง	3 ปีต่อครั้ง	4-9 ปีต่อครั้ง	10 ปีต่อครั้ง/น้อยกว่า		ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ อุปโภคบริโภค	ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ ทางการเกษตร	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	สบปราบ	นายาง	7	แก่น	52110407	0709						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ	เสี่ยง	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	สบปราบ	นายาง	8	ไร่	52110408	0709						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ	เสี่ยง	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	สบปราบ	นายาง	9	แม่ยอง	52110409	0709						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ	เสี่ยง	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	สบปราบ	สบปราบ	9	ทุ่งพัฒนา	52110109	0709						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เสริมงาม	เสริมกลาง	2	กัวห้วยเบิก	52040402	0708						4 - 9 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เสริมงาม	เสริมขวา	4	ทุ่งไผ่	52040204	0708						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เสริมงาม	เสริมขวา	5	แม่ตี่ง	52040205	0708						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เสริมงาม	เสริมขวา	9	ปางแล้ง	52040209	0708						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	เสริมงาม	เสริมซ้าย	5	ท่าโป่ง	52040305	0708						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	ห้างฉัตร	ปงยางคก	8	ปงเหนือ	52120408	0705						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	

ตารางที่ ง-1 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสภาวะน้ำแล้งและคุณภาพน้ำ (ต่อ)

ระดับ ความเสี่ยง	พื้นที่ (ตามข้อมูล กรม ป.ค.)						รหัสลุ่ม น้ำสาขา	โอกาสในการเกิด (Likelihood)					ความเสี่ยงผลกระทบ (Impact)		
	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	รหัสหมู่บ้าน		ค่าเฉลี่ยในการเกิดอุทกภัย					ความเสี่ยงปริมาณ น้ำในแหล่งน้ำ	ความเสี่ยงร่วม	
								ปีละครั้ง/มากกว่า	2 ปีต่อครั้ง	3 ปีต่อครั้ง	4-9 ปีต่อครั้ง	10 ปีต่อครั้ง/น้อยกว่า	ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ อุปโภคบริโภค	ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ ทางการเกษตร	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	ห้างฉัตร	ปงยางคก	12	หม้อ	52120412	0705					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	ห้างฉัตร	ปงยางคก	13	นางแล	52120413	0705					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	ห้างฉัตร	เมืองยาว	3	นาบัว	52120303	0705					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	ห้างฉัตร	เมืองยาว	6	สันกำแพง	52120306	0705					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	ห้างฉัตร	เมืองยาว	8	แม่ยามเหนือ	52120308	0705					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	ห้างฉัตร	เมืองยาว	9	แม่ยามใต้	52120309	0705					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	ห้างฉัตร	วอแก้ว	1	ทุ่งผา	52120701	0705					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	ห้างฉัตร	วอแก้ว	6	ทุ่งจี้	52120706	0705					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	ห้างฉัตร	เวียงตาล	2	เหล่า	52120502	0705					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ		เสี่ยง
ความเสี่ยงปานกลาง	ลำปาง	ห้างฉัตร	เวียงตาล	3	ใหม่แม่ปาง	52120503	0705					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ		เสี่ยง

ตารางที่ ง-1 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสภาวะน้ำแล้งและคุณภาพน้ำ (ต่อ)

ระดับ ความเสี่ยง	พื้นที่ (ตามข้อมูล กรม ป.ศ.)						รหัสลุ่ม น้ำสาขา	โอกาสในการเกิด (Likelihood)					ความเสี่ยงผลกระทบ (Impact)		
	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	รหัสหมู่บ้าน		ค่าเฉลี่ยในการเกิดอุทกภัย					ความเสี่ยงปริมาณ น้ำในแหล่งน้ำ	ความเสี่ยงร่วม	
								ปีละครั้ง/มากกว่า	2 ปีต่อครั้ง	3 ปีต่อครั้ง	4-9 ปีต่อครั้ง	10 ปีต่อครั้ง/น้อยกว่า		ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ อุปโภคบริโภค	ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ ทางการเกษตร
ความเสี่ยงปาน กลาง	ลำปาง	ห้างฉัตร	หนองหล่ม	1	ป่าไคร์	52120201	0705				4 - 9 ปี ต่อครั้ง		มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงปาน กลาง	ลำปาง	ห้างฉัตร	หนองหล่ม	2	ล้อง	52120202	0705					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปาน กลาง	ลำปาง	ห้างฉัตร	หนองหล่ม	4	แม่ยิง	52120204	0705					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงปาน กลาง	ลำปาง	ห้างฉัตร	ห้างฉัตร	3	แม่ฮาว	52120103	0705					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ	เสี่ยง	เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ตาก	แม่ออด	แม่ปะ	7	หนองบัว	63060707	0709					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	เกาะคา	เกาะคา	4	หนองหล่าย	52030604	0705					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	เกาะคา	ท่าผา	11	แสนตอ	52030811	0705					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	เกาะคา	วังพร้าว	1	แม่หลง	52030401	0706					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	เกาะคา	วังพร้าว	4	ม่อนหินแก้ว	52030404	0705					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	เกาะคา	ไทรฮิน	3	แม่ฮวก	52030303	0705					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	แจ้ห่ม	บ้านสา	2	สบหก	52060202	0703					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง

ตารางที่ ง-1 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสภาวะน้ำแล้งและคุณภาพน้ำ (ต่อ)

ระดับ ความเสี่ยง	พื้นที่ (ตามข้อมูล กรม ป.ศ.)						รหัสลุ่ม น้ำสาขา	โอกาสในการเกิด (Likelihood)					ความเสี่ยงผลกระทบ (Impact)		
	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	รหัสหมู่บ้าน		ค่าเฉลี่ยในการเกิดอุทกภัย					ความเสี่ยงปริมาณ น้ำในแหล่งน้ำ	ความเสี่ยงร่วม	
								ปีละครั้ง/มากกว่า	2 ปีต่อครั้ง	3 ปีต่อครั้ง	4-9 ปีต่อครั้ง	10 ปีต่อครั้ง/น้อยกว่า		ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ อุปโภคบริโภค	ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ ทางการเกษตร
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	แจ้ห่ม	ปงดอน	2	ปงดอน	52060302	0701					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	แจ้ห่ม	ปงดอน	3	โฮ	52060303	0701					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	แจ้ห่ม	ปงดอน	6	แม่ตาโน	52060306	0701					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	แจ้ห่ม	เมืองมาย	5	ไผ่แพะ	52060505	0703					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	แจ้ห่ม	วิเชตนคร	5	สันมะเกลือ	52060705	0701					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	แจ้ห่ม	วิเชตนคร	6	สันกลาง	52060706	0701					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	แจ้ห่ม	วิเชตนคร	8	ใหม่เหลายาว	52060708	0702					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	แจ้ห่ม	วิเชตนคร	10	สันตีสูข	52060710	0701					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	เถิน	แม่ถอด	9	ทุ่งเจริญ	52080709	0709					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	เถิน	แม่ถอด	10	แม่ถอดใต้	52080710	0709					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	เถิน	แม่ถอด	11	ท่าสามัคคี	52080711	0709					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	เถิน	แม่ถอด	12	สุขสวัสดิ์	52080712	0709					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง

ตารางที่ ง-1 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสภาวะน้ำแล้งและคุณภาพน้ำ (ต่อ)

ระดับ ความเสี่ยง	พื้นที่ (ตามข้อมูล กรม ป.ศ.)						รหัสลุ่ม น้ำสาขา	โอกาสในการเกิด (Likelihood)					ความเสี่ยงผลกระทบ (Impact)			
	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	รหัสหมู่บ้าน		ค่าเฉลี่ยในการเกิดอุทกภัย					ความเสี่ยงปริมาณ น้ำในแหล่งน้ำ	ความเสี่ยงร่วม		
								ปีละครั้ง/มากกว่า	2 ปีต่อครั้ง	3 ปีต่อครั้ง	4-9 ปีต่อครั้ง	10 ปีต่อครั้ง/น้อยกว่า		ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ อุปโภคบริโภค	ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ ทางการเกษตร	
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	เถิน	ล้อมแรด	2	เวียง	52080102	0709						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	เถิน	ล้อมแรด	4	ล้อมแรด	52080104	0709						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	เถิน	ล้อมแรด	9	ท่าแม่ล	52080109	0709						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	เถิน	ล้อมแรด	10	สบคือ	52080110	0709						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	เถิน	ล้อมแรด	13	ดอนทราย	52080113	0709						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	เมืองปาน	แจ้ซ้อน	3	ดินดำ	52130403	0702						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	เมืองปาน	แจ้ซ้อน	5	หลวง	52130405	0702						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	เมืองปาน	เมืองปาน	3	น้ำจ่า	52130103	0702						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	เมืองปาน	หัวเมือง	1	ขาม	52130501	0702						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	เมืองปาน	หัวเมือง	2	กล้วย	52130502	0702						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	เมืองปาน	หัวเมือง	3	ต้นจัน	52130503	0702						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	เมืองปาน	หัวเมือง	5	หัวเมือง	52130505	0702						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง

ตารางที่ ง-1 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสภาวะน้ำแล้งและคุณภาพน้ำ (ต่อ)

ระดับ ความเสี่ยง	พื้นที่ (ตามข้อมูล กรม ป.ศ.)						รหัสลุ่ม น้ำสาขา	โอกาสในการเกิด (Likelihood)					ความเสี่ยงผลกระทบ (Impact)		
	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	รหัสหมู่บ้าน		ค่าเฉลี่ยในการเกิดอุทกภัย					ความเสี่ยงปริมาณ น้ำในแหล่งน้ำ	ความเสี่ยงร่วม	
								ปีละครั้ง/มากกว่า	2 ปีต่อครั้ง	3 ปีต่อครั้ง	4-9 ปีต่อครั้ง	10 ปีต่อครั้ง/น้อยกว่า		ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ อุปโภคบริโภค	ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ ทางการเกษตร
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	เมืองปาน	หัวเมือง	6	ทุ่งยาง	52130506	0702					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	เมืองปาน	หัวเมือง	7	ท่าเตือ	52130507	0702					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	เมืองลำปาง	ต้นธงชัย	9	ใหม่จำบอน	52011709	0704					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	เมืองลำปาง	บ่อแก้ว	7	ฮ้องกอก	52011607	0704					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	เมืองลำปาง	บ้านเป้า	2	ทุ่งมันหนือ	52011402	0704					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	เมืองลำปาง	บุญนาคพัฒนา	5	วังเลียบ	52011905	0703					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	เมืองลำปาง	บุญนาคพัฒนา	9	ใหม่รัตนาคม	52011909	0703					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	เมืองลำปาง	พิชัย	8	ทรายใต้	52011108	0703					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	แม่ทะ	ดอนไฟ	3	ทุ่งกวางทอง	52100703	0706					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	แม่ทะ	ดอนไฟ	6	เอี้ยก	52100706	0706					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	แม่ทะ	ดอนไฟ	7	ดอนไฟ	52100707	0706					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	แม่ทะ	บ้านกิว	4	นากว้าวกิว	52100404	0706					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง

ตารางที่ ง-1 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสภาวะน้ำแล้งและคุณภาพน้ำ (ต่อ)

ระดับ ความเสี่ยง	พื้นที่ (ตามข้อมูล กรม ป.ศ.)						รหัสลุ่ม น้ำสาขา	โอกาสในการเกิด (Likelihood)					ความเสี่ยงผลกระทบ (Impact)		
	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	รหัสหมู่บ้าน		ค่าเฉลี่ยในการเกิดอุทกภัย					ความเสี่ยงปริมาณ น้ำในแหล่งน้ำ	ความเสี่ยงร่วม	
								ปีละครั้ง/มากกว่า	2 ปีต่อครั้ง	3 ปีต่อครั้ง	4-9 ปีต่อครั้ง	10 ปีต่อครั้ง/น้อยกว่า		ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ อุปโภคบริโภค	ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ ทางการเกษตร
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	แม่ทะ	บ้านกิว	6	ทุ่ง	52100406	0706					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	แม่ทะ	บ้านกิว	9	เหล่า	52100409	0706					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	แม่ทะ	หัวเสือ	6	สามขา	52100806	0706					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	แม่พริก	พระบาทวัง ดวง	1	เกาะหัวช้าง	52090401	0709					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	แม่พริก	พระบาทวัง ดวง	3	แม่ตั้ง	52090403	0711					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	แม่พริก	แม่ปู	1	ท่าไม้	52090301	0709					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	แม่พริก	แม่ปู	3	ตันธง	52090303	0709					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	แม่พริก	แม่พริก	8	ปางยาว	52090108	0710					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	วังเหนือ	ทุ่งฮั่ว	2	แม่ทรายเงิน	52070102	0701					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	วังเหนือ	ทุ่งฮั่ว	3	ผาดิน	52070103	0701					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	วังเหนือ	ทุ่งฮั่ว	5	วังมน	52070105	0701					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	วังเหนือ	ทุ่งฮั่ว	6	ผาแดง	52070106	0701					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง

ตารางที่ ง-1 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสภาวะน้ำแล้งและคุณภาพน้ำ (ต่อ)

ระดับ ความเสี่ยง	พื้นที่ (ตามข้อมูล กรม ป.ศ.)						รหัสลุ่ม น้ำสาขา	โอกาสในการเกิด (Likelihood)					ความเสี่ยงผลกระทบ (Impact)			
	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	รหัสหมู่บ้าน		ค่าเฉลี่ยในการเกิดอุทกภัย					ความเสี่ยงปริมาณ น้ำในแหล่งน้ำ	ความเสี่ยงร่วม		
								ปีละครั้ง/มากกว่า	2 ปีต่อครั้ง	3 ปีต่อครั้ง	4-9 ปีต่อครั้ง	10 ปีต่อครั้ง/น้อยกว่า		ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ อุปโภคบริโภค	ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ ทางการเกษตร	
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	วังเหนือ	ทุ่งฮั่ว	7	ห้วยกันทา	52070107	0701						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	วังเหนือ	ทุ่งฮั่ว	8	แม่เสียบ	52070108	0701						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	วังเหนือ	ร่องเคาะ	2	ห้วยก้อด	52070402	0701						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	วังเหนือ	ร่องเคาะ	3	ป่าคา	52070403	0701						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	วังเหนือ	ร่องเคาะ	8	ดอนแก้ว	52070408	0701						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	วังเหนือ	ร่องเคาะ	14	ห้วยน้ำ	52070414	0701						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	วังเหนือ	วังแก้ว	4	ค่ายวัง	52070704	0701						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	วังเหนือ	วังแก้ว	6	ห้วยป่า	52070706	0701						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	วังเหนือ	วังแก้ว	7	ห้วยต้นเคาะ	52070707	0701						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	วังเหนือ	วังซ้าย	8	แม่สุขเหนือ	52070608	0701						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	วังเหนือ	วังใต้	3	ไผ่กลาง	52070303	0701						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	วังเหนือ	วังทรายคำ	1	ทุ่งฮั่ว	52070801	0701						น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง

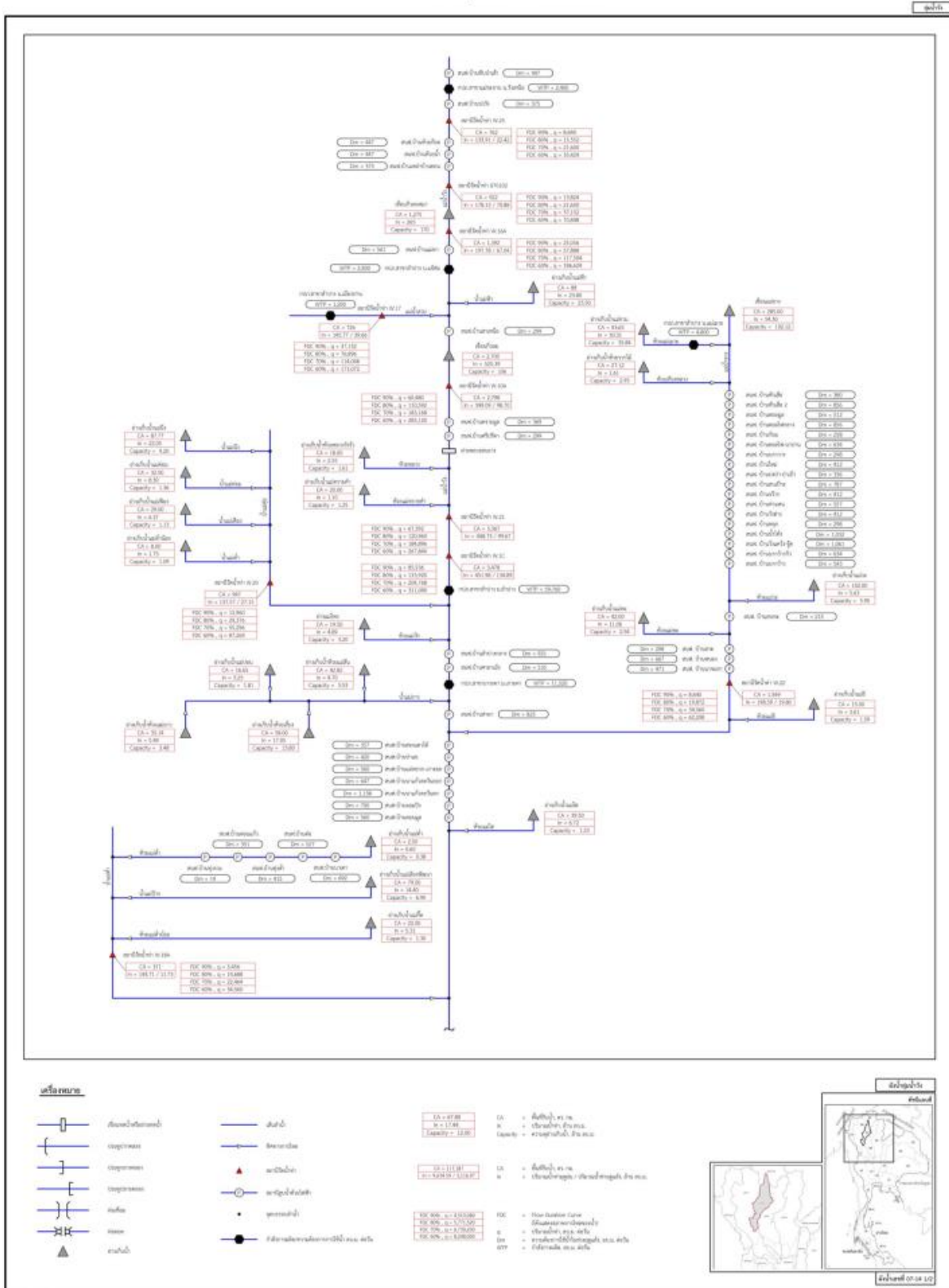

ตารางที่ ง-1 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสภาวะน้ำแล้งและคุณภาพน้ำ (ต่อ)

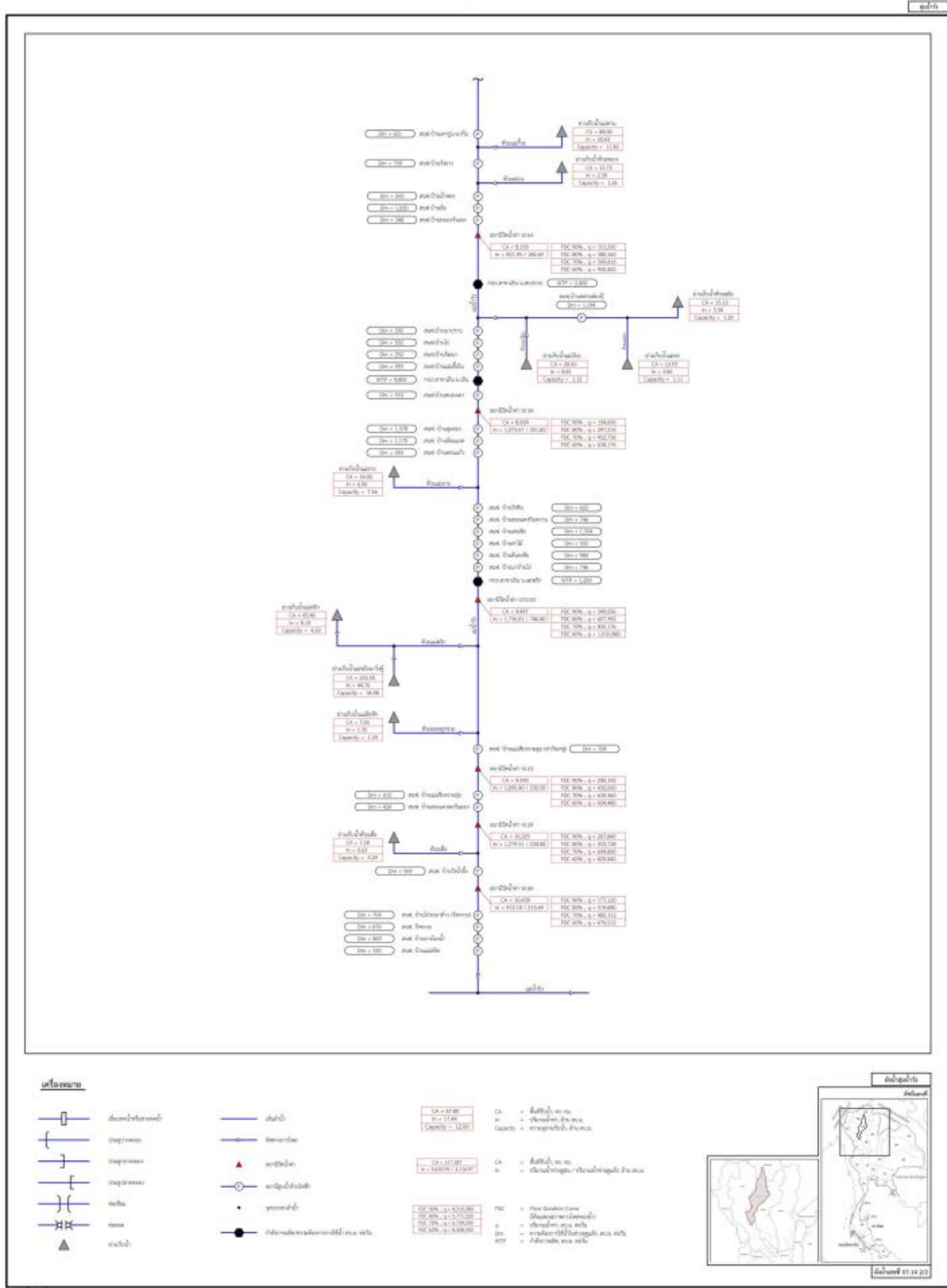
ระดับ ความเสี่ยง	พื้นที่ (ตามข้อมูล กรม ป.ค.)						รหัสลุ่ม น้ำสาขา	โอกาสในการเกิด (Likelihood)					ความเสี่ยงผลกระทบ (Impact)		
	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	รหัสหมู่บ้าน		ค่าเฉลี่ยในการเกิดอุทกภัย					ความเสี่ยงปริมาณ น้ำในแหล่งน้ำ	ความเสี่ยงร่วม	
								ปีละครั้ง/มากกว่า	2 ปีต่อครั้ง	3 ปีต่อครั้ง	4-9 ปีต่อครั้ง	10 ปีต่อครั้ง/น้อยกว่า		ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ อุปโภคบริโภค	ความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ ทางการเกษตร
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	วังเหนือ	วังทอง	3	ปงถ้ำ	52070503	0701					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	วังเหนือ	วังเหนือ	1	ทัพป่าเส้า	52070201	0701					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	วังเหนือ	วังเหนือ	2	ใหม่พัฒนา	52070202	0701					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	วังเหนือ	วังเหนือ	6	ใหม่	52070206	0701					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	วังเหนือ	วังเหนือ	9	ชันหอม	52070209	0701					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	สบปราบ	นายาง	4	หนองวัวแดง	52110404	0709					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	เสริมงาม	เสริมกลาง	3	สันโป่ง	52040403	0708					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	ห้างฉัตร	หนองหล่ม	7	หัวทุ่ง	52120207	0705					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	ห้างฉัตร	ห้างฉัตร	7	ป่าน้ำจาว	52120107	0705					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง
ความเสี่ยงต่ำ	ลำปาง	ห้างฉัตร	ห้างฉัตร	9	ปางม่วง	52120109	0705					น้อยกว่า 10 ปีต่อครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย		เสี่ยง

ภาคผนวก จ

แผนการควบคุมและกำหนดปริมาณการใช้น้ำ

รูปที่ จ-1 (ก) ผังข้อมูลการบริหารจัดการน้ำช่วงน้ำแล้ง
ที่มา: โครงการจัดทำผังน้ำ ลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน เอกสารประกอบการประชุมผังน้ำ ครั้งที่ 4, พ.ศ.2566
(สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ)

รูปที่ จ-1(ข) ผังข้อมูลการบริหารจัดการน้ำช่วงน้ำแล้ง
ที่มา: โครงการจัดทำผังน้ำ ลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน เอกสารประกอบการประชุมผังน้ำ ครั้งที่ 4, พ.ศ.2566
(สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ)

ภาคผนวก ฉ

แผนงานโครงการที่มีนัยสำคัญต่อการบรรเทาปัญหา
ภาวะน้ำแล้งในลุ่มน้ำ

ตารางที่ ฉ-1 แผนงานโครงการที่มีนัยสำคัญต่อการบรรเทาปัญหาภาวะน้ำแล้งในลุ่มน้ำ

ลำดับที่	ชื่อแผนงาน / โครงการ / รายการ	สถานที่ดำเนินการ							แผนการใช้ งบประมาณ (: หน่วยล้านบาท ทศนิยม 4
		หมู่/หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	พิกัด (WGS)		ค่าก่อสร้าง ทั้งโครงการ	
						หลัก	LAT		LONG
รวมทั้งสิ้น 16 โครงการ									
1	ขุดสระลำห้วยลึก	5	สันดอนแก้ว	แม่ทะ	ลำปาง				1.0900
2	ขุดลอกลำห้วย(ห้วยตาโท)	6	บึงแห่ง	งาว	ลำปาง				1.6200
3	ขุดลอกทำนบห้วยแม่กะหลู	3	สันดอนแก้ว	แม่ทะ	ลำปาง				1.6800
4	ป้องกันการกัดเซาะตลิ่งบ้านน้ำโทกหัวดง	10	แม่ทะ	แม่ทะ	ลำปาง				9.0000
5	ขุดลอกห้วยจำค่า - ห้วยมะไฟ	10	บ้านโป่ง	งาว	ลำปาง				1.1396
6	ก่อสร้างอาคารป้องกันตลิ่งแบบเรียงหินในคลองลวดดา ซ้าย(จุดที่ 1)	1/ข้าม	หัวเมือง	เมืองปาน	ลำปาง				2.5100
7	ขุดลอกลำห้วยฝาง	3	สันดอนแก้ว	แม่ทะ	ลำปาง				1.1000
8	ขุดลอกน้ำแม่เสียงหน้าฝายสาแลหลวง	1	เสริมขวา	เสริมงาม	ลำปาง				0.4400
9	ก่อสร้างอาคารป้องกันตลิ่งแบบเรียงหินในคลองลวดดา ซ้าย(จุดที่ 2)	1/ข้าม	หัวเมือง	เมืองปาน	ลำปาง				2.3960
10	ก่อสร้างอาคารป้องกันตลิ่งแบบเรียงหินในคลองลวดดา ซ้าย	5/หัวเมือง	หัวเมือง	เมืองปาน	ลำปาง				1.2000
11	ขุดลอกทำนบวังหลวงห้วยน้ำงาม	5	สันดอนแก้ว	แม่ทะ	ลำปาง				2.0900
12	ป้องกันตลิ่งเรียบลำน้ำแม่ตีบแบบเรียงหินในคลองลวด ดาซ้าย	1	แม่ตีบ	งาว	ลำปาง				2.2640
13	ซ่อมแซมป้องกันตลิ่งเรียบลำน้ำแม่ตีบแบบเรียงหิน ในคลองลวดดาซ้าย (จุดที่ 2)	1	หัวเมือง	เมืองปาน	ลำปาง				1.7500
14	ป้องกันตลิ่งเรียบลำน้ำแม่ตีบแบบเรียงหินในคลองลวด ดาซ้าย	2	แม่ตีบ	งาว	ลำปาง				0.5800
15	ซ่อมแซมป้องกันตลิ่งเรียบลำน้ำแม่ตีบแบบเรียงหิน ในคลองลวดดาซ้าย (จุดที่ 1)	1	หัวเมือง	เมืองปาน	ลำปาง				1.5000
16	ขุดลอกลำห้วยผาจา	8	หลวงใต้	งาว	ลำปาง				0.9950

ที่มา: แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลำปาง พ.ศ. 2558 (ฉบับปรับปรุง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563)

ภาคผนวก ช

การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็น (ร่าง)

แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ลุ่มน้ำวัง

ภาพบรรยากาศการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็น (ร่าง) แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ลุ่มน้ำวัง
เมื่อวันที่ 14 กันยายน พ.ศ.2566 ณ ห้องฉัตรแก้ว โรงแรมลำปางเอเชีย จังหวัดลำปาง

ภาพบรรยากาศการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็น (ร่าง) แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ลุ่มน้ำวัง
เมื่อวันที่ 14 กันยายน พ.ศ.2566 ณ ห้องฉัตรแก้ว โรงแรมลำปางเอเชีย จังหวัดลำปาง (ต่อ)

ภาพบรรยากาศการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็น (ร่าง) แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ลุ่มน้ำวัง
เมื่อวันที่ 14 กันยายน พ.ศ.2566 ณ ห้องฉัตรแก้ว โรงแรมลำปางเอเชีย จังหวัดลำปาง (ต่อ)

รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็น (ร่าง) แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ลุ่มน้ำวัง
เมื่อวันที่ 14 กันยายน พ.ศ.2566 ณ ห้องฉัตรแก้ว โรงแรมลำปางเอเชีย จังหวัดลำปาง

รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุม

การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อ (ร่าง) แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง และแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม ลุ่มน้ำวัง

วันพุธ ที่ 14 กันยายน 2566 เวลา 13.00 น.

ณ ห้องฉัตรแก้ว โรงแรมเอเชียลำปาง จังหวัดลำปาง

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ลายมือชื่อ	เบอร์โทรศัพท์
1	นายชัชวาลย์ ฉายะบุตร	ประธานกรรมการ ลุ่มน้ำวัง	ผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง		
2	นายสุรพล วงศ์สุขพิศาล	รองประธาน	รองผู้ว่าราชการจังหวัดตาก แทนผู้ว่าราชการจังหวัดตาก		
3		รองประธาน	ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย		
4	นายปรีชา โดมี	กรรมการ	ผอ.สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดแพร่ (แทนผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่)		
5	นายจักรพันธ์ พงจิต	กรรมการ	โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดลำปาง (ผู้แทน กรมโยธาธิการและผังเมือง)		
6	นายชัยโรจน์ คงบรรณ	กรรมการ	ผอ.สำนักงานพัฒนาและบำรุงรักษาทางน้ำที่ 7 (ผู้แทน กรมเจ้าท่า)		
7	นายระพีศักดิ์ มาลัยรุ่งสกุล	กรรมการ	ผอ.สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ 2 (ผู้แทน กรมควบคุมมลพิษ)		
8	นายมงคล ภัทรธง	กรรมการ	(ผู้แทน กรมชลประทาน)		081-9611471

รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็น (ร่าง) แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ลุ่มน้ำวัง
เมื่อวันที่ 14 กันยายน พ.ศ.2566 ณ ห้องฉัตรแก้ว โรงแรมลำปางเอเชีย จังหวัดลำปาง (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ลายมือชื่อ	เบอร์โทรศัพท์
9	นายวีระชัย สีดาพรมมา	กรรมการ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการปฏิบัติหน้าที่ ผู้อำนวยการส่วนอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำที่ 1 ลำปาง (ผู้แทน กรมทรัพยากรน้ำ)		
10	นายไกรสร สังขจันทร์	กรรมการ	ผู้อำนวยการส่วนวิชาการสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 1 (ผู้แทน กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)		
11	นายอำนาจ เหมหา	กรรมการ	หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการที่ดินสำนักงานที่ดินจังหวัดลำปาง (ผู้แทน กรมที่ดิน)		
12	นายอำนาจ จินขาวชา	กรรมการ	ประมงจังหวัดตาก (ผู้แทน กรมประมง)		
13	นายวินิตร เกษากลาง	กรรมการ	ผู้อำนวยการส่วนป้องกันและปฏิบัติการ (ผู้แทน กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย)		
14	นายสมศร ห้วยพงษ์ทอง	กรรมการ	ผู้อำนวยการศูนย์ป่าไม้ลำปาง (สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ ที่ 3 (ลำปาง)) (ผู้แทน กรมป่าไม้)		
15	นายณัฐพลสิทธิ์ เถระรัชชานนท์	กรรมการ	ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินแพร่ (ผู้แทน กรมพัฒนา ที่ดิน)		
16	นายวิษณุวัช อัจฉริยฉัตร	กรรมการ	ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่น (สำนักงาน ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดลำปาง) (ผู้แทน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น)		
17	นายจำเนียร ต้นแก้ว	กรรมการ	ผู้อำนวยการส่วนจัดการดินน้ำ สบอ. 13 สาขาลำปาง (ผู้แทน กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช)		
18	นายวิฑูรย์ ลูติชนกัก	กรรมการ	ผู้ทรงคุณวุฒิลุ่มน้ำวัง		0818858616

รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็น (ร่าง) แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ลุ่มน้ำวัง
เมื่อวันที่ 14 กันยายน พ.ศ.2566 ณ ห้องฉัตรแก้ว โรงแรมลำปางเอเชีย จังหวัดลำปาง (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ลายมือชื่อ	เบอร์โทรศัพท์
✓ 19	นายครรชิต วงศ์สุภา	กรรมการ	ผู้ทรงคุณวุฒิลุ่มน้ำวัง		๐๖๖๙๒๑๒๘๕๙
✓ 20	นายบุญนาท จอมธรรม	กรรมการ	ผู้ทรงคุณวุฒิลุ่มน้ำวัง ต้นน้ำ		๐๙๖-๙๖๘๙/๐๙
✓ 21	นายนิรันดร์ บางท่าไม้ (on-line)	กรรมการ	ผู้ทรงคุณวุฒิลุ่มน้ำวัง		
22	นายอัมพร ฐานะวุฒิกุล	กรรมการ	ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น		
23	นายกฤษฎา แสงแก้ว	กรรมการ	ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ลำปาง		
✓ 24	นายภัทรชนน์ บุญมี	กรรมการ	ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อ.กรงปินัง มอ		
25	นายครรชิต วงศ์วรรณ	กรรมการ	ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น		
26	นายวรเศรษฐ์ พิอุค	กรรมการ	ผู้แทนองค์กรผู้ใช้น้ำภาคเกษตรกรรม		
27	นายทฤษฎี สกุดขจรเกียรติ	กรรมการ	ผู้แทนองค์กรผู้ใช้น้ำภาคเกษตรกรรม		
28	นายจ่านงค์ จำรัสศรี	กรรมการ	ผู้แทนองค์กรผู้ใช้น้ำภาคเกษตรกรรม		
29	นายมานัส อนันตกิจไพบูลย์	กรรมการ	ผู้แทนองค์กรผู้ใช้น้ำภาคอุตสาหกรรม		
✓ 30	นายนคร วงศ์ชมภู	กรรมการ	ผู้แทนองค์กรผู้ใช้น้ำภาคอุตสาหกรรม		

รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็น (ร่าง) แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ลุ่มน้ำวัง
เมื่อวันที่ 14 กันยายน พ.ศ.2566 ณ ห้องฉัตรแก้ว โรงแรมลำปางเอเชีย จังหวัดลำปาง (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ลายมือชื่อ	เบอร์โทรศัพท์
31	นายธานีทร ก่อพานิชกุล	กรรมการ	ผู้แทนองค์กรผู้ใช้น้ำภาคอุตสาหกรรม		
✓ 32	นายนันท์วิทย์ ไชยมงคล	กรรมการ	ผู้แทนองค์กรผู้ใช้น้ำภาคพาณิชย์กรรม		080-6726453
33	นางอรพรรณ รัตนจักร์	กรรมการ	ผู้แทนองค์กรผู้ใช้น้ำภาคพาณิชย์กรรม		081-8859055
34	นางสาววิรัตน์ อุปะนันท์	กรรมการและ เลขานุการฯ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ สทพ.1		
35	นางสาวธัญญารัตน์ เอี่ยมปลัด	ผู้ช่วยเลขานุการฯ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ สทพ.1		0654727124
36	นายธีระ วงศ์ใหญ่	ผู้ช่วยเลขานุการฯ	วิศวกรโยธาชำนาญการ สทพ.1		
37	นางสนธิ์ ใจดี		ปลัด.สภ.ลุ่มน้ำวัง		088-7670739
38	นายภาณุกร บุญรัมย์	นักวิจัย	คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ (ผู้แทน)		086-9119308
39	นายพิรพัฒน์ ศรีรัมย์	กรรมการร่วม	สทพ.6		087-1814267
40	นายไพโรจน์ ไชยรัตน์	รศ.อ.ร.	ม.ร.		0814728035
41	กมลทิพย์ ทน	นักวิจัย	ม.ร.		0649710707
42	สมพร ศรีรัมย์	รศ.อ.ร.	ม.ร.		0810350440

รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็น (ร่าง) แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ลุ่มน้ำวัง
เมื่อวันที่ 14 กันยายน พ.ศ.2566 ณ ห้องฉัตรแก้ว โรงแรมลำปางเอเชีย จังหวัดลำปาง (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ลายมือชื่อ	เบอร์โทรศัพท์
43	นางดวงนง สุทธิกิจ	นักวิจัย	คณะเศรษฐศาสตร์ มอ.	นางนง	08 71758315
44	นายไพโรจน์ เกษมอยู่	นักวิจัย	คณะเศรษฐศาสตร์ มอ.	ไพโรจน์	082-5909230
45	นางสาวพิชิตาภา วิภาไชย	นักวิจัย	คณะเศรษฐศาสตร์ มอ.	พิชิตา	082-2156562
46	นายนำโศภ นิลปก	นักวิจัย	คณะเศรษฐศาสตร์ มอ.	นำโศภ	093-2696913
47	น.รวิจวัฒน์ ทรัพย์วง	นักวิจัย	คณะเศรษฐศาสตร์ มอ.	วิจวัฒน์	094 8423129
48	น.ส.นุชภาภ ภัทรปะที	นักวิจัย	คณะเศรษฐศาสตร์ มอ.	นุชภาภ	082-7871044
49	นางฉวีพร ชินนาค	อำนวยการ	คณะเศรษฐศาสตร์ มอ.	ฉวีพร	086-9226469
50	น.ส. วิษณุธนา พันธุเท	นักวิจัย	คณะเศรษฐศาสตร์ มอ.	วิษณุธนา	098-9295225
51	อ.วิษณุ ฝักกนิทาน	นักวิจัย	คณะเศรษฐศาสตร์ มอ.	วิษณุ	062 9541195

